ᨶᨾᩮᩣ ᨲᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᩁᩉᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ

ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᨶᩥᨠᩣᨿᩮ

ᨳᩮᩁᨣᩤᨳᩤ-ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩤ

(ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ ᨽᩣᨣᩮᩣ)

᪔᪨ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨶᩥᨷᩤᨲᩮᩣ

᪑᪨ ᨶᩣᨣᩈᨾᩣᩃᨲ᩠ᨳᩮᩁᨣᩤᨳᩤᩅᨱ᩠ᨱᨶᩤ

ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᩣᨲᩥᩌᨴᩥᨠᩣ ᩌᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᨶᩣᨣᩈᨾᩣᩃᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᨣᩤᨳᩤ᪨ ᨠᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ? ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨷᨴᩩᨾᩩᨲ᩠ᨲᩁᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨠᩣᩃᩮ ᨠᩩᩃᨣᩮᩉᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩩᨲᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩥᨾ᩠ᩉᩈᨾᨿᩮ ᩈᩪᩁᩥᨿᩣᨲᨷᩈᨶ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨽᩪᨾᩥᨿᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨷᩈᨶ᩠ᨶᨾᩣᨶᩈᩮᩣ ᨨᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨴᩤᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ ᩈᩴᩈᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮ ᩈᨠ᩠ᨿᩁᩣᨩᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨣᩈᨾᩣᩃᩮᩣᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᨶᩣᨾᩮᩣ ᩅᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨬᩣᨲᩥᩈᨾᩣᨣᨾᩮ ᨷᨭᩥᩃᨴ᩠ᨵᩈᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨠᩣᩃᩴ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨠᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨶᨣᩁᩴ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᨷᨭᩥᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᨶᨧ᩠ᨧᨠᩥᩴ ᨾᩉᩣᨷᨳᩮ ᨲᩩᩁᩥᨿᩮᩈᩩ ᩅᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨶᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ, “ᩋᨿᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩥᩁᩥᨿᩅᩤᨿᩮᩣᨵᩤᨲᩩᩅᩥᨷ᩠ᨹᩣᩁᩅᩈᩮᨶ ᨠᩁᨩᨠᩣᨿᩔ ᨲᨳᩣ ᨲᨳᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥ, ᩋᩉᩮᩣ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩤᩁᩤ”ᨲᩥ ᨡᨿᩅᨿᩴ ᨷᨭ᩠ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨷᩔᨶᩴ ᩏᩔᩩᨠ᩠ᨠᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩤᨷᩩᨱᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨷᨴᩤᨶᩮ (ᩋᨷ᪨ ᨳᩮᩁ ᪑᪨᪔᪙᪨᪑᪒-᪔᪕) –

“ᩋᨦ᩠ᨣᩤᩁᨩᩣᨲᩣ ᨷᨳᩅᩦ, ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᩊᩣᨶᩩᨣᨲᩣ ᨾᩉᩦ;

ᨷᨴᩩᨾᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᨽᨣᩅᩤ, ᩋᨻ᩠ᨽᩮᩣᨠᩣᩈᨾ᩠ᩉᩥ ᨧᨦ᩠ᨠᨾᩥ᪨

“ᨷᨱ᩠ᨯᩁᩴ ᨨᨲ᩠ᨲᨾᩣᨴᩣᨿ, ᩋᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᩉᩴ;

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨶ ᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ, ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨾᩮ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᨳ᪨

“មរីចិយោត្ថដា ក្វយិ, អក្ការាច មហិ អយំ;

ឧបហត្ថិ មហាចាតា, សទ្ទស្សាស្វេលបភា។

“សីតំ ឧណ្ហប្បជិហភត្តំ, ចាតាតបត្តិចារណំ;

បដិក្កណ្ហាដ្ឋមំ លត្តំ, ចស្សមិស្សាមិ ភិន្ទាតិ។

“អត្វកម្មកោ កាទ្វលិកោ, បត្វមុត្តទោ មហាយសោ;

មម សង្កប្បមញ្ញាយ, បដិក្កលិត្វាតងា ឌិភោ។

“តិសកប្បាភិ ភេចិន្តោ, ភេចទន្ទមការយិំ;

សតាភំ បញ្ញាក្លត្វញ្ញា, ចក្កចត្តិ អហោសហំ។

“បភេសទន្ទំ ចិបុលំ, គណភារោតា អសន្តិយំ;

អត្វភោមិ សកំ កម្មំ, បុទ្ធា ស្វកតមត្តភោ។

“អហំ មេ បច្ឆិមា ជាតិ, ចរិមោ វត្តតេ ភវោ;

អញ្ញាបិ សេតត្ថត្តំ មេ, សញ្ញកាលំ ឆទីយតិ។

“សតសហស្សិតោ កប្បេ, យំ លត្តមភិំ តភា;

ទុក្កតិំ ភាភិជាភាមិ, លត្តភាភស្សិទំ ផលំ។

“កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ…បេ… កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ។

អរហត្តំ បន បត្វា –

២៦៧។

“អលង្កតា សុវសនា, មាលិនី ចន្ទនុស្សទា;

មជ្ឈេ មហាបថេ នារី, តុរិយេ នច្ចតិ នដ្ដកី។

២៦៨។

“បិណ្ឌិកាយ បវិដ្ឋោហំ, គច្ឆន្តោ តំ ឧទិក្ខិសំ;

អលង្កតំ សុវសនំ, មច្ចុបាសំវ ឱឌ្ឌិតំ។

២៦៩។

“តតោ មេ មនសីការោ, យោនិសោ ឧទបជ្ជថ;

អាទីនវោ បាតុរហុ, និព្ពិទា សមតិដ្ឋថ។

២៧០។

“តតោ ចិត្តំ វិមុច្ចិ មេ, បស្ស ធម្មសុធម្មតំ;

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា, កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ”ន្តិ –

ចតូហិ គាថាហិ អត្តនោ បដិបត្តិកិត្តនមុខេន អញ្ញំ ព្យាកាសិ។

តត្ថ អលង្កតាតិ ហត្ថូបគាទិអាភរណេហិ អលង្កតគត្តា។ សុវសនាតិ សុន្ទរវសនា សោភនវត្ថនិវត្ថា។ មាលិនីតិ មាលាធារិនី បិឡន្ធិតបុប្ផមាលា។ ចន្ទនុស្សទាតិ ចន្ទនានុលេបលិត្តសរីរា។ មជ្ឈេ មហាបថេ នារី, តុរិយេ នច្ចតិ នដ្ដកីតិ យថាវុត្តដ្ឋានេ ឯកា នារី នដ្ដកី នាដកិត្ថី នគរវីថិយា មជ្ឈេ បញ្ចង្គិកេ តុរិយេ វជ្ជន្តេ នច្ចតិ, យថាបដ្ឋបិតំ នច្ចំ ករោតិ។

បិណ្ឌិកាយាតិ ភិក្ខាយ។ បវិដ្ឋោហន្តិ នគរំ បវិដ្ឋោ អហំ។ គច្ឆន្តោ នំ ឧទិក្ខិសន្តិ នគរវីថិយំ គច្ឆន្តោ បរិស្សយបរិហរណត្ថំ វីថិំ ឱលោកេន្តោ តំ នដ្ដកិំ ឱលោកេសិំ។ កិំ វិយ? មច្ចុបាសំវ ឱឌ្ឌិតន្តិ យថា មច្ចុស្ស មច្ចុរាជស្ស បាសភូតា រូបាទិកា ឱឌ្ឌិតា លោកេ អនុវិចរិត្វា ឋិតា ឯកំសេន សត្តានំ អនត្ថាវហា, ឯវំ សាបិ អប្បដិសង្ខានេ ឋិតានំ អន្ធបុថុជ្ជនានំ ឯកំសេន អនត្ថាវហាតិ មច្ចុបាសសទិសី ហុត្វា។

តតោតិ តស្មា មច្ចុបាសសទិសត្តា។ មេតិ មយ្ហំ។ មនសិការោ យោនិសោ ឧទបជ្ជថាតិ "អយំ អដ្ឋិសង្ឃាតោ ន្ហារុសម្ពទ្ធោ មំសេន អនុបលិត្តោ ឆវិយា បដិច្ឆន្នោ អសុចិទុគ្គន្ធជេគុច្ឆបដិក្កូលោ អនិច្ចុច្ឆាទនបរិមទ្ទនភេទនវិទ្ធំសនធម្មោ ប្រាគេវ វិការេ ទស្សេតី"តិ ឯវំ យោនិសោ មនសិការោ ឧប្បជ្ជិ។ អាទីនវោ បាតុរហូតិ ឯវំ កាយស្ស សភាវូបធារណមុខេន តស្ស ច តំនិស្សិតានញ្ច ចិត្តចេតសិកានំ ឧទយព្វយំ សរសបភង្គតញ្ច មនសិ ករោតោ តេសុ ច យក្ខរក្ខសាទីសុ វិយ ភយតោ ឧបដ្ឋហន្តេសុ តត្ថ មេ អនេកាការអាទីនវោ ទោសោ បាតុរហោសិ។ តប្បដិបក្ខតោ ច និព្ពានេ អានិសំសោ។ និព្ពិទា សមតិដ្ឋថាតិ និព្ពិន្ទនំ អាទីនវានុបស្សនានុភាវសិទ្ធំ និព្ពិទាញាណំ មម ហទយេ សណ្ឋាសិ, មុហុត្តម្បិ តេសំ រូបារូបធម្មានំ គហណេ ចិត្តំ នាហោសិ, អញ្ញទត្ថុ មុញ្ចិតុកាមតាទិវសេន តត្ថ ឧទាសីនមេវ ជាតន្តិ អត្ថោ។

តតោតិ វិបស្សនាញាណតោ បរំ។ ចិត្តំ វិមុច្ចិ មេតិ លោកុត្តរមគ្គេន មម ចិត្តំ យថាក្កមំ សព្ពកិលេសេហិ មម ចិត្តំ វិមុត្តំ អហោសិ។ ឯតេន ផលុប្បត្តិំ ទស្សេតិ។ មគ្គក្ខណេ ហិ កិលេសា វិមុច្ចន្តិ នាម, ផលក្ខណេ វិមុត្តាតិ។ សេសំ វុត្តនយមេវ។

នាគសមាលត្ថេរគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១។ ភគុត្ថេរគាថាវណ្ណនា

អហំ មិទ្ធេន បកតោតិអាទិកា អាយស្មតោ ភគុត្ថេរស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយំ កិរ បទុមុត្តរស្ស ភគវតោ កាលេ កុលគេហេ និព្ពត្តិត្វា វិញ្ញុតំ បត្វា សត្ថរិ បរិនិព្ពុតេ តស្ស ធាតុយោ បុប្ផេហិ បូជេសិ។ សោ តេន បុញ្ញកម្មេន និម្មានរតីសុ និព្ពត្តិត្វា អបរាបរំ ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ សក្យរាជកុលេ និព្ពត្តិត្វា ភគូតិ លទ្ធនាមោ វយប្បត្តោ អនុរុទ្ធកិម្ពិលេហិ សទ្ធិំ និក្ខមិត្វា បព្ពជិត្វា ពាលកលោណការគាមេ វសន្តោ ឯកទិវសំ ថិនមិទ្ធាភិភវំ វិនោទេតុំ វិហារតោ និក្ខម្ម ចង្កមំ អភិរុហន្តោ បបតិត្វា តទេវ អង្កុសំ កត្វា ថិនមិទ្ធំ វិនោទេត្វា វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា អរហត្តំ បាបុណិ។ តេន វុត្តំ អបទានេ (អប។ ថេរ ១.៣៩.៣៨-៤១) –

“បរិនិព្ពុតេ ភគវតិ, បទុមុត្តរេ មហាយសេ;

បុប្ផវដំសកេ កត្វា, សរីរមភិរោបយិំ។

“តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា, និម្មានំ អគមាសហំ;

ទេវលោកគតោ សន្តោ, បុញ្ញកម្មំ សរាមហំ។

“អម្ពរា បុប្ផវស្សា មេ, សព្ពកាលំ បវស្សតិ;

សំសរាមិ មនុស្សេ ចេ, រាជា ហោមិ មហាយសោ។

“តហិំ កុសុមវស្សា មេ, អភិវស្សតិ សព្ពទា;

តស្សេវ បុប្ផបូជាយ, វាហសា សព្ពទស្សិនោ។

“អយំ បច្ឆិមកោ មយ្ហំ, ចរិមោ វត្តតេ ភវោ;

អជ្ជាបិ បុប្ផវស្សា មេ, អភិវស្សតិ សព្ពទា។

“សតសហស្សិតោ កប្បេ, យំ បុប្ផមភិរោបយិំ;

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ, ទេហបូជាយិទំ ផលំ។

“កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ…បេ… កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ”ន្តិ។

អរហត្តំ បន បត្វា ផលសុខេន និព្ពានសុខេន ច វីតិនាមេន្តោ សត្ថារា ឯកវិហារំ អនុយោគិតំ ឧបគតេន – “កច្ចិ ត្វំ, ភិក្ខុ, អប្បមត្តោ វិហរសី”តិ បុដ្ឋោ អត្តនោ អប្បមាទវិហារំ និវេទេន្តោ –

២៧១។

“អហំ មិទ្ធេន បកតោ, វិហារា ឧបនិក្ខមិំ;

ចង្កមំ អភិរុហន្តោ, តត្ថេវ បបតិំ ឆមា។

២៧២។

“គត្តានិ បរិមជ្ជិត្វា, បុនបារុយ្ហ ចង្កមំ;

ចង្កមេ ចង្កមិំ សោហំ, អជ្ឈត្តំ សុសមាហិតោ។

២៧៣។

“តតោ មេ មនសីការោ, យោនិសោ ឧទបជ្ជថ;

អាទីនវោ បាតុរហុ, និព្ពិទា សមតិដ្ឋថ។

២៧៤។

“តតោ ចិត្តំ វិមុច្ចិ មេ, បស្ស ធម្មសុធម្មតំ;

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា, កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ”ន្តិ –

ឥមា ចតស្សោ គាថា អភាសិ។

តត្ថ មិទ្ធេន បកតោតិ កាយាលសិយសង្ខាតេន អសត្តិវិឃាតសភាវេន មិទ្ធេន អភិភូតោ។ វិហារាតិ សេនាសនតោ។ ឧបនិក្ខមិន្តិ ចង្កមិតុំ និក្ខមិំ។ តត្ថេវ បបតិំ ឆមាតិ តត្ថេវ ចង្កមសោបានេ និទ្ទាភិភូតតាយ ភូមិយំ និបតិំ។ គត្តានិ បរិមជ្ជិត្វាតិ ភូមិយំ បតនេន

បំសុកិតានិ អត្តនោ សរីរាទយទានិ អគ្គុមូខិត្វា បុគបិរុឃ្យាចក្កយត្តិ “បតិទេតា គាគាហ”ត្តិ សទេក្កាធំ អគាបខិត្វា បុគបិ ចក្កយក្ខាត់ អារុហិត្វា អក្ខូត្តិ ឃុសយាហិទេតាតិ ទេកាចទេញ្ញូទេត្ត កយក្ខាទេគ គឹចទេលាចិក្លយុទេគគ ឃុក្ខ សយាហិទេតា ៦កក្កចិទេត្តា ហុត្វា ចក្កយិត្តិ ទេឃាឌគា ទេសង ចុត្តគឃទេយច ឰឧទេយច ច ទេឆទេស្ស អញ្ញាឮ្យាកាទេលា អទេហាសិ

កក្រុទេត្តូទេកាទាចណ្ណតា តិក្ខិតា

១. សកិយទេត្តូទេកាទាចណ្ណតា

បទេទចាតិអាឌិកា អាឃត្វទេតា សកិយទេត្តូទេស្ស កាឆា កា ក្ខុប្បត្តិ? អឃឃិ បុរិយត្យុទេឆ្លុ កតាឌិកាទេរា តត្តុ តត្តុ កទេច បុញ្ញានិ ក្ខុបចិគទេត្តា កក្រុសត្តស្ស កកចទេតា កាទេល ក្យុលទេកទេហ គិត្តាតិត្វា ចិញ្ញាតំ បទេត្តា ៦កឌិចសំ សត្តូរំ ឌិចាចិហាទាឃ កច្ឆត្តិ ឌិត្វា បសត្តយាគទេសា ក្ខុបិហត់ អគាសិ ទេសា ទេតគ បុញ្ញាកទេយូគ ទេឌចយត្យុទេស្សុសុ សំសទេត្តា កស្សទេប កកចតិ បរិតិត្យុទេត បតិក្ខិទេត សុចណ្ណទេចតិទេឃ លហិ ក្យុលបុទេត្តហិ សក្ខិ អត្តសត្តទេយា សាសទេគ បត្តាឌិត្វា កយក្ខាត់ កទេហត្វា អទេត្តា ចិហទេត្តា ចិទេសង គិត្តាទេត្តត្យំ អសទេក្កាទេត្តា ឰតទេទ អាហ – “យឃំ បិណ្ឌបិតាឃ កច្ឆទេត្តា ឌឹចិទេត សាទេបក្លា ទេហាយ, ឌឹចិទេត សាទេបទេក្លគ ច គ សក្កា ទេលិក្យុត្តទេឆយ្យុំ អឌិកត្តុំ, បុត្យូខ្ចគកាលក្កិរិឃា ច ត្យុក្លា ហគ្គ, យឃំ គិទេស្សលិ ឧត្តិត្វា បត្តាតំ អកិរុឃ្យាកាទេឃ ច ឌឹចិទេត ច អគទេបក្លា សយលាឆយុំ កទេរាយា”តិ ទេត តឆា អកំសុ

អឆ ទេគសំ យហាទេឆទេរា ក្ខុបតិស្សុឃសយត្យុត្តា តឌទេហច លត្យអកិទេញ្ញា ហុត្វា ក្ខុត្តូទេក្យុរុទេតា បិណ្ឌបិតំ ក្ខុបទេគសិ ឰតទេទ – “ត្យុទេយុក្រគទេត្តា, កតាកិច្ចា ត្យុទេយត្ត៏ សក្ខិ សល្លាបយត្តយ៉ឹ បបទេច្ចា, សយលាឆយុទេយច យឃំ កទិស្សាយ, ត្យុទេយុអត្តគា ឌិក្ខឆយុសុលចិហាទេយត្យុឃុញ្ញូឆា”តិ ចត្វា បិណ្ឌបិតំ បឌិក្លិបិសុ ទេឆទេរា ទេគ សយុឌិច្ឆាទេបត្យុំ អសទេក្កាទេត្តា អកយាសិ

តទេតា ទេគសំ ៦ទេកា ក្ខុហតឹហច្ចទេឃគ អកិទេញ្ញាបរិចារំ អគាកាយិចលំ សច្ឆិកត្វា តទេឆច ចត្វា ទេតហិ បឌិក្លិទេត្តា អកយាសិ ទេតាសុ លិលាសចទេត្តូទេរា បរិតិត្យាឃិ, អគាកាយិ សុក្ខាចាទេសសុ ក្ខុប្បខ្ចិ ឰតទេទ បុត្យូខ្ចគកាលក្កិឃទេយច កត្វា លសុ កាយសទេក្កសុ អត្យុទេលិយបឌិទេលិយទេតា ឌិត្តាសយុត្តិ អត្យុកចិត្វា អយ្យាកាំ កកចទេតា កាទេល ទេឌចទេលិកា ចចិត្វា ៦ទេកា យល្លូរាឌក្យុទេល បឌិសក្ខិ កលិ្យា ៦ទេកា កក្ខាទទោឌក្យុទេល, ៦ទេកា ឌាហិទទទេក្ខ, ៦ទេកា ទាឌកទេហ ៦កិស្សា ក្យុលឌាទិកាឃ ក្យុច្ចិយិប្រឌិសក្ខិ កលិ្យា ឰតទេរា អញ្ញាតទិស្សា បរិត្តាឌិកាឃ ក្យុច្ចិយិប្រឌិសត្តិ អក្កទេហសិ សា កិទ អញ្ញាតទេស្ស លត្តិឃស្ស ឌឹតា, តំ យាតាបិតទេរា – “អយ្យាកាំ ឌឹតា សយឃគ្គូរំ ឌាគាត្យុ”តិ ៦កស្ស បរិត្តាឌកស្ស តិឃ្យាឆឃិសុ អទេឆទេកា បរិត្តាឌទេកា តាឃ សក្ខិ ចិប្បឌិបខ្ចិ សា ទេតគ កត្កុ កលិ្យាតំ កត្កិតិ ឌិត្វា បរិត្តាឌកា គិក្កឌិស្សុ សា អញ្ញាតូ កច្ឆត្តឹ អត្តូរាយទេក្ក សកាឃំ ចិឌាឃិ ទេតគស្ស សកិទេឃាទេត្តុច គាយំ អកាសិ ទេសា ចឌ្ឌិត្វា បរិត្តាឌកបត្តាខ្ចំ បត្តាឌិត្វា គាគាសត្តូនិ ក្ខុក្កទេហត្វា យហាចាឌឹ ហុត្វា ចាឌប្បសុទេតា ចិចទេត្តា អត្តគា សឌិសំ អឌិត្វា គកទេក្ខាទេទ អស្សុយំ កាទេទត្វា លត្តិឃក្យុយាទាឌទេឃា សិប្បំ សិក្លាទេបទេត្តា ចិហទេត្តា អត្តទេគា យាត្យុឃា ឰត្តឹកាធំ ឌិក្យុច្ឆិត្វា ឥសាត់ ក្ខុប្បាទេឌត្វា ព្រាហុទេលិទេក ក្ខុប្បត្តាឃ អកិសក្លទិត្វា ឌិទេគ្គ ចិសតិបទេញ្យាកទេហត្វា ទេត ទេត សយលាព្រាហុទេលា បុច្ឆិ ទេត ចស្ស ទេតសំ បញ្យាត់ អត្តុំ ត្យាកាតំ គាសក្លិសុ

ᩈᨠᩥᨿᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ (ᨴᩦ᩵ ᨶᩥ᩵ ᩋᨭ᩠ᨮ᩵ ᪒᩵ ᩈᨠᩥᨿᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ) ᨷᨶ “ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᩦᩈᩩ ᨷᩈᨶ᩠ᨶᩣ ᨴᩮᩅ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩋᨴᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᨣᨲᩴ᩵

ᨿᨴᩣ ᨷᨶ ᨠᩔᨷᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᩋᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᩁᩣᨩᨣᩉᩴ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᩊᩩᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨴᩣ ᩈᨠᩥᨿᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᩈᩥ᩵ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩔᩣ ᩅᩮ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᩣᨧᨶᩦᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᨠᩥᨿᩣᨷᩩᨲ᩠ᨲ (ᨴᩦ᩵ ᨶᩥ᩵ ᩈᨠᩥᨿᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩵) ᩋᩣᨣᨲᨶᨿᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩵ ᩈᨠᩥᨿᩣ ᨷᨶ ᨠᨠᩩᩈᨶ᩠ᨵᩔ ᩅᩮᩈᩩ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈᩩ ᨿᩣᨣᩅᩮᩈᩩ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨷᩔᩥᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥ᩵ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨷᨴᩣᨶᩮ (ᩋᨷ᩵ ᨳᩮᩁ ᪒᩵ ᪓᪙᩵᪂᪅᪘-᪂᪑) –

“ᨠᨠᩩᩈᨶ᩠ᨵᩔ ᨾᩩᨶᩥᨶᩮᩣ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᩅᩩᩈᩦᨾᨲᩮᩣ;

ᨴᩦᨷᩣᨴᩦᩉᩣᩁᩮ ᨧᨴᨲᩮᩣ, ᩋᨦ᩠ᨣᨾᨶᩴ ᩋᨴᩣᩈᩉᩴ᩵

“ᨧᩣᨲᩩᨴ᩠ᨴᩥᩈᩮᩣ ᨠᨻ᩠ᨻᩥᨿᩣᨿᩴ ᨴᩣᨶᨾᨴᩴ ᨲᨴᩣ;

ᨯᨠ᩠ᨠᨲᩥ ᨶᩣᨶᩣᨴᩣᨶᩣᨶᩥ, ᩋᨦ᩠ᨣᨾᨶᩔᩥᨴᩴ ᨹᩃᩴ᩵

“ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨫᩣᨷᩥᨲᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ…ᨷᩮ… ᨠᨲᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩈᩣᩈᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᩵

ᩋᨿᩴ ᨷᨶ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨦ᩠ᨥᨽᩮᨴᩣᨿ ᨷᩁᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᨷᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨴᩮᩣᩅᩣᨴᩴ ᨴᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ –

᪂᪅᪘᩵

“ᨷᩩᩁᩮ ᨧ ᨶ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᨳᩮᨿ᩠ᨿ ᨿᩣᨿᩈᩮ;

ᩈᩮᩅ ᨧ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩮᨵᨣᩣ᩵

᪂᪅᪙᩵

“ᨿᨴᩣ ᨧ ᩋᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨿᨲ᩠ᨳᩩᨷᩁᩣ ᨧᩥᨿ;

ចិឌាគត្តិ ច ឥឃ ឆម្ពុំ, អាព្យុទេស្ស អគាព្យុទា៍

១ល៏ល៏

“ឃំ កិញ្ចិ សិឌិល៌ ពម្ពុំ, សំកិលិដ្ឋញ្ចា ឃំ ចពំ;

សង្កស្សទំ ព្រាហ្មចទិឃំ, គ ពំ ឥហាតិ មហប្ផល៍

១ល៏ប៉៍

“ឃស្ស សព្រាហ្មចារីស្ស, ការទេចា ត្ទុបលព្ភតិ;

អារកា ឥហាតិ សទ្ធម្មា, គគំ បុឆចិឃា ឃឆា”តិ៍ –

ចព្វុហិ កាឆាហិ ឆម្ពុំ ចេតេសិ៍

ពត្ត៍ បទេតិ បណ្ឌិតេ ឆទេបត្វា ពទេពា អទេញ្ញា – “អឆម្ពុំ ឆទេម្ពុា”តិ “ឆម្ពុំ អឆទេម្ពុា”តិអាឌិគេកឆកាទចព្វុឌឹបគចទេសគ ចិចាឆប្បុស្សុពា បទេ គាយ៍ ឥព ពត្ត៍ ចិចាឆំ ពទេទាគ្គា “យឃំ ឃយាយទេស ឧបទេយាយ គស្សាយ សពពំ សមិពំ យទ្ធុសត្តិកំ កដ្ឋាយា”តិ គ ឌាគត្តិ៍ ឥឃ ច ពត្ត៍ ចិឌាគត្តីតិ ឥឃ ពត្ត៍ បណ្ឌិពា – “យឃំ យទ្ធុសមីបំ កដ្ឋាយា”តិ ចិឌាគត្តិ៍ ពទេពា សម្ពុត្តិ ទេយឆកាតិ ៦ចព្វាទេព ឌាគត្តា ឥឃាតិទេសាយគសិកាទំ ឧប្បាទេត្វា ទេយឆកាគំ កលហាគំ ត្ទុបសយាឃ បឌិបជ្ជត្តិ៍ អឆ ឥគសំ ពាឃ បឌិបត្តិឃា ឥព ទេយឆកា សម្ពុត្តិ៍ អឆ ចា បទេ ចាតិ ឥឃ សព្វុ ឌ្ឋចាឆាត្យុសាសគិឃា អក្កហទេលាគ សាសគទេពា ឆាហិទេពាឃ បទេ, ឥព ឃាច “យឃំ យិដ្ឋាកាហំ កទេហត្វា ៦ព្វ ព្ទុឆ ទេលិទេក សាសគស្ស បឌិតិក្កាទេហគ ឃយាយទេស ចាឃយាយា”តិ គ ចិឌាគត្តិ, ពាច ចិចាឆា គ ត្ទុបសម្ពុត្តិ, ឃឆា បគ ពស្ស កាហស្ស ចិស្សជ្ជគចទេសគ ឥឃ ច ពត្ត៍ ទេពស្ស ចិចាឆប្បុស្សុទេពស្ស អឆម្ពុឆម្ពុាឌិទេក អឆម្ពុឆម្ពុាឌិទេពា ឃឆាក្ទុពំ ចិឌាគត្តិ, ពទេពា ទេពសំ សត្តិកា ឥព បណ្ឌិពបុទិទេស គិស្សាយ ចិចាឆសប្លាពា ទេយឆកា សម្ពុត្តីតិ ៦ចទេព្យត្វ អទេត្វា ទេចឌិពទេត្ថា៍

ឃឆាតិ ឃស្មិ៍ ការទេល៍ អចិឌាគត្តាតិ ចិចាឆស្ស ត្ទុបសម្ពុបិឃំ, ឆម្ពុាឆទេម្ពុ ចា ឃាឆាចទេពា អឌាគត្តា៍ ព្វុទិឃត្ត្យុទា ចិឃាតិ អយទា ចិឃ ឌទាយទលំ អតិក្កត្តា ចិឃ ឧទ្ធពា ឧត្តញ្ញអា ចបលិ យុឆទា ចិប្បកិណ្ណចាឆា ហុត្វា ចព្វត្តិ ចទត្តិ ចិចទត្តិ ពឆា ចិចាទេឆា គ ត្ទុបសម្ពុទេពច៍ ចិឌាគត្តិ ច ឥឃ ឆម្ពុំ, អាព្យុទេស្ស អគាព្យុទាតិ ឥឃ បគ សព្វុ សាសគឆម្ពុំ ឃឆាក្ទុពំ ឌាគត្តិ, ឥព កិទេលសទេទាទេពគ អាព្យុទេស្ស សទេត្វាស្ស អគាព្យុទា គិក្កិទេលសា អតីឃា ចិហទត្តិ, ទេពសំ ចទេសគ ចិចាទេឆា អទ្ធុត្តទេយច ត្ទុបសម្ពុតីតិ អធិប្បាទេឃា៍

យំកិញ្ចិ សិថិលំ ករោន្តិ ឱលិយិត្វា ករណេន សិថិលគាហំ កត្វា សាថលិកាទេន កតំ យំ កិញ្ចិ កុសលកម្មំ។ សំកិលិដ្ឋន្តិ វេសិយាទិកេ អគោចរេ ចរណេន, កុហនាទិមិច្ឆាជីវេន វា សំកិលិដ្ឋំ វតសមាទានំ។ សង្កស្សរន្តិ សង្កាហិ សរិតព្ពំ, វិហារេ កិញ្ចិ អសារុប្បំ សុត្វា – “នូន អសុកេន កត”ន្តិ បរេហិ អសង្កិតព្ពំ, ឧបោសថកិច្ចាទីសុ អញ្ញតរកិច្ចវសេន សន្និបតិតេបិ សង្ឃំ ទិស្វា, “អទ្ធា ឥមេ មម ចរិយំ ញត្វា មំ ឧក្ខិបិតុកាមា សន្និបតិតា”តិ ឯវំ អត្តនោ ច អាសង្កាហិ សរិតំ ឧសង្កិតំ បរិសង្កិតំ។ ន តំ ហោតីតិ តំ ឯវរូបំ ព្រហ្មចរិយំ សមណធម្មោ តស្ស បុគ្គលស្ស មហប្ផលំ ន ហោតិ។ តស្ស អមហប្ផលភាវេនេវ បច្ចយទាយកានម្បិស្ស ន មហប្ផលំ ហោតិ។ តស្មា សល្លេខវុត្តិនា ភវិតព្ពំ។ សល្លេខវុត្តិនោ ច វិវាទស្ស អវសរោ ឯវ នត្ថីតិ អធិប្បាយោ។

គារវោ នុបលព្ភតីតិ អនុសាសនិយា អប្បទក្ខិណគ្គាហិភាវេន គរុកាតព្ពេសុ សព្រហ្មចារីសុ យស្ស បុគ្គលស្ស គារវោ គរុករណំ ន វិជ្ជតិ។ អារកា ហោតិ សទ្ធម្មាតិ សោ ឯវរូបោ បុគ្គលោ បដិបត្តិសទ្ធម្មតោបិ បដិវេធសទ្ធម្មតោបិ ទូរេ ហោតិ, ន ហិ តំ កេចិ សិក្ខាបេន្តិ, អសិក្ខិយមានោ អនោវទិយន្តោ ន បដិបជ្ជតិ, អប្បដិបជ្ជន្តោ កុតោ សច្ចានិ បដិវិជ្ឈិស្សតីតិ។ តេនាហ – “អារកា ហោតិ សទ្ធម្មា”តិ។ យថា កិំ? “នភំ បុថវិយា យថា”តិ យថា នភំ អាកាសំ បុថវិយា បថវីធាតុយា សភាវតោ ទូរេ។ ន កទាចិ សម្មិស្សភាវោ។ តេនេវាហ –

“នភញ្ច ទូរេ បថវី ច ទូរេ, បារំ សមុទ្ទស្ស តទាហុ ទូរេ;

តតោ ហវេ ទូរតរំ វទន្តិ, សតញ្ច ធម្មោ អសតញ្ច រាជា”តិ។ (ជា· ១·១០·៣០៣);

សភិយត្ថេរគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣· នន្ទកត្ថេរគាថាវណ្ណនា

ធិរត្ថូតិអាទិកា អាយស្មតោ នន្ទកត្ថេរស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ កិរ បទុមុត្តរស្ស ភគវតោ កាលេ ហំសវតីនគរេ មហាវិភវេ សេដ្ឋិ ហុត្វា សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មំ សុណន្តោ សត្ថារំ ឯកំ ភិក្ខុំ ភិក្ខុនោវាទកានំ អគ្គដ្ឋានេ ឋបេន្តំ ទិស្វា តំ ឋានន្តរំ បត្ថេត្វា សតសហស្សគ្ឃនិកេន វត្ថេន ភគវន្តំ បូជេត្វា បណិធានមកាសិ, សត្ថុ វោធិន្ទេក្ក បដិបុច្ឆា បវត្តេតិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ កកុសន្ធស្ស ភគវតោ កាលេ ករវិកសកុណោ ហុត្វា មធុរកូជិតំ កូជន្តោ សត្ថារំ បទក្ខិណំ អកាសិ។ អបរភាគេ មយូរោ ហុត្វា អញ្ញតរស្ស បច្ចេកពុទ្ធស្ស វសនគុហាយ ទ្វារេ បសន្នមានសោ ទិវសេ ទិវសេ តិក្ខត្តុំ មធុរវស្សិតំ វស្សិ, ឯវំ តត្ថ តត្ថ បុញ្ញានិ កត្វា អម្ហាកំ ភគវតោ កាលេ សាវត្ថិយំ កុលគេហេ និព្ពត្តិត្វា នន្ទកោតិ លទ្ធនាមោ វយប្បត្តោ សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មំ សុត្វា បដិលទ្ធសទ្ធោ បព្ពជិត្វា វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា អរហត្តំ បាបុណិ។ តេន វុត្តំ អបទានេ (អប· ថេរ ១·៣៩·១១-១៩) –

“បទុមុត្តរពុទ្ធស្ស ពោធិយា បាទបុត្តមេ;

បសន្នចិត្តោ សុមនោ, តយោ ឧក្កេ អធារយិំ។

“សតសហស្សិតោ កប្បេ, សោហំ ឧក្កមធារយិំ;

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ, ឧក្កាទានស្សិទំ ផលំ។

“កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ…បេ… កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ។

អរហា បន ហុត្វា វិមុត្តិសុខេន វីតិនាមេន្តោ សត្ថារា ភិក្ខុនីនំ ឱវាទេ អាណត្តោ ឯកស្មិំ ឧបោសថទិវសេ បញ្ច ភិក្ខុនិសតានិ ឯកោវាទេនេវ អរហត្តំ បាបេសិ។ តេន តំ ភគវា ភិក្ខុនោវាទកានំ អគ្គដ្ឋានេ ឋបេសិ។ អថេកទិវសំ ថេរំ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរន្តំ អញ្ញតរា បុរាណទុតិយិកា ឥត្ថី កិលេសវសេន ឱលោកេត្វា ហសិ។ ថេរោ តស្សា តំ កិរិយំ ទិស្វា សរីរស្ស បដិក្កូលវិភាវនមុខេន ធម្មំ កថេន្តោ –

១៤៩។

“ធិរត្ថុ បូរេ ទុគ្គន្ធេ, មារបក្ខេ អវស្សុតេ;

នវសោតានិ តេ កាយេ, យានិ សន្ទន្តិ សព្វទា។

១៥០។

“មា បុរាណំ អមញ្ញិត្ថោ, មាសាទេសិ តថាគតេ;

សគ្គេបិ តេ ន រជ្ជន្តិ, កិមង្គំ បន មានុសេ។

១៥១។

“យេ ច ខោ ពាលា ទុម្មេធា, ទុប្បញ្ញា មោហបារុតា;

តាទិសា តត្ថ រជ្ជន្តិ, មារខិត្តស្មិំ ពន្ធនេ។

១៥១។

“យេសំ រាគោ ច ទោសោ ច, អវិជ្ជា ច វិរាជិតា;

តាទី តត្ថ ន រជ្ជន្តិ, ឆិន្នសុត្តា អពន្ធនា”តិ។ – គាថា អភាសិ;

តត្ថ ឆីតិ ជិគុច្ឆនត្ថេ និបាតោ, រត្ថូតិ រ-ការោ បទសន្ធិករោ, ឆី អត្ថុ តំ ជិគុច្ឆាមិ តវ ឆិក្ការោ ហោតូតិ អត្ថោ។ បូរេតិអាទីនិ តស្សា ឆិក្កាតព្ពភាវទីបនានិ អាមន្តនវចនានិ។ បូរេតិ អតិវិយ ជេគុច្ឆេហិ នានាកុណបេហិ នានាវិធអសុចីហិ សម្បុណ្ណេ។ ទុគ្គន្ធេតិ កុណបបូរិតត្តា ឯវ សភាវទុគ្គន្ធេ។ មារបក្ខេតិ យស្មា វិសភាគវត្ថុ អន្ធបុថុជ្ជនានំ អយោនិសោមនសិការនិមិត្តតាយ កិលេសមារំ វឌ្ឍេតិ, ទេវបុត្តមារស្ស ច ឱតារំ បតិដ្ឋំ ទេតិ។ តស្មា មារស្ស បក្ខោ ហោតិ។ តេន វុត្តំ “មារបក្ខេ”តិ។ អវស្សវេតិ សព្ពកាលំ កិលេសាវស្សវនេន តហិំ តហិំ អសុចិនិស្សន្ទនេន ច អវស្សវេ។ ឥទានិស្សា នវសោតានិ តេ កាយេ, យានិ សន្ទន្តិ សព្ពទាតិ “អក្ខិម្ហា អក្ខិគូថកោ”តិអាទិនា (សុ. និ. ១៩៩) វុត្តំ អសុចិនោ អវស្សវនដ្ឋានំ ទស្សេតិ។

ឯវំ បន នវច្ឆិទ្ទំ ធុវស្សវំ អសុចិភរិតំ កាយំ យថាភូតំ ជានន្តី យា បុរាណំ អមញ្ញិត្ថោតិ បុរាណំ អនាគតកាលេ បវត្តំ ហសិតលបិតំ កីឡិតំ យា មញ្ញិ, “ឥទានិបិ ឯវំ បដិបជ្ជិស្សតី”តិ យា ចិន្តេហិ។ មាសាទេសិ តថាគតេតិ យថា ឧបនិស្សយសម្បត្តិយា បុរិមកា ពុទ្ធសាវកា អាគតា, យថា វា តេ សម្មាបដិបត្តិយា គតា បដិបន្នា, យថា ច ទ្វិបិទ្វិបទយានំ តថលក្ខណំ តថធម្មេ ច អរិយសច្ចានិ អាគតា អធិគតា អនុពុទ្ធា, តថា ឥមេបីតិ ឯវំ តថា អាគមនាទិអត្ថេន តថាគតេ អរិយសាវកេ បកតិសត្តេ វិយ អវញ្ញាយ កិលេសវសេន ច ឧបសង្កមនតា មាសាទេសិ។ អនាសាទេតព្ពតាយ ការណមាហ។ សក្កោបិ តេ ន រជ្ជន្តិ, កិមង្គំ បន មាទិសេតិ សព្ពញ្ញុពុទ្ធេនាបិ អក្ខាតេន បរិយាយេនបិ អសក្កុណេយ្យតោ សក្កោបិ តេ សាវកពុទ្ធា ន រជ្ជន្តិ, សព្ពោទេសុ អាទីតស្ស សុបរិដិដ្ឋតា រាគំ ន ជនេន្តិ, កិមង្គំ បន មិឡ្ហរាសិសទិសេ មាទិសេ កាយគូថេ, តត្ថ ន រជ្ជន្តីតិ ចត្តព្ពមេវ នត្ថិ។

យេ ច ខោតិ យេ បន ពាល្យយោគតោ ពាលា, ធម្មោជបញ្ញាយ អភាវតោ ទុម្មេធា, អសុភេ សុភានុបស្សនេន ទុចិន្តិតចិន្តិតាយ ទុប្បញ្ញា, មោហេន អញ្ញាណេន សព្ពសោ បដិច្ឆាទិតចិត្តតាយ មោហបារុតា តាទិសា តថារូបា អន្ធបុថុជ្ជនា, តត្ថ តស្មិំ ឥត្ថិសញ្ញិតេ, មារខិត្តស្មិំ ពន្ធនេ មារេន ឱឌ្ឌិតេ មារបាសេ, រជ្ជន្តិ រត្តា គិទ្ធា គធិតា មុច្ឆិតា អជ្ឈោបន្នា តិដ្ឋន្តិ។

ចិរាខិតាតិ ខេយំ បត ហ៊ិលាឃចាត់ ទេវលញ្ញាតរាគោ ចិយ ធុរយ្យាចតឹយឃកាចេចា រាគោ ឃបទេត្វា ចិយ លទេន្ធាគារឃា ធុស្សតឃកាចេចា ឧោរឃា អញ្ញាហាឃកាចា អចិញ្ញា ច អរិយយក្កចិរាគេត ឃត្ថាឃា ចិរាខិតា បហឹតា ឃយ្ហិន្តា, តាឌិឃា អក្កយក្កឃទេត្វត លិត្តកចទេតត្តិស្វត្តា តទេតា ឲុច គេត្វចិបិ ពាត្តតាកាចទេតា អពាត្តតា តត្វ តស្មិ យធាចុទេត្ត យារបិឌេឃ ត ទេជ្ជត្តិៈ ឲុចំ ឧធេរា តស្សា ត្តាតិ្វយា ឆយុំ គេធេត្វា គទេតាៈ

តត្តគេត្វរកាធាចណ្ហតា តិដ្ឋិតាៈ

៊ៈ ឌព្យគេត្វរកាធាចណ្ហតា

បច្ចាបញ្ញាឃាតិអាឌិកា អាឃស្មទេតា ឌព្យគេត្វរស្ស កាធាៈ កា ឧប្បត្តិ? អយយ្យិ បុរិយពុទេន្ធុ គតាធិការរោ តត្វ តត្វ កទេច បុញ្ញានិ ឧបចិតទេត្តា តិស្សស្ស កកចទេតា កាលេ កុលរគេហ តិព្វាត្តិត្វា ចិញ្ញុតំ បទេត្វា ឃត្វ ឃយ្យាឃទេព្វាធិ ឃន្ធហទេត្វា ទេពាធិន្ទក្លិ ចត្តិត្វា ហឹឌទេតត ប្ញទេឌឃិៈ ឃេរា ទេពត បុញ្ញាគេយ្យត ឧធេចយតុស្សស្ស ឃំឃទេត្តា គស្សបស្ស កកចទេតា កាលេ កុលរគេហ តិព្វាត្តិត្វា ចិញ្ញុតំ បទេត្វា ឃាឃទេត បព្វាឌិត្វា អញ្ញាតរទេត ឧបិឃទេកត ការិតេ អារាមេ អាចាឃិគោ ហុត្វា ចិហរតិ ទេតត ឧបដ្ឋិយយាតោៈ អទេធគឌិចឃំ ឲុគោ ហ៊ិលាឃចទេត្វរោ លុឲចឹចរឆរោ រគេឃាហរលត្តំ អទេញ្ញតោ កាយាកិយុទេតា អាគច្ឆតិ, តំ ឌិស្វា ឃេរា ឧបិឃគោ ត្តារិយាបទេឆ បឃិឌិត្វា គេប្បគេត រគេឃយស្សតិ ឌុហាររាបត្វា បហឹតគោឌត់ គោរឌត្វា ឃុត្ថរាតិ ឌឹចរាតិ ឌត្វា “ត្តាឆេច, កទេត្ត, ចឃធា”តិ ចឃារបតិៈ តំ ឌិស្វា អាចាឃិគោ ត្តស្សាយេត្ថរបគេតា ហ៊ិលាឃចទេត្វំ អាហ – “ចរំ ទេត, កិល្ល, ត្តាយិតា បិបុបិឃគោត ឧបដ្ឋិយយាតស្ស ឲុចំ ត្តាឆ ចឃតទេតា អគ្គុលិហិ គេមឃ លុក្ខិត្វា អទេចលស្ស ឃទេតា ក្វឆយុត្តាហារឌឹចត”ត្តិៈ ឲុចញ្ញា បត ចត្វា តាចទេធច ចច្ចក្កុឌិ បចិឃិត្វា បិយាឃំ ចទេន្ធត្តា ចិយ ហទេត្វត ក្វធំ ចទេធ្ធត្វា ចទេធ្ធត្វា យាចឥត្វំ ពាឌិ, យុត្តញ្ញា បិចិៈ ត្តាយិតា តិយារយត យាចតាឃុក់ ឌត្វា កាលញ្ញត្វា តិររេយ បច្ចិត្វា បុត ក្វឆយុត្តាហាររា ចឃិត្វា តរស្សច គយ្ហស្ស ចិបិគោចរឃរឃត យតុស្សស្សុ ឧប្បទេន្តាបិ បច្ចា ឌាតិឃតាតិ តិគេណ្ហា ហុត្វា ក្វឆកទេល្លា អទេហាឃិៈ

បុត ត្តាយស្មិ ពុទ្ធុប្បារឌេ យតុស្សយោតិយំ តិព្វាត្តយារតាបិ អរិយ្យបចាឌពាទេលត ធក្កតក្វលេ តិព្វាត្តិត្វា ឆញ្ញា ចា ហ៊ិរំ ចា ឃប្បិ ចា បិយយារតា, តំ លទេធ្ធត្វា យុត្តរយេច បិចតិ, ឌួឥត់ គោឌិយយារតា, តំ លទេធ្ធត្វា ក្វឆរយេច ពាឥតិ, ឲុចំ ក្វឆយុត្តបរិគោរគេត ចទេន្ធត្តា ចយប្បទេត្តាបិ តទេឆច បរិក្ខញ្ញតិៈ យតុស្សា តទេតា ចាររតំ អឃទេក្កាត្តា បរិច្ចឌិស្វៈ ឃេរា ពាតាតគេហិ បរិច្ចទេត្តា តក្កបញ្ញាឌ្ជ បព្វាឌិត្វា ត ត្យាយតិ, ររឌាឌល្លឆររោ គេមឃយស្សតិ លុក្ខិត្វា អទេញ្ញា ត្តារិយាបទេឆ បឌិក្លិបិត្វា ឲុគបិទេឆត តិដ្ឋតិ, តិយត្តត់ ត ឃាឌិយតិ, យារឃាបចាឃំ អធិដ្ឋាយ បុញ្ញាតិ្វគេហិ ឌិត្ត គោឌត់ យារឃ យារឃ ឲុគចារំ គុឃរក្កត គទេហត្វា ឌិចា ឌិច្យក្កត ទេលហតិ, រត្តិយំ បត “អល្លក្វធំ ឃប្បាណាគ”ត្តិ អពាឌិត្វា ឃុក្លក្វឆរយេច ពាឥតិ, ឲុចំ គទេរាត្តស្ស បច្ចាបញ្ញាឃចស្សាតិ ឌឹតិចត្តាតិ យហាឌទេតា “យហាតរេបិ បរយប្បិទេន្ធា”តិ យញ្ញាយារតា តត្តិទេន្តា តទេប្បារណា អទេហាឃិៈ

ᩋᨳ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩔ ᩉᨴᨿᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨥᨭᩮ ᨸᨴᩦᨸᩴ ᩅᩥᨿ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩪᨸᨶᩥᩔᨿᩴ ᨸᨩ᩠ᨩᩃᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᨾᩮᩅ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᩑᩉᩥᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᩃᨴ᩠ᨵᩪᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᩴ ᩅᩥᨸᩔᨶᩴ ᩏᩔᩩᨠ᩠ᨠᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ᪨ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣ ᨸᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᨸᨴᩮ “ᨾᩣᩈᩮ ᨾᩣᩈᩮ ᨠᩩᩈᨣ᩠ᨣᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ (ᨵ᪨ ᨸ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪂᪨ᨩᨾ᩠ᨻᩩᨠᨲ᩠ᨳᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨶ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨠᩣᩃᩮ “ᩋᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩈᩣᩅᨠᩮᨶ ᩋᨵᩥᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨿᨳᩣ ᩋᨵᩥᨣᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ –

᪂᪈᪃᪨

“ᨷᨬ᩠ᨧᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈᩅᩔᩣᨶᩥ, ᩁᨩᩮᩣᨩᩃ᩠ᩃᨾᨵᩣᩁᨿᩥᩴ;

ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩣᩈᩥᨠᩴ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ, ᨠᩮᩈᨾᩔᩩᩴ ᩋᩃᩮᩣᨧᨿᩥᩴ᪨

᪂᪈᪄᪨

“ᩑᨠᨷᩣᨴᩮᨶ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥᩴ, ᩋᩣᩈᨶᩴ ᨷᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᨿᩥᩴ;

ᩈᩩᨠ᩠ᨡᨣᩪᨳᩣᨶᩥ ᨧ ᨡᩣᨴᩥᩴ, ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᨬ᩠ᨧ ᨶ ᩈᩣᨴᩥᨿᩥᩴ᪨

᪂᪈᪅᪨

“ᩑᨲᩣᨴᩥᩈᩴ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᨻᩉᩩᩴ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᨣᩣᨾᩥᨶᩴ;

ᩅᩩᨿ᩠ᩉᨾᩣᨶᩮᩣ ᨾᩉᩮᩣᨥᩮᨶ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᩁᨱᨾᩣᨣᨾᩴ᪨

᪂᪈᪆᪨

“ᩈᩁᨱᨣᨾᨶᩴ ᨷᩔ, ᨷᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᩩᨵᨾ᩠ᨾᨲᩴ;

ᨲᩥᩔᩮᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣ, ᨠᨲᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩈᩣᩈᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ –

ទ្ទយា ចតរស្សា កាឆា អការសិ៍

តត្ថ បញ្ចបញ្ញាសចស្សាតិ, ននេនាខេលួយឆារយិត្តិ តក្កុបត្តុឌ្ឍបាយតេត ត្យាតបជិរក្លូបរតា បញ្ចាឆិកាតិ បញ្ញាសចស្សាតិ សទីរេទ លក្កុំ អាកត្តុកទេរលាុសន្លាចាំ ននេខា, សទីរយលសន្លាចាំ ខេលួញ កាទេឃត ឆាទេរសិ៍ ក្ញូរត្តា យាសិក់ កតូត្តិ ទត្តិឃំ ក្វូទំ ចាភេត្តា លោកចញ្ចាតត្ថុំ យាទេសាបចាសិទោកា តាយ ហុត្វា បុញ្ញាតូតិេកហិ ខិត្តុំ ភោខេតំ យាទេស យាទេស ឲកចាទំ ខិច្ចក្កា បឆេតចទេសត ក្ញូរត្តា អលោចយិត្តិ តាខិសច្ឆុទិកាបរក្លូរបត សិធិលមួស់ ទេកសយស្សុំ អក្កូលីហិ លុញ្ចារបសិ៍

ឲកបិទេតអដ្ឋាសិំ, អាសតំ បទិចឆ្ឈយិត្តិ សទេត្តាត សត្តុំ អាសតំ តិសខ្ញុំ បទិចទេឆ្ឈសិំ, តិដ្ឋេត្តា ច ដ្ឋេកា ហទេត្ថ ដ្ឋក្លុបិត្វា ឲទេកទេតច បិទេត អដ្ឋាសិ៍ ដ្ឋទេដ្ឋសត្តិ តិយត្តត៌ ដ្ឋិស្សកតត្តិ ទេកចិ៍ ត សាខិយិត្តិ ត សយ្យជិឆ្ញុិ បជិក្លុបិត្តិ អទេត្វា៍

ឲតាខិសំ កទិត្វាត, ពាហុំ ទ្កុតិកាយិតត្តិ ឲតាខិសំ ឲចទ្ធូបំ ចិបិកតិត្តតត្តក់ ទ្កុតិកាយិតំ ពាហុំ បិបកយុំ បុទិយខាតីសុ ត្តឆ ច កត្វា ដ្ឋប្បាទេត្វា៍ ចុឃ្យុាទេតាយទេហាទេឈតាតិ កាទេយាឈាខិតា យហតា ត្តទេឈត ចិទេសសទេតា ខិទេដ្ឋទេឈត អបិឃសយុត្តិ បតិអាកត្តិឃយាទេតា, ត្យុត្តិ សទេលាយាកយត្តិ តាខិទេសត បុញ្ញាកយុត្តិទេត្ត កិទេត្តត យត្យុស្សត្តកាចំ លកិត្វា ត្តកាតិ បុញ្ញាពទេលត ត្យុត្តិ “សទេលា”ត្តិ អាកយាសិ,

“សយ្វាសយ្យុទេត្ថា កកចា”តិ អទេចច្ចុបសាទេគត សត្វុទិ បសីខិ៍ សទេលាកយតំ បស្សុ, បស្សុ ឆយុសុឆយុតត្តិ អាឃតកាតំ យយ សទេលាកយតំ បស្សុ, បស្សុ សាសតឆយុស្សុ ច សុឆយុតំ ទេឃាហំ តចាយិឆ្ញុាបជិបទេត្តាបិ ឲទេកាចាទេគទេតច សត្វុាទេរា ឲខិសំ សយ្យត្តិ សយ្យាបិទេតា៍ “តិទេស្សា ចិឆ្ញុា”តិអាខិតា តំ សយ្យត្តិ ខទេស្សតិ ទេតតាហ (អប៑ ទេឆរ ១៑៣៩៑០លិ៍-១១) –

“តិស្សុស្សាហំ កកចទេតា, ទេចាលិខិរុក្លុយចត្តិឃំ;

បក្កុឃ្យាតីខតិ តត្វ, សីហាសតយតីខហំ៑

“ទេត្តតចុទេត ត្តទេតា កទេយ្យ, សីហាសតយតីខហំ;

ទ្កុតិ តាកិខាតាយិ, តីខតាឃ ត្តខំ ឋលំ៑

“កិទេលសា ឈាបិតា យយ្ហុ..ទេប... កតំ ត្យុទ្ធស្សុ សាសត”ត្តិ៍

ខយ្ទុកទេត្វុទកាចាចណ្ណុតា តិដ្ឋិតា៍

៩។ សេនកត្ថេរគាថាវណ្ណនា

ស្វាគតំ វតាតិអាទិកា អាយស្មតោ សេនកត្ថេរស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ បុញ្ញានិ ឧបចិនន្តោ សិខិស្ស ភគវតោ កាលេ កុលគេហេ និព្ពត្តិត្វា វិញ្ញុតំ បត្វា ឯកទិវសំ សត្ថារំ ទិស្វា បសន្នមានសោ មោរហត្ថេន ភគវន្តំ ពូជេសិ។ សោ តេន បុញ្ញកម្មេន ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា ឧរុវេលកស្សបត្ថេរស្ស ភគិនិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិ, សេនកោតិស្ស នាមំ អហោសិ។ សោ វយប្បត្តោ ព្រាហ្មណានំ វិជ្ជាសិប្បេសុ និប្ផត្តិំ គតោ ឃរាវាសំ វសតិ។ តេន ច សមយេន មហាជនោ សំវច្ឆរេ សំវច្ឆរេ ផគ្គុនមាសេ ឧត្តរផគ្គុននក្ខត្តេ ឧស្សវំ អនុភវន្តោ គយាយំ តិត្ថាភិសេកំ ករោតិ។ តេន តំ ឧស្សវំ “គយាផគ្គុ”តិ វទន្តិ។ អថ ភគវា តាទិសេ ឧស្សវទិវសេ វេនេយ្យានុគ្គហាយ គយាតិត្ថសមីបេ វិហរតិ, មហាជនោបិ តិត្ថាភិសេកាធិប្បាយេន តតោ តតោ តំ ឋានំ ឧបគច្ឆតិ។ តស្មិំ ខណេ សេនកោបិ តិត្ថាភិសេកត្ថំ តំ ឋានំ ឧបគតោ សត្ថារំ ធម្មំ ទេសេន្តំ ទិស្វា ឧបសង្កមិត្វា ធម្មំ សុត្វា បដិលទ្ធសទ្ធោ បព្ពជិត្វា វិបស្សនាយ កម្មំ ករោន្តោ នចិរស្សេវ អរហត្តំ បាបុណិ។ តេន វុត្តំ អបទានេ (អប។ ថេរ ១។៣៩។៨-១៩) –

“មោរហត្ថំ គហេត្វាន, ឧបេសិំ លោកនាយកំ;

បសន្នចិត្តោ សុមនោ, មោរហត្ថមទាសហំ។

“ឥមិនា មោរហត្ថេន, ចេតនាបណិធីហិ ច;

និព្ពាយិំសុ តយោ អគ្គី, លភាមិ វិបុលំ សុខំ។

“អហោ ពុទ្ធា អហោ ធម្មា, អហោ នោ សត្ថុសម្បទា;

ទត្វានហំ មោរហត្ថំ, លភាមិ វិបុលំ សុខំ។

“តិយគ្គី និព្ពុតា មយ្ហំ, ភវា សព្ពេ សមូហតា;

សព្ពាសវា បរិក្ខីណា, នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ។

“ឯកតិំសេ ឥតោ កប្បេ, យំ ទានមទទិំ តទា;

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ, មោរហត្ថស្សិទំ ផលំ។

“កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ..បេ... កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ។

អរហត្តំ បន បត្វា អត្តនោ បដិបត្តិំ បច្ចវេក្ខិត្វា សញ្ជាតសោមនស្សោ ឧទានេន្តោ –

១៨៧។

“ស្វាគតំ វត មេ អាសិ, គយាយំ គយផគ្គុយា;

យំ អទ្ទសាសិំ សម្ពុទ្ធំ, ទេសេន្តំ ធម្មមុត្តមំ។

១៨៨។

“មហប្បភំ គណាចរិយំ, អគ្គបត្តំ វិនាយកំ;

សទេវកស្ស លោកស្ស, ជិនំ អតុលទស្សនំ។

១៨៩។

“មហានាគំ មហាវីរំ, មហាជុតិមនាសវំ;

សព្ពាសវបរិក្ខីណំ, សត្ថារមកុតោភយំ។

១៩០។

“ចិរសង្កិលិដ្ឋំ វត មំ, ទិដ្ឋិសន្ទានសន្ទិតំ;

ចិខេយាចឃិ ខេសា កកចា, សន្តាកេត្ថហិ ខេសតព”ត្តិ៍ –

ចតខេយ្យា កាឆា អកាសិ៍

តត្ថ ស្ថាកតំ ចត ខេយ អាសឹតិ យឃា ស្វុ្ជ អាកតំ ចត អាសិ៍ យយ ចា ស្វុគ្គុ ចត អាកយតំ អាសិ៍ កឃាឃត្តិ កឃាតិត្ថសមឹខេប៍ កឃចក្កឃាតិ “កឃាចក្កុ”តិ លទ្ធខេចាហាខេរ ចក្កុតយាសស្ស ក្តូរចក្កុតឹតក្ខខេត្ត៍ “ឃ”ត្តិអាឌិ ស្វាកតកាចស្ស កាខេលាឌស្សត៍ តត្ថ ឃត្តិ ឃស្វា៍ អដ្ឋសាសិត្តិ អដ្ឋក្ខិ៍ សមួឌត្តិ សមូា សាយំ សន្តាឆមូាតំ ញុឌ្ឍតា សមួឌ្ធិ៍ ឌខេសត្តិ ឆមួមួតួមត្តិក្តុតួយំ អក្កុ សន្តាខេសដ្ឋិ ឲកត្តតិឃ្យាតិកំ ឆមួំ ខេចខេតឃ្យន្យាសឃាត្រុប់ កាសត្តិ៍

យហប្យកត្តិ យហតិឃា សទឹខេប្យកាឃ ញាលាប្យកាឃ ច សយត្តាកតំ៍ កលាចទិឃត្តិ កិក្ខុបទិសាឌឹតំ កលាតំ ក្តូខេយត ឌយខេឆត អាធារសិក្ខាបខេតត កលាចទិឃំ៍ អក្កុក្ខតាតំ ឃឹលិឌឹតំ ក្យលាតំ អឆិកខេយត អក្កុប្យត្តិ៍ ខេឌចយត្រុស្សាឌឹតំ បខេរយត ចិតខេឃត ចិតឃតខេតា, សឃំ តាឃកខេហិតត្តា ច ចិតាឃកំ៍ ខេកតចិ អតកិក្ខុខេតា ហុត្វា សកលំ ខេលាកំ អកិកចិត្វា ឌិតត្តា, បន្តាត្តុយិ យាខេរាតំ ឌិតត្តា ច សខេឌចកស្ស ខេលាកស្ស ឌិតំ សខេឌចខេក ខេលាខេក អក្កុឌិតំ, ញាត្តិសចខេយហាបុទិសលក្ខលាអឃឹតិអត្រុញ្ញាតាឌិបជិយល្ហិតត្រុបកាឃតាឃ ឌសញាលចត្យខេចសារន្ធាឌិក្យលាបជិយល្ហិតឆមូកាឃតាឃ ច សខេឌចខេកត ខេលាខេកត អបទិខេយឃ្យឌស្សតាឃ អសឌឹសឌស្សតាឃ ច អត្យលឌស្សត៍

កតិញាលបខេក្កុយាឌិសយ្យត្តិឃា យហាតាកសឌិសត្តា, តាខេកស្សុបិ ឃិលាសខេចស្ម យហាត្រុកាចតាឃ ច យហាតាក៍ យាខេរខេសតាចិយឆតខេតា យហាចិក្កត្តតាឃ ច យហាចឹរំ៍ យហាត្យតិត្តិ យហាបតាបំ យហាខេតឌត្តិ អខេត្វា៍ តត្តិ ឲតស្ស ចត្តាខេរាបិ អាសចាតិ អតាសចំ៍ សខេន្តា អាសចា សចាសតា បទិក្ខិលា ឲតស្សាតិ សន្តាសចបទិក្ខិលំ៍ កាយំ សាចកញុដ្ឋា បខេច្ចកញុដ្ឋា ច ឃិលាសចាច, សន្តាញ្ញាញុដ្ឋា ឲច បត សចាសខេត អាសខេច ខេលខេបត្តិតិ ឌស្សតត្ថ “អតាសច”ត្តិ ចត្វា បុត “សន្តាសចបទិក្ខិលា”ត្តិ ចុត្តិ៍ ខេតត ចុត្តិ – “សខេន្តា អាសចា សចាសតា បទិក្ខិលា ឲតស្សាតិ សន្តាសចបទិក្ខិលា”ត្តិ៍ ឌិដ្ឋឆមួិកសយ្យាឃិកបខេយខេត្វហិ ឃឆាខេហំ ខេចខេតឃ្យាតំ អត្រុសាសតខេតា សត្វាខេរុ, ចត្យខេចសារន្ធចិសារឌតាឃ ក្យខេតាឌិបិ កឃាកាចខេតា អក្យខេតាកឃំ, ឲចត្រុបំ សមូាសមួឌ្ធិ ឃំ ឃស្វា អដ្ឋសាសិ, តស្វា ស្វាកតំ ចត ខេយ អាសឹតិ ខេឃាឌតា៍

ញ្ញូឌាតិ សត្វ ឌស្សខេតត អត្តតា លទ្ធក្យលំ ឌខេស្សខេន្តា ចត្យត្វំ កាឆយាហ៍ តស្សខេត្វា – កឈ្មិឃបុណ្ណលិខេត្យ ចិឃ តក្កកទិតចាឌិ ចិឃ ចសាបឹតបិខេលាតិកា ចិឃ ច សំកិខេលសចត្វហិ អតយតខេក្កុ សំសាខេរ ឌិរកាលំ សំកិលិដ្ឋិ៍ កន្វុលញាត្ថិតំ ចិឃ ឆម្ពុខ សាខេរយំ សក្កាឃឆម្ពុខ ឌិដ្ឋិ សត្វុាខេតត, ឌិដ្ឋិញាត្វខេតត ញាត្ថិតំ ញាន្ធំ, តខេតា ចិខេយាខេចខេន្តា ច អកិញ្ញាឌឹហិ សន្តាកេត្វ ហិ យំ ខេសតកំ អទិឃយក្កុហខេត្វត, ចិខេយាចឃិ ចត ខេសា កកចា យឃំាសត្វាតិ កកចតិ អកិប្យសាឌំ បខេចខេឌតិ៍

ເສນກເຕ຺ຖຣາປທານວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໕. ສມ຺ພຸຕເຕ຺ຖຣາປທານວຓ຺ຓນາ

ເຍາ ຈນ຺ທກາເລຕິອາທິກໍ ອາຍສ຺ມເຕາ ສມ຺ພຸຕເຕ຺ຖຣສ຺ສ ອປທານໍ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸເທ຺ຘສຸ ກຕາຘິກາເຣາ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ຠເວ ປຸຎ຺ຎານິ ກເຣານ຺ເຕາ ພຸທ຺ຘສຸເຎ຺ຎ ເລາເກ ຈນ຺ທຠາຄາຍ ນທິຍາ ຕີເຣ ກິນ຺ນຣເຍານິຍໍ ນິພ຺ພເຕ຺ຕາ. ເອກທິວສໍ ອຎ຺ຎຕຣໍ ປເຈ຺ຈກພຸທ຺ຘໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານເສາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ກຕຎ຺ຊລີ ອຏ຺ຐປຸປ຺ເຜຫິ ປູຊໍ ອກາສິ. ເສາ ເຕນ ປຸຎ຺ຎກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ເຕາ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ກຸລເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ສມ຺ພຸເຕາຕິ ລທ຺ຘນາເມາ ວຍປ຺ປເຕ຺ຕາ ຠຄວເຕາ ປຣິນິພ຺ພຸຕສ຺ສ ປຈ຺ຉາ ຘມ຺ມກຖາກາຣິກສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຏິລທ຺ຘສທ຺ເຘາ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ສມຓຘມ຺ມໍ ກເຣານ຺ເຕາ ວິປສ຺ສນໍ ວເຑ຺ຒຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໓.໑໕-໑໙) –

“ຈນ຺ທຠາຄານທີຕີເຣ, ອເຫາສິໍ ກິນ຺ນເຣາ ຕທາ;

ອທ຺ທສໍ ວິຣຊໍ ພຸທ຺ຘ໌, ສຍມ຺ຠຸໍ ອປຣາຊິຕໍ.

“ປສນ຺ນຈິຕ຺ເຕາ ສຸມເນາ, ເວທຊາເຕາ ກຕຎ຺ຊລີ;

ຄເຫຕ຺ວາ ອຏ຺ຐ ປຸປ຺ຜໍ, ສຍມ຺ຠຸໍ ອຠິປູຊຍິໍ.

“ເຕນ ກມ຺ເມນ ສຸກເຕນ, ເຈຕນາປຓິຘີຫິ ຈ;

ຊຫິຕ຺ວາ ກິນ຺ນຣໍ ເທຫໍ, ຕາວຕິໍສມຄຈ຺ຉຫໍ.

“ຉຕ຺ຕິໍສກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ເທວິນ຺ເທາ, ເທວຣຊ຺ຊມກາຣຍິໍ;

ທສກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ, ມຫາຣຊ຺ຊມກາຣຍິໍ.

“ປເທສຣຊ຺ຊໍ ວິປຸລໍ, ຄຓນາເຕາ ອສງ຺ຂິຍໍ;

ສຸເຂຕ຺ເຕ ວປ຺ປິຕໍ ພີຊໍ, ສຍມ຺ຠຸມ຺ຫິ ອເຫາ ມມ.

“កុសលំ វិជ្ជតេ មយ្ហំ, បព្វជិំ អនគារិយំ;

បូជារហោ អហំ អជ្ជ, សក្យបុត្តស្ស សាសនេ។

“កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ…បេ… កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ។

អរហត្តំ បន បត្វា វិមុត្តិសុខេន វិហរន្តោ វស្សសតបរិនិព្ពុតេ ភគវតិ វេសាលិកេសុ វជ្ជិបុត្តកេសុ ទស វត្ថូនិ បគ្គយ្ហឋិតេសុ កាកណ្ឌកបុត្តេន យសត្ថេរេន ឧស្សាហិតេហិ សត្តសតេហិ ខីណាសវេហិ តំ ទិដ្ឋឹ ភិន្ទិត្វា សទ្ធម្មំ បគ្គណ្ហន្តេហិ ធម្មវិនយសង្គហេ កតេ តេសំ វជ្ជិបុត្តកានំ ឧទ្ធម្មុព្វិនយទីបនេ ធម្មសំវេគេន ថេរោ –

១៥០។

“យោ ទន្ធកាលេ តរតិ, តរណីយេ ច ទន្ធយេ;

អយោនិសំវិធានេន, ពាលោ ទុក្ខំ និគច្ឆតិ។

១៥១។

“តស្សត្ថា បរិហាយន្តិ, កាឡបក្ខេវ ចន្ទិមា;

អាយសក្យញ្ច បប្បោតិ, មិត្តេហិ ច វិរុជ្ឈតិ។

១៥២។

“យោ ទន្ធកាលេ ទន្ធេតិ, តរណីយេ ច តារយេ;

យោនិសោ សំវិធានេន, សុខំ បប្បោតិ បណ្ឌិតោ។

“តស្សាត្ថ បរិប្ជេត្តិ, សុក្កបក្ខេច ខត្តិយា;

ឃសោ កិត្តិញ្ច បប្បោតិ, យិទ្ធោហិ ន ជិរ្ជៀតី”តិ –

ទ្វេយា គាថា ភាសេត្វា អត្ថំ ព្យាកាសិ។

តត្ថ យោ ធម្មការោ ធម្មីតិ កិស្មិញ្ចិ កត្តព្ពកម្មស្មិំ – “កប្បតិ នុ ខោ, ន នុ ខោ កប្បតី”តិ បិតឃក្កុច្ចេ ឧប្បន្នេ ឃាវ បិឃត្តំ បិតឃធរំ បុច្ឆិត្វា តំ កុក្កុច្ចំ ន វិនោទេតិ, តាវ ធម្មការេ តស្ស កិច្ចស្ស ធម្មាយិតព្ពេឃ តទេវ យត្តិត្វា ជីវិតក្ខយំ កទេរាតិ។ តទេវិទេឃ ច ធម្មឃេតិ កហដ្ឋស្ស តាវ សទោភាយតសីលសយាគាតាជិគេ, បព្ពជិតស្ស ចត្តបដិចត្តកទោណាជិគេ សយឆបិបស្សតានុឃោគេ ច តទិតព្ពេ សយ្យេត្តេ សិឈំ តំ កិច្ចំ អគត្ឃុញ្ជិត្វា – “អាកាយតយាទេស បក្ខេ ថា កទិស្សាមី”តិ ធម្មាទេឃ្យ, តំ កិច្ចំ អកទេរាទេត្វាច កាលំ ជីវិតាទេឃ្យ។ អឃោតិរំជិឆាទេតតាតិ ឲចំ ធម្មាយិតព្ពេ តទេត្វា តទិតព្ពេ ច ធម្មាឃេត្វា អនុបិឃរំជិឆាទេតតឧបិឃរំជិឆាតាការេចត ជាទេលិ, យត្តិទ្ធិកោ បុគ្គលោ, សយ្យតិ អាឃតិញ្ចា ទុក្ខំ អតត្ថំ បិបុណាតិ។

តស្សាត្ថ បរិហាឃត្តីតិ តស្ស តថារូបស្ស បុគ្គលស្ស ជិដ្ឋធម្មិកាជិគេភោ អត្ថា កាឡអបក្ខេ ចន្ទិយា បិឃ, បរិហាឃន្តិ ជិចទេស ជិចទេស បរិក្ខយំ បរិឃាទាតំ កច្ឆន្តិ។ “អសុកោ បុគ្គលោ អស្សទ្ធោ អប្បសន្នោ កុសីតោ ហីតបីរិឃោ”តិអាជិតា។ អាឃសក្ញំ បិញ្ញាហិ កទេហិតព្ពំ បបេ្បាតិ បិបុណាតិ។ យិទ្ធោហិ ច ជិរ្ជៀតីតិ “ឲចំ បដិបជ្ជ, យា ឲចំ បដិបជ្ជា”តិ ឱុចាទាឃតេហិ កល្យាណយិត្តេហិ “អចនតីឃា យឃ”ន្តិ ឱុចាទស្ស អតាទាទេតតេច ជិរុទ្ធោ តាយ ហោតិ។

សេសកាថាទ្វយស្ស ទុត្តជិបរិឃាទេឃត អត្ថោ ទេចជិតព្ពោ។ កោជិ បទេតត្ថ – “តទេតិ ធម្មឃេ”តិបទាតំ អត្ថការេចត ភាចតាជិត្តស្ស បក្កហតិក្កទេហ ឧធ្ទេន្តិ។ តំ បច្ឆិយកាថាសុ ឃុជ្ជតិ។ បុរិយា ហិ ទ្វេ គាថា បព្ពជិតកាលទោតា បដ្ឋាយ ឆទិតព្ពំ សយណឆយុំ អកត្វា កុក្កុច្ចបកតតាឃ ទេស ចត្តុតិ ជីវេបត្វា សញ្ញេត តិក្កឆ្ឆិទោ ចដ្ឋិបុត្តកោ សន្ធាឃ ទេឆទេត ទុត្តា។ បច្ឆិយា បត អត្តសជិទេស សយ្ហា បដិបត្តេ សកត្ថំ តិប្បាទេត្វា ជិទោតិ។

សម្ពុតត្ថេរកាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ប៉។ រាហុលត្ថេរកាថាវណ្ណនា

ឧភយេនាតិអាទិកា អាយស្មតោ រាហុលត្ថេរស្ស គាថា. កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ បុញ្ញានិ ឧបចិនន្តោ បទុមុត្តរស្ស ភគវតោ កាលេ កុលគេហេ និព្ពត្តិត្វា វិញ្ញុតំ បត្តោ សត្ថារំ ឯកំ ភិក្ខុំ សិក្ខាកាមានំ អគ្គដ្ឋានេ ឋបេន្តំ ទិស្វា សយម្បិ តំ ឋានន្តរំ បត្ថេត្វា សេនាសនបដិសោធនបដិច្ឆាទនាទិកំ ឧឡារំ បុញ្ញំ កត្វា បណិធានមកាសិ. សោ តតោ ចវិត្វា ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ អម្ហាកំ ពោធិសត្តំ បដិច្ច យសោធរាយ ទេវិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិត្វា រាហុលោតិ លទ្ធនាមោ មហតា ខត្តិយបរិវារេន វឌ្ឍិ, តស្ស បព្ពជ្ជាវិធានំ ខន្ធកេ (មហាវ. ១០៥) អាគតមេវ. សោ បព្ពជិត្វា សត្ថុ សន្តិកេ អនេកេហិ សុត្តបទេហិ សុលទ្ធោវាទោ បរិបក្កញាណោ វិបស្សនំ ឧស្សុក្កាបេត្វា អរហត្តំ បាបុណិ. តេន វុត្តំ អបទានេ (អប. ថេរ ១.២.៩៤-៤៥) –

“បទុមុត្តរស្ស ភគវតោ, លោកជេដ្ឋស្ស តាទិនោ;

សត្តភូមិម្ហិ បាសាទេ, អាទាសំ សន្ថរិំ អហំ.

“ខីណាសវសហស្សេហិ, បរិកិណ្ណោ មហាមុនិ;

ឧបាគមិ គន្ធកុដិំ, ទ្វិបទិន្ទោ នរាសភោ.

“វិរោចេន្តោ គន្ធកុដិំ, ទេវទេវោ នរាសភោ;

ភិក្ខុសង្ឃេ ឋិតោ សត្ថា, ឥមា គាថា អភាសថ.

“យេនាយំ ជោតិតា សេយ្យា, អាទាសោវ សុសន្ថតោ;

តមហំ កិត្តយិស្សាមិ, សុណាថ មម ភាសតោ.

“សោណ្ណមយា រូបិមយា, អថោ វេឡុរិយាមយា;

និព្ពត្តិស្សន្តិ បាសាទា, យេ កេចិ មនសោ បិយា.

“ចតុសដ្ឋិក្ខត្តុំ ទេវិន្ទោ, ទេវរជ្ជំ ករិស្សតិ;

សហស្សល្លត្យំ ចក្កចត្តិ, កបិស្សតិ អគត្ថនា៑

“ឲកចឹសតិកប្យយិ,្យចិយលេរិ ភាយ លត្តិយោ;

ចាត្យុនត្ថា ចិឌិតាចឹ, ចក្កចត្តិ កបិស្សតិ៑

“ភកទំ ទេលត្យុចតឹ ភាយ, ឡ្ដកាហិ ស្យុយាបិតំ;

អាឃាយតោ តឹលិ សតំ, ចត្យុទស្សសយាឃ្យុតំ៑

“ស្យុគស្សតោ ភាយ បរិយាភោ, ចិស្សកយ្ឫត យាបិតោ;

ក្យុជ៊ាការចទ្ធុបេតោ, សត្តទតភក្សុសិតោ៑

“គសសង្គ្គាចិចិត្តំ តំ, ចិរ្ឈាឈទសយាក្យុលំ;

ស្យុគស្សត៌ច ភកទំ, គេចតាត៌ កបិស្សតិ៑

“បកា តិក្កូច្ឆតេ តស្ស, ក្កូច្ឆតេត្តច ស្យុទិយេ;

ចិទេទាគស្សតិ តំ តិច្ឆំ, សយត្តា អដ្ឋយោឌតិ៑

“កប្បសតសហស្សយិ,្យឈក្កាកក្យុលសប្តតោ;

គកាតយោ ភាយ គការត្តត, សត្ថា លេរិក កបិស្សតិ៑

“ត្យុសិតា យោ ចចិត្តាត, ស្យុក្កាប្ញុលេត គោគិតោ;

ເຄາຕມສ຺ສ ຠຄວເຕາ, ອຕ຺ຕເຊາ ເສາ ຠວິສ຺ສຕິ.

“ສເຈວເສຍ຺ຍ ອຄາຣໍ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕິ ຠເວຍ຺ຍ ເສາ;

ອຏ຺ຐານເມຕໍ ຍໍ ຕາທີ, ອຄາເຣ ຣຕິມຊ຺ຌຄາ.

“ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອຄາຣມ຺ຫາ, ປພ຺ພຊິສ຺ສຕິ ສຸພ຺ພເຕາ;

ຣາຫຸເລາ ນາມ ນາເມນ, ອຣຫາ ເສາ ຠວິສ຺ສຕິ.

“ກິກີວ ອຓ຺ຑໍ ຣເກ຺ຂຍ຺ຍ, ຈາມຣີ ວິຍ ວາລຘິໍ;

ນິປເກາ ສີລສມ຺ປເນ຺ນາ, ມມໍ ຣກ຺ຂິ ມຫາມຸນິ.

“ຕສ຺ສາຫໍ ຘມ຺ມມຎ຺ຎາຍ, ວິຫາສິໍ ສາສເນ ຣເຕາ;

ສພ຺ພາສເວ ປຣິຎ຺ຎາຍ, ວິຫຣາມິ ອນາສເວາ.

“ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ..ເປ... ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ”ນ຺ຕິ.

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປນ ປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເນາ ປຏິປຕ຺ຕິໍ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂິຕ຺ວາ ອຎ຺ຎໍ ພ຺ຍາກເຣາເນ຺ຕາ –

໑໘໓.

“ອຸຠເຍເນວ ສມ຺ປເນ຺ນາ, ຣາຫຸລຠເທ຺ທາຕິ ມໍ ວິທູ;

ຍຎ຺ຈມ຺ຫິ ປຸເຕ຺ຕາ ພຸທ຺ຘສ຺ສ, ຍຎ຺ຈ ຘເມ຺ມສຸ ຈກ຺ຂຸມາ.

໑໘໔.

“ឃដ្ឋា ឧយ អាឃចា ឍីឈា, ឃដ្ឋា ភត្តិ ប្ញុភឡ្ហឧចា;

អឧហា ឩក្លិឧឈាឧឃ្យាយិ្យាឧតចិឧឌ្ឍា អយតក្តឧឃា៑

១ដ៍លិ៑

“កាយត្ថា ឌាលបន្ថត្ថា, តញ្ញាលឩតលាឩិតា;

បយត្តពាត្ថភា ពាទ្ធា, យន្ថាច ញុយិភាយុឧព៑

១ដ៍ប៊៑

“តំ កាយំ អហយឌ្ឌិញ្ញា, ឧលត្វា យាឧឃ្យ ពាត្ថតំ;

ឃឍ្ឍុលំ តញ្ញាអញ្ញុឃ្យា ឃីតិក្ខុឧតាឃ្វិ ភិញ្ញុឧតា”តិ៑ –

ចតឧឃ្យា កាឆា អភាឃិ៑

តត្ថ ភ្កកឧឃឧភច ឃយ្យុឧត្ថាតិ ឌាតិឃយ្យគា, បឌិបត្តិឃយ្យគាតិ ភ្កកឃឃយ្យត្តិឃាបិ ឃយ្យុឧត្ថា ឃយត្ថាកឧតា៑ ទាហុលកឧទ្ទាតិ យំ ចិទ្វូតិ “ទាហុលកឧទ្ទា”តិ យំ ឃព្រហ្មចារិឧភា ឃញ្ញាភត្តិ៑ តឃ្យ ហិ ឌាតឃាឃតំ ឃុត្វា ឧពាធិឃឧត្តត “ទាហុ ឌាឧតា, ពាត្ថតំ ឌាត”ត្តិ ចុត្តចចតំ ភ្កបិគាឃ ឃុឧទ្ធាឩតយហាទាឌា “ទាហុឧលា”តិ ភាយំ កហ្សិ តត្ថ អាឌិឧតា បិតទា ចុត្តបរិឃាឃឧយច កឧហត្វា អាហ – “ទាហុលកឧទ្ទាតិ យំ ចិទ្វូ”តិ៑ កឧទ្ទាតិ ច បឃំឃាចចភឧយតំ៑

ឮកាភិ តំ ភ្កកឃឃយ្យត្តិ ឩឧឃ្យុតំ “ឃដ្ឋាយិ្យ”តិអាឩិ ចុត្តំ៑ តត្ថ ឃត្តិ ឃឃ្វា៑ ច-ឃឧទ្ទា ឃយុដ្ឋឃឧត្វា៑ អយិញ្ញុឧត្តា ពុទ្ធឃ្យាតិ ឃយ្វាឃញ្ញុទ្ធឃ្យ ឡុឧឃបុឧត្តា អយិញ្ញាឩឧយ្វុឃ្វុតិ ឧលិកិឧឃឃុ ឧលិកុត្តឧឧឃុ ច ឩឧយ្វុឃុ, ចតុឃដ្ឋឩឧយ្វុឃ្វុតិ អឧត្វា៑ ចក្ខុយាតិ យក្កបញ្ញាចក្ខុភា ចក្ខុយា ច អយីត្វុា ឧឃាឧឌតត្ថា៑

បុភ អបទាបឧទហិបិ បរិឃាឧឃហិ អត្តភិ ភ្កកឃឃយ្យត្តិ ឩឧឃ្យុតំ – “ឃដ្ឋា ឧយ អាឃចា ឍីឈា”តិ កាចយាហ៑ តត្ថ ឩក្លិឧឈាឧឃ្យាតិ

ឥក្ខិលាភេហ៑ អយតន្តុយោតិ តិដ្ឋាតស្ស ឥស្សាចិ៑ វេសំ ស្ចិវេឌ្ឍាឃ្យវេយច៑

ទ្ទុឥាតិ ឃាឃ ចិន្ទ្រាសយ្យត្តិឃា ច ចិយុត្តិសយ្យត្តិឃា ច អការវេចត សត្តុការឃោ ក្យិវេត ពត្តុយន្ធា ចិឃ សំសាវេទ បទិចត្តុតិ, ធំ ភ្ជុកឃសយ្យត្តិ អត្តុតិ ឥវេស្សតុំ "កាយត្តា"តិ កាឆាក្ខឃយាហ៑ តត្តុ ការេយហិ ការេយស្ ចា អត្តាតិ កាយត្តា៑ "លេត្កា ទាវេកា"តិអាឌិចិការេកហិ (ធ្វូអតិ៑ អឌិតយាលាចបុន្ធាតិវេក្ខុយ ប័) កិវេលសការេយហិ ទ្វបិនីស្ ចត្តុការេយស្ អតាឌឹតចឥស្សិតាឃ អត្តិកតា៑ ឌាលបន្ធត្តាតិ សកលំ កចត្តុឃំ អវេឌ្ឍាតុទិត្វា ជិវេតត ចិសត្តិកាឌាវេលត បការេតា លេត្កា បលិក្យុល្ហិតា៑ តល្យាលេឥតលាឌិតាតិ តវេតា ឲច តល្យាសន្លាវេតត លេឥវេតត លាឌិតា តិចុតា សន្ទ្រេសា បដិក្យន្ទិតា៑ បយត្តុពត្តុតា ពត្តា, យន្ធាច ក្យិតាយុវេលតិ ក្យិតាយុវេល យន្ធពត្តាតំ យន្ធបសិន្ធាកយុវេល ពត្តា យន្ធា ចិឃ បយត្តុពត្តុតា យាវេទត វេឃត កាយពត្តុវេតត ពត្តា ទ្ទុវេយ សត្តា តវេតា ត តិកន្ធត្តិ អវេត្តាពត្តុតកតាច វេហាត្តិ៑

ធំ តឆាទ្វបំ កាយំ ពត្តុតក្វតំ វ្ត្ថិញ្ញា បុន្ធាកាកបដិបត្តិឃា បហាឃ កិវេលសយាទស្ស ពត្តុតំ វេលត្វា, បុត អទិឃយក្កសវេត្តុត អតចវេសសវេតា សយុន្ធិតិត្វា តវេតា ឲច អចិន្ទ្រាសន្លាវេតត យូវេលត សយូលំ, កាយតល្យាឌិកំ តល្យាអន្តាឃ្យាក្ខុទិត្វា សន្ទ្រកិវេលសឥទឆបទិត្យអាហាកាចវេតា, ឃិតិក្ស្វេតា ទិសាបិឌិវេសសាឃ តិន្ធាតឆាតុឃា តិន្ទ្រវេតា, អហំ អស្ថិ វេហាយឹតិ អវេត្វា៑

ទាហុលវេត្តុកាឆាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៑

៥៑ ចត្តុតវេត្តុកាឆាចណ្ណតា

ឌាតទ្វវេបតាតិអាឌិកា អាឃស្ថវេតា ចត្តុតវេត្តុស្ស កាឆា៑ កា ភ្ជុប្បត្តិ? អឃយ្យិ បុទិយពុវេក្ខុស្ កតាធិការេទា តត្តុ តត្តុ កវេច បុន្ធាតិ ភ្ជុបចិតវេត្តា ទ្ទុវេតា ឲកតិវេស កវេប្យ ពុន្ធស្ថេឌ្ឍា វេលិវេក ទុក្ខវេឥចតា ហុត្វា តិន្ទ្រវេត្តា ស្ឥស្សតំ តាយ បវេច្ចកពុទ្ធ៌ បន្ទ្រតត្តុវេទ ចសត្តិ ឌិស្វា បសត្តុយាតវេសា ក្យដឌបុវេប្សហិ បុន្ធ អកាសិ៑ វេសា វេតត បុណ្ណាកវេយូត វេឥចយត្វេស្សស្ សំសវេទត្តា ទ្ទុយស្ថិ ពុទ្ធប្បាវេឥ សាចត្តិឃំ ចិកចសយ្យវេត្កា ក្យុវេល តិន្ទ្រត្តិត្វា ចត្តុវេតាតិ លត្តុតាវេយា ចឃប្បវេត្តា ឃទាចាសំ ចសវេត្តា សត្តុ សត្តិវេក ឆយំ ស្ថុត្វា វេសាតាបវេត្កា អវេហាសិ៑ វេសា ឲកំ បុត្តុំ លកិត្វា ឃទាចាសំ បហាឃ បន្ទ្រឌិត្វា ចិបស្សតាឃ កយុឌ្ឍាតំ កវេហត្វា អទវេឌ្ឍា ចិហវេទត្តា សត្តុទំ ចត្តុិតុំ សាចត្តុិ អាកវេតា ស្សាវេត ចសតិ៑ តស្ស អាកតកាចំ ស្ថុត្វា បុទាលាក្យុតិឃិកា អលត្តុតបដិឃត្តា ឥាទកំ អាឥាឃ យហតា បទិចាវេទត វេឆទស្ស សត្តិកំ កន្ធតិ –
"ទ្ទុត្តិក្យត្តាឌឹហិ តំ បវេលិវេកត្វា ភ្ជុប្បន្ទ្រាវេឌស្សាយឹ"តិ៑ វេឆវេទា ធំ អាកន្ធត្តិ ក្វទវេតាច ឌិស្វា "ទ្ទុឥាតិស្សា អចិសវេឃា កចិស្សាយឹ"តិ ឃឆាវេទត្តុិ ចិបស្សតំ ភ្ជុស្សុក្កាបត្វា លេត្យអកិវេឌ្ឍា អវេហាសិ៑ វេតត ចុត្តុំ អបឥាវេត (អប៑ វេឆទ ១៑៥១៑១៤-៣១) –

"ហិយចត្តុស្សាចិក្វវេទ , ចសវេលិ តាយ បន្ទ្រវេតា;

ពុវេក្ខុ ស្ឥស្សវេតា តាយ, ចសវេត បន្ទ្រតត្តុវេទ៑

“បុប្ផំ ហេមវន្តំ គយ្ហ, វេហាសំ អគមាសហំ;

តត្ថទ្ទសាសិំ សម្ពុទ្ធំ, ឱឃតិណ្ណមនាសវំ។

“បុប្ផំ កុដជមាទាយ, សិរេ កត្វាន អញ្ជលិំ;

ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសិំ, សយម្ភុស្ស មហេសិនោ។

“ឯកត្តិំសេ ឥតោ កប្បេ, យំ បុប្ផមភិបូជយិំ;

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ, ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ។

“កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ..បេ... កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ។

ឆឡភិញ្ញោ បន ហុត្វា អាកាសេ ឋត្វា តស្សា ឥទ្ធិំ ទស្សេត្វា សរណេសុ ច សីលេសុ ច បតិដ្ឋាបេត្វា សយំ អត្តនា បុព្ពេ ចរិតដ្ឋានមេវ គតោ។ សហាយភិក្ខូហិ – “វិប្បសន្នានិ ខោ តេ, អាវុសោ, ឥន្ទ្រិយានិ, កច្ចិ តយា សច្ចានិ បដិវិទ្ធានី”តិ បុដ្ឋោ –

១៩៩។

“ជាតរូបេន សញ្ឆន្នា, ទាសីគណបុរក្ខតា;

អង្កេន បុត្តមាទាយ, ភរិយា មំ ឧបាគមិ។

២០០។

“តញ្ច ទិស្វាន អាយន្តិំ, សកបុត្តស្ស មាតរំ;

អលង្កតំ សុវសនំ, មច្ចុបាសំវ ឱឌ្ឌិតំ។

១០៨។

“តតោ មេ មនសីការោ, យោនិសោ ឧទបជ្ជថ;

អាទីនវោ បាតុរហុ, និព្ពិទា សមតិដ្ឋថ។

១០៩។

“តតោ ចិត្តំ វិមុច្ចិ មេ, បស្ស ធម្មសុធម្មតំ;

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា, កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ។ –

ឥមាហិ គាថាហិ អត្តនោ បដិបត្តិំ កថេន្តោ អញ្ញំ ព្យាកាសិ។

តត្ថ ជាតរូបេន សញ្ឆន្នាតិ ជាតរូបមយេន សីសូបកាទិអលង្ការេន អលង្ករណវសេន បដិច្ឆាទិតសរីរា, សព្វាភរណភូសិតាតិ អត្ថោ។ ទាសីគណបុរក្ខតាតិ យថារហំ អលង្កតបដិយត្តេន អត្តនោ ទាសិគណេន បុរតោ កតា បរិចារិតាតិ អត្ថោ។ អង្កេន បុត្តមាទាយាតិ “អបិ នាម បុត្តម្បិ ទិស្វា គេហស្សិតសាតោ ករេយ្យា”តិ បុត្តំ អត្តនោ អង្កេន គហេត្វា។

អាយន្តិន្តិ អាគច្ឆន្តិំ។ សកបុត្តស្ស មាតរន្តិ មម ឱរសបុត្តស្ស ជននិំ, មយ្ហាបុរាណទុតិយិកន្តិ អត្ថោ។ សន្ធាយិទំ ថេរោ អត្តនោ កាមរាគសមុច្ឆេទំ ពហុមញ្ញេន្តោ វទតិ។ យោនិសោ ឧទបជ្ជថាតិ “ឯវរូបាបិ នាម សម្បត្តិ ជរាព្យាធិមរណេហិ អភិភុយ្យតិ, អហោ សង្ខារា អនិច្ចា អសុភា អនស្សាសិកា”តិ ឯវំ យោនិសោមនសិការោ ឧប្បជ្ជិ។ សេសំ ហេដ្ឋា វុត្តនយមេវ។

ចន្ទនត្ថេរគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០។ ធម្មិកត្ថេរគាថាវណ្ណនា

ធម្មោ ហវេតិអាទិកា អាយស្មតោ ធម្មិកត្ថេរស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ បុញ្ញានិ ឧបចិនន្តោ សិខិស្ស ភគវតោ កាលេ មិគលុទ្ទកោ ហុត្វា ឯកទិវសំ អរញ្ញាយតនេ ទេវបរិសាយ សត្ថុ ធម្មំ ទេសេន្តស្ស “ធម្មោ ឯសោ

ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩦ”ᨲᩥ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ ᩈᩴᩈᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮ ᨠᩮᩣᩈᩃᩁᨭᩛᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩮᩣᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᨶᩣᨾᩮᩣ ᩅᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮ ᩃᨴ᩠ᨵᨸ᩠ᨸᩈᩣᨴᩮᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨣᩤᨾᨠᩣᩅᩣᩈᩮ ᩋᩣᩅᩣᩈᩥᨠᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩣᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩏᨩ᩠ᨫᩣᨶᨻᩉᩩᩃᩮᩣ ᩋᨠ᩠ᨡᨾᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨲᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᩑᨠᨠᩮᩣᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩅᩥᩉᩣᩁᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣ ᩏᨷᩣᩈᨠᩮᩣ ᨲᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ “ᩑᩅᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ – “ᨶᩣᨿᩴ ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᩋᨠ᩠ᨡᨾᩮᩣ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᩋᨠ᩠ᨡᨾᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᨿᩣᨧᩥᨲᩮᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨵᨾ᩠ᨾᩴ (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨ ᪑᪨᪗᪔) ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᩁᩥ ᨲᩔ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ –

᪓᪐᪓᪨

“ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩉᩅᩮ ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨧᩣᩁᩥᩴ, ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩈᩩᨧᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩈᩩᨡᨾᩣᩅᩉᩣᨲᩥ;

ᩑᩈᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩈᩩᨧᩥᨱ᩠ᨱᩮ, ᨶ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨧᩣᩁᩦ᪨

᪓᪐᪔᪨

“ᨶ ᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨧ, ᩏᨽᩮᩣ ᩈᨾᩅᩥᨷᩣᨠᩥᨶᩮᩣ;

ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨶᩥᩁᨿᩴ ᨶᩮᨲᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨸᩣᨸᩮᨲᩥ ᩈᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᩴ᪨

᪓᪐᪕᪨

“ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᨨᨶ᩠ᨴᩴ, ᩍᨲᩥ ᨾᩮᩣᨴᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᩩᨣᨲᩮᨶ ᨲᩣᨴᩥᨶᩣ;

ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨮᩥᨲᩣ ᩈᩩᨣᨲᩅᩁᩔ ᩈᩣᩅᨠᩣ, ᨶᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨵᩦᩁᩣ ᩈᩁᨱᩅᩁᨣ᩠ᨣᨣᩣᨾᩥᨶᩮᩣ᪨

᪓᪐᪖᪨

“ᩅᩥᨸ᩠ᨹᩮᩣᨭᩥᨲᩮᩣ ᨣᨱ᩠ᨯᨾᩪᩃᩮᩣ, ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨩᩣᩃᩮᩣ ᩈᨾᩪᩉᨲᩮᩣ;

សោ ថិលាសំ សារោរា ន ចត្តិ កិច្ចាតំ,

ចេត្វា យថា ទេសិតា បុណ្ណមាសិម"ន្តិ – ចតស្សោ គាថា អភាសិ;

តត្ថ ធម្មោតិ លោកិយលោកុត្តរោ សុចរិតធម្មោ។ រក្ខតីតិ អបាយទុក្ខតោ រក្ខតិ, សំសារទុក្ខតោ ច វិវដ្ដូបនិស្សយភូតោ រក្ខតីតិ យោជនា។ ធម្មចារិន្តិ តំ ធម្មំ ចរន្តំ បដិបជ្ជន្តំ។ សុចិណ្ណោតិ សុដ្ឋុ ចិណ្ណោ គរុំ កត្វា សក្កច្ចំ និច្ចកាលំ ឧបចិតោ។ សុខន្តិ លោកិយលោកុត្តរសុខំ។ តត្ថ លោកិយំ តាវ កាមាវចរាទិភេទោ ធម្មោ យថារហំ សុខំ ទិដ្ឋេ ចេវ ធម្មេ ឧបបជ្ជេ ច អបរេ ច បរិយាយេ អាវហតិ និប្ផាទេតិ, ឥតរំ បន វិវដ្ដូបនិស្សយេ ឋត្វា ចិណ្ណោ បរមាយ អាវហតីតិ វត្តុំ វដ្ដតិ អនុបនិស្សយស្ស តទាការតោ។ ឯសានិសំសោ ធម្មេ សុចិណ្ណេ, ន ទុគ្គតិំ គច្ឆតិ ធម្មចារីតិ ធម្មចារី បុគ្គលោ ធម្មេ សុចិណ្ណេ តន្និមិត្តំ ទុគ្គតិំ ន គច្ឆតីតិ ឯសោ ធម្មេ សុចិណ្ណេ អានិសំសោ ទដ្ឋព្វោតិ អត្ថោ។

យស្មា ធម្មេន ច សុគតិគមនំ, អធម្មេន ច ទុគ្គតិគមនំ, តស្មា "ធម្មោ អធម្មោ"តិ ឥមេ អញ្ញមញ្ញំ អសង្កិណ្ណផលាតិ ទស្សេតុំ "ន ហិ ធម្មោ"តិអាទិកា ទុតិយំ គាថមាហ។ តត្ថ អធម្មោតិ ធម្មបដិបក្ខោ ទុច្ចរិតំ។ សមវិបាកិនោតិ សទិសវិបាកា សមានផលា។

តស្មាតិ យស្មា ធម្មាធម្មានំ អយំ យថាវុត្តោ វិបាកភេទោ, តស្មា។ ឆន្ទន្តិ កត្តុកម្យតាឆន្ទំ។ ឥតីតិ មោទមានោ សុគតេន តាទិនាតិ ឥតិ វុត្តប្បការេន ឆាតាជាតេន សុគតេន សម្ពុទ្ធេន សម្មាបដិបន្នេន ឥដ្ឋាទីសុ តាទិលក្ខណប្បត្តិយា តាទិនា សត្ថារា ហេតុភូតេន មោទមានោ តុដ្ឋិំ អាបជ្ជមានោ ធម្មេសុ ឆន្ទំ ករេយ្យាតិ យោជនា។ ឯត្តាវតា វដ្ដំ ទស្សេត្វា ឥទានិ វិវដ្ដំ ទស្សេន្តោ "ធម្មេ ឋិតា"តិអាទិមាហ។ តស្សត្ថោ – យស្មា សុគតស្ស វរស្ស សុគតេសុ ច វរស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស សាវកា តស្ស ធម្មេ ឋិតា ធីរា អតិវិយ អគ្គភូតសរណគាមិនោ តេនេវ សរណគមនសង្ខាតេ ធម្មេ ឋិតការណេន សកលវដ្ដទុក្ខតោបិ នីយន្តិ និស្សរន្តិ, តស្មា ហិ ធម្មេសុ ករេយ្យ ឆន្ទន្តិ។

ឯវំ សត្ថារា តីហិ គាថាហិ ធម្មេ ទេសិតេ ទេសនានុសារេន យថានិសិន្នោវ វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា អរហត្តំ បាបុណិ។ តេន វុត្តំ អបទានេ (អប. ថេរ ២.៥២.៣៣-៥០) –

"មិគលុទ្ទោ បុរេ អាសិំ, អរញ្ញេ វិបិនេ អហំ;

អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ, ទេវសង្ឃបុរក្ខតំ។

"ចតុសច្ចំ បកាសេន្តំ, ទេសេន្តំ អមតំ បទំ;

អនេស្សាមិ យតុទំ ឆឃុំ, សិលិតោ លេកចាត្តុតោ៉

“ឈោនេ ចិត្តំ បសាឆេសិ, អសេយប្បជិបុក្កលេ;

ពត្ថ ចិត្តំ បសាឆេត្វា, ក្វត្តទិ ទុត្តទំ កចំ៉

“ខុកពិតេ ទ្ពុតោ កេប្យ, ឃំ សន្លាយលកិ ពតោ;

ទុក្កពិ តាកិជាតាយិ, ឈោនសន្លាឃិចំ ថលំ៉

“កិលេសា តសាបិតា យឃ្យា..បេ... កពំ ព្យុទ្ធស្ស សាសត”ន្តិ៉

ពឆា អទហទេត្ត បពិដ្ឋិតោ៉ អទហត្តំ បត បត្វា អត្តតា អធិកពំ ចិសេសំ សត្ថុ តិចេទេត្តា ចរិយកាចាឃ អន្លាា ព្យាកាសិ៉

ពត្ថ ចិបេប្បាជិតោពិ ចិទុតោ, យក្កជាភលោត បជិតិស្សទ្ឋោពិ អតេត្វា៉ កណ្ហប្ចុលេពិ អចិន្លោ៉ សា ហិ កណ្ហពិ សចពិ៉ “កណ្ហាពិ តោ, កិណ្ហ, បញ្ចាតេ្កពំ ក្វបិតាតក្លុត្ថាតំ អធិចចត”ន្តិ (សំ៉ និ៉ ៥៉១០៦; អ៉ និ៉ ៩៉៦៦; ប៉៉៥៩; ជ៉៨៥; ធុឲ្យអតិ៉ លក្កចិសាលាហុត្តតិចេ្គូស ០៦លី) ខុចំ សត្វាទា ចុត្តស្ស ទុក្លប្ចុលេឃាកេតា, កិលេសាហុចិបល្ឈទលតោ, ក្វប្បាកជទាកទេក្កហិ ក្វទ្ធុយាពបក្កបកិន្លូតតោ ច, កណ្ហាកិឆាតស្ស ក្វបិតាតក្លូត្តបញ្ចាកស្ស ឃុល់ កាទលំ ពល្យាជាលេ សប្ចុហតោពិ ពល្យាសក្លួតោ ជាលេ យតេក្កត សយ្ឈាជិតោ៉ សោ លឹលាំសាទោ ត ចត្តិ កិញ្ចាតត្តិ សោ អហំ ខុចំ បហឹតពល្យាចិន្លូពាឃ បរិក្លិលាំសាទោ បហឹតកចប្ចុលត្តា ខុច ត ចត្តិ, ត ច ក្វបលក្ខុពិ ទាកាជិកិញ្ចាតំ៉ ចតេ្គា ឃឆា ទោសិតា បុណ្ហយាសិឃត្តិ ឃឆា តាយ ចតេ្គ អក្ខុយហិកាជិចោសទហិតោ បុណ្ហយាសិឃំ បរិបុណ្ហកាលេ ខុចំ អហប្បិ អទហត្តាធិកេយត អបេបពទាកាជិកិញ្ចាតោ បរិបុណ្ហឆឃុកោដ្ឋសោ អហោសិន្តិ៉

ឆឃុកេត្តុទកាចាចណ្ហតា តិដ្ឋិតា៉

១០៉ សប្បកេត្តុទកាចាចណ្ហតា

ឃតាពលិកាពិអាជិកា អាឃស្ចុតោ សប្បកេត្តុទស្ស កាចា៉ កា ក្វប្បត្តិ? អឃប្បិ បុរិយព្យុទ្ធស្ស កពាធិកាទោ ពត្ថ ពត្ថ ភចេ បុន្លាតិ ក្វបចិតតេ្គា ទ្ពុតោ ខុកពិតេ កេប្យ យហាត្ភាចោ តាកទាជា ហុត្វា តិន្លាតេ្គា សប្ចុចស្ស តាយ បចេ្ចកព្យុទ្ធស្ស អក្ខុទាកាលេ សយាបត្តិឃា

ນິສິນ຺ນ຺ສ຺ສ ມຫນ຺ຕໍ ປທຸມໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສຸປຣິສຸທ຺ທໍ ທາເຣນ຺ໂຕ ປູຊໍ ອກາສິ. ໂສ ເຕນ ປຸຍ຺ຍກມ຺ເມນ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣນ຺ໂຕ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ທຸປ຺ປາເທ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ສປ຺ປໂກຕິ ລທ຺ທນາໂມ ວິຍ຺ຍຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ທມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ປຕິລທ຺ທສທ຺ໂທ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ກມ຺ມຏ຺ຖານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຊກຣຓິຍາ ນາມ ນທິຍາ ຕີເຣ ເລຓຄິຣິວິຫາເຣ ວສນ຺ໂຕ ນຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໓໑.໕໕-໕໖) –

“ຫິມວນ຺ຕ຺ສ຺ສາວິທູເຣ, ໂຣມໂສ ນາມ ປພ຺ພໂຕ;

ພຸທ຺ໂທປິ ສມ຺ພໂວ ນາມ, ອພ຺ໂພກາເສ ວສີ ຕທາ.

“ພວນາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວານ, ປທຸມໍ ທາຣຍິໍ ອຫໍ;

ເອກາຫໍ ທາຣຍິຕ຺ວານ, ພວນໍ ປຸນາຄມິໍ.

“ເອກຕ຺ຕິໍເສ ອິໂຕ ກປ຺ເປ, ຍໍ ພຸທ຺ທມພິປູຊຍິໍ;

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ນາພິຊານາມິ, ພຸທ຺ທປູຊາຍິທໍ ຜລໍ.

“ກິເລສາ ຌາປິຕາ ມຍ຺ຫໍ...ເປ... ກຕໍ ພຸທ຺ທສ຺ສ ສາສນ”ນ຺ຕິ.

ໂສ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ສາວຕ຺ຖິໂຕ ອາຄໂຕ ຍາຕີຫິ ອຸປຏ຺ຖີຍມາໂນ ຕຕ຺ຖ ກຕິປາຫໍ ວສິຕ຺ວາ ປຸນ ເຊຕວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຍາຕເກ ສຣເຓສຸ ຈ ສີເລສຸ ຈ ປຕິຏ຺ຖາເປຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸປຏ຺ຖານຕ຺ຖາຍ ຄນ຺ຕຸກາໂມ ອເຫາສິ. ຕໍ ຍາຕກາ “ອິເທວ, ພນ຺ເຕ, ວສຖ, ມຍໍ ປຕິຊຄ຺ຄິສ຺ສາມາ”ຕິ ຍາຈິໍສຸ. ໂສ ກາຍນາກາຣໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ເຈເຕາ ອຕ຺ຕນາ ວສິຕຏ຺ຖານກິຕ຺ຕນາປເທເສນ ວິເວກາພິຣຕິໍ ປກາເສນ຺ໂຕ –

໓໐໗.

“ຍທາ ພລາກາ ສຸຈິປຓ຺ຑຣຈ຺ຉທາ, ກາຬສ຺ສ ເມຄສ຺ສ ພເຍນ ຕຊ຺ຊິຕາ;

ປເລຫິຕິ ອາລຍມາລເຍສິນີ, ຕທາ ນທີ ອຊກຣຓີ ຣເມຕິ ມໍ.

១០៨។

“យទា ពលាកា សុវិសុទ្ធបណ្ឌរា, កាឡស្ស មេឃស្ស ភយេន តជ្ជិតា;

បរិយេសតិ លេណមលេណទស្សិនី, តទា នទី អជករណី រមេតិ មំ។

១០៩។

“កំ នុ តត្ថ ន រមេន្តិ, ជម្ពុយោ ឧភតោ តហិំ;

សោភេន្តិ អាបគាកូលំ, មម លេណស្ស បច្ឆតោ។

១១០។

“តាមតមទសង្ឃសុប្បហីនា , ភេកា មន្ទវតី បនាទយន្តិ;

នាជ្ជ គិរិនទីហិ វិប្បវាសសមយោ,

ខេមា អជករណី សិវា សុរម្មា”តិ។ – ចតស្សោ គាថា អភាសិ;

តត្ថ យទាតិ យស្មិំ កាលេ។ ពលាកាតិ ពលាកាសកុណិកា។ សុចិបណ្ឌរច្ឆទាតិ សុចិសុទ្ធធវលបក្ខា។ កាឡស្ស មេឃស្ស ភយេន តជ្ជិតាតិ ជលភារភរិតតាយ កាឡស្ស អជ្ឈោត្ថរណកិរិយន្តិកាមស្ស បាវុស្សកមេឃស្ស គជ្ជតោ វុដ្ឋិភយេន និព្ពិជ្ជិតា ភីសាបិតា។ បលេហិតីតិ គោចរភូមិតោ ឧប្បតិត្វា គមិស្សតិ។ អាលយន្តិ និលយំ អត្តនោ កុលាវកំ។ អាលយេសិនីតិ តត្ថ អាលយំ និលីយនមេវ ឥច្ឆន្តី។ តទា នទី អជករណី រមេតិ មន្តិ តស្មិំ បាវុស្សកកាលេ អជករណីនាមិកា នទី នទីចារកស្ស បុរា ហារហារិនី កូលង្កសា មំ រមេតិ មម ចិត្តំ អារាធេតីតិ ឧតុបច្ចយវិសេសកិត្តនាបទេសេន វិវេកាភិរតិំ បកាសេតិ។

សុវិសុទ្ធបណ្ឌរាតិ សុដ្ឋុ វិសុទ្ធបណ្ឌរវណ្ណា, អសម្មិស្សវណ្ណា សព្ពសេតាតិ អត្ថោ។ បរិយេសតីតិ មគ្គតិ។ លេណន្តិ វសនដ្ឋានំ។ អលេណទស្សិនីតិ វសនដ្ឋានំ អបស្សន្តី។ បុរត្ថ និពទ្ធវសនដ្ឋានស្ស អភាវេន អលេណទស្សិនី, ពុទ្ធាតិ បាវុស្សកកាលេ មេឃគជ្ជិតេន អាហិតគព្ភា បរិយេសតិ លេណន្តិ និពទ្ធវសនដ្ឋានំ កុលាវកំ ករោតីតិ អត្ថោ។

ក៌ ត្វ តត្ថ...បេ... បដ្ឋេតាតិ យេ ចសតកេយហារេលលាឃ្យ បដ្ឋេតា បដ្ឋាការេក អាបកាក្យល៌ អេឌកេរលឹតឌិឃា ក្លេកតាតឹរ៌ តហិ តហិ ក្ពេតា ឌិតោ ច េសារកត្តិយោ តិច្ចកាល៌ ឞលការតយិតសាលា សិតិក្ខបណ្ឌជ្ឆាឃា ឌព្យេឃា តត្ថ តស្មិ៍ ផារេត ក៌ តាយ សត្ថា ត រេយត្តិ ត្វ, សត្ថា រេយត្តិយេច៓

តាយតយេឌសឈ្ឍុប្បហឹតាតិ អយត៌ ចុច្ចតិ អកេឆ៌, តេត យដ្ឋត្តិតិ អយតយឌា, សប្បា, តេសំ សឈ្ឍោ អយតយឌសឈ្ឍោ, តតោ ឃុជ្ជ បហឹតា អបកតា៓ រកកា យណ្ហពិយោ, យត្តចតឹ សរចតិយោ, បតាឌឃត្តិ ត៌ ផាត៌ យឆុរេត ចឃ្យិតេត តិត្តាឌឃត្តិ៓ តាឌ្ឋពិទិតឌិហិ ឌិប្បចាសសយយោតិ អដ្ឋ ៦តរហិ អញ្ញាហិបិ បព្ពតេឈ្យាហិ តឌិហិ ឌិប្បចាសសយយោ ត តោតិ, ឌិេសសតោ បត ចាឡអយដ្ឋស្សុយារាឌិឌិរហិតតោ រលយា អេឌកេរលឹ តឌិ៓ ស្សុត្តរតលតិត្វុលិតសប្បត្តិឃា សិចា៓ ឃុជ្ជ រេយ៉ា រេយលឹឃា, តស៉ា តេត្វច រេយ យតោ រយតិតិ អធិប្បាយោ៓

៦ចំ បត ចត្វា ឌាតេក ឌិឃ្យេឌ្ឋត្វា អត្តតោ ចសតដ្ឋាតេយេច កេតា៓ ស្សុញ្ញាការាពិរតិឌឹបេតត ព្ពឌេយេច ច េឆរឃ្យ អញ្ញាឡ្យាកេរលំ អេហាសីតិ៓

សប្បកេត្វរកាឆាចណ្ឌតា តិដ្ឋិតា៓

១៧៓ យុឌិតេត្វរកាឆាចណ្ឌតា

បព្ពឌិត្តិអាឌិកា អាឃស៉េតា យុឌិតេត្វរឃ្យ កាឆា៓ កា ក្លប្បត្តិ? អឃយ្យិ បុរិយតុេទ្ធស្ស ពតាធិការេរា តត្វ តត្វ កេច បុញ្ញាតិ ក្លបឌិតេត្តា ឌិបឃ្យិឃ្យ កកចេតា ការេល ក្យលកេហ តិព្ពត្តិត្វា ឌិញ្ញាត៌ បតេត្តា ៦ពឌិចំ សត្វារ៌ ឌិស្វា បសត្តយាតសោ ៦ក៌ យញ្ចាយឌាសិ៓ សោ តេត បុញ្ញាកេយ៉ុត េឌចយត្ចឃ្យុ សំសរេត្តា ព្ពយស្មិ៍ ឡុទ្ធប្បាេឌ កោសលរេដ្ឋ កហបតិក្យេល តិព្ពត្តិត្វា យុឌិតោតិ លទ្ធតាយោ ឌិញ្ញាត៌ បិបុលឹ៓ តេត ច សយេឃត ត៌ ក្យល៌ រញ្ញា កេតឌិតេច ពរលឹឃេត បលិឡុទ្ធំ អហោសិ៓ យុឌិតោ រាឌកឃាតឹតោ បលិឃិត្វា អរញ្ញា បចិដ្ឋោ អញ្ញាតរឃ្យ ពឹលាសចេត្វរឃ្យ ចសតដ្ឋាត៌ ក្លបកន្តិ៓ ឆេរោ តឃ្យ ឌឹតកាច៌ ឌាត្វា "យា កាឃិ"តិ សយឃ្យារេសសិ៓ សោ "ពិត្តកេត ត្វ លោ, កេត្ត, ការេលត ព្ពឆ៌ យេ កឃំ ច្មុបសយឃ្យតិ"តិ បុច្ឆិត្វា "សត្តដ្ឋយារេស អតិក្កយិត្វា"តិ ចុេត្ត – "៦ត្តក៌ កាល៌ អធិចារេសត៌ ត សេក្កាយិ, បព្ពឌិឃ្យាយត៌, កេត្ត, បព្ពារេឌឆ យ"ត្តិ ឌិឌិតកេល្លលត្វ៌ បព្ពាឌ្ឋ៌ យាចិ៓ ឆេរោ ត៌ បព្ពារេឌសិ៓ សោ បព្ពឌិត្វា សាសេត បដិលទ្ធសទ្ធោ កេឃ ច្មុបសេត្តបិ សយលាឆយ៉ុយេច េរារចេត្តា ពយ្យដ្ឋាត៌ កេហត្វា ឌិបឃ្យតាឃ ពយ៉ុ ពេរារេត្តា – "អរហត្ត៌ អប្បត្វា ព្ពយស្វា ចសតកាត្មា ឆាហិ ត តិក្ខមិឃ្យាឃី"តិអាឌិតា បដិញ្ញា ពត្វា ឌិបឃ្យត៌ ក្លឃ្យក្កាេបត្វា អរហត្ត៌ បិបុលឹ៓ តេត ចុត្ត៌ អបឌាេត (អប៓ ឆេរ ១៓១៩៓១០-១១) –

"ឌិបឃ្យិតោ កកចេតា, លោកេឌដ្ឋឃ្យ តាឌិតោ;

ឯកំ មញ្ចំ មយា ទិន្នំ, បសន្នេន សបាណិនា។

“ហត្ថិយានំ អស្សយានំ, ទិព្វយានំ សមជ្ឈគំ;

តេន មញ្ចកទានេន, បត្តោម្ហិ អាសវក្ខយំ។

“ឯកនវុតិតោ កប្បេ, យំ មញ្ចមទទិំ តទា;

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ, មញ្ចទានស្សិទំ ផលំ។

“កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ...បេ... កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន”្តិ។

អរហត្តំ បន បត្វា វិមុត្តិសុខំ បដិសំវេទេន្តោ សហាយភិក្ខូហិ អធិគតំ បុច្ឆិតោ អត្តនោ បដិបន្នាការំ កថេន្តោ –

១១៦។

“បព្ពជិំ ជីវិកត្ថាហំ, លទ្ធាន ឧបសម្បទំ;

តតោ សទ្ធំ បដិលភិំ, ទឡ្ហវីរិយោ បរក្កមិំ។

១១៧។

“កាមំ ភិជ្ជតុយំ កាយោ, មំសបេសី វិសីយរុំ;

ឧភោ ជណ្ណុកសន្ធីហិ, ជង្ឃាយោ បបតន្តុ មេ។

១១៧។

“នាសិស្សំ ន បិចិស្សាមិ, ចិហារា ច ន និក្ខមេ;

នបិ បស្សំ និបាតេស្សំ, តណ្ហាសល្លេ អនូហតេ៍

ឲ១៩៍

“តស្ស មេចំ ចិហរតោ, បស្ស ចីរិយបរក្កមំ;

តិស្សោ ចិជ្ជា អនុប្បត្តា, កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ៍ –

ចតស្សោ កាថា អភាសិ៍

តត្ថ ឌីចិកទេត្វាតិ ឌីចិកាយ អត្ថិទេកា ឌីចិកប្បទេយាឌទេតា៍ “ឲត្ថ បត្តាឌិត្វា តិត្ថុទេយា ឞុទេលត អកិលយទេត្តា ឌីចិស្សាមី”តិ ឲចំ ឌីចិកត្វាយ បត្តាឌិត្តិ អទេត្វា៍ លទ្ធាត ដ្ឋបសយ្យេត្តិ បឈំ សាយទេលាទបត្តាឌ្ឋាយំ ជិទេតា ខាត្តិចត្យទេត្តត កទេយ្ឋត ដ្ឋបសយ្យេំ លកិត្វា៍ តទេតា សង្ឃំ បឌិលកិត្តិ តទេតា ដ្ឋបសយ្យត្តកាលទេតា បដ្ឋាយ កល្យាណមិទេត្ត ទេសចទេត្តា ទេត្វ យាតិកា, តិទេស្សា អនុទេយាឌតា, ឲកត្ថំ ស្វត្តំ, សមឆកម្ពដ្ឋាតំ, ចិបស្សតាចិឌិត្វា ដ្ឋក្កណ្យត្តា ញុទ្ធាឌីតំ មហានុភាចតំ ជិស្វា – “សម្មាសម្ពុទ្ធោ ភកចា, ស្វាក្ខាទេតា ធទេម្មា, ស្បុដិបទេន្តា សទ្ឃោ”តិ ទេតតត្តទេម សង្ឃំ បឌិលកិ៍ ធញ្ញហចីរិទេយា បទេក្កមិត្តិ ឲចំ បឌិលទ្ធសទ្ធោ ហុត្វា ចិបស្សតាយ កម្មំ កទេទាទេត្តា តធិទេស្សច សម្មបដិទេចធាយ ធញ្ញហចីរិទេយា ថិទចីរិទេយា ហុត្វា បទេក្កមិ, អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ កុសលានំ ធម្មានំ ដ្ឋបសម្បទាយ សម្មទេធច បធហិ៍

យថា បត បទេក្កមិ, តំ ធទេស្សត្តុំ “កាម”ន្តិអាឌិ ចុត្តំ៍ តត្ថ កាមន្តិ យថាកាមំ ឲកំសទេតា ចា កិញ្ចត្យ៍ អយំ កាទេយាតិ អយំ មម ប្ញុតិកាទេយា, ត្តាមិតា ចីរិយបតាទេបត កិញ្ចតិ ទេច, កិញ្ចត្យ លិត្តកិត្ត ទេហាត្យ៍ មំសទេបសី ចិសិយន្ត្តិ ត្តាមិតា ធញ្ញហបទេក្កទេមត ត្តាមស្វា កាយា មំសទេបសិទេយា ចិសិយត្តិ ទេច, ចិសិយត្តុ ត្តាទេតា ចិទេតា ចិច្ឆិសត្តុ៍ ដ្ឋទេកា ឌណ្ហុកសន្ធិហិ, ឌស្សាទេយា បបតត្តុ ទេមតិ ដ្ឋទេកាហិ ឌណ្ហុកសន្ធិហិ សហ មម ដ្ឋទេកា ឌស្សាទេយា សត្តិទេយា ដ្ឋានុពាន្ធទេតា កិឌ្ឌិត្វា ក្វមិមំ បបតត្តុ៍ “ម”ន្តិបិ បាទេធា, ទេសា ឲចទេត្វា៍ ទេសមំ ទេហដ្ឋា ចុត្តតយទេមច៍

មុទិតទេត្ថរកាថាចណ្ណនា និដ្ឋិតា៍

ចត្យក្កតិបាតចណ្ណនា និដ្ឋិតា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

๕. ปญฺจกนิปาโต

๑. ราชทตฺตตฺเถรคาถาวณฺณนา

ปญฺจกนิปาเต ภิกฺขุ สิวถิกํ คนฺตฺวาติอาทิกา อายสฺมโต ราชทตฺตตฺเถรสฺส คาถา. กา อุปฺปตฺติ? อยมฺปิ ปุริมพุทฺเธสุ กตาธิกาโร, ตตฺถ ตตฺถ ภเว วิวฏฺฏูปนิสฺสยํ ปุญฺญํ อุปจินนฺโต, อิโต จตุนวุเต กปฺเป พุทฺธสุญฺเญ โลเก กุลเคเห นิพฺพตฺติตฺวา วิญฺญุตํ ปตฺวา, เอกทิวสํ เกนจิเทว กรณีเยน วนนฺตํ อุปคโต ตตฺถ อญฺญตรํ ปจฺเจกพุทฺธํ รุกฺขมูเล นิสินฺนํ ทิสฺวา ปสนฺนมานโส สุปริสุทฺธํ อมฺพาฏกผลํ อทาสิ. โส เตน ปุญฺญกมฺเมน เทวมนุสฺเสสุ สํสรนฺโต อิมสฺมึ พุทฺธุปฺปาเท สาวตฺถิยํ สตฺถวาหกุเล นิพฺพตฺติ. ตสฺส มหาราชํ เวสฺสวณํ อาราเธตฺวา ปฏิลทฺธภาวโต มาตาปิตโร ราชทตฺโตติ นามํ อกํสุ. โส วยปฺปตฺโต ปญฺจหิ สกฏสเตหิ ภณฺฑํ อาทาย วาณิชฺชวเสน ราชคหํ อคมาสิ. เตน จ สมเยน ราชคเห อญฺญตรา คณิกา อภิรูปา ทสฺสนียา ปรมโสภคฺคโยคโต ทิวเส ทิวเส สหสฺสํ ลภติ. อถ โส สตฺถวาหปุตฺโต ทิวเส ทิวเส ตสฺสา คณิกาย สหสฺสํ ทตฺวา สํวาสํ กปฺเปนฺโต นจิรสฺเสว สพฺพํ ธนํ เขเปตฺวา ทุคฺคโต หุตฺวา ฆาสจฺฉาทนมตฺตมฺปิ อลภนฺโต อิโต จิโต จ ปริพฺภมนฺโต สํเวคปฺปตฺโต อโหสิ. โส เอกทิวสํ อุปาสเกหิ สทฺธึ เวฬุวนํ อคมาสิ.

เตน จ สมเยน สตฺถา มหติยา ปริสาย ปริวุโต ธมฺมํ เทเสนฺโต นิสินฺโน โหติ. โส ปริสปริยนฺเต นิสีทิตฺวา สตฺถุ สนฺติเก ธมฺมํ สุตฺวา ปฏิลทฺธสทฺโธ ปพฺพชิตฺวา ธุตงฺคานิ สมาทิยิตฺวา สุสาเน วสติ. ตทา อญฺญตโรปิ สตฺถวาหปุตฺโต สหสฺสํ ทตฺวา ตาย คณิกาย สห วสติ. สา จ คณิกา ตสฺส หตฺเถ มหคฺฆรตนํ ทิสฺวา โลภํ อุปฺปาเทตฺวา อญฺเญหิ ธุตฺตปุริเสหิ ตํ มาราเปตฺวา ตํ รตนํ คณฺหิ. อถ ตสฺส สตฺถวาหปุตฺตสฺส มนุสฺสา ตํ ปวตฺตึ สุตฺวา ฐจรกมนุสฺเส เปเสสุํ. เต รตฺติยํ ตสฺสา คณิกาย ฆรํ ปวิสิตฺวา ฉวิอาทีนิ อนุปหจฺเจว ตํ มาเรตฺวา สิวถิกาย ฉฑฺเฑสุํ. ราชทตฺตตฺเถโร อสุภนิมิตฺตํ คเหตุํ สุสาเน วิจรนฺโต ตสฺสา คณิกาย กเฬวรํ ปฏิกฺกูลโต มนสิ กาตุํ อุปคโต กติปยวาเร โยนิโส มนสิ กตฺวา อจิรมตภาวโต โสณสิงฺคาลาทีหิ อนุปหตฉวิตาย วิสภาควตฺถุตาย จ อโยนิโส มนสิกโรนฺโต, ตตฺถ กามราคํ อุปฺปาเทตฺวา สํวิคฺคมานโส อตฺตโน จิตฺตํ ปริภาสิตฺวา มุหุตฺตํ เอกมนฺตํ อปกฺกมิตฺวา อาทิโต อุปฏฺฐิตํ อสุภนิมิตฺตเมว คเหตฺวา โยนิโส มนสิกโรนฺโต ฌานํ อุปฺปาเทตฺวา ตํ ฌานํ ปาทกํ กตฺวา วิปสฺสนํ ปฏฺฐเปตฺวา ตาวเทว อรหตฺตํ ปาปุณิ. เตน วุตฺตํ อปทาเน (อป. เถร ๑.๓๓.๕๕-๕๘) –

“วิปิเน พุทฺธํ ทิสฺวาน, สยมฺภุํ อปราชิตํ;

อมฺพาฏกํ คเหตฺวาน, สยมฺภุสฺส อทาสหํ.

“ᩑᨠᨲᩥᩴᩈᩮ ᩍᨲᩮᩣ ᨠᨷ᩠ᨷᩮ, ᨿᩴ ᨹᩃᨾᨴᨴᩥᩴ ᨲᨴᩣ;

ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᩴ ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨹᩃᨴᩣᨶᩔᩥᨴᩴ ᨹᩃᩴ᪨

“ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨫᩣᨷᩥᨲᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ..ᨷᩮ... ᨠᨲᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩈᩣᩈᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨶ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩦᨲᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩔᨩᩣᨲᩮᩣ –

᪓᪑᪕᪨

“ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᩥᩅᨳᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᨴ᩠ᨴᩈ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨾᩩᨩ᩠ᨫᩥᨲᩴ;

ᩋᨷᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᩩᩈᩣᨶᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᨡᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᨠᩥᨾᩥᩉᩦ ᨹᩩᨭᩴ᪨

᪓᪑᪖᪨

“ᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᩑᨠᩮ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨶ ᨷᩣᨷᨠᩴ;

ᨠᩣᨾᩁᩣᨣᩮᩣ ᨷᩣᨲᩩᩁᩉᩩ, ᩋᨶ᩠ᨵᩮᩣᩅ ᩈᩅᨲᩦ ᩋᩉᩩᩴ᪨

᪓᪑᪗᪨

“ᩒᩁᩴ ᩒᨴᨶᨷᩣᨠᨾ᩠ᩉᩣ, ᨲᨾ᩠ᩉᩣ ᨮᩣᨶᩣ ᩋᨷᨠ᩠ᨠᨾᩥᩴ;

ᩈᨲᩥᨾᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨩᩣᨶᩮᩣᩉᩴ, ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᩣᩅᩥᩈᩥᩴ᪨

᪓᪑᪘᪨

“ᨲᨲᩮᩣ ᨾᩮ ᨾᨶᩈᩦᨠᩣᩁᩮᩣ, ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣ ᩏᨴᨷᨩ᩠ᨩᨳ;

អាឌឹតខចា បរិត្យរហ្យ, តិត្តិឌា ឋយតិដ្ឋឆ៍

ឲ្យ១៨៍

“តទោតា ចិត្តំ ចិមុត្តិ ខេ, បស្ស ឆល្មុស្មុឆល្មុតំ;

តិខស្យា ចិន្ទា អត្យប្បត្តា, ពតំ ញុទ្ធស្ស សាយត”ត្តិ៍ –

ញ្ញុយា បញ្ចា កាថា អការសិ៍

តត្ថ កិញ្ជ សិចឆិកំ ពត្តាតិ សំសារេ គឃស្ស ញ្ញូក្ខតទោតា កិញ្ជ, អសុកាយដ្ឋានត្ថំ អាយកស្សាតំ ដូបកត្តា៍ “កិញ្ជ”តិ ខេចំ អត្តាតំ សត្តាឃ ខឆខេរា សឃំ ចតតិ៍ ញ្ញុត្តិត្តិ ឌឹឃតិ ឲត្ថ ស្យុក្កខេសាលិតំ សត្តសត្តាតការខេត សំហញ្ញាតិតិ ឌឹ, យាត្យការយា៍ ឲចញ្ចា សកាចតិរ្សត្តិចខេសត “ញ្ញុត្តិ”តិបិ ចុត្តុតិ៍ ចញ្ញាឌឹស្ស បត តំសឌិសតាឃ តំសកាចាតតិចត្តតទោតា ច តខេត្តាហារខេរា៍ “ញ្ញុត្តិ”តិ ញ្ញុត្តិកត្យឲចរំ ចគតិ៍ ដ្ឋុញ្ញាត្តិ បរិចុត្តំ ដ្ឋុត្តុិឃត្តា ឲច អបចិត្ថ អតខេបក្ខការខេត លិត្តា៍ លឌ្ឌត្តិ កិបិតិ ប្ញដត្តិ កិបិតិ ប្ញុទិតំ ហុត្វា លឌ្ឌុយាតំ៍

ឃតិត្យាឲខេព ឌិក្សុត្តិ, យតំ ឌិស្វាត បិបកត្តិ ឃំ អបាពតាឃុស្សាចិញ្ញាណតាឃ យតំ កត្យឲចរំ បិបកំ តិហិតំ លិយកំ ឲខេព ខចាក្ខុឌាតិកា ឌិក្សុត្តិ, ឌុខេលិខេកត្យប្បិ ត ញ្ញុត្តិ៍ កាយរាខេកា បិត្យរហ្វតិ តស្មិំ ក្យលខេប អខេឃាតិខេសាយតសិការស្ស តាលចតាឃ កាយរាខេកា យឃំ្យា បិត្យរខេហាសិ ដូប្បឌ្ឌិ៍ អខេត្តាច សចតិ អហុត្តិ តស្មិំ កត្យឲចខេរ តចហិ ក្វាខេរហិ អសុចិ សចតិ សត្ថខេត្ត អសុចិកាចស្ស អខេស្សខេតត អខេត្តា ចិឃ អខេហាសិ៍ ខេតភាហ –

“រខេត្តា អត្ថំ ត ឌាតាតិ, រខេត្តា ឆល្មំ ត បស្សតិ;

អន្ធតមំ តឌា ខេហាតិ, ឃំ រាខេកា សហខេត តរ”ត្តិ ច៍

“កាយទ្ធខេត្តា ខេលា, ព្រាហ្មលា, អន្ធកាខេរលា អចក្ខុកាខេរលា”តិ ច អាឌិ៍ ខេពចិ បខេតត្ថ តការាកយំ កត្វា “កិខេលសបរិឃដ្ឋានេតត អចសចត្តិ កិខេលសស្ស ចា ចសចត្តិ”តិ អត្ថំ ចគត្តិ៍ អបខេរ “អខេត្តាច អសតិ អហុ”ត្តិ បិត្យុត្តំ ចត្វា “កាយរាខេកត អខេត្តា ឲច ហុត្វា សតិរហិខេតា អខេហាសិ”ត្តិ អត្ថំ ចគត្តិ៍ តត្យកឃំ បត បិត្យុត្តឃំ តត្តិ៍

ឱរំ ឱគតបាកយ្យាតិ ឱគតបាកេតា ឱរំ, ឃាចតា កាលេន ស្បទិឆោតតិត្តតល្ហលតាឡព្ពឃា ឱគត់ បចតិ, តេតា ឱ្ររេយច កាល់,

តេតាបិ លហុការេន ទាក៉ា ចិនេតារេគន្តា, តយ្យាផាតា អបក្កយ៉ិ ឃស្ថិ ផាតេ ជិតស្ស ខេ ទារេកា ក្តប្បន្ថិ, តយ្យាផាតា អបក្កយ៉ិ អបសក្កិៈ

អបក្កន្តាច សតិយា សយ្យាខាតោតាហំ សយលាសន្ហា ក្តបក្តេបត្វា សតិបក្តាតយតសិការចសេត សតិយា, សយ្ទេគច ឆយ្ទសកាចខាតតេតត

សយ្យាខាតោ ច ហុត្វា ឲ្កាយត្ត ក្តបិចិសិ, បល្លង្ក អាក្សូចិត្វា តិសិចិៈ តិសិត្តស្ស ច តេតា ខេ យតសិការទា, ឃោតិ‌សោ ក្តគបឌ្ឍាតិអាគិ សត្តា

ហេក្តា ចុត្តតឃខេយចាតិៈ

ទាឌគត្តតេត្តរកាឆាចល្ហតា តិក្តិតាៈ

១ៈ ស្ក្វតេត្តរកាឆាចល្ហតា

អឃោរកេតិអាគិកា អាឃស្ថតា ស្ក្វតេត្តស្ស កាឆាៈ កា ក្តប្បត្តិ? អឃយ៉ិ បុទិយព្យេគ្គស្ស កតាឆិការេទា តត្ត តត្ត កចេ បុញ្ញាតិ

ក្តបចិតន្តា កស្សបស្ស កកចតា កាលេ ខាទាលសិយំ កហបតិយហារាលក្បុល តិព្ពត្តិត្វា ចិញ្ញុតំ បតេត្វា ឲ្កាគិចសំ សត្ថុ សត្តិកេ ឆយ៉ុ

ស្វុត្វា បសត្តយាតសោ សររេលាស្ ច ឃិលេស្ ច បតិក្តាឃ យារេស យារេស អក្តក្កត្តំ ចត្យខ្ញាតិឃកត្តេត សត្ថុ កត្តក្បុដិ ឱបុឡ្ហារេបសិៈ សោ

តេត បុញ្ញាកម្ម តិព្ពត្តតិព្ពតក្តារេត ស្វុកត្តសតិទោ ហុត្វា, ព្ពុយស្ថិ ព្យត្តប្បាគេ យកឆទក្ត កហបតិក្បុល តិព្ពត្តិត្វា ស្វុក្វតាតិ លគ្គតាសេយា

ចឃប្បតេត្វា, តិស្សរលាឡ្លាសឃតាឃ ឈទាចាសំ បហាឃ តិត្តិឃេស្ បត្តាខិត្វា តត្ត សារំ អលគត្តា, សត្ថុ សត្តិកេ

ក្តបតិស្សកោលិតសេលិខិកេ ខាហ្ម សយលត្រាហុលា បត្តាខិត្វា សាយញ្ញាស្វុំ អត្យុកចត្តេ ជិត្វា សាសតេ បជិលគ្គសគ្គា បត្តាខិត្វា

អាចទិឃ្យបត្លាឃ អាទារេឆត្វា កយ្ជក្តាតំ កហេត្វា ចិតេចកចាសំ ចសេត្តា ចិបស្សត់ ចឆ្លត្វា អទហត្តំ បាបុណិៈ តេត ចុត្តំ អបគាតេ (អបៈ

ឆេរ ១ៈ៥៥ៈ១៧១-១៧០៥) –

“ព្ពុយមិត្រកត្ក្តកេ កប្យេ, ព្រាហ្វុខាត្វ យហាឃសោ;

កស្សបេបិ តាយ កោរេត្តត, ក្តប្បន្ថិ ចគតំ ចទេៈ

“អត្យុឡ្យញ្ញាតសយ្យត្តោ, ខាត្តិសចទលក្ខលោ;

ឡ្យាយប្យកាបទិចុតា, ទំសិខាលសយោត្តេជៈ

“អស្សាតេសតា ឃធា ចគ្គា, ស្ទុទិឃោច បកត្តទោ;

និព្ពាបេតា យថា មេឃោ, សាគរោវ គុណាករោ។

“ធរណីរិវ សីលេន, ហិមវាវ សមាធិនា;

អាកាសោ វិយ បញ្ញាយ, អសង្គោ អនិលោ យថា។

“តទាហំ វារាណសិយំ, ឧបបន្នោ មហាកុលេ;

បហូតធនធញ្ញស្មិំ, នានារតនសញ្ចយេ។

“មហតា បរិវារេន, និសិន្នំ លោកនាយកំ;

ឧបេច្ច ធម្មមស្សោសិំ, អមតំវ មនោហរំ។

“ទ្វត្តិំសលក្ខណធរោ, សនក្ខត្តោវ ចន្ទិមា;

អនុព្យញ្ជនសម្បន្នោ, សាលរាជាវ ផុល្លិតោ។

“រំសិជាលបរិក្ខិត្តោ, ទិត្តោវ កនកាចលោ;

ព្យាមប្បភាបរិវុតោ, សតរំសី ទិវាករោ។

“សោណ្ណាននោ ជិនវរោ, សមេរុវ សិលុច្ចយោ;

ករុណាបុណ្ណហទយោ, គុណេន វិយ សាគរោ។

“លោកវិស្សុតកិត្តិ ច, សិនេរុវ នគុត្តមោ;

យសសា វិត្ថតោ វីរោ, អាកាសសទិសោ មុនិ។

“អសង្កចិត្តោ សព្ពត្ថ, អតិលោ ចិឃ ភាយកោ;

បតិដ្ឋា សព្ពក្ខតាត់, យហឹច យុត្តិសត្តយោ។

“អត្យុបលិត្តោ លេិកេត, តោឃេត បក្យំ ឃឆា;

ក្យចាងកច្ឆងហតោ, អក្កិក្លត្លោច សោកតិ។

“អកងោ ចិឃ សព្ពត្ថ, កិលេសចិសភាសកោ;

កក្លយាងភសេលិច, ក្យណកក្លចិក្ខសិតោ។

“ក្យណាត់ អាកេរា ចិរោ, រតភាត់ច សាករោ;

សិក្ខច ចភរាឌិត់, កិលេសយលហាររកោ។

“ចិឌឃឹច យហាឃោឆោ, យារសេភាចយក្ខតោ;

ចក្កចត្តិច សោ រាឌា, ពោឡ្ហរតភិស្សរោ។

“យហាកិសក្កសក្កាសោ, ងោសញ្ញានិតិកិច្ឆកោ;

សល្លកេត្វា ឃឆា ចេជ្ជោ, ឌិដ្ឋិកល្លចិឋាលកោ។

“សោ តងោ លោកបជ្ជោតោ, សភរាយរសក្កតោ;

បរិសាសុ ភរាកិច្ឆោ, ឆឡុំ ងេសឃតោ ឌិតោ។

“ទានំ ទត្វា មហាភោគោ, សីលេន សុគតូបគោ;

ភាវនាយ ច និព្ពាតិ, ឥច្ចេវមនុសាសតិ។

“ទេសនំ តំ មហស្សាទំ, អាទិមជ្ឈន្តសោភនំ;

សុណន្តិ បរិសា សព្ពា, អមតំច មហារសំ។

“សុត្វា សុមធុរំ ធម្មំ, បសន្នោ ជិនសាសនេ;

សុគតំ សរណំ គន្ត្វា, យាវជីវំ នមស្សហំ។

“មុនិនោ គន្ធកុដិយា, ឱបុញ្ជេមិ តទា មហិំ;

ចតុជ្ជាតេន គន្ធេន, មាសេ អដ្ឋ ទិនេស្វហំ។

“បណិធាយ សុគន្ធត្តំ, សរីរេវិស្សគន្ធិនោ;

តទា ជិនោ វិយាកាសិ, សុគន្ធតនុលាភិតំ។

“យោ យំ គន្ធកុដិភូមិំ, គន្ធេនោបុញ្ជេត សកិំ;

តេន កម្មវិបាកេន, ឧបបន្នោ តហិំ តហិំ។

“សុគន្ធទេហោ សព្ពត្ថ, ភវិស្សតិ អយំ នរោ;

គុណគន្ធយុត្តោ ហុត្វា, និព្ពាយិស្សតិនាសវោ។

“តេន កម្មេន សុកតេន, ចេតនាបណិធីហិ ច;

ឌហិត្វា យាតុស៌ េឥហំ, តាចតិំសយកន្ធហំ។

“បន្ធិេយ ច ករេច ឥាតិ, ឌារេតា ចិប្យក្យេល អហំ;

កញ្ចុំ េយ ចសេតា យាតា, េឥេហតាសិ សុកន្ធិតា។

“ឃឥា ច យាតុក្យន្ធិយ្យា តិក្លយាយិ តឥា បុទឹ;

សាចត្តិ សន្តាកេន្ធហិ, ចាសិតា ចិឃ ចាឃឆ។

“បុប្យចស្សញ្ញា សុទកិ, ជិន្តាកន្ធិ យេតាទយំ;

ន្ធុបិតិ ច យហញ្ញូតិ, ក្ខបចាឃិសុ តាចេឥ។

“េឥចា ច សន្តាកេន្ធហិ, ន្ធុបបុេប្យហិ តំ ឈទំ;

ចាសឃិសុ សុកេន្ធត, ឃស្ថិ ឌារេតា អហំ ឈេទ។

“ឃឥា ច តទុេណា កេន្ធា, បធេយ េឃាន្តាេត ជិេតា;

តឥា េសលំ សបទិសំ, ចិេតត្វា តទសាទឆិ។

“េតហិ សេន្តាហិ បទិចុេតា, សាចត្តិបុទយាកេតា;

តឥា ញុន្ធាតុកាចំ តំ, ជិស្វា បន្តាឌិេតា អហំ។

“សឹលំ សយាឆិបញ្ញាញា, ចិយុត្តិញា អតុត្តទំ;

ភាវេត្វា ចតុរោ ធម្មេ, បាបុណិំ អាសវក្ខយំ។

“យទា បព្ពជិតោ ចាហំ, យទា ច អរហា អហុំ;

និព្ពាយិស្សំ យទា ចាហំ, កន្ទចេស្សា តទា អហុ។

“សទីវកន្ដា ច សទាតិសេតិ យេ, យហារហំ ចក្កតចយ្យកប្បល់;

តនេច កន្ដេ ព្ពុតេវ ច សព្ពេសា, បសយ្យាចាយាយិ តតោ តហិំ តហិំ។

“កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ…បេ… កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ”ន្តិ។

អរហត្តំ បន បត្វា ពិព្តិយេសុ បញ្ញាតិត្វា អត្តនោ បត្តំ អត្តកិលេសធាតុយោគំ ទុក្ខំ, សាសនេ បញ្ញាតិត្វា បត្តំ ឈានាភិញ្ញាលញ្ឆ ចិនេត្វា អត្តនោ បដិបត្តិបច្ចវេក្ខណាយុវេលេន អញ្ញំ ព្យាកនោន្តោ –

១១០។

“អនោមានេក យុទ្ធាយត្តាតិ, បុរិសោ កិច្ចមិច្ឆកោ;

ចរំ ចេ ភាសិកច្ឆេយ្យ, តំ ពេ ទុក្ខាលក្ខណំ។

១១៨។

“អត្ថាឡ្ហំ អឈាកតំ ចិឌិតំ, ឲកេច្ចោ ខ្សុស្សេខេយ្យ កលិច សិយា;

សត្ថាតិបិ ចេ ខ្សុស្សេខេយ្យ អនេន្តាច សិយា, សមចិសមស្ស អឝស្សតតោ។

១១១។

“យញ្ហិកយិរា តញ្ហិវទេ, យំ ន កយិរា ន តំ វទេ;

អករោន្តំ ភាសមានំ, បរិជានន្តិ បណ្ឌិតា។

១១២។

“យថាបិ រុចិរំ បុប្ផំ, វណ្ណវន្តំ អគន្ធកំ;

ឯវំ សុភាសិតា វាចា, អផលា ហោតិ អកុព្ពតោ។

១១៣។

“យថាបិ រុចិរំ បុប្ផំ, វណ្ណវន្តំ សុគន្ធកំ;

ឯវំ សុភាសិតា វាចា, សផលា ហោតិ កុព្ពតោ”តិ –

ឥមា ទ្វេ គាថា អភាសិ។

តត្ថ អយោគេតិ អយុញ្ជិតព្ពេ អសេវិតព្ពេ អន្តទ្វយេ។ ឥធ បន អត្តកិលមថានុយោគវសេន អត្ថោ វេទិតព្ពោ។ យុញ្ជន្តិ តស្មិំ អត្តានំ យុញ្ជន្តោ យោជេន្តោ តថា បដិបជ្ជន្តោ។ កិច្ចមិច្ឆកោតិ ឧភយហិតាវហំ កិច្ចំ ឥច្ឆន្តោ, តប្បដិបក្ខតោ អយោគេ ធរំ ធរន្តោ ចេ ភវេយ្យ។ នាធិគច្ឆេយ្យាតិ យថាធិប្បេតំ ហិតសុខំ ន បិបុឡេយ្យាតិ ញាយោ។ តស្មា យំ អហំ តិត្ថិយមតវជ្ជិតោ អយោគេ យុញ្ជិំ, តំ មេ ទុក្ខលក្ខណំ អបុញ្ញសភាវោ។ “បុរិមកម្មព្យាមោហិតោ អយោគេ យុញ្ជិ”ន្តិ វទេស្សតិ។

អត្ថញ្ញហំ អឈគតំ វិជិតន្តិ វិតាឌិតសភាវតាយ អឈា នាម រាគាទយោ, អឈាតិ ឯវ អឈគតំ, អឈគតានំ វិជិតំ សំសារប្បវត្តិ, តេសំ វិជយោ កុសលធម្មកិច្ចតោ “អឈគតំ វិជិត”ន្តិ អត្ថានិកលិបិំ អកត្វា វុត្តំ។ តំ អត្ថញ្ញហំ អត្ថន្តំ យេន, តំ អត្ថញ្ញហាឈគតំ វិជិតំ គត្វា ឯវំភូតោ ហុត្វា, កិលេសេ អសមុច្ឆិន្ទិត្វាតិ អត្ថោ។ ឯកទោ ផុស្សេយ្យាតិ អទុតិយតាយ បធានតាយ ច ឯកំ អប្បមាទំ សម្មាបយោគេន វា ផុស្សេយ្យ បរិច្ចេយ្យ ចេ។ កលិច សោ បុគ្គលោ កាឡអកល្លិ វិយ សិយា។ សត្តានិបិ ចេ ផុស្សេយ្យាតិ សត្តានិបិ វិមុត្តិយា បរិបាចកានិ សទ្ធាវីរិយសតិសមាធិបញ្ញិន្ទ្រិយានិ ផុស្សេយ្យ ចេ, អភាវតាយ លទ្ធេយ្យ ចេ, អន្តោវ សិយា សមវិសមស្ស អថស្សតោ។

យថាតិ ឧបមូបមេយ្យបដិបាទនត្ថេ និបាតោ។ រុចិរន្តិ សោភនំ។ វណ្ណវន្តន្តិ វណ្ណសណ្ឋានសម្បន្នំ។ អគន្ធកន្តិ គន្ធរហិតំ បាលិភទ្ទកគិរិកណ្ណិកាជយសុមនាទិកំ។ ឯវំ សុភាសិតា វាចាតិ សុភាសិតា វាចា នាម តេបិដកំ ពុទ្ធវចនំ វណ្ណសណ្ឋានសម្បន្នបុប្ផសទិសំ។ យថា ហិ អគន្ធកំ បុប្ផំ ធារេន្តស្ស សរីរេ គន្ធោ ន ផរតិ, ឯវំ ឯតម្បិ យោ សក្កច្ចំ សវនាទីហិ ន សមាចរតិ, តស្ស សក្កច្ចំ អសមាចរន្តស្ស យំ តត្ថ កត្តព្ពំ, តំ អកុព្ពតោ សុតគន្ធំ បដិបត្តិគន្ធញ្ច ន អាវហតិ អផលា ហោតិ។ តេន វុត្តំ “ឯវំ សុភាសិតា វាចា, អផលា ហោតិ អកុព្ពតោ”តិ។

សុគន្ធកន្តិ សុមនចម្បកនីលុប្បលបុប្ផាទិកំ។ ឯវន្តិ យថា តំ បុប្ផំ ធារេន្តស្ស សរីរេ គន្ធោ ផរតិ, ឯវំ តេបិដកពុទ្ធវចនសង្ខាតា សុភាសិតា វាចាបិ យោ សក្កច្ចំ សវនាទីហិ តត្ថ កត្តព្ពំ ករោតិ, អស្ស បុគ្គលស្ស សផលា ហោតិ, សុតគន្ធបដិបត្តិគន្ធានំ អាវហនតោ មហប្ផលា ហោតិ មហានិសំសា។ តស្មា យថាវាទំ បដិបជ្ជេយ្យ, យថាការី តថាវាទី ច ភវេយ្យាតិ។ សេសំ វុត្តនយមេវ។

សុភូតត្ថេរគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១. គិរិមានន្ទត្ថេរគាថាវណ្ណនា

វស្សតិទេវោតិអាទិកា អាយស្មតោ គិរិមានន្ទត្ថេរស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ បុញ្ញានិ ឧបចិនន្តោ សុមេធស្ស ភគវតោ កាលេ កុលគេហេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ ឃរាវាសំ វសន្តោ អត្តនោ ភរិយាយ បុត្តេ ច កាលង្កតេ សោកសល្លសមប្បិតោ អរញ្ញំ បវិដ្ឋោ សត្ថារា តត្ថ គន្ត្វា ធម្មំ កថេត្វា សោកសល្លេ អព្ពុឡ្ហេ បសន្នមានសោ សុគន្ធបុប្ផេហិ បូជេត្វា បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិត្វា សិរសិ អញ្ជលិំ កត្វា អភិត្ថវិ។

សោ តេន បុញ្ញកម្មេន ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ រាជគហេ ពិម្ពិសាររញ្ញោ បុរោហិតស្ស បុត្តោ ហុត្វា និព្ពត្តិ, គិរិមានន្ទោតិស្ស នាមំ អហោសិ។ សោ វិញ្ញុតំ បត្វា សត្ថុ រាជគហាគមនេ ពុទ្ធានុភាវំ ទិស្វា បដិលទ្ធសទ្ធោ បព្ពជិត្វា សមណធម្មំ ករោន្តោ កតិបយំ ទិវសំ គាមកាវាសេ វសិត្វា សត្ថារំ វន្ទិតុំ រាជគហំ អគមាសិ។ ពិម្ពិសារមហារាជា តស្ស អាគមនំ សុត្វា ឧបសង្កមិត្វា “ឥធេវ, ភន្តេ, វសថ, អហំ ចតូហិ បច្ចយេហិ ឧបដ្ឋហាមី”តិ បវារេត្វា គតោ ពហុកិច្ចតាយ ន សរិ។ “ថេរោ អព្ភោកាសេ វសតី”តិ ទេវតា ថេរស្ស តេមនភយេន វស្សំ វារេសុំ។ រាជា អវស្សនការណំ សល្លក្ខេត្វា ថេរស្ស កុដិកំ ការាបេសិ។ ថេរោ កុដិកាយំ វសន្តោ សេនាសនសប្បាយលាភេន សមាធិំ លភិត្វា វីរិយសមតំ យោជេត្វា វិបស្សនំ ឧស្សុក្កាបេត្វា អរហត្តំ បាបុណិ។ តេន វុត្តំ អបទានេ (អប. ថេរ ១.៣០.៣១៨-៣៣៥) –

“ភរិយា មេ កាលង្កតា, បុត្តោ សិវថិកំ គតោ;

មាតា បិតា មតា ភាតា, ឲកចិតមិត្រសយ្សត្រ៍

“តេត យោគេត សត្តេត្តា, កិយោ បណ្ហុ អហោសហំ;

ចិត្តេក្លេបិ ច មេ អាសិ, តេត យោគេត អដ្ឋិតោ៍

“យោគសល្លបេទេតាហំ, ចតត្តម្បុបសង្កមិំ;

បចត្តផលំ ក្សញ្ញត្វា, ទ្យក្លម្បលេ ចសាយហំ៍

“ឃ្សមេឆា កាយ សម្បន្នា, ត្យក្លឃ្សត្តកទេរា ឌីតោ;

មម្បត្តិទ្យកាមេរា មោ, អាកង្ខិ មម សត្តិកំ៍

“បឝសត្តំ ឃ្សហិត្វាភ, ឃ្សមេឆឃ្ស មហេសិតោ;

បក្កេហត្វាភហំ ឃិរំ, ក្លេល្លាទេកាឃិ មហាម្សតិ៍

“ក្លបិកេត មហាចិទេ, បិតិ មេ ក្លួបញ្ចូឆ;

តតាឃិមេកក្កមតោ, ជិរ្វ្ហា តំ លោកតាឃកំ៍

“សតិ បដិលភិត្វាភ, បណ្ណមុដ្ឋិមកាសហំ;

តិឃិជិ កកចា តត្វ, អក្សកម្យោឃ ចក្លួមា៍

“តិសញ្ញ តត្វ កកចា, ឃ្សមេឆា លោកតាឃកោ;

ធម្មំ មេ កថយី ពុទ្ធោ, សោកសល្លវិនោទនំ។

“អនព្ភិតា តតោ អាគុំ, អននុញ្ញាតា ឥតោ គតា;

យថាគតា តថា គតា, តត្ថ កា បរិទេវនា។

“យថាបិ បថិកា សត្តា, វស្សមានាយ វុដ្ឋិយា;

សភណ្ឌា ឧបគច្ឆន្តិ, វស្សស្សាបតនាយ តេ។

“វស្សេ ច តេ ឱរមិតេ, សម្បយន្តិ យទិច្ឆកំ;

ឯវំ មាតា បិតា តុយ្ហំ, តត្ថ កា បរិទេវនា។

“អាគន្តុកា បាហុនកា, ចលិតេរិតកម្បិតា;

ឯវំ មាតា បិតា តុយ្ហំ, តត្ថ កា បរិទេវនា។

“យថាបិ ឧរគោ ជិណ្ណំ, ហិត្វា គច្ឆតិ សំ តនុំ;

ឯវំ មាតា បិតា តុយ្ហំ, សំ តនុំ ឥធ ហីយរេ។

“ពុទ្ធស្ស គិរមញ្ញាយ, សោកសល្លំ វិវជ្ជយិំ;

បាមោជ្ជំ ជនយិត្វាន, ពុទ្ធសេដ្ឋំ អវន្ទហំ។

“វន្ទិត្វាន មហានាគំ, បុច្ឆិំ កិរិយញ្ញូតិ;

ជិន្នាគន្ធំ សម្បត្តំ, សុមេធំ លោកនាយកំ។

“បូជយិត្វាន សម្ពុទ្ធំ, សិរេ កត្វាន អញ្ជលឹ;

អនុស្សរំ គុណគ្គានិ, សន្ថវឹ លោកនាយកំ.

“និត្ថិណ្ណោសិ មហាវីរ, សព្វញ្ញូ លោកនាយក;

សព្ពេ សត្តេ ឧទ្ធរសិ, ញាណេន ត្វំ មហាមុនេ.

“វិមតឹ ទ្វេឡ្ហកំ ចាបិ, សញ្ឆិន្ទសិ មហាមុនេ;

បដិបាទេសិ មេ មគ្គំ, តវ ញាណេន ចក្ខុម.

“អរហា វសិប្បត្តា ច, ឆឡភិញ្ញា មហិទ្ធិកា;

អន្តលិក្ខចរា ធីរា, បរិវារេន្តិ តាវទេ.

“បដិបន្នា ច សេខា ច, ផលដ្ឋា សន្តិ សាវកា;

សូរោទយេវ បទុមា, បុប្ផន្តិ តវ សាវកា.

“មហាសមុទ្ទោវក្ខោភោ , អតុលោសិ ទុរុត្តរោ;

ឯវំ ញាណេន សម្បន្នោ, អប្បមេយ្យោសិ ចក្ខុម.

“វន្ទិត្វាហំ លោកជិនំ, ចក្ខុមន្តំ មហាយសំ;

បុថុទិសា នមស្សន្តោ, បដិកុដិកោ អគញ្ឆហំ.

“ឆេចឆេលិកា ឆចិត្វាន, សម្បជានោ បតិស្សតោ;

ឱក្កមិ យាតុយា ពុទ្ធិំ, សន្ធាវេត្វា ភវាភវេ។

“អការា អភិភិក្ខូ, បញ្ញាំ អភការិយំ;

អាតាបី និបកោ ឈាយី, បដិសល្លានគោចរោ។

“បធានំ បទហិត្វាន, តោសយិត្វា មហាមុនិំ;

ចន្ទោវព្ភឃនា មុត្តោ, វិចរាមិ អហំ សទា។

“វិវេកមនុយុត្តោម្ហិ, ឧបសន្តោ និរូបធិ;

សព្ពាសវេ បរិញ្ញាយ, វិហរាមិ អនាសវោ។

“ទិវសកប្បសហស្សម្ហិ, យំ ពុទ្ធមភិបូជយិំ;

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ, ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ។

“កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ...បេ... កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ។

អថ ថេរស្ស អរហត្តប្បត្តិយា ហដ្ឋតុដ្ឋ ចិយ ឧទេច ចស្សេត្តុបរិ តំ ចស្សេត និវេយាទតមុខេន អញ្ញំ ព្យាករោន្តោ –

១១៦។

“ចស្សតិ ឧទេចា យថាសុកិតំ, លទ្ធា មេ ពុដិកា សុលា និវាតា;

តស្សំ វិហរាមិ វូបសន្តោ, អថ ចេ បត្ថយសី បចស្ស ឧទេច។

១១៦។

“វស្សតិ ទេវោ យថាសុគីតំ, ឆន្នា មេ កុដិកា សុខា និវាតា;

តស្សំ វិហរាមិ សន្តចិត្តោ, អថ ចេ បត្ថយសី បវស្ស ទេវ។

១១៧។

“វស្សតិ ទេវោ…បេ… តស្សំ វិហរាមិ វីតរាគោ…បេ…។

១១៨។

“វស្សតិ ទេវោ…បេ… តស្សំ វិហរាមិ វីតទោសោ…បេ…។

១១៩។

“វស្សតិ ទេវោ…បេ… តស្សំ វិហរាមិ វីតមោហោ;

អថ ចេ បត្ថយសី បវស្ស ទេវា”តិ។ – ឥមា បញ្ច គាថា អភាសិ;

តត្ថ យថាសុគីតន្តិ សុគីតានុរូបំ, សុន្ទរស្ស អត្តនោ មេឃគីតស្ស អនុរូបមេវាតិ អត្ថោ។ វលាហកោ ហិ យថា អគជ្ជន្តោ កេវលំ វស្សន្តោ ន សោភតិ, ឯវំ សតបដលសហស្សបដលេន ឧដ្ឋហិត្វា ថនយន្តោ គជ្ជន្តោ វិជ្ជុលតា និច្ឆារេន្តោបិ អវស្សន្តោ ន សោភតិ, តថារូបោ បន ហុត្វា វស្សន្តោ សោភតីតិ វុត្តំ “វស្សតិ ទេវោ យថាសុគីត”ន្តិ។ តេនាហ – “អភិត្ថនយ, បជ្ជុន្ន” , (ចរិយា។ ៣.៨៩; ជា។ ១.១.៧៥) “គជ្ជិតា នេវ វស្សិតា ច”តិ (អ។ និ។ ៤.១០១; បុ។ ប។ ១៥៧) ច។ តស្សំ វិហរាមីតិ តស្សំ កុដិកាយំ អរិយវិហារកប្បេន ព្ទូរិយាបថវិហារេន វិហរាមិ។ វូបសន្តចិត្តោតិ អគ្គផលសមាធិនា សម្មទេវ វូបសន្តមានសោ។

ឯវំ ថេរស្ស អនេកវារំ កតំ ឧយ្យោជនំ សិរសា សម្បដិច្ឆន្តោ វលាហកទេវបុត្តោ និត្តញ្ញូ ថលញ្ញូ បូរេន្តោ មហាវស្សំ វស្សាបេសិ។

កិរិយាតគ្គទេ្វកាឆាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៑

៣៑ សុយតទេ្វកាឆាចណ្ណតា

ឃំ បច្ចឃានេតាតិអាឌិកា អាឃស្វទេតា សុយតទេ្វស្ស កាឆា៑ កា ឧប្បត្តិ? អឃយ្យិ បុរិយព្យទេន្ធស្ស កតាឆិកាទេរា តត្ថ តត្ថ កទេច បុណ្ណាតិ ឧបចិតទេត្តា ញ្ញទេតា បញ្ញាតចុទេព កទេប្យ ព្យុន្ធស្សទេណ្ណា ទេលិទេក ក្យលទេកទេហ តិដ្ឋាត្តិត្វា ចិណ្ណាតំ បទេត្តា ៦កំ បទេច្ចកព្យុន្ធិ ញ្ញាឆិតំ ជិន្វា ហរីតកំ អធាសិ ៑ ទេសា ទេពត បុណ្ណកទេយ្ទត ទេឆចយត្យុទេស្សស្ស សំសទេត្តា ញ្ញយស្ទិ ព្យុន្ធប្យាទេឆ ទេកាសលទេដ្ឋ កហបតិក្យទេល តិដ្ឋាត្តិត្វា សុយទេតាតិ លន្ធតាទេយា សុទេពត ចន្ធិ៑ តស្ស បត យាត្យុទេលិ បដ្ឋាឌិត្វា អទេហា ហ្យត្វា អទេណ្ណា ចិហទេត្តា សុយទេត ចឃប្យទេត្ត តំ បដ្ឋាទេដត្វា ចរិតាត្យក្យុលំ កយ្ដ្ឋាគំ អធាសិ៑ ទេសា តត្ថ ទេឃាកកយ្វំ កទេរាទេត្តា ចត្តារិ ឥសាតាតិ បញ្ញា ច អភិញ្ញាទេឃា តិដ្ឋាទេត្តសិ៑ អឆស្ស ទេឆទេរា ចិបស្សតាចិឆិ អាចិក្ខិ៑ ទេសា ច តចិទេរទេតច ចិបស្សតំ ចទេណ្ណត្វា អទេហទេត្ត បតិដ្ឋាសិ៑ ទេពត ចុត្តំ អបធាទេត (អប៑ ទេឆរ ១៑៣៑៩០-៤១) –

“ហរីតកំ អាមលកំ, អម្ពជម្ពុចិភីតកំ;

ទេកាលំ កល្លាតកំ ពិល្លំ, សយទេយច ហរាយហំ៑

“ជិន្វាត បញ្ញាទេកតំ, ឥសាឃំ ឥសាតទេតំ យុតិ;

អាជាទែឆត អាឃ៑ត្យុ៦ត្តំ, អត្យតីឃំ យហាយុតិ៑

“ហរីតកំ កទេហត្វាត, សឃយ្ស្ស អធាសហំ;

ពាឆយត្តបិញ្ញកសទេដ្ឋ, ញ្ញាឆិ បស្សម្ភិ តាចទេឆ៑

“បហីតធទេរទេឆា ព្យុទេន្ធា, អត្យទេយាឆយកាសិ ទេយ;

ទេកសដ្ឋធាទេតតិយិតា, ញ្ញាឆិត្វុបសទេយត ច៑

“ទេឆចក្ខុទេតា យត្យទេស្សា ចា, ឌាទេតា ចា អណ្ណឌាតិឃា;

សព្ពត្ថ សុខិតោ ហោតុ, មា ច តេ ព្យាធិមាគមា។

“ឥទំ វត្វាន សម្ពុទ្ធោ, សយម្ភូ អបរាជិតោ;

នភំ អព្ភុគ្គមី ធីរោ, ហំសរាជាវ អម្ពរេ។

“យតោ ហរីតកំ ទិន្នំ, សយម្ភុស្ស មហេសិនោ;

ឥមំ ជាតិំ ឧបាទាយ, ព្យាធិ មេ នុបបជ្ជថ។

“អយំ បច្ឆិមកោ មយ្ហំ, ចរិមោ វត្តតេ ភវោ;

តិស្សោ វិជ្ជា សច្ឆិកតា, កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ។

“ចតុន្នវុតិតោ កប្បេ, ភេសជ្ជមទទិំ តទា;

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ, ភេសជ្ជស្ស ឥទំ ផលំ។

“កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ...បេ... កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ។

អរហត្តេ បន បតិដ្ឋិតោ ឯកទិវសំ មាតុលត្ថេរស្ស ឧបដ្ឋានំ អគមាសិ។ តំ ថេរោ អធិគមំ បុច្ឆិ, តំ ព្យាករោន្តោ –

១១០។

“យំ បត្ថយានោ ធម្មេសុ, ឧបជ្ឈាយោ អនុគ្គហិ;

អមតំ អភិកង្ខន្តំ, កតំ កត្តព្ពកំ មយា។

១១១។

“អតុប្បេត្តា សន្ធិកេតា, សឃំ ឆេយ្ខា អតីតិគេហា;

ចិសុទ្ធតាគេណា តិក្កេន្ថា, ឰ្យាគេទាបិ តចត្តិគេ៍

១១១៍

“បុន្ពតិចាឃំ ឌាតាឃិ, ជិន្ពចក្កូ ចិសោឆិតំ;

សឆេត្វា ខេ អតុប្បេត្តា, គតំ ញុទ្ធស្ស សាសតំ៍

១១២៍

“អប្បឃត្តស្ស ខេ សិក្ខា, សុស្សុតា ពច សាសេត;

សេព្ព ខេ អាសចា ខីណា, តត្ថិ ទាតិ បុតព្ភេចា៍

១១៣៍

“អតុសាសិ ឃំ អទិឃចតា, អតុកឃ្បិ អតុគ្គហិ;

អខោឃោ តុឃ្ឃខោចាទោ, អត្តេចាសិឃ្ហិ សិក្ខិតោ”តិ៍ –

ឥឃាហិ បញ្ចហិ គាថាហិ សីហតាទំ តទេត្តា អញ្ញំ ឰ្យាកាសិ៍

តត្ថ ឃំ បត្តឃាសេតា ឆខេយ្ខុ, ស្ថបញ្ញាឃោ អតុក្កហិ៍ អឃតំ អភិកដ្ឋត្តិ សឃឆចិបស្សតាឌីសុ អតចជ្ជឆខេយ្ខុ ឃំ ឆឃុំ ឃឃ្យបត្តឃត្តា អាកដ្ឋត្តា ស្ថបញ្ញាឃោ អឃតំ តិព្ពាតំ អភិកដ្ឋត្តំ ឃំ ឱចាតតាតចសេត អតុក្កហិព្យា គតំ គត្តព្ពាកំ ឃឃាតិ តស្ស អធិកឃត្តំ គត្តព្ពំ បរិព្ពាជិកោឰ្យសចិតំ កិច្ចំ គតំ តិដ្ឋាបិតំ ឃឃា៍

ᨲᨲᩮᩣ ᩑᩅ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᨵᩥᨣᨲᩮᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩦᨶᩮᩣᨸᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᨵᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨵᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᩋᨲᩦᨲᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣᩅ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩣᨶᨵᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨹᩃᨵᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨧ ᩋᨲᩦᨲᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮᩣ ᩋᩈᨦ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ, “ᨮᩣᨲᩥᩉ, ᨮᩣᨲᩥ ᨠᩥᩁᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨮᩣᨲᩥᩉᩈᨴ᩠ᨴᩣᨶᩴ ᨶᩥᩈᩈᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣᩅ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᩅᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨬᩣᨱᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨬᩣᨱᩮᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨬᩣᨱᩮᩣ᪨ ᩅᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ ᩅᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᩈᨾᩮᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᩈᩦᩃᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᩮᨿᩣ᪨ ᩈᩩᩔᩪᨲᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨻᩣᩉᩩᩈᨧ᩠ᨧᩔ ᨸᨭᩥᩅᩮᨵᨻᩣᩉᩩᩈᨧ᩠ᨧᩔ ᨧ ᨸᩣᩁᩥᨸᩪᩁᩥᨿᩣ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᩈᩩᨲᩣ᪨ ᨲᩅ ᩈᩣᩈᨶᩮᨲᩥ ᨲᩅ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩋᨶᩩᩈᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩅᩥᨲᩔ᪨

ᩋᩁᩥᨿᩅᨲᩣᨲᩥ ᩈᩩᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩈᩦᩃᩣᨴᩥᩅᨲᩈᨾᩣᨴᩣᨶᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᩅᩣᩈᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩈᩦᩃᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩪᩉᩥ ᩅᨱ᩠ᨱᩥᨲᩴ ᩅᩈᨲᩣᨾ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᩅᩣᩈᩦ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩋᨵᩥᩈᩦᩃᩣᨴᩥᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ᪨

ᩈᩩᨾᨶᨲ᩠ᨳᩮᩁᨣᩣᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪕᪨ ᩅᨯ᩠ᨰᨲ᩠ᨳᩮᩁᨣᩣᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᩣᨵᩪᩉᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᩅᨯ᩠ᨰᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᨣᩣᨳᩣ᪨ ᨠᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ? ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩩᩁᩥᨾᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩈᩩ ᨠᨲᩣᨵᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩅᩮ ᩅᩥᩅᨭ᩠ᨭᩪᨸᨶᩥᩔᨿᩣᨶᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᩏᨸᨧᩥᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮ ᨽᩣᩁᩩᨠᨧ᩠ᨨᨠᨶᨣᩁᩮ ᨣᩉᨸᨲᩥᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᩣᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᨶᩣᨾᩮᩣ ᩋᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᩅᨯ᩠ᨰᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨾᩣᨲᩣ ᩈᩴᩈᩣᩁᩮ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨲᩈᩴᩅᩮᨣᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨬᩣᨲᩦᨶᩴ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨿ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨸᩁᩮᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩩᨲᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩅᨧᨶᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩥᨠᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ “ᩑᨠᨠᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨴ᩠ᨵᩣᩁᩮᩣᩅ ᨾᩣᨲᩁᩴ ᨸᩔᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩩᨸᩔᨿᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨲᩣ “ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩑᨠᨠᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨴ᩠ᨵᩣᩁᩮᩣᩅ ᩌᩣᨣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨧᩮᩣᨴᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨾᩣᨲᩁᩣ ᨧᩮᩣᨴᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣ “ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᨿᩣ ᨠᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩈᩴᩅᩮᨣᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᩅᩣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩅᩥᨸᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨲᩩ ᩒᩅᩣᨴᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨸᨠᩣᩈᨶᨾᩩᨡᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ –

᪓᪓᪕᪨

“ᩈᩣᨵᩪ ᩉᩥ ᨠᩥᩁ ᨾᩮ ᨾᩣᨲᩣ, ᨸᨲᩮᩣᨴᩴ ᩏᨸᨴᩴᩈᨿᩥ;

ᨿᩔᩣᩉᩴ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᨶᩩᩈᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨩᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ;

អារទ្ធវីរិយោ បហិតត្តោ, បត្តោ សម្ពោធិមុត្តមំ។

១១៤។

“អរហា ទក្ខិណេយ្យោម្ហិ, តេវិជ្ជោ អមតទ្ទសោ;

ជេត្វា នមុចិនោ សេនំ, វិហរាមិ អនាសវោ។

១១៥។

“អជ្ឈត្តញ្ច ពហិទ្ធា ច, យេ មេ វិជ្ជិំសុ អាសវា;

សព្ពេ អសេសា ឧច្ឆិន្នា, ន ច ឧប្បជ្ជរេ បុន។

១១៦។

“វិសារទា លោ កតិតី, ឧចយត្តំ អការយិ;

អបិហា ត្វត មមិបិ, វនថោ មេ ន វិជ្ជតិ។

១១៧។

“បរិយន្តកតំ ទុក្ខំ, អន្តិមោយំ សមុស្សយោ;

ជាតិមរណសំសារោ, នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ”តិ។ – ឥមា គាថា អភាសិ;

តត្ថ សាត្ថុ ហិ កិរ មេ មាតា, បទោនំ ឧបជ្ឈាយីតិ សាត្ថុ វត មាតា មហាប្បជាបតិគោតមី បទោនំ ទេស្សតិ, តេន មេ វីរិយំ ឧត្តេជេត្វា ឧត្តមេ បញ្ញាសីសេ វិញ្ញូ មស្សាតិ មស្សា មេ មាតុយា។ សម្ពោធិន្តិ អរហត្តំ។ អមតោញ្ញ មោជតា – ជេតព្ពយា មេ អនុសិដ្ឋា មស្សា អនុសាសនិក្ខំ វតតិ សុត្វា អហំ អារទ្ធវីរិយោ បហិតត្តោ វិហរន្តោ ឧត្តមំ អគ្គផលំ សម្ពោធិំ អរហត្តំ បត្តោ។

តតោ ឯវ អារកត្តា កិលេសេហិ អរហា បុញ្ញក្ខេត្តតាយ ទក្ខិណេយ្យា ទក្ខិណារហោ អវិជ្ជាបុព្វង្គមាសវាទីនំ វិជ្ជាត្តយស្ស អភិភវត្តា ទេវនេត្តា តិន្នំ តស្ស សង្គហិតត្តា អមតទ្ទសោ ភវុទ្ធវេ បារស្ស សេវំ កិលេសាទិហិតំ ទោសំ បក្ខយសេវនាយ ឋិតត្តា តស្ស ឋិតត្តាសេវ អនាសវោ ហុត្វា វិហរតីតិ។

ឋានាតិ “អនាសវោ”តិ វុត្តបទត្ថំ បាកដតរំ កាតុំ “អញ្ញត្ថ”តិ អាទិមាហ។ តស្សត្ថោ – អញ្ញត្ថំ អញ្ញត្ថចតុក្កា ច ពាហិទ្ធា ពាហិទ្ធចតុក្កា ច អាសវា នេវ បវត្តិឧប្បាទកានំ នុប្បជ្ជន្តិ ទិដ្ឋិសុ ឧបលទ្ធិសុ, តេ សព្ពេ អនាសវេសុ ឧប្បន្នា អរិយមគ្គេន សមុច្ឆិន្នា បហីនា បុន ឧទានិ កទាចិបិ ន ច ឧប្បជ្ជេយ្យុំ ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តីតិ វុត្តំ ហោតិ។

ឋានាតិ បាតុ ភវតិ អត្ថំ កត្វា អត្តនា អរហត្តស្ស អធិគតត្តា បាតុំ ទេសេន្តោ “វិសារទា”តិ អាទិមាហ។ តត្ថ វិសារទា ហោតិ ឯកំសេន វិគតសារជ្ជា។ ឯវំ បាតុ អត្តនោ ច អរហត្តាធិគមេន សត្ថុ ឱរសបុត្តភាវំ ឧល្លបន្តោ បាតុំ “ភគិនី”តិ អាហ។ ឯតេនេវ អនាសវីតិ ឯតំ បប ឱចារក្ខតំ អត្ថំ អភណិ។ ឯវំ ហន បំ ឱវទន្តិ ន កេវលំ វិសារទា ឯវ, អថ ខោ អបិហា ភូន បម្បិ តវ បុត្តកោបិ អបិហា អសន្តិវា បញ្ញា, កឹ វា ឯវំ ហោន បរិកប្បេនន? វចនេន តេ ន វិជ្ជតិ អវិជ្ជាវិសោ វចនេន តវ សន្តានេ ភវេច, យា បំ ភវក្ខយ និយ្យានិកីតិ អធិប្បាយោ។

ឋានាតិ “តយា និយ្យានិតាកាទេនេវ បយា បដិបន្នា”ន្តិ ទស្សេន្តោ “បរិយត្តកត”ន្តិ ឱសានភាវមាហ, តស្សេវ សុវិញ្ញេយ្យាវ។

ចន្ទូបកាចារណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៩. តិកិស្សបទេវូបការណ្ណនា

អដ្ឋាយោទ បេតិអាទិកា អាយស្មតោ តិកិស្សបទេវរស្ស កាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ វិវដ្ដូបនិស្សយំ កុសលំ ឧបចិនន្តោ បទុមុត្តរស្ស ភគវតោ កាលេ កុលគេហេ និព្ពត្តិត្វា វិញ្ញុតំ បត្វា ឯកទិវសំ សត្ថារំ បិណ្ឌាយ ចរន្តំ ទិស្វា បសន្នមានសោ អត្តនា ទេរាបិតស្ស អម្ពរុក្ខស្ស បក្កបុប្ផំ បតោសិលិចណ្ណំ ឯកំ អម្ពផលំ អទាសិ។ សោ តេន បុញ្ញកម្មេន ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ ឋានម្បិ ពុទ្ធុប្បាទេ បកធរេ ឆត្តបាលកុលេ ឧប្បជ្ជិត្វា តស្សាបស្ស ភាតា ហុត្វា និព្ពត្តោ។ វយប្បត្តោ និស្សរណជ្ឈាសយតាយ ឃរាវាសំ អនិច្ឆន្តោ តាបសបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា តីហិ តាបសសតេហិ សទ្ធឹ ភេរញ្ជរាយ នទិយា តីរេ អស្សមំ មាបេត្វា វិហរតិ។ នទីតីរេ វសនតោ ហិស្ស កស្សបគោត្តតាយ ច នទីកស្សបោតិ សមញ្ញា អហោសិ។ តស្ស ភគវា សបរិសស្ស ឯហិភិក្ខុភាវេន ឧបសម្បទំ អទាសិ។ តំ សព្ពំ ហេដ្ឋា (មហាវ. ១៩-១៨) អាគតមេវ។ សោ ភគវតោ អាទិត្តបរិយាយទេសនាយ (មហាវ. ៥៤; សំ. និ. ៤.២៥) អរហត្តេ បតិដ្ឋាសិ។ តេន វុត្តំ អបទានេ (អប. ថេរ ១.៣៣.៥១-៥៤) –

“បច្ចុប្បន្នពុទ្ធស្ស, លោកជេដ្ឋស្ស តាទិនោ;

បិណ្ឌាយ វិចរន្តស្ស, ធារតោ ឧត្តមំ យសំ។

“អគ្គផលំ គហេត្វាន, វិប្បសន្នេន ចេតសា;

ទក្ខិណេយ្យស្ស ធីរស្ស, អទាសិំ សត្ថុនោ អហំ។

“តេន កម្មេន ទ្វិបទិន្ទ, លោកជេដ្ឋ នរាសភ;

បត្តោម្ហិ អចលំ ឋានំ, ហិត្វា ជយបរាជយំ។

“សតសហស្សិតោ កប្បេ, យំ ផលមទទិំ តទា;

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ, អគ្គផលស្សិទំ ផលំ។

“កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ…បេ… កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ។

អរហត្តេ បន បតិដ្ឋិតោ អបរកាលេ អត្តនោ បដិបត្តិំ បច្ចវេក្ខិត្វា ទិដ្ឋិសម្បន្នកិត្តនមុខេន អញ្ញំ ព្យាករោន្តោ –

១៣០។

“អត្ថាយ វត មេ ពុទ្ធោ, នទិំ នេរញ្ជរំ អគា;

យស្សាហំ ធម្មំ សុត្វាន, មិច្ឆាទិដ្ឋិំ វិវជ្ជយិំ។

១៣១។

“ឃជិ ក្ឆ្លាចឆេច ឃឡេ្ឋា, អក្កិហុត្តំ ឌុហិ អហំ;

ឧសា ឫទ្ធិតិ យញ្ញោត្តោ, អត្តក្ខតោ ឫទ្ធូតោ។

១៣១។

“ឩទ្ធិកហតបក្លូត្តោ, បទាយាខេត ខយាហិតោ;

អឫទ្ធិ យញ្ញោសំ ឫទ្ធិ, អត្តក្ខតោ អចិក្ខុស្ស។

១៣២។

“យិន្ហាឩទ្ធិ បហឹភា ខយ, កចា សទ្ធោ ចិកាលិតា;

ឌុហាយិ ឥក្លូលេឃ្យក្កិ, ភយស្សាយិ តឆាកតំ។

១៣៣។

“ខយាហា សទ្ធោ បហឹភា ខយ, កចតញ្ញា បកាលិតា;

ចិក្លូលោ ខាតិសំសាខទា, ភត្តិ ឥាគិ ប្បភត្តូចោ”តិ។ –

ព្ទុយា បញ្ចា កាឆា អភាសិ។

តត្តិ អត្តាឃ ចត ខយតិ យឃ្យ្យាអត្តាឃ ចត ហិតាឃ ចត។ ញុខ្ទោតិ សព្ទញ្ញុញុខ្ទោ។ ភជិ ខតខញ្ញូទំ អកាតិ ខតខញ្ញូទាសក្លាតំ ភជិ អកន្ធិ, តស្សា ភឪឃា តឹខទ ច យយ កាតុ ក្កុខចលកស្សបស្ស អស្សយំ ក្កបកខតាតិ អឈិប្បាខឃា។

ព្ទកាតិ ឃឆាចុត្តយត្តិ ចិចទិតុំ “ឃស្សាហ”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ។ ឃស្សាតិ ឃស្ស ញុខ្ទស្ស ភកចខតា។ ឆឡុំ ឫត្វាភាតិ ចតុសច្ចបជិសំឃុត្តំ ឆឡុំ ឫត្វា, ខសាតក្ខាខាត្សាខេត ក្កបលកិត្វា។ យិន្ហាឩទ្ធិ ចិចឌ្ឍឃិត្តិ “ឃញ្ញាឪហិ ឫទ្ធិ ខហាតឹ”តិអាឌិភឃប្បចត្តំ ចិបឪតឥស្សភំ បឌហិ។

ยิฏฺฐาจิจฺจิ จิจฺจฏฺยิตฺติ จุตฺตฺเยจตฺตํ จิตฺตาเรตฺวา ฉเยฺยตฺวํ “ยฌี”ตฺติอาจิยาห ตตฺถ ยฌี จฺฉาจเจ ยเญฺญาติ ปิกฉ ยเญฺญา

เสายยากจาฌเปยฺยาจิเก ตาตาจิเฉ ยเญฺญ ยฌี อกฺกิหุตฺตํ ตุหิ อหตฺติ เตสํ ยญฺญาตํ ยฌตจเสต อาหุติ ปกฺกลฺยตฺตา อกฺกิ

ปริจริ ฉุสา สุจฺฉิติ ยญฺญเตฺตาติ ฉุสา ยญฺญกิริยา อกฺกิปาริจริยา สุจฺฉิเหตุกาจเตา สุจฺฉิ “ฉุจํ เย นํสาเรสุจฺฉิ เหาตี”ติ ยญฺญยาเตา

อตฺฐกฺเตา ปุจฺฉฎฺเตาติ ปญฺญาจกฺกจกเลฺลต อจิฎฺฐตฺตาย อตฺฐกฺเตา ปุจฺฉฎฺเตา หุตฺวา จตกหตปฏฺฐตกหตาจิติ จิย ตุริตฺตฺยตฺเจต

จิจฺจิเยจ กหตํ จิจฺจิกหตํ , ตํ ปกฺกเตฺตา อตุปจิเจฺจาติ จิจฺจิกหตปกฺกเตฺตา ปรายาเสตาติ ฉยุสกาจํ อติกฺกยิตฺวา “ฐาฉเยจ สจฺจ”ตฺติ

ปรายสเตา ปรายาสสฏฺฐเตต ยิฏฺฐาจิติเจเสต เยาหิเตาติ ยฺญหกาจํ ปิปิเตา อสุจฺฉิ ยญฺญนํ สุจฺฉิติ อสุจฺฉิ ยกฺกิ “สุจฺฉิ ยกฺกิ”ตฺติ

ยญฺญนํ ยญฺญ ตตฺถ กาเรลยาห “อตฺฐกฺเตา อจิจฺฉสฺสุ”ติ ยสฺสา อจิฎฺฐาย อตฺฐกฺเตา, ตเตา ฉุจ ฉยฺยาฉยิ ยุตฺตายุตฺตจฺจ อจิจฺจา, ตสฺสา

ตฉา ยญฺญตฺติ อเตฺวา

ยิฏฺฐาจิจฺจิ ปหีตา เยติ ฉุจํกฺตสฺส ปต สตฺถ สยุลา จตฺสจฺฉกฏฺฐ ฉยุกจํ สุตฺวา เยาติเสา ปฉิปฎฺฐตฺสฺส อริยยกฺกสยาจิจฺจิยา สฏฺฐาปิ

ยิฏฺฐาจิจฺจิ สยุเฐฉปฺยหาตจเสต ยฌิปหีตา ตจาติ กายตจาฉเยา สเตฺถปิ ตจา อริยยกฺกสเตฺตต จิฉาลิตา จิจฺฉิสิตา ตุหายิ

ฉกฺกิเลาฬฺยกฺกิตฺติ อาหจตียาจิเก อกฺกิ ลเฐตฺวา สเฉจกสฺส เลิกสฺส อกฺกฉกฺกิเลาฬฺยตาย สฏฺฐสฺส จ ปิปสฺส ฉหเตา ฉกฺกิเลาฬฺยกฺกิ

สยฺยาสยฺญฺจิ ตุหายิ ปริจรายิ ตยิจํ ยฌิฉกฺกิเลาฬฺยกฺกิปริจรณํ ฉลิตจีตยติตสปฺยิอาจิติรเปกฺกิ สตฺถ ตยสฺสตเยจาติ อาห

“ตยสฺสายิ ตฉากต”ตฺติ อฉ จา ตุหายิ ฉกฺกิเลาฬฺยกฺกิตฺติ ฉายกาตํ ฉกฺกิฬาย ยหปฺยลกาจกเรลาต ปิปสฺส จ ฉหเตต

ฉกฺกิเลาฬฺยกฺกิกฺตํ อตฺตาตํ ตุหายิ ปริจรายิ ตฉา กตฺวา ปริจรายิ, ตฉา กตฺวา ปริหรายิ ปุเตฺถ อกฺกิเฉจํ ตยสฺสายิ, ฐาฉาติ ปต

ตยสฺสายิ ตฉากตตฺติ

เยาหา สเตฺถ ปหีตา เยติ ตุเกฺก อญฺญาฬาจิเตฉา สเตฺถ เยาหา ยฌิปหีตา สยุฐิตฺตา, ตเตา ฉุจ “ตจตฬฺยา ปฉาลิตา จิกฺกิเลฬา

ฆาติสํสาเรา, ตตฺถิ ฉาติ ปุตตกฺเจา”ติ ตีสุ ปเฉสุ เย-สเตฺถา อาเตตฺวา เยาเฆตเตฺถา

ตจีกสฺสปเตฺถรกาฉาจณฺฑตา ติจฺจิตา

ลิ กยากสฺสปเตฺถรกาฉาจณฺฑตา

ปิเตายฏฺฐติกฺกตฺติอาจิกา อายสฺสเตา กยากสฺสปเตฺถรสฺส กาฉา กา จฺปฺยตฺติ? อยยิ ปุริยตฺเจฺฉสุ กตาฌิกาเรา ตตฺถ ตตฺถ ตเจ

จิจฺจปติสฺสยํ กุสลํ จฺปจิตเตฺตา ฐาเตา ฉุกติเส กเปฺย สิลิสฺส ตกจเตา กาเล กุลเกเห ติฏฺฐติตฺวา จิญฺญตํ ปเตฺถา

ติสฺสรฬฺญาสยตาย ฌราจานํ ปหาย ตาปสปพฺพชฺชํ ปพฺพชิตฺวา อรญฺญายตเต อสฺสยํ กาเรตฺวา จตยุลผลิหาเรา จสติ เตต

จ สยเยต ตกจา ฉเกา อตุติเยา ตสฺส อสฺสยสยีเปต กจฺฉติ เสา ตกจตฺตํ จิสฺวา ปสตฺถยาตเสา จฺปสกฺกยิตฺวา จติฺตฺวา ฉุกยตฺตํ

ឋិតោ វេលំ ឱលោកេត្វា មនោហរានិ កោលផលានិ សត្ថុ ឧបនេសិំ. សោ តេន បុញ្ញកម្មេន ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ និស្សរណជ្ឈាសយតាយ ឃរាវាសំ បហាយ តាបសបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ទ្វីហិ តាបសសតេហិ សទ្ធិំ គយាយំ វិហរតិ. គយាយំ វសន្តោ ហិស្ស កស្សបគោត្តតាយ ច គយាកស្សបោតិ សមញ្ញា អហោសិ. សោ ភគវតា សទ្ធិំ បរិសាយ ឯហិភិក្ខុបសម្បទំ ទត្វា អាទិត្តបរិយាយទេសនាយ (មហាវ. ៥៤) ឱវទិយមានោ អរហត្តេ បតិដ្ឋាសិ. តេន វុត្តំ អបទានេ (អប. ថេរ ៣.៤៥.៩-១៤) –

“អជិនេន និវត្ថោហំ, វាកចីរធរោ តទា;

ខារិយា បូរយិត្វាន, កោលំហាសិ មមស្សមំ.

“តម្ហិ កាលេ សិខី ពុទ្ធោ, ឯកោ អទុតិយោ អហុ;

មមស្សមំ ឧបគច្ឆិ, ជោតេន្តោ សព្ពកាលិកំ.

“សកំ ចិត្តំ បសាទេត្វា, វន្ទិត្វាន ច សុព្ពតំ;

ឧភោ ហត្ថេហិ បគ្គយ្ហ, កោលំ ពុទ្ធស្សទាសហំ.

“ឯកត្តិំសេ ឥតោ កប្បេ, យំ ផលមទទិំ តទា;

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ, កោលទានស្សិទំ ផលំ.

“កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ…បេ… កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ.

អរហត្តេ បន បតិដ្ឋិតោ អត្តនោ បដិបត្តិំ បច្ចវេក្ខិត្វា បីតិបវាហនកិត្តនមុខេន អញ្ញំ ព្យាករោន្តោ –

៣៤៥.

“បាតោ មជ្ឈន្ហិកំ សាយំ, តិក្ខត្តុំ ទិវសស្សហំ;

ໜຼຕວີ ງຸຄກໍ ເນາທໍ, ກຜາຍ ກຜຍຕກູຜາ`

໑໓໙`

“ຝໍ ຍຜາ ບກຕໍ ປາປໍ, ບຸເຕຼາ ອຕຼານຸ ຂາຕິນຸ;

ຕໍ ຄາຕີຜ ບຕາເທຍິ, ຊຕໍຄິຖິ ບຸເຣ ອທໍຸ`

໑໓ລິ`

“ນຸຕຼາ ນຸກາສິຕໍ ຕາຄໍ, ຜຍູຕູນທິຕໍ ບຄໍ;

ຕຄໍ ຜາຂາຕກໍ ອຕູ, ເຜາຄິເນາ ບຕູເຕກູນໍ`

໑໓ປັ`

“ຄິຄໍາຕນຕຼາປາເປາຍິ,ໍຄິຍູເລາ ບຜເຕາ ນຸຕິ;

ນຸເຕຼາ ນຸຕູນຸ ຄາຜາເຄາ, ບຸເຕູາ ຕຸຕູນຸ ໜຼເຣເນາ`

໑໓ຝັ`

“ໜຼກຜູຕູກໍ ເນາຕໍ, ນຕຼາປາປໍ ບຕາທຜິ;

ຕິເນຸາ ຕິຕູາ ອຕູາຍິ, ກຕໍ ຕຸຕູນຸ ນານຄ”ຕູິ` –

ຕູຍາ ບຕູາ ກາຕາ ອກາສິ`

ពត្ថ បឋមកាថាយ ពាច អយំ សង្ខេបត្ថោ – បិតោ វុទ្ធិយុក្កមតោចលិយំ, មជ្ឈិមា មជ្ឈិមតោចលិយំ, សាមំ សាមតោចលិយន្តិ ខិចសស្ស ពិក្ខត្តុំ ពយោ ចារេ អហំ ក្ដេកំ ឱ្ពពទិ ឱ្ពកាហិៈ ឱ្ពពទេត្តា ច សោហំ ត ឃត្ថ ពត្ថខិ ឃកា ចា ពកា ចា ឱ្ពពទិ, អឆ តោ កយាឃ មហាឌតស្ស “បិបបចាហត”ត្តិ អកិសម្ពេព កឃាពិពេត្ថ, កឃចក្កុយា កយាចក្កុតាមពេព ចក្កុតិមាសស្ស ក្ដត្តទេចក្កុតិតក្ខេពត្ត អត្ថុសំចត្ថេ ក្ដេគេពារទោហតមតុឃ្យុពេត្តា អពេហាសិត្តិៈ

ព្ពកាតិ ពកា ពេឃតាឆិប្បាពេឃត ក្ដេគេពារទោហតមតុឃ្យុត្តំ, ពំ គពេស្សពុំ “ឃំ មឃា”ពិ កាឆមាហៈ ពស្សពេត្ថា – “ឃំ មឃា បុពេត្ត ព្ពពោ អញ្ញាសុ ឌាពីសុ បិបកម្ពំ ក្ដបធិពំៈ ពំ ព្ពកាតិ ព្ពឆ កឃាពិពេត្ថ ព្ពមិស្សា ច កយាចក្កុយា ព្ពមិតា ក្ដេគេពារទោហតេតត បចារេហមិ អបពេតមិ ចិក្ខារេលមីៈ”ពិៈ បុពេរ សត្ថុ សាសត្ថុបកមតពោ បុពេត្ត ខុចំខិដ្ឋិ ខុចទ្វាបចិបទិពគស្សពេតា អហុំ អពេហាសិៈ

ឈម្ពត្ថសហិពំ បគត្តិ ចិកត្តិអពេលិពេបត តិពេត្ថសោៈ ឈពេម្ពត ច អពេត្ថត ច សហិពពេកាដ្ឋាសំ, អាឌិពេតា មជ្ឈពេតា បរិពេយាសាតពេតា ច ឈម្ពុបសំហិពំ អត្ថុបសំហិពំ សុដ្ឋុ ខុកពេត្តត តិឃ្យាតិកំ កត្វា កាសិពំ ចាធំ សម្ពាសម្ពុត្ថចគតំ សុត្វា ពេពត បកាសិពំ បពេមត្ថុកាពេចត ពត្ថកាចពេតា ពឆំ ឃឆារេហំ បចត្តិតិចត្តិក្ដបិឃកាពេច ព្យុកិចារាកាចពេតា ឃាឆាចកំ ទុក្ខាឌិអត្ថំ ពេឃាតិពេសា ក្ដបិពេឃត បរិពេញ្ញាឃ្យាឌិកាពេចត បច្ចូពេចក្ខិសំ “ទុក្ខំ បរិពេញ្ញាឃ្យំ, សមុគពេឃា បហាពពេញ្ញា, តិពេរាពេធា សច្ឆិកាពពេញ្ញា , មពេក្កា ភាពេចពពេញ្ញា”ពិ បពិអពេចក្ខិ, ឆាកាលចក្ខុតា បស្សិំ បដិចិជ្ឈិត្តិ អពេត្ថាៈ

តិត្យាពសញ្ញាបិពេបិមីត្វិ ខុចំ បដិចិត្តសច្ចត្ថា ខុច អរិឃមក្កុឌពេលត ចិក្ខាលិពសញ្ញាបិពេបិ អមិញ្ញាពពេតា ខុច រាកមលិឌិតំ អកាពេចត តិម្ពលត្ថា តិម្ពុពេលិៈ ពពេតា ខុច បរិសុទ្ធកាឃសមាចារពាឃ បរិសុទ្ធចតីសមាចារពាឃ បរិសុទ្ធមពេតាសមាចារពាឃ បឃពេតា សុចិសុពេទ្ធៈ សចាសតសញ្ញាកិពេលសមលចិសុទ្ធិឃា សុទ្ធស្ស ឭទ្ធស្ស កកចពេតា ពេលិក្យុត្តទេឈម្ពុគាឃស្ស អាឌិឃតពេតា គាឃាពេគាៈ ពពេស្សច ពេគសតាឆាកាលសម្ពដ្ឋារិ៍តាពេរាចាឃាមឌតិពាកិឌាពិពាឃ ឱ្ពរពេសា បុពេត្តា អមិត្វិ ពេឃាឌតាៈ

បុតបិ អត្តពេតា បពេមត្ថពេតា ត្យាពកកាចពេមច ចិកាពេចពុំ “ឱ្ពកឃ្យា”ពិ ឱ្ពសាតកាឆមាហៈ ពត្ថ ឱ្ពកឃ្យាពិ ឱ្ពការេហត្វា អត្ថុបចិសិត្វាៈ អដ្ឋក្កិកំ ពេសាពត្តិ សម្ពាខិដ្ឋិអាឌីហិ អដ្ឋក្កសពេមាឆាតក្ខុពំ មក្កុពេសាពំៈ សញ្ញាបិបំ បចាហឃិត្តិ អតចពេសសំ បិបមល់ បក្ខារេលសិ, អរិឃមក្កុឌលបចាហតេតត បពេមត្ថត្យាពពេកា អពេហាសិៈ ពពេតា ខុច ពិពេស្សា ចិជ្ជា អញ្ញាមិ, កពំ ឭទ្ធស្ស សាសតត្តិ ទុត្តត្ថពេមចៈ

កឃាកស្សបពេត្ថុរកាឆាចណ្ណុតា តិដ្ឋិតាៈ

ប៉ៈ ចក្កលិពេត្ថុរកាឆាចណ្ណុតា

ចាពរោកាកិតិពេតាពិអាឌិកា អាឃស្មពេតា ចក្កលិពេត្ថុរស្ស កាឆាៈ កា ក្ដប្បត្តិ? អឃម្បិ បុរិមញុពេទ្ធសុ កពាឆិការោ ពត្ថ ពត្ថ ភពេច បុញ្ញាតិ

ឧបចិតត្តា បទុមុត្តរស្ស ភគវតោ កាលេ ហំសវតីនគរេ កុលគេហេ និព្វត្តិត្វា វិញ្ញុតំ បត្តោ សត្ថុ សន្តិកំ គច្ឆន្តេហិ ឧបាសកេហិ សទ្ធិំ វិហារំ គន្ត្វា បរិសបរិយន្តេ ឋិតោ ធម្មំ សុណន្តោ សត្ថារំ ឯកំ ភិក្ខុំ សទ្ធាធិមុត្តានំ អគ្គដ្ឋានេ ឋបេន្តំ ទិស្វា សយម្បិ តំ ឋានំ បត្ថេន្តោ សត្តាហំ មហាទានំ ទត្វា បណិធានំ អកាសិ។ សត្ថា តស្ស អនន្តរាយតំ ទិស្វា ព្យាករិ។

សោបិ យាវជីវំ កុសលំ កត្វា ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ អម្ហាកំ សត្ថុ កាលេ សាវត្ថិយំ ព្រាហ្មណកុលេ និព្វត្តិ, វក្កលីតិស្ស នាមំ អកំសុ។ សោ វុឌ្ឍិប្បត្តោ តយោ វេទេ ឧគ្គណ្ហិត្វា ព្រាហ្មណសិប្បេសុ និប្ផត្តិំ គតោ សត្ថារំ ទិស្វា រូបកាយស្ស សម្បត្តិទស្សនេន អតិត្តោ សត្ថារា សទ្ធិំយេវ វិចរតិ។ “អគារមជ្ឈេ វសន្តោ និច្ចកាលំ សត្ថារំ ទដ្ឋុំ ន លភិស្សាមី”តិ សត្ថុ សន្តិកេ បព្ពជិត្វា ឋបេត្វា ភោជនកាលំ សរីរកិច្ចកាលញ្ច សេសកាលេ យត្ថ ឋិតេន សក្កា ទសពលំ បស្សិតុំ, តត្ថ ឋិតោ អញ្ញំ កិច្ចំ បហាយ ភគវន្តំ ឱលោកេន្តោវ វិហរតិ។ សត្ថា តស្ស ញាណបរិបាកំ អាគមេន្តោ ពហុកាលំ តស្មិំ រូបទស្សនេនេវ វិចរន្តេ កិញ្ចិ អវត្វា បុនេកទិវសំ “កិំ តេ, វក្កលិ, ឥមិនា បូតិកាយេន ទិដ្ឋេន? យោ ខោ, វក្កលិ, ធម្មំ បស្សតិ, សោ មំ បស្សតិ។ យោ មំ បស្សតិ, សោ ធម្មំ បស្សតិ។ ធម្មញ្ហិ, វក្កលិ, បស្សន្តោ មំ បស្សតិ, មំ បស្សន្តោ ធម្មំ បស្សតី”តិ (សំ។ និ។ ៣។៨៧) អាហ។

សត្ថរិ ឯវំ វទន្តេបិ ថេរោ សត្ថុ ទស្សនំ បហាយ អញ្ញត្ថ គន្តុំ ន សក្កោតិ។ តតោ សត្ថា “នាយំ ភិក្ខុ សំវេគំ អលភិត្វា ពុជ្ឈិស្សតី”តិ ឧបកដ្ឋាយ វស្សូបនាយិកាយ “អបេហិ, វក្កលី”តិ ថេរំ បណាមេសិ។ សោ សត្ថារា បណាមិតោ សម្មុខេ ឋាតុំ អសក្កោន្តោ “កិំ មយ្ហំ ជីវិតេន, យោហំ សត្ថារំ ទដ្ឋុំ ន លភាមី”តិ គិជ្ឈកូដបព្ពតេ បបាតដ្ឋានំ អភិរុហិ។ សត្ថា តស្ស តំ បវត្តិំ ញត្វា “អយំ ភិក្ខុ មម សន្តិកា អស្សាសំ អលភន្តោ ឧបនិស្សយំ នាសេយ្យា”តិ អត្តានំ ទស្សេតុំ ឱភាសំ វិស្សជ្ជេន្តោ –

“បាមោជ្ជពហុលោ ភិក្ខុ, បសន្នោ ពុទ្ធសាសនេ;

អធិគច្ឆេ បទំ សន្តំ, សង្ខារូបសមំ សុខ”ន្តិ។ (ធ។ ប។ ៣៨១) –

គាថំ វត្វា “ឯហិ, វក្កលី”តិ ហត្ថំ បសារេសិ។ ថេរោ “ទសពលោ មេ ទិដ្ឋោ, ‘ឯហី’តិ អវ្ហានម្បិ លទ្ធ”ន្តិ ពលវបីតិសោមនស្សំ ឧប្បាទេត្វា “កុតោ អាគច្ឆាមី”តិ អត្តនោ គមនភាវំ អជានិត្វា សត្ថុ សម្មុខេ អាកាសេ បក្ខន្ទិត្វា បឋមបាទេន បព្ពតេ ឋិតោយេវ សត្ថារា វុត្តគាថំ អាវជ្ជេន្តោ អាកាសេយេវ បីតិំ វិក្ខម្ភេត្វា សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណីតិ អង្គុត្តរដ្ឋកថាយំ (អ។ និ។ អដ្ឋ។ ១។១។២០៨) ធម្មបទដ្ឋកថាយញ្ច (ធ។ ប។ អដ្ឋ។ ២។៣៨១) អាគតំ។

ឥធ បន ឯវំ វទន្តិ – “កិំ តេ, វក្កលី”តិអាទិនា សត្ថារា ឱវទិតោ គិជ្ឈកូដេ វិហរន្តោ វិបស្សនំ បដ្ឋបេសិ, តស្ស សទ្ធាយ ពលវភាវតោ ឯវ វិបស្សនា វីថិំ ន ឱតរតិ, ភគវា តំ ញត្វា កម្មដ្ឋានំ សោធេត្វា អទាសិ។ បុន វិបស្សនំ មត្ថកំ បាបេតុំ នាសក្ខិយេវ, អថស្ស អាហារវេកល្លេន វាតាពាធោ ឧប្បជ្ជិ, តំ វាតាពាធេន បីឡិយមានំ ញត្វា ភគវា តត្ថ គន្ត្វា បុច្ឆន្តោ –

៣៦០៍

“ចាតរោកាភិតឹរេតា ត្ថំ, ចិហរំ កាភេត ចេត;

បចិន្ទ្ទេកាចេរ លូរេល, ពធំ ភិក្ខុ ពទិស្សសិ”តិ៍ –

អាហ៍ តំ ឃុត្វា ឆេរោ –

៣៦១៍

“បឹតិឃុរេពត ចិបុរេលត, ឋរេយារេតា ឃមុស្សយំ;

លូពយ្យិ អភិឃម្ភរោន្តា, ចិហរិស្សាមិ កាភេត៍

៣៦២៍

“ករោចរេន្តា ឃតិបដ្ឋារេត, ច្ចត្រិ្ឃាតិ ពលិតិ ច;

រេពាជ្ឈង្គាតិ ច ករោចរេន្តា, ចិហរិស្សាមិ កាភេត៍

៣៦៣៍

“អារទ្ធចិរិយេឃ បហិតរេត្តា, តិច្ចំ ទឡ្ហបរក្កមេ;

ឃមគ្គេ ឃហិរេត ចិស្វា, ចិហរិស្សាមិ កាភេត៍

៣៦៤៍

“ອນຸສ຺ສຣນ຺ໂຕ ສມ຺ພຸທ຺ທໍ, ອຄ຺ຄໍ ທນ຺ຕໍ ສມາຫິຕໍ;

ອຕນ຺ທິໂຕ ຣຕ຺ຕິນ຺ທິວໍ, ວິຫຣິສ຺ສາມິ ການເນ”ຕິ –

ຈຕສ຺ໂສ ຄາຖາ ອພາສິ.

ຕຕ຺ຖ ວາຕໂຣຄາພິນີໂຕຕິ ວາຕາພາເທນ ອເວສິກາຍໍ ອຸປນີໂຕ, ວາຕພ຺ຍາທິນາ ອພິພູໂຕ. ຕ຺ວນ຺ຕິ ເຖຣໍ ອາລປຕິ. ວິຫຣນ຺ຕິ ເຕນ ຈຕຸຣິຍາປຖວິຫາເຣນ ວິຫຣນ຺ໂຕ. ການເນ ວເນຕິ ການນພູເຕ ວເນ, ມຫາອຣເຎ຺ຎຕິ ອຕ຺ໂຖ. ປວິທ຺ເທ຺ຄາຈເຣຕິ ວິສ຺ສຏ຺ຐໂຄຈເຣ ທຸລ຺ລພປຈ຺ຈເຍ. ວາຕໂຣຄສ຺ສ ສປ຺ປາຍາຫາຣານໍ ສປ຺ປິອາທິເພສຊ຺ຊານໍ ອພາເວນ ຜຣຸສພູມິພາຄຕາຍ ຈ ລູເຂ ລູຂຏ຺ຐາເນ. ກຖໍ ພິກ຺ຂຸ ກຣິສ຺ສສີຕິ ພິກ຺ຂຸ ຕ຺ວໍ ກຖໍ ວິຫຣິສ຺ສສີຕິ ພຄວາ ປຸຈ຺ຉິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເຖໂຣ ນິຣາມິສປີຕິໂສມນສ຺ສາທິກາ ອຕ຺ຕໂນ ສຸຂວິຫາຣໍ ປກາເສນ຺ໂຕ “ປີຕິສຸເຂນາ”ຕິອາທິມາຫ. ຕຕ຺ຖ ປີຕິສຸເຂນາຕິ ອຸພ຺ເພຄລກ຺ຂຓາຍ ຜຣຓລກ຺ຂຓາຍ ຈ ປີຕິຍາ ຕໍສມ຺ປຍຸຕ຺ຕສຸເຂນ ຈ. ເຕນາຫ “ວິປຸເລນາ”ຕິ ອຸຬາເຣນາຕິ ອຕ຺ໂຖ. ຜຣມາໂນ ສມຸສ຺ສຍນ຺ຕິ ຍຖາວຸຕ຺ຕປີຕິສຸຂສມຸຏ຺ຐິເຕຫິ ປຓີເຕຫິ ຣູເປຫິ ສກລໍ ກາຍໍ ຜຣາເປນ຺ໂຕ ນິຣນ຺ຕຣໍ ຜຸຏໍ ກໂຣນ຺ໂຕ. ລູຂມ຺ປິ ອພິສມ຺ໂພນ຺ໂຕຕິ ອຣຎ຺ຎາວາສຊນິຕໍ ສລ຺ເລຂວຸຕ຺ຕິເຫຕຸກໍ ທຸສ຺ສຫມ຺ປິ ປຈ຺ຈຍລູຂໍ ອພິພວນ຺ໂຕ ອທິວາເສນ຺ໂຕ. ວິຫຣິສ຺ສາມິ ການເນຕິ ຌານສຸເຂນ ວິປສ຺ສນາສຸເຂນ ຈ ອຣຎ຺ຎາຍຕເນ ວິຫຣິສ຺ສາມີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ເຕນາຫ – “ສຸຂຎ຺ຈ ກາເຍນ ປຏິສໍເວເທສິ”ນ຺ຕິ (ປາຣາ. ໑໑).

“ຍໂຕ ຍໂຕ ສມ຺ມສຕິ, ຂນ຺ທານໍ ອຸທຍພ຺ພຍໍ;

ລພຕີ ປີຕິປາໂມຊ຺ຊໍ, ອມຕໍ ຕໍ ວິຊານຕ”ນ຺ຕິ ຈ (ທ. ປ. ໓໗໔);

ພາເວນ຺ໂຕ ສຕິປຏ຺ຐາເນຕິ ມຄ຺ຄປຣິຍາປເນ຺ນ ກາຍານຸປສ຺ສນາທິເກ ຈຕ຺ຕາໂຣ ສຕິປຏ຺ຐາເນ ອຸປ຺ປາເທນ຺ໂຕ ວຑ຺ເຒນ຺ໂຕ ຈ. ອິນ຺ທ຺ຣິຍານີຕິ ມຄ຺ຄປຣິຍາປນ຺ນານິ ເອວ ສທ຺ທາທີນິ ປຎ຺ຈິນ຺ທ຺ຣິຍານິ. ພລານີຕິ ຕຖາ ສທ຺ທາທີນິ ປຎ຺ຈ ພລານິ. ໂພຌ຺ຌງ຺ຄານີຕິ ຕຖາ ສຕິສມ຺ໂພຌ຺ຌງ຺ຄາທີນິ ສຕ຺ຕ ໂພຌ຺ຌງ຺ຄານິ. ຈ-ສເທ຺ທນ ສມ຺ມປ຺ປທານິທ຺ທິປາທມຄ຺ຄງ຺ຄານິ ສງ຺ຄຓ຺ຫາຕິ. ຕທຸປກາຣໂຕ ຫິ ຕຄ຺ຄຫເຓເນວ ເຕສໍ ຄຫຓໍ ໂຫຕິ. ວິຫຣິສ຺ສາມີຕິ ຍຖາວຸເຕ຺ຕ ໂພທິປກ຺ຂິຍທເມ຺ມ ພາເວນ຺ໂຕ ມຄ຺ຄສຸເຂນ ຜລສຸເຂນ ນິພ຺ພານສຸເຂນ ຈ ວິຫຣິສ຺ສາມິ.

ອາຣທ຺ທວີຣິເຍຕິ ຈຕຸພ຺ພິທສມ຺ມປ຺ປທານວເສນ ປຄ຺ຄຫິຕວີຣິເຍ. ປຫິຕເຕ຺ຕຕິ ນິພ຺ພານໍ ປຕິເປສິຕຈິເຕ຺ຕ. ນິຈ຺ຈໍ ທຬ຺ຫປຣກ຺ກເມຕິ ສພ຺ພກາລໍ ອສິຖິລວີຣິເຍ. ອວິຈ຺ຉິນ຺ນວເສນ ກາຍສາມຄ຺ຄິທານວເສນ ຈ ສມເຄ຺ຄ ທິຏ຺ຐິສີລສາມເຎ຺ຎນ ສຫິເຕ ສພ຺ຣຫ຺ມຈາຣີ ທິສ຺ວາ. ເອເຕນ ກລ຺ຍາຓມິຕ຺ຕສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ທເສ຺ສຕິ.

អត្ថុរុទ្ធត្ថេរោ បឋមគ្គិ បយ្យា បាយំ បន្តាឆយ្យាត់ ញាន្លុត្តា បយ្យាបឋមគ្គ បន្តាបត្តុត្តយតាឃ, អក្កិ ហ្គុត្តូនេយត ឌយខេត ឌត្តិ, អត្ថុត្តុនបយាឆិតា បយាហិតំ អតក្កុំតោ អគលនោ ហុត្វា, ទត្តិត្ថិចំ បន្តាកាលំ “ខ្ញុតិបិ នោ កក៉ចា អទហ”ត្តិអាឌិតា អត្ថុរុទ្ធត្ថេរោ ចិហទិហ្យាយិ៍ ឲុនេតត ញាន្លាត្ថុរុត្តិកាចតាឃ ឃុត្តាកាទឌហ្សេតត បន្តាត្ត កយ្យដ្ឋាតាត្ថុឃោកយាហ, បុទិនេយត បិទិហាទិឃកយ្យដ្ឋាតាត្ថុឃោកំ៍

ឲចំ បត ចត្វា ខេឆទោ ចិបហ្សត់ ហ្គុហ្យក្កានបត្វា អទហត្តំ បិបុលំ៍ ខេតត ចុត្តំ អបគ់ាខេត (អប៍ ខេឆទ ១៍ ៣៍ ១៤-៤៣) –

“ខ្ទេតា បតបហហ្យយ៉ែ្យពេប្យ ហ្គុប្បន្ថិ គាឃេកា;

អទេកាយគានេយា អយិទោតា, គាខេយត បត្តុត្តុនទោ៍

“បត្តុយាកានចឌខេតា, បត្តុយាយលហុត្ថូចិ;

ខេលិនោកគាត្ថុបលិនេត្តាច, ខេតាខេឃត បត្តុយំ ឃឆោ៍

“ចិនោ បត្តុយបត្តុនេក្ខា, កខេត្តា ច បត្តុយំ ឃឆោ;

បត្តុយុត្តុនកេត្លាច, តប្ហា នោ បត្តុយុត្តុនទោ៍

“ខេលិកខេឌខេដ្ឋា ច គិយ្យាខេតា, អត្ថាត់ តឃត្ថុបខេយា;

បត្តូខេចនោ ក្វុលគិឆិ, កត្វុឈាយតិហាកនោ៍

“ប កឌាចិ យហាចិនោ, ត្រហ្វាហ្សុទហ្សុទត្ថិខេតា;

បខេឌចយត្ថុឌាកិខេណ្ណ, ឌគយខ្លោទិត្ថុត្តុនយោ៍

“ចឌខេតត ហ្សុកខេត្តត, យត្តុខេត ទុខេតាត ច;

វណ្ណយំ បរិសំ សត្ថា, សន្ថវិ សាវកំ សកំ។

“សទ្ធាធិមុត្តោ សុមតិ, មម ទស្សនលាលសោ;

នត្ថិ ឯតាទិសោ អញ្ញោ, យថាយំ ភិក្ខុ វក្កលិ។

“តទាហំ ហំសវតិយំ, នគរេ ព្រាហ្មណត្រជោ;

ហុត្វា សុត្វា ច តំ វាក្យំ, តំ ឋានមភិរោចយិំ។

“សសាវកំ តំ វិមលំ, និមន្តេត្វា តថាគតំ;

សត្តាហំ ភោជយិត្វាន, ទុស្សេហច្ឆាទយិំ តទា។

“និបច្ច សិរសា តស្ស, អនន្តគុណសាគរេ;

និមុគ្គោ បីតិសម្បុណ្ណោ, ឥទំ វចនមព្រវិំ។

“យោ សោ តយា សន្ថវិតោ, ឥតោ សត្តមកេ មុនិ;

ភិក្ខុ សទ្ធាវតំ អគ្គោ, តាទិសោ ហោមហំ មុនេ។

“ឯវំ វុត្តេ មហាវីរោ, អនាវរណទស្សនោ;

ឥទំ វាក្យំ ឧទីរេសិ, បរិសាយ មហាមុនិ។

“បស្សថេតំ មាណវកំ, បីតមដ្ឋនិវាសនំ;

ហេមយញ្ញោបចិតង្គំ, ជននេត្តមនោហរំ។

“ឯសោ អនាគតទ្ធានេ, គោតមស្ស មហេសិនោ;

អគ្គោ សទ្ធាធិមុត្តានំ, សាវកោយំ ភវិស្សតិ។

“ទេវភូតោ មនុស្សោ វា, សព្វសន្តាបវជ្ជិតោ;

សព្វភោគបរិព្យូឡ្ហោ, សុខិតោ សំសរិស្សតិ។

“សតសហស្សិតោ កប្បេ, ឱក្កាកកុលសម្ភវោ;

គោតមោ នាម គោត្តេន, សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ។

“តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ, ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ;

វក្កលិ នាម នាមេន, ហេស្សតិ សត្ថុ សាវកោ។

“តេន កម្មវិសេសេន, ចេតនាបណិធីហិ ច;

ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ, តាវតិំសមគច្ឆហំ។

“សព្វត្ថ សុខិតោ ហុត្វា, សំសរន្តោ ភវាភវេ;

សាវត្ថិយំ បុរេ ជាតោ, កុលេ អញ្ញតរេ អហំ។

“នោនីតសុខុមាលំ មំ, ជាតបល្លវកោមលំ;

មន្ទំ ឧត្តានសយនំ, បិសាចភយតជ្ជិតា។

“បាទមូលេ មហេសិស្ស, សាយេសុំ ទីនមានសា;

តុយ្ហំ ទទាម តេ នាថ, សរណំ ហោហិ នាយក។

“តទា បដិគ្គហិ សោ មំ, ភីតានំ សរណោ មុនិ;

ជាលិនា ចក្កង្កិតេន, មុទុកោមលបាណិនា។

“តទា បភុតិ តេនាហំ, អរក្ខេយ្យេន រក្ខិតោ;

សព្ពវេរវិនិមុត្តោ, សុខេន បរិវុឌ្ឍិតោ។

“សុគតេន វិនា ភូតោ, ឧក្កណ្ឋាមិ មុហុត្តកំ;

ជាតិយា សត្តវស្សោហំ, បព្ពជឹ អនគារិយំ។

“សព្ពបារមិសម្ភូតំ , នីលក្ខិនយនំ វរំ;

រូបំ សព្ពសុភាកិណ្ណំ, អតិត្តោ វិហរាមហំ។

“ពុទ្ធរូបរតឹ ញត្វា, តទា ឱវទិ មំ ជិនោ;

អលំ វក្កលិ កឹ រូបេ, រមសេ ពាលនន្ទិតេ។

“យោ ហិ បស្សតិ សទ្ធម្មំ, សោ មំ បស្សតិ បណ្ឌិតោ;

អបស្សមានោ សទ្ធម្មំ, មំ បស្សម្បិ ន បស្សតិ។

“អនន្តាទីនវោ កាយោ, វិសរុក្ខសមូបមោ;

អាចារេយា សព្ពេទោកានំ, បុញ្ញោ ទុក្ខស្ស កោចលោ

“តិដ្ឋិតិយ្យ ពតោ ទ្វេប, ពន្ធានំ ខ្ចងយព្ពាយំ;

បស្ស ខ្លបក្កិលេសានំ, ឃុពេតត្ថំ ពយិស្សសិ

“ឲុចំ ពេតាត្យសិដ្ឋោហំ, តាឃកោត ហិពេសិតា;

ពិក្ខាក្ខុជំ សយាទ្យឃ្យា ឍសាឃាយិ ពិទិកត្ថទេ

“ជិពេតា បព្ពតបាឥយិ,ព្រអស្សាសឃិ យហាយុតិ;

ចក្កលីពិ ឌិតោ ចាឆំ, ពំ ឃុត្វា យុគិពេតា អហំ

“បក្ខិត្តិ សេលបព្ភាទេ, អពេតាសពពេបាទិសេ;

ពគា ព្យន្ធាត្យការចេត, ឃុពេតេច យហិ ពពេតា

“ប្យុតោបិ ឆយុំ ទេគសេពិ, ពន្ធានំ ខ្ចងយព្ពាយំ;

ពយហំ ឆយុយព្ពាឃ, អទហត្តយបិប្យុហិ

“ឃុយហាបទិសយព្ពេ ពគា យំ ចទលាត្តពោ;

អក្កំ សន្ធាឆិយុត្តានំ, បព្ពាពេបសិ យហាយពិ

“សពសហស្សិពេតា ពេព្យ, ឃំ ពយុយពទិ ពគា;

ទុក្កតិ ភាគិខាភាយិ, ពុទ្ធប្បខាឃិង ចល់

“កិលេឃរា ឈរាបិតា យឃ្យា..េប... គតំ ពុទ្ធស្ស ឃារេគ”ត្តិ៍

អរេហត្តំ បត បត្វា អញ្ញា ញ្យាកេរេរាន្តាបិ េឆេរា ព្វយា ៧៥ កាឆា អភាឃិ៍ អឆ ត៌ ឃត្វា កិក្កុឃញ្ឈយេញ្ញ្យាតិឃិេន្តា ឃន្ធាឆិយុត្តាត៌ អក្ខ្មានេត ឆេបឃឹតិ៍

ចក្កលិេច្ចុរកាឆាចល្ហាតា តិដ្ឋិតា៍

៥៍ ចិខិតេឃតេច្ចុរកាឆាចល្ហាតា

ឆ្លលេក្កុស្សាយីតិអាឌិកា អាឃម្ពុេតា ចិខិតេឃតេច្ចុរស្ស កាឆា៍ កា ក្លប្បត្តិ? អឃយ្យិ បុរិយពុទ្ធេស្ស គតាឆិកាេរា តត្វ តត្វ កេច
ចិចក្លុបតិស្សយំ ព្យឃល់ ក្លបចិតេន្តា អត្វចស្សិស្ស កេចេតា កាេល ព្យលេកេហ តិន្ត្វាត្តិត្វា ចិន្ត្យាតំ បេត្តា ឈរាចាឃំ បហាឃ ព្វឃិបន្ត្វាន្ញ៉
បន្ត្វាឌិត្វា អរេន្ត្រា ចិហរេន្តា អាកាេឃត កច្ឆត្តិ កេចត្តិ ឌិស្វា បឃត្តុយាតេឃា បឃត្តាកាទំ ឆេស្សេន្តា អញ្ជាលិ បក្កុយ្យាអក្ខ្មាឃិ៍ ឃត្វា តស្ស
អញ្ញ្យាឃយំ ញាត្វា អាកាឃេតា ឆ្លតទិ៍ េឃា កេចេតា យេភាហរាតិ យឆ្ញុរាតិ ចលិតិ ក្លបេតឃិ, បឌិក្កុេហឃិ កេចា អត្យុកយ្យំ ក្លបិតាឃ៍
េឃា េតត បុន្ត្យាកេយ្យុត ឆេចយត្យុេស្សុស្សុ ឃំឃេន្តា ព្វយឃ្យិ ពុទ្ធប្បាេឆ កោឃលេឌ្ឍេ ហត្វាចទិយព្យុេល តិន្ត្វាត្តិត្វា ចិខិតេឃេតាតិ
លទ្ធភាេយា ចិន្ត្យាតំ បិបុលិ៍ តស្ស យាត្យុលិ េឃេតា ឆ ក្លបេឃេតា ឆាតិ ឆ្នេ ហត្វាចទិយា ឃត្វ ឃត្តិេក ឆយ៉ុ ឃុត្វា បឌិលទ្ធឃទ្ធា បន្ត្វាឌិត្វា
ចាឃឆ្ញុទំ ប្បុេន្តា អរេហត្តំ បិបុលិឃ្យុ៍ ចិខិតេឃេតាបិ ហត្វិឃិេប្យ តិប្បុត្តិ កេតា តិស្សេលាញ្ញ្យាឃយតាឃ ឈរាចាេឃ អលក្កុយាតេឃា ឃត្វ
ឃយកបិឌិហាទិយំ ឌិស្វា បឌិលទ្ធឃេទ្ធ យាត្យុលេច្ចុរាត៌ ឃត្តិេក បន្ត្វាឌិត្វា េតឃំ ឆ្លចាគាត្យុឃាឃតិយា ចិបស្សតាឃ កយ៉ុ កេនរាេន្តា
ចិបស្សតាឌិឆិ លឈ្ឈិត្វា ញាហិទ្ធា ភាភារេយ្យុេលា ចិឆាចត្តំ អត្តុេតា ចិត្តំ ឆ្លចេឆេន្តា –

ឲ៣៉៉៍

“ឆ្លលេក្កុស្សាយិ េត ចិត្តុ, អាលិក្ខោរេច ហត្ថិត៌;

ភ តំ បិេប តិេឃារេខស្សំ, កាយខាលំ ឃទីរេខ៌

ឲ៣៉៩៍

“ត្វំ ឱឡគ្គោ ន គច្ឆសិ, ទ្វារវិវរំ គជោវ អលគ្គោ;

ន ច ចិត្តកលិ បុនប្បុនំ, បសក្ក បាបរតោ ចរិស្សសិ។

១៣៧។

“យថា កុញ្ជរំ អទន្តំ, នវគ្គហមង្កុសគ្គហោ;

ពលវា អាវត្តេតិ អកាមំ, ឯវំ អាវត្តយិស្សំ តំ។

១៣៨។

“យថា វរហយទមកុសលោ, សារថិបវរោ ទមេតិ អាជញ្ញំ;

ឯវំ ទមយិស្សំ តំ, បតិដ្ឋិតោ បញ្ចសុ ពលេសុ។

១៣៩។

“សតិយា តំ និពន្ធិស្សំ, បយុត្តោ តេ ទមយិស្សាមិ;

វីរិយធុរនិគ្គហិតោ, ន យិតោ ទូរំ គមិស្សសេ ចិត្តា”តិ –

គាថា អភាសិ។

តត្ថ ឱឡគ្គេស្សាមីតិ សំវរិស្សាមិ និវារេស្សាមិ។ តេតិ តំ។ ឧបយោគត្ថេ ហិ ឥទំ សាមិវចនំ ។ តេ គមន្តិ វា វចនសេសោ។ ហត្ថិនន្តិ ច ហត្ថិន្តិ អត្ថោ។ ចិត្តាតិ អត្តនោ ចិត្តំ អាលបតិ។ យថា តំ ទោវារិកា, តំ នេស្សន្តា “អាលិន្ទ្វារេន ហត្ថិន”ន្តិ អាហ។ អាលិន្ទ្វារំ នាម បាការពទ្ធស្ស នគរស្ស ខុទ្ទកទ្វារំ, យំ ឃដិកាលិន្ទេ អាហរិយ្យ បក្ខិបេត្វា យន្តេន ឋិតា អគ្គត្ថេន ឋិតេហិបិ វិវរិតុំ ន សក្កា។ យេន មនុស្សគាមស្សបហិសាទេយា ន និក្ខន្តុំ សក្កា។ នគរតោ ពហិ និក្ខន្តុកាមេហិ ហត្ថិ យេន បលោកេត្វា ហត្ថាចរិយោ គមនំ និវារេសិ។ អថ វា អាលិន្ទ្វារំ នាម បលិឃទ្វារំ។ តត្ថ ហិ តិរិយំ បលិឃំ ឋបេត្វា ខុល្លទ្ធិសង្ខាតំ អាលិំ បលិឃសីសេ អាចុណន្តិ។ បិធេតិ ទ្វិបិដ្ឋីសុ

ឧប្បជ្ជនកអក្ខន្តាទិបាបធម្មេ តំ ន និវារេសិ ន និវារេស្សាមិ។ កាយខាលិតិ កាយស្ស ខាលនំ។ យថា ហិ យន្តាភូមិកាលុស្សានិ ខាលិ តាយ យន្តាទីនិ តេនំ យថាកាយការសោធនំ, ឯវំ អយោនិសោមនសិការានុបាតិតំ ចិត្តំ យារស្ស កាយការសោធនំ។ តេន ហិ សោ សន្តោ អនត្ថស្ស បិហិតំ។ និសីទាតិ និសីទេយ្យ ឧប្បជ្ជនកា។ បញ្ចាទោការានេច ហិ ចិត្តំ ភូបបជិតាភ្វុត្តិតាយ “និសីទ”ត្តិ វុត្តំ។

តំ ឧបលក្កោ ន ពន្ធីតិ តំ, ចិត្តកលិ, យថា សតិបញ្ញាបតោទអង្កុសេហិ ចារិតោ ន ជានិ យថារុចិ ការិស្សសិ, អយោនិសោមនសិការវសេន យថាកាមំ ចត្តិតុំ ន លភិស្សសិ។ យថា កិំ? ទ្វារបិធានំ កវាដ អលភន្តោ នគរតោ ករនិគ្គមនតោ ចា និក្កមិតាយ ទ្វារបិធានំ អលភមានោ ហត្ថី បិយ។ ចិត្តកលីតិ ចិត្តកាឡកណ្ណិ។ បុនប្បុនន្តិ អបរាបរំ។ បសក្កាតិ សន្ធាវិស្សសិ អសេន បិបររេតាតិ បិបរោយុត្តិរេតា បុន្នោ ចិយ ពាលាតិ ន ចរិស្សសិ តថា ចរិតុំ ន ទស្សាមីតិ អត្ថោ។

អទន្តន្តិ អទមិតំ ហត្ថិសិក្ខិ អសិក្ខិតំ។ នវគ្គហន្តិ អចិរគហិតំ។ អង្កុសគ្គហោតិ ហត្ថាចរិយោ។ ពលវាតិ កាយពលេន ញាណពលេន ច ពលវា។ អាវត្តេតិ អកាមន្តំ អភិមុខំ និវត្តេតិ និវត្តេតិ។ ឯវំ អាវត្តយិស្សន្តិ យថា យថារុចិ ហត្ថិំ ហត្ថាចរិយោ, ឯវំ តំ ចិត្តំ ចិត្តកលិ ឧទ្ធរិតនិវត្តតោ និវត្តយិស្សាមិ។

វរហយទមកុសលោតិ ឧត្តមានំ អស្សទម្មានំ ទមនេ កុសលោ។ តតោ ឯវ សារថិបវរោ អស្សទម្មសារថីសុ ចិសិដ្ឋោ ទមេតិ អាជញ្ញេ អាជានីយេ អស្សទម្មេ ទេសកាលានុរូបំ សព្វទោសេហិ ទមេតិ ចិនេតិ និព្ពិសេវនំ ករោតិ។ បតិដ្ឋិតោ បញ្ចសុ ពលេសុ សទ្ធាទីសុ បញ្ចសុ ពលេសុ បតិដ្ឋិតោ ហុត្វា អស្សទ្ធិយាទិនិព្ពិសេវនតោ តំ ទមយិស្សំ ទមេស្សាមីតិ អត្ថោ។

សតិយាតំ និពន្ធិស្សន្តិ គោចរជ្ឈត្តតោ ពហិ គន្តុំ អទេន្តោ សតិយោត្តេន កម្មដ្ឋានថម្ភេ, ចិត្តកលិ, តំ និពន្ធិស្សាមិ និយមេស្សាមិ។ បយុត្តោ តេ ទមេស្សាមីតិ តត្ថ និពន្ធន្តោ ឯវ យុត្តប្បយុត្តោ ហុត្វា តេ ទមេស្សាមិ, សំកិលេសមលតោ តំ ចិសោធេស្សាមិ។ ចីរិយធុរនិគ្គហិតោតិ យថាយុត្តា លោកេ ធុរសាទិតា យុគេ យោជិតោ យុគនិគ្គហិតោ យុគន្តរគតោ តំ នាតិក្កមតិ, ឯវំ ត្វម្បិ ចិត្ត, មម ចីរិយធុរេ និគ្គហិតោ សម្មប្បធានវេគនិគ្គហិតោ អញ្ញថា ចត្តិតុំ អលភន្តោ ពហុតោ គោចរជ្ឈត្តតោ ទូរំ ពហិ ន គមិស្សសិ។ កាយគតាយុត្តស្ស ហិ កម្មដ្ឋានតោ អញ្ញំ អារម្មណំ លក្ខណតោ ទូរេ ហោតីតិ ឯវំ ថេរោ ពហូហិ ការណេហិ អត្តនោ ចិត្តំ និគ្គណ្ហន្តោ ចិរស្សំ ចង្កមិត្វា អរហត្តំ បាបុណិ។ តេន វុត្តំ អបទានេ (អប៉ ថេរ ១.៣៥.១១-១០) –

“សុចណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ, គច្ឆន្តំ អនិលញ្ជសេ;

ចិបិនគ្គេន គច្ឆន្តំ, សាលរាជំ ចុល្លិតំ។

“តិណត្ថរំ បញ្ញាបេត្វា, ពុទ្ធសេដ្ឋំ អយាចហំ;

អនុកម្បតុ មំ ពុទ្ធោ, ភិក្ខុ ផលានិ ទាតវេ។

“អនុកម្បកោ ការុណិកោ, អត្ថទស្សី មហាយសោ;

មម សង្កប្បមញ្ញាយ, ឱរុហិ មម អស្សមេ។

“ឱរោហិត្វាន សម្ពុទ្ធោ, និសីទិ បណ្ណសន្ថរេ;

ភល្លាតកំ គហេត្វាន, ពុទ្ធសេដ្ឋស្សទាសហំ។

“មម និជ្ឈាយមានស្ស, បរិភុញ្ជិ តទា ជិនោ;

តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា, អភិវន្ទិំ តទា ជិនំ។

“អដ្ឋារសេ កប្បសតេ, យំ ផលមទទិំ តទា;

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ, ផលទានស្សិទំ ផលំ។

“កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ…បេ… កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ។

អរហត្តំ បន បត្វា អញ្ញំ ព្យាករោន្តោបិ ឥមា គាថា អភាសិ។

វិជិតសេនត្ថេរគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០. យសទត្តត្ថេរគាថាវណ្ណនា

ឧបារម្ភចិត្តោតិអាទិកា អាយស្មតោ យសទត្តត្ថេរស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ វិវដ្ដូបនិស្សយំ កុសលំ ឧបចិនិ។ តថា ហេស បទុមុត្តរស្ស ភគវតោ កាលេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្វត្តិត្វា ព្រាហ្មណានំ វិជ្ជាសិប្បេសុ និប្ផត្តិំ

គតោ កាមេ បហាយ តាបសបព្វជ្ជំ បព្វជិត្វា អរញ្ញេ វិហរន្តោ ឯកទិវសំ សត្ថារំ ទិស្វា បសន្នមានសោ អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ អភិត្ថវិ។ សោ តេន បុញ្ញកម្មេន ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ មល្លរដ្ឋេ មល្លរាជកុលេ និព្ពត្តិត្វា យសទត្តោតិ លទ្ធនាមោ, វយប្បត្តោ តក្កសិលំ គន្ត្វា សព្វសិប្បានិ សិក្ខិត្វា សភិយេន បរិព្វាជកេន សទ្ធិំយេវ ចារិកំ ចរមានោ, អនុបុព្វេន សាវត្ថិំ ភគវន្តំ ឧបសង្កមិត្វា សភិយេន បុដ្ឋបញ្ហេសុ វិស្សជ្ជិយមានេសុ សយំ ឱតារាបេក្ខោ សុណន្តោ និសីទិ “សមណស្ស គោតមស្ស វាទេ ទោសំ ទស្សាមី”តិ។ អថស្ស ភគវា ចិត្តាចារំ ញត្វា សភិយសុត្តទេសនាវសានេ (សុ។ និ។ សភិយសុត្ត) ឱវាទំ ទេន្តោ –

១៩០។

“ឧបារម្ភចិត្តោ ទុម្មេធោ, សុណាតិ ជិនសាសនំ;

អារកា ហោតិ សទ្ធម្មា, នភសោ បថវី យថា។

១៩១។

“ឧបារម្ភចិត្តោ ទុម្មេធោ, សុណាតិ ជិនសាសនំ;

បរិហាយតិ សទ្ធម្មា, កាឡបក្ខេវ ចន្ទិមា។

១៩២។

“ឧបារម្ភចិត្តោ ទុម្មេធោ, សុណាតិ ជិនសាសនំ;

បរិសុស្សតិ សទ្ធម្មេ, មច្ឆោ អប្បោទកេ យថា។

១៩៣។

“ឧបារម្ភចិត្តោ ទុម្មេធោ, សុណាតិ ជិនសាសនំ;

ន វិរូហតិ សទ្ធម្មេ, ខេត្តេ ពីជំវ បូតិកំ។

“យោ ច វុឌ្ឍេន ចិត្តេន, សុណាតិ ជិនសាសនំ;

ខេបេត្វា អាសវេ សព្វេ, សច្ឆិកត្វា អកុប្បតំ;

បប្បុយ្យ បរមំ សន្តិំ, បរិនិព្វាតិនាសវោ”តិ. –

ឥមា បញ្ច គាថា អភាសិ.

តត្ថ ឧបារម្ភចិត្តោតិ សារម្ភចិត្តោ, ទោសារោបនាធិប្បាយោតិ អត្ថោ. ទុម្មេធោតិ និប្បញ្ញោ. អារកា ហោតិ សទ្ធម្មាតិ សោ តាទិសោ បុគ្គលោ នភសោ វិយ បថវី បដិបត្តិសទ្ធម្មតោបិ ទូរេ ហោតិ, បគេវ បដិវេធសទ្ធម្មតោ. “ន ត្វំ ឥមំ ធម្មវិនយំ អាជានាសី”តិអាទិនា (ទី. និ. ១.១៨) វិគ្គាហិកកថំ អនុយុត្តស្ស កុតោ សត្តនិបុណោ បដិបត្តិសទ្ធម្មោ.

បរិហាយតិ សទ្ធម្មាតិ នវវិធលោកុត្តរធម្មតោ បុព្វភាគិយសទ្ធាទិសទ្ធម្មតោបិ និហីយតិ. បរិសុស្សតីតិ វិសុស្សតិ កាយចិត្តានំ បីណនរសស្ស បីតិបាមោជ្ជាទិកុសលធម្មស្សាភាវតោ. ន វិរូហតីតិ វិរូឡ្ហិំ វុឌ្ឍិំ ន បាបុណាតិ. បូតិកត្តិ គោមយលេបនាទិអភាវេន បូតិកាវំ បត្តំ.

វុឌ្ឍេន ចិត្តេនាតិ ញាណវុឌ្ឍិលក្ខណេន ករណវចនំ, អត្តយោគោ បយុត្តោ ហុត្វាតិ អត្ថោ. ខេបេត្វាតិ សមុច្ឆិន្ទិត្វា. អកុប្បតន្តិ អរហត្តំ. បប្បុយ្យាតិ បាបុណិត្វា. បរមំ សន្តិន្តិ អនុបាទិសេសំ និព្វានំ. តទធិគមោ ចស្ស កេវលំ កាលកិរិយាយេវ, ន កោចិ វិធោតិ តំ ទេស្សន្តំ វុត្តំ “បរិនិព្វាតិនាសវោ”តិ.

ឯវំ សត្ថារា ឱវទិតោ សំវេគជាតោ បដ្ឋបេត្វា វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា នចិរស្សេវ អរហត្តំ បាបុណិ. តេន វុត្តំ អបទានេ (អប. ថេរ ២. ៣៣.២៥-៣២) –

“កណិការំវ ជលិតំ, ទីបរុក្ខំវ ជោតិតំ;

កញ្ចនំវ វិរោចន្តំ, អទ្ទសំ ទ្វិបទុត្តមំ.

“កមណ្ឌលុំ ឋបេត្វាន, វាកចីរញ្ច កុណ្ឌិកំ;

ឯកំសំ អជិនំ កត្វា, ពុទ្ធសេដ្ឋំ ថវិំ អហំ។

“តមន្ធការំ វិធមំ, មោហជាលសមាកុលំ;

ញាណាលោកំ ទស្សេត្វាន, និត្តិណ្ណោសិ មហាមុនិ។

“សមុទ្ធរសិមំ លោកំ, សព្ពាវន្តមនន្តកំ;

ញាណេ តេ ឧបមា នត្ថិ, យាវតា ជគតោ គតិ។

“តេន ញាណេន សព្ពញ្ញូ, ឥតិ ពុទ្ធោ បវុច្ចតិ;

វន្ទាមិ តំ មហាវីរំ, សព្ពញ្ញុតមនាវរំ។

“សតសហស្សិតោ កប្បេ, ពុទ្ធសេដ្ឋំ ថវិំ អហំ;

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ, ញាណត្ថវាយិទំ ផលំ។

“កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ..បេ... កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ។

អរហត្តំ បន បត្វា អញ្ញំ ព្យាករោន្តោបិ ថេរោ ឥមា ឯវ គាថា អភាសិ។

យសទត្តត្ថេរគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០។ សោណកុដិកណ្ណត្ថេរគាថាវណ្ណនា

ᥐបនយ្យគាច ខេ លទ្ធាតិអាឌិកា អាឃស្វុតោ សោលាស្ស ព្យឹកណ្ណស្ស កាឆា៑ កា ᥐប្បត្តិ? អយំ កិរ បទុមុត្តរស្ស ភកចតោ កាលេ ហំសចតីភកេរេ ចិភចនយ្យត្កោ សេដ្ឋិ ហុត្វា ᥐញអារាឃ ត្ថាស្សរិយនយ្យត្តិយា ឌិតោ ឲកឌិចសំ សត្ថារំ សតសហស្សឹលាសចបរិចុតំ យហតិយា ញុទ្ធលិញអាឃ យហតេត្តត ញុទ្ធាត្ុភាវេចត តកាទិ បចិសត្តំ ឌិស្វា បសត្កយាភសោ ចត្ថិត្វា អញ្ជលិ កត្វា អដ្ឋាសិ៑ សោ បន្ធាភត្តំ ᥐបិសតេកហិ សទ្ធិំ ចិហារំ កត្វា ភកចតោ សត្តិកេ ឆម្ម៉ំ ស្ុលាតេត្វា សត្ថារំ ឲកំ ភិក្ខុំ កល្យាលចាក្កុរលាភំ អក្គដ្ឋាតេ ឆបេត្តំ ឌិស្វា សឃយ្យឹ តំ ឆាតំ បតេត្វ្វា យហាឆាតំ ឌត្វា បលិឆាតំ អកាសិ៑ សត្វា តស្ស អភត្តរាយតំ ឌិស្វា “អភាកតេ កោតយស្ស ភាយ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស សាសតេ កល្យាលចាក្កុរលាភំ អកេក្កា ភចិស្សតី”តិ ញ្យាកាសិ៑

សោ តត្ថ ឃាចជីចំ បុញ្ញាតិ កត្វា តេចេយត្ុស្សេសុ សំសរេត្កោ ចិបស្សិស្ស ភកចតោ កាលេ សាសតេ បព្ពជិត្វា ចត្តបដិចត្តាតិ ប្ុរេត្វា ឲកស្ស ភិក្ខុតោ ឌីចរំ សិព្ពិត្វា អដាសិ៑ បុត ញុទ្ធសុញ្ញេ លោកេ ឌាំរាលសិយំ ឥត្តចាយេ ហុត្វា ឲកស្ស បត្តេកញុទ្ធស្ស ឌីចរកោឌំ លិត្កំ ឈេដេត្វា អដាសិ៑ ឲចំ តត្ថ តត្ថ បុញ្ញាតិ កត្វា ត្តយស៊ំ ញុទ្ធប្បាទេ អចត្តិរដ្ឋេ ក្យុរឈរេ យហាចិភចស្ស សេដ្ឋិតោ បុតេត្វា ហុត្វា តិព្ពត្តិ៑ សោតលាតិស្ស ភាយំ អតំសុ៑ កោដិអគ្ឃកាស្ស កណ្ណបិញអគ្គកស្ស ឆារតោ “កោដិកណ្ណោ”តិ ចត្តតេត្តា ក្យុឌិកណ្ណោតិ បញ្ញាយិត្វ៑

សោ អត្ុក្កតេយត ចឌ្ឍិត្វា ក្យុត្វុំ សញ្ញបេត្វា អាឃស្វុតេត្ត យហាកត្ថាតេត ក្យលឈរំ តិស្សាយ បចត្តបព្ពតេ ចិហរេត្ត តស្ស សត្តិកេ ឆម្មំ ស្ុត្វា សទ្ធោ ច សឹលេសុ ច បតិដ្ឋាយ តំ ចត្ុហិ បច្ចយេហិ ᥐបដ្ឋហិ៑ សោ អបរភាគេ សំសារេ សញ្ជាតសំចេគោ ថេរស្ស សត្តិកេ បព្ពជិត្វា កិតេ្ធត កសិរេត ឆសចក្កុំ សង្ឃំ សត្តិបាតេត្វា ᥐបសយ្យជ្ជិត្វា កតិបយកាលំ ថេរស្ស សត្តិកេ ចសិត្វា, ថេរំ អាបុច្ឆិត្វា សត្ថារំ ចត្តិតុំ សាចត្ថិំ ᥐបកតោ, សត្ថារា ឲកកត្ថុកិយំ ចាសំ លភិត្វា បច្ចូសសយេ អជ្ឈិដ្ឋោ សោឡសអដ្ឋកចក្កិយាតំ ᥐស្សរេលេត សាធុការំ ឌត្វា ភាសិតាយ “ឌិស្វា អាឌីតចំ លោកេ”តិ (ᥐឌា៑ ៣៩; យហាច៑ ៦៥៥) ᥐឌាតភាឆាយ បរិយោសាតេ ចិបស្សតំ ចឌ្ឍេត្វា អរហត្តំ បាបុលិ៑ តេតត ចុត្តំ អបឌាតេ (អប៑ ថេរ ១.៣៣.១៩-៦៣) –

“បទុមុត្តរោ ភាម ឌិនោ, អាហុតីតំ បដិក្កហោ;

ចឹសតសហស្សេហិ, តកាទិ បរិខីហ៍ តកា៑

“តកាទិ បចិសត្តស្ស, ᥐបសត្តស្ស តាឌិតោ;

រតតាតិ បឌ្ជោតិសុ, តិក្ឈេសោ អាសិ តាចតេ៑

“ញុទ្ធស្ស អាត្ុភាវេត, ភេរី ចជ្ជុយឈដ្ឋិតា;

សយំ វីណា បវជ្ជន្តិ, ពុទ្ធស្ស បវិសតោ បុរំ។

“ពុទ្ធសេដ្ឋំ នមស្សាមិ, បទុមុត្តរមហាមុនិំ;

បាដិហីរញ្ច បស្សិត្វា, តត្ថ ចិត្តំ បសាទយិំ។

“អហោ ពុទ្ធា អហោ ធម្មា, អហោ នោ សត្ថុ សម្បទា;

អចេតនាបិ តុរិយា, សយមេវ បវជ្ជរេ។

“សតសហស្សិតោ កប្បេ, យំ សញ្ញមលភិំ តទា;

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ, ពុទ្ធសញ្ញាយិទំ ផលំ។

“កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ..បេ... កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ។

អរហត្តេ បន បតិដ្ឋិតោ អត្តនោ ឧបជ្ឈាយេន អាចិក្ខិតនិយាមេន បច្ចន្តិមេសុ ជនបទេសុ វិនយធរបញ្ចមេន គណេន ឧបសម្បទា, ធុវន្ហានំ, ចម្មត្ថរណំ, គុណង្គុណូបាហនំ, ចីវរវិប្បវាសោតិ បញ្ច វរេ យាចិត្វា តេ សត្ថុ សន្តិកា លភិត្វា បុនទេវ អត្តនោ វសិតដ្ឋានំ គន្ត្វា ឧបជ្ឈាយស្ស តមត្ថំ អារោចេសិ។ អយមេត្ថ សង្ខេបោ។ វិត្ថារោ បន ខន្ធកដ្ឋកថាយំ អាគតនយេន វេទិតព្វោ។ អង្គុត្តរដ្ឋកថាយំ (អ។ និ។ អដ្ឋ។ ១។១។២០៩) បន “ឧបសម្បន្នោ ហុត្វា អត្តនោ ឧបជ្ឈាយស្ស សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា អរហត្តំ បាបុណិ”តិ វុត្តំ។

សោ អបរភាគេ វិមុត្តិសុខេន វិហរន្តោ អត្តនោ បដិបត្តិំ បច្ចវេក្ខិត្វា សោមនស្សជាតោ ឧទានវសេន –

៣៦៥។

“ឧបសម្បទា ច មេ លទ្ធា, វិមុត្តោ ចម្ហិអនាសវោ;

សោ ច មេ ភគវា ទិដ្ឋោ, វិហារេ ច សហាវសិំ។

១៩៥។

“ពហុទេវ រត្តិំ ភគវា, អព្ភោកាសេតិនាមយិ;

វិហារកុសលោ សត្ថា, វិហារំ បាវិសី តទា។

១៩៦។

“សន្ថរិត្វាន សង្ឃាដិំ, សេយ្យំ កប្បេសិ គោតមោ;

សីហោ សេលគុហាយំវ, បហីនភយភេរវោ។

១៩៧។

“តតោ កល្យាណវាក្ករណោ, សម្មាសម្ពុទ្ធសាវកោ;

សោណោ អភាសិ សទ្ធម្មំ, ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សម្មុខា។

១៩៨។

“បញ្ចក្ខន្ធេ បរិញ្ញាយ, ភាវយិត្វាន អញ្ជសំ;

បប្បុយ្យ បរមំ សន្តិំ, បរិនិព្ពិស្សត្យនាសវោ”តិ –

ឥមា បញ្ច គាថា អភាសិ។

តត្ថ ឧបសម្បទា ច មេ លទ្ធាតិ យា សា កិច្ឆេន ទសវគ្គំ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតេត្វា អត្តនា លទ្ធា ឧបសម្បទា។ យា ច បន វរទានវសេន សព្វបច្ចន្តិមេសុ ជនបទេសុ វិនយធរបញ្ចមេន គណេន សត្ថារា អនុញ្ញាតា ឧបសម្បទា, តទុភយំ សន្ធាយាហ។ ច-សទ្ទោ សមុច្ចយត្ថោ,

តេតត ខ្ចតេរបិ របត្ន បត្តិកា លទ្ធចេរ បក្កញាតិ៉ ចិយុតេ្វា ចយិអតាបតេចាតិ អក្កុយក្កេត បកលកិលេបចត្ន្តចិយុត្តិយា ចិយុតេ្វា ច អយិរិ្យា តតោ ឲុច កាយាបចាឌីហិ អតាបតេចា អយីរិ្យា តេយាឌតា៉ តេរ ច តេយ កកចា ឌីទេ្ទាតិ យតត្វំ អហំ អចត្តិទេ្ទតា ឆាចត្តិ កតោ, តេរ ច កកចា យយា អឌិទ្ទបុក្តោ ឌីទេ្ទា៉ ចិហាតេរ ច បហាចបិត្តិ ត កោចលំ តរ្យ្ស កកចតោ ឌរ្យ្សតយេច យយា លទ្ធិ, អឆ តោ ចិហាតេរ បត្ន្ត កត្តក្បុឌិឃំ បត្ន្តារា ការលំ បលូក្ខេត្វា ចាតេបត្តេត បហ អចបិ៉ “ចិហាតេតិ ចិហាតេបយិបេ”តិ កោចិ៉

ពាហុតេឆ ទត្តិត្តិ បចយំ ឃាយំ កិល្ខត់ ឌយុតេបតាចតេបត កប្បុទ្ទាតតេរាឆតចតេបត ច, យក្ខិយំ ឃាយំ តេឌចាត់ ៥ពាហ្វេតត្បា កក្តទ្ធឌតចតេបត កកចា ពាហុតេឆ ទត្តិ អត្កុទាការតេរ អតិតាយយំ ឌីតិតាតេយតិ៉ ចិហាតេក្យុតេលីតិ ឌិក្ខាបពាហ្វអាតេតក្ខុអទិយចិហាតេរយុ ក្យុតេលី៉ ចិហាទំ បិចិឌីតិ អតិតេចលំ គិបត្ថចក្កតេយហិ ក្ខប្យក្តបទីរ្យ្សយចិតេតាឌតត្វំ កត្តក្បុឌិ៉ បិចិឌិ៉

បត្តុទិត្វាត បក្ខាឌិ, តេរយ្យំ កតេប្យឹតិ ចត្យក្ត់ បក្ខាឌិ បក្ខាតេបត្វា ឹឹហតេរយ្យំ កតេប្យឹ៉ តេតតាហ “តេកាតេយា ឹឹតេហា តេរលក្យុហាឃំច បហឹតកយតេកតេចា”តិ៉ តត្វ តេកាតេយាតិ កកចត្តំ តេការេត្វត កិតេត្វតិ៉ ឹឹតេហា តេរលក្យុហាឃំចាតិ តេរលរ្យ្ស បក្ខតរ្យ្ស ក្យុហាឃំ៉ យឆា ឹឹតេហា យិករាឌា តេតក្ខុរ្យ្សឌតាយ បហឹតកយតេកតេចា ឌក្ខិតេលាត បតេរ្យ្សត បិតេឌ បិធិ អត្ថាឌាយ តេរយ្យំ កតេប្យឹ, ឲុចំ ចិត្តុពាយតេលិយហំបតលក្ខតត្វតេហត្វត់ កិលេឆាត់ បយ្ចត្តក្តា បហឹតកយតេកតេចា តេកាតេយា កកចា តេរយ្យំ កតេប្យឹតិ អតេ្វា៉

តតោតិ បន្ថា, ឹឹហតេរយ្យំ កតេប្យត្វា តតោ ចុទ្ទហិត្វា “បឌីកាត្យុ តំ កិល្ខ ឌតេយ្យា កាឹឹត្យុ”ត្តិ (ក្ខដា៉ ៣៩) បត្វារា អត្ថេយិតោតិ អតេ្វា៉ កល្យាលចាក្កុតេលាតិ យុត្តុទចឌីកតេលា, លក្ខុលបេយ្យុត្តចតក្កតេយាតិ អតេ្វា៉ តេរាតេលា អកាឹ បទ្ធយ្យុត្តិ តេរាត្យអប អទ្ទកចក្កិយយុត្តាត់ តេរាតេលា ក្យុឌិកណ្ហោ, ពាទ្ទបេទ្ទរ្យ្ស បយ្យាបយ្យុទ្ធរ្យ្ស បយុល, បទ្ធក្ខុតោ អកាឹតិ តេឆតេរា អត្តាតយេច បទំ ចិឃ អតេចាធ៉

បត្ថាក្ខុតេ្ត បទិក្ខាឃាតិ បត្ថាបិតាតក្ខុតេ្ត តីហិបិ បទិក្ខាហិ បទិឌាតិត្វា តេត បទិឌាតតេ្តាតេយច, អត្ថាបំ អទិយំ អទ្ទក្កាំ យក្កុ កាចយិត្វា, បតេយំ បត្តិ តិក្ខាត់ បប្យុយ្យំ បិប្យុហិត្វា ឌិតោ អតាបតេចា៉ តតោ ឲុច ក្ខុឌាត់ បទិតិក្ខិរ្យ្សតិ អត្យុបិឌិតេរបតិក្ខាតចតេបត តិក្ខាយិរ្យ្សតីតិ៉

តេរាលក្យុឌិកណ្ហតេត្វករកាចាចណ្ហតា តិដ្ឋិតា៉

១៧៉ តេកាឹយតេត្វករកាចាចណ្ហតា

តេយាឲុច កទ្ធតត្តិអាឌិកា អាយយុតោ តេកាឹយតេត្វរ្យ្ស កាចា៉ កា ក្ខប្យត្តិ? អយយិ បុទិយពាទ្ធេយុ កតាឌិការា តត្វ តត្វ កតេច ចិចទ្ទបតិរ្យ្សយំ ក្យុបលំ ក្ខបចិតតេ្តា ចិបយ្យិរ្យ្ស កកចតោ ការេល ក្យុលកេហ តិក្ខាត្តិត្វា ចិក្ខាតំ បតេ្វា ឲុកឌិចបំ បត្វាទំ ឌិប្វា បបត្តុចិតេ្វា ក្ខុលហិក្លិកំ អឌាឹ៉ តេរា តេតត បុក្ខាកតេយុត តេឌចយត្យុរ្យ្សយុ បំបតេត្តា ខ្ចយបិ ពាទ្ធប្យាតេឌ យកឌតេទ្ទេ ៥ពាហ្វលាក្យុលេ តិក្ខាត្តិ, តេកាឹតេយាតិរ្យ្ស តេកាត្តចតេបត តាយំ អកាឹ៉ តេរា ចិក្ខាតំ បតេ្វា អាយយុត្តិ ឌយុតេបតាបតិ អកិលំ្យក្ខបបក្កយតិ, តរ្យ្ស បត្តិតេក ឌយុំ

សុណាតិ។ សោ តេន សាសនេ បដិលទ្ធសទ្ធោ បព្ពជិត្វា កម្មដ្ឋានំ អនុយុញ្ជន្តោ នចិរស្សេវ អរហត្តំ បាបុណិ។ តេន វុត្តំ អបទានេ (អប។ ថេរ ១។៣៣។៣៣-៣៨) –

“នគរេ ពន្ធុមតិយា, ទ្វារបាលោ អហោសហំ;

អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ, សព្ពធម្មាន បារគុំ។

“ផលហត្ថិកយាកាយ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស ទាសហំ;

បសន្នចិត្តោ សុមនោ, វិបស្សិស្ស មហេសិនោ។

“ឯកនវុតិតោ កប្បេ, យំ ផលមទទិំ តទា;

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ, ផលទានស្សិទំ ផលំ។

“កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ…បេ… កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ។

អរហត្តំ បន បត្វា អត្តនោ បដិបត្តិំ បច្ចវេក្ខិត្វា ឧទានំ សប្បុរិសូបនិស្សយញ្ច បសំសន្តោ –

១៥០។

“យោ វេ គរូនំ វចនញ្ញូ ធីរោ, វសេ ច តម្ហិ ជនយេថ បេមំ;

សោ ភត្តិមា នាម ច ហោតិ បណ្ឌិតោ, ញត្វា ច ធម្មេសុ វិសេសិ អស្ស។

១៥១។

“យំ អាបទា ឧប្បតិតា ឧឡារា, នក្ខម្ភយន្តេ បដិសង្ខយន្តំ;

សោ ធាមថា តាយ ន ហោតិ បណ្ឌិតោ, ញាត្វា ច ធម្មេសុ ឋិរេសិ អស្ស ។

ឲលិ១ ។

“យោ ចេ សមុទ្ទោវ ឋិតោ អនេជោ, គម្ភីរបញ្ញោ និបុណត្ថទស្សី;

អសំហារិយោ តាយ ន ហោតិ បណ្ឌិតោ, ញាត្វា ច ធម្មេសុ ឋិរេសិ អស្ស ។

ឲលិ១ ។

“ពាហុស្សុតោ ធម្មធរោ ច ហោតិ, ធម្មស្ស ហោតិ អនុធម្មចារី;

សោ តាទិសោ តាយ ន ហោតិ បណ្ឌិតោ, ញាត្វា ច ធម្មេសុ ឋិរេសិ អស្ស ។

ឲលិ៣ ។

“អត្តញ្ញូ យោ ជានាតិ ការិតស្ស,

អត្តញ្ញូ ញាត្វាន តថា ករោតិ;

អត្តន្តរោ តាយ ន ហោតិ បណ្ឌិតោ,

ញាត្វា ច ធម្មេសុ ឋិរេសិ អស្សា”តិ ។ –

ឥមា បញ្ច គាថា អភាសិ ។

តត្ថ យោតិ ខត្តិយាទីសុ ចតូសុ បរិសាសុ យោ កោចិ ។ ចេតិ និបាតមត្តំ ។ កត្តព្ពំ និលីនករណីយត្ថេន បណ្ឌិតានំ ចេតញ្ញាតិ តេសំ អនុសាសនីចេតំ ជានន្តោ, យថានុសិដ្ឋំ បដិបជ្ជមានោ បដិបជ្ជិត្វា ច តស្ស ផលំ ជានន្តោតិ អត្ថោ ។ ឆិទោតិ ឆិតិសមប្បត្តោ ។ ចរេយ ច តបិជ្ជតមេធ បេមត្តិ តស្មិំ កន្តំ ចេតេត ខ្ចរោត ចរេយ្យ យថានុសិដ្ឋំ បដិបជ្ជេយ្យ, បដិបជ្ជិត្វា “ខ្ចមិតា ចតារំ ខ្ចរោតេត ខ្ចមំ

ជាតិអាទិទុក្ខំ វីតិវត្តេត្វា”តិ តត្ថ ជនេយេន យេនំ ការេតំ ឧប្បាទេយ្យ ឥន្ទ្រិយច្ចយំ “កត្វា ចក្ខុញ្ញា ធីរោ”តិ បទទ្វយេន វុត្តស្សេវត្ថស្ស បដិគ្គហណំ សោតិ យោ កត្វា ចក្ខុញ្ញា ធីរោ, សោ យថានុសិដ្ឋំ បដិបត្តិយា តត្ថ ភត្តិយា ច នាម ហោតិ, វិវិធនេហាបិ តស្ស អនតិក្កមនតោ បណ្ឌិតោ ច នាម ហោតិ។ ញាត្វា ច ធម្មេសុ វិនេសិ អស្សាតិ តថា បដិបជ្ជន្តោ ច នាម ឯវ បដិបត្តិយា ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ ជាននេន លោកិយលោកុត្តរធម្មេសុ វិន្នាតព្ពានិ វេនេយ្យេ “តេវិជ្ជោ, ឆឡភិញ្ញោ, បដិសម្ភិទាបត្តោ”តិ វិនេសិ វិនេយ្យេ និយាតិ អត្ថោ។

យត្ថិ យំ បុគ្គលំ បដិបត្តិយា អន្តរាយករណតោ “អាបទា”តិ លទ្ធនាមាហារា សោតុញាណប្បិបាសាទិបីឡនបរិស្សយា ចេវ រោគាទិបដិច្ឆន្នបរិស្សយា ច ឧប្បតិតា ឧប្បន្នា, ឧញ្ញអារា ពាលវន្តាបិ នក្ខមន្តេ ន កិញ្ចិ ចាលេន្តិ។ កថំ? បដិសង្ខានព្ពលេន បដិសង្ខានពលេន ឋិតត្តា អត្ថោ។ សោតិ យោ ឥច្ឆិតានាហិ អាបទាហិបិ អក្ខម្ភិយោ, សោ ធារណា ធិតិយា ឥច្ឆិតបទក្កមោ នាម ហោតិ។ អនវសេសសំកិលេសបក្ខស្ស អភិភវនភាវបញ្ញាពលសមង្គិតាយ បណ្ឌិតោ ច នាម ហោតិ។ តថាភូតោ ច ញាត្វា ច ធម្មេសុ វិនេសិ អស្សាតិ តំ វុត្តត្ថមេវ។

សមុទ្ទោវ ឋិតោតិ សមុទ្ទោ វិយ ឋិតសភាវោ។ យថា ហិ ចតុរាសីតិយោជនសហស្សគម្ភីរោ សិនេរុបាទសមីបេ មហាសមុទ្ទោ អដ្ឋហិបិ ទិសាហិ ឧដ្ឋិតេហិ បកតិវាតេហិ អភិឃាតនោ ឋិតោ អនេជោ គម្ភីរោ ច, ឯវំ កិលេសវាតេហិ ពិទ្ធិយមានវាតេហិ ច អកម្បនីយតោ ឋិតោ អនេជោ។ គម្ភីរស្ស អនុបចិតញាណសម្ភារេហិ អលទ្ធគាធស្ស វិបុលស្ស សុខុមស្ស បដិច្ចសមុប្បាទាទិអត្ថស្ស បដិវិជ្ឈនក គម្ភីរបញ្ញោ វិបុលត្ថទស្សី។ អសំហារិយោ នាម ច ហោតិ បណ្ឌិតោ សោ នាតិសោ បុគ្គលោ កិលេសេហិ ទេវបុត្តមារាទីសុ វា កេនចិ អសំហារិយតាយ អសំហារិយោ នាម ហោតិ, យថាវុត្តេន អត្ថេន បណ្ឌិតោ ច នាម ហោតិ។ សេសំ វុត្តនយមេវ។

ពាហុស្សុតោតិ បរិយត្តិពាហុសច្ចេន ពាហុស្សុតោ, សុត្តគេយ្យាទិ ពហុំ សុតំ ឯតស្សាតិ ពាហុស្សុតោ។ តមេវ ធម្មំ សុវណ្ណភាជនេ បក្ខិត្តសីហវសំ វិយ អវិនស្សន្តមេវ ធារេតីតិ ធម្មធរោ ច ហោតិ។ ធម្មស្ស ហោតិ អនុធម្មចារីតិ យថាសុតស្ស យថាបរិយត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថមញ្ញាយ ធម្មមញ្ញាយ នវលោកុត្តរធម្មស្ស អនុរូបំ ធម្មំ បុព្ពភាគបដិបទាសង្ខាតំ ចតុបារិសុទ្ធិសីលធុតង្គអសុភកម្មដ្ឋានាទិភេទំ ចរតិ បដិបជ្ជតីតិ អនុធម្មចារី ហោតិ, “អជ្ជ អជ្ជេវា”តិ បដិវេធំ អាកង្ខន្តោ វិចរតិ។ សោ តាទិសោ នាម ច ហោតិ បណ្ឌិតោតិ យោ បុគ្គលោ យំ វុត្តំ វិយ្យាយ ពាហុស្សុតោ ធម្មធរោ ធម្មស្ស ច អនុធម្មចារី ហោតិ។ សោ ច តាទិសោ នេន គុណា សទិសោ បណ្ឌិតោ នាម ហោតិ បដិបត្តិយា សទិសការណតោ។ តថាភូតោ បន សោ ញាត្វា ច ធម្មេសុ វិនេសិ អស្ស, តំ វុត្តត្ថំ។

អត្ថញ្ញូ យោ ជានាតិ ភាសិតស្សាតិ យោ បុគ្គលោ សម្មាសម្ពុទ្ធេន ភាសិតស្ស បរិយត្តិធម្មស្ស អត្ថំ ជានាតិ។ ជានន្តោ បន “ឥទំ សីលំ វុត្តំ, ឥទំ សមាធិ, ឥទំ បញ្ញា”តិ តត្ថ តត្ថ យថាវុត្តំ អត្ថញ្ញូ ញត្វាន តថា ករោតីតិ យថា សត្ថារា អនុសិដ្ឋំ, តថា បដិបជ្ជតិ។ អត្ថន្តរោ នាម ស ហោតិ បណ្ឌិតោតិ សោ ឯវរូបោ បុគ្គលោ អត្ថន្តរោ អត្ថការណោ សីលាទិអត្ថជាននយុត្តោយេវ ឧបនិស្សយំ កត្វា បណ្ឌិតោ ហោតិ។ សេសំ វុត្តនយមេវ។

ឯត្ថ ច បឋមគាថាយ “យោ វេ កន្ទន”ន្តិអាទិនា សទ្ធូបនិស្សយោ វិសេសគាវោ វុត្តោ, ទុតិយគាថាយ “យំ អាបនា”តិ អាទិនា វីរិយូបនិស្សយោ, តតិយគាថាយ “យោ វេ សមុទ្ទោវ ឋិតោ”តិអាទិនា សមាធូបនិស្សយោ, ចតុត្ថគាថាយ “ពហុស្សុតោ”តិអាទិនា សតូបនិស្សយោ, បញ្ចមគាថាយ “អត្តញ្ញូ យោ ជានាតិ”តិអាទិនា បញ្ញូបនិស្សយោ វិសេសគាវោ វុត្តោតិ វេទិតព្វោ។

កោសិយវត្ថុគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

បញ្ចកនិបាតវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪖᪨ ᨨᨠ᩠ᨠᨶᩥᨸᩣᨲᩮᩣ

᪑᪨ ᩏᩁᩩᩅᩮᩃᨠᩔᨸᨲ᩠ᨳᩮᩁᨣᩣᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨨᨠ᩠ᨠᨶᩥᨸᩣᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨶ ᨸᩣᨭᩥᩉᩦᩁᩣᨶᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᩏᩁᩩᩅᩮᩃᨠᩔᨸᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᨣᩣᨳᩣ᪨ ᨠᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ? ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩩᩁᩥᨾᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩈᩩ ᨠᨲᩣᨵᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩅᩮ ᩅᩥᩅᨭ᩠ᨭᩪᨸᨶᩥᩔᨿᩴ ᨠᩩᩈᩃᩴ ᩏᨸᨧᩥᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨴᩩᨾᩩᨲ᩠ᨲᩁᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨠᩣᩃᩮ ᨠᩩᩃᨣᩮᩉᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᩅᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩑᨠᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᨾᩉᩣᨸᩁᩥᩈᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨮᨸᩮᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ, ᩈᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩴ ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨸᨲ᩠ᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨴᩣᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨱᩥᨵᩣᨶᨾᨠᩣᩈᩥ᪨ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩔ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ, “ᩋᨶᩣᨣᨲᩮ ᨣᩮᩣᨲᨾᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᨾᩉᩣᨸᩁᩥᩈᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩣᩈᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩴ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ ᩈᩴᩈᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᨶᩅᩩᨲᩥᨠᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᨹᩩᩔᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩅᩮᨾᩣᨲᩥᨠᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᨽᩣᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨸᩁᩮᨸᩥᩔ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᨽᩣᨲᩁᩮᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩮ ᨲᨿᩮᩣᨸᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨸ᩠ᨸᨾᩩᨡᩴ ᩈᩘ᩠ᨥᩴ ᨲᩮᨾᩣᩈᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩴ ᨠᩩᩈᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ ᩈᩴᩈᩁᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨸᩩᩁᩮᨲᩁᨾᩮᩅ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᨠᩩᩃᩮ ᨽᩣᨲᩁᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ ᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶ ᨲᨿᩮᩣᨸᩥ ᨠᩔᨸᩣ ᨶᩣᨾ ᨩᩣᨲᩣ᪨ ᨲᩮ ᩅᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨿᩮᩣ ᩅᩮᨴᩮ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨽᩣᨲᩥᨠᩔ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨾᩣᨱᩅᨠᩈᨲᩣᨶᩥ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᩣ, ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᩔ ᨲᩦᨱᩥ, ᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᩔ ᨴ᩠ᩅᩮ᪨ ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨳᩮ ᩈᩣᩁᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᨾᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨽᩣᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩏᩁᩩᩅᩮᩃᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᩈᩥᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᩁᩩᩅᩮᩃᨠᩔᨸᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨩᩣᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨣᨦ᩠ᨣᩣᨶᨴᩦᩅᨦ᩠ᨠᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ ᨶᨴᩦᨠᩔᨸᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨩᩣᨲᩮᩣ, ᨣᨿᩣᩈᩦᩈᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ ᨣᨿᩣᨠᩔᨸᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨩᩣᨲᩮᩣ᪨

ᩑᩅᩴ ᨲᩮᩈᩩ ᩍᩈᩥᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨻᩉᩪᨶᩴ ᨴᩥᩅᩈᩣᨶᩴ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨽᩥᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨸᨭᩥᩅᩥᨴ᩠ᨵᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᩮᩣ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᨧᨠ᩠ᨠᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨸᨬ᩠ᨧᩅᨣ᩠ᨣᩥᨿᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩈᨸ᩠ᨸᨾᩩᨡᩮ ᨸᨬ᩠ᨧᨸᨱ᩠ᨱᩣᩈ ᩈᩉᩣᨿᨠᩮ ᩅᩥᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨭ᩠ᨮᩥ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩮ “ᨧᩁᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨧᩣᩁᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨽᨴ᩠ᨴᩅᨣ᩠ᨣᩥᨿᩮ ᩅᩥᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᩁᩩᩅᩮᩃᨠᩔᨸᩔ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩈᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᨣ᩠ᨿᩣᨣᩣᩁᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ , ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨶᩣᨣᨴᨾᨶᩴ ᩋᩣᨴᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨯ᩠ᨰᩩᨯ᩠ᨰᩈᩉᩔᩮᩉᩥ ᨸᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩮᩉᩥ ᩏᩁᩩᩅᩮᩃᨠᩔᨸᩴ ᩈᨸᩁᩥᩈᩴ ᩅᩥᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩔ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨲᩁᩮᨸᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨽᩣᨲᩁᩮᩣ ᩈᨸᩁᩥᩈᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩅ ᩑᩉᩥᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨾᨿᨸᨲ᩠ᨲᨧᩦᩅᩁᨵᩁᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩴ ᩈᨾᨱᩈᩉᩔᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨣᨿᩣᩈᩦᩈᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᨸᩣᩈᩣᨱᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᩣᨴᩥᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨸᨴᩣᨶᩮ (ᩋᨸ᪨ ᨳᩮᩁ ᪒᪨᪕᪔᪨᪒᪕᪑-᪒᪖᪕) –

“ᨸᨴᩩᨾᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨩᩥᨶᩮᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᨠᩅᩥᨴᩪ ᨾᩩᨶᩥ;

ញាតោ សតសហស្សមិ,ត្រាកេប្យ ស្កប្យន្ទិ ចក្លុយា៍

“ឆ្ពចាឆកោ ចិន្នាបកោ, តារកោ សព្ពាបរិលិតំ;

ខេសតាក្យសលៅ ញុខ្ឌា, តារេសិ ឌតតំ ពាហុំ៍

“អត្យកយ្យកោ ការ្យលិកោ, ហិតេសិ សព្ពាបរិលិតំ;

សយ្យត្តា តិត្តិយេ សន្តា, បញ្ញាសិលេ បតិដ្ឋបិ៍

“ឲចិ តិទាក្យលិ អាសិ, ស្សន្នាតំ តិត្តិយេហិ ច;

ចិចិត្តំ អទហន្តេហិ, ចសិក្ខតេហិ តាឌិកិ៍

“ទេតាតដ្ឋបញ្ញាសំ, ស្កក្កតោ សោ យហាយុតិ;

កញ្ញាតក្លិឃសក្កាសោ, ឥន្ទិត្តិសចទលក្លណោ៍

“ចស្សសតសហស្សាតិ, អាយុ ចិន្តេតិ តាចកេ;

តាចតា តិដ្ឋយាភោ សោ, តារេសិ ឌតតំ ពាហុំ៍

“តកាឃំ ឃំសចតិឃា, ទ្រោហូណោ សាន្ធុសប្ហូតោ;

ស្កេបន្ច លោកបន្តោតំ, អសេស្សាសិ ឆប្ហូខេសតំ៍

“តកា យហាបរិសតិ, យហាបរិសសាចកំ;

ឆេបន្តិ ឧតងក្កមិវ្យាសុត្វាន មុទិតោ អហំ

“មហតា បរិវារេន, និមន្តេត្វា មហាឥសិំ;

ព្រាហ្មណានំ សហស្សេន, សហទានមទាសហំ

“មហាទានំ ទទិត្វាន, អភិវាទិយ នាយកំ;

ឯកមន្តំ ឋិតោ ហដ្ឋោ, ញាណំ ចចនមព្រវិំ

“តយិ សទ្ធាយ មេ វីរ, អធិការគុណេន ច;

បរិសា មហតី ហោតុ, និព្វត្តស្ស តហិំ តហិំ

“តទា អវោច បរិសំ, គជគជ្ជិតសុស្សរោ;

ករវីករុតោ សត្ថា, ឯតំ បស្សថ ព្រាហ្មណំ

“ហេមវណ្ណំ មហាពាហុំ, កមលទលលោចនំ;

ឧទគ្គតនុជំ ហដ្ឋំ, សទ្ធចិត្តំ គុណេ មមំ

“ឯស បត្ថយតេ ឋានំ, សីហឃោសស្ស ភិក្ខុនោ;

អនាគតម្ហិ អទ្ធានេ, លច្ឆសេ តំ មនោរថំ

“សតសហស្សិតោ កប្បេ, ឱក្កាកកុលសម្ភវោ;

គោតមោ នាម គោត្តេន, សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ

“តស្ស ឆេយ្យស្ស ជាឃាមោ, ឍ្វរេសា ឆេយ្យតិមិយ្យតោ;

កស្សបេបិ តាយ កោរេត្វត, ទេហស្សតិ សត្វ្យ សាចកោ។

“ឃ្លតោ ចេ្វតចុតេ កបេ្យ, អហុ សត្វា អត្តនោរ;

អត្ថបយោ អសមិនោ, ចុស្សា លេកក្កតាឃកោ។

“សោ ច សត្ថុំ តយំ ហត្វ្វា, ចិឌនេត្វា យហារដំ;

ចស្សតេ អយតំ ចុដ្ឋិំ, តប្យឃន្តា សនេចកំ។

“តឆា ហិ គីរាឃាសិឃំ, រាឌាបន្ធា អហុយព្យឃ;

កាតនរាយព្យោរឃា សត្ត្យ, ឃិចិសដ្ឋាច រាឌិតោ។

“ចិរក្ខន្នបិ ធាលិតោ, សក្កាយ អបរាឌិតា;

តឆា កុបិតបន្ធត្តា, អយព្រអាហ យហិបតិ។

“ខុឆ គត្វាត បន្ធត្តំ, សោរឆេត្វា អដ្ឋចិធាលំ;

ពេឃំ ចិឌិរិតំ កត្វា, បុត សេឆាតិ កាសឆ។

“តតោ យឃំ អចោក្ខយព្រឃឌិ ចេឃ្យាសិ តាឃកំ;

ដ្ឋបដ្ឋាតាឃ អយព្រាតំ, សាឆឃិស្សាយ ចោ តតោ។

“តតោ មយំ លទ្ធចរា, ក្បិបិលេន បេសិតា;

និក្ខិត្តសត្តំ បច្ចន្តំ, គត្វា បុនុបេច្ច តំ។

“យាចិត្វា សត្ថុបដ្ឋានិ, រាជានិ លោកនាយកំ;

មុនិចីរំ លភិត្វាន, យាចនីចំ មនិម្ពតំ។

“មហណ្ឈានិ ច ចត្តានិ, បណ្ឌិតានិ នសានិ ច;

សេនាសនានិ រម្មានិ, គេសជ្ជានិ ហិតានិ ច។

“ទត្វា សសង្ឃុត្តិនោ, ឆេប្បត្តុប្បាទិតានិ តោ;

សីលវន្តោ ការុណិកា, ភាវនាយុត្តមានសា។

“សទ្ធា បរិចរិត្វាន, មេត្តចិត្តេន នាយកំ;

និដ្ឋេត តយិ លោកគ្គេ, បុនំ គត្វា យថាគតំ។

“តតោ ចុតា សន្តុសិតំ, គតា តត្ថ មហាសុខំ;

អនុភូតា មយំ សន្តោ, ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ។

“មាយាការោ យថា រង្គេ, ទស្សេសិ វិកតី ពហុំ;

តថា ភវេ ភមន្តោហំ, វិទេហាធិបតី អហំ។

“គុណាចេលស្ស វាក្យេន, មិច្ឆាទិដ្ឋិគតាសយោ;

ភរកំ យក្កយាទ្វញទោ, ទ្វចាឃ យយ ឆឹត្យឃា៍

“ឞ្ចាគំ ភាគិឃិត្វាភ, ព្រាហ្មភា ភារទេកភហំ;

ពាហុឆា ឆំឃិទោ សទេត្តា, គិទ្ធិំ ហិត្វាភ បិឃិកំ៍

“ប្ទុរឃិត្វា ចិទេសទេសភ, កស កប្ញុបឆាតិហំ;

ហិត្វាភ ទេកហយកាមិ, សក្កំ សកចតំ ឃឆា៍

“បង្ហិទេយ កទេច សយ្យទេត្ត, ព្រាហ្មណត្តុ អទេហាសហំ;

ពាទ្រាឍឃិឃំ ឞិតាឃំ, ឌាទេតា ចិប្បយហាកុទេល៍

“យក្ខញ្ញាឆិឌទ្រាគិទេតា, ឞ្កាទេហត្វា យហាចតំ;

តិគ្គាតំ បកទេយសទេត្តា, ឌចិទេលស្ម បរិគ្គាឌិ៍

“តកា ទេក្ខ កាតទេទ្រា យឃ្យា បគ្គាឌិស្ម យឃា សហ;

ក្កុទេចលាឃំ យាទេបត្វា, អស្សមំ តិចឃិ អហំ៍

“កស្សទេបិ ភាយ ទេកាទេត្តភ, ក្កុទេចលតិចាឃិទេកា;

តទេតា ទេយ អាឃិ បញ្ញាត្តិ, ក្កុទេចលកស្សទេបិ ត្តតិ៍

“ភឌឹសកាទេស កាតា ទេយ, ភឌឹកស្សបសច្សឃា;

អាសី សកាសនាមេន, គយាយំ គយាកស្សបោ។

“ទ្វេ សតានិ កនិដ្ឋស្ស, តីណិ, មជ្ឈស្ស ភាតុនោ;

មម បញ្ច សតានូនា, សិស្សា សព្វេ មមានុគា។

“តទា ឧបេច្ច មំ ពុទ្ធោ, កត្វាន វិវិធានិ មេ;

បាដិហីរានិ លោកគ្គោ, វិនេសិ នរសារថិ។

“សហស្សបរិវារេន, អហោសិំ ឯហិភិក្ខុកោ;

តេហេវ សហ សព្វេហិ, អរហត្តមបាបុណិំ។

“តេ ចេវញ្ញេ ច ពហវោ, សិស្សា មំ បរិវារយុំ;

ភាសិតុញ្ច សមត្ថោហំ, តតោ មំ ឥសិសត្តមោ។

“មហាបរិសភាវស្មិំ, ឯតទគ្គេ ឋបេសិ មំ;

អហោ ពុទ្ធេ កតំ ការំ, សផលំ មេ អជាយថ។

“កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ…បេ… កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ”ន្តិ។

អរហត្តំ បន បត្វា អត្តនោ បដិបត្តិំ បច្ចវេក្ខិត្វា សីហនាទំ នទន្តោ –

៣៧៥។

“ទិស្វាន បាដិហីរានិ, គោតមស្ស យសស្សិនោ;

ນ ຕາວາຫໍ ບຓິບຕິໍ, ອິສ຺ສາມາເນນ ວຎ຺ຈິເຕາ໌

໓໗໖໌

“ມມ ສງ຺ກບ຺ບມຎ຺ຎາຍ, ເຈາເທສິ ນຣສາຣຖິ;

ຕເຕາ ເມ ອາສິ ສໍເວເຄາ, ອພ຺ຠຸເຕາ ເລາມຫໍສເນາ໌

໓໗໗໌

“ບຸເພ຺ພ ຊຏິລຠູຕສ຺ສ, ຍາ ເມ ສິທ຺ຘິ ບຣິຕ຺ຕິກາ;

ຕາຫໍ ຕທາ ນິຣາກຕ຺ວາ, ບພ຺ພຊິໍ ຊິນສາສເນ໌

໓໗໘໌

“ບຸເພ຺ພ ຍເຎ຺ຎນ ສນ຺ຕຸເຏ຺ຐາ, ກາມຘາຕຸບຸຣກ຺ຂເຕາ;

ບຈ຺ຉາ ຣາຄຎ຺ຈ ເທາສຎ຺ຈ, ເມາຫຎ຺ຈາບິ ສມູຫນິໍ໌

໓໗໙໌

“ບຸເພ຺ພນິວາສໍ ຊານາມິ, ທິພ຺ພຈກ຺ຂຸ ວິເສາຘິຕໍ;

ອິທ຺ຘິມາ ບຣຈິຕ຺ຕຎ຺ຎູ, ທິພ຺ພເສາຕຎ຺ຈ ບາບຸຓິໍ໌

໓໘໐໌

“យស្ស ចត្ថាយ បព្ពជិតោ, អគារស្មានគារិយំ;

សោ មេ អត្ថោ អនុប្បត្តោ, សព្ពសំយោជនក្ខយោ”តិ –

ឥមា ៩ គាថា អភាសិ។

តត្ថ ទិស្វាន បាដិហីរានីតិ នាគរាជទមនាទីនិ អឌ្ឍុឌ្ឍសហស្សានិ បាដិហារិយានិ ទិស្វា។ “បាដិហីរំ, បាដិហេរំ, បាដិហារិយ”ន្តិ ហិ អត្ថតោ ឯកំ, ព្យញ្ជនមេវ នានំ។ យសស្សិនោតិ “ឥតិបិ សោ ភគវា”តិអាទិនា សទេវកេ លោកេ យថាភុច្ចំ បត្ថដកិត្តិសទ្ទស្ស។ ន តាវាហំ បណិបតិន្តិ យាវ មំ ភគវា “នេវ ខោ ត្វំ, កស្សប, អរហា, នាបិ អរហត្តមគ្គំ សមាបន្នោ, សាបិ តេ បដិបទា នត្ថិ, យាយ ត្វំ អរហា វា អស្ស, អរហត្តមគ្គំ វា សមាបន្នោ”តិ ន តជ្ជេសិ, តាវ អហំ ន បណិបាតំ អកាសិំ។ កិំការណា? ឥស្សាមានេន វញ្ចិតោ, “ឥមស្ស មយិ សាវកត្តំ ឧបគតេ មម លាភសក្ការោ បរិហាយិស្សតិ, ឥមស្ស ឯវ វឌ្ឍិស្សតី”តិ ឯវំ បរសម្បត្តិអសហនលក្ខណាយ ឥស្សាយ ចេវ, “អហំ គណបាមោក្ខោ ពហុជនសម្មតោ”តិ ឯវំ អព្ភុន្នតិលក្ខណេន មានេន ច វញ្ចិតោ, បលម្ភិតោ ហុត្វាតិ អត្ថោ។

មម សង្កប្បមញ្ញាយាតិ មយ្ហំ មិច្ឆាសង្កប្បំ ជានិត្វា, តំ តំ ភគវា ឧត្តរិ មនុស្សធម្មា ឥទ្ធិបាដិហារិយំ ទស្សេតិ, តំ តំ ទិស្វា “មហិទ្ធិកោ ខោ មហាសមណោ មហានុភាវោ”តិ ចិន្តេត្វាបិ “ន ត្វេវ ខោ អរហា យថា អហ”ន្តិ ឯវំ បវត្តំ មិច្ឆាវិតក្កំ ជានន្តោបិ ញាណបរិបាកំ អាគមេន្តោ អជ្ឈុបេក្ខិត្វា បច្ឆា នេរញ្ជរាយ មជ្ឈេ សមន្តតោ ឧទកំ ឧស្សារេត្វា រេណុហតាយ ភូមិយា ចង្កមិត្វា តេន អាគតនាវាយ ឋិតោ តទាបិ “មហិទ្ធិកោ”តិអាទិកំ ចិន្តេត្វា បុន “ន ត្វេវ ខោ អរហា យថា អហ”ន្តិ បវត្តិតំ មិច្ឆាសង្កប្បំ ញត្វាតិ អត្ថោ។ ចោទេសិ នរសារថីតិ តទា មេ ញាណបរិបាកំ ញត្វា “នេវ ខោ ត្វំ អរហា”តិអាទិនា បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា យំ ចោទេសិ និគ្គណ្ហិ តតោ មេ អាសិ សំវេគោ, អព្ភុតោ លោមហំសនោតិ តតោ យថាវុត្តចោទនាហេតុ ឯត្តកំ កាលំ អភូតបុព្វតាយ អព្ភុតោ លោមហំសនវសេន បវត្តិយា លោមហំសនោ “អនរហាវ សមានោ ‘អរហា’តិ មញ្ញិ”ន្តិ សំវេគោ សហោត្តប្បោ ញាណុប្បាទោ មយ្ហំ អហោសិ។

ជដិលភូតស្សាតិ តាបសភូតស្ស។ សិទ្ធីតិ លាភសក្ការសមិទ្ធិ។ បរិត្តិកាតិ អប្បមត្តិកា។ តាហន្តិ តំ អហំ។ តទាតិ ភគវតោ ចោទនាយ សំវេគុប្បត្តិកាលេ។ និរាកត្វាតិ អបនេត្វា ឆឌ្ឌេត្វា, អនបេក្ខោ ហុត្វាតិ អត្ថោ។ “ឥទ្ធីតិ ភាវនាមយិទ្ធី”តិ វទន្តិ។ តំ ន យុត្តំ តទា តស្ស អឈានលាភីភាវតោ។ តថា ហិ វុត្តំ “កាមធាតុបុរក្ខតោ”តិ។

យញ្ញេន សន្តុដ្ឋោតិ “យញ្ញំ យជិត្វា សគ្គសុខំ អនុភវិស្សាមិ, អលមេត្តាវតា”តិ យញ្ញយជនេន សន្តុដ្ឋោ និដ្ឋិតកិច្ចសញ្ញី។ កាមធាតុបុរក្ខតោតិ កាមសុគតិំ អារព្ភ ឧប្បន្នតណ្ហោ យញ្ញយជនេន កាមលោកំ បុរក្ខត្វា ឋិតោ។ សោ ចេ យញ្ញោ បាណាតិបាតបដិសំយុត្តោ ហោតិ, ន តេន សុគតិំ សក្កា លទ្ធុំ។ ន ហិ អកុសលស្ស ឥដ្ឋោ កន្តោ វិបាកោ និព្ពត្តតិ។ យា បន តត្ថ ទានាទិកុសលចេតនា, តាយ សតិ បច្ចយសមវាយេ សុគតិំ គច្ឆេយ្យ។ បច្ឆាតិ តាបសបព្ពជ្ជាតោ បច្ឆា សត្ថុ ឱវាទេន តាបសលទ្ធិំ

បហាយ ចត្យសច្ចកម្មដ្ឋានភាតុរយោកការេល៉ សម្មុតិគិត្តិ ចិបស្សត្តិ ក្ខស្សុក្កោរេបត្វា យក្កបដិបាទិយា ទាកច្ចា ទេវាសច្ចា ទេយាហច្ចា អភចទេសសទេតា សយុក្ឈរេតសិ៉

យស្មា បតាឃំ ទេឆទេរា អទិឃយក្កេត ទាកាងយោ សម្មុតភទេត្តារេឃច លេញ្ញអកិទេញ្ញា អទេហាសិ, តស្មា តំ អត្តទេភា លេញ្ញអកិញ្ញាកាចំ ងទេស្សទេត្តា “បុទេព្វាតិចាសំ ញាភាយិ”តិអាងិយាហ៉ តត្ថ បុទេព្វាតិចាសំ ញាភាយិតិ អត្តទេភា បទេរសច្ចា បុទេព្វាតិចាសំ អតីតាយុ ញាតិសុ តិព្វាតក្កូទេត្ត លេត្ថបដិតទេត្ថ ច បុទេព្វាតិចាសញាណទេលាភ ហត្ថតទេល អាមលកំ ចិយ បច្ចក្ខទេតា ញាភាយិ ញាញ្ញាយិ៉ ជិព្វាចក្ខុ ចិទេសាធិតត្តិ ជិព្វាចក្ខុញាណំ ចិទេសាធិតំ, បកតិចក្ខុភា អាបាថកតំ បកតិទ្ទុបំ ចិយ ជិព្វា យាត្យសយ្បិ ក្នុទ តិទេរាដ្ឋិតំ អតិសុលុយច្ចា ទ្នុបំ ចិកាទេចត្យុ សយត្ថញាណំ ភាចភាឃ យឃា ចិសុទ្ធិ កត្វា បដិលទ្ធត្តិ អទេត្ថ៉ ព្វាជ្ជិយាតិ អធិដ្ឋាតិជ្ជិចិក្យព្វាតិជ្ជិអាធីហិ ព្វាជ្ជីហិ ព្វាជ្ជិយា, ព្វាជ្ជិចិឆញាណលិកីតិ អទេត្ថ៉ សទាកាធិទេភងស្ស បទេរសំ ចិត្តស្ស ញាភភទេតា បទចិត្តញ្ញា, ទេចទេតាបទិឃញាណលិកីតិ ចុត្តំ ទេហាតិ៉ ជិព្វាទេសាតច្ចា បិបុលិត្តិ ជិព្វាទេសាតញាណច្ចា បដិលភិ៉

ទេសាទេយ អទេត្ថ អត្យប្បទេត្វា, សព្វាសំទេឃាឌភក្ខទេឃាតិ ទេឃា សទេព្វាសំ សំទេឃាឌភាតំ លេឃក្ខទេតា លេទេឃភ ចា លទ្ធទេព្វា, ទេសា សងទេត្ថ បទេយទេត្ថ ច យឃា អទិឃយក្កាធិកទេយភ អធិកទេតាតិ៉ ខុចទេយតាឃ កាឆាឃ ទេឆទស្ស អញ្ញាញ្ជាកទេណំ អទេហាសីតិ ទេចជិតទេព្វា៉

ក្ខុទេចលកស្សបទេត្ថទកាឆាចណ្ណភា តិដ្ឋិតា៉

១៉ ទេតកិច្ឆកាទិទេត្ថទកាឆាចណ្ណភា

អតិហិតាចីហីតិអាងិកា អាឃស្មទេតា ទេតកិច្ឆកាទិទេត្ថទស្ស កាឆា៉ កា ក្ខុប្បត្តិ? អឃយ្បិ បុទិយព្យទេទ្ធសុ កតាធិការទេទា តត្ថ តត្ថ ភទេច បុញ្ញាតិ ក្ខុបចិតទេត្តា ព្វទេតា ខុកាភចុទេត កទេប្ប ចិបស្សិស្ស ភកចទេតា កាទេល ក្យលទេកទេហ តិព្វាត្តិត្វា ចិញ្ញុតំ បត្វា ទេចជ្ជសទេត្ថ តិប្បត្តិ កទេតា៉ ចិបស្សិស្ស ភកចទេតា ក្ខុបដ្ឋាកំ អទេសាកំ ភាឃ ទេឆទំ ញ្ញាធិតំ អទេទាកយកាសិ, អទេញ្ញាសច្ចា សត្តាតំ ទេទាកាកិក្ខតាតំ អត្យកយ្យាឃ ទេភសជ្ជំ សំចិងហិ៉

ទេសា ទេតភ បុញ្ញកទេម្មភ ទេងចយត្យស្សុសុ សំសរទេត្តា ព្វយស្មិំ ព្យទ្ធុប្បាទេង សុព្យទ្ធស្ស ភាឃ ព្រាហ្មណស្ស បុទេត្តា ហុត្វា តិព្វាត្តិ៉ តស្ស តិកិច្ឆកាហិ កញ្ញការេល បទិស្សឃំ អបហទិត្វា បទិបាលិតភាឃ ទេតកិច្ឆកាទីតិ ភាមំ អកំសុ៉ ទេសា អត្តទេភា ក្យលិត្យទ្ធបាតិ ចិញ្ជាដ្ឋាភាតិ សិប្បាតិ ច សិក្ខទេត្តា ចទ្ធតិ៉ តងា ចាណទេក្កា សុព្យទ្ធស្ស បញ្ញារេចឃ្យត្តិឃំ កិទិឃាសុ ក្ខុបិឃទេកាសល្លច្ចា ជិស្វា, “អឃំ ព្វយស្មិំ ទាឌក្យល បតិដ្ឋិ លកទេត្តា ឃំ អកិកទេចយ្យា”តិ ព្វស្សាបកទេតា ទេញ្ញា ចក្កុទេត្តភ តំ ពាទ្ធភាកាទេទ លិបិទេបសិ៉ ទេតកិច្ឆកាទី បិត្យ ពាទ្ធភាការប្បទេចសត្តំ សុត្វា ភីទេតា បលាយិត្វា សាលចាសិទេត្ថទស្ស សត្តិកំ កន្ត្វា អត្តទេភា សំទេចកការណំ ទេឆទស្ស កទេឆត្វា បព្វាជិត្វា កម្មដ្ឋាតំ កទេហត្វា អព្ភាកាសិកោ ទេភសជ្ជិកោ ច ហុត្វា ចិហទតិ, សីត្យណ្ហអកទេណទេត្តា សយណឆម្មទេយច កទេទាតិ, ចិទេសសទេតា ព្រាហ្មចិហាទភាចភយត្យឃុញ្ញាតិ៉ តំ ជិស្វា យាទេទា

បាបិមា “ន ឥមស្ស មម វិសយំ អតិក្កមិតុំ ទស្សាមី”តិ វិក្ខេបំ កាតុកាមោ សស្សានំ និប្ផត្តិកាលេ ខេត្តគោបកវណ្ណេន ថេរស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា តំ និប្បោឡេន្តោ –

១៥០។

“អតិហិតា វីហិ, ខលគតា សាលី;

ន ច លភេ បិណ្ឌំ, កថមហំ កស្ស”ន្តិ – អាហ; តំ សុត្វា ថេរោ –

១៥១។

“ពុទ្ធមប្បមេយ្យំ អនុស្សរ បសន្នោ, បីតិយា ផុដសរីរោ ហោហិសិ សតតមុទគ្គោ។

១៥២។

“ធម្មមប្បមេយ្យំ …បេ… សតតមុទគ្គោ។

១៥៣។

“សង្ឃមប្បមេយ្យំ…បេ… សតតមុទគ្គោ”តិ – អាហ; តំ សុត្វា មារោ –

១៥៤។

“អព្ភោកាសេ វិហរសិ, សីតា ហេមន្តិកា ឥមា រត្យោ;

មា សីតេន បរេតោ វិហញ្ញិត្ថោ, បវិស ត្វំ វិហារំ ផុសិតគ្គឡ”ន្តិ –

អាហ។ អថ ថេរោ –

“ឞុសិស្ស៊ ចតេស្សា អប្បយញ្ញាទេឃា, តាហិ ច ស្ុលិទេតា ចិហទិស្ស៊;

ភាហំ សីទេតភ ចិហញ្ញិស្ស៊, អតិញ្ញិទេតា ចិហទទេត្តា”តិ៍ – អាហ;

តត្ថ អតិហិតា ឌីហិតិ ឌីហទេឃា ទេកាដ្ឋាការំ អតិទេត្ថា ឥបិតា, តត្ថ បដិសាយិតា ឍលទេតា ចា ឈទំ ្ភបតិតាតិ អទេត្ថា៍ ឌីហិក្កហទេឈភ ទេចត្ថ ត្ថតាទយ្យិ ឆញ្ញា សក្កឈ្យាតិ៍ សាលី បភ ទេឃក្ទេឃ្យភ ឌីហិទេតា បឆ្ឋា បច្ឆត្តិតិ អាហ៍ ឍលកតា សាលីតិ ឍលំ ឆញ្ញាកទេឈដ្ឋាតំ កតា, តត្ថ ទាសិចទេសភ យទ្ធភចាចតាឌិចទេសភ ឌិតាតិ អទេត្ថា៍ បឆាភឆញ្ញាកាចឥស្សភត្ថទេច្ចាត្ថ សាលីតំ ចិស៊ុំ កហលំ, ្ភកទេឃភបិ កាទេយ, កាយទេតា ឥហិ ច ឆញ្ញា បទិបុណ្ណិ ឌិតត្តិ ឥទេស្សតិ៍ ភ ច លទេក បិណ្ឌត្តិ ឲចំ ស្ុលកឆទេញ្ញា ស្ុកិក្កាទេល អហំ បិណ្ឌយត្តយ្យិ ភ លកាយិ៍ ត្ថឥាតិ កឆយហំ កស្សត្តិ អហំ កចំ កទិស្សាយិ, កចំ ឌីចិស្សាយីតិ បទិហាសទេកញ្ចត្ថំ អកាសិ៍

តំ ស្ុត្វា ទេឆទេទា “អយំ ចទាទេកា អត្តភា អត្តទេភា បចត្តិ យឃិព្វាបកាទេសសិ, យឃា បភ អត្តភាច អត្តា ឌ្ឍចឌិតទេត្តា, ភ យឃា កិច្ចិ កទេចតត្តា”ត្តិ ចត្ថុត្តឃាត្ស្សតិយំ អត្តាតំ តិទេឃាឌេទេត្តា “ត្ថទ្ធយប្បទេឃ្យ”ត្តិអាឌិភា តិទេស្សា កាចា អកាសិ៍ តត្ថ ត្ថទ្ធយប្បទេឃ្យំ អត្ស្សទ បសទេត្តាតិ សចាសតាឃ អចិញ្ញាតិទ្ធាឃ អច្ចុត្តចិកទេយភ, ត្ថទ្ធិឃា ច ចិកសិតភាទេចភ ត្ថទ្ធំ ភកចត្តិ បយាឈកទាតំ ទាកាឌិកិលេសាតំ អភាចា អបទិយាឈក្យាសយក្កិតាឃ អប្បទេឃ្យបុញ្ញាទេក្កត្តតាឃ ច អប្បទេឃ្យំ៍ ឌ្ឍកប្បភលក្ខទេឈភ អកិប្បសាទេឥភ បសទេត្តា, បសត្តយាតទេសា “ត្តតិបិ ទេសា ភកចា អទហំ សម្មាសត្តុទ្ធ”តិអាឌិភា (ឞ៍ តិ៍ ៣៍លឹះ; ឞំ៍ តិ៍ ទ៍៥៥៥៍) អត្ស្សទ អត្ អត្ ត្ថទ្ធាទេយ្យលំ សតិ បចទេត្តហិ, ឞីតិឃា ឞុដសទីទេទា ទេហាហិសិ៍ សតតយុទទេក្កាតិ អត្ស្សទទេត្តាច ឞទេឈលក្ខឈាឃ ឞីតិឃា សតតំ សត្តឥា ឞុដសទីទេទា ឞីតិសយុដ្ឋាតបឈិតទូបេហិ អញ្ញ្ឍាត្តដសទីទេទា ្ភទេត្តាកឞីតិឃា ្ភឥទេក្កា កាឃំ ្ភឥក្កំ កត្វា អាកាសំ លដ្ឋិតុំ សយទេត្វា ច ភទេចឃ្យាសិ, ត្ថទ្ធាត្ស្សតិឃា ត្ថទ្ធាទេយ្យលំ ្ភញ្ញអាទំ ឞីតិទេសាយភស្ស៊ បដិសំទេចទេឥឃ្យាសិ៍ ឃទេតា សីតុទេឈ្យាក៌ ចិឃ ឌិឈឆ្ឋាបិបិសាហិបិ អតកិក្ទេតា ទេហាហិសីតិ អទេត្ថា៍

ឆឃ្ឍត្តិ អទិឃំ ទេលិក្យុត្តទេឆយ្យុំ៍ សញ្ឆត្តិ អទិឃំ បទេយត្ថសញ្ញ៉ៈ ទេសសំ ចុត្តភឃទេឃច៍ អត្ស្សទាតិ បទេតត្វ “ស្ុាក្កាទេតា ភកចតា ឆទេម្មា”តិអាឌិភា ឆយ្យុំ, “ស្ុប្បដិបទេត្តា ភកចទេតា សាចកសទេញ្ញា”តិអាឌិភា សញ្ញ៉ៈអត្ស្សទាតិ ទេឃាឌេតត្ថា៍

ឲចំ ទេឆទេទភ ទតភត្តឃក្យាត្ស្សទទេឈ តិទេឃាឌេតចទេសភ អត្តតិ ឌ្ឍចឌិទេត ស្ុភ យាទេទា ចិទេចកចាសទេតា តំ ចិទេចទេចត្កាទេយា ហិទេតសីកាចំ ចិឃ ឥទេស្សទេត្តា “អត្ថទាកាទេស ចិហទសី”តិ បញ្ចាយំ កាចយាហ៍ តស្សទេត្ថា – ត្ថំ, កិក្ខុ, អត្ថទាកាទេស ទេកតសិ អបដិញ្ញទេត្តិ ចិចដ្ឋទេឈ ចិហទសិ ត្តទិឃាបទេច កទេប្បសិ៍ ទេឃយត្តិកា ហិយបិតាសយទេឃ បទិឃាបត្តា ត្តយា សីតា ទត្តិទេឃា ចត្តត្តិ៍ តស្ុា សីទេតភ បទទេតា អកិក្ទេតា ហុត្វា យា ចិហញ្ញិទេត្វា ចិឈាតំ យា អាបឌ្ឌិ យា កិលឃិ៍ ឞុសិតក្កុឡអំ ឞីតិតកចាដំ ទេសតាសតំ បចិស, ឲចំ ទេត ស្ុឍចិហាទេទា

ᨽᩅᩥᩔᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᩮᩁᩮᩣ “ᨶ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨸᩁᩥᨿᩮᩈᨶᩣᨿ ᨸᨿᩮᩣᨩᨶᩴ, ᩑᨲ᩠ᨳᩮᩅᩣᩉᩴ ᩈᩩᨡᩅᩥᩉᩣᩁᩦ”ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨹᩩᩈᩥᩔ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩴ ᨨᨭ᩠ᨮᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨹᩩᩈᩥᩔᩴ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᨣᩮᩣᨧᩁᨲᩣᨿ “ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨬ᩠ᨬᩣ”ᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨹᩩᩈᩥᩔᩴ ᨹᩩᩈᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨠᩣᩃᩮᨶ ᨠᩣᩃᩴ ᩈᨾᩣᨸᨩ᩠ᨩᩥᩔᩣᨾᩥ᪨ ᨲᩣᩉᩥ ᨧ ᨹᩩᩈᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩣᩉᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨬ᩠ᨬᩣᩉᩥ ᨹᩩᩈᩥᨲᩮᩣ ᩈᨾᨦ᩠ᨣᩦᨽᩪᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᩥᩔᩴ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣᨸᩥ ᩍᩁᩥᨿᩣᨸᨳᩮ ᨠᨸ᩠ᨸᩮᩔᩣᨾᩦᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᩮ ᩈᩩᨡᨾᩮᩅ, ᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ᪨ ᨿᨲᩮᩣ ᨶᩣᩉᩴ ᩈᩦᨲᩮᨶ ᩅᩥᩉᨬ᩠ᨬᩥᩔᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨭ᩠ᨮᨠᩮᨸᩥ ᩉᩥᨾᨸᩣᨲᩈᨾᨿᩮ ᩋᩉᩴ ᩈᩦᨲᩮᨶ ᨶ ᨠᩥᩃᨾᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨶᩥᨬ᩠ᨩᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩁᨱᩣᨶᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᩉᩦᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣᨿ ᨧ ᩋᨠᩣᨧᩮᨲᩮᩣ ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩈᩩᨡᩮᨶ ᨹᩩᩈᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣᨿᩮᩅ ᩅᩥᨸᩔᨶᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨧ᩠ᨨᩣᨠᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨸᨴᩣᨶᩮ (ᩋᨸ᪨ ᨳᩮᩁ ᪑᪨᪑᪕᪨᪒᪘-᪓᪓) –

“ᨶᨣᩁᩮ ᨻᨶ᩠ᨵᩩᨾᨲᩥᨿᩣ, ᩅᩮᨩ᩠ᨩᩮᩣ ᩋᩣᩈᩥᩴ ᩈᩩᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ;

ᩋᩣᨲᩩᩁᩣᨶᩴ ᩈᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨶᩴ, ᨾᩉᩣᨩᨶᩈᩩᨡᩣᩅᩉᩮᩣ᪨

“ᨻ᩠ᨿᩣᨵᩥᨲᩴ ᩈᨾᨱᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ, ᩈᩦᩃᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨾᩉᩣᨩᩩᨲᩥᩴ;

ᨸᩈᨶ᩠ᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᨾᨶᩮᩣ, ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᨾᨴᨴᩥᩴ ᨲᨴᩣ᪨

“ᩋᩁᩮᩣᨣᩮᩣ ᩋᩣᩈᩥ ᨲᩮᨶᩮᩅ, ᩈᨾᨱᩮᩣ ᩈᩴᩅᩩᨲᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮᩣ;

ᩋᩈᩮᩣᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᩣᨾᩮᨶ, ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨠᩮᩣ ᩅᩥᨸᩔᩥᨶᩮᩣ᪨

“ᩑᨠᨶᩅᩩᨲᩥᨲᩮᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᩮ, ᨿᩴ ᩒᩈᨵᨾᨴᩣᩈᩉᩴ;

ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᩴ ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩔ ᩍᨴᩴ ᨹᩃᩴ᪨

“ᩍᨲᩮᩣ ᨧ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩮ ᨠᨸ᩠ᨸᩮ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩣᩈᨵᩈᨶᩣᨾᨠᩮᩣ;

ᩈᨲ᩠ᨲᩁᨲᨶᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩦ ᨾᩉᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣ᪨

“កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ..បេ... កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ។

ឯត្ថ ច ពិន្ទុសាររញ្ញោ កាលេ ឥមស្ស ថេរស្ស ឧប្បន្នត្តា តតិយសង្គីតិយំ ឥមា គាថា សង្គីតាតិ វេទិតព្វា។

តេកិច្ឆការិត្ថេរគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៤។ មហានាគត្ថេរគាថាវណ្ណនា

យស្ស សព្រហ្មចារីសូតិអាទិកា អាយស្មតោ មហានាគត្ថេរស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ វិវដ្ដូបនិស្សយំ កុសលំ ឧបចិនន្តោ កកុសន្ធស្ស ភគវតោ កាលេ កុលគេហេ និព្វត្តិត្វា វិញ្ញុតំ បត្វា ឯកទិវសំ កកុសន្ធំ ភគវន្តំ អរញ្ញំ អជ្ឈោគាហេត្វា អញ្ញតរស្មិំ រុក្ខមូលេ ឈានសុខេន និសិន្នំ ទិស្វា បសន្នមានសោ តស្ស ទាឌិមផលំ អទាសិ។ សោ តេន បុញ្ញកម្មេន ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ សាកេតេ មធុវាសេដ្ឋស្ស នាម ព្រាហ្មណស្ស បុត្តោ ហុត្វា និព្វត្តិ, មហានាគោតិស្ស នាមំ អហោសិ។ សោ វិញ្ញុតំ បត្វា ភគវតិ សាកេតេ អញ្ជនវនេ វិហរន្តេ អាយស្មតោ គវម្បតិត្ថេរស្ស បាដិហារិយំ ទិស្វា បដិលទ្ធសទ្ធោ ថេរស្សេវ សន្តិកេ បព្ពជិត្វា តស្សោវាទេ ឋត្វា អរហត្តំ បាបុណិ។ តេន វុត្តំ អបទានេ (អប. ថេរ ៤.៣៥.១-៧) –

“កកុសន្ធោ មហាវីរោ, សព្ពធម្មាន បារគូ;

គណម្ហា វូបកដ្ឋោ សោ, អគមាសិ វនន្តរំ។

“ពីជមិញ្ជំ គហេត្វាន, លតាយ អាវុណិំ អហំ;

ភគវា តម្ហិ សមយេ, ឈាយតេ បព្ពតន្តរេ។

“ទិស្វានហំ ទេវទេវំ, វិប្បសន្នេន ចេតសា;

ទក្ខិណេយ្យស្ស វីរស្ស, ពីជមិញ្ជមទាសហំ។

“ឥមស្មិំយេវ កប្បម្ហិ, មិញ្ជមទទិំ តទា;

ຊກ຺ກຕິ ຄາຄິຂາຄາຍິ, ຊີຂຍິຍ຺ຍາສ຺ສິຄໍ ວລ.

“ກິເລສາ ຄາປິຕາ ຍຍ຺ຍ..ເປ… ຄຕໍ ບຸທ຺ທສ຺ສ ສາສນ”ນ຺ຕິ.

ອເຣຫຕ຺ຕ ປຕ ປຕ຺ວາ ຈິປຸຕ຺ຕິສຸເຄນ ຈິຫເຣເນ຺ຕາ ເຣເທາ ລຕ຺ຕາກິເຍ ກິກ຺ລ ສພ຺ຣຫ຺ມຈາຣີສຸ ຄາເຣຈໍ ອຄຕ຺ວາ ຈິຫເຣເນ຺ຕ ຊິສ຺ວາ ເຕສໍ ອຸຈາຄຄາຕຈເສຕ –

໑໕໙.

“ຍສ຺ສ ສພ຺ຣຫ຺ມຈາຣີສຸ, ຄາຣເວາ ນູປລພ຺ພຕິ;

ປຣິຫາຍຕິ ສທ຺ທມ຺ມາ, ມເຈ຺ຈາ ອເປ຺ປາທເກ ຍຖາ.

໑໕໕.

“ຍສ຺ສ ສພ຺ຣຫ຺ມຈາຣີສຸ, ຄາຣເວາ ນູປລພ຺ພຕິ;

ນ ວິຣູຫຕິ ສທ຺ທມ຺ເມ, ເຂເຕ຺ຕ ພີຊໍວ ປູຕິກໍ.

໑໕໖.

“ຍສ຺ສ ສພ຺ຣຫ຺ມຈາຣີສຸ, ຄາຣເວາ ນູປລພ຺ພຕິ;

ອາຣກາ ເຫາຕິ ນິພ຺ພານາ, ທມ຺ມຣາຊສ຺ສ ສາສເນ.

໑໖໐.

“ຍສ຺ສ ສພ຺ຣຫ຺ມຈາຣີສຸ, ຄາຣເວາ ນູປລພ຺ພຕິ;

ត ចិហាឃតិ សទ្ធម្មា, យន្ថោ ពាទេច្យាភោ ឃថា៑

១៥៨៑

“ឃស្ស សព្រាហ្មចារីសុ, គារវោ នូបលព្ភតិ;

នេសា ចិន្ទហតិ សទ្ធម្មេ, នេលតេ្ត ពឹ៌ះច កទ្ធុកំ៑

១៥៩៑

“ឃស្ស សព្រាហ្មចារីសុ, គារវោ នូបលព្ភតិ;

សត្ថិកេ ហោតិ តិព្ពាគំ, ឆម្មរាជស្ស សាសនេ”តិ៑ –

ព្ពយា ៧ គាថា អភាសិ៑

តត្ថ សព្រាហ្មចារីសូតិ សមានំ ព្រាហ្មំ ឃឹលំពិឆម្មំ ចរន្តីតិ សព្រាហ្មចារីនោ, ឃឹលទិដ្ឋិសាមញ្ញាគតា សហឆម្មិកា, តេសុ៑ គារវោតិ គរុការោ ឃឹលំពិគ្យាលតិមិត្តំ គរុករលំ៑ ត្ហបលព្ភតីតិ ត ចិន្ទតិ ត បចត្តតិ, ត ឧបតិដ្ឋតីតិ អត្ថោ៑ តិព្ពាគាតិ កិលេសានំ តិព្ពាបតតោ កិលេសក្ខឃាតិ អត្ថោ៑ ឆម្មរាជស្សាតិ សត្ថុនោ៑ សត្ថា ហិ សទេចកំ លោកំ ឃថារហំ លោកិយលោក្យុត្តរេត ឆម្មេត រញ្ជតិ តោរេសតីតិ ឆម្មរាជា៑ ៤ត្ថ ច “ឆម្មរាជស្ស សាសនេ”តិ ព្ពយិតា តិព្ពាគំ តាឃ ឆម្មរាជស្សេច សាសនេ , ត អញ្ញត្ថ៑ តត្ថ ឃេហា សព្រាហ្មចារីសុ គារចរហិតោ, នេសា ឃថា តិព្ពាគា អារកា ហោតិ, តថា ឆម្មរាជស្ស សាសនតោបិ អារកា ហោតីតិ ងសេ្សតិ៑ ពាទេច្យាភោតិ ពាហ្យុភោ៑ សត្ថិកេ ហោតិ តិព្ពាគត្តិ តិព្ពាគំ តស្ស សត្ថិកេ សមីបេ ៤ច ហោតិ៑ សេសំ ឧត្តតឃមេច៑ ព្ពយា ៤ច ច ឆេរស្ស អញ្ញាព្យាករណគាថា អហេសុំ៑

យហាតាគត្ថេរគាថាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៑

៣៑ ក្យុល្លត្ថេរគាថាចណ្ណតា

ក្យុល្លោ សិចថិកត្តិអាឌិកា អាឃស្មតោ ក្យុល្លត្ថេរស្ស គាថា៑ កា ឧប្បត្តិ? អឃម្បិ បុរិមព្យុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេច បុញ្ញាតិ

ឧបចិនន្តោ ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ សាវត្ថិយំ កុលគេហេ និព្ពត្តិត្វា កុល្លោតិ លទ្ធនាមោ វិញ្ញុតំ បត្វា សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មំ សុត្វា បដិលទ្ធសទ្ធោ បព្ពជិ។ សោ ច រាគចរិតត្តា តិព្ពរាគជាតិកោ ហោតិ។ តេនស្ស អភិណ្ហំ កិលេសា ចិត្តំ បរិយាទាយ តិដ្ឋន្តិ។ អថស្ស សត្ថា ចិត្តាចារំ ញត្វា អសុភកម្មដ្ឋានំ ទត្វា, “កុល្ល, តយា អភិណ្ហំ សុសានេ ចារិកា ចរិតព្ពា”តិ អាហ។ សោ សុសានំ បវិសិត្វា ឧទ្ធុមាតកាទីនិ តានិ តានិ អសុភានិ ទិស្វា តំ មុហុត្តំ អសុភមនសិការំ ឧប្បាទេត្វា សុសានតោ និក្ខន្តមត្តោវ កាមរាគេន អភិភុយ្យតិ។ បុន ភគវា តស្ស តំ បវត្តិំ ញត្វា ឯកទិវសំ តស្ស សុសានដ្ឋានំ គតកាលេ ឯកំ តរុណិត្ថិរូបំ អធុនា មតំ អវិនដ្ឋច្ឆវិំ និម្មិនិត្វា ទស្សេតិ។ តស្ស តំ ទិដ្ឋមត្តស្ស ជីវមានវិសភាគវត្ថុស្មិំ វិយ សហសា រាគោ ឧប្បជ្ជតិ។ អថ នំ សត្ថា តស្ស បេក្ខន្តស្សេវ នវហិ វណមុខេហិ បគ្ឃរមានាសុចិំ កិមិកុលាកុលំ អតិវិយ ពីភច្ឆំ ទុគ្គន្ធំ ជេគុច្ឆំ បដិក្កូលំ កត្វា ទស្សេសិ។ សោ តំ បេក្ខន្តោ វិរត្តចិត្តោ ហុត្វា អដ្ឋាសិ។ អថស្ស ភគវា ឱភាសំ ផរិត្វា សតិំ ជនេន្តោ –

“អាតុរំ អសុចិំ បូតិំ, បស្ស កុល្ល សមុស្សយំ;

ឧគ្ឃរន្តំ បគ្ឃរន្តំ, ពាលានំ អភិនន្ទិត”ន្តិ។ –

អាហ។ តំ សុត្វា ថេរោ សម្មទេវ សរីរសភាវំ ឧបធារេន្តោ អសុភសញ្ញំ បដិលភិត្វា តត្ថ បឋមំ ឈានំ និព្ពត្តេត្វា តំ បាទកំ កត្វា វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា អរហត្តំ បាបុណិត្វា អត្តនោ បដិបត្តិំ បច្ចវេក្ខិត្វា –

៣៩៣។

“កុល្លោ សិវថិកំ គន្ត្វា, អទ្ទស ឥត្ថិមុជ្ឈិតំ;

អបវិទ្ធំ សុសានស្មិំ, ខជ្ជន្តិំ កិមិហី ផុដំ។

៣៩៤។

“អាតុរំ…បេ… ពាលានំ អភិនន្ទិតំ។

៣៩៥។

“ធម្មាទាសំ គហេត្វាន, ញាណទស្សនបត្តិយា;

𑄛𑄌𑄳𑄌𑄤𑄬𑄇𑄳𑄈𑄨𑄁 𑄄𑄟𑄁 𑄇𑅅𑄠𑄁, 𑄖𑄪𑄌𑄳𑄍𑄁 𑄥𑄚𑄳𑄖𑄢𑄝𑅅𑄦𑄨𑄢𑄁𑅁

𑄹𑄿𑄼𑅁

“𑄠𑄗𑅅 𑄄𑄘𑄁 𑄖𑄗𑅅 𑄆𑄖𑄁, 𑄠𑄗𑅅 𑄆𑄖𑄁 𑄖𑄗𑅅 𑄄𑄘𑄁;

𑄠𑄗𑅅 𑄃𑄙𑄮 𑄖𑄗𑅅 𑄅𑄘𑄳𑄙𑄁, 𑄠𑄗𑅅 𑄅𑄘𑄳𑄙𑄁 𑄖𑄗𑅅 𑄃𑄙𑄮𑅁

𑄹𑄿𑄽𑅁

“𑄠𑄗𑅅 𑄘𑄨𑄤𑅅 𑄖𑄗𑅅 𑄢𑄖𑄳𑄖𑄨𑄁, 𑄠𑄗𑅅 𑄢𑄖𑄳𑄖𑄨𑄁 𑄖𑄗𑅅 𑄘𑄨𑄤𑅅;

𑄠𑄗𑅅 𑄛𑄪𑄢𑄬 𑄖𑄗𑅅 𑄛𑄌𑄳𑄍𑅅, 𑄠𑄗𑅅 𑄛𑄌𑄳𑄍𑅅 𑄖𑄗𑅅 𑄛𑄪𑄢𑄬𑅁

𑄹𑄿𑄾𑅁

“𑄛𑄐𑄳𑄌𑄋𑄳𑄉𑄨𑄇𑄬𑄚 𑄖𑄪𑄢𑄨𑄠𑄬𑄚, 𑄚 𑄢𑄖𑄩 𑄦𑄮𑄖𑄨 𑄖𑅅𑄘𑄨𑄥𑄩;

𑄠𑄗𑅅 𑄆𑄇𑄉𑄳𑄉𑄌𑄨𑄖𑄳𑄖𑄥𑄳𑄥, 𑄥𑄟𑄳𑄟𑅅 𑄙𑄟𑄳𑄟𑄁 𑄤𑄨𑄛𑄥𑄳𑄥𑄖𑄮”𑄖𑄨𑅁 –

𑄅𑄘𑅅𑄚𑄤𑄥𑄬𑄚 𑄄𑄟𑅅 𑄉𑅅𑄗𑅅 𑄃𑄞𑅅𑄥𑄨𑅁

𑄖𑄖𑄳𑄗 𑄇𑄪𑄣𑄳𑄣𑄮𑄖𑄨 𑄃𑄖𑄳𑄖𑅅𑄚𑄟𑄬𑄤 𑄗𑄬𑄢𑄮 𑄛𑄢𑄁 𑄤𑄨𑄠 𑄇𑄖𑄳𑄤𑅅 𑄤𑄘𑄖𑄨𑅁

𑄃𑅅𑄖𑄪𑄢𑄚𑄳𑄖𑄨 𑄚𑅅𑄚𑄛𑄳𑄛𑄇𑅅𑄢𑄬𑄦𑄨 𑄘𑄪𑄇𑄳𑄈𑄬𑄦𑄨 𑄃𑄞𑄨𑄕𑄳𑄦𑄛𑄳𑄛𑄑𑄨𑄛𑄩𑅄𑄨𑄖𑄁𑅁 𑄃𑄥𑄪𑄌𑄨𑄚𑄳𑄖𑄨 𑄥𑄪𑄌𑄨𑄢𑄦𑄨𑄖𑄁 𑄎𑄬𑄉𑄪𑄌𑄳𑄍𑄁 𑄛𑄑𑄨𑄇𑄳𑄇𑄫𑄣𑄁𑅁 𑄛𑄫𑄖𑄨𑄚𑄳𑄖𑄨 𑄘𑄪𑄉𑄳𑄉𑄚𑄳𑄙𑄁𑅁 𑄛𑄥𑄳𑄥𑅅𑄖𑄨 𑄥𑄞𑅅𑄤𑄖𑄮 𑄃𑄮𑄣𑄮𑄇𑄬𑄦𑄨𑅁 𑄇𑄪𑄣𑄳𑄣𑅅𑄖𑄨 𑄃𑄮𑄤𑅅𑄘𑅅𑄇𑅅𑄢𑄬𑄚 𑄇𑄉𑄤𑅅 𑄗𑄬𑄢𑄁 𑄃𑅅𑄣𑄛𑄖𑄨𑅁 𑄃𑄮𑄦𑅅𑄖𑄇𑅅𑄢𑄬𑄚 𑄛𑄚 𑄗𑄬𑄢𑄮 𑄥𑄠𑄟𑄬𑄤 𑄃𑄖𑄳𑄖𑅅𑄚𑄁 𑄤𑄘𑄖𑄨𑅁 𑄥𑄟𑄪𑄥𑄳𑄥𑄠𑄚𑄳𑄖𑄨 𑄥𑄢𑄩𑄢𑄁𑅁 𑄅𑄉𑄳𑄊𑄢𑄚𑄳𑄖𑄚𑄳𑄖𑄨 𑄅𑄘𑄳𑄙𑄁 𑄤𑄕𑄟𑄪𑄈𑄬𑄦𑄨 𑄃𑄥𑄪𑄌𑄨𑄁 𑄥𑄤𑄚𑄳𑄖𑄁𑅁 𑄛𑄉𑄳𑄊𑄢𑄚𑄳𑄖𑄚𑄳𑄖𑄨 𑄃𑄙𑄮 𑄤𑄕𑄟𑄪𑄈𑄬𑄦𑄨 𑄥𑄟𑄚𑄳𑄖𑄖𑄮 𑄌 𑄃𑄥𑄪𑄌𑄨𑄁 𑄥𑄤𑄚𑄳𑄖𑄁𑅁 𑄝𑅅𑄣𑅅𑄚𑄁 𑄃𑄞𑄨𑄚𑄚𑄳𑄘𑄨𑄖𑄚𑄳𑄖𑄨 𑄝𑅅𑄣𑄬𑄦𑄨 𑄃𑄚𑄳𑄙𑄛𑄪𑄗𑄪𑄎𑄳𑄎𑄚𑄬𑄦𑄨 𑄘𑄨𑄑𑄳𑄒𑄨𑄖𑄕𑄳𑄦𑅅𑄞𑄨𑄚𑄚𑄳𑄘𑄚𑅅𑄦𑄨 “𑄃𑄦𑄁 𑄟𑄟”𑄚𑄳𑄖𑄨 𑄃𑄞𑄨𑄚𑄨𑄤𑄨𑄥𑄳𑄥 𑄚𑄚𑄳𑄘𑄨𑄖𑄁𑅁

ឆល្វាភាយន្តិ ឆល្វយឈំ អាភាឃំ៑ ឃថា ហិ ឃត្វា អគារេឃត អត្តតោ យុរេស ការេឃ ចា ក្យាសេភារេឃ បស្សន្តិ, ឲុចំ ឈោកាចចទោ ឈេត អត្តកាឈេច ឃំកិលេឃចោភាតឆល្វ ឃាឆាចតោ បស្សតិ, តំ ចិបស្សតាធោកាលំ ប្តូឆ “ឆល្វាភាឃ”ន្តិ ចុត្តំ៑ តំ ចោកាលភស្សតស្ស

យក្កោកាលឃន្តាតស្ស ឆល្វចក្កស្ស អឆិកយាឃ អត្តតោ ឃត្តាគេត ក្ខុបរ្យាគេត្វា៑ បច្ចុចេក្ខិ ព្លយំ កាឃត្តិ ព្លយំ ការេឌកាឈំ តិច្ចុឃារាឌិចិទហតោ តុន្តំ អត្តបទេឃត្តាតាតំ ចិកាការតោ ឃត្តទៅហិទំ ចោកាលចក្កុតា បតិអទេចក្ខិ បស្សិំ៑

ឃថា បត បច្ចុចេក្ខិ, តំ ឌស្សេតុំ “ឃថា ព្លុឌ”ន្តិអាឌិ ចុត្តំ៑ តត្ថ ឃថា ព្លុឌំ តថា ឲុតន្តិ ឃថា ព្លុឌំ យឈំឝាឃទីទឃន្តាតំ អឃុកំ អាឃុក្ខុឆ្វាចិន្តាណោតំ អតបាយា គាគាចិឆំ យាគោឃាបយំ កិរិយំ ឌស្សេតិ, តឆាឆ ឲុតំ យតឃទីទំ បុត្តេ្ត តេឃំ ឆល្វាតំ អតបាយា អហោឃិ៑ ឃថា ឲុតំ ឲុតទហិ យតឃទីទំ តេឃំ ឆល្វាតំ អបាយា ត កិច្ចិ កិរិយំ ឌស្សេតិ, តថា ព្លុឌំ យយ ឃទីទប្បិ តេឃំ ឆល្វាតំ អបាយា តស្សតេចាតិ៑ ឃថា ច ព្លុឌំ យយ ឃទីទំ ឲុតទហិ ឃុឃាគេត ត យតំ ត ឃឈិតំ, ត ក្ខុត្វយាតកាឌិកាចំ ក្ខុបាតំ, តថា ឲុតំ ឲុតទហិ យតឃទីទប្បិ បុត្តេ្ត អហោឃិ៑ ឃថា បតេតំ ឲុតទហិ យតឃទីទំ ឃុឃាគេត ឃឈិតំ ក្ខុត្វយាតកាឌិកាចំ ក្ខុបាតំ, តថា ព្លុឌំ យយ ឃទីទប្បិ កចិស្សតិ៑ អឆ ចា ឃថា ព្លុឌំ យយ ឃទីទំ អឃុចិ ឌុក្កន្តំ ឌេក្យុន្តំ បដិក្កូលំ អតិច្ចំ ឌុក្ខំ អតត្តា, តថា ឲុតំ យតឃទីទប្បិ៑ ឃថា ចា ឲុតំ យតឃទីទំ អឃុចិអាឌិឃភាចទ្ទោច អតិច្ចាឌិឃភាចច្ចោ, តថា ព្លុឌំ យយ ឃទីទប្បិ៑ ឃថា អឆោ តថា ក្ខុឆ្វន្តិ ឃថា តាកិតោ អឆោ ហោឆ្វា អយំ ការេឃា អឃុចិ ឌុក្កន្តោ ឌេក្យុទ្ធោ បដិក្កូលោ អតិច្ចោ ឌុក្ខោ អតត្តា ច, តថា ក្ខុឆ្វំ តាកិតោ ក្ខុបទិ អឃុចិអាឌិឃកាគេចា ច៑ ឃថា ក្ខុឆ្វំ តថា អឆោតិ ឃថា ច តាកិតោ, ក្ខុឆ្វំ អឃុចិអាឌិឃកាគេចា, តថា អឆោ តាកិតោ ហោឆ្វាបិ៑

ឃថាឌិចា តថា ទត្តិន្តិ ឃថា អយំ ការេឃា ឌិចា “អក្លិយ្យាអក្លិក្យុឆកោ”តិអាឌិតា (ឃុ៑ តិ៑ ១៥៥) អឃុចិ បស្សុទតិ, តថា ទត្តិប្បិ៑ ឃថា ទត្តិ តថា ឌិចាតិ ឃថា ច ទត្តិ អយំ ការេឃា អឃុចិ បស្សុទតិ, តថា ឌិចាបិ, តឈិយស្ស កាលចិកាគេត អត្ថាឆាកាគេចាតិ អតេ្វា៑ ឃថា បុគេ តថា បន្ទាតិ ឃថា អយំ ការេឃា បុគេ បុត្តេ្ត តទុលាការេល អឃុចិ ឌុក្កន្តោ ឌេក្យុទ្ធោ បដិក្កូលោ, តថា ច បន្ទា ឌិណ្ណការេល៑ ឃថា ច បន្ទា ឌិណ្ណការេល អឃុចិអាឌិឃកាគេចា, តថា បុគេ តទុលាការេលបិ ៑ ឃថា ចា បុគេ អតីតការេល ឃចិន្តាណាការេល អឃុចិអាឌិឃកាគេចា ច អតិច្ចាឌិឃកាគេចា ច, តថា បន្ទា អតាកតការេល អចិន្តាណាការេលតិ ឲុចទេយ្យត្ថ អតេ្វា ទេចឌិតន្តោ៑

បច្ចាក្ខិកោត តុទិឈេតាតិ “អាតតំ ចិតតំ អាតតចិតតំ ឈូតំ ឃុឃីទ”ន្តិ ឲុចំ បច្ចាក្ខិកោត បច្ចាហិ អទេក្ខហិ ឃយត្តាការេតត តុទិឈេត បទិចទិឃយាតស្ស កាឃឃុលឃយក្ខិតោ ព្លស្សទឌតស្ស តាឌិឃី តឆាទុបិ ទតិ ឃុលស្សាគោ ត ហោតិ៑ ឃថា ឲុកាក្ខិតត្តស្ស, ឃល្វា ឆល្វំ ចិបស្សតោតិ ឃយឆចិបស្សតំ ឃុកាតន្តិ ពត្វា ព្លត្តិឃាតំ ឲុការឃការេចត ចីចិបដិបត្តាឃ ចិបស្សតាឃ លត្ថាតំ ក្ខុឃព្លាឃំ បស្សត្តស្ស ឈោកាចទទស្ស ឃាឌិឃា ឆល្វទតិ, តស្សា កាលប្បិ កាយទតិ ត ក្ខុឃបតីតិ៑ ចុត្តឆោគំ កាចតា –

“ឃតោ ឃតោ ឃល្វឃតិ, លត្ថាតំ ក្ខុឃព្លាឃំ;

លភតី បីតិបាមោជ្ជំ, អមតំ តំ វិជានត”ន្តិ (ធ. ប. ៣៧៤);

ឋិតា ឯវ ច ថេរស្ស អញ្ញាព្យាករណគាថាបិ អហេសុំ.

កុល្លត្ថេរគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៥. មាលុក្យបុត្តត្ថេរគាថាវណ្ណនា

មនុជស្សាតិអាទិកា អាយស្មតោ មាលុក្យបុត្តត្ថេរស្ស គាថា. កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ បុញ្ញានិ ឧបចិនិត្វា ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ សាវត្ថិយំ កោសលរញ្ញោ អគ្គាសនិកស្ស បុត្តោ ហុត្វា និព្ពត្តិ. តស្ស មាតា មាលុក្យា នាម, តស្សា វសេន មាលុក្យបុត្តោត្វេវ បញ្ញាយិត្ថ. សោ វយប្បត្តោ និស្សរណជ្ឈាសយតាយ ឃរាវាសំ បហាយ បរិព្ពាជកបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា វិចរន្តោ សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មំ សុត្វា សាសនេ បដិលទ្ធសទ្ធោ បព្ពជិត្វា វិបស្សនាយ កម្មំ ករោន្តោ នចិរស្សេវ ឆឡភិញ្ញោ អហោសិ. សោ ញាតីសុ អនុកម្បាយ ញាតិកុលំ អគមាសិ. តំ ញាតកា បណីតេន ខាទនីយេន ភោជនីយេន បរិវិសិត្វា ធនេន បលោភេតុកាមា មហន្តំ ធនរាសិំ បុរតោ ឧបដ្ឋបេត្វា “ឥទំ ធនំ តវ សន្តកំ, វិព្ភមិត្វា ឥមិនា ធនេន បុត្តទារំ បដិជគ្គន្តោ បុញ្ញានិ ករោហី”តិ យាចិំសុ. ថេរោ តេសំ អជ្ឈាសយំ វិបរិវត្តេន្តោ អាកាសេ ឋត្វា –

៣៩៩.

“មនុជស្ស បមត្តចារិនោ, តណ្ហា វឌ្ឍតិ មាលុវា វិយ;

សោ ប្លវតី ហុរា ហុរំ, ផលមិច្ឆំវ វនស្មិ វានរោ.

៤០០.

“យំ ឯសា សហតេ ជម្មី, តណ្ហា លោកេ វិសត្តិកា;

សោកា តស្ស បវឌ្ឍន្តិ, អភិវដ្ឋំវ ពីរណំ.

៤០១.

“ເຍາ ເຈຕໍ ສຫເຕ ຊມ຺ມິໍ, ຕຓ຺ຫໍ ເລາເກ ທຸຣຈ຺ຈຍໍ;

ເສາກາ ຕມ຺ຫາ ປປຕນ຺ຕິ, ອຸທພິນ຺ທຸວ ເປາກ຺ຂຣາ.

໓໐໑.

“ຕໍ ເວາ ວທາມິ ຠທ຺ທໍ ເວາ, ຍາວນ຺ເຕຕ຺ຖ ສມາຄຕາ;

ຕຓ຺ຫາຍ ມູລໍ ຂຓຖ, ອຸສີຣຕ຺ເຖາວ ພີຣຓໍ;

ມາ ເວາ ນຬໍວ ເສາເຕາວ, ມາເຣາ ຠຎ຺ຊິ ປຸນປ຺ປຸນໍ.

໓໐໒.

“ກເຣາຖ ພຸທ຺ຘວຈນໍ, ຂເຓາ ເວາ ມາ ອຸປຈ຺ຈຄາ;

ຂຓາຕີຕາ ຫິ ເສາຈນ຺ຕິ, ນິຣຍມ຺ຫິ ສມປ຺ປິຕາ.

໓໐໓.

“ປມາເທາ ຣເຊາ ປມາເທາ, ປມາທານຸປຕິເຕາ ຣເຊາ;

ອປ຺ປມາເທນ ວິຊ຺ຊາຍ, ອພ຺ພເຫ ສລ຺ລມຕ຺ຕເນາ”ຕິ. –

ອິມາຫິ ຉຫິ ຄາຖາຫິ ຘມ຺ມໍ ເທເສຕິ.

ຕຕ຺ຖ ມນຸຊສ຺ສາຕິ ສຕ຺ຕສ຺ສ. ປມຕ຺ຕຈາຣິເນາຕິ ສຕິເວາສ຺ສຄ຺ຄລກ຺ຂເຓນ ປມາເທນ ປມຕ຺ຕຈາຣິສ຺ສ, ເນວ ຌານໍ, ນ ວິປສ຺ສນາ , ນ ມຄ຺ຄຜລານິ ວຑ຺ຒນ຺ຕິ. ຍຖາ ປນ ຣຸກ຺ຂໍ ສໍສິພ຺ພນ຺ຕີ ປຣິເຍານນ຺ຘນ຺ຕີ ຕສ຺ສ ວິນາສາຍ ມາລຸວາ ລຕາ ວຑ຺ຒຕິ, ເອວມສ຺ສ ຉ ທ຺ວາຣານິ ນິສ຺ສາຍ ຣູປາທີສຸ ປຸນປ຺ປຸນໍ

ឧប្បជ្ជមានា តណ្ហា វឌ្ឍតិ។ វឌ្ឍមានា ច យថា មាលុវា លតា អត្តនោ អបស្សយភូតំ រុក្ខំ អជ្ឈោត្ថរិត្វា បាតេតិ, ឯវំ តណ្ហាវសិកំ បុគ្គលំ អបាយេ និបាតេតិ។ សោ បលវតីតិ សោ តណ្ហាវសិកោ បុគ្គលោ អបរាបរំ ភវាភវេ បិលវតិ ធាវតិ។ យថា កិំ? ផលមិច្ឆំវ វនស្មិ វានរោ យថា រុក្ខផលំ ឥច្ឆន្តោ វានរោ វនស្មិំ ធាវន្តោ រុក្ខស្ស ឯកំ សាខំ គណ្ហាតិ, តំ មុញ្ចិត្វា អញ្ញំ គណ្ហាតិ, តំ មុញ្ចិត្វា អញ្ញន្តិ “សាខំ អលភិត្វា និសិន្នោ”តិ វត្តព្ពតំ នាបជ្ជតិ; ឯវមេវ តណ្ហាវសិកោ បុគ្គលោ ហុរា ហុរំ ធាវន្តោ “អារម្មណំ អលភិត្វា តណ្ហាយ អប្បវត្តិំ បត្តោ”តិ វត្តព្ពតំ នាបជ្ជតិ។

យន្តិ យំ បុគ្គលំ។ ឯសា លាមកភាវេន ជម្មី វិសាហារតាយ វិសមូលតាយ វិសផលតាយ វិសបរិភោគតាយ រូបាទីសុ វិសត្តតាយ អាសត្តតាយ ច វិសត្តិកាតិ សង្ខំ គតា ឆទ្វារិកា តណ្ហា សហតេ អភិភវតិ តស្ស បុគ្គលស្ស។ យថា នាម វនេ បុនប្បុនំ វស្សន្តេ ទេវេ អភិវដ្ឋំ ពីរណំ ពីរណតិណំ វឌ្ឍតិ, ឯវំ វដ្ដមូលកា សោកា អភិវឌ្ឍន្តិ វុឌ្ឍិំ អាបជ្ជន្តីតិ អត្ថោ។

យោ ចេតំ…បេ… ទុរច្ចយន្តិ យោ បន បុគ្គលោ ឯវំ វុត្តប្បការំ អតិក្កមិតុំ បជហិតុំ ទុក្ករតាយ ទុរច្ចយំ តណ្ហំ សហតេ អភិភវតិ, តម្ហា បុគ្គលា វដ្ដមូលកា សោកា បបតន្តិ។ យថា នាម បោក្ខរេ បទុមបត្តេ បតិតំ ឧទពិន្ទុ ន បតិដ្ឋាតិ, ឯវំ ន បតិដ្ឋហន្តីតិ អត្ថោ។

តំ វោ វទាមីតិ តេន ការណេន អហំ តុម្ហេ វទាមិ។ ភទ្ទំ វោតិ ភទ្ទំ តុម្ហាកំ ហោតុ, មា តណ្ហាអនុគតបុគ្គលោ វិយ វិនាសំ អនត្ថំ បាបុណាថាតិ អត្ថោ។ យាវន្តេត្ថ សមាគតាតិ ឥមស្មិំ ឋានេ យត្តកា សន្និបតិតា, តត្តកា។ កិំ វទាមីតិ ចេ? តណ្ហាយ មូលំ ខណថ ឥមិស្សា ឆទ្វារិកតណ្ហាយ មូលំ ការណំ អរហត្តមគ្គញាណេន ខណថ សមុច្ឆិន្ទថ។ កិំ វិយាតិ? ឧសីរត្ថោវ ពីរណំ យថា ឧសីរេន អត្ថិកោ បុរិសោ មហន្តេន កុទាលេន ពីរណាបនេតាយំ ឧសីរំ នាម តិណំ ខណតិ, ឯវមស្សា មូលំ ខណថាតិ អត្ថោ។ មា វោ នឡំវ សោតោវ, មារោ ភញ្ជិ បុនប្បុនន្តិ តុម្ហេ នទីសោតេ ជាតំ នឡំ មហាវេគេន អាគតោ នទីសោតោ វិយ កិលេសមារោ មរណមារោ ទេវបុត្តមារោ ច បុនប្បុនំ មា ភញ្ជីតិ អត្ថោ។

តស្មា ករោថ ពុទ្ធវចនំ “ឈាយថ, ភិក្ខវេ, មា បមាទត្ថា”តិអាទិកា (ម. និ. ១.២១៥) វុត្តំ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វចនំ ករោថ, យថានុសិដ្ឋំ បដិបត្តិយា សម្បាទេថ។ ខណោ វោ មា ឧបច្ចគាតិ យោ ហិ ពុទ្ធវចនំ ន ករោតិ, តំ បុគ្គលំ អយំ ពុទ្ធុប្បាទក្ខណោ បតិរូបទេសវាសេ ឧប្បត្តិក្ខណោ សម្មាទិដ្ឋិយា បដិលទ្ធក្ខណោ ឆន្នំ អាយតនានំ អវេកល្លក្ខណោតិ សព្ពោបិ ខណោ អតិក្កមតិ, សោ ខណោ មា តុម្ហេ អតិក្កមតុ។ ខណាតីតាតិ យេ ហិ តំ ខណំ អតីតា, យេ វា បុគ្គលេ សោ ខណោ អតីតោ, តេ និរយម្ហិ សមប្បិតា តត្ថ និព្ពត្តា ចិរកាលំ សោចន្តិ។

បមាទោ រជោតិ រូបាទីសុ អារម្មណេសុ សតិវោស្សគ្គលក្ខណោ បមាទោ, សំកិលេសសភាវត្តា រាគរជាទិមិស្សតាយ ច រជោ។ បមាទានុបតិតោ រជោតិ យោ ហិ កោចិ រជោ នាម រាគាទិកោ, សោ សព្ពោ បមាទានុបតិតោ បមាទវសេនេវ ឧប្បជ្ជតិ។ អប្បមាទេនាតិ អប្បមជ្ជនេន អប្បមាទបដិបត្តិយា។ វិជ្ជាយាតិ អគ្គមគ្គវិជ្ជាយ។ អព្ពហេ សល្លមត្តនោតិ អត្តនោ ហទយនិស្សិតំ

រាគាទិសល្លំ ឧទ្ធរេយ្យ សមូហនេយ្យាតិ។

មាលុក្យបុត្តត្ថេរគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៩។ សប្បទាសត្ថេរគាថាវណ្ណនា

បណ្ណវីសតីតិអាទិកា អាយស្មតោ សប្បទាសត្ថេរស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ វិវដ្ដូបនិស្សយំ កុសលំ ឧបចិនិត្វា ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ កបិលវត្ថុស្មិំ សុទ្ធោទនមហារាជស្ស បុរោហិតបុត្តោ ហុត្វា និព្ពត្តិ, តស្ស សប្បទាសោតិ នាមំ អហោសិ។ សោ វយប្បត្តោ សត្ថុ ញាតិសមាគមេ បដិលទ្ធសទ្ធោ បព្ពជិត្វា កិលេសាភិភវេន ចេតោសមាធិំ អលភន្តោ ព្រហ្មចរិយំ ចរិត្វា សំវេគជាតោ បច្ឆា សត្ថំ អាហរន្តោ យោនិសោ មនសិការំ វឌ្ឍេត្វា អរហត្តំ បាបុណិត្វា អញ្ញំ ព្យាករោន្តោ –

៣០៧។

“បណ្ណវីសតិ វស្សានិ, យតោ បព្ពជិតោ អហំ;

អច្ឆរាសង្ឃាតមត្តម្បិ, ចេតោសន្តិមនជ្ឈគំ។

៣០៨។

“អលទ្ធា ចិត្តស្សេកគ្គំ, កាមរាគេន អដ្ដិតោ;

ពាហា បគ្គយ្ហ កន្ទន្តោ, វិហារា ឧបនិក្ខមិំ។

៣០៩។

“សត្ថំ វា អាហរិស្សាមិ, កោ អត្ថោ ជីវិតេន មេ;

កថញ្ហិ សិក្ខំ បច្ចក្ខំ, កាលំ កុព្ពេថ មាទិសោ។

៣០៨។

“តទាហំ ខុរមាទាយ, មញ្ចកម្ហិ ឧបាវិសិំ;

បរិនីតោ ខុរោ អាសិ, ធមនិំ ឆេតុមត្តនោ។

៣០៩។

“តតោ មេ មនសីការោ, យោនិសោ ឧទបជ្ជថ;

អាទីនវោ បាតុរហុ, និព្ពិទា សមតិដ្ឋថ។

៣១០។

“តតោ ចិត្តំ វិមុច្ចិ មេ, បស្ស ធម្មសុធម្មតំ;

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា, កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ។ –

ឥមា គាថា អកាសិ។

តត្ថ បណ្ណវីសតិវស្សានីតិ, យតោ បព្ពជិតោ អហន្តិ យតោ បដ្ឋាយ អហំ បព្ពជិតោ តានិយានិ បណ្ណវីសតិវស្សានិ។ អច្ឆរាសង្ឃាតមត្តម្បិ, ចេតោសន្តិមនជ្ឈគន្តិ សោហំ ឯត្តកំ កាលំ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តោ អច្ឆរាសង្ឃាតមត្តម្បិ អង្គុលិផោដនមត្តម្បិ ខណំ ចេតោសន្តិំ ចេតសោ សមាធានំ ន លភិំ។

ឯវំ បន អលទ្ធា ចិត្តស្សេកគ្គតំ, តត្ថ ការណមាហ “កាមរាគេន អដ្ដិតោ”តិ។ តត្ថ អដ្ដិតោតិ បីឡិតោ, អភិភូតោតិ អត្ថោ។ ពាហា បគ្គយ្ហ កន្ទន្តោតិ “ឥទមិធ អតិវិយ អយុត្តំ វត្តតិ, យទាហំ និយ្យានិកេ សាសនេ បព្ពជិត្វា អត្តានំ កិលេសបង្កតោ ឧទ្ធរិតុំ ន សក្កោមី”តិ ឧទ្ធំមុខោ ពាហា បគ្គយ្ហ កន្ទមានោ។ វិហារា ឧបនិក្ខមិន្តិ វសនកវិហារតោ ពហិ និក្ខន្តោ។

ខេឃតានិប្បាខេឃត តិក្លូខេត្តា, ឋំ ឌខេយ្យាត្បំ “សត្ថំ ចា អាហរិស្សាមី”តិអាឌិ ចុត្តំ៉ ឋត្ថ សត្ថំ ចា អាហរិស្សាមីតិ ចា-សខេន្ថា ខិកប្បតខេត្ថា៉ ខេឋត “រុក្ខា ចា បបតិស្សាមិ, វុគ្គាត្ថិត្វា ចា បរិស្សាមី”តិអាឌិខេក បរលាប្បកាខេរ សម្ហាព្យាតិ៉ និក្ខត្តិ អនិនិលនិក្ខុ៉ បច្ចក្ខត្តិ បច្ចាខិក្ខូខេត្តា

បរិច្ចខខេត្តា៉ “បច្ចក្ខា”តិបិ បរិច្ឆត្ត, បច្ចក្ខាឃាតិ អខេត្ថា៉ កាលត្តិ បរលំ៉ កឆព្យែាតាយ បាឌិខេយា និក្ខាបច្ចក្ខាខេតត កាលំ កខេរឃ្យាតិ

អខេត្ថា៉ និក្ខាបច្ចក្ខាតព្យែាអរិឃស្ស ខិតខេឃ បរលំ តាយ៉ ឃឆាហ កកចា – “បរលាខេព្យាំ , កិក្ខូខេច, ខេឃា និក្ខុ បច្ចក្ខាឃ

ហីតាឃាចត្តតី”តិ (ប៉ តិ៉ ៦៉៩៦)៉ “និក្ខុ បច្ចក្ខា”តិ បត បរខេផ កឆព្យែាតាយ បាឌិខេយា និក្ខុ បច្ចក្ខាឃ កាលំ កខេរឃ្យ, និក្ខាសបក្ខី ៤ច

បត ហុត្វា កាលំ កខេរឃ្យ? ឋស្វា សត្ថំ ចា អាហរិស្សាមិ, ខេកា អខេត្ថា ឌីខិខេឋត ខេបតិ ខេឃាឌតា៉

ឋឌាហត្តិ ឃឆា កិខេលសាកិកខេចត សបលាឆម្ពុំ កាត្បំ អសបត្ថតាឃ ឌីខិខេឋ តិត្តិត្តខេត្តា ឋឌា៉ លុខត្តិ តិនិឋលុខំ, លុខសឌិសំ ចា សត្ថក៌៉ បញ្ចាកបិព្យា

វុបិខិនិត្តិ បខេទសំ តិចារលាកខេឃត ខ្ចូចទក៌ បខិនិត្វា បញ្ចាខេក តិនីឌិ៉ បរិតីខេឋាតិ វុបតីខេឋា, កខេល ផបិខេឋាតិ អនិប្បាខេឃា៉ ឆបតិត្តិ

“កខេល្ហ ឆបតិ, កល្ហឆបតិ កលចលឃ”ត្តិបិ ចឌត្តិ៉ ខេលត្តុត្តិ លិត្តិត្បំ៉

ឋខេឋា ខេប បតសីកាខេទា, ខេឃាតិខេសា វុឌបន្តូចាតិ “ឃឆាហំ បរិស្សាមី”តិ កខេល្ហ ឆបតិ លិត្តិត្បំ លុខំ វុបខេតសិ, ឋខេឋា បខំ “អខេទាក៌ តុ ខេឋា

ខេប និល”ត្តិ បច្ចខេចក្ខត្តស្ស អក្ខល្ហំ អគ្គិត្ថំ សុបរិសុទ្ធំ និលំ ឌិស្វា បីតិ វុប្បន្នី, បីតិបតស្ស កាខេឃា បស្សម្ពិ, បស្សទ្ធកាឃស្ស តិរាមិសំ សុខំ

អតុកចត្តស្ស ខិត្តស្ស សមាហិតតាឃ ខិបស្សតាចខេសត ខេឃាតិខេសា បតសិកាខេទា វុប្បន្នី៉ អឆ ចា ឋខេឋាតិ កខេល្ហ លុខស្ស វុបតឃខេឋា

ចខេលា ឌាខេឋ វុប្បត្តុំ ខេចឌត៌ ខិក្ខម្ពុខេត្តា ខិបស្សតាឃ ចខេសត ខេឃាតិខេសាបតសិកាខេទា វុប្បន្នី៉ ត្តុឌាតិ ឋខេឋា បខំ

បក្កុចលបច្ចខេចក្ខលាខោលំ វុប្បត្តកាចំ ឌខេយ្យាត្បំ “អាឌីតខេចា បរិតុខេហុ”តិអាឌិ ចុត្តំ៉ ឋំ ខេហេដ្ឋា ចុត្តត្ថខេបច៉

សប្បឌាសខេត្ថុរកាចាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៉

លំ៉ កាតិឃាតខេត្ថុរកាចាចណ្ណតា

វុខេដ្ឋហីតិអាឌិកា អាឃស្វុខេឋា កាតិឃាតខេត្ថុរស្ស កាចា៉ កា វុប្បត្តិ? អឃប្បិ បុរិមត្ថុខេន្ថុ កឋានិកាខេទា ឋត្ថ ឋត្ថ កខេច បុណ្ណាតិ

វុបខិតិត្វា ត្តូបម្ពិ ត្វុដ្ឋប្បាខេឌ សាចត្ថិយំ អណ្ណាតរស្ស ខេកាសិឃខេកាត្តស្ស (ចាហុលាស្ស បុខេត្តា ហុត្វា តិត្តាខេត្តា, បាត្វុកាត្តចខេសត បត

កាតិឃាខេតាតិ លត្តតាខេបា ចឃប្បខេត្តា សាបណ្ណាកាតិខេត្ថុរស្ស កិហិសហាខេឃា ខេឆទំ ឌិស្វា បត្តាឌិខេឋា សបលាឆម្ពុំ កខេទាខេត្តា ទត្តិ “តិដ្ឋាកិកចំ

ខិខេតាខេឌស្សាមី”តិ ចក្ខុមំ អាទុហិ៉ ខេសា ចក្ខុមខេត្តា តិដ្ឋាឃ អកិក្កុខេឋា បចលិឃមាខេតា បរិបតិត្វា ឋខេត្តុច អតត្តុទហិតាឃ ក្សុមិឃា តិបន្នី,

សត្វា ឋស្ស ឋំ បចត្តិ ឌិស្វា សឃំ ឋត្ថ កត្តា អាកាខេស ផត្វា “កាតិឃាតា”តិ សញ្ញា អឌាសិ៉ ខេសា សត្វាទំ ឌិស្វា វុដ្ឋហិត្វា ចត្តិត្វា

សំខេចកឌាខេឋា អដ្ឋាសិ៉ អឆស្ស សត្វា ឆម្ពុំ ខេឌខេសខេត្តា –

“ហ្វេដ្ឋហិ គិឃឹត កាតិឃាត, យា គិក្ខាពហុលេរិ អហុ ខាករឃ្ស;

យា តំ អលសំ បយត្តពន្ធុ, ក្សេចេតេច ខិភាពុ យក្ខរាខា។

៣១១។

“សេឃ្យោបិ យហាយយុក្ខេចេកា, ឲចំ ខាតិខេរាតិ ចត្តេច តំ;

សេមា កេរាហិ ស្សុឌីបយត្តេភា ត្វំ, ភ ហិ តាលំ តច ចិដ្ឋេតច អញ្ញា។

៣១២។

“សត្វា ហិ ចិនេខសិ យក្កេយតំ, សក្កា ខាតិខេរាកឃា អតឹតំ;

បុញ្ញាបរេត្តយប្បយេត្តា, អត្ថឃុញ្ញាឃ្ស ចឡឃំ កេរាហិ សេឃាក។

៣១៣។

“បុរិយាតិ បយុក្ខា ពាត្ថភាតិ, សឈ្លាជិលុរយុល្ហកិក្ខេកាឌី;

យា លិគ្គ្លារតិក្ខា យា គិក្ខំ, អត្ថឃុញ្ញិត្វ ចសាឃ កាតិឃាត។

៣១៤។

“ចសាឃាហិ ខិភាហិ កាតិឃាត, សេឃាកេក្លយបេឆស្ស សេកាចិសេចាសិ;

បប្បឃ្យ អត្តត្តរំ ចិស្សុក្ខិ, បរិគិញ្ញាហិសិ ចារិភាច សេខាតិ។

“បជ្ជោតករោ បរិត្តរំសោ, វាតេន វិនម្យតេ លតាវ;

ឯវម្បិ តុវំ អនាទិយានោ, មារំ ឥន្ទសគោត្ត និទ្ធុនាហិ;

សោ វេទយិតាសុ វីតរាគោ, កាលំ កង្ខ ឥធេវ សីតិភូតោ”តិ។ –

ឥមា គាថា អភាសិ។

តត្ថ ឧដ្ឋេហីតិ និទ្ទាយនតោ ឧដ្ឋហន្តោ ឧដ្ឋានវីរិយំ ករោហិ។ យស្មា និបជ្ជា នាម កោសជ្ជបក្ខិយា, តស្មា មា សយិ។ និសីទាតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា និសីទ។ កាតិយានាតិ តំ នាមេន អាលបតិ។ មា និទ្ទាពហុលោ អហូតិ និទ្ទាពហុលោ និទ្ទាភិភូតោ មា អហុ។ ជាគរស្សូតិ ជាគរ, ជាគរិយមនុយុត្តោ ហោហិ។ មា តំ អលសន្តិ ជាគរិយំ អននុយុញ្ជន្តំ តំ អលសំ កុសីតំ បមត្តពន្ធុ មច្ចុរាជា កូដេនេវ អន្ធហេតេន វិយ នេសាទោ មិគំ វា បក្ខិំ វា ជរារោគេហិ មា ឱនាតុ, មា អភិភវតុ, មា អជ្ឈោត្ថរតូតិ អត្ថោ។

សេយ្យថាបីតិ សេយ្យថា អបិ។ មហាសមុទ្ទវេគោតិ មហាសមុទ្ទស្ស ឩមិវេគោ។ ឯវន្តិ យថា នាម មហាសមុទ្ទូមិវេគោ ឧបរូបរិ ឧដ្ឋហន្តោ តំ អភិក្កមិតុំ អសក្កោន្តំ បុរិសំ អភិភវតិ, ឯវំ ជាតិ ជរា ច កោសជ្ជាភិភូតំ តំ អតិវត្តតេ ឧបរូបរិ អជ្ឈោត្ថរតិ។ សោ ករោហីតិ សោ ត្វំ, កាតិយាន, ចតូហិ ឱឃេហិ អនជ្ឈោត្ថរណីយំ អរហត្តផលសង្ខាតំ ទីបំ អត្តនោ ករោហិ អត្តនោ សន្តានេ ឧប្បាទេហិ។ ន ហិ តាណំ តវ វិជ្ជតេវ អញ្ញន្តិ ហីតិ ហេតុអត្ថេ និបាតោ។ យស្មា តតោ អគ្គផលតោ អញ្ញំ តវ តាណំ នាម ឥធ វា ហុរំ វា ន ឧបលព្ភតិ, តស្មា តំ អរហត្តសង្ខាតំ ទីបំ ករោហីតិ។

សត្ថា ហិ វិជេសិ មគ្គមេតន្តិ យំ សាធេតុំ អវិសហន្តា យតោ បរាជិតា បុថុ អញ្ញតិត្ថិយា, តទេតំ តស្ស ទីបស្ស ការណភូតំ បញ្ចវិធសង្គតោ ជាតិអាទិភយតោ ច អតីតំ អរិយមគ្គំ ទេវបុត្តមារាទិកេ អភិភវិត្វា តុម្ហំ សត្ថា វិជេសិ សាធេសិ។ យស្មា សត្ថុ សន្តកំ នាម សាវកេន អធិគន្តុំ ន វិស្សជ្ជេតព្ពំ, តស្មា តស្ស អធិគមាយ បុព្ពរត្តាបររត្តំ បុរិមយាមំ បច្ឆិមយាមញ្ច, អប្បមត្តោ សតោ សម្បជានោ ហុត្វា អនុយុញ្ជ យោគំ ភាវនំ ទឡ្ហំ ករោហិ។

បុរិមានិ បមុញ្ច ពន្ធនានីតិ បុរិមកានិ គិហិកាលេ អាពទ្ធានិ គិហិពន្ធនានិ កាមគុណពន្ធនានិ បមុញ្ច វិស្សជ្ជេហិ, តត្ថ អនបេក្ខោ ហោហិ។ សង្ឃាដិខុរមុណ្ឌភិក្ខភោជីតិ សង្ឃាដិធារី ខុរេន កតសិរមុណ្ឌោ ភិក្ខាហារភោជី, តិវិធម្បិ បុរិមពន្ធនបហានស្ស

ចិក្ខារទាតិក្ខាតត្ថុយោគស្ស ច ការលចចត៌ ឃស្មា តុំ សញ្ញាឧិបវិទ្ធតោ យុទ្ធោ កិក្ខាហារទោ ឌីចតិ, តស្មា តេ កាយស្មាតុយោគោ ចិក្ខារទាតិក្ខាត្ថុយោគោ ច ត ឃុត្តោតិ ពទោ បុរិយាតិ បយុញ្ជា ពាត្តតាតិ ចិក្ខារទាតិ តិក្ខញ្ជា យាតុយុញ្ជិត្វាតិ យោឌតា៍ ឥសាឃាតិ ឥសាឃស្ស អារយ្យុល្ហុបតិញ្ញាត៌ អតុយុញ្ជា៍

ចំ បត អតុយុញ្ជន្តោ យេត ឥសាតេត ឥសាឃតោ កិលេសា សត្តុទេសា ឌីតា ហោត្តិ, ចំ លក្ខណុបតិញ្ញាត៌ អតុយុញ្ជាតិ ឥទស្សន្តោ “ឥសាឃាតិ ឌីតាតី”តិ អាហ៍ យោគក្ខេមបទេស្ស តោចិឥោតិតិ ចត្វាហិ យោគេហិ តេចយស្ស តិក្ខាតស្ស បឥត្តតោស្ស ទោធិបក្ខិយធម្មស្ស ក្យូលលៅ លេទោ អសិ, តស្មា កាចតំ ប្រស្សក្ខារបត្តោ អតុត្តរំ ប្រត្តទហិតំ, ឌិបុឌ្ឍិ តិក្ខាត៌ អរហត្តញ្ញា បយុឃ្ឃ ឋិបុលិត្វា បត តុំ បរិតិក្ខាហិសិ៍ ចារិតាច ខោតីតិ យហតា សលិលចុឌ្ឍិតិបិតេតត អក្កុលន្តោ ឌិឃ អរិឃយក្កចុឌ្ឍិតិបិតេតត បរិតិក្ខាឃិស្សតិ៍

បឌ្ឍោតាតទោតិ បឌ្ឍោតិ៍ កទោ បឌីយេវិ៍ បរិត្តាទំសោតិ ល្កក្ខក្ខិតោ៍ ឌិតយ្យតេតិ ឌិតឃឹយតិ អបតិឃ្យតិ៍ លតោចាតិ ចល្លិ ឌិឃ៍ ត្តចំ ចុត្តិ ហោតិ – ឃថា ចក្ខិអាឌិបក្ខយចេកលេល្លត បរិត្តាទំសោ យត្ថបតោ បឌីយេវិ អបរិកា លតា ចា ចារេតត ឌិឆយិឃ្យតិ ឌិត្តិសិឃ្យតិ, ឲុចំ ឲុចប្បិ៍ តោសិឃកោត្តោាឃ, ត្តត្ថសកោត្តា, ត្តត្ថសយាតកោត្តិ៍ យារំ តស្ស ចរេស អតាចត្តតា អតុបិឌាតតោ ច អតាឌិឃាតតា, តិក្ខតាហិ ឌិឆេយហិ ឌិត្តិរេសហិ៍ ឲុចំ បត ឌិត្តិសយាតោ ទេសា តុំ ទេចឥឃិតាស្ស សត្តាស្ស ទេចឥតាស្ស ឌិកាតឆ្នាត្តរោកា ត្តាទេច ត្តាយស្សិយេច អត្តកាទេច សត្តុកិលេសឥទេចបរិត្យអាហាការទេត សិតិក្ខុតោ តិក្ខុទោ អត្តតោ បរិតិក្ខាតកាលំ កញ្ញ អាកេយហីតិ ៍ ឲុចំ សត្តាទា អតុបិឌ៍សេរំ តិក្ខាត៌ បិលេបត្វា ឥសេតាឃ កតាឃ ទេទោ ឥសេតាចសាទេត ឌិបស្សត៌ ចឥញ្ញត្វា អរហត្តំ ឋិបុលិ៍ អរហត្តំ បត បត្វា សត្តាទា ឥសិតតិឃាទេយតេច ត្តាយា កាថា អភាសិ៍ តា ឲុច ត្តាយា កាថា ទេទស្ស អញ្ញាត្យាកទលញ្ញា ឌាតា៍

កាតិឃាតទេត្វកាថាចណ្ណតា តិឌ្ឍិតា៍

ប៉៍ យិកឌាលទេត្វកាថាចណ្ណតា

ស្វទេសិទោតិអាឌិកា អាឃស្មតោ យិកឌាលទេត្វស្ស កាថា៍ កា ប្បេត្តិ? អយម្បិ បុរិមញុទ្ធេស្ស កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភទេច បុញ្ញាតិ ប្បបចិតន្តោ ត្តាយស្សិ ញុទ្ធប្បាទេ សាចត្ថិយំ ចិសោលាយ យហាប្បបិសិកាយ បុត្តោ ហុត្វា តិក្ខត្តិ, យិកឌាទេលិតិស្ស តាមំ អហោសិ៍ សោ ចិហារំ កត្វា អតិល្ហូសោ ធម្មស្សចទេត បឌិលទ្ធសទ្ធោ បព្វឌិត្វា ចិបស្សត៌ ចឥញ្ញត្វា អរហត្តំ បត្វា អញ្ញាំ ញ្យាកទោទត្តោ –

៣៧សិ៍

“ស្វទេសិតោ ចក្ខុមតា, ញុទ្ធេនាធិច្ចពន្ធុនា;

សត្តសំយោជនាតីតោ, សត្តចង្កវិនាសនោ។

៣១៨។

“និយ្យានិកោ ឧត្តរណោ, តណ្ហាមូលវិសោសនោ;

វិសមូលំ អាឃាតនំ, ឆេត្វា បាបេតិ និព្វុតឹ។

៣១៩។

“អញ្ញាណមូលភេទាយ, កាយយន្តវិឃាដនោ;

វិញ្ញាណានំ បរិគ្គហេ, ញាណវជិរនិបាតនោ។

៣២០។

“វេទនានំ វិញ្ញាបនោ, ឧបាទានប្បមោចនោ;

ភវំ អង្គារកាសុំវ, ញាណេន អនុបស្សនោ។

៣២១។

“មហារសោ សុគម្ភីរោ, ជរាមច្ចុនិវារណោ;

អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ, ទុក្ខូបសមនោ សិវោ។

៣២២។

“កម្មំ កម្មន្តិ ញត្វាន, វិបាកញ្ច វិបាកតោ;

បដិច្ចប្បត្តឆមុប្បាតំ, ឃធាចារលោកឥស្សតោ;

យហារលយក្ខយោ សត្តោ, បរិយោសាតកក្ខកោ”តិៈ – ព្ទុយា កាធា អការិ;

តត្ថ ឞុខេសិតោតិ ឞុដ្ឋុ ខេសិតោ, ចេតឃ្យញ្ញាសឃាត្ស្សបំ ឌិដ្ឋឆម្ពិកសយ្យាឃិកបរយត្ថាតំ ឃាធាចតោ ចិកាចតចសេត ខេសិតោតិ អត្ថោៈ អឆ ចា ឞុខេសិតោតិ សម្មា ខេសិតោ, បចត្តិតិចត្តិតំ តក្រុឃហេត្វុតដ្ឋា អចិបរឹតតោ បកាសតចសេត ការិតោ ឞ្វាព្យាតោតិ អត្ថោៈ ចក្ខុយតាតិ ឞំសចក្ខុ, ឌិព្ពចក្ខុ, បញ្ញាចក្ខុ, ព្ុទ្ធចក្ខុ, សយត្តចក្ខូតិ ព្ទុយេហិ បញ្ចហិ ចក្ខូហិ ចក្ខុយតាៈ ព្ុទ្ធេតាតិ សព្ពញ្ញុព្ុទ្ធេតៈ អាឌិច្ចពន្ធុតាតិ អាឌិច្ចកោរត្តតៈ ក្ុចិឆោ ហិ លោកេ ឈត្តិឃចំសោ – អាឌិច្ចចំសោ, សោយចំសោតិៈ តត្ថ អាឌិច្ចចំសោ, ឞក្កាកទាឌចំសោតិ ខាតិតព្ពំៈ តតោ សញ្ចាតតាយ សាកិឃា អាឌិច្ចកោត្តាតិ កកចា “អាឌិច្ចពន្ធុ”តិ ក្ុច្ចតិៈ អឆ ចា អាឌិច្ចស្ស ពន្ធុតិបិ កកចា អាឌិច្ចពន្ធុ, ឞ្វាឃយត្ថោ ហេដ្ឋា ក្ុត្តោយេចៈ កាយទាកសំយោឌតាឌីតំ សព្ពសំ សំយោឌតាតំ សយតិក្កយតកាចតោ សព្ពសំយោឌតាតីតោ តតោ ឲច កិលេសកម្មចិបាកចដ្ដាតំ ចិតាសតតោ ចិក្កសតតោ សព្ពចដ្ដចិតាសតោ, សំសារចារកតោ តិឃ្យាតតោ តិឃ្យាតិកោ, សំសារយហោឃតោ សមុត្តរណេដ្ឋត ឋុត្តរណោ, កាយតណ្ហាឌីតំ សព្ពតណ្ហាតំ មូលំ អចិជ្ជំ អយោតិសោ យតសិការក្ដា ចិសោរេតិ ឞុក្ខារបតីតិ តណ្ហាមូលចិសោសតោ, តិស្សម្បិ ចេធាតំ សម្បជិចេឆស្ស ចិក្កសតតោ ចិសស្ស ក្ុក្ខស្ស ការលត្តា ចិសមូលំ, សត្តាតំ ញ្យសត្បុប្បត្តិដ្ឋាតតាយ អាឈាតតំ កម្មំ កិលេសំ ចា លេត្វា សមុច្ឆិត្វា តិព្ពុតិ តិព្ពាតំ បាបេតិៈ

អញ្ញាណស្ស មូលំ អយោតិសោ យតសិការោ អាសចា ច “អាសចសមុឆយា អចិជ្ជាសមុឆយោ”តិ (មៈ តិៈ ១ៈ១០៣) ហិ ក្ុត្តំ, តស្ស ភេឌាយ ចឌិរុបយតាការណេត កិត្ដតត្វាយៈ អឆ ចា “អចិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា”តិអាឌិចចតតោ (ចិភៈ ២២៥-២២៩; សំៈ តិៈ ២ៈ១) អញ្ញាណំ មូលំ ឲតស្សាតិ អញ្ញាណមូលំ, ភចចក្កំ, តស្ស យក្ខាណាចឌិរេត បភាលត្ថំ ខេសិតោតិ សម្ពន្ធោៈ កម្មឃត្តចិឈាដតោតិ កម្មឈដិតស្ស អត្តភាចឃត្តស្ស ចិក្កសតោៈ ចិញ្ញាណាតំ បរិក្ខេហតិ កាយភចាឌីសុ ឃធាសកកម្មុតា ចិញ្ញាណក្ខហេណ ឋបដ្ឋិតេតិ ចចតសេសោៈ តត្ថ តត្ថ ហិ ភវេច បដិសន្ធិឃា កហិតាយ តំតំភចតិស្សិតចិញ្ញាណាតិបិ កហិតាតេច ហោត្តិៈ ញាណចឌិរតិបិតតោតិ ញាណចឌិរស្ស តិបិតោ, ញាណចឌិរំ តិបិតត្វា តេតំ បភាលតាៈ លោកុត្តរឆម្មោ ហិ ឋប្បជ្ជមាតោ សត្តយភចាឌីសុ ឋប្បជ្ជតារហាតិ ចិញ្ញាណាតិ កិត្ដត្តមេច ឋប្បជ្ជតីតិៈ

ចេឌតាតំ ចិញ្ញាបតោតិ ឞុលាឌីតំ តិស្សន្តំ ចេឌតាតំ ឃធាក្កមំ ក្ុក្ខសល្លាតិច្ចចសេត ឃាធាចតោ បចេឌកោៈ ឋបិធាតប្បយោធតោតិ កាយុបិធាតាឌីហិ ចតូហិបិ ឋបិធាតេហិ ចិត្តសត្តាតស្ស ចិយោធកោៈ កចំ អក្ខារកាយ្ហំច, ញាណេត អត្ុបស្សតោតិ កាយភចាឌិតចចិឆម្បិ កចំ ឲកាឆសហិ អក្ខិហិ អាឌិត្តកាចតោ សាធិកបេរិរំសំ អក្ខារកាយ្ហំ ចិឃ យក្ខញាណេត អត្ុបច្ចក្ខតោ ឆស្សតាៈ

សត្តបណីតកាចតោ អតិត្តិករដ្ឋេត យហារសោ បរិញ្ញាឌិចសេត ចា យហាកិច្ចតាយ សាយញ្ញាផលចសេត យហាសប្បត្តិតាយ ច

យហារេរោ, អត្ថបចិតសម្ពារេទហិ ក្សេចកាហតាយ អលង្គតេឃ្យបតិដ្ឋតាយ ច ស្វេដ្ឋ កម្ពីរោ ឌេរាយច្ឆតិចារណោ, អាយតិ កចាកិតិប្បត្តិយា តិចត្តតេត ឌេរាយ យច្ឆតោ ច បដិរេសឆរោកា· ត្ថងាតិ យឆាចុត្តក្យលចិរេសសឃុត្តំ ឆម្ពុំ សទ្វបតោ ងេស្សត្តោ “អរិយោយា អដ្ឋក្កិកោ”តិ ចត្វា បុតបិ តស្ស កតិបយេ ក្យេណ ចិការេចតំ “ក្សក្លួបសយតោ សិចោ”តិអាឌិយាហ· តស្សត្តោ – បរិសុទ្ធដេ្ឋត អរិយោយា, សម្ពាឌិដ្ឋិអាឌិអដ្ឋឆម្ពុសរេយាឆាតតាយ អដ្ឋក្កិកោ, តិត្ថាតករចេសតេដ្ឋត យរក្កា សកលចដ្ឋក្សក្លច្ចុបសយតេដ្ឋត ក្សក្លច្ចុបសយតោ, រេលយេដ្ឋត សិចោ·

យឆា ត្ថតោ ធាហិរកសយរេយ អសម្ពាសម្ពុទ្ធបរេចឌិតត្តា កម្ពុចិបិរេកា ចិបល្លារសា សិយាតិ ឲចំ អចិបល្លារសត្វា បដិច្ឆប្បត្តឆម្ពាតំ បដិច្ចុសម្បប្បត្តេស្លុ ឆម្ពុសុ កម្ពុំ កម្ពុត្តិ ចិបិកញ្ចា ចិបិកតោ ធាត្វាត បុត្តាកាកធាររោណត ឌាតតេហត្យ សស្សត្យេច្ឆងក្កាហាតំ ចិឆយតេត ឃាធាចតោ អារលិកងស្សតោ តក្ករស្ស លេិក្យត្តរធាណោរលិកស្ស ងស្សតោ· រកតចិ កញ្ចិ កងាចិបិ អត្តបដ្ឋតត្តា យហាររលយំ តិត្ថាតំ កច្ឆតិ សេត្តូ កយេតិ ចាតិ យហាររលយក្កយា, សត្តកិរលសងរឆបរិត្យអាហច្ចុបសយតតោ សរេត្តា, អក្យប្បាយ រចតោចិយុត្តិយា អត្តបិឌិរេសសាយ ច តិត្ថាតឆាត្យយា បិបតេត បរិរេយាសាតកដ្ឋរកា សុរេងសិតោ ចក្លួយតាតិ រឃាឌតា·

ឲចំ រឆរោ តាតាតរេយហិ អរិយឆម្ពុំ បសំសត្តោ តស្ស ឆម្ពុស្ស អត្តតា អឆិកតកាចំ អត្ថាបរេងរសត បការរេសិ·

យិកឌាលរេត្តរកាធាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា·

៥· បុរេទាហិតបុត្តរេឌត្តរេត្តរកាធាចណ្ណតា

ឌាតិយរេងត យរេត្តាហត្តិអាឌិកា អាឃស្តុតោ រេឌត្តរេត្តរស្ស កាធា· កា ដ្ឋប្បត្តិ? អឃម្បិ បុរិយត្យរេដ្ឋសុ កតាឆិការោ តត្ត តត្ត កេច បុញ្ញាតិ ដ្ឋបចិតិត្វា ត្ថយម្ពិ ត្យឌ្ឍប្បារេង សាចត្តិឃំ រកាសលរេញ្ញា បុរេទាហិតស្ស បុត្តា ហុត្វា តិត្ថាត្តិ, តស្ស រេឌត្តាតិ តាមំ អរេហាសិ· រេសា ចឃប្បត្តោ ឌាតិយរេងត រកាទ៏កស្សរិយទ្វបយរេងត ច យរេត្តា អញ្ញោ ហីត្យឲរេត្តា កក្ខដ្ឋាតិយាតម្បិ អបចិតិ អករេទារេត្តា យាតធរេទ្ធ ចិចរតិ· រេសា ឲកឌិចសំ សត្តារំ យហតិយា បរិសាយ បរិច្ចុតំ ឆម្ពុំ រេងរេសត្តំ ឌិស្វា ដ្ឋបសក្កយរេត្តា “សរេច យំ សយណោ រកាតរេយា បឋមំ អាលបិស្សតិ, អហម្បិ អាលបិស្សាមិ; រេតា រេច, តាលបិស្សាមី”តិ ចិត្តំ ដ្ឋប្បារេងត្វា ដ្ឋបសក្កមិត្វា ឋិតោ កកចតិ បឋមំ អតាលបរេត្ត សឃម្បិ យាតេត អតាលបិត្វា កយតាកាទំ ងេស្សសិ· តំ កកចា –

“ត យាតំ ព្រាហ្មណ សាធុ, អត្តិកស្មឹង ព្រាហ្មណ;

រេឃត អត្ថេត អាកង្ខិ, តរេយចយត្យព្រាហរេឃ”តិ· (សំ· តិ· ១·១០១) –

ការាយ អញ្ញតរិស្សិ· ទេសា “ចិត្តំ ទេ យមលោ កោតយោ ជាតាតី”តិ អភិប្បសន្នោ ភគវតោ បរិវេស្ស និវសា តិបតិត្វា បរយតិបច្ចាកាវិ

គត្វា –

“កេស្ស ន យាតិ គយិរាឆ, កេស្ស ចស្ស សការវេចា;

កស្ស អបចិតា អស្សុ, កស្ស សាធុ សុប្បជិតា”តិ· –

បុន្ធិ· តស្ស ភគវា –

“យាតរិ បិតរិ ចាបិ, អថេឆា ជេដ្ឋបិក្ខាតរិ;

អាចរិយេ ចតុត្ថយិក្ខាសយលោកាទូលោស្ស ច·

“តេស្ស ន យាតិ គយិរាឆ, តេស្ស អស្ស សការវេចា;

កស្ស អបចិតា អស្សុ, ត្យស្ស សាធុ សុប្បជិតា·

“អរហន្តេ សីតិភូតេ, គតកិច្ចេ អនាសវេ;

និហច្ច យាតិ អត្តទ្ធោ, តេ នយស្ស អត្ថុត្តរេ”តិ· (សំ· និ· ១·១០១) –

បញ្ញាចិស្សជ្ជេត្តា ឆយំ ទេសនិ· ទេសា តាយ ទេសនាយ សោតាបន្នោ ហុត្វា បព្ពជិត្វា ចិបស្សនាយ កម្មំ ករោន្តោ អរហត្តំ បត្វា អត្តនោ បដិបត្តិកិត្តនយុលេន អញ្ញា ព្យាករោន្តោ –

៣១៩·

“ជាតិមទេន មត្តោហំ, ភោគិស្សរិយេន ច;

សណ្ឋានវណ្ណរូបេន, មទមត្តោ អចារិហំ·

໓໑໓ˋ

“ນາຕ຺ຕເນາ ສມກໍ ກຎ຺ຈິ, ອຕິເຣກຎ຺ຈ ມຎ຺ຎິສໍ;

ອຕິມານຫເຕາ ບາເລາ, ປຕ຺ຖເທ຺ຘາ ອຸສ຺ສິຕທ຺ຘເຊາˋ

໓໑໔ˋ

“ມາຕຣໍ ປິຕຣຎ຺ຈາປິ, ອເຎ຺ຎປິ ຄຣຸສມ຺ມເຕ;

ນ ກຎ຺ຈິ ອຠິວາເທສິໍ, ມານຕ຺ຖເທ຺ຘາ ອນາທເຣາˋ

໓໑໕ˋ

“ທິສ຺ວາ ວິນາຍກໍ ອຄ຺ຄໍ, ສາຣຖີນໍ ວຣຸຕ຺ຕມໍ;

ຕປນ຺ຕມິວ ອາທິຈ຺ຈໍ, ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຄປຸຣກ຺ຂຕໍˋ

໓໑໖ˋ

“ມານໍ ມທຎ຺ຈ ຉເຑ຺ຑຕ຺ວາ, ວິປ຺ປສເນ຺ນນ ເຈຕສາ;

ສິຣສາ ອຠິວາເທສິໍ, ສບ຺ບສຕ຺ຕານມຸຕ຺ຕມໍˋ

໓໑໗ˋ

“ອຕິມາເນາ ຈ ໂອມາເນາ, ປຫີນາ ສຸສມູຫຕາ;

អប្បិយាតោ សប្បដ្ឋិតោ, សទ្ធា យាតបិដា ហតា”តិ –

ព្ពយា កាថា អកាសិ។

តត្ថ ឌាតិយទេត យទេត្វាហត្ថិ អហំ ក្ខិទេ្ឋ ព្រាហ្មណកុលេ តិព្ពទេត្វា, “ត យាឌិសោ ក្ខទេតា សុឌាទេតា អទេព្ហា អត្ថិ”តិ កុលយាទេតត យទេត្វា យាតឆទេ្ឋា អចារិត្តិ ទេឃាឌតា។ ទេកាទេ៍កស្សិទិយេត ចាតិ ចិកទេចត អាឌិបទេ្ឋត ច ទេហតុក្ខទេតត ទេកាកសយ្យឌញ្ហា ព្ពស្សិទិឃសយ្យឌញ្ហា បដិទ្ឋ ក្ខប្បត្តយទេត យទេត្វា អហំ អចារិត្តិ ទេឃាឌតា។ សណ្ហាតចណ្ហុទេបតាតិ សណ្ហាតំ អាទេរាហបរិណាហសយ្យត្តិ, ចទេណ្ហា ឰឌាតសាយតាឌិលចិសយ្យត្តិ, រូបំ អក្កបទ្ឋក្កទេសាកា។ ព្ពឆាបិ ចុត្តតទេយត ទេឃាឌតា ទេចឌិតទ្ឋា។ យឌយទេត្វាតិ ចុត្តប្បកាទេតា អទេព្ហាតបិ យទេត យទេត្វា។

តាត្តទេតាសយកំ កត្ថិតិ អត្តទេតា សយកំ សឌិសំ ឌាតិអាឌីហិ សយាតំ អតិទេទកំ ចា កត្ថិ ត យព្ហាសំ ត យព្ហា, យឃា សយាតយ្បិ ត យព្ហា, កុទេតា អឆិកត្តិ អឆិប្បាទេឃា។ អតិយាតហទេតា ពាទេលិតិ ពាទេលិ អហំ តទេតា ពាលកាចទេតា អតិយាទេតត លត្វាបហតកុសលិចាទេរា, តទេតា ឲុច បត្តទេ្ឋា ក្ខស្សិតទ្ឋទេឌា ឆយ្ឆចទេសត កទ្វតយ្បិ តិបទ្ឋកាទេស្ស អកាទេណទេតា កុសំ ឆទេ្ឋា អទេតាតយតឆទ្ឋឌាទេតា ក្ខស្សិតយាតទ្ឋទេឌា។

ចុត្តទេយចត្ថំ បិកាដតទំ កាតុំ “យាតទ”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ។ តត្ថ អទេព្ហាតិ ទេឌដ្ឋកាតុអាឌិទេក, សយណព្រាហ្មណេ ច។ កទុសយ្ឲតេិ កទ្វតិ សយ្ឲតេ កទុដ្ឋាតិទេឃ។ អតាឌទេរាតិ អាឌទេទហិទេតា។

ឌិស្សា ចិតាឃកំ អក្កត្តិ ឲចំ យាតឆទេ្ឋា ហុត្វា ចិចទេទេត្ថា ឌិដ្ឋឆយ្បិកសយ្យទាឃិកបទេយទេត្វហិ ទេចទេតឃ្យាតំ ចិតឃតទេតា សឃយ្គុតាឃ តាឃកកាចទេតា ច ចិតាឃកំ។ សទេឌចទេក ទេលិទេក ឃីលិឌិកុទេណហិ ទេសដ្ឋកាចទេតា អក្កុំ បុទិសឌយ្ឲាតំ អទ្ឋត្តតាឃ ឌយតទេតា សាទេឆិតំ ចទុត្តយំ, អតិចិឃ ក្ខត្តយំ ព្យាយប្បកាឌិឰកាទេសត អាឌិទ្ឋយិច តបត្តំ, ឰកាសត្តំ កិក្កុសឈ្ឈុទេក្កុតំ ឆយ្ឲ ទេឌសេត្តំ សទ្ធាសត្វាតំ ក្ខត្តយំ សត្វាទំ ឌិស្សា ព្យទ្ឋាតុកាទេចត សត្តឌ្ឌិទេតា “អហទេយច ទេសទេដ្ឋា, អទេព្ហា ហឹតា”តិ បចត្តយាតំ ទេកាកយឌាឌិយឌញ្ហា លទេដ្ឋត្វា បហាឃ ចិប្បសទេត្ថត ទេចតសា សិទេសា អកិចាទេឌសិត្តិ ទេឃាឌតា។ កចំ បតាឃំ យាតឆទេ្ឋា សយាទេតា សត្វុ ឌស្សតយទេត្វត យាតំ បហាសីតិ? ត ទេលា បទេតតំ ឲចំ ឌដ្ឋព្ហំ។ សត្វុ ឌស្សតយទេត្វត យាតំ ត បហាសិ “ត យាតំ, ព្រាហ្មណ, សាធុ”តិអាឌិកាឃ បត ទេឌសតាឃ យាតំ បហាសិ។ តំ សទ្ធាឃ ចុត្តំ “យាតំ យឌញ្ហា លទេដ្ឋត្វា, ចិប្បសទេត្ថត ទេចតសា។ សិទេសា អកិចាទេឌសិ”ត្តិ។ ចិប្បសទេត្ថត ទេចតសាតិ ច ព្ពត្វយ្យុតលក្ខុទេណ កទេណចឆតំ ឌដ្ឋព្ហំ។

“អហទេយច ទេសទេដ្ឋា”តិ បចទេត្វា យាទេតា អតិយាទេតា។ “ព្ពទេយ បត តិហឹតា”តិ អទេព្ហា ហឹតទេតា ឌហត្តស្ស យាទេតា “ឰយាទេតា”តិ ចឌត្តិ។ “ទេសទេឃ្យាហយស្មី”តិ បត អព្ហា អតិក្កយិត្វា អត្វាតំ ទេសឃ្យទេតា ឌហត្តស្ស បចទេត្វា ទេសឃ្យយាទេតា អតិយាទេតា។ “ហឹទេតាហយស្មី”តិ បចទេត្វា ហឹតយាទេតា ឰយាទេតា។ បហឹតា សុសយ្វុហតាតិ ទេហដ្ឋិយយទេក្កហិ បហឹតា ហុត្វា អក្កយទេក្កត សុដ្ឋ សយ្ឈ្ឈដិតា។ អប្បិយាទេតាតិ “ឲទេសាហយស្មី”តិ លទេត្ថ “អហ”ត្តិ កហណចទេសត បចត្តយាទេតា។ សទ្ធាតិ ត ទេកចលំ អតិយាតឰយាតអប្បិយាតា ឲច, អឆ ទេលា ទេសឃ្យស្ស ទេសឃ្យយាតាឌទេឃា

ភចបិឆា អត្តូរទេកទេត អទេភពចិឆា ច សទេត្ត យាភចិឆា យាភទេកាដ្ឋាសា ហតា អក្កុយទេក្កុភ សយឈ្លាងិតាតិ៍

ឃុទោហិតបុត្តទេត្តួរទេត្តួរកាធាចល្លូភា ភិដ្ឋិតា៍

១០៍ ស៊ុយភទេត្តួរកាធាចល្លូភា

ឃគាភទេចា បព្តូខិទេតាតិអាតិកា អាឃស្ទុទេតា ស៊ុយភទេត្តួរស្ស កាធា៍ កា ឧប្បត្តិ? អឃយ្បិ បុទិយពុទ្ធេស្ទុ កតាធិការទោ តត្ថ តត្ថ ភវេច បុញ្ញាតិ ឧបចិតទេត្វា សិខិស្ស ភកចទេតា កាទេល យាលិការកុទេល តិព្វត្តិត្វា ចិញ្ញាតំ បទេត្វា ឲកឌិចសំ សិខិ ភកចត្តិ បស្សិត្វា បសត្តូយាភទេសា ស៊ុយភបុប្ផេហិ បុដ្ឋំ អកាសិ៍ ទេសា ទេតភ បុញ្ញកទេម្ទុភ ទេកចយភុស្សេសុ សំសទេត្តា ព្លយស្ទិ ពុទ្ធុប្បាទេគ អញ្ញតទេស្ស ឧបាសកស្ស ទេកទេហ បដិសត្ថិំ កល្ហិា ទេសា ច ឧបាសទេកា អាឃស្ទុទេតា អត្តុរុទ្ធទេត្តួរស្ស ឧបដ្ឋាទេកា អទេហាសិ៍ តស្ស ច តទេតា បុទេព្វ ខាតាខាតា គារកា យទឹសុ៍ ទេតភ ទេសា "សចាហំ ព្លគាតិ ឲកំ បុត្តំ លកិស្សាយិ, អយ្យស្ស អត្តុរុទ្ធទេត្តួរស្ស សត្តិទេក បព្ពាទេខស្សាយីិ"តិ ចិត្តំ ឧប្បាទេគសិ៍ ទេសា ច គសយាសច្ចុទេឃត ខាទេតា អទេរាកោទេឃច ហុត្វា អត្តក្កុទេយត ចទេឌ្ឍទេត្វា សត្តចស្សិទេកា អទេហាសិ, តំ បិតា ទេធរស្ស សត្តិទេក បព្ពាទេខសិ៍ ទេសា បព្ពុខិត្វា តទេតា បរិបក្កញាណត្តា ចិបស្សភាឃ កម្ពំ កទេរាទេត្វា ភចិរទេស្សច ឈឡអភិទេញ្ញា ហុត្វា ទេធរំ ឧបដ្ឋហទេត្វា "បាភីឃំ អាហរិស្សាយីិ"តិ ឈដំ អាគាឃ ព្លទ្ធិឃា អទេភាតត្តគហំ អកយាសិ៍ អទេធទេកា យិច្ឆាឌិដ្ឋិទេកា ភាកទាខា អទេភាតត្តគហំ បដិច្ឆារទេគទេត្វា សត្តល្លត្តំ ទេភាទេកភ បរិក្ខិបិត្វា ឧបរិ យហត្តំ ចលំ កត្វា ស៊ុយភស្ស បាភីឃំ កទេហតុំ ឱកាសំ ភ ទេគតិ៍ ស៊ុយទេភា កទុឡអទ្ទំបំ កទេហត្វា តំ ភាកទាខំ អភិកចិត្វា បាភីឃំ កទេហត្វា ទេធរស្ស ចសត្តដ្ឋាតំ ឧឌ្ឌីស្ស អាកាទេសភ កច្ឆតិ៍ តំ សត្វា ទេខតចទេភ តិសិទេត្វា តថា កច្ឆត្តំ ឌិស្វា ធយ្មទេសភាបតិ អាយទេត្តត្វា, "សារិបុត្ត, ព្លយំ បស្សា"តិអាតិភា ចតូហិ កាធាហិ តស្ស កុទេលា អកាសិ៍ អធ ស៊ុយភទេត្តួទោ –

៤២៩៍

"ឃគា ភទោ បព្តូខិទេតា, ខាតិឃា សត្តចស្សិទេកា;

ព្លទ្ធិឃា អភិទេភាត្វាភ, បត្តុកិព្ទំ យហិទ្ធិកំ៍

៤៣០៍

"ឧបជ្ឈាឃស្ស ឧទកំ, អទេភាតត្តា យហាសទា;

អាហរាយិ តទេតា ឌិស្វា, យំ សត្វា ឲតគព្រចិ៍

៣១៨។

“សារិបុត្ត ព្ចុយំ បយ្យ, អាកន្ធត្តិ កុយារកំ;

ក្ខកកុយ្ឈយាគាឃ, អញ្ញត្តិ ស្ុសយាហិតំ។

៣១៩។

“បិសាឌិកោភ ចតេ្តភ, កល្យារ៏លារិឃាបតេឆា;

សាយលោតោត្សុទ្ធស្ស, ព្លឌ្ឋិឃា ច ចិសារតោគា។

៣១១។

“អាឌាតឹយេឃភ អាឌោញ្ញា, សាភ្ញុភា សាភ្ញុកាទិតោ;

ចិតឹតោ អភ្សុឧេទ្ធភ, កតកិតេ្ថភ សិក្លិតោ។

៣១៣។

“តោសា បត្វា បតយំ សត្តិ, សន្និកត្វា អក្សុប្បំ;

សាយលោតោ ស ស្សយតោភា, យា យំ ឌញ្ញាតិ ព្លន្ធតី”តិ –

អញ្ញាញ្ញាកោលាចតេសត ៤ គាថា អភាសិ។

តត្ថ អាឌិតោ ទ្វេ គាថា ស្សយតត្ថេរេតេច ភាសិតា, ព្លតោ ចតស្សា ចំ បសំសត្តេត សត្វាតោ ភាសិតា។ តា សព្ពា ឲកញ្ញេកត្វា ស្សយតត្ថេតោ បន្ធា អញ្ញាញ្ញាកោលាចតេសត អភាសិ។ តត្ថ បត្តិព្វត្តិ ភាគោះ។ តតោតិ តត្ថ, ឃតា ភតេចា បត្តឌិតោ ឌាតិឃា

សត្តវស្សិកោ ឥទ្ធិពលេន មហិទ្ធិកំ នាគរាជំ អភិភវិត្វា អនោតត្តទហតោ ឧបជ្ឈាយស្ស បានីយំ អាហរាមិ, តស្មិំ កាលេតិ អត្ថោ។

មំ ឧទ្ទិស្ស មយ្ហំ សត្ថា ឧទតេពាចិ, តំ ទស្សេន្តោ, “សារិបុត្ត, ឥមំ បស្ស”តិអាទិមាហ។ អជ្ឈត្តំ សុសមាហិតន្តិ វិសយជ្ឈត្តភូតេន អគ្គផលសមាធិនា សុដ្ឋុ សមាហិតំ។

បាសាទិកេន វត្តេនាតិ បស្សន្តានំ បសាទាវហេន អាចារវត្តេន, ករណត្ថេ ឥទំ ករណវចនំ។ កល្យាណិរិយាបថោតិ សម្បន្និរិយាបថោ។ បាសាទិកេន វត្តេនាតិ វា ឥត្ថម្ភូតលក្ខណេ ករណវចនំ។ សមណស្ស ភាវោ សាមញ្ញំ, សាមញ្ញត្ថិ អត្ថោ។ តទត្ថំ វទតិ បវត្តតីតិ សាមណេរោ, សមណុទ្ទេសោ។ ឥទ្ធិយា ច វិសារទោតិ ឥទ្ធិយម្បិ ព្យត្តោ សុកុសលោ។ អាជានីយោតិ បុរិសាជានីយោ។ អត្តហិតបរហិតានំ សាធនតោ សាធុនា កតកិច្ចេន អនុរុទ្ធេន សាធុ ឧកមហិតសាធកោ, សុដ្ឋុ ច អាជានីយ ការិតោ ទមិតោ។ អគ្គវិជ្ជាយ វិនីតោ អសេក្ខភាវាបាទនេន សិក្ខិតោ សិក្ខាបិតោតិ អត្ថោ។

សោ សាមណេរោ សុមនោ បរមំ សន្តិំ និព្ពានំ បត្វា អគ្គមគ្គាធិគមេន អធិគន្ត្វា សច្ឆិកត្វា អត្តបច្ចក្ខំ កត្វា អកុប្បំ អរហត្តផលំ អប្បិច្ឆភាវស្ស បរមុក្កំសគតត្តា មា មំ ជញ្ញាតិ មំ “អយំ ខីណាសវោ”តិ វា “លទ្ធអភិញ្ញោ”តិ វា កោចិបិ មា ជានេយ្យាតិ ឥច្ឆតិ អភិកង្ខតីតិ។

សុមនត្ថេរគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១១. ន្ហាតកមុនិត្ថេរគាថាវណ្ណនា

វាតរោគាភិនីតោតិអាទិកា អាយស្មតោ ន្ហាតកមុនិស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ បុញ្ញានិ ឧបចិនិត្វា ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ រាជគហេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្វត្តិត្វា វយប្បត្តោ វិជ្ជាដ្ឋានេសុ និប្ផត្តិំ គតោ ន្ហាតកលក្ខណយោគេន ន្ហាតកោតិ បញ្ញាយិត្ថ។ សោ តាបសបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា រាជគហស្ស តិយោជនប្បមាណេ ឋានេ អរញ្ញាយតនេ នីវារេហិ យាបេន្តោ អគ្គិំ បរិចារយមានោ វសតិ។ តស្ស សត្ថា ឃដេ វិយ បទីបំ ហទយព្ភន្តរេ បជ្ជលន្តំ អរហត្តូបនិស្សយំ ទិស្វា អស្សមបទំ អគមាសិ។ សោ ភគវន្តំ ទិស្វា ហដ្ឋតុដ្ឋោ អត្តនោ ឧបកប្បនកនិយាមេន អាហារំ ឧបនេសិ។ តំ ភគវា បរិភុញ្ជិ។ ឯវំ តយោ ទិវសេ ទត្វា ចតុត្ថទិវសេ “ភគវា តុម្ហេ បរមសុខុមាលា, កថំ ឥមិនា អាហារេន យាបេថា”តិ អាហ។ តស្ស សត្ថា អរិយសន្តោសគុណំ បកាសេន្តោ ធម្មំ ទេសេសិ។ តាបសោ តំ សុត្វា សោតាបន្នោ ហុត្វា បព្ពជិត្វា អរហត្តំ បាបុណិ។ ភគវា តំ អរហត្តេ បតិដ្ឋាបេត្វា គតោ។ សោ បន តត្ថេវ វិហរន្តោ អបរភាគេ វាតាពាធេន ឧបទ្ទុតោ អហោសិ។ សត្ថា តត្ថ គន្ត្វា បដិសន្ថារមុខេន តស្ស វិហារំ បុច្ឆន្តោ –

“ចាតុរោកាកិតឹរេចា ត្វំ, ចិហរំ កាននេ ចរេ;

បចិទ្ធកោចរេ ល្ងុខេ, ពាធំ កិញ្ចិ ករិស្សសិ”តិ៍ – កាផយាហ; អផ ផេរោ –

១០៩៍

“បីតិសុខេន ចិបុលេន, ផរិត្វាន សមុស្សយំ;

ល្ហុខបិ អភិសម្ភុធានត្វា, ចិហរិស្សាមិ កាននេ៍

១០៩លិ៍

“ភាវេចត្វា សត្ត ពោជ្ឈង្គេ, ឥន្ទ្រិយានិ ពលានិ ច;

ឈានសោខុម្មសម្បេត្តា, ចិហរិស្សំ អតាសចោ៍

១០៩ប៉៍

“ចិប្បយុត្តំ កិលេសេហិ, សុទ្ធចិត្តំ អនាចិលំ;

អភិណ្ហំ បច្ចវេក្ខន្តោ, ចិហរិស្សំ អតាសចោ៍

១០៩ដ៍

“អជ្ឈត្តញ្ច ពហិទ្ធា ច, យេ មេ ចិជ្ជិសុ អាសចា;

សព្ពេ អសេសា ឆិជ្ជន្តា, ន ច ឧប្បជ្ជរេ បុន៍

“បញ្ចក្ខន្ធា បរិញ្ញាតា, តិដ្ឋន្តិ ឆិន្នមូលកា;

ទុក្ខក្ខយោ អនុប្បត្តោ, នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ”តិ។ –

ឥមាហិ ថេរគាថាហិ អត្តនោ វិហារំ សត្ថុ បវេទេសិ។

តត្ថ ឈានសោខុម្មសម្បន្នោតិ ឈានសុខុមការេន សមន្នាគតោ។ ឈានសុខុមំ នាម អរូបជ្ឈានំ, តស្មា អដ្ឋសមាបត្តិលាភីហីតិ វុត្តំ ហោតិ។ តេន អត្តនោ ឧភតោភាគវិមុត្តតំ ទស្សេតិ។ អបរេ បនាហុ – “សោខុម្មន្តិ អគ្គមគ្គផលេសុ អធិបញ្ញាសិក្ខា អធិប្បេតា, តតោ ឈានគ្គហណេន អត្តនោ ឧភតោភាគវិមុត្តតំ វិភាវេតី”តិ។ វិប្បមុត្តំ កិលេសេហីតិ បដិប្បស្សទ្ធិវិមុត្តិយា សព្ពកិលេសេហិ វិមុត្តំ, តតោ ឯវ សុទ្ធចិត្តំ, អនាវិលសង្កប្បតាយ អនាវិលំ, តីហិបិ បទេហិ អរហត្តផលចិត្តមេវ វទតិ។ សេសំ ហេដ្ឋា វុត្តនយមេវ។ ឥទមេវ ច ថេរស្ស អញ្ញាព្យាករណំ អហោសីតិ។

ន្ហាតកមុនិត្ថេរគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១៧។ ព្រហ្មទត្តត្ថេរគាថាវណ្ណនា

អក្កោធស្សាតិអាទិកា អាយស្មតោ ព្រហ្មទត្តត្ថេរស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ បុញ្ញានិ ឧបចិនន្តោ ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ សាវត្ថិយំ កោសលរញ្ញោ បុត្តោ ហុត្វា និព្ពត្តិ, ព្រហ្មទត្តោតិស្ស នាមំ អហោសិ។ សោ វយប្បត្តោ ជេតវនមហេ ពុទ្ធានុភាវំ ទិស្វា បដិលទ្ធសទ្ធោ បព្ពជិត្វា វិបស្សនាយ កម្មំ ករោន្តោ សហ បដិសម្ភិទាហិ ឆឡភិញ្ញោ អហោសិ។ តំ ឯកទិវសំ នគរេ បិណ្ឌាយ ចរន្តំ អញ្ញតរោ ព្រាហ្មណោ អក្កោសិ។ ថេរោ តំ សុត្វាបិ តុណ្ហីភូតោ បិណ្ឌាយ ចរតិយេវ, ព្រាហ្មណោ បុនបិ អក្កោសិយេវ។ មនុស្សា ឯវំ អក្កោសន្តស្សបិ តំ “អយំ ថេរោ ន កិញ្ចិ ភណតី”តិ អាហំសុ។ តំ សុត្វា ថេរោ តេសំ មនុស្សានំ ធម្មំ ទេសេន្តោ –

៣៣១។

“អក្កោធស្ស កុតោ កោធោ, ទន្តស្ស សមជីវិនោ;

ສມ຺ມທຎ຺ຎາ ວິມຸຕ຺ຕສ຺ສ, ອຸປສນ຺ຕສ຺ສ ຕາທິໂນ.

໓໓໑.

“ຕສ຺ເສວ ເຕນ ປາປິໂຍ, ໂຍ ກຸທ຺ຘໍ ປຏິກຸຊ຺ຌຕິ;

ກຸທ຺ຘໍ ອປ຺ປຏິກຸຊ຺ຌນ຺ໂຕ, ສງ຺ຄາມໍ ເຊຕິ ທຸຊ຺ຊຍໍ.

໓໓໒.

“ອຸຠິນ຺ນມຕ຺ຖໍ ຈຣຕິ, ອຕ຺ຕໂນ ຈ ປຣສ຺ສ ຈ;

ປຣໍ ສງ຺ກຸປິຕໍ ຎຕ຺ວາ, ໂຍ ສໂຕ ອຸປສມ຺ມຕິ.

໓໓໓.

“ອຸຠິນ຺ນໍ ຕິກິຈ຺ຉນ຺ຕານໍ, ອຕ຺ຕໂນ ຈ ປຣສ຺ສ ຈ;

ຊນາ ມຎ຺ຎນ຺ຕິ ພາໂລຕິ, ເຍ ຘມ຺ມສ຺ສ ອໂກວິທາ (ສໍ. ນິ. ໑.໑໘໙);

໓໓໔.

“ອຸປ຺ປຊ຺ເຊ ເຕ ສເຈ ໂກໂຘ, ອາວຊ຺ຊ ກກຈູປມໍ;

ອຸປ຺ປຊ຺ເຊ ເຈ ຣເສ ຕຓ຺ຫາ, ປຸຕ຺ຕມໍສູປມໍ ສຣ.

໓໓໕.

“ສເຈ ຘາວຕິ ຈິຕ຺ຕໍ ເຕ, ກາເມສຸ ຈ ຠເວສຸ ຈ;

 លិប្ជំ តិក្កហ្សាយតិឃា, កិដ្ជ្ធាត់ ចិឃ ត្យហ្ស”ត្តិ៍ –

ព្ភូយា កាឆា អការសិ៍

ថត្ថ អក្កោឆស្សាតិ កោឆទេហិតស្ស យកេក្កត យស្សិន្តកោឆស្ស៍ ក្យតោ កោឆោតិ ក្យតោ តាយ ទេហត្យ កោឆោ ថ្វប្យខេ្ជយ្យ, តស្ស ថ្វប្យត្តិការហំ តត្តិ៍តិ អទេត្វ៍ ជត្តស្សាតិ ថ្វត្តយេត ជយេត អក្កយក្កជយខេត ជត្តស្ស៍ យយឌីចិតោតិ កាឃចិយយាឌីតិ យត្តយោ បហាឃ កាឃយយាឌីតំ ចយេត យយំ ឌីចត្តស្ស យត្តដ្ជាតិយេត យយ្យជខ្សោត យយុជេច ចត្តត្តស្ស៍ យយុជខ្សោ ចិយុត្តស្សាតិ យយុា អខ្សាឃ អកិខ្សាឃ្យាឌិកោ ឆយុ ជាតិត្វា យខ្សាយចេហិ ចិប្យយុត្តស្ស៍ តតោ ឲច យត្តកិលេយជទេឆបរិត្យអាហច្ចបយេត ថ្វបយត្តស្ស៍ ព្ភដ្ជាឌីស្ តាឌិលក្កលប្យត្តិឃា តាឌិតោ លីលាយចស្ស ក្យតោ កោឆោតិ អខ្សាបជេយត ខេទោ អត្តតោ កោឆាកាចំ តស្ស ច ការលាតិ ចត្វា ព្ភជាតិ កោឆ អកោឆ ច អាឌីតចាតិសំយជស្សតេត ឆយុំ កខេត្វា “តស្សចា”តិអាឌិយាហ៍ តត្ថ យោ ក្យត្តិ បដិក្ខ្សាតិ យោ ប្យក្កលិ អត្តតោ ថ្វបរិ ក្យត្តិ ក្យបិតំ ប្យក្កលំ បដិក្ខ្សាតិ, តស្សេច តេត បដិក្ខ្សតបច្ចកេ្កាយតបដិប្យហលាឌិតា បាបិយោ ព្ភូឆលិកោ ចិខ្សាកទហាឌិចយេត បទលិកោ តិទយឥក្ខាឌិចយេត អកដ្ជកាតទំ អកល្យាលាតទំ ហោតិ៍ ក្ខ្សតេត បត អក្យត្តស្ស បាបំ ហោតីតិ ចត្តព្វយេច តត្តិ៍ កោចិ បត “យោ អក្យត្តិ បដិក្យត្តិ អាខេ្ក ក្ខ្សាតិ”តិ អត្ថ៍ ចជត្តិ៍ ក្យត្តិ អប្យដិក្ខ្សត្តាតិ យោ បត ក្យត្តិ ប្យក្កលំ “អយំ ក្យទ្ធោ កោឆបទេ្តោ”តិ ចាត្វា ត បដិក្ខ្សាតិ លយតិ, យោ ត្យក្ខំ កិលេយយក្កាមំ ជេតិ តាយ៍ ត កោចលប្វាស្ស កិលេយយក្កាយជយោ ឲច, អច ទោ ថ្វកឃហិតបដិបត្តិយ៉ីតិ ជស្សត្វា អាហ “ថ្វកិត្តយត្ត...យេ... ថ្វបយយុតី”តិ៍ យោ បទំ ប្យក្កលំ យក្កបិតំ ក្យត្តិ “កោឆបទេ្តោ”តិ ចាត្វា តំ យេត្វាឃត្វា អក្សប្លត្តា ចា យតោ យយ្យជាតោ ហុត្វា ថ្វបយយុតិ លយតិ ត បដិប្យទតិ៍ យោ អត្តតោ ច បទស្ស ចាតិ ថ្វកិត្តិ ថ្វកឃលិកាស្លាចហំ អត្ថ៍ ហិតំ ចទតិ៍

ថ្វកិត្តិ តិកិច្ឆត្តិ តត្តិ តំ អត្តតោ ច បទស្ស ចាតិ ថ្វកិត្តិ ឌ្វិត្តិ កោឆឲ្យាឌិតិកិច្ឆាឃ តិកិច្ឆត្តិ លយត្តិ ប្យក្កលំ យេ ជតា ឆយុស្ស អទិយាចាទឆយុ អក្យយលិ, តេ ចាលិ “អយំ អចិដ្ឋស្ យោ អត្តាតំ អកោ្កាយត្តស្ស បហទត្តស្ស កិច្ចំ ត កទោតី”តិ យខ្សាតិ , តំ តេយំ អយោតិយោ យខ្សាតត្តិ អឌិប្យាយោ៍ “តិកិច្ឆត”ត្តិបិ បឆត្តិ, តិកិច្ឆតយកាចត្តិ អទេ្ថ៍

ឲចំ ខេទេត ចុច្ចយាតំ ឆយុំ ស្វត្វា អកោ្កាយកក្រាហ្មលោ យំចិកេ្កា បយត្តិចិត្វា ច ហុត្វា ខេទំ លយាទបត្វា តស្សេច យត្តិកោ បត្តខិ៍ ខេទោ តស្ស កយ្យដ្ឋាតំ ជេទត្វា “ព្ភូយស្ស យេត្វាកាចតា ឃុត្វា”តិ យេត្វាកយ្យដ្ឋាតំ ជត្វា កោឆបរិឃ្យដ្ឋាតាឌីស្ បច្ចចេក្កលាឌិចិឌិ ជស្សេត្វា “ថ្វប្យខេ្ជ តេ”តិអាឌិយាហ៍ តត្ថ ថ្វប្យខេ្ជ តេ យទេតិ យទេ តេ កយ្យដ្ឋាតំ អត្យយុខ្ជត្តស្ស កខ្សឹ ប្យក្កលំ តិស្សាឃ ឌិទបទិចយោ កោឆោ ថ្វប្យខេ្ជយ្យ, តស្ស ច្ចបយយាឃ –

“ថ្វកទោតល្លកោត ខេបិ, កិក្កខេ, កកខេត ខេទោ ឌ្វចេកា អក្កយក្កាតិ ឌ្វាកេត្តឃ្យុំ, តត្រាបិ យោ យតោ បទ្សេយឃ្យ, ត យេ យោ តេត

សាសនករោ”តិ (ម· និ· ១·២៣២) –

សត្ថារា វុត្តំ កកចូបមំ ឱវាទំ អាវជ្ជេហិ· ឧប្បជ្ជេ ចេ រសេ តណ្ហាតិ សចេ តេ មធុរាទិភេទេ រសេ តណ្ហា អភិលិនោ ឧប្បជ្ជេយ្យ, តស្ស ឧបនយាយ –

“បុត្តមំសំ ជាយម្បតិកា យថា កន្តារនិត្ថរណត្ថមេវ ខាទិំសុ, ន រសតណ្ហាយ ឯវំ កុលបុត្តោបិ បណ្ឌិតោ បិណ្ឌបាតំ បដិសេវតិ...បេ... ផាសុវិហារោ ចា”តិ (សំ· និ· ២·៦៣ អត្ថតោ សមានំ) –

ឯវំ វុត្តំ បុត្តមំសូបមោវាទំ សរ អនុស្សរ·

សចេ ឆាទតិ តេ ចិត្តត្ថិ អនោមានិសោ យតសិ ករោតោ តវ ចិត្តំ កាមេសុ បញ្ចកាមគុណេសុ លគ្គនាកវសេន, កាមកវាឡឹសុ កវេសុ កវបត្តនាវសេន សចេ ឆាទតិ សចេ ជវតិ· លិម្បំ និក្កណ្ហាយតិយា, កិច្ចាទំចិម ឧប្បសុត្តិ តថា ឆាទិតំ អនេវត្ថា យថា នាម បុរិសោ កិច្ចាទិ សស្សលាទកំ ឧប្បសុំ ឧច្ចកោលំ មោនេត្តន ធម្មន ពាន្ធិត្វា អត្តនោ វសេ វត្តតិ, ឯវំ សតិយា សតិមោនេត្តន សម្មាទិធម្មន ពាន្ធេត្វា លិម្បំ មិឈមេន និក្កណ្ហា យថា កិលេសវិកមេន និន្តិសេវនំ ហោតិ, តថា ករេយ្យាតិ· គោចិ បន “ឆោទោ បុថុជ្ជនោវ ហុត្វា អនេក្កានំ អធិចារេសេត្តា តេសំ មនុស្សានំ អទិមកុលោ បការេសេត្តា ធម្មំ កេឆត្វា បដ្ឋា ខ្ចីហិ កាថាហិ អត្ថានំ ឱចនេត្តា ចិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា អរហត្តំ បត្វា អញ្ញំ ព្យាករោនេត្តា ព្រហ្មានេម ការា អកាសិ”តិ វទន្តិ·

(ពាហុសច្ចត្ថេរកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា·

១៣· វីរិយប្បត្ថេរកថាវណ្ណនា

លក្ខណតិបស្សីតិអាទិកា អាយស្មតោ វីរិយប្បត្ថេរស្ស កាថា· កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមព្យត្ថេរ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ បុញ្ញានិ ឧបចិនិត្វា ពុទ្ធុប្បាទេ សាវត្ថិយំ ព្រាហ្មណកុលេ និព្វត្តិត្វា វីរិយប្បោតិ លទ្ធនាមោ វយប្បត្តោ ភេសកលិចនេ ភវតិ ចិហរន្តោ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា ធម្មំ សុត្វា បដិលទ្ធសទ្ធោ បព្ពជិត្វា លទ្ធូបសម្បទោ សមណធម្មំ ករោន្តោ ឯកទិវសំ ឧបេរិសចនិវេស បិតិយោព្ពិទ្ធសទ្ធានេ និសិន្នោ និនាសុទ្ធសស្ស បរិយោសានេ “អាចិណ្ណតា ហិស្ស ផាសុ ហោតី”តិ (មហាវ· ១៣១) បវត្តមានា អត្ថំ ឧបធារេន្តោ អាបត្តិំ អាបត្តិ អនាចិណ្ណត្វា បដិច្ឆាទេន្តោ ឧបរូបរិ អាបត្តិយោ អាបជ្ជតិ, តេនស្ស ន ផាសុ ហោតិ, អាចិណ្ណត្វា បន យថាធម្មំ បដិករោន្តស្ស ផាសុ ហោតីតិ ញាណមត្តំ មនសិ កត្វា “អហោ សត្ថុ សាសនំ សុវិសុទ្ធ”ន្តិ លទ្ធប្បសាទោ តថា ឧប្បន្នំ បីតិំ វិក្ខម្ភេត្វា វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា អរហត្តំ បត្វា អត្តនោ បដិបត្តិំ បច្ចវេក្ខិត្វា បសន្នមានសោ កិច្ចំ ឱវាទំ ទេន្តោ –

៣៣៧។

“ឆន្នមតិវស្សតិ, វិវដំ នាតិវស្សតិ;

តស្មា ឆន្នំ វិវរេថ, ឯវំ តំ នាតិវស្សតិ។

៣៣៨។

“មច្ចុនាព្ភាហតោ លោកោ, ជរាយ បរិវារិតោ;

តណ្ហាសល្លេន ឱតិណ្ណោ, ឥច្ឆាធូបាយិតោ សទា។ (សំ។ និ។ ១។៦៦);

៣៣៩។

“មច្ចុនាព្ភាហតោ លោកោ, បរិក្ខិត្តោ ជរាយ ច;

ហញ្ញតិ និច្ចមត្តាណោ, បត្តទណ្ឌោវ តក្ករោ។

៣៤០។

“អាគច្ឆន្តគ្គិខន្ធាវ, មច្ចុ ព្យាធិ ជរា តយោ;

បច្ចុគ្គន្តុំ ពលំ នត្ថិ, ជវោ នត្ថិ បលាយិតុំ។

៣៤១។

“អមោឃំ ទិវសំ កយិរា, អប្បេន ពហុកេន វា;

យំ យំ វិជហតេ រត្តិំ, តទូនំ តស្ស ជីវិតំ។

“ᨧᩁᨲᩮᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩮᩣ ᩅᩤᨸᩥ, ᩋᩣᩈᩦᨶᩈᨿᨶᩔ ᩅᩤ;

ᩏᨷᩮᨲᩥ ᨧᩁᩥᨿᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨲᩮ ᨠᩣᩃᩮ ᨷᨿᩩᨩ᩠ᨩᩥᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ –

ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᩋᨽᩣᩈᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨨᨶ᩠ᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨨᩣᨴᩥᨲᩴ ᨿᨳᩣᨠᨲᩴ ᩋᩅᩥᩅᨭᩴ ᩋᨸ᩠ᨷᨠᩣᩈᩥᨲᩴ ᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩴ᪨ ᩋᨲᩥᩅᩔᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩅᩔᩮᨶ ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩔᩮᨶ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᩅᩔᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩉᩥ ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᩃᨩ᩠ᨩᩥᨠᩣᨴᩥᨲᩣ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᨧ, ᨨᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᨴᩥ ᨷᩩᨶᨷᩥ ᨲᨳᩣᩁᩪᨷᩴ ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩤ ᨷᩣᨷᩥᨭ᩠ᨮᨲᩁᩴ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩔᨶ᩠ᨲᩔ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᩥᩅᨭᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨠᩣᩈᩥᨲᩴ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩴ᪨ ᨶᩣᨲᩥᩅᩔᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨲᩦᨲᩥ ᩏᨷᩈᨣ᩠ᨣᨾᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᩅᩔᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᩅᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩔ ᩅᩥᩈᩮᩣᨵᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᩣᩁᨱᨽᩣᩅᩮᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᨾᩈᨲᩥ, ᨨᨶ᩠ᨶᩔ ᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩔ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩅᩔᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨲᩥᩅᩔᨶᨲᩮᩣ ᩅᩥᩅᨭᩔ ᨧ ᩋᩅᩔᨶᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩥᩅᩁᩮᨳᩣᨲᩥ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨱᩮᨶ ᨨᩣᨴᨶᩣᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᨶ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᨷᩥ ᨲᩴ ᩋᨶᨶᩩᨧᩥᨶ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩅᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ, ᨿᨳᩣᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨷᨭᩥᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᩅᩥᩅᩁᨱᩮᨶ ᨿᨳᩣᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩴ ᩑᨲᩴ ᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩴ ᨶᩣᨲᩥᩅᩔᨲᩥ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩅᩔᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩔᩴ ᨶ ᩅᩔᨲᩥ, ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩮ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᨷᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩍᨴᩣᨶᩥ “ᩑᨠᩴ ᩈᩮᨶ ᩈᩦᩃᩴ ᩅᩮᨴᩮᨶ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩮᩣᨽᨲᩮ ᨲᨳᩣ, ᩋᨷ᩠ᨷᨿᩮᩣᨣᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᨲᩔ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᨠᨧ᩠ᨨᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨣᩣᩁᩉᨲᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨣᩣᩁᩉᨲᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩣᨷᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᨾᩁᨱᩮᨶ ᩋᨽᩥᩉᨲᩮᩣ ᨾᨧ᩠ᨧᩩᨶᩣ ᩋᨽᩥᨽᩪᨲᩮᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᨯᨧᩥᨲᨷᩥᨲᩥᨲᩣ ᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣ ᨻᩁᩮᨶ ᩋᨽᩥᩉᨲᩮᩣ, ᨶ ᨲᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨻᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨩᩁᩣᨿ ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᨻᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨶ ᨾᩁᨱᩣᨿ ᨩᩁᩣᨿ ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩥᨲᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᨲ᩠ᨳᨭᩮᩣ, ᨩᩁᩣᩈᨬ᩠ᨬᩥᨲᨷᩁᩥᨿᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩈᩃ᩠ᩃᩮᨶ ᩒᨲᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣᨲᩥ ᩈᩁᩦᩁᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩥᩈᨷᩦᨲᩃᩮᩣᩉᨷ᩠ᨷᩮᨶ ᩅᩥᨿ ᩏᨷᩣᨴᩣᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᨶ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩈᩃ᩠ᩃᩮᨶ ᨲᩮᨶ ᩈᩃ᩠ᩃᩮᨶ ᩒᨲᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩉᨴᨿᨾᩮᨲ᩠ᨲᨠᩮ ᩒᨣᩣᩊ᩠ᩉᩮᩣ᪨ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᩉᩥ ᨷᩦᩊᩣᨩᨶᨶᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩩᨴᨶᨲᩮᩣ ᨴᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩁᨱᨲᩮᩣ ᨧ “ᩈᩃ᩠ᩃᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨵᩪᨾᩣᨿᨲᩥ ᨾᩮᩣᩉᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣᨽᩥᨾᩩᨡᨲᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨿ ᨵᩪᨾᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩴ ᩅᩥᩈᨿᩴ ᨵᩪᨾᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨿᨴᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩴ ᩅᩥᩈᨿᩴ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨲᩣᨿ ᩑᩅ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᩉᨲᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨿ ᨵᩪᨾᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩁᩥᨿᩣᩉᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᨴᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᩴ, ᨵᩪᨾᩮᩣ ᨷᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨷᨴᩮᩈᩩ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨩᩁᩣᨿ ᨧᩣᨲᩥ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨣᩣᩁᩉᨲᩮᩣᨿᩮᩅ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨩᩁᩣᨿ ᨧ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨩᩁᩣᨿ ᩈᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣᨽᩣᨣᩮᨶ ᨩᩁᩣᨷᩣᨠᩣᩁᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨶ ᨲᩴ ᩈᨾᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩉᨬ᩠ᨬᨲᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨾᨲ᩠ᨲᩣᨱᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲᩣᨱᩮᩣ ᩋᩈᩁᨱᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨠᩣᩃᩴ ᨩᩁᩣᨿᨾᩮᩅ ᩉᨬ᩠ᨬᨲᩥ ᩅᩥᨻᩣᨵᩦᨿᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᨠᩥᩴ? ᨷᨲ᩠ᨲᨴᨱ᩠ᨯᩮᩣᩅ ᨲᨠ᩠ᨠᩁᩮᩣ ᨿᨳᩣ ᨲᨠ᩠ᨠᩁᩮᩣ ᨧᩮᩣᩁᩮᩣ ᨠᨲᩣᨷᩁᩣᨵᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨾᨱ᩠ᨯᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩣᨱᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣᨱᩣᨿ ᩉᨬ᩠ᨬᨲᩥ, ᩑᩅᨾᨿᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ

ជរាមរណេហីតិ ទស្សេតិ.

អាកង្ខត្តកិលត្ថាចាតិ យថាចេត ទយ្យាតេ តំ អកិកចត្តា យហត្តា អក្កិលត្ថា ចិឃ យទ្ធ ញ្ញាឆិ ទរាតិ ព្វេយ តេឃា អត្ថហតេដ្ឋត អក្កិលត្ថា ព្វយំ សត្តេលិកំ អកិកចត្តា អាកង្ខត្តិ , តេសំ បត បជិតាលេ ហុត្វា បច្ចាកត្តំ អកិកចិតំ ពាល់ ខ្សាេហា ភត្តិ, ព្វយស្ស លោកស្ស, ទចោ ភត្តិ បលិឃិតំ ទចេត្តសុ, អន្តេលាត្វរត្តេសុ. ឃត្វ តេ ភាកិកចត្តិ, បិដ្ឋិ ទេស្សត្វា តតោ បលិឃិតុយ្យិ ព្វយស្ស លោកស្ស ទញ្ញាទចោ ភត្តិ, ឲចំ អត្តតា អសយត្វោ យាឃាឌីហិ ខ្វបិតេឃហិ អប្បជិការេ តិចិតេឆ ពាលចតិ បច្ចាមិត្តេ តិច្ចបដ្ឋិតេ កំ កាតព្ចាត្តិ តេ? អយោលឈិចំ កឃិរា, អបេត្រ ពាហុកោត ចាតិ អបេត្រ អត្តយសោ កដ្ឋហតយត្តយ្យិ កាលំ បចត្តិតេត ពាហុកោត ចា សកាលំ អហោរត្តំ បចត្តិតេត ចិបស្សតាយតសិការេត អយោលឈិ អចញ្ញិ ជិចសំ កាតេឃ្យ, ឃស្មា ឃំ ឃំ ចិជហតេ រត្តិំ, តត្វត់ តស្ស ជីចិតំ អឃំ សត្វោ ឃំ ឃំ រត្តិំ ចិជហតិ ភាតេសតិ តេបតិ, តត្វត់ តេត ខ្វាត់ តស្ស សត្តស្ស ជីចិតំ ហោតិ. ឲតេត រត្តិក្លូឃោ ភាយ ជីចិតក្លូឃោ តស្ស អតិចត្តតេតាតិ ទេស្សតិ. តេតាហ –

“ឃមេករត្តិំ បឋមំ, គព្ភេ វសតិ មាណវោ;

អព្ភុដ្ឋិតោវ សោ យាតិ, ស គច្ឆំ ន និវត្តតី”តិ. (ជា. ១.១៥.៣៦៣);

ត ពោចលំ រត្តិចរេសតេច, អច តោ ព្វទិឃាបចចរេសតាបិ ជីចិតក្លូឃោ ខ្វបដារេតព្វាតិ អាហ “ចរតោ”តិអាទិំ. ចរតោតិ កង្ឃត្តស្ស. តិដ្ឋតោតិ ជិតំ កប្បេត្តស្ស. អាសីតសឃតស្ស ចាតិ អាសីតស្ស សឃតស្ស ចា, តិសិត្តស្ស តិបជ្ជត្តស្ស ចាតិ អត្ថោ. “អាសីទេត”ត្តិបិ បឋត្តិ, តត្វ សាមិអត្វេ ខ្វបឃោកចចត់ ទដ្ឋញ្ញា. ខ្វេបតិ ចរិមា រត្តីតិ ចរិមកចិត្តសហិតា រត្តិ ខ្វបកច្ឆតិ, រត្តិក្កហណញ្ញេត្វ ទេសតាសីសយត្តំ. កយតាជីសុ ឃេត ពោតធិ ព្វទិឃាបទេត សយដ្ឋិក្ខូតស្ស ចរិមការលិឃេច, តេតតេចស្ស ព្វទិឃាបចក្លូលា ជីចិតំ តេបេបត្វា ឲច កង្ឃត្តិ, តស្មា ត តេ ការលិ បយដ្ឋិតំ ភាឃំ តុឃ្យាបយាឝំ អាបដ្ឋិតំ ការលិ “ព្វយស្មិំ ភាយ ការល យខាំ ត ហោតី”តិ អចិជិតត្វា. ចុត្តំ ហិ –

“អនិមិត្តមនញ្ញាតំ, មច្ចានំ ឥធ ជីវិតំ;

កសិរញ្ច បរិត្តញ្ច, តញ្ច ទុក្ខេន សំយុតំ”ន្តិ. (សុ. និ. ៥៧៩);

តស្មា ឲចំ អត្ថានំ ញ្ញចជិត្វា អប្បមត្តេត ហិសុ សិក្ខាសុ អត្ថឃោកោ កាតព្វោតិ អធិប្បាយោ.

សិទិយច្ឆរត្តុកាចាចលូតា តិដ្ឋិតា.

᪑᪔᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᨾᩥᨲ᩠ᨳᩮᩁᨣᩤᨳᩤᩅᨱ᩠ᨱᨶᩤ

ᨴ᩠ᩅᩥᨷᩤᨴᨠᩮᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩤ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᨾᩥᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᨣᩤᨳᩤ᪨ ᨠᩤ ᩏᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ? ᩋᨿᩴ ᨠᩥᩁ ᨷᨴᩩᨾᩩᨲ᩠ᨲᩁᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩤᩈᨶᩮ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᨭ᩠ᨭᩴ ᩈᩮᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᨭᩥᨷᩤᨠᨲᩥᨠᩴ ᨮᨷᩮᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨠᩴ ᨳᩮᩁᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩤ, “ᩋᩉᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮ ᩑᨠᩔ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩈᩤᩈᨶᩮ ᩋᨭ᩠ᨭᩴ ᩈᩮᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᨭᩥᨷᩤᨠᨲᩥᨠᩴ ᨮᨷᩮᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨲ᩠ᨳᨶᩴ ᨷᨭ᩠ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨲᨴᨶᩩᩁᩪᨷᩣᨶᩥ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ ᩈᩴᩈᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩩᨷ᩠ᨷᩤᨴᩮ ᩋᨷᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩮ ᩑᩅ ᨽᨣᩅᨲᩥ ᩅᩮᩈᩤᩃᩥᨿᩴ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩤᨾᩮᩣᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᨶᩤᨾᩮᩣ ᩅᨿᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨬᩣᨲᨠᩮᩉᩥ ᨴᩤᩁᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩴ ᨠᩤᩁᩥᨲᩮᩣ ᨶᩥᩔᩁᨱᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᨲᩤᨿ ᨥᩁᩣᩅᩤᩈᩴ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨽᨱ᩠ᨯᩣᨣᩤᩁᩥᨠᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨾᨱᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨷᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩮᩈᩤᩃᩥᩴ ᩏᨷᨣᨲᩮᩣ ᨬᩣᨲᩥᨥᩁᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩴ ᨷᩩᩁᩣᨱᨴᩩᨲᩥᨿᩥᨠᩤ ᨷᨲᩥᩅᩥᨿᩮᩣᨣᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩤ ᨠᩥᩈᩤ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨱ᩠ᨱᩤ ᩋᨶᩃᨦ᩠ᨠᨲᩤ ᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩅᨲ᩠ᨳᨶᩥᩅᩈᨶᩤ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩁᩮᩣᨴᨾᩣᨶᩤ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩤ ᨳᩮᩁᩔ ᨠᩁᩩᨱᩣᨷᩩᩁᩔᩁᩴ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨷᨿᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨲᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᩋᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩅᩈᩮᨶ ᩈᩉᩈᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᨠᩈᩣᩉᩥ ᨲᩣᩊᩥᨲᩮᩣ ᩋᩣᨩᩣᨶᩦᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨲᩈᩴᩅᩮᨣᩮᩣ ᨲᩣᩅᨴᩮᩅ ᩈᩩᩈᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩤ, ᩋᩈᩩᨽᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩤ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨭᩥᩃᨴ᩠ᨵᨩ᩠ᨫᩣᨶᩴ ᨷᩤᨴᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ, ᩅᩥᨷᩔᨶᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲ᩠ᩅᩤ, ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩤᨷᩩᨱᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᩈᩈᩩᩁᩮᩣ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᨷᨭᩥᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᨵᩦᨲᩁᩴ ᩋᩣᨴᩤᨿ ᨾᩉᨲᩣ ᨷᩁᩥᩅᩤᩁᩮᨶ ᨲᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨻ᩠ᨻᩤᨩᩮᨲᩩᨠᩤᨾᩮᩣ ᩅᩥᩉᩤᩁᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨲᩔᩣ ᩋᨽᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨠᩣᨿᩔ ᩅᩥᩁᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᨧ ᩋᨶᩩᨷᩃᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ ᨷᨠᩤᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ –

᪔᪕᪓᪨

“ᨴ᩠ᩅᩥᨷᩤᨴᨠᩮᩣᨿᩴ ᩋᩈᩩᨧᩥ, ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨷᩁᩥᩉᩦᩁᨲᩥ;

ᨶᩣᨶᩣᨠᩩᨱᨷᨷᩁᩥᨷᩪᩁᩮᩤ, ᩅᩥᩔᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨲᩮᩤ ᨲᨲᩮᩤ᪨

᪔᪕᪔᪨

“ᨾᩥᨣᩴ ᨶᩥᩃᩦᨶᩴ ᨠᩪᨭᩮᨶ, ᨻᩊᩥᩈᩮᨶᩮᩅ ᩋᨾ᩠ᨻᩩᨩᩴ;

ᩅᩤᨶᩁᩴ ᩅᩥᨿ ᩃᩮᨷᩮᨶ, ᨻᩤᨵᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩴ᪨

᪔᪕᪕᪨

“រូបា សទ្ទា រសា គន្ធា, ផោដ្ឋព្ពា ច មនោរមា;

បញ្ច កាមគុណា ឯតេ, ឥត្ថិរូបស្មិំ ទិស្សរេ។

៣៥៧។

“យេ ឯតា ឧបសេវន្តិ, រត្តចិត្តា បុថុជ្ជនា;

វឌ្ឍេន្តិ កដសិំ ឃោរំ, អាចិនន្តិ បុនព្ភវំ។

៣៥៨។

“យោ ចេតា បរិវជ្ជេតិ, សប្បស្សេវ បទា សិរោ;

សោមំ វិសត្តិកំ លោកេ, សតោ សមតិវត្តតិ។

៣៥៩។

“កាមេស្វាទីនវំ ទិស្វា, នេក្ខម្មំ ទដ្ឋុ ខេមតោ;

និស្សដោ សព្ពកាមេហិ, បត្តោ មេ អាសវក្ខយោ”តិ។ –

ឥមា គាថា អភាសិ។

តត្ថ ទ្វិបាទកោតិ យទិបិ អបាទកាទយោបិ កាយា អសុចីយេវ, អធិការវសេន បន ឧក្កដ្ឋបរិច្ឆេទេន វា ឥទំ វុត្តំ។ យស្មា វា អញ្ញេ អសុចិភូតាបិ កាយា លោណម្ពិលាទីហិ អភិសង្ខរិត្វា មនុស្សានំ ភោជនេបិ ឧបនីយន្តិ, ន បន មនុស្សកាយោ, តស្មា អសុចិតរភាវស្ស ទស្សេន្តោ “ទ្វិបាទកោ”តិ អាហ។ អយន្តិ តទា ឧបដ្ឋិតំ ឥត្ថិរូបំ សន្ធាយាហ។ អសុចីតិ អសុចិ ឯវ, ន ឯត្ថ កិញ្ចិបិ សុចីតិ អត្ថោ។ ទុគ្គន្ធោ បរិហីរតីតិ ទុគ្គន្ធោ សមានោ បុប្ផគន្ធាទីហិ សង្ខរិត្វា បរិហរីយតិ។ នានាកុណបបរិបូរោតិ កេសាទិអនេកប្បការកុណបភរិតោ។ វិស្សវន្តោ តតោ តតោតិ បុប្ផគន្ធាទីហិស្ស ជេគុច្ឆភាវំ បដិច្ឆាទេតុំ វាយមន្តានម្បិ តំ វាយាមំ និប្ផលំ កត្វា នវហិ ទ្វារេហិ

ពេត្យអភិជ្ឈាលោកាទីតិ លោមគ្គេបហិ ច សេនេឌល្លិកំ ‘ចិត្តចេត្តានេយច បរិហិរតី’តិ វុត្តន្តា

ឯវំ ខេក្រុខេ្ហាបិ វយាេតា ចាយំ កាេឃា គ្ទុដ៌ាឌីហិ ចិយ យិកាឌិគេ អត្តតោ ទ្វុបិឌីហិ អន្ធបុថុជ្ជនេ ចន្ទោតិយេចាតិ ជនេស្សន្តា

“យិក”ន្តិអាឌិយាហ។ តត្ថ យិកំ តិលិតំ គ្ទុេដតាតិ បិវចាកទាឌិតា គ្ទុេដត តិលិតំ, បដិច្ឆត្តំ កត្វា យិកំ ចិយ តេវរេជា។ ចក្ខុយាេតា ហិ ព្ទច-

វន្តា ព្ទនាបិ អាតេត្វា ឃោះជេតន្តា។ ពត្យព្ទេវេតេច អប្បូត្តិ អប្បូដំ យច្ឆំ អាយិវពេឆ្តេ ពត្យព្ទេវេត ចិយ ពាត្យព្ទវិគោ។ ចាគេរំ ចិយ

លេបតាតិ ទ្វក្ខុវិលិឌីវុ បក្ខិទេត្តត យក្កដលេបេត យក្កដំ ចិយ យិកលុន្តា អន្ធបុថុជ្ជនំ ចន្ទោន្តា ពាឆេត្តីតិ។

គេ បត ពាឆេត្តីតិ អាហ “ទ្វុបិ វន្តា”តិអាឌិ។ ទ្វុបិជេឃា ហិ បញ្ញា កាយគោដ្ឋាកសា ចិរេសវតោ ចិវកាកចត្តុវត្ថិស្សយា

ចិបល្លាស្វុបតិស្សយេត អេឃាតិវោយតវិកាទេត បរិក្លិត្តាតំ អន្ធបុថុជ្ជនាតំ យនោ រវេយន្តា កិលេវចត្តុតាយ អគត្តាចហកាចេតា ពេ

ពាឆេត្តិ តាយ។ ពេត ទុត្តំ “ទ្វុបិ វន្តា...វេប... ព្ទត្តិទ្វុបម្បិ ជិស្សេវ”តិ។

ព្ទត្តិក្កហលោត្តុ អឌិកាទេចវេត កាតត្តិ ខេឌិតត្តំ។ ពេតេចាហ “វេឃ ឲតា ក្ទុបរេបត្តិ”តិអាឌិ។ តស្សត្ថោ – វេឃ បុថុជ្ជតា ឲតា

ព្ទត្តិឃោ ទត្តចិត្តា ទាកាគិក្ខុតចិត្តា ក្ទុបកោកចត្តុវត្ថុលាឃ ក្ទុបរេបត្តិ ចដ្ឋេត្តិ គដវិ ឈោទត្តិ ពេ ឌាតិអាឌីហិ តិទឃាឌីហិ ច ឈោរំ,

កឃាតកំ, អន្ធពាលេហិ អភិទយិតព្ទតោ គដវិវក្ខាតំ វំវារំ បុតប្បុតំ ក្ទុបក្ខិយទណាឌិតា ចដ្ឋេត្តិ។ ពេតាហ “អាចិតត្តិ បុតព្ទុច”ត្តិ។

ឃោ ខេចាតិ ឃោ បត បុក្កលោ ឲតា ព្ទត្តិឃោ តត្ថ លន្ធរាកស្ស ចិក្ខុម្ភតេត ចា វមុច្ឆិន្ទតេត ចា អត្តតោ បិលេត វប្បស្ស វិរំ ចិយ

បរិចខេ្ជតិ, វោ វត្តំ លោកំ ចិវឌិត្វា ឌិតត្តា លោគេ ចិវត្តិកាវន្តាតំ តល៉ាវតោ ហុត្វា វយតិចត្តតិ។

កាមេយ្ហាឌីតចំ ឌិវ្វាតិ “អដ្ឋិកន្តលូបមា កាមា ពហុទុក្ខា ពហុបិយាសា”តិអាឌិតា (បរិចិ. ៦៨លិ; ត្វុអច. ៤វ័; ម. និ. ១.១០៦)

ចត្តុកាមេវុ កិលេវកាមេវុ អេតកាការេចោការំ អាឌីតចំ, ឌោវំ, ឌិវ្វា។ គេក្ខុម្មំ ជេវ្វ លេមតោតិ កាមេហិ កេចហិ ច តិក្ខុត្តកាចេតា

គេក្ខុម្មំ, បព្ពជ្ជំ , តិព្វាគញ្ញុ, លេមតោ, អគុបទ្ទចតោ, ជេវ្វ, ឌិវ្វា។ វព្ពកាមេហិបិ តោក្ខុមាឌយេហិ តិស្សេជំ ចិវំយុត្តោ។ វព្ពបិ

តោក្ខុមកា ឆយ្វា កាយតឹឃេវ្វ កាយា, តោហិ ច ខេឆរោ ចិវំយុត្តោ។ ពេតាហ “បេត្ត្រា វេយ អាវចក្ខុឃោ”តិ។

ឯវំ ខេឆរោ អាឌីវតោ បញ្ញាហិ កាចាហិ ឆយំ គេចេត្វា លាកាចាឃ អច្ឆោ ត្យាកាវិ។ តំ ស្វុត្វា វស្វុរោ “អយំ វព្ពត្ថ អគុបលិទ្ធត្តា, ត វក្កា

ព្ទយំ កាមេវុ បតារេត្យុ”ន្តិ ឃតាកាតយគក្កេតេច គតោ។ ខេឆរោបិ ចស្សវតបរិតិព្ទុតេ កកចតិ ក្ទុបវេមប្បជាឃ ចិវចស្សវតិកោ បចត្យា

ខេឆរោ ហុត្វា, ចេវាលិគេហិ ចខ្ចិបុទេត្តហិ ក្ទុប្បាឌិតំ វាវគស្ស អត្ថាឌំ វោរេឆត្វា, ឌុតិយំ ឆយូវក្កិតិ វក្កាយិត្វា “អគាគេត

ឆយូរវោកកាលេ ក្ទុបជ្ជគកំ អត្ថាឌំ វោរេឆតិ”តិ តិស្សយហា(ធាហូ)ាតំ អាលាបេត្វា អគុបាឌិរេវវាយ តិព្វាគឆាតុយា បរិតិព្វាយិ។

វព្ពកាមិតេត្វរកាចាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

លក្កភិបាពចល្លភា ភិដ្ឋិពា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

សិ៍ ឃត្តកតិបាទេតា

១៍ ឃុត្តុឯឃយុគ្គុទេត្តុឯកាឆាចណ្ណតា

ឃត្តកតិបាទេត អលង្កតាតិអាឌិកា អាឃឃ្ញុទេតា ឃុត្តុឯឃយុគ្គុទេត្តុឯស្ស កាឆា៍ កា ឧប្បត្តិ? អឃយ្បិ បុរិមញុទ្ធេឃុ កតាធិការោ ពត្តុ ពត្តុ កទេច បុញ្ញាតិ ឧបចិតិត្វា ញ្ជយស្មិ ញុក្ខប្បាទេឆ ឯាឌកទេហ អញ្ញតឯស្ស យហាចិកចស្ស ទេឃដ្ឋិទេតា បុទេត្តា ហុត្វា តិញ្ញុត្តិ៍ ឃយុទេគ្គាតិស្ស តាយំ អទេហាឃិ៍ ឧបឃយ្បត្តិឃា បត ឃុត្តុឯឃយុទេគ្គាតិ បញ្ញាឃិត្វ៍ ទេឃា បឆយចទេឃ ធិទេតា កកចទេតា ឯាឌកហប្បទេចទេឃ ញុក្ខាតុកាច៍ ឌិឃ្វា, បចិលគ្គុឃទេគ្គា តិស្សុទេលាញ្ញាឃឃតាឃ បញ្ញុឌិត្វា, លក្ខបឃយ្បទេគា ឃយាឌិត្តុត្វតឆទេឃ្ញា ឯាឌកហទេតា ឃាចត្តិ កក្តា, កល្យាលាយិត្តស្ស ឃត្តិពេ ចិបស្សតាឆាទ៌ ឧក្កុទេហត្វា, កយុឌ្ឍាត៌ អត្ញុឃុញ្ញូទេត្តា ចិហទេតិ៍ តស្ស យាតា ឯាឌកទេហ ឧស្សចឌិចទេឃ អទេញ្ញា ទេឃដ្ឋិបុទេត្ត ឃបឌាបតិពេ អលង្កតបឌិឃទេត្ត ឧស្សចកិញ្ញ៎ កិញ្ញអទេត្ត ឌិឃ្វា, បុត្តំ អត្ញុស្សុទិត្វា ទេទាឆតិ៍ តំ ឌិឃ្វា អញ្ញតទា កលិកា ទេទាឆតកាទេលំ បុដ្ឋិ៍ ឃា តស្សា តំ កាទេលំ កទេឆឃិ៍ តំ ឃុត្វា កលិកា "អហំ តំ អាទេតស្សាមិ, បស្ស តាច យយ ញ្ញត្តិកាច"ត្តិ ចត្វា "ឃឌិ ៦ច៌ តំទេឃច តស្ស បឌាបតិ កត្វា ញ្ញយស្ស កុលស្ស ឃាមិនិ កទិស្សាមិ"តិ តាឃ ឆាហុំ ឆត៌ ឌត្វា , ចិស្សឌ្ឍិតា យហតា បរិចាទេត ឃាចត្តិ កក្តា, ទេឆទេស្ស បិណ្ឌាឃ ចិចទេលាឌ្ឍាទេត ៦កស្មិ ពេទេហ ចឃយាតា ឌិចទេឃ ឌិចទេឃ អទេញ្ញាហិ ទេឆទេស្ស ឃក្កុឌ្ឍិ បិណ្ឌបាតំ ឌាទេបឃិ៍ អលង្កតបឌិឃត្តា ច ហុត្វា ឃុចណ្ណបិឌ្យកា អាទុឃ្យាអត្តាត៌ ឌទេស្សឃិ៍ អទេឆកឌិចឃំ ពេហគ្គាទេត កទ្ឋត្តិ ទេឆទ៌ ឌិឃ្វា, ឃុចណ្ណបិឌ្យកា ញ្ញុយុទ្ធិត្វា, អញ្ញាលិ បក្កុឃ្យាបុទេតា កទ្ឋត្តិ តាតប្បកាទ៌ ទេឆទ៌ កាយតិយត្តតាឃ តិយទេត្តឃិ៍ តំ ឃុត្វា ទេឆទោ "បុត្ញុគ្គុតចិត្តំ តាយ ចញ្ញាលំ, ឃំត្ញុត យឃា ញ្ញឌាទេតច ឧស្សាទេហា កទេលិំឃា"តិ តទេត្វច ធិទេតា កាចត៌ ឧស្សុក្កាទេបត្វា លញ្ញអកិទេញ្ញា អទេហាឃិ៍ តំ ឃគ្គាឃ ចុត្តំ –

៣៍ឌ៍

"អលង្កតា ឃុចឃតា, យាលឆារិ ចិក្ខឃិតា;

អលត្តកកតាបាឌា, បិឌ្យកាទុឃ្យាទេចឃិកា៍

៣៩០៍

"បិឌ្យកា ញ្ញុទុហិត្វាត, បុទេតា បញ្ញាលិកតា;

ឃា យំ ឃទេណា្ហត យុត្ញុតា, យិត្តាបុញ្ញា អកាឃច៍

៤៩១។

“‘ឃ្យចាសិ ត្វំ បត្តឌិតេវា, តិដ្ឋាហិ យយ សាសេត;

ក្យញ្ញា យាត្យសេក កាេយ, អហំ ចិត្តំ ឥឥាយិ តេ;

សង្ខំ តេ បដិឌាភាយិ, អគ្គិំ ចា តេ ហទាយហំ។

៤៩២។

“‘ឃឥា ឌិណ្ណា កចិស្សាយ, ក្តេកា ឥល្ឌបទាឃតា;

ក្តេកាបិ បត្តឌិស្សាយ, ក្តកឃត្វ គេជគ្គេហា’”។

៤៩៣។

“តញ្ញា ជិវ្វាភ ឃាចត្តិំ, េចសិកំ បញ្ញាលិកតំ;

អលង្កតំ សុចសតំ, យក្ខុបិសំច ឌូឌ្ឌិតំ។

៤៩៤។

“តេតា េយ យភសឹកាេទា, េឃាតិេសា ក្តឥបញ្ញឆ;

អាឌឹភេចា បិត្យេហ្យ, តិត្តិឥា សយតិដ្ឋឆ។

៤៩៥។

“តទេតា ចិត្តំ ចិរុដ្ឋិ ទេយ, បស្ស ឆន្ទសុឆន្ទំ;

តិទេស្សា ចិន្តា អត្បុត្តា, ពតំ ញុទ្ធស្ស សាសត”ន្តិ។

តត្ថ យាលឆារីតិ យាលិធារិតី បិញអត្ថបុប្បធាយា។ ចិត្តសិតាតិ ប្រាតដ្ឋាតស្ស បុទលាចទេសត បុទបៀហិ ទេច កន្ទចិទេលបតាឌីហិ ច ចិក្កសិតកត្តា។ “អលគ្គតា”តិ ត្តាយិតា ហត្ថបកិច្ចបកាឌីហិ អាករទេហិ អលក្ខាទ្មំ អធិប្បេតំ។ អលត្តកកតាបិធាតិ បរិលាតឌយរុបតបុប្បចណ្ណត លិតារទេសត ទន្លឹតចទលាឃុកញ្ញអា។ សយាសបឌទេញ្ញាំ, “អលត្តកកតបិធា”តិ ចត្តរន្តោ កាធាសុចត្វំ ឌីឃំ កត្វា ចុត្តំ។ អសយាសកាទេច បត “តស្សា”តិ ចចតទេសទេសា ទេចឌិតទេន្តា។ បិន្ទុកាទុឃ្យាទេចឃិកាតិ ៦កា ទុប្បបឌីចិកា ត្តាត្វិ ឃធាត្ថត្តុចេសា សុចណ្ណបិន្ទុកា បឌិយុត្តិត្វា “ធិតា”តិ ចចតទេសទេសា។

បិន្ទុកា ឌូរុហិត្វាភាតិ បិន្ទុកាហិ ឌូតរិត្វា, សុចណ្ណបិន្ទុកាទេយា ឌូយុត្តិត្វាតិ អទេត្វា។ បន្ទាលិកតាតិ បក្កិហិតអន្ទាលិកា សា ទេចសិ យំ។ សាយំ ចា ចចតបទេប្បទំ ចិតា សយទេច អកាសច។ សទេលាភាតិ យទេដ្ឋភ។ យុក្តភាតិ យឆុទេភ។ “ចចទេភភា”តិ អចុត្តុយ្យិ ចុត្តទេច ទេហាតិ, អកាសចាតិ, ចុត្តត្តា។

ឃុចាសិត្វំ បន្លាឌិទេតាតិ ត្វំ បន្លាឌទេន្តា ឃុចា, ឌហទេទាទេយច ហុត្វា បន្លាឌិទេតាសិ, ភគ្គ បន្លាឌទេន្តេភ សត្តុទេយ ឌសទេក សយុទេត្តច បន្លាឌិតន្តាតិ ឌទេស្សតិ។ តិដ្ឋាហិ យយ សាសទេតតិ យយ ចចទេត តិដ្ឋ។

កិ បត តត្តិ អាហ “កុត្ថា យាតុសទេក កាទេយ”តិ កាទេយ បរិកុត្ថិតុកាយស្ស ទូបសយុត្តិ, ចឃសយុត្តិ, បរិចាទសយុត្តិ, ទេកាកសយុត្តិ ច ត្តន្តិតន្តា។ តត្ថ “កុទេតា ទេយ ទេកាកសយុត្តិ”តិ ចទេឃ្យាតិ, អាហ “អហំ ចិត្តំ ឌធាយិ ទេត”តិ។ “តឃិធំ ចចតំ ពធំ សទ្ទហាតន្តា”ន្តិ យទេន្តាឃ្យាតិ តំ សទ្ទហាទេបត្តិ អាហ “សច្ចំ ទេត បឌិឌាភាយិ, អក្កិ ចា ទេត ហទាយហ”ន្តិ។ “កុត្ថា យាតុសទេក កាទេយ, អហំ ចិត្តំ ឌធាយិ ទេត”តិ ឃឌិធំ យឃា បឌិន្តាតំ, តំ ៦កំទេសត សច្ចំទេច បឌិឌាភាយិ, សទេច ទេយ ត បត្តិឃាឃសិ, អក្កិ ចា ទេត ហទាយហំ អក្កិ ហរិត្វា អក្កិបច្ចំ សបចំ កទេរាមីតិ អទេត្វា។ ប្រុកឃត្វ ពជក្កទេហាតិ អយ្យាកំ ប្រុកិត្តំ ឌិណ្ណកាទេល បន្លាឌ្ឈតំ ប្រុកឃត្វ ឌឃក្កទេហា។ ឃំ យឃំ ឃាច ឌណ្ឌបទាឃតកាលិ ទេកាទេក កុត្ថាយ, ៦ចំ ត្តាឌទេលិទេកបិ ទេកាទេកហិ ត ឌីឃាយ, យឃំ បន្ធា បន្លាឌិស្សាយ, ៦ចំ បទទេលិទេកបិ ទេកាទេកហិ ត ឌីឃាយាតិ អធិប្បាទេយា។ តទេតាតិ តំ តិយិត្តំ, កាទេយហិ តិយទេត្តត្តិឃា “ឃុចាសិ ត្វ”ន្តិអាឌិតា “ឃធា ឌិណ្ណា កចិស្សាយា”តិអាឌិតា ច តស្សា ទេចសិឃា ចុត្តចចតទេហតុ។ តតិញ្ញាចចតំ អក្កុសំ កត្វា ទេធទេរា សយលាឆយុំ ពទេរាទេន្តា សឌត្វំ បរិបុទេរសិ។ ទេសសំ ទេហដ្ឋា ចុត្តតឃទេយច។

សុត្តទេសយុត្តទេត្វទេកាធាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

១. លកុណ្ឌកភទ្ទិយទេត្វទេកាធាចណ្ណតា

បនេ អម្ពាដការាមេយតិអាឌិកា អាឃម្ពុតោ លក្ខណកក្ខិយតេ្ទរស្ស កាឆា៉ កា ឧប្បត្តិ? អយំ កិរ បត្យយុត្តរស្ស ភកចតោ កាលេ

ហំសចតឹភកេរ យហារេភារេក ក្យលេ តិត្ថាតិត្តា, ចឃប្បតេ្តា សត្តុ សត្តិកោ ឆយុំ ស្យាលតោ្តា តិសិតោ្កា តស្វិ ឈលោ សត្តាទ៌ ខុក៌ កិក្លុ យជ្ជាស្សទាត៌

អក្កដ្ឋាតេ ឆបេត្តិ ជិស្វា, សឃេ្យិ ត៌ ឆាត៌ បតេ្ទតោ្តា ឮទ្ធប្បយុលស្ស កិក្លុសដ្ឍស្ស យហាឌាត៌ ឥត្វា, “អហោ ចតាហេ្យិ អភាកេព អយំ កិក្លុ

ចិឃ ខុកស្ស ឮទ្ធស្ស សាសតេ យជ្ជាស្សទាត៌ អកោ្ក ភចេឃ្យ”ត្តិ បលិឆាត៌ អកាសិ៉ ភកចា ច តស្ស អតត្តទាឃត៌ ជិស្វា ឮ្យាកទិត្វា បក្កាមិ៉

សោ តត្វ ឃាចឌីច៌ បុញ្ញាតិ កត្វា ឆេចយត្យស្សុស្ស សំសតោ្តា ឫស្សស្ស ភកចតោ កាលេ ចិត្តបត្តកោកិលោ ហុត្វា ទាឌ្យ្យាភតោ យគ្ចុទ៌

អម្ពូផលំ ឮណ្ណភាឌាឃ កច្ឆតោ្តា សត្តាទ៌ ជិស្វា បសត្តយាភសោ “ឥស្សាយី”តិ ចិត្តំ ឧប្បាទេសិ៉ សត្វា តស្ស ចិត្តំ ញាត្វា បត្តំ កហេត្វា តិសីឌិ៉

កោកិលោ ឥសពលស្ស បតេ្ត អម្ពូបក្កំ បតិដ្ឋាបេសិ៉ សត្វា តំ បទិក្ខ្នា៉ សោ កោកិលោ បសត្តយាភសោ តេតេច បីតិស្វលេភ សត្តាហំ

ចិតិភាយេសិ៉ តេភ ច បុញ្ញកខ្ខុភ យជ្ជាស្សទោ អហោសិ៉ កស្សបសម្ពុសម្ពុទ្ធកាលេ បភ ចេតិយេ អាទទ្ធេ កិ៌ បយាល៌ កទោយ?

សត្តយោជតប្បយាល៌ អតិយហត្តុយេត៌ លយោជតប្បយាល៌ ខុតបេ្យិ អតិយហត្ថ៌ បញ្ចុយោជត៌, ចត្យយោជត៌, តិយោជត៌, ត្វិយោជតត្តិ

ចុតេ្ត អយំ តឌា ខេដ្ឋចឆ្លតិ ហុត្វា “ខុឆ, ភា, អភាកេព ស្យលបជិជក្កិយំ កាត្យំ ចដ្ឋតី”តិ ចត្វា ទជ្ជ្យា បទិក្ខបតោ្តា កាចុតយត្តកោ ឆត្វា

“ខុកោក៌ យុល៌ កាចុត៌ កាចុត៌ ហោត្យ, ចេតិយំ ខុកយោជភាចដ្ឋិ យោជត្យតេ្ថាឆ៌ ភចិស្សតី”តិ អាហ៉ តេ តស្ស ចចតេ អដ្ឋិស្វ៉ ត្តពិ

អប្បយាលស្ស ឮទ្ធស្ស បយាល៌ អកាសីតិ៉ តេភ បភ កខ្ខុភ តិត្ថាតតិត្ថាតដ្ឋាតេ អត្តោ្ថាហិ តឹចតាទប្បយាតោលា ហោតិ៉

សោ អយ្យាក៌ សត្តុ កាលេ សាចត្តិយំ យហារេភាកក្យលេ តិត្ថាតិ, កក្ខិយោតិស្ស ភាយ៌ អហោសិ៉ អតិទស្សតាឃ បភ លក្ខណកក្ខិយោតិ

បញ្ញាយិត្ថ៉ សោ សត្តុ សត្តិកោ ឆយុំ ស្វត្វា, បជិលទ្ធសតោ្ធ បព្វាជិត្វា, ពាហុស្សុតោ ឆម្មកថិកោ ហុត្វា យគ្ចុតេភ សតេភ បទេសំ ឆយុំ កទេឆសិ៉

អទេឆកម្វិ ឧស្សចឌិចេយ ខុតោភ ថោាហុលោភ សត្ថិ ទទេឆភ កច្ឆតិ អត្តាតទា កលិកា ទេឆទ៌ ជិស្វា ឥត្តចិជំសក៌ ហសិ៉ ទេឆទោ តស្សា ឥត្តដ្ឋិកោ

តិមិត្តំ កហេត្វា ឃសាត៌ ឧប្បាទេត្វា, ត៌ បឹឥក៌ កត្វា, ចិបស្សត៌ បដ្ឋបេត្វា, អភាកាមី អហោសិ៉ សោ អកិល៍្យាកាឃកតាឃ សតិឃា

ចិហទតោ្តា ខុកឌិចសំ អាឃម្ពុតា ឆម្មសេភាបតិភា ឮចឌិឃយាតោ អទេហតេ្ត បតិដ្ឋហិ៉ តេភ ចុត្តំ អបឥាតេ (អប៉ តេឆ ១៉៥៥៉១-១១) –

“បត្យយុត្តទោ ភាយ ឌិតោ, សត្តាឆម្មស្វ ចក្ខុយា;

ត្ពកោ សតសហស្សម្វិក្យាកម្យ ឧប្បត្តិ ភាឃកោ៉

“តឌាហំ ហំសចតិយំ សេដ្ឋិប្បុតេ្តា យហទ្ធតោ;

ឌជ្ឈាចិហាទ៌ ចិចទ៌, សជ្ឈាទាយំ អកច្ឆហំ៉

“តទា សោ លោកបជ្ជោតោ, ឆព្វំ ចេតេសិ តាយកោ;

យញ្ញាស្សទានំ បចទំ, សាចកំ អកិកិត្តឃិំˋ

“តំ សុត្វា យុឌិតោ ហុត្វា, ការំ កត្វា យហេសិតោ;

ចន្ទិត្វា សត្ថុតោ បាទេ, តំ ធាតយកិបត្ថឃិំˋ

“តទា ពុទ្ធោ ចិឃាកាសិ, សញ្ឈមជ្ឈេចិតាឃកោ;

អតាកតមបិអទ្ធោតេ, លច្ឆសេ តំ យតោរថំˋ

“សតសហស្សិតោ កបេប្ប, ឱក្កាកកុលសម្ភចោ;

គោតមោ តាម តោតេត្តត, សត្ថា លោកេ កចិស្សតិˋ

“តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ, ឱរសោ ធម្មតិម្មិតោ;

កឌ្ឌិឃោ តាម តាមេត, ហេស្សតិ សត្ថុ សាចកោˋ

“តេត កម្មេត សុកតេត, ចេតតាបណិធីហិ ច;

ជហិត្វា មាតុសំ ទេហំ, តាចតឹសមកច្ឆហំˋ

“ទ្វេតចុតេ ឋាតេ កបេប្ប, ចុស្សោ ស្មេប្បញ្ញ តាឃកោ;

ក្មោសតោ ក្មុបសហោ, សត្ថលោក្យត្តមោ ឌិតោˋ

“ចរេលោត ច សម្បទេត្តា, ព្រហ្មា ស្មស្ម បតាបចា;

ហិតេសី សព្ពសត្តានំ, នាហំ មោចេមិ នន្ធតា។

“ភត្តាទាមចេត តស្ស, អទេហាសិ បុស្សកោកិលិ;

គន្ធកុដិសមាសន្នេ, អព្ពុទេព្ព ចរាមហំ។

“តទា បិណ្ឌាយ គច្ឆន្តិំ, ទក្ខិណេយ្យំ ជិនុត្តមំ;

ទិស្វា ចិត្តំ បសាទេត្វា, មញ្ញាតាកិតិក្ខហំ។

“ទានុយ្យាតិ តទា គន្ត្វា, សុបក្កំ គតកត្តចំ;

អគ្គបិណ្ឌំ គហេត្វាន, សម្ពុទ្ធស្សាបនាមយិំ។

“តទា មេ ចិត្តមញ្ញាយ, មហាការុណិកោ ជិនោ;

ឧបដ្ឋាកស្ស ហត្ថតោ, បត្តំ បគ្គណ្ហិ នាយកោ។

“អទាសិ ហដ្ឋចិត្តាហំ, អគ្គបិណ្ឌំ មហាមុនេ;

បត្តេ បក្ខិប្យ បក្ខេហិ, បញ្ជលិ គន្ត្វាន មញ្ញតា។

“សទេន ទដ្ឋីយេន, សចីយេន ចក្កុតា;

ចស្សេត្វា ពុទ្ធប្បដន្តំ, តីឡអំ គន្ត្វា តិបន្ទហំ។

“តទា មុទិតចិត្តំ មំ, ពុទ្ធសេបមគតាសមំ;

សកុលគ្ឈិបកត្វា, ឈាតយឹ ទ្វយាតសោ។

“តតោ ចុតោហំ តុសិតេ, អនុភោត្វា មហាសុខំ;

មនុស្សយោនិមាគច្ឆិំ, តស្ស កម្មស្ស វាហសា។

“ឥមម្ហិ ភទ្ទកេ កប្បេ, ព្រហ្មពន្ធុ មហាយសោ;

កស្សបោ នាម គោត្តេន, ឧប្បជ្ជិ វទតំ វរោ។

“សាសនំ ជោតយិត្វា សោ, អភិភុយ្យ កុតិត្ថិយេ;

វិនយិត្វាន វេនេយ្យេ, និព្ពុតោ សោ សសាវកោ។

“និព្ពុតេ តម្ហិ លោកគ្គេ, បសន្នា ជនតា ពហូ;

បូជនត្ថាយ ពុទ្ធស្ស, ថូបំ កុព្ពន្តិ សត្ថុនោ។

“សត្តយោជនិកំ ថូបំ, សត្តរតនភូសិតំ;

ករិស្សាម មហេសិស្ស, ឥច្ចេវំ មន្តយន្តិ តេ។

“កិកិនោ កាសិរាជស្ស, តទា សេនាយ នាយកោ;

ហុត្វាហំ អប្បមាណស្ស, បមាណំ ចេតិយេ វទឹ។

“តទា តេ មម វាក្យេន, ចេតិយំ យោជនុគ្គតំ;

អកំសុ នរវីរស្ស, នានារតនភូសិតំ។

“តេន កម្មេន សុកតេន, ចេតនាបណិធីហិ ច;

ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ, តាវតិំសមគច្ឆហំ។

“បច្ឆិមេ ច ភវេ ទានិ, ជាតោ សេដ្ឋិកុលេ អហំ;

សាវត្ថិយំ បុរវរេ, ឥទ្ធេ ផីតេ មហទ្ធនេ។

“បុរប្បវេសេ សុគតំ, ទិស្វា វិម្ហិតមានសា;

បព្ពជិត្វាន ន ចិរំ, អរហត្តមបាបុណិំ។

“ចេតិយស្ស បមាណំ យំ, អករិំ តេន កម្មុនា;

លកុណ្ឌកសរីរោហំ, ជាតោ បរិភវារហោ។

“សរេន មធុរេនាហំ, បូជិត្វា ឥសិសត្តមំ;

មញ្ជុស្សរានំ ភិក្ខូនំ, អគ្គត្តមនុបាបុណិំ។

“ផលទានេន ពុទ្ធស្ស, គុណានុស្សរណេន ច;

សាមញ្ញផលសម្បន្នោ, វិហរាមិ អនាសវោ។

“កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ…បេ… កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ។

អបរភាគេ អញ្ញំ ព្យាករោន្តោ –

២៤៤។

“បរេ អម្ពាដការាមេ, វនសណ្ឌម្ហិ ភទ្ទិយោ;

សមូលំ តណ្ហមព្ពុយ្ហ, តត្ថ ភទ្ទោវ ឈាយតិ។

២៤៥។

“រមន្តេកេ មុទិង្គេហិ, វីណាហិ បណវេហិ ច;

អហញ្ច រុក្ខមូលស្មិំ, រតោ ពុទ្ធស្ស សាសនេ។

២៤៦។

“ពុទ្ធោ ចេ មេ វរំ ទជ្ជា, សោ ច លព្ភេថ មេ វរោ;

គណ្ហេហំ សព្ពលោកស្ស, និច្ចំ កាយគតំ សតិ”ន្តិ។ –

ឥមា តិស្សោ គាថា អភាសិ។

តត្ថ បរេតិ សេដ្ឋេ អធិកេ, វិសិដ្ឋេតិ អត្ថោ។ អធិកវាចី ហិ អយំ បរសទ្ទោ “បរំ វិយ មត្តាយា”តិអាទីសុ វិយ។ អម្ពាដការាមេតិ ឯវំនាមកេ អារាមេ។ សោ កិរ ឆាយូទកសម្បន្នោ វនសណ្ឌមណ្ឌិតោ រមណីយោ ហោតិ, តេន “បរេ”តិ វិសេសេត្វា វុត្តោ។ “អម្ពាដកវនេ អម្ពាដកេហិ អភិលក្ខិតវនេ”តិ ច វទន្តិ។ វនសណ្ឌម្ហីតិ វនគហនេ, ឃននិចិតរុក្ខគច្ឆលតាសមូហេ វនេតិ អត្ថោ។ ភទ្ទិយោតិ ឯវំនាមកោ, អត្តានមេវ ថេរោ អញ្ញំ វិយ វទតិ។ សមូលំ តណ្ហមព្ពុយ្ហាតិ តណ្ហាយ មូលំ នាម អវិជ្ជា។ តស្មា សាវិជ្ជំ តណ្ហំ អគ្គមគ្គេន សមុគ្ឃាដេត្វាតិ អត្ថោ។ តត្ថ ភទ្ទោវ ឈាយតីតិ លោកុត្តរេហិ សីលាទីហិ ភទ្ទោ សុន្ទរោ តស្មិំយេវ វនសណ្ឌេ គតកិច្ចតាយ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារវសេន អគ្គផលឈានេន ឈាយតិ។

ផលសុខេន ច ឈានសមាបត្តីហិ ច វីតិនាមេតីតិ អត្ថោ។ វិវេករតិំ ទស្សេត្វា “រមន្តេកេ”តិ គាថាយបិ ព្យតិរេកមុខេន តមេវត្ថំ ទស្សេតិ។ តត្ថ មុទិង្គេហីតិ អគ្គិកាទីហិ មុរជេហិ។ វីណាហីតិ នន្ទិនីអាទីហិ វីណាហិ។ បណវេហីតិ តុរិយេហិ រមន្តិ ឯកេ កាមភោគិនោ,

សា បន តេសំ រតិ អនរិយា អនត្ថសំហិតា។ អហញ្ញា តិ អហំ បន, ឯកកោ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ សាសនេ រតោ, តតោ ឯច រុក្ខមូលស្មិំ រតោ អភិរតោ វិហរាមីតិ អត្ថោ។

ឯវំ អត្តនោ វិវេកាភិរតិំ កិត្តេត្វា ញាតិ យំ កាយគតាសតិកម្មដ្ឋានំ ភាវេត្វា អរហត្តំ បត្តោ, តស្ស បសំសន្តំ “ពុទ្ធោ វេ យេ”តិ គាថាយាហ។ តស្សត្ថោ – សចេ ពុទ្ធោ ភគវា “ឯកាហំ, ភន្តេ, ភគវន្តំ វរំ យាចាមី”តិ យថា យាចិតោ “អតិក្កន្តវរា ខោ, ភិក្ខុ, តថាគតា”តិ អបដិក្ខិបិត្វា យថិច្ឆាយាចិតំ វរំ ទទេយ្យ, សោ ច វរោ យថាធិប្បាយបូរកោ លព្ភេថ យថិច្ឆាយេតាវរំ យត្វកំ បវេទេយ្យាតិ ថេរោ បរិកប្បវសេន វទតិ។ “ភន្តេ, សព្ពោ លោកោ សព្ពកាលំ កាយគតាសតិកម្មដ្ឋានំ ភាវេតុ”តិ “សព្ពលោកស្ស កិន្តិ កាយគតាសតិ ភាវេតព្ពា”តិ កត្វា វរំ គណ្ហេយ្យអត្ថំ ទស្សេន្តោ អាហ “គណ្ហេយ្យំ សព្ពលោកស្ស, កិន្តិ កាយគតំ សតិ”ន្តិ។ ញាតិ អបរិក្ខលាការហាយុខេន បរិក្ខលំ បសំសន្តោ –

៤៦៩។

“យេ មំ រូបេន បាមិំសុ, យេ ច ឃោសេន អន្វគូ;

ឆន្ទរាគវសូបេតា, ន មំ ជានន្តិ តេ ជនា។

៤៧០។

“អជ្ឈត្តញ្ច ន ជានាតិ, ពហិទ្ធា ច ន បស្សតិ;

សមន្តាវរណោ ពាលោ, ស វេ ឃោសេន វុយ្ហតិ។

៤៧១។

“អជ្ឈត្តញ្ច ន ជានាតិ, ពហិទ្ធា ច វិបស្សតិ;

ពហិទ្ធា ផលទស្សាវី, សោបិ ឃោសេន វុយ្ហតិ។

៤៧២។

“អញ្ញាណា បជានាតិ, ពាហិត្វា ច ចិបស្សតិ;

អនាចរលេស្សាឌិ, ត សោ ឈានេន ទុយ្យតី”តិ –

ត្ថយា ចតស្សា កាថា អការិ

តត្ថ យេ យំ ទ្វេបេត បិមិមិស្វតិ យេ ជនា អចិន្តស្ម យយ ទ្វេបេត អបយាឌិកោត តិហិនេត “អាកាសេសមិសិ បញ្ញា”តិ, ឆយ្យសិនេត ច យំ តិហិតំ បិមិមិស្ស, “ខ្លួនកោ អយ”ន្តិ ហិឡុខត្តា បរិច្ឆិន្ទនចសេន យញ្ញិស្វតិ អនេត្វា យេ ច ឈានេន អត្តក្វតិ យេ ច សត្វា ឈានេន យញ្ញាតា យំ សម្មាចតាចសេន អត្យកតា ពាហុ យញ្ញិស្ស, តំ តេសំ មិច្ឆា, ត ហិ អហំ ទ្វេបមេត្វត អចមត្តមេត្វា, ឈានមេត្វត ចា ត ពាហុំ យត្តមេត្វា, តស្សា លត្ខរាកចស្វេបតា, ត យំ ជានត្តិ តេ ជនាតិ តេ ទុចិឆាបិ ជនា លក្ខរាកស្ស ចសំ ភ្លេបតា អប្បហិតលក្ខរាកា សន្តោសោ បហិតលក្ខរាកំ យំ ត ជានត្តិ។

អចិសយោ តេសំ យាឌិសោ អញ្ញាតំ ពាហិត្វា ច អបរិញ្ញាតចត្តុតាយាតិ ជស្សេតុំ “អញ្ញាតា”ន្តិអាឌិ ទុត្តំ។ អញ្ញាតន្តិ អត្តនោ សត្តានេ លត្ខាយតនាឌិឆយ្យំ។ ពាហិត្វាតិ បរសត្តានេ។ អថ ចា អញ្ញាតន្តិ, យយ អត្តត្តេ អសេក្ខសិលក្ខន្ធាឌិំ។ ពាហិត្វាតិ, យសេច អាកប្បសប្បត្តិយាឌិយុត្តំ ពាហិត្វា ទ្វេបឆយ្យប្បចត្តិំ ចក្ខុចិញ្ញាណាឌិប្បចត្តិញ្ច។ សមត្តាចរលោតិ ខុចំ អញ្ញាតា ពាហិត្វា ច អជានតេត សមត្តតោ អាចរលយុត្វោ អាចជពាណាកតិកោ។ ស ចេ ឈានេន ទុយ្យតីតិ សោ បរតេយ្យញ្ញិកោ ពាលេលិ ឈានេន បរេសំ ចចតេត ទុយ្យតិ តិយ្យតិ អាកឌ្ឍិយតិ។

ពាហិត្វា ច ចិបស្សតីតិ យោ ច ទុត្តតយេត អញ្ញាតំ ត ជានាតិ, ពាហិត្វា បត សុតាត្សានេត អាកប្បសប្បត្តិអាឌិភ្លេបឆានលោត ចា ចិសេសតោ បស្សតិ។ “កុលចិសេសយុត្វោ សិយា”តិ យញ្ញាតិ, សោបិ ពាហិត្វា ចលឆស្សាឌិ តយក្កោហេត ចលយត្តំ កល្យាត្វា ទុត្តតយេត ឈានេន ទុយ្យតិ, សោបិ យាឌិសេ ត ជានាតីតិ អធិប្បាយោ។

យោ បត អញ្ញាតា តិលាសចស្ស អត្តត្តេ អសេក្ខសិលក្ខន្ធាឌិកុណំ ជានាតិ, ពាហិត្វា ចស្ស បដិបត្តិសល្លក្ខលោត ចិសេសតោ កុលចិសេសយោកំ បស្សតិ។ អនាចរលេស្សាឌិ តោតចិ អនាចរេដោ ហុត្វា អរិយានំ កុណេ ឧជុំ ញាតុំ សមត្វា, ត សោ ឈានមេត្វត ទុយ្យតិ យាថាចតោ ជស្សនតោតិ។

លក្ខណូកតិយមេត្វកាថាចណ្ណនា តិដ្ឋិតា។

៣. ភទ្ទត្ថេរគាថាវណ្ណនា

ឯកបុត្តោតិអាទិកា អាយស្មតោ ភទ្ទត្ថេរស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយំ កិរ បទុមុត្តរំ ភគវន្តំ ភិក្ខុសង្ឃញ្ច សតសហស្សបរិវារំ ចីវរាទីហិ ចតូហិ បច្ចយេហិ បូជេសិ។ សោ តេន បុញ្ញកម្មេន ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ សាវត្ថិយំ សេដ្ឋិកុលេ និព្ពត្តិ។ និព្ពត្តមានោ ច អបុត្តកេសុ មាតាបិតូសុ ទេវតាយាចនាទីនិ កត្វាបិ អលភន្តេសុ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា “សចេ, ភន្តេ, មយំ ឯកំ បុត្តំ លភេយ្យាម, តំ តុម្ហាកំ ទាសត្ថាយ ទស្សាមា”តិ វត្វា អាយាចិត្វា គតេសុ សត្ថុ អធិប្បាយំ ញត្វា អញ្ញតរោ ទេវបុត្តោ ខីណាយុកោ ហុត្វា ឋិតោ សក្កេន ទេវរញ្ញា “អយ្យកស្មិំ កុលេ និព្ពត្តាហី”តិ អាណត្តោ តត្ថ និព្ពត្តិ, ភទ្ទោតិស្ស នាមំ អកំសុ។ តំ សត្តវស្សុទ្ទេសិកំ ជាតំ មាតាបិតរោ អលង្ករិត្វា ភគវតោ សន្តិកំ នេត្វា “អយំ សោ, ភន្តេ, តុម្ហេ អាយាចិត្វា លទ្ធទារកោ, ឥមំ តុម្ហាកំ និយ្យាតេមា”តិ អាហំសុ។ សត្ថា អានន្ទត្ថេរំ អាណាបេសិ – “ឥមំ បព្វាជេហី”តិ។ អាណាបេត្វា ច គន្ធកុដិំ បាវិសិ។ ថេរោ តំ បព្វាជេត្វា សង្ខេបេន វិបស្សនាមុខំ អាចិក្ខិ។ សោ ឧបនិស្សយសម្បន្នត្តា វិបស្សនាយ កម្មំ ករោន្តោ សូរិយេ អនោគ្គតេយេវ ភាវនំ ឧស្សុក្កាបេត្វា ឆឡភិញ្ញោ អហោសិ។ តេន វុត្តំ អបទានេ (អប. ថេរ ២.៥.៥៣-៩៨) –

“បទុមុត្តរសម្ពុទ្ធំ, មេត្តចិត្តំ មហាមុនិំ;

ឧបេតិ ជនតា សព្វា, សព្វលោកគ្គនាយកំ។

“សត្តុកញ្ច ពទ្ធកញ្ច, អាមិសំ បានភោជនំ;

ទទន្តិ សត្ថុនោ សព្វេ, បុញ្ញក្ខេត្តេ អនុត្តរេ។

“អហម្បិ ទានំ ទស្សាមិ, ទេវទេវស្ស តាទិនោ;

ពុទ្ធសេដ្ឋំ និមន្តេត្វា, សង្ឃម្បិ ច អនុត្តរំ។

“ឧយ្យោជិតា មយា ចេតេ, និមន្តេសុំ តថាគតំ;

កេវលំ ភិក្ខុសង្ឃញ្ច, បុញ្ញក្ខេត្តំ អនុត្តរំ។

“សតសហស្សបល្លង្កំ, សោវណ្ណំ គោនកត្ថតំ;

តូលិកាបដលិកាយ, ខោមកប្បាសិកេហិ ច;

មហារហំ បញ្ញាបយិំ, អាសនំ ពុទ្ធយុត្តកំ។

“បទុមុត្តរោ លោកវិទូ, ទេវទេវោ នរាសភោ;

ភិក្ខុសង្ឃបរិព្យូឡ្ហោ, មម ទ្វារមុបាគមិ។

“បច្ចុគ្គន្ត្វាន សម្ពុទ្ធំ, លោកនាថំ យសស្សិនំ;

បសន្នចិត្តោ សុមនោ, អភិនាមយិំ សង្ឃរំ។

“ភិក្ខុនំ សតសហស្សំ, ពុទ្ធញ្ច លោកនាយកំ;

បសន្នចិត្តោ សុមនោ, បវរន្នេន តប្បយិំ។

“បទុមុត្តរោ លោកវិទូ, អាហុតីនំ បដិគ្គហោ;

ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា, ឥមា គាថា អភាសថ។

“យេនិទំ អាសនំ ទិន្នំ, សោវណ្ណំ គោនកត្ថតំ;

តមហំ កិត្តយិស្សាមិ, សុណាថ មម ភាសតោ។

“ចតុសត្តតិក្ខត្តុំ សោ, ទេវរជ្ជំ ករិស្សតិ;

អនុភោស្សតិ សម្បត្តិំ, អច្ឆរាហិ បុរក្ខតោ។

“បទេសរជ្ជំ សហស្សំ, វសុធំ អាវសិស្សតិ;

ឯកបញ្ញាសក្ខត្តុញ្ច, ចក្កវត្តី ភវិស្សតិ.

“សព្វាសុ ភវយោនីសុ, ឧច្ចាកុលី ភវិស្សតិ;

សោ ច បច្ឆា បព្វជិត្វា, សុក្កមូលេន ចោទិតោ;

ភទ្ទិយោ នាម នាមេន, ហេស្សតិ សត្ថុ សាវកោ.

“វិវេកមនុយុត្តោម្ហិ, បន្តសេននិវាសហំ;

ផលញ្ចាធិគតំ សព្វំ, ចត្តក្លេសោម្ហិ អជ្ជហំ.

“មម សព្វំ អភិញ្ញាយ, សព្វញ្ញូ លោកនាយកោ;

ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា, ឯតទគ្គេ ឋបេសិ មំ.

“បដិសម្ភិទា ចតស្សោ, វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ;

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា, កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្”តិ.

តស្ស ភគវា ឆឡភិញ្ញាប្បត្តិំ ញត្វា “ឯហិ, ភទ្ទា”តិ អាហ. សោ តាវទេវ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា បញ្ជលិកោ សត្ថុ សមីបេ អដ្ឋាសិ, សា ឯវ តស្ស ឧបសម្បទា អហោសិ. ពុទ្ធូបសម្បទា នាម កិរេសា. ថេរោ អាទិតោ បដ្ឋាយ អត្តនោ បវត្តិយា កថនមុខេន អញ្ញំ ព្យាករោន្តោ –

៤៧៣.

“ឯកបុត្តោ អហំ អាសិំ, បិយោ មាតុ បិយោ បិតុ;

ᨻᩉᩪᩉᩥ ᩅᨲᨧᩁᩥᨿᩣᩉᩥ, ᩃᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩋᩣᨿᩣᨧᨶᩣᩉᩥ ᨧ᪨

᪓᪖᪓᪨

“ᨲᩮ ᨧ ᨾᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨠᩣᨾ᩠ᨿᩣᨿ, ᩋᨲ᩠ᨳᨠᩣᨾᩣ ᩉᩥᨲᩮᩈᩥᨶᩮᩣ;

ᩈᩮᨠᩣ ᨷᩥᨲᩣ ᨧ ᨾᩣᨲᩣ ᨧ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿᩥᨶᩴ᪨

᪓᪖᪔᪨

“ᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᩩᨡᩩᨾᩣᩃᩮᩣ ᩈᩩᨡᩮᨵᩥᨲᩮᩣ;

ᨲ᩠ᩅᩴ ᨧᩣᨿ ᨲᩮ ᨲᩣᨲ, ᨩᩥᨲᩔ ᨷᩁᩥᨧᩣᩁᨠᩮᩣ᪨

᪓᪖᪕᪨

“ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨧ ᨿᩴ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᨿ᩠ᩉ, ᩋᩣᨲᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᨲᨧᩁᩥᨿᩴ;

ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨱᩮᩉᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩃᨽᩮᨿ᩠ᨿ, ᨴᩮᩅᩔ ᨬᩣᨲᩥᨠᩮᩣ ᩋᨿᩴ᪨

᪓᪖᪖᪨

“ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨱᩮᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨿᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ, ᨧᩥᩉᩣᩁᩴ ᨷᩣᨧᩥᨶᩦ ᨩᩥᨲᩣ;

ᩋᨲᩣᨣᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩩᩁᩥᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᨾᨲᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩥᨿᨯ᩠ᨰᩥ ᨿᩮ᪨

᪓᪖᪗᪨

“ຕເຕາ ສຕ຺ຖາ ນິຣາກຕ຺ວາ, ປຏິສລ຺ລານງ຺ຄເຕາ;

ເອຫິ ພທ຺ທາຕິ ມັງ ອາຫ, ສາ ເມ ອາສູປສມ຺ປທາ ຯ

ອິທັງ ຯ

“ຊາຕິຍາ ສຕ຺ຕວເສ຺ສນ, ລທ຺ທາ ເມ ອຸປສມ຺ປທາ;

ຕິເສ຺ສາ ວິຊ຺ຊາ ອນຸປ຺ປຕ຺ຕາ, ອເຫາ ທມ຺ມສຸທມ຺ມຕາ”ຕິ ຯ –

ອິມາ ຄາຖາ ອພາສິ ຯ

ຕຕ຺ຖ ຈຕວຣິຍາຫີຕິ, “ເອວັງ ຄຕ຺ວາ ພຸທ຺ທັງ ປຸຈ຺ຉິສ຺ສາມາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕັງ ສມເຓາຫຣຳ ວຈນັງ ສຸຕ຺ວາ, ຕໍ ປຏິຍຸຕ຺ວາ, ອນສທາສິວຕວເຣເຓຫິ ຯ ອາຍາວຕາຫີຕິ ເອວຕາຍາວຕາຫິ ສຕ຺ຕອາຍາວຕາຍ ວ, ຕຸວເມວ ເວຕ຺ຕ ກາເຣຕຸ໌, ຕຸຕຸ ເອເຣາ ມາຕາປິຕູນັງ ປຏິປຕ຺ຕິວສ຺ສນຕ຺ເຕາວ ກິຊ຺ຊລທ຺ທາວສ຺ສນຕ຺ຕາ ວທີ ຯ

ເຕຕິ ມາຕາປິຕເຣາ ອຸປຖາຍນຸຕ຺ຕີ ອຸປຖາເຍນຸ ຯ

ສຸເພສີເຕາຕິ ສຸພສີວທ຺ທີເຕາ ເຕຕິ ຕຸມ຺ຫາ ປຣິວາເຣຕ຺ຕິ ກິກາເຣ ຯ

ເຫສ຺ສຕ຺ວາຊາຕິເຍາ ອຍຕ຺ຕິ ອຍັງ ທາເຣເກາ ມມ ສາສເນ ອາຊາຕິເຍາ ພວິສ຺ສຕິ ຯ ຕສ຺ມາ ນິປັງ ອເຊ຺ຊວ ປພ຺ພາເຊຫີຕິ ເອວັງ ອເວາຈິ, ອາຫ ຯ

ປພ຺ພາເຊຕ຺ວາກາຕິ ອາກນ຺ຕ຺ວາເຕ ປພ຺ພາເຊຕ຺ວາ ວິຫາເຣຕ຺ຕິ ຄນ຺ທກຸຟິ ຯ ອເນາກ຺ຄຕສ຺ມິ ສຸຣິຍສ຺ມິຕ຺ຕິ ສຸຣິເຍ ອນຕ຺ຖງ຺ຄເຕເຍວ ຯ ຕເຕາ ຈິຕ຺ຕັງ ວິມຸຈ຺ຈິ ເມຕີ ຕເຕາ ວິປສ຺ສນາຣຸຫ຺ເຕາ ປຣັ ນ ຈິເຣເນວ ພເລາເນ ສພ຺ພາສເວຫິ ເມ ຈິຕ຺ຕັງ ວິມຸຈ຺ຈິ, ອິຕາສເວາ ອເຫາສິ ຯ

ຕເຕາຕິ ມມ ອາສວກ຺ຂເຍາ ປສ຺ສາ ນິຣາກຕ຺ວາຕິ ອຕ຺ຕນາ ສມາປຕ຺ຕິ ຜລສມາປຕ຺ຕິ ອເປຕ຺ວາ ຕເຕາ ວຸຏ຺ຏາຍ ເຕນາຫ “ປຏິສລ຺ລານງ຺ຄເຕາ”ຕິ ຯ ສາ ເມ ອາສູປສມ຺ປທາຕິ ຍາ ມັງ ອຸທ຺ທິສ຺ສ “ເອຫິ, ພທ຺ທາ”ຕິ ສຕ຺ຖຸ ວາຈາ ປວຕ຺ຕາ, ສາ ເອວ ເມ ມຍ຺ຫັງ ອຸປສມ຺ປທາ ອາສິ ຯ ເອວັງ ຊາຕິຍາ ສຕ຺ຕວເສ຺ສນ, ລທ຺ທາ ເມ ອຸປສມ຺ປທາຕິ ສາຕິສຍັງ ສຕ຺ຖາເຣາ ອຕ຺ຕເນາ ຄຸນັງ ອນຸຄ຺ຄຫັງ ສາສນສ຺ສ ຈ ນິຍ຺ຍານິກຕັງ ວທສ຺ສຕິ ຯ ເຕນາຫ “ອເຫາ ທມ຺ມສຸທມ຺ມຕາ”ຕິ ຯ

ឲត្ថ ច “ឌិត្តំ ចិយុន្ថិ ខេ”តិ លឹលាយចកាច់ បកាសេត្វាបិ បុត “ពិស្សោ ចិន្ថា អត្ថុប្បត្តា”តិ លោកិយាកិទ្ធោកទេងសងស្សត់ លព្យអកិទ្ធោកាចចិកាចតត្ថំ។ ទេតតាហ អបងាទេត “លព្យអកិទ្ធោ សន្ទិកតា”តិ។

កង្គទេត្វរកាឆាចណ្ហតា តិដ្ឋិតា។

៣។ សោបិកទេត្វរកាឆាចណ្ហតា

ឌិដ្ឋាបិសាឝលាយាយត្តិអាឌិកា អាយម្ភទេតា សោបិកទេត្វរស្ស កាឆា។ កា ជ្ជប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ កទេច បុញ្ញាតិ ជ្ជបចិតទេត្វា សិទ្ធត្ថស្ស កាចទេតា កាទេល ទ្រាហូលកុទេល តិព្ពត្តិត្វា ចិញ្ញុតំ បទេត្វា ទ្រាហូលាត់ ចិន្ថាសិទេប្បុ តិប្បត្តិ កទេតា កាទេយុ អាឌីតច់ ឌិដ្ឋា ឈរាចាសំ បហាយ តាបសបព្វជ្ជំ បព្វឌិត្វា ឲកម្ភិ បព្វទេត ចិហរតិ។ សត្វា អាសត្តយរលំ តំ ជាត្វា តស្ស សត្តិកំ អកយាសិ។ សោ កកចត្តំ ឌិដ្ឋា បសត្តចិទេត្វា ជ្ជព្យអារិ បីតិសោមទេស្សំ បទេចទេងទេត្វា បុប្បយឃំ អាសត់ បញ្ញេបេត្វា អងាសិ។ សត្វា តត្ថ តិសីឌិត្វា, អតិច្ចតាបដិសំយុត្តំ ឆម្មំ កធំ កទេឆត្វា តស្ស បស្សត្តទេស្សច អាកាទេសត អកយាសិ។ សោ បុទេព្វ កហិតំ តិច្ចកាហំ បហាយ អតិច្ចសញ្ញា ហទេង ធទេបត្វា, កាលឌ្កត្វា, ឌេចទេលាកេ ជ្ជប្បឌិត្វា, អបរាបរំ ឌេចមតុស្សេសុ សំសរទេត្វា, ពុទ្ធម្ហិ ពុទ្ធុប្បាទេង ខាឌកទេហ សោបិកយោតិយំ តិព្ពត្តិ។ សោ ជាតិអាកទេតត សោបិកោតិ តាទេមត បញ្ញាយិ។ កេចិ បត “ចាលិឌកុទេល តិព្ពទេត្វា, ‘សោបិកោ’តិ បត តាមមត្ត”ត្តិ ចងត្តិ។ តំ អបងាតបិព្យព្ទយា ចិរុទ្ធតិ “បច្ឆិទេម ករេច សយ្ញទេត្វា, សោបិកយោតុបិកម្បិ”ត្តិ ចចតទេតា។

តស្ស ចព្យាសខាតស្ស បិតា កាលមកាសិ, ចូព្យអបិតា ទេបិទេសិ។ អត្ថុក្កទេមត សត្ថចស្សិកោ ខាទេតា។ ឲកឌិចសំ ចូព្យអបិតា “អត្ថទេតា បុទេត្តត កលហំ កទេរាតី”តិ កុច្ឆិត្វា, តំ សុសាត់ ទេតត្វា, ទេន្វ ហទេត្ថ រជ្ជុយា ឲកទេតា ពាត្តិត្វា, តាយ ឲច រជ្ជុយា មតមតុស្សស្ស សរីទេរ កាព្យហំ ពាត្តិត្វា កទេតា “សិង្កាលាឌទេយា ខាឌត្តូ”តិ។ បច្ឆិមកចិកតាយ ងារកស្ស បុញ្ញាចទេលត សយំ មាទេចុំ ត ចិសហិ, សិង្កាលាឌទេយាបិ ត អភិកចិសុ។ ងារទេកា អឌ្ឍរត្តសមទេយ ឲចំ ចិប្បលបតិ –

“កា គតិ ទេ អកតិស្ស, កោ ចា ជាត្ត អជាត្តតា;

សុសាតមទ្ឍេជាត្តស្ស, កោ ទេ អកយងាយកោ”តិ។

សត្វា តាយ ទេចលាយ ទេចទេតព្យជាត្តទេច ញុទេលាកេទេត្វា ងារកស្ស ហងយព្ភត្តទេរ បជ្ជលត្តំ អរហត្តុបតិស្សយំ ឌិដ្ឋា ញុកាសំ ផរិត្វា សតិ ខទេតត្វា ឲចមាហ –

“ឯហិ សោបាក មា ភាយិ, ឱលោកស្សុ តថាគតំ;

អហំ តំ តារយិស្សាមិ, រាហុមុខេវ ចន្ទិម”ន្តិ.

ទារកោ ពុទ្ធានុភាវេន ឆិន្នពន្ធនោ គាថាបរិយោសានេ សោតាបន្នោ ហុត្វា គន្ធកុដិសម្មុខេ អដ្ឋាសិ. តស្ស មាតា បុត្តំ អបស្សន្តី ចូឡបិតរំ បុច្ឆិត្វា តេនស្ស បវត្តិយា អកថិតាយ តត្ថ តត្ថ គន្ត្វា វិចិនន្តី “ពុទ្ធា កិរ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ ជានន្តិ, យន្នូនាហំ ភគវន្តំ ឧបសង្កមិត្វា មម បុត្តស្ស បវត្តិំ ជានេយ្យ”ន្តិ សត្ថុ សន្តិកំ អគមាសិ. សត្ថា, ឥទ្ធិយា តំ បដិច្ឆាទេត្វា, “ភន្តេ, មម បុត្តំ ន បស្សាមិ, អបិច ភគវា តស្ស បវត្តិំ ជានាតី”តិ តាយ បុដ្ឋោ –

“ន សន្តិ បុត្តា តាណាយ, ន បិតា នាបិ ពន្ធវា;

អន្តកេនាធិបន្នស្ស, នត្ថិ ញាតីសុ តាណតា”តិ. (ធ. ប. ២៨៨) –

ធម្មំ កថេសិ. តំ សុត្វា សា សោតាបន្នា អហោសិ. ទារកោ អរហត្តំ បាបុណិ. តេន វុត្តំ អបទានេ (អប. ថេរ ១.២.១១២-១២៣) –

“បព្ភារំ សោធយន្តស្ស, វិបិនេ បព្វតុត្តមេ;

សិទ្ធត្ថោ នាម ភគវា, អាគច្ឆិ មម សន្តិកំ.

“ពុទ្ធំ ឧបគតំ ទិស្វា, លោកជេដ្ឋស្ស តាទិនោ;

សន្ថរំ សន្ថរិត្វាន, បុប្ផាសនមទាសហំ.

“បុប្ផាសនេ និសីទិត្វា, សិទ្ធត្ថោ លោកនាយកោ;

មមញ្ច គតិមញ្ញាយ, អនិច្ចតមុទាហរិ.

“អនិច្ចា វត សង្ខារា, ឧប្បាទវយធម្មិនោ;

ឧប្បជ្ជិត្វា និរុជ្ឈន្តិ, តេសំ វូបសមោ សុខោ។

“ឥទំ វត្វាន សព្វញ្ញូ, លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ;

នភំ អព្ភុគ្គមី ធីរោ, ហំសរាជាវ អម្ពរេ។

“សកំ ទិដ្ឋិំ ជហិត្វាន, ភាវយានិច្ចសញ្ញហំ;

ឯកាហំ ភាវយិត្វាន, តត្ថ កាលំ កតោ អហំ។

“ទ្វេ សម្បត្តី អនុភោត្វា, សុក្កមូលេន ចោទិតា;

បច្ឆិមេ ភវេ សម្បត្តេ, សបាកយោនុបាគមិំ។

“អគារា អភិនិក្ខម្ម, បព្ពជិំ អនគារិយំ;

ជាតិយា សត្តវស្សាហំ, អរហត្តមបាបុណិំ។

“អារទ្ធវីរិយោ បហិតត្តោ, សីលេសុ សុសមាហិតោ;

តោសេត្វាន មហានាគំ, អលត្ថំ ឧបសម្បទំ។

“ចតុន្នវុតិតោ កប្បេ, យំ កម្មមករិំ តទា;

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ, បុប្ផទានស្សិទំ ផលំ។

“ចតុន្នវុតិតោ កប្បេ, យំ សញ្ញំ ភាវយិំ តទា;

តំ សញ្ញំ ភាវយន្តស្ស, បត្តោ មេ អាសវក្ខយោ។

“បដិសម្ភិទា ចតស្សោ…បេ… កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ។

អថ ភគវា ឥទ្ធិំ បដិសំហរិ។ សោបិ ពុទ្ធំ ទិស្វា ហដ្ឋតុដ្ឋោ តស្ស បីតិវេគសមុដ្ឋិតំ សុត្វា បញ្ញាទេត្វា គតោ។ សោ សត្ថារំ គន្ធកុដិច្ឆាយាយំ ចង្កមន្តំ ឧបសង្កមិត្វា, វន្ទិត្វា អនុចង្កមិ។ តស្ស ភគវា ឧបសម្បទំ អនុញ្ញាតិប្បការេន “ឯហិ ភិក្ខុ”ន្តិអាទិនា នយេន បព្វាជេសិ។ សោបិ សត្ថុ អធិប្បាយំ ញត្វា សព្ពញ្ញុតញ្ញាណេន សំវណ្ណេត្វា “សទ្ធា សទ្ធា អាហារដ្ឋិតិកា”តិអាទិនា (ឫ. បា. ៣.១) តេ បញ្ញាធិមុត្តេសុ តេនេវ តេ ភូតាបញ្ញា ភាវ ញាតា។ សត្ថា តស្ស បញ្ញាព្យាករណេន អារាធិតចិត្តោ ឧបសម្បទំ អនុញ្ញាសិ។ តេន សោ បញ្ញាព្យាករណូបសម្បទោ ភាវ ញាតា។ តស្សិមំ អត្ថតោ បចត្តិំ បកាសេត្វា ថេរោ អត្តា ព្យាករោន្តោ –

៣៥០។

“ទិស្វា បាសាទច្ឆាយាយំ, ចង្កមន្តំ នរុត្តមំ;

តត្ថ តំ ឧបសង្កម្ម, វន្ទិស្សំ បុរិសុត្តមំ។

៣៥១។

“ឯកំសំ ចីវរំ កត្វា, សំហរិត្វាន បាណយោ;

អនុចង្កមិស្សំ វិរជំ, សព្ពសត្តានមុត្តមំ។

៣៥២។

“តទា បញ្ហេ អបុច្ឆិ មំ, បញ្ហានំ កោវិទោ វិទូ;

អច្ឆម្ភី ច អភីតោ ច, ព្យាកាសិំ សត្ថុនោ អហំ។

៣៥៣។

“វិស្សជ្ជិតេសុ បញ្ហេសុ, អនុមោទិ តថាគតោ;

ភិក្ខុសង្ឃំ វិលោកេត្វា, ឥមមត្ថំ អភាសថ។

៤៨៣។

“‘លាភា អង្គានំ មគធានំ, យេសាយំ បរិភុញ្ជតិ;

ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច, បច្ចយំ សយនាសនំ;

បច្ចុដ្ឋានញ្ច សាមីចិំ, តេសំ លាភា’តិ ចាព្រវិ។

៤៨៤។

“‘អជ្ជតគ្គេ មំ សោបាក, ទស្សនាយោបសង្កម;

ឯសា ចេវ តេ សោបាក, ភវតុ ឧបសម្បទា’។

៤៨៥។

“ជាតិយា សត្តវស្សេន, លទ្ធាន ឧបសម្បទំ;

ធារេមិ អន្តិមំ ទេហំ, អហោ ធម្មសុធម្មតា”តិ។ – ឥមា គាថា អភាសិ;

តត្ថ បាសាទច្ឆាយាយន្តិ គន្ធកុដិច្ឆាយាយំ។ ចង្កមន្តន្តិ, អភិចង្កមន្តំ។

សំហរិត្វាន បាណយោតិ ឧភោ ហត្ថេ កមលមកុឡាការេន សង្គតេ កត្វា, អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វាតិ អត្ថោ។ អនុចង្កមិស្សន្តិ ចង្កមន្តស្ស សត្ថុនោ អនុបច្ឆតោ អនុគមនវសេន ចង្កមិំ។ វិរជន្តិ វិគតរាគាទិរជំ។

បទេញាតិ ក្យារបទេញា ចិន្ទតិ ចេឥតព្ពំ ចិឥតចា, សព្ពញ្ញាតិ អទេត្វា “សត្វា យំ បុច្ឆតី”តិ ុបវ្ជួតកាស្ស លទ្ធិតព្វស្ស កយស្ស ច សេត្យឈារេតត បហិតត្វា អច្ឆុិ ច អកិរេតា ច ញ្យាកាសិៈ

ឃេយាឃត្ថិ ឃេឃំ អក្ខយកធាតំ អឃំ សោបរិកោៈ បច្ចឃត្ថិ កិលិតបច្ចឃំៈ ឃាឃឹចិត្តិ យក្កធាតឍិនតាឥឃាឃឹចិកិរិឃំៈ

អត្ថទេក្កិ ទ-កាទោ បទេឃត្ថិកទោ, អត្ថ អកេ្ក អាឥិ កត្វា, អត្ថ បដ្ឋាយៈ “អត្ថតក្កេ”តិបិ បាឡិ, អត្ថតំ អាឥិ កត្វាតិ អទេត្វាៈ ទស្សតាឃោបសក្កយាតិ “ហិតឌទ្ធេ, ចឃេឃា តទ្វលតទោ”តិ ចា អធិទេត្តព្វា ទស្សតាឃ យំ ុបសក្កយៈ ឲសា ទេចាតិ ឃា តស្ស យយ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណេឍត សង្គិ សំសទេត្វា កតា បទេញចិស្សត្ថតាៈ ឲសាឃេច ទេ កចត្យ ុបសយ្យតា ញ្ញតិ ច អព្រាឌីតិ ឃោឌតាៈ “លទ្ធា ឃេ ុបសយ្យតា”តិបិ បាឡិៈ ឃេ បត “លទ្ធាត ុបសយ្យត”ត្តិបិ បឆត្តិ, ទេតំ សព្វចស្សតាតិ សព្វឃេត ចស្សតាតិ អទេត្វា, សព្វចស្សត ចា ហុត្វាតិ ចចតសេឃោៈ ឃំ បទេតត្វ អទុត្តំ, តំ សុចិទេញ្ញេយ្យមេវៈ

សោបរិកទេព្វកោធាចណ្ណតា និដ្ឋិតាៈ

ទ៊ៈ សទេក្កុទេព្វកោធាចណ្ណតា

សទេហទេព្វហិតិអាឥិកា អាឃម្ពុទេតា សទេក្កុទេព្វស្ស កាធាៈ កា ុប្បត្តិ? អឃេហ្វិ បុទ្ធិឃព្ទេទ្ធុ កតាឥិកាទោ តត្វ តត្វ កទេច ចិចដ្ឋបតិស្សឃំ ក្យសលំ ុបចិតិត្វា ញ្ញឃន្តិ ព្យទ្ធុប្បាទេ ទាឌកេហ អញ្ញាតស្ស ព្រាហ្វណស្ស បុទេត្វា ហុត្វា តិព្ពត្តិ, អតតិលក្ខិទេតាតិស្ស ក្យលចំសាកតំ តាយំ អទេហាសិៈ ឃោ ចឃប្បទេត្វា កាទេ បហាឃ តាបសបព្វជ្ជំ បព្វជិត្វា សទេតិលាតិ សឃេមេច កត្តិត្វា បណ្ណសាលំ កត្វា ចសតិៈ តទេតា បដ្ឋាឃ សទេក្កោតិស្ស សយញ្ញា អទេហាសិៈ អធ កកចា ព្យទ្ធចក្ខុតា ទេលិកំ ទេចាទេលិទេកត្វា តស្ស អទេហត្វបតិស្សឃំ ទិស្វា, តត្វ កន្ត្វា, ឥឃ្យំ ទេទេសេសិៈ ឃោ បឥលទ្ធសទ្ធោ បព្វជិត្វា ចិបស្សតាឃ កឃ្យំ កទោទេត្វា តចិទេស្សច អទេហត្តំ បត្វា តទេត្វច ចសតិៈ អធស្ស តាបសកាទេល កតា បណ្ណសាលា ឌិណ្ណា បលុក្កា អទេហាសិៈ តំ ឥស្វា ឃគុស្សា “កិស្ស, កទេត្ត, ញ្ញឃំ ក្យឌិកំ ត បឥសង្ខទោធា”តិ អាហំសុៈ ទេធទោ “ក្យឌិកា ឃធា តាបសកាទេល កតា, ឥ្ញធាតិ តធា កាតុំ ត សក្កា”តិ តំ សព្វំ បកាសេទេន្តា –

៣ប័ល៊ៈ

“សទេ ហទេព្វហិ កត្វិត្វា, កត្វាត ក្យឌិយន្តិសំ;

ទេតត ឃេ សទេក្កោតិ, តាយំ សឃ្វតិឃា អហុៈ

៳ប៉ប៉ៈ

“ត យឃិញាកប្បេត អឌ្ឍ, ឞេះ ហេត្វហិ កឌ្ឍិតុំ;

ឞិក្លាបគា តេា បឌ្ឍាត្តា, កោតេយត ឃឞ្យឹតា”តិៈ – ត្វេ កាឆា អភាឞិ;

តត្វ ឞេះ ហេត្វហិ កឌ្ឍិត្វាតិ, ប្ញេត្ត តាបឞកាលេ ឞទតិណាគិ យយ ហេត្វហិ ឋិគ្គិត្វា តិណាក្យឹ កត្វា អឆ្ឋិឞំ ចឞិ, គិឞិឌិទ្បោច គិបឌ្ឌិញាៈ តេតាតិ ក្យឹកេណត្វំ ឞរាគំ កឌ្ឍតេគៈ ឞយុតិឃាតិ អគ្គត្វឞយុតិឃា ឞទកេក្ដាតិ, គាយំ អហ្ម អទេហាឞិៈ

ត យឃិញាកប្បេត អឌ្ឍាតិ អឌ្ឍ ឱ្ឌគាគិ ក្នុបឞយ្យត្តឞ្យ យឃិញាឞេះ ឞទតិណេ ហេត្វហិ កឌ្ឍិតុំ ត កប្បេត ត ចដ្ឋតិៈ កឞ្ញា? ឞិក្លាបគា តេា បឌ្ឍាត្តា, កោតេយត ឃឞ្យឹតាតិៈ តេត ឃំ អយ្យាគំ ឞត្វារា ឞិក្លាបគំ បឌ្ឍាត្តំ, តំ យឃំ ឌឹចិតហេតុគាបិ គាតិក្កយាយាតិ គេឞ្យតិៈ

ឲចំ ឲកេត បកាទេត តិណាក្យឹកាឃ អបឌិឞឌ្ឋទេណ កាទេណំ គេឞ្យត្វា ឱ្ឌគាគិ អបទេតបិ បរិឃាតេឃត គំ គេឞ្យតេត្តា –

៳ប៉ជ៉ៈ

“ឞកលំ ឞយត្តិ រោគំ, ឞទកេក្ដា គាឌ្ឋឞំ ប្ញេត្ត;

តឞាឃំ រោរកា ឌិត្ដោ, ចចគកទេតាតិគេចឞ្យា”តិៈ – ឱ្ឌយំ កាឆយាហ;

តត្វ ឞកលត្តិ ឞត្តំៈ ឞយត្តត្តិ ឞយ្យុណ្ឌិ, ឞត្តកាកេតា អគចទេឞឞត្តិ អត្វោៈ រោកត្តិ ទ្យក្លទ្យក្លតាឌិចទេឞត រុឌគដ្ឋេត រោកក្នុតំ ក្នុបិគោតក្លត្ថបញ្ញាកំ ឞត្ថាឃ ចគតិៈ គាឌ្ឋឞំ ប្ញេត្តតិ ឞត្វ ឌ្ឋចាគបឌិលិករតា ប្ញេត្ត ត អឌ្ឋក្លិៈ តឞាឃំ រោរកា ឌិត្ដោ, ចចគកទេតាតិគេចឞ្យាតិ ឞយុតិគេចា ក្នុបបត្តិគេចា ចិឞ្យុទ្ធិគេចាតិ ឞទេត្តបិ គេចេ អត្វតេា ឞឹលិឌិក្យណេហិ អតិក្កមិត្វា ឌិតត្វា អតិគេចឞ្យ ឞយ្យាឞយ្ញត្ថឞ្យ ឌ្ឋចាគបឌិកទេត ឞទកេក្ដត តឞា អឃំ ពគ្គបញ្ញាកឞត្លាកេតា រោរកា ចិបឞ្យគាបឌ្ឍាឞហិតាឃ យក្កបឌ្ឍាឃ បញ្ញាក្លត្ថតា ឌិត្ដោ, បរិឌ្ឍាតេតាតិ អត្វោៈ ឲតេត ឲចំ អត្វកាចក្យឹកាឃយ្យិ អគបេក្លា ឌាហិរំ តិណាក្យឹកំ កឆំ បឌិឞឌ្ឋរិឞ្យតឹតិ គេឞ្យតិៈ

ឱ្ឌគាគិ ឃំ យក្កិ បឌិបឌ្ឋទេត្តត យឃា អឃំ អត្វកាចទេរកា ឃាឆាចទេតា ឌិត្ដោ, ឞ្ញាឃំ យកេក្កា ឞត្តត្យុឌ្ឋឞាគាកេណាៈ ឃេត តេគឞំ ឌ្ឋចាគគយ្យាបិ យឌ្ឍេក្បិក្នុឞ្យចល្លឞឌិឞា ឃត្វាហំ បតិដ្ឋាឃ ទ្យក្លក្លឃំ បតេត្តាតិ ឲចំ អត្វតេា អទហត្វបឌិបត្តិ ឌ្យាកទេរត្តា –

៣៥០។

“យេនេវ យានេន គតោ វិបស្សី, យេនេវ យានេន សិខី ច វេស្សភូ;

កកុសន្ធកោណាគមនោ ច កស្សបោ, តេនញ្ជសេន អគមាសិ គោតមោ។

៣៥១។

“វីតតណ្ហា អនាទានា, សត្ត ពុទ្ធា ខយោគធា;

យេហាយំ ទេសិតោ ធម្មោ, ធម្មភូតេហិ តាទិភិ។

៣៥២។

“ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ, អនុកម្បាយ បាណិនំ;

ទុក្ខំ សមុទយោ មគ្គោ, និរោធោ ទុក្ខសង្ខយោ។

៣៥៣។

“យស្មិំ និវត្តតេ ទុក្ខំ, សំសារស្មិំ អនន្តកំ;

ភេទា ឥមស្ស កាយស្ស, ជីវិតស្ស ច សង្ខយា;

អញ្ញោ បុនព្ភវោ នត្ថិ, សុវិមុត្តាសិ ព្រាហ្មណី”តិ –

ឥមា គាថា អភាសិ –

តត្ថ យេនេវ មគ្គេនាតិ យេនេវ សបុព្ពភាគេន អរិយេន អដ្ឋង្គិកេន មគ្គេន។ គតោតិ បដិបន្នោ និព្វានំ អធិគតោ។ វិបស្សីតិ វិបស្សី សម្មាសម្ពុទ្ធោ។ កកុសន្ធាតិ អវិភត្តិកោ និទ្ទេសោ។ “កកុសន្ធកោណាគមនា”តិបិ បាឋោ។ តេនញ្ជសេនាតិ តេនេវ អញ្ជសេន អរិយមគ្គេន។

អនាទានាតិ អនុបាទានា អប្បដិសន្ធិកា វា។ ខយោគធាតិ និព្វានោគធា និព្វានបតិដ្ឋា។ យេហាយំ ទេសិតោ ធម្មោតិ យេហិ សត្តហិ សម្មាសម្ពុទ្ធេហិ អយំ សាសនធម្មោ ទេសិតោ បវេទិតោ។ ធម្មភូតេហីតិ ធម្មកាយតាយ ធម្មសភាវេហិ, នវលោកុត្តរធម្មតោ វា ភូតេហិ ជាតេហិ, ធម្មំ វា បត្តេហិ។ តាទីហីតិ, ឥដ្ឋាទីសុ តាទិភាវប្បត្តេហិ។

“ចត្តារិ អរិយសច្ចានី”តិអាទិនា តេហិ ទេសិតំ ធម្មំ ទស្សេតិ។ តត្ថ ចត្តារីតិ គណនបរិច្ឆេទោ។ អរិយសច្ចានីតិ បរិច្ឆិន្នធម្មទស្សនំ។ វចនត្ថតោ បន អរិយានិ ច អវិតថេន សច្ចានិ ចាតិ អរិយសច្ចានិ, អរិយស្ស វា ភគវតោ សច្ចានិ តេន ទេសិតត្តា, អរិយភាវករានិ វា សច្ចានីតិ អរិយសច្ចានិ។ កុច្ឆិតភាវតោ តុច្ឆភាវតោ ច ទុក្ខំ, ឧបាទានក្ខន្ធបញ្ចកំ។ តំ ទុក្ខំ សមុទេតិ ឯតស្មាតិ សមុទយោ, តណ្ហា។ កិលេសេ មារេន្តោ គច្ឆតិ, និព្វានត្ថិកេហិ មគ្គីយតីតិ វា មគ្គោ, សម្មាទិដ្ឋិអាទយោ អដ្ឋ ធម្មា។ សំសារចារកបន្ធនតោ នត្ថិ ឯត្ថ រោធោ, ឯតស្មិំ វា អធិគតេ បុគ្គលស្ស រោធាភាវោ ហោតិ, និរុជ្ឈតិ ទុក្ខមេត្ថាតិ វា និរោធោ, និព្វានំ។ តេនាហ “ទុក្ខសង្ខយោ”តិ។ អយមេត្ថ សង្ខេបោ, វិត្ថារោ បន វិសុទ្ធិមគ្គេ វុត្តនយេន វេទិតព្វោ។

យស្មិន្តិ យស្មិំ និរោធេ និព្វានេ អធិគតេ។ និវត្តតេតិ អរិយមគ្គភាវនាយ សតិ អនន្តកំ អបរិយន្តំ វដ្ដស្មិំ សំសារេ ជាតិអាទិទុក្ខំ ន បវត្តតិ ឆិជ្ជតិ, សោ និរោធោតិ អយំ ធម្មភូតេហិ សម្មាសម្ពុទ្ធេហិ ទេសិតោ ធម្មោតិ យោជនា។ “ភេទា”តិអាទិនា “ភេទោ ទិដ្ឋោ”តិ ទុក្ខបរិញ្ញាយ សុចិតំ អត្តនោ អរហត្តប្បត្តិំ សត្ថុបតោ ទស្សេតិ។ “យស្មិំ និព្វត្តតេ ទុក្ខ”ន្តិ បន បាឋេ សកលការាយ តត្រាយំ យោជនា –
យស្មិំ លទ្ធាធិបដិបាដិសញ្ញិតេ សំសារេ ឥទំ អនន្តកំ ជាតិអាទិទុក្ខំ និព្វត្តំ, សោ ឥតោ ទុក្ខប្បត្តិតោ អញ្ញោ បុនប្បុនំ ភវនភាវតោ បុនព្ភវោ ឥមស្ស ជីវិតិន្ទ្រិយស្ស សព្វថា កាយសង្ខាតស្ស ខន្ធបញ្ចកស្ស ភេទា វិនាសា ឧទ្ធំ នត្ថិ, តស្មា សព្វធិ សព្វេហិ កិលេសេហិ សព្វេហិ ភវេហិ វិប្បមុត្តោ វិសំយុត្តោ អនីឃោ។

សរភង្គត្ថេរគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

សត្តកនិបាតវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ប៉ អដ្ឋកតិបិទេតា

១៍ យហាកច្ចាយតតេ្ថរកាថាចណ្ណតា

អដ្ឋកតិបិទេត កយុំ ពាហុកត្តិអាឌិកា អាឃស្មុតោ យហាកច្ចាយតតេ្ថរស្ស កាថា៍ កា ឧប្បត្តិ? អឃម្បិ បុរិមពុទេ្ធសុ កតាធិការោ បតុ្យត្តរស្ស ភកចតោ កាលេ កហបតិយហាសាលកុលេ តិព្ពត្តិត្វា ចុឌ្ឍិប្បត្តោ, ឲកឌិចសំ សត្ថុ សត្តិកេ ធយ្មំ សុណតេ្តា សត្ថារា សំខិត្តេត ភាសិតស្ស ចិត្ថារេត អត្ថំ ចិភជត្តាតំ អក្គដ្ឋាតេ ធបិយយាតំ ឲកំ ភិក្ខុំ ឌិស្វា, សយម្បិ តំ ធាតំ បតេ្ថតេ្តា បណិធាតំ កត្វា, ធាតាឌីតិ បុញ្ញាតិ កត្វា, ឆេចយតុស្សេសុ សំសរតេ្តា សុយេធស្ស ភកចតោ កាលេ ចិជ្ជាធរោ ហុត្វា អាកាសេត កច្ឆតេ្តា សត្ថារំ ហិយចត្តបព្ពតេ ឲកស្មិំ ចតសណ្ឌេ តិសិត្តំ ឌិស្វា បសត្តយាតសោ កណិការបុប្ផេហិ បូជំ អកាសិ៍

សោ តេត បុញ្ញកយ្មេត អបរាបរំ សុកតីសុយេច បរិចតេ្តតេ្តា កស្សបឆសពលស្ស កាលេ ពារាណសិយំ កុលឃរេ តិព្ពត្តិត្វា បរិតិព្ពុតេ ភកចតិ សុចណ្ណចេតិយករណដ្ឋាតេ សតសហស្សគ្ឃតិកាយ សុចណ្ណិដ្ឋកាយ បូជំ កត្វា, "ភកចា យយ្ហំ តិព្ពត្តតិព្ពត្តដ្ឋាតេ សរីរំ សុចណ្ណចណ្ណំ ហោតុ"តិ បត្ថតំ អកាសិ៍

តតោ ឃាចជីចំ កុសលកយ្មំ កត្វា ឲកំ ពុទ្ធត្តរំ ឆេចយតុស្សេសុ សំសរិត្វា ឥយស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ ឧជ្ជេតិយំ រញ្ញោ ចណ្ឌបជ្ជោតស្ស បុរោហិតគេហេ តិព្ពត្តិ៍ តស្ស តាយក្កហណឌិចសេ យាតា "យយ្ហំ បុត្តោ សុចណ្ណចណ្ណោ, អត្តតោ តាយំ កហេត្វា អាកតោ"តិ កច្ចាតយាណចេចា ខេ្តច តាយំ អកាសិ៍ សោ ចុឌ្ឍិយត្វាយ តយោ ចេឆេ ឧក្កហេត្វា បិតុ អច្ចយេត បុរោហិតដ្ឋាតំ លភិ៍ សោ កោត្តចសេត កច្ចាយតោតិ បញ្ញាយិត្ថ៍ តំ រាជា ចណ្ឌបជ្ជោតោ ពុទ្ធុប្បាទំ សុត្វា, "អាចរិយ, ត្វំ តត្ថ កត្វា សត្ថារំ ឥធាតេហី"តិ បេសេសិ៍ សោ អត្តដ្ឋយោ សត្ថុ សត្តិកំ ឧបកតោ៍ តស្ស សត្ថា ធយ្មំ ឆេសេតិ៍ ឆេសតាបរិយោសាតេ សោ សត្តហិ ជតេហិ សទ្ធិំ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តេ បតិដ្ឋាសិ៍ តេត ចុត្តំ អបធាតេ (អប៍ ថេរ ១៍៣៍១-១៧) –

"បទុ្យុត្តរោ តាយ ជិតោ, អតេជោ អជិតំ ជយោ;

សតសហស្សេ កប្បាតំ, ឥតោ ឧប្បជ្ជិ តាយកោ៍

"ចីរោ កយលបត្តក្ខោ, សសង្កចិយលាតតោ;

កតកាចលសង្កាសោ, រចិឌិត្តិសយប្បភោ៍

“សត្តភត្តយភោហារិំ, ចរលក្ខលាក្ខសិទោ;

សព្ពចាញ្ញបឆាតិំទោ, យត្ថាឌាយរសក្កទោ។

“សម្ពុទ្ធោ ទេវិឆយំ សទេត្វា, ចាកឹសោ យឆ្ញរស្សទោ;

កទ្លាភិពត្ថសត្តាទោ, បរិសាស្ ចិសារទោ។

“ទេទសតិ យឆ្ញទំ ឆម្ពុំ, ចត្យសច្ចូបសំហិតំ;

ភិយ្រេក្ក ទេយាហបក្ខមិឿរាឃយុទ្ធរតិ បរិលាំទោ។

“តទា ខុកចទោ ហុត្វា, តាបសោ ហិមចាលយោ;

ភកសា យាត្ចំ ទេលាកំ, កន្ធទេត្វា ឌីភមច្ចំ។

“ឯទេបត្ថ សត្តិកំ តស្ស, អស្សោសិំ ឆម្ពទេទសតំ;

ចណ្ណយត្តស្ស ចិរស្ស, សាចកស្ស មហាក្យលិ។

“សំពិទេត្តភ យឃា ក្សត្តំ, ចិត្តាទេទភ បកាសយំ;

បរិសំ មដ្ឋា ទេតាទេសតិ, យឆា កន្ថាយទោ អយំ។

“ភាហំ ឥធមិទេកន្ធំ, អញ្ញំ បស្សាមិ សាចកំ;

តស្មាតទេក្ក ឥសទេក្កា, ឥចំ ឆាទេទ ភិក្ខទោ។

“តទាហំ ចិមិឡ្ហតា ហុត្វា, សុត្វា ចាក្យ មនោរមំ;

ហិមវន្ត កមិត្វាន, អាហិត្វា បុប្ផសន្ថរំ។

“ឧបេត្វា លោកសរណំ, តំ ធាតមភិបត្តយិំ;

តទា មមាសមំ គត្វា, ព្យាកាសិ ស រលាឡ្ហេហា។

“បស្សេធំ ប្លសិចរំ, តិដ្ឋកាតកាត្តចំ;

វុឌ្ឍកូលេមិមំ បីលំឆំ, អចលំ បញ្ញូលិ ធិតំ។

“ហានំ សុបុណ្ណតយតំ, ញុឌ្ឍចណ្ណកតាសមំ;

ឆមុឌ្ឍំ វុក្កហគមំ, អមតាសិត្តសត្តិកំ។

“កដ្ឋាតស្ស គុណំ សុត្វា, តំ ធាតំ បត្តយំ ធិតោ;

អតាកតមិច្ឆដ្ឋោត, កោតមស្ស មហាមុនេ។

“តស្ស ឆមេមុស្ស គាយោគា, ព្ហូរេយា ឆមុតិមុំតោ;

កដ្ឋោតា តាម តាមេត, ហេស្សតិ សត្ថ សាចកោ។

“ពាហុស្សុតោ មហាពាកាលី, អធិប្បាយចិក្ខ មុនេ;

បិបុលិស្សតិ តំ ធាតំ, យធាមំ ញ្យាកតោ មយា។

“សតសហស្សិតោ កប្បេ, យំ កម្មកាកិ តទា;

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ, ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ។

“ទុវេ ភវេ សំសរាមិ, ទេវត្តេ អថ មានុសេ;

អញ្ញំ គតឹ ន គច្ឆាមិ, ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ។

“ទុវេ កុលេ បជាយាមិ, ខត្តិយេ អថ ព្រាហ្មណេ;

នីចេ កុលេ ន ជាយាមិ, ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ។

“បច្ឆិមេ ច ភវេ ទានិ, ជាតោ ឧេក្កដ្ឋិយំ បុរេ;

បញ្ញាតស្ស ច ចណ្ឌស្ស, បុរោហិតទិជាសិនោ។

“បុត្តោ តិរិដិវច្ឆស្ស, ទិបុណោ ទេវបិរិក្ខ;

មាតា ច ចក្កិយា នាម, កច្ចានោហំ វរត្តចោ។

“ជិមាសតត្ថំ ពុទ្ធស្ស, ក្ខុមិបិលេត នេបសិតោ;

ធិត្វា មោក្ខបុរិត្វាន, នាមកំ ក្ខុលសញ្ញាមំ។

“សុត្វា ច ជិមលំ វាក្យំ, គតិបច្ចជិមោសានំ;

បិបុលំ អមតំ សន្តំ, មេសេហិ សហ សត្ថុហិ។

“អធិប្បាយវិទូ ជាតោ, សុគតស្ស មហាមតោ។

ជបិតោ ឲតជកេក្ក ច, ស្បុសបិទ្ទយតោរចោ៍

“កិំលេសា ជសាបិតា យឃ្យ..ឋប... ពតំ ញុទ្ទស្ស សាសត”ត្តិ៍

អឆ សត្ថា “ឲឆ, ភិក្ខុចោ”តិ ហត្វ បសារេរសិ៍ តោ តាចជេច ទ្ទក្ខលយត្តកោសយស្សុកា ញាទ្ទិយឃបត្តឌិចរឆរា ចស្សុសទ្ធិកតេ្តរា ចិឃ អហេស្សុំ៍ ឲចំ ឆេរោ សជត្វំ តិបប្បាជេត្វា, “ភទេត្ត, រាឌា បឆ្លារោតា ត្យយ្យាកំ បិរេជ ចត្តិតុំ ឆយ្ពុញ្ញា សោតុំ ញាដ្ឋតិ”តិ សត្វ អារោរាចសិ៍ សត្វា, “ត្វំឃេច, ភិក្ខុ, តត្វ កដ្ឋ, តឃិ កេតបិ រាឌា បសិឌិស្សតិ”តិ អាហ៍ ឆេរោ សត្វ អាលាឃ អត្តុដ្ដយោ តត្វ កត្វា រាឌាតំ បសារេជត្វា អចត្តិស្សុ សាសតំ បតិដ្ដារេបត្វា ប្បុត សត្វ សត្តិកេយច កោតា៍ សោ ឲកឌិចសំ សព្វហុលេ ភិក្ខុ សយលាឆយ្បំ បហាឃ កយ្ពារោយ សក្ខលិកោរោយ រសតាល្យាត្យកេត ច បយាជចិហារិរោតា ឌិឞ្វា តោសំ ឲ្ឈចាជចរេសត –

៣៥៣៍

“កយ្ពំ ញាហុកំ ត ការរោឃ, បរិចរេឆ្ឍយ្យ ឌតំ ត ដ្ឋឃ្យយេយ;

សោ ដ្ឋស្សុគ្គោ រសាត្យកិទ្ទោ, អត្វំ ទិដ្ឋាតិ ឃោ ស្បុលាឆិចារេហា៍

៣៥៥៍

“បញ្ញោតិ ហិ តំ អនេចជឃុំ, ឃាឃំ ចត្តតប្បុឌតា ក្យលេស្សុ;

ស្យុព្យុំ សល្លុ ទ្យុទ្ធញ្ញាហំ, សក្កោរោ កាប្បុទិរេសត ទ្យុឆ្លេហា”តិ៍ –

ទ្វេ កាឆា អភាសិ៍

តត្វ កយ្ពំ ញាហុកំ ត ការរោឃតិ តចាចាសការាបតាឌិ សយលាឆយ្ពុករលាស្ស បរិញាទ្ទក្កុតំ យហត្តំ តចកយ្ពំ ត បដ្ឋបេឃ្យ, ល្យុទ្ធកំ អប្បសយារ្យុំ លល្ហុប្បុល្លបដិសត្តុរលាឌិ សត្វ ចចតបដិប្បុឌតត្វំ កាតញ្ញោយច៍ បរិចរេឆ្ឍយ្យ ឌតត្តិ គលាសក្ខលិកចរេសត ឌតំ ចិចរេឆ្ឍយ្យ៍ ឌតត្តិ ចា ឃាឌិសំ សំរេសចរេតា ភឌេតា បឃិរ្យុបិសរេតា ក្យុសលិ ឆយ្ពា បរិហាឃត្តិ, អក្យុសលិ ឆយ្ពា អភិចឌ្ឍត្តិ, តាឌិសំ អកល្យាលាយិត្តក្កុតំ ឌតំ បរិចរេឆ្ឍយ្យ៍ ត ដ្ឋឃ្យយេយតិ, បច្ឆុយុប្បាជតត្វំ ក្យុលសក្ខលាគ្រចរេសត ត ចាឃយេឃ្យ, ឃស្មា សោ ដ្ឋស្សុគ្គោ រសាត្យកិទ្ទោ, អត្វំ ទិដ្ឋាតិ ឃោ ស្បុលាឆិចារេហាតិ ឃោ រសាត្យកិទ្ទោ រសតាល្យាចសិរេកា ភិក្ខុ បច្ឆុយុប្បាជតបស្សុរេតា, សោ ក្យុលសក្ខលាគ្រត្វំ ដ្ឋស្សុគ្គោ, តោស្សុ ស្បុលិតោស្សុ ស្បុលិតោ, ទ្យុក្ខិតោស្សុ

ត្កិ្លទេតា, ក្ខប្បវត្តេសុ កិច្ចករណីយេសុ អត្តនា យោគំ អាបជ្ជតិ, យោ សុតាធិគតេហិ សមធបិបស្សនាយក្កបលតិព្ពានសុតាធគេហិ សិលាទិអវេត្វា, តំ ទិដ្ឋាតិ បដហតិ ឲកំសេត អត្តានំ តទេតា ចិទេចចេតីតិ អវេត្វា៕

ឲចំ បធយកាធាយ “កយ្យារាយតំ សក្កាហិការាយតំ បច្ចយកោធេដ្ឋា ចវជ្ជធា”តិ ឆ្លចជិត្វា ព្ពុធាតិ សក្ការាកិលិសំ ករហវត្តា ត្តិឃំ

កាធយាហ៕ តស្សវេត្វា – ឃា អឃំ កិក្ខាយ ក្ខបកតាតំ បត្តុឌិតាតំ ក្សុលេសុ កោហចាឝីហិ ក្សុលសម្ពុចតាយ ករីឃយាតា ចត្កតា ប្អុដតា ច,

ឃស្មា តំ អភាចិតត្តាតំ ឆ្លឝីធាបតវេដ្ឋត យលិតភាចករលាវេដ្ឋត ច បវេក្កា កត្កយោតិ ត្បុឆ្លាធយោ អរិឃា បវេចធឃំ អព្ពុជ្ជាសុ បវេចវេធសុំ

ចា, ឃស្មា ច អបរិព្ពាតព្វាតំ អត្កុបុឆ្ឆតាតំ សក្ការាកិលិសំ ត្សុចិវេព្ពាឃ្យសកាចតាយ បីត្យអាដតតេតា អវេត្តា ត្សុធតេតា ត្សុទ្ធរលាវេតា

ច សុលុយំ សល្លិ ត្សុព្ពាហំ បវេចធឃំ, តទេតា ឲច សក្ការេរា កាបុរិសេត ត្សជ្ជេហា ត្សប្បដេហេឃ្យា តស្ស បហាតបដិបត្តិឃា

អប្បដិបជ្ជតេតា៕ សក្ការាកិលិសប្បហាតេត ហិ សក្ការេរា បហឹតេតា ហោតិ, តស្មា តស្ស បហាតាយ អាយោគោ ករណីយោតិ ធវេស្សតិ –

៣៥៩៕

“ត បរស្សុបតិឃាយ, កយ្យំ យច្ចស្ស បិបកំ;

អត្តតា តំ ត សេវេឃ្យ, កយ្យុពាត្កួ ហិ យាតិឃា៕

៣៥ល៕

“ត បវេរ ចចតា ចោរោ, ត បវេរ ចចតា មុតិ;

អត្តា ច តំ ឃថា វេទិ, ទេចាបិ តំ តថា ចិទ្ទូ៕

៣៥ប៕

“បវេរ ច ត ចិដាតត្តិ, យឃវេមត្ថ ឃមាមវេស;

វេឃ ច តត្ថ ចិដាតត្តិ, តទេតា សម្មត្តិ វេមធកា៕

៣៥៥៕

“ជីវតេ វាបិ សប្បញ្ញោ, អបិ វិត្តបរិក្ខយោ;

បញ្ញាយ ច អលាភេន, វិត្តវាបិ ន ជីវតិ។

៥០០។

“សព្ពំ សុណាតិ សោតេន, សព្ពំ បស្សតិ ចក្ខុនា;

ន ច ទិដ្ឋំ សុតំ ធីរោ, សព្ពំ ឧជ្ឈិតុមរហតិ។

៥០១។

“ចក្ខុមាស្ស យថា អន្ធោ, សោតវា ពធិរោ យថា;

បញ្ញវាស្ស យថា មូគោ, ពលវា ទុព្ពលោរិវ;

អថ អត្ថេ សមុប្បន្នេ, សយេថ មតសាយិក”ន្តិ។ –

ឥមា ៤ គាថា រញ្ញោ បជ្ជោតស្ស ឱវាទវសេន អភាសិ។ សោ កិរ ព្រាហ្មណេ សទ្ទហិត្វា បសុឃាតយញ្ញំ ការេតិ, កម្មំ អសោធេត្វាវ អចោរេ ចោរសញ្ញាយ ទណ្ឌេសិ, អដ្ដករណេ ច អស្សាមិកេ សាមិកេ ករោតិ, សាមិកេ ច អស្សាមិកេ។ តទា តំ ថេរោ វិវេចេតុំ “ន បរស្សា”តិអាទិកា ៤ គាថា អភាសិ។

តត្ថ ន បរស្សុបនិធាយ, កម្មំ មច្ចស្ស បាបកន្តិ បរស្ស មច្ចស្ស សត្តស្ស ឧបនិធាយ វុឌ្ឍិស្ស ការណំ កត្វា បាបកំ វធពន្ធាទិកម្មំ ន សេវេយ្យ, បរេន ន ការាបេយ្យាតិ អត្ថោ។ អត្តនា តំ ន សេវេយ្យាតិ អត្តនាបិ តំ បាបកំ ន ករេយ្យ។ កស្មា? កម្មពន្ធូ ហិ មាតិយា ឥមេ មាតិយា មច្ចា កម្មទាយាទា, តស្មា អត្តនា ច កិញ្ចិ បាបកម្មំ ន ករេយ្យ, បរេនបិ ន ការាបេយ្យាតិ អត្ថោ។

ន បរេ វចនា ចោរោតិ អត្ថោ ចោរិយំ អកត្វា បរវចនា បរស្ស វចនមត្តេន ចោរោ នាម ន ហោតិ, តថា ន បរេ វចនា មុនិ បរស្ស វចនមត្តេន មុនិ សុចិសុទ្ធកាយវចីមនោសមាចារោ ន ហោតិ។ ឯត្ថ ហិ បរេតិ វិភត្តិអលោបំ កត្វា និទ្ទេសោ។ កេចិ បន

“បទេសត្តិ ចត្តទេត្ត បទេទិ សំ-កាទេលិបំ កត្វា តិដ្ឋេ”ត្តិ ចនត្តិ៑ អត្ថា ច តំ យថា ទេចតិ តំ សត្តិ តស្ស អត្ថា ចិត្តំ យថា “អឃំ បរិសុទ្ធោ, អបរិសុទ្ធោ ចា”តិ យាថាចទោ អទេចតិ ជាតាតិ៑ ទេចាបិ តំ តថា ចិទ្ធតិ ចិសុទ្ធិទេចា, ដ្ឋបបត្តិទេចា ច តថា ចិទ្ធ ចិនត្តិ ជាតត្តិ, តស្មា សយំ តាតិសា ទេចា ច បយាហំ សុទ្ធាសុទ្ធាតំ សុទ្ធាសុទ្ធកាចជាតទេត, ត ទេយ ទេកចិ ត្ថន្ធាទោយបទេទា សត្តាតិ អធិប្បាយោ៑

បទេទិ បណ្ឌិទេតា ធទេបត្វា តទេតា អទេញ្ញា, ក្សលិក្សលសាចឌ្ឍាតចដ្ឋេ កខុំ កខុថលំ កាយស្ស អសុកតំ សត្តាទាតំ អតិត្ថតំ អជាតត្តា ត្ថន ឋទេ តាយ៑ ទេត យឃទេយត្ថ ត្ថយសុំ ឌិចទេលិទេក យយាយ ដ្ឋបទេយាយ, “សតតំ សយិតំ យត្ថ សត្តិកំ កត្វាយា”តិ ត ជាតត្តិ៑ ទេយ ច តត្ថ ចិជាតត្តីតិ ទេយ ច តត្ថ បណ្ឌិតា “យឃំ យត្ថ សឃីបំ កត្វាយា”តិ ចិជាតត្តិ៑ តទេតា សយូត្តិ ទេយឆកាតិ ៩ចត្យាទេត ជាតត្តា ទេយឆកាតំ បទចិហិសតាតំ ត្ថបទេយាយ បដិបជ្ជត្តិ, អត្តតា បទេ ច អទេញ្ញា ត ទេយឆត្តិ ត ឋាទេឆត្តីតិ អទេត្វា៑ ត្វំ បត ឌិចិតតិយិត្តំ អទេចាទេទ ទេចាទេទ កទេទាទេត្តាបិ ឆណ្ឌទេតត សាយិទេក អស្សាយិទេក កទេទាទេត្តាបិ ឆតជាតិយា ឋាឆសិ បញ្ញាទេចកល្លទេតា៑ តថា អកទេទាទេត្តាបិ ឌិចទេត ចាបិ សប្បទេញ្ញា, អបិ ចិត្តបរិក្ខទេយា បរិក្ខិលាឆទេតាបិ សប្បញ្ញាជាតិទេកា ត្ថតាទីតទសទេត្តាទេសត សត្តុដ្ឋោ អតចដ្ឋាយ ឌិចិកាយ ឌិចតិទេយច៑ តស្ស ហិ ឌិចិតំ តាយ៑ ទេតតាហ ភកចា – “បញ្ញាឌីចិ ឌិចិតយាហុ ទេសដ្ឋ”ត្តិ (សំ៑ និ៑ ១៑៤៧, ៦១៩; សុ៑ និ៑ ១៨២)៑ ឝុទេយូឆបុក្កទេលិ បត បញ្ញាយ ច អលិទេកត ឌិដ្ឋឆយ្យិកំ សយ្យទាយិកត្ថា អត្ថំ ចិទាទេឆត្តា ចិត្តចាបិ ត ឌិចតិ កទហាឌិបចត្តិយា ឌិចទេត្តា តាយ ត ទេហាតិ, អត្យិយញ្ញាតាយ យថាឆិកតំ ឆតំ តាទេសទេត្តា ឌិចិតយ្យិ សត្តាទេទត្យំ ត សទេក្កាតិទេយច៑

ត្ថយា កិទ ចតទេស្សាបិ កាថា ទេធទេទា សុបិតទេត្តត ទេណ្ណា កទេចសិ៑ ទាជា សុបិតំ ឌិស្វា ទេធទំ តយស្សទេត្តាទេយច បត្តដ្ឋិត្វា បកាតាយ ទត្តិយា ទេធទំ ដ្ឋបសង្កយិត្វា ចត្តិត្វា អត្តតា ឌិដ្ឋតិយាទេយត សុបិតំ កទេចសិ៑ តំ សុត្វា ទេធទេទា តា កាថា បត្ថុតកាសិត្វា “សត្តាំ សុលាតី”តិអាឌិតា ត្ថីហិ កាថាហិ ទាជាតំ ឌ្ឋចជី៑ តត្ថ សត្តាំ សុលាតិ ទេសាទេតតាតិ ត្ថឆ ទេសាតត្តាំ សដ្ឋិ អាបាថកតំ សត្តាំ សុកាសិតំ ឝុត្តាសិតស្វា អចតិទេទា ទេសាទេតត សុលាតិ៑ តថា សត្តាំ ទុបំ សុត្តទំ អសុត្តទយ្យិ ចត្តុតា អតទេត្តា បស្សតិ, អយយិត្តិយាតំ សកាទេចា៑ តត្ថ បត ត ច ឌិដ្ឋ សុតំ ឆិទេទា, សត្តាំ ដ្ឋយ្យិយាត្តិ ច តិចស្សតយត្តទេយតំ៑ យត្យាតំ ឌិដ្ឋ សុតំ ចា, ត តំ សត្តាំ ឆិទេទា សប្បទេញ្ញា ដ្ឋយ្យិត្យំ បរិត្តឌិតំ កទេហតំ ចា អទេហតិ៑ ក្យលាក្យលំ បត តត្ថ ដ្ឋបបរិក្ខិត្វា ដ្ឋយ្យិយាត្តទេយច ដ្ឋយ្យិត្យំ កទេហតត្តត្វា កទេហតំ អទេហតិ, តស្មា ចក្ខុយាស្ស យថា អទេត្តា ចក្ខុយាបិ សយាទេតា ដ្ឋយ្យិយាទេត្តា ឌិដ្ឋ អទេត្តា យថា អស្ស អបស្សទេត្តា ចិយ កទេចយ្យ, តថា ដ្ឋយ្យិយាទេត្តា សុទេត ទេសាតចាបិ ឋាឆិទេទា យថា អស្ស អសុលាទេត្តា ចិយ កទេចយ្យ៑ បញ្ញាចាស្ស យថា ឃុទេកាតិ ចិទាទេលាបញ្ញាយ បញ្ញាចា ចចតក្សទេលាបិ អចត្តទេត្តា ឃុទេកា ចិយ កទេចយ្យ៑ ពលចា ធាយសយ្យទេត្តាបិ អកត្តទេត្តា ឝុត្តលទេលិទិច, ទកាទេទា បឆសត្តិកទេទា, អសយទេត្វា ចិយ កទេចយ្យ៑ អថ អទេត្ថ សយុប្បទេត្ត, សទេយឆ យតសាយិកត្តិ អត្តតា កាតត្តកិច្ចេ ដ្ឋប្បទេត្ត ដ្ឋបដ្ឋិទេត យតសាយិកំ សទេយឆ, យតសាយិកំ សយិត្វាបិ តំ កិច្ចំ តីទេទតត្តទេយច, ត ចិទាទេឆតត្តំ៑ អថ ចា អថ អទេត្ថ សយុប្បទេត្តតិ អត្តតា អកទេលាហិទេយ អទេត្ថ កិច្ចេ ដ្ឋប្បទេត្ត ដ្ឋបដ្ឋិទេត យតសាយិកំ សទេយឆ, យតសាយិកំ សយិត្វាបិ តំ ត កាតត្តទេយច៑ ត ហិ បណ្ឌិទេតា អយុត្តំ កាតុំយទេហតីតិ ៩ចំ ទេធទេទត ឌ្ឋចជិទេតា ទាជា អកត្តត្តំ បហាយ កាតទេត្តទេយច យុត្តប្បយុទេត្តា អទេហាសីតិ៑

យថាកត្ថាយតទេត្វទកាធាចណ្ណិតា តិដ្ឋិតា៑

២. សិរិមិត្តត្ថេរគាថាវណ្ណនា

អក្កោធនោតិអាទិកា អាយស្មតោ សិរិមិត្តត្ថេរស្ស គាថា. កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ វិវដ្ដូបនិស្សយំ កុសលំ ឧបចិនិត្វា ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ រាជគហេ មហទ្ធនកុដុម្ពិកស្ស បុត្តោ ហុត្វា និព្ពត្តិ, សិរិមិត្តោតិ លទ្ធនាមោ. តស្ស កិរ មាតា សិរិគុត្តស្ស ភគិនី. តស្ស វត្ថុ ធម្មបទវណ្ណនាយំ (ធ. ប. អដ្ឋ. ១.គរហទិន្នវត្ថុ) អាគតមេវ. សោ សិរិគុត្តស្ស ភាគិនេយ្យោ សិរិមិត្តោ វយប្បត្តោ សត្ថុ ធនបាលទមនេ លទ្ធប្បសាទោ បព្ពជិត្វា វិបស្សនាយ កម្មំ ករោន្តោ នចិរស្សេវ អរហត្តំ បត្វា ឯកទិវសំ បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតុំ អាសនំ អភិរុហិត្វា វិចិត្តពីជនិំ គហេត្វា និសិន្នោ ភិក្ខូនំ ធម្មំ កថេសិ. កថេន្តោ ច [illegible] គុណេ វិភជិត្វា ទស្សេន្តោ –

៥០២.

“អក្កោធនោនុបនាហី, អមាយោ រិត្តបេសុណោ;

ស វេ តាទិសកោ ភិក្ខុ, ឯវំ បេច្ច ន សោចតិ.

៥០៣.

“អក្កោធនោនុបនាហី, អមាយោ រិត្តបេសុណោ;

គុត្តទ្វារោ សទា ភិក្ខុ, ឯវំ បេច្ច ន សោចតិ.

៥០៤.

“អក្កោធនោនុបនាហី, អមាយោ រិត្តបេសុណោ;

កល្យាណសីលោ សោ ភិក្ខុ, ឯវំ បេច្ច ន សោចតិ.

៥០៥.

“អក្កោធនោនុបនាហី, អមាយោ រិត្តបេសុណោ;

កល្យាណមិត្តោ សោ ភិក្ខុ, ឯវំ បេច្ច ន សោចតិ។

៣០៩។

“អក្កោធនោនុបនាហី, អមាយោ រិត្តបេសុណោ;

កល្យាណបញ្ញោ សោ ភិក្ខុ, ឯវំ បេច្ច ន សោចតិ។

៣០៧។

“យស្ស សទ្ធា តថាគតេ, អចលា សុប្បតិដ្ឋិតា;

សីលញ្ច យស្ស កល្យាណំ, អរិយកន្តំ បសំសិតំ។

៣០៦។

“សង្ឃេ បសាទោ យស្សត្ថិ, ឧជុភូតញ្ច ទស្សនំ;

អទលិទ្ទោតិ តំ អាហុ, អមោឃំ តស្ស ជីវិតំ។

៣០៨។

“តស្មា សទ្ធញ្ច សីលញ្ច, បសាទំ ធម្មទស្សនំ;

អនុយុញ្ជេថ មេធាវី, សរំ ពុទ្ធាន សាសន”ន្តិ។ – ឥមា គាថា អភាសិ;

តត្ថ អក្កោធនោតិ អកុជ្ឈនសីលោ។ ឧបដ្ឋិតេ ហិ កោធុប្បត្តិនិមិត្តេ អធិវាសនលក្ខណំ ទត្វា កោបស្ស អនុប្បាទកោ។ អនុបនាហីតិ ន

ឧបការកោ, បរេហិ កតំ អបរាធំ បដិច្ច “អក្កោច្ឆិ មំ អវធិ មំ, អជិនិ មំ អហាសិ មេ”តិអាទិនា (ធ. ប. ៣; មហាវ. ៤៦៤; ម. និ. ៣. ៣៣៧) កោធស្ស អនុប្បាទកសីលោ. សកទោសបដិច្ឆាទនលក្ខណាយ មាយាយ អភាវតោ អមាយោ. បិសុណវាចាវិរហិតតោ អបិសុណោ, ន ច វាទិសកោ កិញ្ចិ ឯសោ វចនោបិ វចាទាទិកោ យថាភូតគុណសន្តកោ កិញ្ចិ. ឯវំ យថាភូតបដិបត្តិយា បេច្ច បរលោកេ ន សោចតិ សោកនិមិត្តស្ស អភាវតោ. វចីទ្វារេន កាយទ្វារេន ច គុត្តា បិហិតា សំវុតា ឯតស្សាតិ គុត្តទ្វារោ. កល្យាណសីលោតិ សុន្ទរសីលោ សុចិសុទ្ធសីលោ. កល្យាណមិត្តោតិ –

“បិយោ គរុភាវនីយោ, វត្តា ច វចនក្ខមោ;

គម្ភីរញ្ច កថំ កត្តា, នោ ចដ្ឋានេ និយោជយេ”តិ. (អ. និ. ៧.៣៧) –

ឯវំ វុត្តលក្ខណោ កល្យាណមិត្តោ ឯតស្សាតិ កល្យាណមិត្តោ. កល្យាណបញ្ញោតិ សុន្ទរបញ្ញោ. យទិបិ បញ្ញា នាម អសុន្ទរា នត្ថិ, និយ្យានិកាយ បន បញ្ញាយ វសេន ឯវំ វុត្តំ.

ឯវមេត្ថ កោធាទីនំ វិក្ខម្ភនវសេន សមុច្ឆេទវសេន ច អក្កោធនាទិភាវោ, បុគ្គលាធិដ្ឋានាយ កថាយ សម្មាបដិបត្តិ ទស្សិតា. ខន្តិនិស្សត្តិគុណសម្បន្នោ ឧទ្ទិដ្ឋា បុគ្គលាធិដ្ឋានាយ ឯវ កថាយ សម្មាបដិបត្តិ ទស្សេន្តោ “យស្ស សទ្ធា”តិអាទិមាហ. តស្សត្ថោ –

យស្ស បុគ្គលស្ស តថាគតេ សម្មាសម្ពុទ្ធេ “ឥតិបិ សោ ភគវា”តិអាទិនយប្បវត្តា មគ្គេនាគតសទ្ធា, ឥតោ ឯវ អចលា អចិកម្បា សុដ្ឋុ បតិដ្ឋិតា “អត្ថី”តិ, បរំ អាគតត្តា សមូលិកត្តា. អរិយកន្តានិ អរិយានំ កន្តានិ បិយានិ មនាបានិ អចិជហិតត្តា. បញ្ចសីលាទីហិ បសដ្ឋំ, វណ្ណិតំ ទោមិតំ អត្ថីតិ ឃោសិតា. តំ បនេតំ សីលំ គហដ្ឋសីលំ បព្ពជិតសីលន្តិ ទុវិធំ. តត្ថ គហដ្ឋសីលំ នាម បញ្ចសិក្ខាបទសីលំ, យំ គហដ្ឋេន រក្ខិតព្ពំ សព្ពា. បព្ពជិតសីលំ នាម ទសសិក្ខាបទសីលំ ឧបាទាយ សព្ពំ ចតុបារិសុទ្ធិសីលំ, តយិទំ សព្ពម្បិ អខណ្ឌាទិភាវេន អបរាមដ្ឋតាយ “កល្យាណ”ន្តិ វេទិតព្ពំ.

សង្ឃេ បសាទោ យស្សត្ថីតិ “សុប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោ”តិអាទិនា អរិយសង្ឃេ បសាទោ សទ្ធា យស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ អចលោ សុប្បតិដ្ឋិតោតិ អានេត្វា យោជេតព្ពំ. ឧជុភូតញ្ច ទស្សនន្តិ និដ្ឋិវត្តកាវតោ កិលេសវត្តកាវតោ ច ឧជុភូតំ អញ្ញាណំ អនិមិត្តំ កម្មស្សកតាទស្សនញ្ច សម្បយុត្តតាយនុបទស្សនញ្ចាតិ ទុវិធម្បិ ទស្សនំ យស្ស អត្ថិ អចលំ សុប្បតិដ្ឋិតន្តិ យោជនា. អទលិទ្ទោតិ តំ អាហុ សទ្ធាធនំ, សីលធនំ, សុតធនំ, ចាគធនំ, បញ្ញាធនន្តិ ឥមេហិ សុចិសុទ្ធេហិ ធនេហិ អត្ថិតាយ “អទលិទ្ទោ”តិ តំ តាទិសំ បុគ្គលំ ពុទ្ធាទយោ អរិយា អាហុ. អមោឃំ តស្ស ជីវិតំ តស្ស តថារូបស្ស ជីវិតំ និដ្ឋធម្មិកាទិអត្ថាធិគមេន អមោឃំ អវញ្ឈំ សផលមេវាតិ អាហុតិ អត្ថោ.

តស្មាតិ, យស្មា យថាវុត្តសទ្ធាទិគុណសមន្នាគតោ បុគ្គលោ “អទលិទ្ទោ អមោឃជីវិតោ”តិ វុច្ចតិ, តស្មា អម្ហេបិ តថារូបេហិ ភវិតព្ពន្តិ.

សន្ទដ្ឋា…ទេប… សាសតត្តិ “សន្តាបិបស្ស អកាទលា”ត្តិអាឌិតា (ឆៈ បៈ ១ប័៧; ឌីៈ តិៈ ១ៈ៨០) ចុត្តំ ឮន្ទាត់ សាសត់ អត្បុស្សទត្តោ ក្យុលបុទត្តា ចុត្តប្បទេកជំ សន្ទទ្បាច សឹលដ្ឋា ឆយូឥស្សតទេហញ្កាំ ឆទយូ ស៊ុតិដ្ឋយា ចិទេយាក្លក្ខតំ បសាឥដ្ឋា អត្បុឃុទខ្លាឃ្យ ចទ្ទឃ្យាតិៈ

ឲចំ ទឆទទា កិក្លុត់ ឆយូទឥសតាយុទលត អត្តតិ ចិខ្ទយាទត ក្យុទលា បកាទសទត្តា អញ្ញា ញ្យាកាសិៈ

សិទិយិត្តទត្តទកាឆាចណ្ហតា តិដ្ឋិតាៈ

១ៈ យហាបត្តកទត្តទកាឆាចណ្ហតា

ឃកាបឆយយទ្ធក្ខិត្តិអាឌិកា អាឃស្ទទតា យហាបត្តកទត្តទស្ស កាឆាៈ កា ក្តុប្បត្តិ? អយំ កិទ បគ្សុយុត្តទស្ស កកចទតា កាទល ចំសចតីតកទទ ចិកចសយ្យទត្ត ក្យុក្តុទឃា ហុត្តា ឲកឌិចសំ សត្តុ សត្តិទកា ឆយុំ ស៊ុលាទត្តា សត្តាទំ ឲកំ កិក្លុ សន្តាចិចខ្ពក្យុសលិត់ អក្កដ្ឋាទត ឆទបត្តំ ឌិស្វា សឃយិ តំ ឆាតត្តទំ បទត្តទត្តា ឮទ្ធប្បុយុលស្ស កិក្លុសញ្ឈស្ស សត្តាហំ យហាឥាត់ បចទត្តត្វា, “កទត្ត, ឃំ កិក្លុ ឮទយប្រភទតា សត្តឌិចសយត្តទកា –
‘សន្តាចិចខ្ពក្យុសលិត់ អយំ យយ សាសទត អទក្កា’តិ ឲតាឥទក្ក ឆបឃិត្តុ, អហយិ ត្តុយស្ស អឆិកាទកយូស្ស ឱទលត ទសា កិក្លុ ចិឃ អតាកទត ឲកស្ស ឮទ្ធស្ស សាសទត អទក្កា កទចឃ្យ”ត្តិ បត្តុត់ អកាសិៈ កតិខ្ញុកាតា បតស្ស តទឆច កកចតិ អឆិកាទកយុំ កត្វា យទតាយឃស្ស កាឃស្យាកិតិយាត់ ទចទតាចិចខ្ពទកាសលូត្តិ ខ្ញុត្តុ អឌ្ហាត់ ចទសត ចុត្តតទឃទតច បហិឆាត់ អកាសិៈ កកចា ខ្ញុត្តុយិ បត្តុត់ អតត្តទាទឃត សយិញ្ញុតកាចំ ឌិស្វា “អតាកទត កប្បសតាសហស្សយត្តទកា ទកាតយស្ស តាយ សយូាសប្តុទ្ធស្ស សាសទត ឮយ្យាំ បត្តុតា សយិញ្ញុស្សតី”តិ ញ្យាកាសិៈ

ទត ក្តុទកាបិ ឌតា តត្តុ ឃាចឌីចំ បុញ្ញាតិ កត្វា តទតា ចុទតា ទឥចទលិទកា តិត្តុត្តិសុៈ តត្តុ យហាបត្តកស្ស អត្តទាកតំ កល្យាលាឆយុំ ត កឌីឃតិៈ ធ្វុឮអបត្តទកា បត កស្សបស្ស កកចទតា សាសទត បត្តុខិត្វា ចឹសតិ ចស្សសហស្សាតិ ខ្លុឥាតកសិលាកយុំ កត្វា ទឥចបុទទ តិត្តុត្តិៈ អបឥាទត បត “ធ្វុឮអបត្តទកា បគ្សុយុត្តទស្ស កកចទតា កាទល តាបទសា ហុត្វា ហិយចទត្ត ចសទត្តា តត្តុ កកចត្តំ ឌិស្វា បុប្បដ្ឋទត្តត បុ្ទំ អកាសី”តិ អាកតំៈ ទតសំ ទឥចយគុទស្សុសុ សំសទត្តាត់ទឃច កប្បសតាសហស្សំ អតិក្កុត្តិៈ អឆ អយ្យាំ សត្តុ អកិសទត្តាឆិ បត្វា បចត្តិតចទឆយូចទក្កា ទាឌកហំ ក្តុបតិស្សាឃ ទចញ្ចុចទត យហាចិហាទទ ចិហទតិៈ

ទតត ច សយទឃត ទាឌកទហ ឆតទសខ្ញុស្ស ឆីតា អត្តទតា ឥាទសត សត្តុំ សត្តុចំ កត្វា ឱាតទកហិ កីតា ហត្តុសាទំ កទហត្វា ទតត សត្តុំ បលិឃិត្វា អញ្ញាត្តុ ចសត្តី តំ បដិដ្ឋ កត្តុំ លកិត្វា បទិបក្កកត្ថា “ឱាតិឈទំ កត្តា ចិឌាឃិស្សាយី”តិ កដ្ឋត្តី អត្តទាយទក្កទឃច បុត្តំ ចិឌាឃិត្វា សាយិតា តិចត្តិតា បុទត្តា ចសិតខ្ញុាទត ចសត្តី បុត្តស្ស បទត្តុ ឌាតត្តា បត្តុទកាតិ, តាយំ អកាសិៈ តសិ្ទ អាឆាចិត្វា ចិឆាចិត្វា ចិចទលាកាទល តទយច បដិដ្ឋ ឥុតិយំ កត្តុំ បដិលកិត្វា បទិបក្កកត្ថា បុទត្តា ចុត្តតទឃទតច អត្តទាយទក្ក បុត្តំ ចិឌាឃិត្វា សាយិតា តិចត្តិតា ទឌខ្ញុបុត្តស្ស យហាបត្តទកាតិ កតិខ្ញុស្ស ធ្វុឮអបត្តទកាតិ តាយំ កត្វា ឃឆាចសិតខ្ញុាទតទឃច ចសត្តី អត្យុក្កទយត ឥាទទកាសុ ចទ្ទទត្តសុ ទតហិ, “អយូ, អឃ្យាកក្យុលំ ទតា ឥទស្សហី”តិ តិឮត្តិឃយាតា ឥាទទកា យាតាបិតូត់ សត្តិកំ ទបទសសិៈ តទតា បខ្ញុាឃ ឥាទកា ឆតទសខ្ញុទតា ទកទហ ចទ្ធត្តិៈ

ເຕສຸ ຈຸຫຸອປຕ຺ຕເກາ ອຕິຣຫເຣ. ຍທາປຕ຺ຕເກາ ປຕ ອຍ຺ຍເກາຕ ສຕ຺ທິ ກກຈເຕາ ສຕ຺ຕິກໍ ກເຕາ ສຕ຺ຕາຣິ ຊິສ຺ວາ ສຫ ຣສ຺ສເຕຕ ປຊິລທ຺ທສເທ຺ທ ຂຍິໍ ສຸຕ຺ວາ ໂປຕິສ຺ສຍສຍ຺ຕ຺ຕາຍ ປຕ຺ຕຂີຕຸກາເຍາ ຫຸຕ຺ວາ ປິຕາຍຫໍ ອາປຸຕ຺ຖິ. ເສາ ສຕ຺ຕ ຕຍຕ຺ຕ ອາເຣາເຣຈຕ຺ວາ ຕໍ ປຕ຺ຕາເຂສິ. ເສາ ປຕ຺ຕຂີຕ຺ວາ ຕາຫໍ ຕຸທ຺ທຈຈຕ ໂກ຺ກລິຕ຺ວາ ປຣິປຸຕ຺ຕຈສ຺ສາ ໂປສຍ຺ຊີຕ຺ວາ ເຍາຕິເສາຍຕສິກາເຣ ກຍໍ ກເຣາເຕ຺ຕາ ຈິເສສເຕາ ຈຕຸຕ຺ຕ ອຣູປຕ຺ຕາຕາຕໍ ລາກີ ຫຸຕ຺ວາ ຕເຕາ ຈຸຕ຺ວາຍ ຈິປສ຺ສຕໍ ໂສ຺ສຸກ຺ກາເປຕ຺ວາ ອເຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິ. ຕ຺ວຕິ ເສາ ສຕ຺ຕາຈີຈໂກຸສລິຕໍ ອເກ຺ກາ ຂາເຕາ. ເສາ ເສາຕສຸເລາຕ ຜລສຸເລາຕ ຂີຕິຕາເຍເຕ຺ຕາ ໂຊກຂີຈສໍ ອຕ຺ຕເຕາ ປຊີປຕ຺ຕິ ປຈ຺ຈເຈກ຺ຂິຕ຺ວາ ອຊິກຕສຍ຺ຕິ ປຊິຈ຺ຈ ສຕ຺ຕາຕເສາຍຕສ຺ສາ ສີຫຕາຂໍ ຕເຣເຕ຺ຕາ –

໓໑໐.

“ຍທາ ປຣຍຍທ຺ກິ, ສຕ຺ຕາເຣຍກຸເຕາກຄໍ;

ຕເຕາ ເຍ ອຫຸ ສໍເຈເກາ, ປສ຺ສິຕ຺ວາ ປຸຣິສຸຕ຺ຕຍໍ.

໓໑໑.

“ສິຣິ ທເຕ຺ຕຫິ ປິເຣຫິ, ເຍາ ປຍາເຍຍ຺ຍ ອາກຕໍ;

ໂຕາຂີສໍ ເສາ ສຕ຺ຕາຣິ, ອາຣາເຊຕ຺ວາ ຈິຣາຂເຍ.

໓໑໒.

“ຕຣາຫໍ ປຸຕ຺ຕຣາຣຍ຺ຈ, ຂຕຂຍ຺ຍຍ຺ຈ ຉທ຺ທຍິໍ;

ເກສຍສ຺ສູຕິ ເຉເຣຕ຺ວາ, ປຕ຺ຕຂີ ອຕກາຣິຍໍ.

໓໑໓.

“ສິກ຺ຂາສາຂີຈສຍ຺ເຕ຺ຕາ, ອາເຕ຺ຕີເຍສຸ ສຸສໍຈຸເຕາ;

ຕຍສ຺ສຍາເຕາ ສຍຸທ຺ທໍ, ຈິຫາສິ ອປຣາຂິເຕາ.

៤១៣។

“តតោ មេ បណិធី អាសិ, ចេតសោ អភិបត្ថិតោ;

ន និសីទេ មុហុត្តម្បិ, តណ្ហាសល្លេ អនូហតេ។

៤១៤។

“តស្ស មេវំ វិហរតោ, បស្ស វីរិយបរក្កមំ;

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា, កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ។

៤១៥។

“បុព្ពេនិវាសំ ជានាមិ, ទិព្ពចក្ខុ វិសោធិតំ;

អរហា ទក្ខិណេយ្យោម្ហិ,វិប្បមុត្តោ និរូបធិ។

៤១៦។

“តតោ រត្យាវិវសានេ, សូរិយុគ្គមនំ បតិ;

សព្ពំ តណ្ហំ វិសោសេត្វា, បល្លង្កេន ឧបាវិសិ”ន្តិ។ – ឥមា គាថា អភាសិ;

តត្ថ យទាតិ យស្មិំ កាលេ។ បធយន្តិ អាទិតោ។ អង្គុលិន្តិ បស្សិំ, សត្វានន្តិ, ភាជនន្តិ។ អព្ភោកាសន្តិ និក្ខមំ។ អយមេវត្ថោ អេត្វា – សព្ពាសំ
កឃេហត្វំ នោឌិប្បលេឃច បហិតត្វា ក្បុតោឌិបិ កឃាកាចតោ អក្បុតោកឃំ និក្ខមំ, ចក្បុចេសាទ្ជចិសាទំ
ឌិដ្ឋឌម្បិកនប្បទាឃិកបទេឃត្ថហិ ចេតេយ្យាតំ ឃឆាទហយត្វសាសតតោ សត្វាទំ សឃ្វាសព្ពទ្ធំ ឃឃ្យាបិតាឃេហេត សទ្ធិំ កត្វា ឃាឃ ចេលិយ
សព្ពបធយំ បស្សិំ, តំ បុរិសុត្តមំ សភេចេក លេហិកេ អក្កបុក្កលំ បស្សិត្វា តតោ ដស្សតេហត្វា តតោ ដស្សតោ បគ្គា “ខត្តកំ កាលំ សត្វាទំ

ᨴ᩠ᨵᩴ ᨩᨿᩩᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᩮᩣᨲᩴ ᨶᩣᩃᨲ᩠ᨳ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣᨶᩩᩈᩮᩣᨧᨠᩮᩣ ᩋᩉᩩ ᩈᩮᩣᩉᩣᨲ᩠ᨲᨸᩴ ᨻᩣᩃᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨧ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩈᩴᩅᩮᨠᩮᩣ ᨸᨶᩣᩉᩴ ᩑᩅᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ ᩅᩥᩅᩥ ᩉᩮᨲᩩᩉᩦᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ – ᨿᩮᩣ ᨧᩥᨠᨧ᩠ᨧᩥᨠᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ “ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᨿᩥᨠᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨧ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨧᩈᩥᩔᩣᨿᩦ”ᨲᩥ ᩈᨧᩥᨠ᩠ᨠᩴ ᩅᩥᩅᩥ ᩈᨿᩮᨶ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨠᩴ ᩉᩮᨲ᩠ᩅᩉᩥ ᨧ ᨸᩥᩉᩮᩉᩥ ᨧ ᨠᩮᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨱᩣᨾᩮᨿ᩠ᨿ ᨶᩥᩉᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᩈᩮᩣ ᨲᨴᩣᨶᩩᨸᩥ ᩋᩃᨠ᩠ᨡᩥᨠᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩑᨲᩣᨴᩥᩈᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᩈᨾᩣᩈᨾᩣᨵᩥ ᩋᩣᩁᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨾᩥ ᨶᨧᩥᩁ ᨶᩮᨶ ᨸᨭᩥᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩁᩣᨵᩮᨿ ᨲᩔ ᨻᩮᩣᨵᩥᨬᩣᨱᩁᨱᩮᩣ ᨲᩴ ᩅᩥᩁᨭ᩠ᨮᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩉᩴ ᨸᨶᩮᨲᩴ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨲᨳᩣᩉᩴ...ᨸᩮ... ᩋᨶᩩᨠᩣᩁᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨨᨯ᩠ᨯᨿᩥᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᨭᩥᩉᩥ “ᨨᨯ᩠ᨯᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥᨸᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ ᨶᩴ ᩋᨿᩴ ᨧᩮᩣᨴᨶᩣ ᨠᩣᩁᨸᩥᨠ᩠ᨠᩴ ᩋᨣᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨸᨭ᩠ᨭᩥᨲᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ “ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨨᨯ᩠ᨯᨿᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩩᩈᩮᩣᨧᨲᩦᨲᩥ? ᨿᨳᩣ ᨶᩣᨾ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩋᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᨹᩃᨽᩮᩣᨩᨶᩮ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᨹᩃᩮᩉᩥ ᨸᩁᩥᩉᩦᨶᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴᩈᨾ᩠ᨸᨴᨾᩥᨴᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ

ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᩣᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣᨸᩮᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᨿᩣ ᩋᨽᩥᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᩥᨠ᩠ᨡᩣ, ᨲᩣᨿ ᨧ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩈᩉ ᨵᩥᨲᩥᩴ, ᩑᨠᨵᩦᨲᩥᨠᩣ ᩈᨠᩣᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨽᩣᨿᨲᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᨶ ᩈᩣᨵᩩᨠᩮᨶ ᨧ ᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᨾᨦ᩠ᨣᩦᨽᩪᨲᩮᩣ, ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾ ᨸᩁᩥᨸᩪᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩣᨵᩩᨠᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨵᩥᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨴᩩᨽᨿᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᩈᩩᨧᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵ ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡ ᩈᩦᩃ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨠᩣᨿᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᩩᩈᩴᩅᩩᨲᩮᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᨶᩩᩁᩪᨸ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᩩᨷ᩠ᨷ ᩈᩴᩅᩩᨲᩮᩣ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩈᩴᩅᩁᩮᨶ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶᩥᩅᩣᩈᩴ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨴᩥᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᩈᨲᩥᩈᨾ᩠ᨸᨩᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩈᩩᨸᩥᩉᩥᨲᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩕᩥᨿᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩈᩴᩅᩁᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩈᩴᩅᩁᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨴᩔᨶᩮᨶ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᩦᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨴᩔᩥᨲᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨧᨲᩩᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶᨾᩔᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩮᩣᨵᩥᨲᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩩᩔᨲᩥᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᨿᩮᩣᨣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᩉᩣᩈᩥᩴ ᩋᨸᩁᩣᨵᩮᨲᩮᩣᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩈᩣᩁᩣᨵᩦᩉᩥ ᩋᨸᩁᩣᨵᩮᨲᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᩥᩴ, ᨿᩣᩅ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᨲᩮᩉᩥ ᩋᨽᩥᨽᩪᨲᩮᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨴᨲ᩠ᨳᩩ ᨲᩮ ᩋᨽᩥᨽᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᩅ ᩅᩥᩉᩣᩈᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ

ᨲᨲᩮᩣᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩩᨧᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩈᩦᩃᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩁᩥ ᩋᨽᩥᨸ᩠ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨽᩥᨽᩅᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᨮᩥᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᩁᩥᩊᩣᩉᩮᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᨴᩣᩉᩴ ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩣ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩣᨽᩥᨶᩦᩉᩣᩁᩮᩣ ᩋᩣᩈᩦᨲᩥ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᨧᩮᨲᩈᩮᩣ ᩋᨽᩥᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ, ᨿᨾ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᩈᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨶ ᨶᩥᩈᩦᨴᩮ ᨾᩩᩉᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ, ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩈᩃ᩠ᩃᩮ ᩋᨶᩪᩉᨲᩮ”ᨲᩥ “ᩋᨠ᩠ᨡᨠ᩠ᨡᩣᨶᩩᨸᩔᨶᩣ ᨿᩮᩣ ᩉᨴᨿᨲᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩈᩃ᩠ᩃᩮ ᩋᨶᩩᨴ᩠ᨵᨭᩮ ᨾᩩᩉᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᨶᩥᩈᩦᨴᩮ, ᨶᩥᩈᨩ᩠ᨩᩴ ᨶ ᨠᨸ᩠ᨸᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨾᩮ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩣᨽᩥᨶᩦᩉᩣᩁᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ

ᩑᩅᩴ ᨸᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨽᩣᩅᨶᩴ ᨽᩣᩅᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨬᩣᨱᨧᨠ᩠ᨡᩩᨿᩮᩣᨣᩮᨶ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨮᩥᨲᩥᨽᩣᨣᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᩅᩥᨸᩔᨶᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᨸᨭᩥᨸᩣᨭᩥᨿᩣ ᩅᩥᨸᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣᩈᩥ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨲᩔ ᨾᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨶᩥᩅᩩᨲᩦᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩪᨸᩈᨾᩮᨶ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨶᩥᩅᩩᨲᩥ ᩁᨲ᩠ᨲᩣᨽᩥᨶᩦᩉᩣᩁᨲᩮᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨽᩣᨣᩔ ᩅᩥᨽᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨽᩣᨲᩣᨿ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᩪᩁᩥᨿᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᩴ ᨸᨲᩦᨲᩥ ᩈᩪᩁᩥᨿᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨾᩪᩃ ᨠᩣᨿᨲᨱ᩠ᩉᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩈᩮᩣᨲᩴ ᩋᨠ᩠ᨡᨿᨠ᩠ᨡᨿᩮᨶ ᩅᩥᩈᩮᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨠ᩠ᨡᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩈᩃ᩠ᩃᩮ ᩋᨶᩪᩉᨲᩮ ᨶ ᨶᩥᩈᩦᨴᩮ”ᨲᩥ, ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨾᩮᩣᨧᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩴ ᨸᩥᨶ᩠ᨴᩥᩈᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩴ ᩋᩣᨽᩩᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᩈᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᨾᩮᩅ

ᨾᩉᩣᨸᨴ᩠ᨴᨠᨲ᩠ᨳᩮᩁᩣᨸᨴᩣᨶᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ

អដ្ឋកនិបាតវណ្ណនា និដ្ឋិតា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៥៉ តចកតិបិខេតា

១៉ ក្ញុតេត្វូរកាឆាចណ្ហូតា

តចកតិបិខេត ឃងា ទ្យក្ណូត្តិអាឌិកា អាឃឞ្ញូទេតា ក្ញុតេត្វូរឞ្យ កាឆា៉ កា ឞ្ញប្យត្តិ? អឃយ្បិ បុទិយព្យុទេ្ឌស្ញុ ពតាឌិការទា តត្វូ តត្វូ កទេច ចិចទ្ញូបតិឞ្យយំ បុទ្ញ្យា ឞ្ញបចិតទេត្តា ឞិទ្ទេ្ឌត្វូឞ្យ កកចទេតា ការេល (ទ្យាហូណាព្យុល តិទ្ញ្យាតិត្វូា ទេឞទេតាតិ លទ្ឌតាទេយា ចិទ្ញ្យាតំ បទេត្តា ឲ្យកាឌិចឞំ ឞត្វូាទ់ ឌិឞ្យូា បឞត្ខុយាតទេឞា “ឞ្ញឞក់ បចទ”ត្តិអាឌិតា ចត្វុហិ កាឆាហិ អតិត្វូចិ៉

ទេឞា ទេតត បុទ្ញ្យាកទេឞ្ញូត ទេឌចយត្យូទេឞ្យូឞ្ញ ឞំឞទទេត្តា ព្ញុយឞ្យូិ ព្យុទ្ឌ្យបាទេឌ ឞាទេពតតការឞ្យ ទ្ធាទការេយ យហាចិកចឞ្យ ទេឞទ្ញ្យិឞ្យ បុទេត្តា ហុត្វូា តិទ្ញ្យាត្តិ៉ តឞ្យ ពិទ ទេឞទ្ញ្យិទេតា ឌាតា ឌាតា ឌាទកា ពទ្ធាឈាទេតត ឲ្យទេពត ឃទេក្លត ណាឌិតា, ព្ញុយឞ្យ បត បទ្ធិយកចិពត្វូា ក្ញុតា អាទក្លុ កាហិឞ្យូ៉ ឃទេក្លា បត ទេចឞ្យចហាឞ្យ ឞ្ញបទ្ញ្យាត់ កទេតា, បុត តាកយាឞិ៉ តាយកាទហាឌិចទេឞ ចឞ្យ “ឲ្យចំ ពទេត អយត្យូឞ្យា អត្យុកយ្យត្តា បទិហទេទឃ្យ”ត្តិ ក្ញុទេតាតិ តាយំ អកំឞ្យូ៉ ទេឞា បត អត្វូទេតា បុទ្ញ្យាពាទេលត អតត្តូទាទេឃា ចទ្ឌិ, តឞ្យ “តទេឃា បិឞាឌា អទេហឞ្យ”ត្តិអាឌិ ឞទ្ញ្យា ឃឞឞ្យ ព្យុលបុត្វូឞ្យ ចិកចពិត្វូទេត ចិឃ ទេចឌិតទ្ញ្យា៉ ទេឞា ចិទ្ញ្យាតំ បទេត្តា ឞត្វូទិ ឞាទេកទេត ចឞទេត្តា ឞ្ញបិឞទេពហិ ឞទ្ឌិ ចិហាទ់ កទេតា៉ ឞត្វូ ឞត្តិទេព ឆឞំ ឞ្ញូត្វូា បឌិលទ្ឌឞទ្ឌា បទ្ញ្យាឌិត្វូា អឌកាទហិឃា តាយ តឌិឃា តិទេទ ទេលទេណ ចឞទេត្តា ចិបឞ្យត់ បទ្ញ្យទេបត្វូា តចិទទេឞ្យូច អទហត្វូ បិបុហិ៉ ទេតត ទុត្វូ អបឌាទេត (អប៉ ទេឆរ ១៉សិ៉១០-១២) –

“ឞ្ញឞក់ បចទ់ ចិទ់, យទេហឞិ ចិឌិតាចិត់;

ឞ្ញចណ្ហូចណ្ហូ ឞព្យុទ្ឌិ, ទេពា ឌិឞ្យូា តប្យឞិឌតិ៉

“ហិយចា ចាបទិទេយទេឃ្យា, ឞាកទេទាច ទ្យុទ្យុត្វូទេទា;

តទេឆច ឈាត់ ព្យុទ្ឌឞ្យ, ទេពា ឌិឞ្យូា តប្យឞិឌតិ៉

“ចឞ្យូឆា ឃឆាប្យទេយឃ្យា, ចិត្វូា ចតចដ៏ឞពា;

តទេឆច ឞិល់ ព្យុទ្ឌឞ្យ, ទេពា ឌិឞ្យូា តប្យឞិឌតិ៉

“អភិលញ្ញាសារសក្ខុញ្ញកេ , ឃចាការេសា អសន្លិយេឃា;

ពរេឆច ពោលាំ ព្យុទ្ធស្ស, រេកា ឌិស្វា តប្បសីទតិ៍

“ព្លយាហិ ចព្យកាចាហិ, ព្រោហ្វេណោ រេសតសព្យួឃា;

ព្យុទ្ធសេដ្ឋំ ឆចិត្វាត, សិទ្ធត្ថំ អបទាឌិតំ៍

“ចព្យត្ថុចុតិកប្បាតិ, ទ្យក្កតិ ត្យបបជ្ជច;

ស្យកតិ ស្យលសយ្យត្តិ, អត្យកោសិយតប្យកំ៍

“ចព្យត្ថុចុតិរេតា កប្បេ, ឆចិត្វា លោកតាឃកំ;

ទ្យក្កតិ តាកិឌាតាយិ, ខោយតាឃ ព្លងំ ចលំ៍

“ចាព្យុទ្ធសយិព្រាប្យយិព្រាចព្យទ្ធោ អាស្យយុក្កតា;

សត្តុទតសយ្យត្ថា, ចក្កចត្តី យហព្វលោ៍

“កិលេសា ឈាបិតា យយ្ហំ..ចប... កតំ ព្យុទ្ធស្ស សាសត”ត្តិ៍

អរហត្តំ បត បត្វា អបរេត សយេឃត ញាតីនំ អត្យកប្បាឃ សាកេតំ គត្វា គតិបិលំ រេតហិ ស្តបដ្ឋិឃយារេតា អញ្ញាតចរេត ចសិត្វា ប្យត អត្តតា ចសិតដ្ឋាតរេយច គត្វការេយា កយតាកាទំ ឌរេស្សសិ៍ ពោពកា “ព្លរេឆច, ភរេន្តា, ចរសឆ, ព្យរេយត្វិ ត កិលយិស្សឆ, យឃយ្យិ ប្យរេញ្ញាត ចឌ្ឌិស្សាយា”តិ រេឆទំ ឃាឌិស្យ៍ រេឆរេទា អត្តរេតា ចិរេចកាកិទតិ៍ ពត្ថ ច ថាស្យចិហាទំ បកាសេរេន្តា –

៥១បំ

“ឃឌា ទ្យក្កា ឌោរាយរេលាត្តិ បល្លិរេតា, អចិទ្ធស្ម ឃត្ថ សិតា ប្យត្យដ្ឋតា;

ທຸກ຺ຂໍ ປຣິຎ຺ຎາຍ ສເຕາວ ຌາຍຕິ, ຕເຕາ ຣຕຶ ປຣມຕຣໍ ນ ວິນ຺ທຕິ.

໕໑໙.

“ຍທາ ທຸກ຺ຂສ຺ສາວຫນຶ ວິສຕ຺ຕິກໍ, ປປຎ຺ຈສງ຺ຆາຕທຸຂາຘິວາຫິນຶ;

ຕຓ຺ຫໍ ປຫນ຺ຕ຺ວານ ສເຕາວ ຌາຍຕິ, ຕເຕາ ຣຕຶ ປຣມຕຣໍ ນ ວິນ຺ທຕິ.

໕໒໐.

“ຍທາ ສິວໍ ເທ຺ວຈຕຸຣງ຺ຄຄາມິນໍ, ມຄ຺ຄຸຕ຺ຕມໍ ສພ຺ພກິເລສເສາຘນໍ;

ປຎ຺ຎາຍ ປສ຺ສິຕ຺ວ ສເຕາວ ຌາຍຕິ, ຕເຕາ ຣຕຶ ປຣມຕຣໍ ນ ວິນ຺ທຕິ.

໕໒໑.

“ຍທາ ອເສາກໍ ວິຣຊໍ ອສງ຺ຂຕໍ, ສນ຺ຕໍ ປທໍ ສພ຺ພກິເລສເສາຘນໍ;

ຠາເວຕິ ສຎ຺ເຎາຊນພນ຺ຘນຈ຺ຉິທໍ, ຕເຕາ ຣຕຶ ປຣມຕຣໍ ນ ວິນ຺ທຕິ.

໕໒໒.

“ຍທາ ນເຠ ຄຊ຺ຊຕິ ເມຆທຸນ຺ທຸຠິ, ຘາຣາກຸລາ ວິຫຄປເຖ ສມນ຺ຕເຕາ;

ຠິກ຺ຂູ ຈ ປພ຺ຠາຣຄເຕາວ ຌາຍຕິ, ຕເຕາ ຣຕຶ ປຣມຕຣໍ ນ ວິນ຺ທຕິ.

໕໒໓.

“ຍທາ ນທີນໍ ກຸສຸມາກຸລານໍ, ວິຈິຕ຺ຕ-ວາເນຍ຺ຍ-ວຏໍສການໍ;

ຕີເຣ ນິສິນ຺ໂນ ສຸມໂນວ ຌາຍຕິ, ຕໂຕ ຣຕິໍ ປຣມຕຣໍ ນ ວິນ຺ທຕິ໌

໕໒໓໌

“ຍທາ ນິສີເຖ ຣຫິຕມ຺ຫິ ການເນ, ເທເວ ຄຬນ຺ຕມ຺ຫິ ນທນ຺ຕິ ທາຐິໂນ;

ຠິກ຺ຂູ ຈ ປພ຺ຠາຣຄໂຕວ ຌາຍຕິ, ຕໂຕ ຣຕິໍ ປຣມຕຣໍ ນ ວິນ຺ທຕິ໌

໕໒໔໌

“ຍທາ ວິຕກ຺ເກ ອຸປຣຸນ຺ຘິຍຕ຺ຕໂນ, ນຄນ຺ຕເຣ ນຄວິວຣໍ ສມສ຺ສິໂຕ;

ວີຕທ຺ທໂຣ ວີຕຂິໂລວ ຌາຍຕິ, ຕໂຕ ຣຕິໍ ປຣມຕຣໍ ນ ວິນ຺ທຕິ໌

໕໒໕໌

“ຍທາ ສຸຂີ ມລຂິລໂສກນາສໂນ,

ນິຣຄ຺ຄໂລ ນິພ຺ພນໂຖ ວິສລ຺ໂລ;

ສພ຺ພາສເວ ພ຺ຍນ຺ຕິກໂຕວ ຌາຍຕິ,

ຕໂຕ ຣຕິໍ ປຣມຕຣໍ ນ ວິນ຺ທຕີ”ຕິ໌ – ອິມາ ຄາຖາ ອຠາສິ;

ຕຕ຺ຖາຍໍ ປທໂຍຊນາມຸເຂນ ປຖມຄາຖາຍ ອຕ຺ຖວຓ຺ຓນາ – ພາລານໍ ປຣິປີຬກາ ຊຣາ໌ ເກເທາ ມຣຓໍ໌ ຊຣາມຣຓາຠິຠູເຕ ເຈຕ຺ຕ ຊຣາມຣຓເຈເຕ຺ຕາ ສຕ຺ຕາ ຄຫິຕາ໌ “ຕຍິທໍ ຊຣາມຣຓໍ ທຸກ຺ຂ”ນ຺ຕິ ອວິທ຺ທສ຺ສຸ ຍຖາຠູຕໍ ອຊານນ຺ຕາ ປຸຖຸຊ຺ຊນາ ຍຕ຺ຖ ຍສ຺ມິໍ ປຎ຺ຈກາມຄຸຓູປຠໂຄເຄ ນິຕາ

ປຏິພທ຺ຘາ ອລ຺ລີນາ, ຕໍ “ທຸກ຺ຂໍ ກາມາ, ຠຍໍ ກາມາ, ນ ທຸເຕາ ກິເຍ຺ຍາ”ຕິ ວິປສ຺ສນາປຎ຺ຎາສຫິຕາຍ ມຄ຺ຄປຎ຺ຎາຍ ປຣິຊານິຕ຺ວາ, ທຸກ຺ຂ ທຸກ຺ຂມ຺ປິ

ສາສເນ ສເຕາ ສມ຺ປຊາເນາ, ປຓ຺ຑິເຕາ ຂິປ຺ປັ, ຍຖາ ຍສ຺ມິ ກາເລ ລກ຺ຂຓູປນິຊ຺ຌາເນນ ສມ຺ມສຕິ. ຕເຕາ ວິປສ຺ສນາຣຕິເຕາ ມຄ຺ຄຜລຣຕິເຕາ ຈ ປຣມັ ອຸຕ຺ຕມັ ຣຕິັ ນ ວິນ຺ທຕິ ປຏິລພຕິ. ເຕນາຫ ພຄວາ –

“ຍເຕາ ຍເຕາ ສມ຺ມສຕິ, ຂນ຺ຘານັ ອຸທຍພ຺ພຍັ;

ລພຕີ ປີຕິປາເມາຊ຺ຊັ, ອມຕັ ຕັ ວິຊານຕັ.

“ປຖພ຺ຍາ ເອກຣເຊ຺ຊນ, ສຄ຺ຄສ຺ສ ຄມເນນ ວາ;

ສພ຺ພເລາກາຘິປເຈ຺ຈນ, ເສາຕາປຕ຺ຕິຜລັ ວຣ”ນ຺ຕິ. (ຘ. ປ. ໓໗໔, ໑໗໘);

ເອວັ ປຣິຎ຺ຎາພິສມຍວເສນ ວິເສເສຕີ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ອິທານິ ປຫານາພິສມຍາທິວເສນປິ ຕັ ທສ຺ເສຕຸັ ທຸຕິຍາທິກາ ຕິສ຺ເສາ ຄາຖາ ອກາສິ. ຕຕ຺ຖ ທຸກ຺ຂສ຺ສາວຫນ຺ຕີຕິ ທຸກ຺ຂສ຺ສ ອາຍຕິ ປຈ຺ຈຍັ, ທຸກ຺ຂສ຺ສ ນິພ຺ພຕ຺ຕິກນ຺ຕິ ອຕ຺ເຖາ. ວິສຕ຺ຕິກນ຺ຕິ ຕຓ຺ຫາ ສາ ຫິ ວິສຕາຕິ ວິສຕ຺ຕິກາ, ວິສາລາຕິ ວິສຕ຺ຕິກາ, ວິສຏາຕິ ວິສຕ຺ຕິກາ, ວິສກ຺ກຕີຕິ ວິສຕ຺ຕິກາ, ວິສັ ຫຣຕີຕິ ວິສຕ຺ຕິກາ, ວິສັວາທິກາຕິ ວິສຕ຺ຕິກາ, ວິສມູລາຕິ ວິສຕ຺ຕິກາ, ວິສຜລາຕິ ວິສຕ຺ຕິກາ, ວິສປຣິເພາຄາຕິ ວິສຕ຺ຕິກາ, ວິສາລາ ວາ ປນ ສາ ຕຓ຺ຫາ ຣູເປ ສທ຺ເທ ຄນ຺ເຘ ຣເສ ເຜາຏ຺ຐພ຺ເພ ຘມ຺ເມ ກຸເລ ຄເຓ ວິຕ຺ຖຕາຕິ ວິສຕ຺ຕິກາຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ປປຎ຺ຈສຎ຺ຎາຕທຸກ຺ຂາຘິວາຫິນິນ຺ຕິ ສຕ຺ຕສນ຺ຕານັ ສັສາເຣ ປປເຎ຺ຈນ຺ຕີ ວິຕ຺ຖາເຣນ຺ຕີຕິ ປປຎ຺ຈາ, ຣາຄາທໂຍ ມານາທໂຍ ຈ. ເຕ ເອວ ປວຕ຺ຕິທຸກ຺ຂສ຺ສ ສຎ຺ຎາຕເຫຕຸ ສຎ຺ຎາຕາ, ສກລວຕ຺ຕທຸກ຺ຂຎ຺ຎາຕີ ປປຎ຺ຈສຎ຺ຎາຕທຸກ຺ຂັ, ຕສ຺ສ ອທິວາຫເຕາ ນິພ຺ພຕ຺ຕເນາ ປປຎ຺ຈສຎ຺ຎາຕທຸກ຺ຂາຘິວາຫິນີ. ຕັ ຕຓ຺ຫາປຫານາຕິ ອຣິຍມຄ຺ເຄນ ສມຸຈ຺ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ.

ສິວກ຺ຖີ ເຣມັ, ອເນກາກາຣານັ ກິເລສານັ ສມຸຈ຺ຉິນ຺ເນນ ເຕຫິ ອນຸປລິຕ຺ຕຕ຺ຕາ ອເທ຺ວາ ສມຸທາຍິຈ຺ຈາອາທີນັ ຈເຣສນ ອຸຈ຺ຈາເຣຣາ ຫຸຕ຺ວາ ອຣິເຍ ຕິຕ຺ຖານັ ກເຣາຕີຕິ ເສ຺ຈາເຣກາຍິກັ, ກາຍາສຸຄຕ຺ເຣາຕ຺ວາ ວິກຕ຺ຕິອເລີເປ ກເຕາຕີ ທຸຕ຺ວາ ຣູປປຕ຺ຕິຍຄ຺ຄຄຶສຸ ສເຕ຺ຕສຸ ຍເກ຺ກສຸ ວຸຕ຺ຕຍຕ຺ວາ ຍຄ຺ຕຍັ. ເຕນາຫ ພຄວາ – “ມຄ຺ຄານຏ຺ຐງ຺ຄິເກາ ເສເຏ຺ຐາ”ຕິອາທີ (ຘ. ປ. ໒໗໓). ສເພ຺ພຫິ ກິເລສມເລຫິ ສຕ຺ຕານັ ເສາຘນເຕາ ສພ຺ພກິເລສເສາຘນັ ປຎ຺ຎາຍ ປສ຺ສິຕ຺ວາຕິ ປຏິເວຘປຎ຺ຎາຍ ພາວນາພິສມຍວເສນ ອພິສເມຕ຺ວາ.

ເສາກເຫຕູນັ ອພາວເຕາ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ຈ ເສາກາພາວເຫຕຸເຕາ ນຕ຺ຖິ ເອຕ຺ຖ ເສາເກາຕິ ອເສາກັ. ຕຖາ ວິຄຕຣາຄາທິຣຊຕ຺ຕາ ວິຣຊັ. ນ ເກນຈິ ປຈ຺ຈເຍນ ສງ຺ຂຕນ຺ຕິ ອສງ຺ຂຕັ. ສພ຺ພສັ ກິເລສານັ ສພ຺ພສ຺ສ ຈ ທຸກ຺ຂສ຺ສ ວູປສມການເຕາ, ສັສາຣທຸກ຺ຂຕ຺ຕິເຕຫິ ປຏິປຕ຺ຕພ຺ພເຕາ ອຕິກຕ຺ຕພ຺ພເຕາ ຈ ສນ຺ຕິ ປທັ. ສເພ຺ພຫິ ກິເລສມເລຫິ ສຕ຺ຕສນ຺ຕານສ຺ສ ເສາຘນນິມິຕ຺ຕເຕາ ສພ຺ພກິເລສເສາຘນັ ພາເວຕີຕິ ສຈ຺ຉິກິຣິຍາພິສມຍວເສນ ອພິສເມຕິ. ພາຫຸລ຺ລຕຸທີ຺ຍາທີນັ ອາເຣສ຺ສ ສຈ຺ຉິກິຣິຍາພິສມຍັ ປເວທ຺ເທສ຺ສ ອາລມ຺ພເນ ລກ຺ຂາຕວິເສສັ ອາລມ຺ພິຕເທ຺ພ ອາເຣາເປຕ຺ວາ ເອວັ ວຸຕ຺ຕັ. ນິເຍ຺ຍາຕສມ຺ມຕາຕັ ພຕ຺ຖາຕັ ເລາເກຕ຺ວາ ນິເຍ຺ຍາຕມຕ຺ຖຕ຺ຖທີຕັ ນິມິຕ຺ຕເຕ຺ຍ຺ວ ກຕ຺ຕພາເວນ ຣູປຈາຣິຕັ, ຍຖາ ອຣິຍພາວກາຣາຕິ

ສຈ຺ຈານິ ອຣິຍສຈ຺ຈານີຕິ. ຍຖາ ປຸຣິຍກາຖາສຸ ຍຖາ ຊາຍຕິ, ຕຖາ ຕເທຕາ ຣຕີ ປຣຍຕຣໍ ນ ຈິຕ຺ຕີຕິ ເຍາຊນາ. ເອວໍ ພຸທ຺ທ ຍຖາ ກາເຣຕິ, ຕຖາ ຕເທຕາ ຣຕີ ປຣຍຕຣໍ ນ ຈິຕ຺ຕີຕິ ເຍາຊນາ.

ເອວໍ ເຈເຣາ ຈຕູຫິ ກາຖາຫິ ອຕ຺ຕານໍ ອນຸປເນຕ຺ວາ ຈຕຸສ຺ຈປຕິເຈຄກິຕ຺ເຕນ ອຍ຺ຍາ ຍ຺ຍາກຣິຕ຺ວາ ພຸຖາຕິ ອຕ຺ຕນາ ຈສິຕຖ຺ຖານສ຺ສ ວິວິຕ຺ຕກາເຣນ ຜາສຸຕໍ ທເສ຺ສເຕ຺ວາ "ຍຖາ ນເກ"ຕິອາທິກາ ກາຖາ ອກາສິ. ຕຕ຺ຖ ນເກຕີ ອາກາເສ. ສິຕິຄ຺ຄກຍ຺ຸຄຣຕິເປ຺ຜສຕາຍ ເຍເຍຍາເຍຈ ທ຺ນຸກີ ເຍຍທ຺ນຸກີ. ສຍຕ຺ເຕາ ປຜ຺ຣຕ຺ຕີຫິ ຄາຣາຫິ ອາກຸລີຕີ ຄາຣາກຸລີ. ວິຫການໍ ປຄ຺ລິນໍ ກຍນຍກ຺ຕ຺ຕາ ວິຫກປເຖ ນເກຕີ ເຍາຊນາ. ຕເຕາຕີ ຊາຕເຣຕິເຕາ.

ກຸສຸຍາກຸລີນຕ຺ຕີ ຕຣູຫິ ກຍ຺ຍຕກຸສຸເຍຫິ ສເຍາຫິຕານໍ. ວິວິຕ຺ຕຈາເນຍ຺ຍຈຕິສກາມຕ຺ຕີ ຈເນ ຊາຕຕ຺ຕາ ຈາເນຍ຺ຍານິ ຈນຸປຸປ຺ຍານິ, ວິວິຕ຺ຕານິ ຈາເນຍ຺ຍານິ ຈຕິສການິ ເອຕານສ຺ຕີ ວິວິຕ຺ຕຈາເນຍ຺ຍຈຕິສກາ ນທິເຍາ, ຕານໍ ນານາວິຄຈນປຸປ຺ຍຈຕິສການຕ຺ຕີ ອເຕ຺ວາ. ຄຸຕ຺ຕຣິຍນຸສ຺ສຄຍູຈເສນ ສຸຄ຺ເຣາ ຍເນາ ເອຕສ຺ສາຕິ ສຸຍເນາ ຊາຍຕິ.

ນິສີເຖຕິ ຣຕ຺ຕິຍໍ ຣຫິຕຍິຕ຺ວາ, ຊນສມ຺ພາຄວິຣຫິເຕ ວິວິເຕ຺ຕ ເຄເຖຕິ ເຍເຍ. ກຍ຺ອຕ຺ຕຍີຕ຺ວາ ຖຸຊ຺ຖາຄາຣາເຍາ ປຜ຺ຣເຕ຺ຕ ຈສ຺ສເຕ຺ຕ ຄາຄິເນາຕິ ສີຫຍ຺ຍກ຺ຜເຍາ ປຕິປກ຺ລສຕ຺ຕາ. ເຕ ຫິ ຄາຖາຈຸຄາຕີ "ຄາຄິເນາ"ຕີ ຈຸຈ຺ຈນ຺ຕີ, ນຄນ຺ຕີ ຄາຄິເນາຕີ ພຸຄຍິ ຊນວິເຖກສ຺ສນ຺ເຕ຺ວເຍຈ ກຫິຕໍ.

ວິຕເກ຺ກ ສຸປຣຕ຺ຕິຍຕ຺ເນາຕີ ອຕ຺ຕສຕ຺ຕານປຣິຍາປນ຺ຕາຍ ອຕ຺ເນາ ກາຍວິຕກ຺ກາທິເກ ຍິຖ຺ຖາວິຕເກ຺ກ ປຕິປກ຺ຄຈເລນ ນິເສເຖຕ຺ວາ. ອຕ຺ເນາຕີ ຈາພຸຕໍ ຈິຕ຺ຕີຕິ ພຸຍິຕາ ເຍາເຊຕພ຺ພ "ຕເຕາ ຣຕີ ປຣຍຕຣໍ ອຕ຺ຕຕາ ນ ຈິຕ຺ຕີ"ຕີ. ນກກ຺ເຣຕີ ປຜ຺ຕຕກ຺ເຣ. ນກວິຈເຣຕ຺ຕີ ປຜ຺ຕກຸຫໍ ປຜ຺ຕາຣໍ ຈາ. ສຍສ຺ສິເຕາຕີ ນິສ຺ສິເຕາ ສຸປກເຕາ. ວິຕຄ຺ເຣາຕີ ວິກຕກິເລສເຄຣເຖາ. ວິຕລີເລາຕີ ປຫີນເຈເຕາລີເລາ.

ສຸລີຕີ ຊາຕນາທິສຸເລນ ສຸລີເຕາ. ຍລລີເລາກາສເນາຕີ ຣາກາທີນໍ ຍລາໍ ປຜ຺ຕຸຕ຺ຕຜ຺ຕາ ເຈເຕາລີລານໍ ຄາຕີວິເຍາກາທີເຫຕຸກສ຺ສ ເລາກສ຺ສ ຈ ປຫາຍເກາ. ນິຣກ຺ຄຸຍ຺ຊຕິ, ອກ຺ຄຸຍໍ ຖຸຜ຺ຈຕິ ອວິຊ຺ຊາ ນິຊ຺ຊານປຸຣປເຈສນິຈາຣລເຕາ, ຕຄກາຈເຕາ ນິຣກ຺ຄຸຍ຺ຊໍ. ນິຊ຺ຊນເຖາຕີ ນິຕເລັ຺ຍາ. ວິສເລ຺ລາຕີ, ວິກຕຣາກາທີສເລ຺ລາ. ສຊ຺ຊາສເຖຕິ, ກາຍາສຈາທີເກ ສເຊ຺ລປິ ອາສເຈ. ຍ຺ຍຕ຺ຕິກເຕາຕີ ຍ຺ຍຕ຺ຕິກຕາຊີ ອຣິຍຍເຄ຺ຄນ ວິກຕເຕ຺ຕ ກຕ຺ວາ ຝິເຕາ ທິຖ຺ຖຄຍຸສຸລວິຫາເຣຕ຺ວ ຍຖາ ຊາຍຕິ, ຕເຕາ ຊາຕເຣຕິເຕາ ປຣຍຕຣໍ ຣຕີ ນ ຈິຕ຺ຕີຕິ ເຍາຊນາ. ເອວໍ ປຕ ຈຕ຺ວາ ເຈເຣາ ອຊກຣລີຕີຣເຍຈ ກເຕາ.

ກຸຕເຕ຺ວຣກາຖາຈຍ຺ຍນາ ນິຖ຺ຖິຕາ.

ນຈກນິປາຕຈຍ຺ຍນາ ນິຖ຺ຖິຕາ.

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪑᪐᪨ ᨴᨱ᩠ᨯᩅᨣ᩠ᨣᩮᩤ

᪑᪨ ᨨᨻ᩠ᨻᨣ᩠ᨣᩥᨿᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩅᨲ᩠ᨳᩩ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

“បទុមុត្តរនាថស្ស, លោកជេដ្ឋស្ស តាទិនោ;

អទ្ធានំ បដិបន្នស្ស, ចរតោ ចារិកំ តទា។

“សុផុល្លំ បទុមំ គយ្ហ, ឧប្បលំ មល្លិកញ្ចហំ;

បរមន្នំ គហេត្វាន, អទាសិ សត្ថុនោ អហំ។

“បរិភុញ្ជិ មហាវីរោ, បរមន្នំ សុភោជនំ;

តញ្ច បុប្ផំ គហេត្វាន, ជនស្ស សម្បទស្សយិ។

“ឥដ្ឋំ កន្តំ បិយំ លោកេ, ជលជំ បុប្ផមុត្តមំ;

សុទុក្ករំ កតំ តេន, យោ មេ បុប្ផំ អទាសិទំ។

“យោ បុប្ផមភិរោបេសិ, បរមន្នញ្ចទាសិ មេ;

តមហំ កិត្តយិស្សាមិ, សុណាថ មម ភាសតោ។

“ទស អដ្ឋ ចក្ខត្តុំ សោ, ទេវរជ្ជំ ករិស្សតិ;

ឧប្បលំ បទុមញ្ចាបិ, មល្លិកញ្ច តទុត្តរិ។

“អស្ស បុញ្ញវិបាកេន, ទិព្ពគន្ធសមាយុតំ;

អាកាសេ ឆទនំ កត្វា, ធារយិស្សតិ តាវទេ។

“បញ្ចាចិសតិក្លត្តញ្ញា , ចក្កចត្តិ កចិស្សតិ;

បចេត្យា ទន្ថ៌ បញ្ចាសតំ, ចរុង អាចរិស្សតិ៍

“កប្បសតសហស្សមិ,ព្រូក្កាកក្យលសម្កុចេា;

ពេាតមេា នាម ពេាតេត្តាត, សត្ថា លេាកេ កចិស្សតិ៍

“សកកយាកិទេន្ធា មេា, ស្វក្កប្បូលេត ចោឌិតោ;

សញ្ញាត់ តត្ថិឌតតោ, ពោហិពាត្ក កចិស្សតិ៍

“មេា បន្ធា បន្ធាឌិត្វាត, ស្វក្កប្បូលេត ចោឌិតោ;

សន្តាសចេ បរិន្តាាយ, តិន្តាឃិស្សតិតាសចេា៍

“បជិសម្កិភយត្យប្បត្តំ, កតកិច្ចយតាសចំ;

ពេាតមេា លេាកពាត្ក តំ, ឲតេកេក្កុ ផេបស្សតិ៍

“បឆាតបហិតេត្តា មេា, ក្ខបសេត្តា តិទ្ធបសិ;

ក្ខេាឃិ នាម នាមេត, ទេហស្សតិ សត្ថុ សាចេកា៍

“ទាមេកា មេាមេា ច មេាមេហា ច, មាមេតា មេក្លា ច ផំសិមេតា;

សន្តាសចេ បរិន្តាាយ, ចិហទាមិ អតាសចេា៍

“មេាសឃិញ្ចាបិ សម្កន្ធំ, អាតាបិ តិបមេកា អហំ;

បសាទិតោ ច សម្ពុទ្ធោ, ឧតទគ្គេ ឆេបសិ យំ។

“បដិសម្ភិទា ចតស្សោ...បេ... កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ។

អរហត្តំ បន បត្វា “ន ទានិ មយ្ហំ ទសពលស្ស កុសលកម្មំ កត្តុំ កាលោ, ទសន្តេ បន ឧបគតេ បុប្ផិតេសុ ទិសាសណ្ឌេសុ ហរិតតិណសញ្ឆន្នាយ ភូមិយា កម្មការោ ភវិស្សតី”តិ កាលំ បដិមានេន្តោ ទសន្តេ សម្បត្តេ សត្ថុ កុសលកម្មំ កត្តុំ កាមយមានោ សំវណ្ណេន្តោ –

៣១៧។

“អង្គារិនោ ទានិ ទុមា ភទន្តេ, ផលេសិនោ ឆទនំ វិប្បហាយ;

តេ អច្ចិមន្តោវ បភាសយន្តិ, សមយោ មហាវីរ ភាគីរសានំ។

៣១៨។

“ទុមានិ ផុល្លានិ មនោរមានិ, សមន្តតោ សព្ពទិសា បវន្តិ;

បត្តំ បហាយ ផលមាសសានា, កាលោ ឥតោ បក្កមនាយ វីរ។

៣១៩។

“នេវាតិសីតំ ន បនាតិឃុណ្ហំ សុខា ឧតុ អទ្ធនិយា ភទន្តេ;

បស្សន្តុ តំ សាកិយា កោឡិយា ច, បច្ឆាមុខំ រោហិនិយំ តរន្តំ។

៣២០។

“អាសាយ កសតេ ខេត្តំ, ពីជំ អាសាយ វប្បតិ;

អាសាយ វាណិជា យន្តិ, សមុទ្ទំ ធនហារកា;

យាយ អាសាយ តិដ្ឋាមិ, សា មេ អាសា សមិជ្ឈតុ។

៣៩៥

“បុនប្បុនញ្ចេវ វបន្តិ ពីជំ, បុនប្បុនំ វស្សតិ ទេវរាជា;

បុនប្បុនំ ខេត្តំ កសន្តិ កស្សកា, បុនប្បុនំ ធញ្ញមុបេតិ រដ្ឋំ។

៣៩៦

“បុនប្បុនំ យាចកា ចរន្តិ, បុនប្បុនំ ទានបតី ទទន្តិ;

បុនប្បុនំ ទានបតី ទទិត្វា, បុនប្បុនំ សគ្គមុបេន្តិ ឋានំ។

៣៩៧

“វីរោ ហវេ សត្តយុគំ បុនេតិ, យស្មិំ កុលេ ជាយតិ ភូរិបញ្ញោ;

មញ្ញាមហំ សក្កតិ ទេវទេវោ, តយា ហិ ជាតោ មុនិ សច្ចនាមោ។

៣៩៨

“សុទ្ធោទនោ នាម បិតា មហេសិនោ, ពុទ្ធស្ស មាតា បន មាយនាមា;

យា ពោធិសត្តំ បរិហរិយ កុច្ឆិនា, កាយស្ស ភេទា តិទិវម្ហិ មោទតិ។

៥២៥។

“សា គោតមី កាលកតា ឥតោ ចុតា, ទិព្វេហិ កាមេហិ សមង្គិភូតា;

សា មោទតិ កាមគុណេហិ បញ្ចហិ, បរិវារិតា ទេវគណេហិ តេហិ។

៥២៩។

“ពុទ្ធស្ស បុត្តោម្ហិ អសយ្ហសាហិនោ, អង្គីរសស្សប្បដិមស្ស តាទិនោ;

បិតុបិតា មយ្ហំ តុវំសិ សក្ក, ធម្មេន មេ គោតម អយ្យកោសី”តិ។ –

ឥមា គាថា អភាសិ។

តត្ថ អង្គារិនោតិ អង្គារានិ វិយាតិ អង្គារានិ, រត្តបវាឡវណ្ណានិ រុក្ខានំ បុប្ផបល្លវានិ, តានិ ឯតេសំ សន្តីតិ អង្គារិនោ, អតិលោហិតកុសុមកិសលយេហិ អង្គារវុដ្ឋិសំបរិកិណ្ណា វិយាតិ អត្ថោ។ ទានីតិ ឥមស្មិំ កាលេ។ ទុមាតិ រុក្ខា។ ភទន្តេតិ, ភទ្ទំ អន្តេ ឯតស្សាតិ ភទន្តោ, ឯកស្ស ទការស្ស លោបំ កត្វា វុត្តំ, គុណវិសេសយុត្តោ, គុណវិសេសយុត្តានញ្ច អគ្គតោ សត្ថា។ តស្មា ភទន្តេតិ សត្ថុ អាលបនំ។ បច្ចត្តវចនត្ថោ ឯការន្តោ “សុកដេ បដិកម្មេ សុខេ ទុក្ខេបិ ចេ”តិអាទីសុ វិយ។ ឥធ បន សម្ពោធនត្ថោ ទដ្ឋព្ពោ។ តេន វុត្តំ “ភទន្តេតិ អាលបន”ន្តិ។ “ភទ្ទសទ្ទសមានត្ថំ បទន្តរមេក”ន្តិ កេចិ។ ផលានិ ឯសន្តីតិ ផលេសិនោ។ អចេតនេបិ ហិ សចេតនកិរិយមារោបេត្វា វោហរន្តិ, យថា កូលំ បតិតុកាមន្តិ, ផលានិ គហេតុមារទ្ធា សម្បត្តិផលគហណកាលាតិ អត្ថោ។ ឆទនំ វិប្បហាយាតិ បុរាណបណ្ណានិ បជហិត្វា សម្បន្នបណ្ឌុបលាសាតិ អត្ថោ។ តេតិ ទុមា។ អច្ចិមន្តោវ បភាសយន្តីតិ ទីបសិខាវន្តោ វិយ ជលិតអគ្គិ វិយ វា ឱភាសយន្តិ សព្វា ទិសាតិ អធិប្បាយោ។ សមយោតិ កាលោ, “អត្ថុគ្គហាយា”តិ វចនសេសោ។ មហាវីរាតិ មហាវិក្កន្ត។ ភាគី រសានន្តិ អត្ថរសាទីនំ ភាគី។ វុត្តញ្ហេតំ ធម្មសេនាបតិនា – “ភាគី វា ភគវា អត្ថរសស្ស ធម្មរសស្សា”តិអាទិ (ចូឡនិ។ អជិតមាណវបុច្ឆានិទ្ទេស ១)។ មហាវីរ, ភាគីតិ ច ទានម្បិ ត្វំ សម្ពោធនវចនំ ទដ្ឋព្ពំ។ ភាគីរសានន្តិ បន បាឋេ ភគីរសោ នាម អាទិរាជា។ តព្ពំសជាតតាយ សាកិយា ភាគីរសា, តេសំ ភាគីរសានំ ឧបការត្តា អធិប្បាយោ។

ទុមានីតិ លិង្គវិបល្លាសេន វុត្តំ, ទុមា រុក្ខាតិ អត្ថោ។ សមន្តតោ សព្វទិសា បវន្តីតិ, សមន្តតោ សព្វភាគតោ សព្វទិសាសុ ច ផុល្លានិ, តថា ផុល្លត្តា ឯវ សព្វទិសា បវន្តិ គន្ធំ វិស្សជ្ជេន្តិ។ អាសមានាតិ អាសីសន្តា គហិតុកាមា។ ឯវំ រុក្ខសោភាយ គមនយោគ្គស្ស រាមណេយ្យកំ ទស្សេត្វា ទានិ “នាតិសីត”ន្តិអាទិនា ឧតុសម្បត្តិំ ទស្សេតិ។ សុខាតិ នាតិសីតនាតិឧណ្ហាការេន សុខា ឥដ្ឋា។ ឧតុ អទ្ធនិយាតិ

អដ្ឋាតកយតេយាក្កា ក្ខព្យ៍ បឃ្យត្ត្យ ថាំ ឃាកិឃា េកាឰព្ពឃា ច, បដ្ឋាយុល៌ េទាហិតិឃំ ពទត្តត្តិ េទាហិតិ៍ តាយ តឌឹ ឃាកិឃេកាឰព្ពឃឌតបឝាត៌ អត្តុេទ ក្ខត្តុទឌិឃេពា ឝក្លិលាយុលា ឃត្តុតិ, ទាឌកហ៌ ចឃ្យា បុទត្តិ៍យឝក្លិលាឃ ឌិឃាឃ, ពឃ្ទា ទាឌកហេពា

កបិលចត្តុំ៍ កត្តុំ ថាំ តឌិ៍ ពទត្តា បដ្ឋាយុលា ហុត្វា ពទត្តិ៍ េពតាហ “បឃ្យត្ត្យ ថាំ…េប… ពទត្ត”ត្តិ៍ “ភកចត្តិ បដ្ឋាយុល៌ េទាហិតិ៍ តាយ តឌិ៍ អតិក្កយត្តិ ឃាកិឃេកាឰព្ពឃឌតបឝចាឃិេតា បឃ្យត្ត្យ”តិ កបិលចត្តុំកយតាឃ ភកចត្តិ អាឃាចេត្តា ក្ខឃ្យាេហតិ៍

ព្ពឝាតិ អត្តុេតា បត្តុត៌ ក្ខបយាហិ បកាេឃេត្តា “អាឃាឃ កឃេព”តិ កាឆយាហ៍ អាឃាឃ កឃេព េលត្តត្តិ កឃ្យេកា កឃេត្តា េលត្តុំ ផលិឃាឃ កឃតិ៍ ពឹឌ៌ អាឃាឃ ចប្យតឹតិ កឃិត្វា ច ចបេត្តត ផលិឃាឃ ឲច ពឹឌ៌ ចប្យតិ តិក្លិបឹឃតិ៍ អាឃាឃ ចាលិឌា ឃត្តុំតិ ឆតហារកា ចាលិឌា ឆតាឃាឃ ឃយុត្តុំ ពទិតុំ េឝឃំ ក្ខបកត្តុំ ឃយុត្តុំ តាចាឃ ឃត្តុ កដ្ឋត្តិ៍ ឃាឃ អាឃាឃ តិដ្ឋាឃឹតិ ឲចំ អហយ្យិ ឃាឃ អាឃាឃ បត្តុតាឃ ភកចា ពុយ្យាក៌ កបិលបុទកយតបត្តុតាឃ ព្ពឆ តិដ្ឋាយិ៍ ឃា េយ អាឃា ឃយិញ្ញា, ពុេយត្តុំ “កបិលចត្តុំ កត្តព្ពា”ត្តិ ចឝតិ, អាឃាឃ ឃឌិឃពាឃ េចត្តុំ កត្តុកយ្យពាលត្តុំ អាឃាតិ អាហ៍

កយតយក្កឃំចណ្ណតាឌិតា អេតកចាទ៌ ឃាចតាឃ កាទេល៌ ឝេឃ្យត្តុំ “បុតប្យុត”ត្តិអាឌិ ទុត្តុំ៍ ពឃ្យេត្វា – ឃកិ ទុត្តុយេត្តុត ចេប្យ អឃយ្យឌ្ឌយាេត កឃ្យកា បុតប្យុត៌ ទុតិឃយ្យិ ពតិឃយ្យិ ពឹឌ៌ ចបត្តិ៍ បឌ្ឌុេត្តា េឝចទាឌាបិ ឲកចាទេយច អចឃ្យិត្វា បុតប្យុត៌ កាេលត កាលំ ចឃ្យាតិ៍ កឃ្យកាបិ ឲកចាទេយច អកឃិត្វា ឃឃ្យឃយ្យត្តិអត្តុំ ប៌ឃុំ កត្តុំ ចា យុត្តុំ កាតុំ េលត្តុំ បុតប្យុត៌ កឃត្តិ៍ ឲកចាទេយច ឆឌ្ឍា ឃក្កហ៌ កត្វា “អលេយត្តាចតា”តិ អបទិពុឃ្យតេពា េកាដ្ឋាកាទាឌឹឃុ បឌិឃាយតចេឃត យតុេឃ្យហិ ក្ខបតឹឃយាត៌ បុតប្យុត៌ ឃាលិអាឌិឆឌ្ឍា ទដ្ឋ៌ ក្ខេបតិ ក្ខបកដ្ឋតិ៍

ឃាចតកាបិ ឃាចត្តា បុតប្យុត៌ កុលិតិ ចទត្តិ ក្ខបកដ្ឋត្តិ, ត ឲកចាទេយច, ឃាចិពា បត េពឃំ បុតប្យុត៌ ឝាតបតឹ ឝឝត្តិ, ត ឃកិ៍េឃច៍ ពឆា បត េឝឃ្យុឆយ្យុំ បុតប្យុត៌ ឝាតបតឹ ឝឌិត្វា ឝាតយឃំ បុឌ្ឍា ក្ខបចិតិត្វា បុតប្យុត៌ អបទាបទ៌ ឃក្កយុេបត្តិ ផាត៌ បឌិឃត្តិចេឃត េឝចេលិក៌ ក្ខបកដ្ឋត្តិ៍ ពឃ្ទា អហយ្យិ បុតប្យុត៌ ឃាចាយិ ភកចា យឃ្យាយេតាទឆ៌ យត្តុក៌ ឋិេបហឹតិ អឆិប្យាេឃា៍

ព្ពឝាតិ ឃឝត្តុំ ឃត្តុាទ៌ កបិលចត្តុកយត៌ ឃាចតិ, ថាំ ឝេឃ្យត្តុំ “ចិេទា ហេច”តិកាឆយាហ៍ ពឃ្យេត្វា – ចិេទា ចិទិឃចា យហាចិក្កេត្តា ក្ខុទិបេឌ្ឍា យហាបេឌ្ឍា បុទិេឃា ឃឃ្យុំ កុេល ឌាឃតិ តិឌ្ឍាត្តុតិ, ពត្តុំ ហេច ឲក៌េឃត ឃត្តុឃុក៌ ឃត្តុបុទិឃឃុក៌ ឃាចឃត្តុយំ បិពាយហឃុក៌ ឃយ្យាបឌិបត្តិឃា បុេតតិ េឃាឆតឹតិ េលិកចាេឝា អតិចាេឝា អេឌ្ឍាឃុ៍ ភកចា បត ឃេឌ្ឍាឃំ េឝចាត៌ ក្ខត្តុយេឝចពាឃ េឝចេឝចា បិបតិចាទេលាត កល្យាលាបតិដ្ឋាបេតត ពេពា បេយ្យិ េឃាឆត្តុំ ឃក្កតិ ឃេក្កាតឹតិ យឌ្ឍាយិ អហ៌៍ កឃ្ទា? ពឃា ហិ ឌាេពា យុតិ ឃដ្ឋតាេយា ឃឃ្ទា ពឃា ឃត្តុាទា អទិឃាឃ ឌាតិឃា ឌាេពា យុតិភាេចា, យុតិ ចា ឃយាេតា អត្តុហិពបទហិពាត៌ ព្ពឆេលិកបទេលិកាតដ្ឋា យុតតេដ្ឋត “យុតឹ”តិ អចិពឆតាេយា, េយាតចា ចា យុតិ, “ឃយេណា បឌ្ឍាឌិេពា ព្ពឃឹ”តិ អចិពឆតាេយា ពឃា ឌាេពា៍ ពឃ្ទា ឃត្តុាត៌ ឲកត្តុហិពបឌិលិភេហពុភាចេពា ភកចា ពច ពត្តុំ កយត៌ ឃាចាយាតិ អេត្វា៍

ត្ថនាតិ “សព្ពញ្ញុ”ន្តិ ចុទេត្វា បិតុឃុក់ ឥទេស្សតុំ “សុទ្ធោឥទេតា តាយា”តិអាឌិ ចុត្តំ៉ សុទ្ធិ ខ្ពឥតិ ឌីចតិ ឲតស្សាតិ សុទ្ធោឥទេតា៉ ពុទ្ធបិតា ហិ ឲក់សទេតា សុចិសុទ្ធកាឃចឌីយទេតាសយាធាទេរា សុចិសុទ្ធាឌីទេចា ទេហាតិ តឆា អកិតិហារសយ្យត្ថត្តា៉ យាឃតាយាតិ កុលទ្ទបសីលិធារាឌិសយ្យត្តិឃា ឌាតិយិត្តាឌីហិ “យា ឃាហឹ”តិ ចត្តត្ថាកុលាតាឃ “យាឃា”តិ លទ្ធតាយា៉ បរិហរិឃាតិ ឆារទេត្វា៉ កាឃស្ស ទេកឥាតិ សទេឥចកស្ស ទេលិកស្ស ទេចតិឃសឌិសស្ស អត្តទេតា កាឃស្ស ចិតាសទេតា ដ្ឋទ្ធិ៉ តិឌិចយឹត្តិ តុសិតទេឥចទេលិទេកា៉

សាតិ យាឃាទេឥចឹ៉ ទេកាតយឹតិ ទេការទេត្តត ត់ កិទេត្តតិ៉ ឌិទេត្ថហិ កាទេយហឹតិ, តុសិតកចតបរិឃាបទេត្ថហិ ឌិទេត្ថហិ ចត្វការទេយហិ៉ សយក្ខិក្ខតាតិ សយត្ថាកតា៉ កាយកុទេលាហឹតិ កាយទេកាដ្ឋារទេសហិ, “កាទេយហឹ”តិ ចត្វា បុត “កាយកុទេលាហឹ”តិ ចឥទេតត អទេតកការទេកហិ ចត្វការទេយហិ បរិចារិឃតឹតិ ឌីទេបតិ៉ ទេតហឹតិ ឃស្ថិ ទេឥចតិកាទេឃ តិត្ថត្តិ, ទេតហិ តុសិតទេឥចកាទេលាហិ, ទេតហិ ចា កាយកុទេលាហិ៉ “សយក្ខិក្ខតា បរិចារិតា”តិ ច ត្ថត្តិលិក្ខតិទេដ្ឋទេសា បុរិយត្តកាចសិទ្ធិ ត្ថត្តិកាចំ, ទេឥចតាកាចំ ចា សត្ថាឃ កទេតា, ទេឥចទ្ទបបត្តិ បត បុរិសការទេចទេតច ឌាតា៉

ឲចំ ទេឆទេរត ឃាធិទេតា កកចា តត្ត កយទេត ឌាហុតំ ចិទេសសាឌិកយំ ឌិស្វា ចឹសតិសហស្ស ឈិណាសចបរិចុទេតា រាឌកហទេតា អតុរិតចារិកាចទេសត កបិលចត្វកាយិយក្ខិ បដិបន្នី៉ ទេឆទេរា ត្ថត្ថិឃា កបិលចត្ថ កត្វា រទេត្ថា បុរទេតា អាកាទេស ឌិទេតា អឌិដ្ឋបុត្តំ ទេចសំ ឌិស្វា រទេត្ថា “ទេកាសិ ត្វ”ន្តិ បុច្ឆិទេតា, “សទេច អយក្ខបុត្តំ តឃា កកចទេតា សត្តិកំ ទេបសិតំ យំ ត ឌាតាសិ, ឲចំ បត ឌាតាហឹ”តិ ឥទេស្សទេត្តា –

“ពុទ្ធស្ស បុទេត្តាយិ អសឃ្យសាហិទេតា, អក្ខិរសស្សប្បដិយស្ស តាឌិទេតា;

បិតុបិតា យឃ្យាតុចំសិ សក្កា, ឥទេយុត ទេយ ទេកាតយ អឃ្យទេកាសី”តិ៉ –

ខ្លសាតកាចយាហ៉

តត្ត ពុទ្ធស្ស បុទេត្តាយឹត្តិ, សត្ថត្ថាពុទ្ធស្ស ដ្ឋទេរ ឌាតតាឃ ខ្លទេសបុទេត្តា អយិរ្យអសឃ្យសាហិទេតាតិ, អកិសទេយ្យាឆិទេតា បុទេត្ថ ឆទេបត្វា យហាទេតិឆិសត្តំ អទេត្ថហិ សហិតំ ចហិតំ អសក្កុទេលាឃ្យត្តា អសឃ្យស្ស សកលស្ស ទេតិឆិសយ្ហារស្ស យហាការុលិកាឆិការស្ស ច សហតទេតា ចហតទេតា, តទេតា បរយ្យិ អទេត្ថហិ សហិតំ អកិកចិតំ អសក្កុទេលាឃ្យត្តា អសឃ្យាត់ បទ្ធាត្ថ យារាត់ សហតទេតា អកិកចតទេតា, អាសឃាត្សឃចរិតាឆិយុត្តិអាឌិចិកាកាចទេតិឆទេតត ឃឆារហំ ទេចទេតឃ្យាត់ ឌិដ្ឋឆយ្ហិកសយ្យរាឃិកបរេយត្តិហិ អត្សាសតិសត្ថាតស្ស អទេត្ថហិ អសឃ្យស្ស ពុទ្ធកិច្ចស្ស ច សហតទេតា, តត្ត ចា សាឥុការីកាចទេតា អសឃ្យសាហិទេតា៉ អក្ខិរសស្សាតិ អក្ខិកតសីលិឌិសយ្យត្តិកស្ស៉ “អក្ខយទេក្ខហិ តិច្ឆរលាកខ្លកាសស្សា”តិ អបទេរ៉ ទេកធិ បត “អក្ខិរទេសា, សិទ្ធទេត្វាតិ ទេច្ឆ តាយាតិ បិតារទេឃច កហិតាតី”តិ ចឥត្តិ៉ អប្បដិយស្សាតិ អត្ថបយស្ស៉ ត្ថដ្ឋាតិទេដ្ឋសុ តាឌិលក្ខលាប្បត្តិឃា តាឌិទេតា៉ បិតុបិតា យឃ្យាតុចំសីតិ អរិឃឌាតិចទេសត យឃ្យាបិតុ សយ្ហាសព្ពទ្ធស្ស ទេលិកទេចាហារទេរត ត្វំ បិតា អសិ៉ សក្កាតិ ឌាតិចទេសត រាឌាត់ អាលបតិ៉ ឥទេយុតាតិ សការទេចត អរិឃឌាតិ

លោកិយជាតិតោ ចិន្តំ ជាតិតំ សភាវសមោធានេន គោតមាតិ រាជានំ គោត្តេន អាលបតិ។ អយ្យកោសីតិ បិតាមហោ អសិ។ វុត្តញ្ច
“ពុទ្ធស្ស បុត្តោម្ហី”តិអាទិ។ វទន្តោ ថេរោ អញ្ញំ ព្យាកាសិ។

ឯវំ បន អត្តានំ ជានាបេត្វា ហដ្ឋតុដ្ឋេន រញ្ញា មហារហេ បល្លង្កេ និសីទាបេត្វា អត្តនោ បដិយាទិតស្ស នានគ្គរសស្ស ភោជនស្ស បត្តំ បូរេត្វា ទិន្នេ គមនាការំ ទស្សេសិ។ “កស្មា គន្តុកាមត្ថ, ភុញ្ជថា”តិ ច វុត្តេ, “សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា ភុញ្ជិស្សាមី”តិ។ “កហំ បន សត្ថា”តិ? “វីសតិសហស្សភិក្ខុបរិវារោ តុម្ហាកំ ទស្សនត្ថាយ មគ្គំ បដិបន្នោ”តិ។ “តុម្ហេ ឥមំ បិណ្ឌបាតំ បរិភុញ្ជិត្វា យាវ មម បុត្តោ ឥមំ នគរំ សម្បាបុណាតិ, តាវស្ស ឥតោវ បិណ្ឌបាតំ ហរថា”តិ។ ថេរោ ភត្តកិច្ចំ កត្វា រញ្ញោ បរិសាយ ច ធម្មំ កថេត្វា សត្ថុ អាភតភោជនោ បុរេតរមេវ សកលំ រាជនិវេសនំ រតនត្តយេ អភិប្បសន្នំ ករោន្តោ សព្ពេសំ បស្សន្តានំយេវ សត្ថុ អាហរិតព្ពភត្តបុណ្ណំ បត្តំ អាកាសេ វិស្សជ្ជេត្វា សយម្បិ វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា បិណ្ឌបាតំ ឧបនេត្វា សត្ថុ ហត្ថេ ឋបេសិ។ សត្ថា តំ បិណ្ឌបាតំ បរិភុញ្ជិ។ ឯវំ សដ្ឋិយោជនំ មគ្គំ ទិវសេ ទិវសេ យោជនំ គច្ឆន្តស្ស សត្ថុ រាជគេហតោវ ភត្តំ អាហរិត្វា អទាសិ។ អថ នំ ភគវា “មយ្ហំ បិតុ មហារាជស្ស សកលនិវេសនំ បសាទេសី”តិ កុលប្បសាទកានំ អគ្គដ្ឋានេ ឋបេសីតិ។

កាឡុទាយិត្ថេរគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១. ឯកវិហារិយត្ថេរគាថាវណ្ណនា

បុរតោ បច្ឆតោ វាតិអាទិកា អាយស្មតោ ឯកវិហារិយត្ថេរស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ បុញ្ញានិ ឧបចិនន្តោ កស្សបទសពលស្ស កាលេ កុលគេហេ និព្ពត្តិត្វា វិញ្ញុតំ បត្តោ សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មំ សុត្វា បដិលទ្ធសទ្ធោ បព្ពជិត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា វិវេកវាសំ វសិ។

សោ តេន បុញ្ញកម្មេន ឯកំ ពុទ្ធន្តរំ ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ អម្ហាកំ ពុទ្ធុប្បាទេ អសោកធម្មរញ្ញោ កនិដ្ឋភាតា ហុត្វា និព្ពត្តិ។ អសោកមហារាជា កិរ សត្ថុ បរិនិព្ពានតោ ទ្វិន្នំ វស្សសតានំ ឧបរិ អដ្ឋារសមេ វស្សេ សកលជម្ពុទីបេ ឯករជ្ជាភិសេកំ បត្វា អត្តនោ កនិដ្ឋំ តិស្សកុមារំ ឱបរជ្ជេ ឋបេត្វា ឯកេន ឧបាយេន តំ សាសនេ អភិប្បសន្នំ អកាសិ។ សោ ឯកទិវសំ មិគវំ គតោ អរញ្ញេ យោនកមហាធម្មរក្ខិតត្ថេរំ ហត្ថិនាគេន សាលសាខំ គហេត្វា ពីជិយមានំ និសិន្នំ ទិស្វា សញ្ជាតបសាទោ “អហោ វតាហម្បិ អយំ មហាថេរោ វិយ បព្ពជិត្វា អរញ្ញេ វិហរេយ្យ”ន្តិ ចិន្តេសិ។ ថេរោ តស្ស ចិត្តាចារំ ញត្វា តស្ស បស្សន្តស្សេវ អាកាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា អសោការាមេ បោក្ខរណិយា អភិជ្ជមានេ ឧទកេ ឋត្វា ចីវរញ្ច ឧត្តរាសង្គញ្ច អាកាសេ លគ្គេត្វា នហាយិតុំ អារភិ។ កុមារោ ថេរស្ស អានុភាវំ ទិស្វា អភិប្បសន្នោ អជ្ជេវ និវត្តិត្វា រាជគេហំ គន្ត្វា “បព្ពជិស្សាមី”តិ រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា តំ អនេកប្បការំ យាចិត្វា បព្ពជ្ជាធិប្បាយំ និវត្តេតុំ នាលត្ថ។ សោ ឧបាសកោ ហុត្វា បព្ពជ្ជាសុខំ បវេទេន្តោ –

៥៣៧។

“បុរតោ បច្ឆតោ វាបិ, អបរោ ចេ ន វិជ្ជតិ;

អតីវ ផាសុ ភវតិ, ឯកស្ស វសតោ វនេ។

៥៣៨។

“ហន្ទ ឯកោ គមិស្សាមិ, អរញ្ញំ ពុទ្ធវណ្ណិតំ;

ផាសុ ឯកវិហារិស្ស, បហិតត្តស្ស ភិក្ខុនោ។

៥៣៩។

“យោគី-បីតិករំ រម្មំ, មត្តកុញ្ជរសេវិតំ;

ឯកោ អត្តវសី ខិប្បំ, បវិសិស្សាមិ កាននំ។

៥៤០។

“សុបុប្ផិតេ សីតវនេ, សីតលេ គិរិកន្ទរេ;

គត្តានិ បរិសិញ្ចិត្វា, ចង្កមិស្សាមិ ឯកកោ។

៥៤១។

“ឯកាកិយោ អទុតិយោ, រមណីយេ មហាវនេ;

កទាហំ វិហរិស្សាមិ, កតកិច្ចោ អនាសវោ។

៥៤១។

“ឯវំ មេ កត្តុកាមស្ស, អធិប្បាយោ សមិជ្ឈតុ;

សាធយិស្សាមហំយេវ, នាញ្ញោ អញ្ញស្ស ការកោ”តិ –

ឥមា ឆ គាថា អភាសិ។

តត្ថ បុរតោ បច្ឆតោ វាតិ អត្តនោ បុរតោ វា បច្ឆតោ វា, វា-សទ្ទស្ស វិកប្បត្ថត្តា បស្សតោ វា អបរោ អញ្ញោ ជនោ ន វិជ្ជតិ ចេ, អតីវ អតិវិយ ផាសុ ចិត្តសុខំ ភវតិ។ ឯកវិហារីភាវេន ឯកស្ស អសហាយស្ស។ វនេ វសតោតិ ចិរបរិចិតេន វិវេកជ្ឈាសយេន អាកឌ្ឍិយមានហទយោ សោ រត្តិន្ទិវំ យថាជតបរិចុតស្ស វសតោ សង្គណិកវិហារំ និព្ពិន្ទេត្វា វិវេកសុខញ្ញ ពាហុំ យញ្ញេន្តោ វទតិ។

ហន្ទាតិ វោស្សគ្គត្ថេ និបាតោ, តេន ឥទានីតិ ករីយមានស្ស អរញ្ញគមនស្ស និដ្ឋិតភាវមាហ។ ឯកោ គមិស្សាមីតិ “សុញ្ញាគារេ ខោ, គហបតិ, តថាគតា អភិរមន្តី”តិអាទិវចនតោ (ចូឡវ. ១០៩) ពុទ្ធេហិ វណ្ណិតំ បសដ្ឋំ អរញ្ញំ ឯកោ អសហាយោ គមិស្សាមិ វាសាធិប្បាយេន ឧបកដ្ឋាយិ។ យស្មា ឯកវិហារិស្ស ឋានាទីសុ អសហាយភាវេន ឯកវិហារិស្ស និព្ពានំ បដិបេសិតចិត្តតាយ បហិតត្តស្ស អធិសីលសិក្ខាទិកា តិស្សោ សិក្ខា សិក្ខតោ ភិក្ខុនោ អរញ្ញំ ផាសុ ឋានំ សុខាវហន្តិ អត្ថោ។

យោគី-បីតិករន្តិ យោគីនំ ភាវនាយ យុត្តប្បយុត្តានំ អប្បសទ្ទាទិភាវេន ឈានវិបស្សនាទិបីតិំ អាវហនតោ យោគី-បីតិករំ។ វិសភាគារម្មណាភាវេន បដិសល្លានសារុប្បតាយ រម្មំ។ មត្តកុញ្ជរសេវិតន្តិ មត្តវរវារណវិចរិតំ, ឥមិនាបិ មហារញ្ញភាវេន ជនវិវេកំយេវ ទស្សេតិ។ អត្តវសីតិ ឯស អត្តោតិ សយមាធេយ្យោ អធិប្បេតោ។ “កាមំ តុ ខោ សោ មេ ភវេយ្យា”តិ តស្ស វសំ គតោ។

សុបុប្ផិតេតិ សុដ្ឋុ បុប្ផិតេ។ សីតវនេតិ ឆាយូទកសម្បត្តិយា សីតេ វនេ។ ឯតេនាបិ តស្ស រមណីយតំយេវ វិភាវេតិ។ គិរិកន្ទរេតិ គិរីនំ អន្តរេ កន្ទរេ។ កន្ទំ ហិ ឧទកំ, តេន ទារិតំ និន្នដ្ឋានំ កន្ទរំ នាម។ តាទិសេ សីតលេ គិរិកន្ទរេ ឃម្មបរិតាបំ វិនោទេត្វា អត្តនោ គត្តានិ បរិសិញ្ចិត្វា ន្ហាយិត្វា ចង្កមិស្សាមិ ឯកកោតិ កត្ថចិ អនាយត្តវុត្តិំ ទស្សេតិ។

ឯកាកិយោតិ ឯកាកី អសហាយោ។ អទុតិយោតិ តណ្ហាសង្ខាតទុតិយាភាវេន អទុតិយោ។ តណ្ហា ហិ បុរិសស្ស សព្ពទា អវិជហនដ្ឋេន ទុតិយា នាម។ តេនាហ ភគវា – “តណ្ហាទុតិយោ បុរិសោ, ទីឃមទ្ធាន សំសរ”ន្តិ (ឥតិវុ. ១៥, ១០៥)។

ເອວໍ ເມ ກຕ຺ຕຸກາມສ຺ສາຕິ “ຫນ຺ທ ເອເກາ ກມິສ຺ສາມີ”ຕິອາຄິຕາ ທຸຕ຺ຕຈິຄິຕາ ອເຣຕ຺ຕາ ກຕ຺ວາ ກາຈຕາກິເຍາຄັ ກຕ຺ຕຸກາມສ຺ສ ເມໍ ອພິປ຺ປາເຍາ ນມິຍ຺ຍຕ຺ຕິ “ກຄາຫໍ ຈິຫຣິສ຺ສາມິ, ກຕກິເຈ຺ຈາ ອຄານເຈາ”ຕິ ເອວໍ ບຈເຕ຺ວາ ມເຄາຣເຈາ ຍຸຍ຺ຍາ ນິຍ຺ຍິ ປິປຸຕາຕຸໍ ອຣຫຕ຺ຕປ຺ປຕ຺ຕິ ຈ ຍສ຺ວາ ຄ ອາຍາຈຄມເຕ຺ຕຄ ນິຍ຺ຍຕິ, ຄາປິ ອເຍ຺ຍາຄ ນາເຄຕຍ຺ຍາ, ຕສ຺ວາ ອາຫ “ນາຄຍິສ຺ສາມຫໍເຍຈ, ຄາເຍ຺ຍາ ອຍ຺ຍາສ຺ສ ກາຣເກາ”ຕິໍ

ເອວໍ ຽບຣາຊສ຺ສ ບຍ຺ຍຊ຺ຊາຍ ຄຍ຺ຍຫຄິຈ຺ຈຍຕໍ ຍາຕ຺ວາ ຣາຊາ ອເນາກາຣາມກມຄືຍໍ ມກ຺ກ ອລຍ຺ກາຣເປຕ຺ວາ ກຸມາຣໍ ນຍ຺ຍາລຍ຺ກາຣຈິກ຺ຂິຄໍ ມຫຕິຍາ ເນຄາຍ ມຫຈ຺ຈຣາຊາຄຸກາເຈຄ ຈິຫາຣໍ ເຄນິໍ ກຸມາເຣາ ປຄາຄຍຣໍ ກຕ຺ວາ ມຫາຄມ຺ຍຸຣກ຺ກິຕເຕ຺ວຣສ຺ສ ນຕ຺ຕິເກ ປຍ຺ຍຊິ, ອເຄກນຕາ ມຄຸສ຺ສາ ຕໍ ອຄຸປຍ຺ຍຊິສຸໍ ຣເຍ຺ຍາ ກາກິເຄເຍ຺ຍາ ນຍ຺ຍຍິຕ຺ວາຍ ນາມິເກາ ອກ຺ກິຕ຺ຕວ຺ຍາປິ ຕເມຈ ອຄຸປຍ຺ຍຊິໍ ເນາ ປຍ຺ຍຊິຕ຺ວາ ຫຊ຺ຊຸຊ຺ຊາ ອຕ຺ຕາ ກາຕຍ຺ຍ຺ ປກາເນຕ຺ຕາ –

໓໐໗ໍ

“ເອນ ຍາຍ຺ຍາມິ ນຍ຺ຍາຫໍ, ປຈິນິສ຺ສາມິ ກາຄຄໍ;

ຄ ຕເຕາ ຄິກ຺ຂມິສ຺ສາມິ, ອປ຺ເປຕ຺ວາ ອານຈກ຺ຂຍໍ”

໓໐໘ໍ

“ມາລຸເຕ ຽບຈາຍເຄ຺ຕ, ນີເຕ ສຸຣກິກຄ຺ຄິເກ;

ອຈິຊ຺ຊ ຍາລຍິສ຺ສາມິ, ຄິນິເຄ຺ຕ ຄກມຸຄ຺ຄຄິໍ

໓໐໙ໍ

“ຈເຄ ກຸສຸມນຍ຺ຍາເຄ຺ຕ, ປຊ຺ຍາເຣ ຄຸຄ ນີຕເລ;

ຈິມຸຕ຺ຕິສຸເລຄ ສຸຂິເຕາ, ຣມິສ຺ສາມິ ກິຣິຍ຺ຍເຊ”ຕິໍ –

ຕິສ຺ສາ ກາຄາ ອກາສິໍ

តត្ថ ឯវំ ចត្តារិ សន្នាហន្តិ ឯវាហំ វីរិយសន្នាហំ សន្នាហំ ចត្តារិ, កាយេ ច ជីវិតេ ច និរបេក្ខោ វីរិយសន្នាហេន សន្នយ្ហាមិ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យថា នាម សូរោ បុរិសោ បច្ចត្ថិកេ បច្ចុបដ្ឋិតេ តំ ជេតុកាមោ អញ្ញំ កិញ្ចិ បហាយ កវចបដិមុញ្ចនាទិនា យុទ្ធាយ សន្នយ្ហតិ, យុទ្ធភូមិញ្ច គន្ត្វា បច្ចត្ថិកេ អជេត្វា តតោ ន និវត្តតិ, ឯវមហម្បិ កិលេសបច្ចត្ថិកេ ជេតុំ អាទិត្តម្បិ សីសំ ចេលញ្ច អជ្ឈុបេក្ខិត្វា ចតុព្ពិធសម្មប្បធានវីរិយសន្នាហំ សន្នយ្ហាមិ, កិលេសេ អជេត្វា កិលេសវិជយយោគ្គំ វិវេកដ្ឋានំ ន វិស្សជ្ជេមីតិ។ តេន វុត្តំ “បវិសិស្សាមិ កាននំ ន តតោ និក្ខមិស្សាមិ, អប្បត្វា អាសវក្ខយ”ន្តិ។

“យាលុតេ ក្របចាយេត្ត”តិអាទិនា អរញ្ញដ្ឋានស្ស កម្មដ្ឋានភាវនាយោគ្យតំ ទេតិ, វេទិស្សាមិ ភូត ពិរិត្តទេតិ យោជនា។ បត្តបរិក្ខេប អភិរមិស្សាមិ បញ្ញាតិ អនាគតត្ថំ បរិកប្បេន្តោ វទតិ។ សេសំ សុវិញ្ញេយ្យមេវ។

ឯវំ វត្វា ថេរោ អរញ្ញំ បវិសិត្វា សមណធម្មំ ករោន្តោ ក្របញ្ញាយេត សទ្ធិំ កលិង្គរេ អករាសិ។ តត្ថស្ស វិរេន វត្តិកាគារេហ ក្របញ្ញំ, តំ ទិស្វា ឯកោ ទេវបុត្តោ “សព្វំ, ភន្តេ, បរិយេសថ, តិកិច្ឆិស្សាមិ ន”ន្តិ អាហ។ ថេរោ សព្វបរិយេសនំ អកត្វា វិបស្សនាយ ឯវ កម្មំ ករោតិ, ទេវោ វឌ្ឍតិ, ថេរោ ថេរស្ស តត្ថ អប្បារស្សុក្កំ ទិស្វា សយមេវ សព្វំ បរិយេសិត្វា ថេរំ អរោគំ អកាសិ។ សោ អរោគោ ហុត្វា វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា នចិរស្សេវ អរហត្តំ បាបុណិ។ តេន វុត្តំ អបទានេ (អប៑ ថេរ ១៑៣៣៑១-១១) –

“ឥមម្ហិ ភទ្ទកេ កប្បេ, ព្រហ្មពន្ធុ មហាយសោ;

កស្សបោ នាម គោត្តេន, ឧប្បជ្ជិ វទតំ វរោ។

“និប្បបញ្ចោ និរាលម្ពោ, អាកាសសមមានសោ;

សុញ្ញតាពហុលោ តាទី, អនិមិត្តរតោ វសី។

“អសង្គចិត្តោ និក្លេសោ, អសំសដ្ឋោ កុលេ គណេ;

មហាការុណិកោ វីរោ, វិនយោបាយកោវិទោ។

“ឧយ្យុត្តោ បរកិច្ចេសុ, វិនយន្តោ សទេវកេ;

និព្វានគមនំ មគ្គំ, គតឹ បង្កវិសោសនំ។

“អមតំ បរមស្សាទំ, ជរាមច្ចុនិវារណំ;

មហាបរិសមជ្ឈេសោ, និសិន្នោ លោកតារកោ។

“ករវីករុតោ នាថោ, ព្រហ្មឃោសោ តថាគតោ;

ឧទ្ធរន្តោ មហាទុគ្គា, វិប្បនដ្ឋេ អនាយកេ។

“ទេសេន្តោ វិរជំ ធម្មំ, ទិដ្ឋោ មេ លោកនាយកោ;

តស្ស ធម្មំ សុណិត្វាន, បព្ពជិំ អនគារិយំ។

“បព្ពជិត្វា តទាបាហំ, ចិន្តេន្តោ ជិនសាសនំ;

ឯកកោ ច វនេ រម្មេ, វសិំ សំសគ្គបីឡិតោ។

“សក្កាយវូបកាសោ មេ, ហេតុភូតោ មមាគមិ;

មនសោ វូបកាសស្ស, សំសគ្គភយទស្សិនោ។

“កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ…បេ… កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ។

អរហត្តំ បន បត្វា ថេរេ តត្ថ វិហរន្តេ រាជា កោដិសតបរិច្ចាគេន គោជកកិរិវិហារំ នាម ការេត្វា ថេរំ តត្ថ វាសេសិ។ សោ តត្ថ វិហរន្តោ បរិនិព្ពានកាលេ –

៣៣៩។

“សោហំ បរិបុណ្ណសង្កប្បោ, ចន្ទោ បន្នរសោ យថា;

សទ្ធាសចបរិក្លិណោ, តត្ថិ ជាតិ បុតព្ភុចោ”តិ –

ឰសាតកាធយាហ សា ក្ខត្ថាតត្ថាច តេជច ច ចេឆរស្ស អន្នាញ្ញាកលំ អទេហាសីតិ

ឲកចិហារិឃតេ្ថរកាធាចណ្ណតា និដ្ឋិតា

៦ យហាកប្បិតតេ្ថរកាធាចណ្ណតា

អតាកពំឈោ បជិកច្ច បស្សតីតិអាឌិកា អាឃស្ខុតោ យហាកប្បិតតេ្ថរស្ស កាឆា កា ក្ខប្បត្តិ? អឃំ កិរ បទុយុត្តរព្ទុកាលេ ហំសចតីតកាចេ កុលឈរេ និព្ពត្តិត្វា ចិន្នាតំ បតេ្ថា សត្ថុ សត្ថិកោ ឆម្មំ សុណតេ្ថា សត្ថារំ ឲកំ ភិក្ខុំ ភិក្ខុឰចាជកាតំ អក្កដ្ឋានេ ជបេត្តំ ជិស្វា តង្ខំ អធិការកម្មំ កត្វា តំ ជាតត្តរំ បតេ្ថសិ

សោ តត្ថ ឃាចជីចំ កុសលំ កត្វា ទេចយតុស្សេសុ សំសរតេ្ថា កស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធកាលេ ពារាណសិយំ កុលតេហ និព្ពត្តិត្វា ចិន្នាតំ បតេ្ថា បុរិសសហស្សកណជេដ្ឋកោ ហុត្វា កព្ភសហស្សបជិយណ្ឌិតំ យហត្តំ បរិចេណំ ការាបេសិ តេ សព្ពេបិ ឌតា ឃាចជីចំ កុសលំ កត្វា តំ ក្ខបិសក់ ជេដ្ឋកំ កត្វា សបុត្តជារា ទេចលោកេ និព្ពត្តិត្វា ឲកំ ពុទ្ធន្តរំ ទេចយតុស្សេសុ សំសរិសុ តេសុ កណជេដ្ឋកោ អយស្សាតំ សត្ថុ និព្ពត្តិតោ បុរេពារយេច បច្ចត្តទេសេ កុក្កុដតាយកេ តកចេ រាជកេហេ និព្ពត្តិ, តស្ស កប្បិតោតិ តាយំ អហោសិ សេសបុរិសា តម្មិឃេច តកចេ អយច្ចកុលេ និព្ពត្តិំសុ កប្បិតកុយារោ បិតុ អច្ចយេត ឆត្តំ ក្ខស្សាបេត្វា យហាកប្បិតរាឌា តាយ ឌាតោ សោ សុតចិត្តកតាឃ បិតោច ចតូហិ ក្លាទេហិ សីឃំ ក្នុតេ បេសេសិ – “ឃត្ថ ពាហុស្សុតេ បស្សេឆ, តតោ និចត្តិត្វា យយ្យំអាចេទោចឆា”តិ

តេត ច សយយេត អយស្សាតំ សត្ថា លោកេ ក្ខប្បជ្ជិត្វា សាចត្ថិំ ក្ខបតិស្សាយ ចិហរតិ តស្មិំ កាលេ សាចត្ថិចាសិតោ ចាណិឌា សាចត្ថិយំ ក្ខដ្ឋាតកកណ្ឌំ កហេត្វា តំ តករំ កត្វា កណ្ឌំ បជិសាមេត្វា “រាឌាតំ បស្សិស្សាយា”តិ បណ្ណាការហត្ថា រេន្នោ អាចេរាធាបេសុំ តេ រាឌា បក្កោសាបេត្វា និឃ្យាឌិតបណ្ណាការេ ចត្តិត្វា ជិតេ “កុតោ អាកតត្ថា”តិ បុច្ឆិ “សាចត្ថិតោ, ទេចា”តិ “កច្ចិ ចោ រដ្ឋំ សុភិក្ខំ, ឆម្មិកោ រាឌា”តិ? “អាយ, ទេចា”តិ “កីជិសោ ឆម្មោ តុយ្ហាតំ ទេសេ ព្ពជាតិ បចត្តតី”តិ? “តំ, ទេច, ត សក្កា ក្ខច្ឆិដ្ឋមុខេហិ កចេតុ”ន្តិ រាឌា សុចណ្ណភិង្ការេត ក្ខតកំ ជាបេសិ តេ មុខំ ចិក្ខាលេត្វា ឌសពលាភិមុខា អញ្ជលិំ បក្កហេត្វា, “ទេច, អយ្ហាតំ ទេសេ ពុទ្ធរតតំ តាយ ក្ខប្បន្ន”ន្តិ អាហំសុ រេន្នោ “ពុទ្ធោ”តិ ចចតេ សុតយត្តេឃេច សកលសរីរំ ផរយាតា បីតិ ក្ខប្បជ្ជិ តតោ “ពុទ្ធោតិ, តាតា, ចទេឆា”តិ អាហ “ពុទ្ធោតិ, ទេច, ចជាយា”តិ ឲចំ តិក្ខត្តុំ ចជាបេត្វា “ពុទ្ធោតិ បជំ អបរិយាណ”ន្តិ តស្មិំឃេច បជេ បសេត្នា សតសហស្សំ ជត្វា “អបរំ ចទេឆា”តិ បុច្ឆិ “ទេច, លោកេ ឆម្មរតតំ តាយ ក្ខប្បន្ន”ន្តិ តម្បិ សុត្វា តថេច សតសហស្សំ ជត្វា “អបរំ ចទេឆា”តិ បុច្ឆិ “ទេច, សង្ឃរតតំ តាយ ក្ខប្បន្ន”ន្តិ តម្បិ សុត្វា តថេច សតសហស្សំ ជត្វា “ពុទ្ធស្ស ភកចតោ សត្ថិកេ បព្ពជិស្សាយី”តិ តតោច តិក្ខយិ អយច្ចាបិ

ᨲᨳᩮᩅ ᨠᩥᩃᨾᩥᨿᩥᩔᩴ ᩈᩮᩣ ᩋᨿ᩠ᨿᨾᩉᩮᨳᩕᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩦᨲᩥ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨧᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩈᨿᩴ ᨾᩮ ᨴᩮᩈᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩮᨿ᩠ᨿᩴ”ᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨸᨲ᩠ᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᨿᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨸᩁᨽᩣᨣᩮ ᨴᩥᩅᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩩᨿᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨧᨠ᩠ᨠᩣᩉᩴ ᨠᩣᨿ ᨾᩉᩣᨠᨳᩦ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨿᩮᩣ ᨲᩣᨿ ᩅᩮᩊᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨿ ᩋᨶᩩᨿᩩᨬ᩠ᨩᩥ᩼

ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩮ ᨾᩉᩣᨠᩁᩩᨱᩣᨿ ᨾᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᨽᩣᩈᩴ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᩁᨲᩮᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ “ᩋᨩ᩠ᨩ ᨾᩉᩣᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨲᩥᨸᩥᨭᨠᨵᩁᩮᩣ ᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᨸᩉᩣᨿ ᩋᨿ᩠ᨿᨾᩉᩔ ᨸᩁᩥᩈᩣᩁᩮ ᨾᨿ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩴ ᩋᩣᨣᨾᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨾᨿᩣ ᨲᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩴ ᨠᨳᩥᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩥᨲᩮᩣᨧ ᩈᩁᩦᩁᨸᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾ᩠ᨸᨴᩮᩣ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨿᨾᩮᩅ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮᨶ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩣᨿ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩣ ᨲᩦᩁᩮ ᨲᩮᨶ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨴᩥᩅᩈᨠᩣᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᩉᩣᨶᩥᨣ᩠ᩁᩮᩣᨵᨾᩪᩃᩮ ᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨶᩩᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩮᩣ ᨧᩥᩔᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᨲᩮ ᨲᩮᨶ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩣᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨨᨻ᩠ᨻᨱ᩠ᨱᩁᩴᩈᩥᨿᩮᩣ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᨿᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨾᩮ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨿᩮᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᩣᨣᨲᩣ, ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᩈᩮᩣ ᩅᩮᩈᩮᩣ”ᨲᩥ

ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩈᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᨶ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᩼ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩔ ᨲᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᩈᩥ᩼ ᩈᩮᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᩈᩉ ᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᩉᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ᩼ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨸᨴᩣᨶᩮ (ᩋᨸ᩼ ᨳᩮᩁ ᪂᪉᪉᪉᪉-᪑᪐᪐) –

“ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨿ ᨡᩥᨶᩮᩣ, ᨸᨭ᩠ᨮᨭ᩠ᨮᩣᨶ ᨸᩥᩁᩮᩣᨠ;

ᩁᨩᩥᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨠᩣᩁᩮᨶ, ᩁᩩᨧᩥᨲ ᩈᩁᨭ᩠ᨮᩁᩮ᩼

“ᨧᨠ᩠ᨠᩣᨠᩣᨿ ᨧᩮᩣᨴᩮᨲᩥ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨽᩪᨲᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᩈᩮᩣ;

ᨠᩥᩃᩮᩈᨸᨦ᩠ᨠᩴ ᩈᩮᩣᩈᩮᨲᩥ, ᨾᨲᩥᩈᩦᩉᩥ ᨠᩣᨿᩮᨠᩣ᩼

“ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮ ᩉᨲ᩠ᨳᩦ, ᨴᨩ᩠ᨩᩣᨲᩣᨠᩣ ᩅᩈᩣ ᩁᨧᩥ;

ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨴᩥᨠᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲᩥ, ᩁᨲᨶᨬ᩠ᨧ ᨴᩥᩅᩣᨠᩁᩮᩣ᩼

“ᨫᩣᨶᩣᨶᩥ ᩋᩣᨿᨲᩥᨠ᩠ᨠᨲᩮᩣ, ᩁᨲᨶᩣᨶᩥᨧ ᩈᩣᨣᩁᩮᩣ;

ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨠ᩠ᩅᩣᨲᩥ, ᨴᩈᨻᩃᩮᨶ ᨧᩈ᩠ᩅᨲᩥ᩼

“អក្ខភេស្សា តទា អាសិ, ភគេទ ហិំសសច្ឆយ;

ក្លេបច្ច ឆយ្ពយេស្សាសិ, ឌលទ្ធព្ពយភាយិតោ។

“ខ្ចចាឥកស្ស កិក្ខុត្តិ, សាចកស្ស កតាចិតោ;

ក្យាំ បកាសឃត្តស្ស, តប្យឃត្តស្ស រេយ យតិ៍។

“ស្វត្វា បតឹតោ ស្វយតោ, តិយត្តេត្វា តឆាកតិ;

សសិស្សំ កោឌឃិត្វាភ, តិ ផាភយកិបត្វឃិ៍។

“តឆា ហិំសសយការកោ, ហិំសក្ខត្តកិតិស្សតោ;

បស្សឆេតំ យហាយត្តំ, ចិតិច្ឆឃចិសារដ៍។

“បតិតំ បិឥយ្ហលេ រេយ, សយ្យក្កតតត្ថុរហិំ;

ឌិយ្ហតចល្អុំ បឹលាំសំ, បសត្កភឃភាភតិ៍។

“បរិចាររេភ យហតា, ទាឌឃ្យត្តំ យហាឃសំ;

ឲុរសា កតាចិតោ ផាតិ, បតេត្វតិ យុឌិតាសឃោ។

“ព្ពយិភា បហិបិរេតភ, ឆារេកភ បហិឌឹហិ ច;

កប្យសតសហស្សាតិ, ត្យុបបឌ្ជូតិ ទ្យក្កតិ៍។

“ឥរេចស្វ ឥចរោកក្កុំ, យត្យេស្សស្វ យហត្តតិ;

អនុភោត្វាន សេសេន, និព្វានំ បាបុណិស្សតិ។

“សតសហស្សិតោ កប្បេ, ឱក្កាកកុលសម្ភវោ;

គោតមោ នាម គោត្តេន, សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ។

“តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ, ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ;

កប្បិនោ នាម នាមេន, ហេស្សតិ សត្ថុ សាវកោ។

“តតោហំ សុកតំ ការុំ, កត្វាន ជិនសាសនេ;

ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ, តុសិតំ អគមាសហំ។

“ទេវមានុសរជ្ជានិ, សតសោ អនុសាសិយ;

ពារាណសិយមាសន្នេ, ជាតោ កេណិយជាតិយំ។

“សហស្សបរិវារេន, សបជាបតិកោ អហំ;

បញ្ចបច្ចេកពុទ្ធានំ, សតានិ សមុបដ្ឋហិំ។

“តេមាសំ ភោជយិត្វាន, បច្ឆាទម្ហាតិចីវរំ;

តតោ ចុតា មយំ សព្វេ, អហុម្ហាតាវតិំសកា។

“បុនោ សព្វេ មនុស្សត្តំ, អគមិម្ហា តតោ ចុតា;

ກຸກ຺ກຸຏມ຺ຫິ ປຸເຣ ຊາຕາ, ຫິມວນ຺ຕສ຺ສ ປສ຺ສເຕາ.

“ກປ຺ປິເນາ ນາມຫໍ ອາສິໍ, ຣາຊປຸເຕ຺ຕາ ມຫາຍເສາ;

ເສສາມຈ຺ຈກຸເລ ຊາຕາ, ມເມວ ປຣິຈາຣຍຸ.

“ມຫາຣຊ຺ຊສຸຂໍ ປເຕ຺ຕາ, ສພ຺ພກາມສມິທ຺ຘິມາ;

ວາຓິເຊຫິ ສມກ຺ຂາຕໍ, ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາທມຫໍ ສຸຓິໍ.

“ພຸເທ຺ຘາ ເລາເກ ສມຸປ຺ປເນ຺ນາ, ອສເມາ ເອກປຸຄ຺ຄເລາ;

ເສາ ປກາເສຕິ ສທ຺ທມ຺ມໍ, ອມຕໍ ສຸຂມຸຕ຺ຕມໍ.

“ສຸຍຸຕ຺ຕາ ຕສ຺ສ ສິສ຺ສາ ຈ, ສຸມຸຕ຺ຕາ ຈ ອນາສວາ;

ສຸຕ຺ວາ ເນສໍ ສຸວຈນໍ, ສກ຺ກຣິຕ຺ວານ ວາຓິເຊ.

“ປຫາຍ ຣຊ຺ຊໍ ສາມເຈ຺ຈາ, ນິກ຺ຂມິໍ ພຸທ຺ຘມາມເກາ;

ນທິໍ ທິສ຺ວາ ມຫາຈນ຺ທໍ, ປູຣິຕໍ ສມຕິຕ຺ຕິກໍ.

“ອປ຺ປຕິຏ຺ຐໍ ອນາລມ຺ພໍ, ທຸຕ຺ຕຣໍ ສີຆວາຫິນິໍ;

ຄຸຓໍ ສຣິຕ຺ວາ ພຸທ຺ຘສ຺ສ, ເສາຕ຺ຖິນາ ສມຕິກ຺ກມິໍ.

“ພວເສາຕໍ ສເຈ ພຸເທ຺ຘາ, ຕິເຓ຺ຓາ ເລາກນ຺ຕຄູ ວິທູ;

ເອເຕນ ສຈ຺ຈວເຊ຺ຊນ, ຄມນໍ ເມ ສມິຊ຺ຌຕຸ.

“ឃដិ សត្តិកយោ យក្កោ, យោក្លោ ចន្ទត្តិកំ ឬលំ;

ឲតោភ សច្ចជ្ជេភ, កាយតំ យេ សយិន្ទ្យាៗ

“សញ្ឈោ ចេ តិល្ហាកត្តាទោ, ប្ញាក្លោតោ អត្យតាទោ;

ឲតោភ សច្ចជ្ជេភ, កាយតំ យេ សយិន្ទ្យាៗ

“សហ ពតោ សច្ចចេទ, យក្កា អបកតំ ឌលំ;

តតោ ឬលេភ ក្លត្តិល្ហា, តឌីតីទេ យតោទយេៗ

“តិសិត្ថ អក្ខុសំ ត្យុន្ធំ, ក្ខេគត្តិច បកក្ខទំ;

ឌលត្តិ ហោយសេលំច, ឌីបទ្យក្លិច ឌោតិតំៗ

“សសិច តាទាសហិតំ, សាចពោហិ ប្ទក្លិតំ;

ចាសចំ ចិឃ ចរ្យុត្តិ, ចេសតាឌលគត្តំៗ

“ចន្ត្តិតាភ សហាយទ្ធោ, ឲកយត្តយុបិចិសិំ;

តតោ តោ អាសឃំ ពាត្វា, ត្យុន្ធោ ឌឃុយចេសឃិៗ

“ឬត្វាភ ឌឃុំ ចិយលំ, អចោក្ខុយប្បឃំ ឌិតំ;

បន្តាឌេហិ យហាចិទ, តិន្តិក្ខាយប្បឃំ ភចេៗ

“ឱក្កាសេតា កិក្លេច ឆេខ្មា, ឧក្កាត្កករលាឃ សេចា;

ឆនេឆ ព្រាហ្មឆរិឃំ, ក្ដច្ឆាហ យុតិសត្តួសេយា៍

“សហ ចាចាឃ សេទ្ធាបិ, កិក្លួសេចសឆនា យឃំ;

អហុយស្រ្កបសយ្យត្កា, សេសាតាបត្កា ច សាសេត៍

“តសេតា សេឌតចតំ កត្តា, អត្យសាសិ ចិតាឃសេកា;

អត្យសិសេដ្ឋា ឌិសេតតាហំ, អនេហត្តួយបិប្យលិំ៍

“តសេតា កិក្លួសហស្សាតិ, អត្យសាសិយហំ តឆា;

យយាត្យសាសតកនា, សេតបិ អាស្យុំ អតាសចា៍

“ឌិសេតា តស្មិំ ក្យេលា ត្យសេដ្ឋា, ខ្លុតឆសេក្កួ ឆេបសិ យំ;

កិក្លួឌ្ឍចាឆកាតសេក្កា, កប្បិសេតាតិ យហាឌេត៍

“សតសហសេស្ស កតំ កយ្ចំ, ឋលំ ឆសេស្សសិ សេយ ឮឆ;

បយុសេត្តា សនេចេកាច, កិសេលសេស ឥសាបឃិ យយ៍

“កិសេលសា ឥសាបិតា យឃំក្រ..សេប… កតំ ត្យ្ចស្ស សាសេត”ត្តិ៍

អនេហត្តិ បត្វា បត សេត សេទ្ធាច សត្វានំ បត្តាឌ្ឍំ ឃាចិស្យ៍ សត្វា សេត “ខ្លឆ, កិក្លួសេចា”តិ អាហ៍ សា ខ្លច សេតសំ បត្តាឌ្ឍា ក្លបសយ្យកា ច អសេហាសិ៍ សត្វា តំ កិក្លួសហស្សំ អាឆាឃ អាកាសេសត សេឌតចតំ អកយាសិ៍ អសេឆកឌិចសំ ឥកចា តស្សសេត្តចាសិសេក កិក្លួ អាហ – “កង្ចិ, កិក្លួសេច, កប្បិសេតា កិក្លួតំ ឆយ្ចំ សេឆសេសតី”តិ? “ត, ឥកចា, សេឆសេសតិ៍ អសេប្យាស្ស្យសេក្កា ឌិដ្ឋឆយ្ចស្យលចិហាសេយត្យឃុសេត្តា ចិហសេតិ, ឌ្ឍចាឆយត្តួយ្យិ ត

ហោតី”តិ។ សត្ថា ឯវំ បក្កោសាបេត្វា – “សច្ចំ កិរ ត្វំ, កប្បិន, អន្តេវាសិកានំ ឱវាទមត្តម្បិ ន ទេសី”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ “ព្រាហ្មណ, មា ឯវំ ករិ, អជ្ជ បដ្ឋាយ ឧបគតានំ ធម្មំ ទេសេហី”តិ។ “សាធុ, ភន្តេ”តិ ថេរោ សត្ថុ វចនំ សិរសា សម្បដិច្ឆិត្វា ឯកោវាទេនេវ សមណសហស្សំ អរហត្តេ បតិដ្ឋាបេសិ។ តេន តំ សត្ថា បដិបាដិយា អត្តនោ សាវកេ ថេរេ ឋានន្តរេ ឋបេន្តោ ភិក្ខុឱវាទកានំ អគ្គដ្ឋានេ ឋបេសិ។ អនេកទិវសំ ថេរោ ភិក្ខុនិយោ ឱវទន្តោ –

៥៤៧។

“អនាគតំ យោ បដិកច្ច បស្សតិ, ហិតញ្ច អត្ថំ អហិតញ្ច តំ ទ្វយំ;

វិទ្ទេសិនោ តស្ស ហិតេសិនោ វា, រន្ធំ ន បស្សន្តិ សមេក្ខមានា។

៥៤៨។

“អានាបានសតី យស្ស, បរិបុណ្ណា សុភាវិតា;

អនុបុព្វំ បរិចិតា, យថា ពុទ្ធេន ទេសិតា;

សោមំ លោកំ បភាសេតិ, អព្ភា មុត្តោវ ចន្ទិមា។

៥៤៩។

“ឱទាតំ វត មេ ចិត្តំ, អប្បមាណំ សុភាវិតំ;

និព្ពិទ្ធំ បគ្គហីតញ្ច, សព្ពា ឱភាសតេ ទិសា។

៥៥០។

“ជីវតេ វាបិ សប្បញ្ញោ, អបិ វិត្តបរិក្ខយា;

បញ្ញាយ ច អលាភេន, វិត្តវាបិ ន ជីវតិ។

៥៥១។

“បញ្ញា សុតវិនិច្ឆិនី, បញ្ញា កិត្តិសិលោកវឌ្ឍនី;

បញ្ញាសហិតោ នរោ ឥធ, អបិ ទុក្ខេសុ សុខានិ វិន្ទតិ។

៥៥២។

“នាយំ អជ្ជតនោ ធម្មោ, នច្ឆេរោ នបិ អព្ភុតោ;

យត្ថ ជាយេថ មីយេថ, តត្ថ កិំ វិយ អព្ភុតំ។

៥៥៣។

“អនន្តរំហិជាតស្ស, ជីវិតា មរណំ ធុវំ;

ជាតា ជាតា មរន្តីធ, ឯវំ ធម្មា ហិ បាណិនោ។

៥៥៤។

“ន ហេតទត្ថាយ មតស្ស ហោតិ, យំ ជីវិតត្ថំ បរបោរិសានំ;

មតម្ហិ រុណ្ណំ ន យសោ ន លោក្យំ, ន វណ្ណិតំ សមណព្រាហ្មណេហិ។

៥៥៥។

“ចក្ខុំ សរីរំ ឧបហន្តិ តេន, និហីយតិ វណ្ណពលំ មតី ច;

ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩥᨶᩮᩣ ᨲᩔ ᨴᩥᩈᩣ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ, ᩉᩥᨲᩮᩈᩥᨶᩮᩣ ᨶᩣᩔ ᩈᩩᨡᩦ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪅᪅᪙᪨

“ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩉᩥ ᩍᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ ᨠᩩᩃᩮ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩮ, ᨾᩮᨵᩣᩅᩥᨶᩮᩣ ᨧᩮᩅ ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩮ ᨧ;

ᨿᩮᩈᨬ᩠ᩉᩥᨸᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨽᩅᩮᨶ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ, ᨲᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᩅᩣᨿ ᨶᨴᩥᩴᩅ ᨸᩩᨱ᩠ᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ –

ᨴᩈ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩣᨣᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩋᩣᨣᨲᩴ, ᩋᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨸᨭᩥᨠᨧ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᨸᩩᩁᩮᨲᩁᩴᨿᩮᩅ᪨ ᨸᩔᨲᩦᨲᩥ ᨬᩣᨱᩣᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ᪨ ᨲᩴ ᨴ᩠ᩅᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩥᨲᩣᩉᩥᨲᩴ᪨ ᩅᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᩋᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩉᩥᨲᩮᩈᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩁᨶ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩥ ᨨᩥᨴ᩠ᨴᩴ᪨ ᩈᨾᩮᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩣᨲᩥ ᨣᩅᩮᩈᨶ᩠ᨲᩣ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨿᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩉᩥᨲᩣᩅᩉᩴ ᩋᩉᩥᨲᩣᩅᩉᩴ ᨲᨴᩩᨽᨿᨬ᩠ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩋᨶᩣᨣᨲᩴ ᩋᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩩᩁᩮᨲᩁᨾᩮᩅ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩋᩉᩴ ᩅᩥᨿ ᨸᩔᨲᩥ ᩅᩦᨾᩴᩈᨲᩥ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨲᩥ, ᨲᩔ ᩋᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩤ ᩋᩉᩥᨲᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᨶ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩤ ᩉᩥᨲᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᨶ ᩁᨶ᩠ᨵᩴ ᨣᩅᩮᩈᨶ᩠ᨲᩣ ᨶ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᩤ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨨᩥᨴ᩠ᨴᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᨸᩥ ᨲᨳᩣᩁᩪᨸᩣ ᨽᩅᨳᩣᨲᩥ᪨

ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩋᩣᨶᩣᨸᩣᨶᩔᨲᩥᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨣᩩᨱᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩣᨶᩥ ᨶᩥᨿᩮᩣᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᩣᨶᩣᨸᩣᨶᩔᨲᩦ ᨿᩔᩣ”ᨲᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩔᩣᩈᩮᩣ᪨ ᩋᨸᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩔᩣᩈᩮᩣ᪨ ᩋᩔᩣᩈᨸᩔᩣᩈᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣ ᩈᨲᩥ ᩋᩣᨶᩣᨸᩣᨶᩔᨲᩥ᪨ ᩈᨲᩥᩈᩦᩈᩮᨶ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨲᩴᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩈᨾᩣᨵᩥᨽᩣᩅᨶᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩣ᪨ ᨿᩔᩣᨲᩥ, ᨿᩔ ᨿᩮᩣᨣᩥᨶᩮᩣ᪨ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩣ ᩈᩩᨽᩣᩅᩥᨲᩣᨲᩥ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᨲᩥᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᩈᩮᩣᩊᩈᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᩣᨠᩣᩁᩣᨶᩴ ᨸᩣᩁᩥᨸᩪᩁᩥᨿᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᩣ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᩣ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨶᩴ ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩣᨶᩴ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩦᨶᨬ᩠ᨧ ᨸᩣᩁᩥᨸᩪᩁᩥᨿᩣ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨽᩣᩅᩥᨲᩣ ᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲᩣ᪨ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩴ ᨸᩁᩥᨧᩥᨲᩣ, ᨿᨳᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᨴᩮᩈᩥᨲᩣᨲᩥ “ᩈᩮᩣ ᩈᨲᩮᩣᩅ ᩋᩔᩈᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒.᪓᪗᪔; ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑.᪑᪐᪗) ᨿᨳᩣ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᨴᩮᩈᩥᨲᩣ, ᨲᨳᩣ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᨸᩁᩥᨧᩥᨲᩣ ᩋᩣᩈᩮᩅᩥᨲᩣ ᨽᩣᩅᩥᨲᩣ᪨ ᩈᩮᩣᨾᩴ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᨸᨽᩣᩈᩮᨲᩥ, ᩋᨻ᩠ᨽᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᨧᨶ᩠ᨴᩥᨾᩣᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᨿᩮᩣᨣᩣᩅᨧᩁᩮᩣ ᨿᨳᩣ ᩋᨻ᩠ᨽᩣᨴᩥᩏᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨧᨶ᩠ᨴᩣᩃᩮᩣᨠᩮᨶ ᩍᨾᩴ ᩒᨠᩣᩈᩃᩮᩣᨠᩴ ᨸᨽᩣᩈᩮᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨴᩥᩏᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨬᩣᨱᩣᩃᩮᩣᨠᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᨸᨲᩥᨲᩴ ᨸᩁᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᨸᨲᩥᨲᨬ᩠ᨧ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩃᩮᩣᨠᩴ ᨸᨽᩣᩈᩮᨲᩥ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᨸᩥ ᩋᩣᨶᩣᨸᩣᨶᩔᨲᩥᨽᩣᩅᨶᩣ ᨽᩣᩅᩮᨳᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨

ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨶᩥᨴᩔᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᨿᩮᩣᨣᩔ ᩈᨹᩃᨲᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩒᨴᩣᨲᩴ ᩅᨲ ᨾᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ᪨ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨶᩦᩅᩁᨱᨾᩃᩅᩥᨣᨾᨲᩮᩣ ᩒᨴᩣᨲᩴ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩅᨲ ᨾᨾ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨿᨳᩣ ᨸᨾᩣᨱᨠᩁᩣ ᩁᩣᨣᩣᨴᨿᩮᩣ ᨸᩉᩦᨶᩣ, ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᨬ᩠ᨧ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩴ ᨠᨲᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨲᨳᩣ ᨽᩣᩅᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩴ ᩈᩩᨽᩣᩅᩥᨲᩴ, ᨲᨲᩮᩣ ᩑᩅ ᨧᨲᩩᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᨭᩥᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴ, ᩈᨠᩃᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨸᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨸᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᩈᩣᨴᩥᨠᩣ

បុព្ពន្តាទិកា ច ទិសា ឆ្ការវេត តត្ថ វិតិណ្ណកង្ខតា សព្ពធម្មេសុ វិគតសម្មោហតា ច។ តស្មា តុរេយ្យិបិ ឯកំ ចិត្តំ ការេតព្ពន្តិ ទស្សេតិ។

យថា ភាវនាមយា បញ្ញា ចិត្តមលវិសោធនាទិកា បុរិសស្ស ពហុបការា, ឯវំ ឧត្តរាបីតិ ទស្សេន្តោ “ជីវេត ចាបិ សប្បញ្ញោ”តិ ចតុត្ថបាទមាហ។ តស្សត្ថោ – បរិក្ខីណធនោបិ សប្បញ្ញជាតិកោ ឥតរីតរសន្តោសេន សន្តុដ្ឋោ អនវជ្ជាយ ជីវិកាយ ជីវតិយេវ។ តស្ស ហិ ជីវិតំ ជីវិតំ នាម។ តេនាហ ភគវា – “បញ្ញាជីវិំ ជីវិតមាហុ សេដ្ឋ”ន្តិ (សំ។ និ។ ១។៧៣, ២៤៦; សុ។ និ។ ១៨២)។ ទុម្មេធបុគ្គលោ បន បញ្ញាយ អលិកេន ទិដ្ឋធម្មិកំ សម្បរាយិកញ្ច អត្ថំ វិរាធេន្តោ ចិត្តចាបិ ន ជីវតិ, គរហាទិប្បត្តិយា ជីវន្តោ តាយ ន តស្ស ហោតិ, អនុបាយញ្ញុតាយ ចា យថាធិគតំ ធនំ នាសេន្តោ ជីវិតម្បិ សន្ធារេតុំ ន សក្កោតិយេវ, តស្មា បារិហារិយបញ្ញាបិ តុរេយ្យិ អប្បមត្តេហិ សម្បាទេតព្ពាតិ អធិប្បាយោ។

ឧត្តរាតិ បញ្ញាយ អានិសំសំ ទស្សេតុំ “បញ្ញា សុតវិនិច្ឆិនី”តិ បទំ គាថមាហ។ តត្ថ បញ្ញា សុតវិនិច្ឆិនីតិ បញ្ញា នាមេសា សុតស្ស វិនិច្ឆយិនី, យថាសុតេ សោតបថាគតេ អត្ថេ “អយំ អកុសលោ, អយំ កុសលោ, អយំ សាវជ្ជោ, អយំ អនវជ្ជោ”តិអាទិនា វិនិច្ឆយជននី។ កិត្តិសិលោកវឌ្ឍនីតិ កិត្តិយា វិបុលា បសំសាយ សិលោកស្ស បត្ថដយសស្ស វឌ្ឍនី, បញ្ញាវតោយេវ ហិ កិត្តិអាទយោ វិញ្ញាតំ បិលំសកាកេតា។ បញ្ញាសហិតោតិ បារិហារិយបញ្ញាយ, វិបស្សនាបញ្ញាយ ច យុត្តោ។ អបិ ទុក្ខេសុ សុខានិ វិន្ទតីតិ ឧក្កដ្ឋទុក្ខសភាវេសុ វដ្ដាយតនាទីសុ សម្មាបដិបត្តិយា យថាភូតសភាវាវពោធេន និរាមិសានិបិ សុខានិ បដិលភតិ។

ឧត្តរាតិ តាសំ ឥត្ថីនំ អនិច្ចតាបដិសំយុត្តំ ធីរកាចារំ ធម្មំ កថេន្តោ “នាយំ អជ្ជតនោ ធម្មោ”តិអាទិកា សេសគាថា អកាសិ។ តត្រាយំ សង្ខេបត្ថោ – នាយំ សត្តានំ ជាយនមីយនសង្ខាតោ, អយំ ធម្មោ អជ្ជតនោ អធុនាគតោ ន ហោតិ, អភិណ្ហប្បវត្តិកតាយ ន អច្ឆរិយោ, អព្ភុតបុព្ពតាភាវតោ នាបិ អព្ភុតោ។ តស្មា យត្ថ ជាយេថ មីយេថ, យស្មិំ លោកេ សត្តោ ជាយេយ្យ, សោ ឯកំសេន មីយេថ, តត្ថ កិំ វិយ? កិំ តាយ អព្ភុតំ សិយា? សភាវិកត្តា មរណស្ស – ន ហិ លហិកមរណស្ស កិញ្ចិ ការណំ អត្ថិ។ យតោ អនច្ឆរិយជាតស្ស, ជីវិតា មរណំ ធុវំ ជាតស្ស ជាតិសមត្តំ ជីវិតតោ មរណំ ឯកន្តិកំ សម្បត្តាតិ ធត្តាតិ ឯកំសេន កិច្ចតោ។ យោ បនេត្ថ ជីវតីតិ លោកវោហារោ, សោ តទុបនីតស្ស អនេកបច្ចយាយត្តតាយ អនេកក្ខិកោ, យស្មា ឯតទេវំ, តស្មា ជាតា មរន្តីធ, ឯវំធម្មា ហិ បាណិនោតិ អយំ សត្តានំ បកតិ, យទិទំ ជាតានំ មរណន្តិ ជាតិយា មរណានុពន្ធតំ អាហ។

ឧត្តរាតិ យស្មា តាសុ ឥត្ថីសុ កាចិ សោកបរេតចិត្តាបិ អត្ថិ, តស្មា តាសំ សោកវិនោទនំ កាតុំ “ន ហេតទត្ថាយាតិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ ន ហេតទត្ថាយ មតស្ស ហោតីតិ យំ មតស្ស ជីវិតត្ថំ ជីវិតនិមិត្តំ បរិទេវិតានំ បរបុគ្គលានំ រុណ្ណំ, ឯតំ តស្ស មតស្ស សត្តស្ស ជីវិតត្ថំ តាវ តិដ្ឋតុ, កស្សចិបិ អត្ថាយ ន ហោតិ, យេ បន រុទន្តិ, តេសម្បិ មតម្បិ មតបុគ្គលនិមិត្តំ រុណ្ណំ, ន យសោ ន លោកិយំ យសាវហំ វិសុទ្ធាវហំ ន ហោតិ ។ ន វណ្ណិតំ សមណព្រាហ្មណេហីតិ វិញ្ញុប្បសត្ថម្បិ ន ហោតិ, អថ ខោ វិញ្ញុគរហិតមេវាតិ អត្ថោ។

ន កេវលមេតោវ ឯវ រុទតោ អាទីនវា, អថ ខោ ពហូបីតិ ទស្សេន្តោ “ចក្ខុំ សរីរំ ឧបហន្តី”តិ គាថំ វត្វា តតោ បរំ

សោកាទិអនត្ថបដិពាហនត្ថំ កល្យាណមិត្តបយិរុបាសនាយំ តា និយោជេន្តោ “តស្មា”តិអាទិនា ឱសានគាថមាហ. តត្ថ តស្មាតិ យស្មា រុណ្ណំ រុទន្តស្ស បុគ្គលស្ស ចក្ខុំ សរីរញ្ច ឧបហន្តិ វិពាធតិ, តេន រុណ្ណេន វណ្ណោ ពលំ មតិ ច និហីយតិ បរិហាយតិ, តស្ស រុទន្តស្ស បុគ្គលស្ស ទិសា សបត្តា អានន្ទិនោ បមោទវន្តោ បីតិវន្តោ ភវន្តិ. ហិតេសិនោ មិត្តា ទុក្ខី ទុក្ខិតា ភវន្តិ, តស្មា ធម្មោជបញ្ញាយ សមន្នាគតត្តា មេធាវិនោ ទិដ្ឋធម្មិកាទិអត្ថសន្និស្សិតស្ស ពាហុសច្ចស្ស បារិបូរិយា ពាហុស្សុតេ, អត្តនោ កុលេ វសន្តេ ឥច្ឆេយ្យ បដិកង្ខេយ្យ កុលូបកេ ករេយ្យ. យេសន្តិ យេសំ មេធាវីនំ ពាហុស្សុតានំ បណ្ឌិតានំ បញ្ញាវិភវេន បញ្ញាពលេន យថា មហោឃស្ស បុណ្ណំ នទិំ នាវាយ តរន្តិ, ឯវំ កុលបុត្តា អត្តនោ អត្ថកិច្ចំ តរន្តិ បារំ បាបុណន្តិ, តេ ឥច្ឆេយ្យ កុលេ វសន្តេតិ យោជនា.

ឯវំ ថេរោ តាសំ ភិក្ខុនីនំ ធម្មំ កថេត្វា វិស្សជ្ជេសិ. តា ថេរស្ស ឱវាទេ ឋត្វា សោកំ វិនោទេត្វា យោនិសោ បដិបជ្ជន្តិយោ វិបស្សនំ បរិបូរេសុំ.

មហាកប្បិនត្ថេរគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៤. ចូឡបន្ថកត្ថេរគាថាវណ្ណនា

ទន្ធាមយ្ហំគតីតិអាទិកា អាយស្មតោ ចូឡបន្ថកត្ថេរស្ស គាថា. កា ឧប្បត្តិ? យទេត្ថ អដ្ឋុប្បត្តិវសេន វត្តព្វំ, តំ អដ្ឋកនិបាតេ មហាបន្ថកវត្ថុម្ហិ (ថេរគា. អដ្ឋ. ២.មហាបន្ថកត្ថេរគាថាវណ្ណនា) វុត្តមេវ. អយំ បន វិសេសោ – មហាបន្ថកត្ថេរោ អរហត្តំ បត្វា អគ្គផលសុខេន វីតិនាមេន្តោ ចិន្តេសិ – “កថំ នុ ខោ សក្កា ចូឡបន្ថកម្បិ ឥមស្មិំ សុខេ បតិដ្ឋាបេតុ”ន្តិ? សោ អត្តនោ អយ្យកំ ធនសេដ្ឋិំ ឧបសង្កមិត្វា អាហ – “សចេ, មហាសេដ្ឋិ, អនុជានាថ, អហំ ចូឡបន្ថកំ បព្ពាជេយ្យ”ន្តិ. “បព្ពាជេថ, ភន្តេ”តិ. ថេរោ តំ បព្ពាជេសិ. សោ ទសសុ សីលេសុ បតិដ្ឋិតោ ភាតុ សន្តិកេ –

“បទុមំ យថា កោកនទំ សុគន្ធំ, បាតោ សិយា ផុល្លមវីតគន្ធំ;

អង្គីរសំ បស្ស វិរោចមានំ, តបន្តមាទិច្ចមិវន្តលិក្ខេ”តិ. (សំ. និ. ១.១២៣; អ. និ. ៥.១៩៥) –

គាថំ ឧគ្គណ្ហន្តោ ចតូហិ មាសេហិ គហេតុំ នាសក្ខិ, គហិតគហិតំ បទំ ហទយេ ន តិដ្ឋតិ. អថ នំ មហាបន្ថកោ អាហ – “បន្ថក, ត្វំ ឥមស្មិំ សាសនេ អភព្ពោ, ចតូហិ មាសេហិ ឯកគាថម្បិ គហេតុំ ន សក្កោសិ, បព្ពជិតកិច្ចំ បន ត្វំ កថំ មត្ថកំ បាបេស្សសិ? និក្ខម ឥតោ”តិ. សោ ថេរេន បណាមិតោ ទ្វារកោដ្ឋកសមីបេ រោទមានោ អដ្ឋាសិ.

តេន ច សមយេន សត្ថា ជីវកម្ពវនេ វិហរតិ. អថ ជីវកោ បុរិសំ បេសេសិ, “បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ សត្ថារំ និមន្តេហី”តិ. តេន ច

ນຍເຍຕ ອາຍສ໌ຸາ ຍຫາປຕ໌ເກາ ກຕ໌ຸເຂ໌ສເກາ ເທາຕິ· ເສາ “ປຕ໌າຕ໌ ກິກ໌ຸສຕາຕ໌ ກິກ໌ ປຕິຕ໌ຸຈ, ກເຕ໌”ຕິ ຈຸເຕ໌າ “ຈຸຍອປຕ໌ກໍ ຜເປຕ໌າ ເສສາຕ໌ ປຕິຕ໌າຍີ”ຕິ ອາຫ· ຕໍ ສຸຕ໌າ ຈຸຍອປຕ໌ເກາ ກິເຍຸາເສາຍຕ໌າຍ ເຕາຍຕສ໌ປຍເຕ໌າ ອເທາສິ· ສຕ໌າ ຕສ໌ ຈິຕ໌ເກ໌ຈ໌ ຍາຕ໌າ, “ຈຸຍອປຕ໌ເກາ ຍຍາ ກເຕຕ ຣູປເຍຕ ຕຸຕ໌ີສ໌ສຸຕີ”ຕິ ຕສ໌ ອຕິຈຸເຣ ຜາເຕ ອຕ໌າຕ໌ ຕເສ໌ຕ໌າ “ກິ, ປຕ໌ກ, ເຣາຕສີ”ຕິ ປຸຕ໌ິ· “ກາຕາ ຍໍ, ກເຕ໌, ປຕາເຍຕີ”ຕິ ອາຫ· “ປຕ໌ກ, ຍາ ຈິຕ໌ຍິ, ຍຍ ສາສເຕ ຕຸຍິຸາປຕ໌ຕ໌າ, ໑ທິ, ຕ໌ຍໍ ກເຫຕ໌າ ‘ຣເຕາຫຣຕໍ, ຣເຕາຫຣຕ’ຕ໌ິ ຍຕສິ ກເຣາທີ”ຕິ ຕ໌ຕ໌ິຍາ ສຸຕ໌ ເຕາຍອກ໌ຕ໌ ອກິສຕ໌ິຕ໌າ ອຕາສິ· ເສາ ສຕ໌າເຣາ ຕິຕ໌ ເຕາຍອກ໌ຕ໌ “ຣເຕາຫຣຕໍ, ຣເຕາຫຣຕ”ຕ໌ິ ທເຕ໌ຕ ປຣິຍຕ໌ເຕ໌າ ຕິສີຕິ· ຕສ໌ ຕໍ ປຣິຍຕ໌ຕສ໌ ກິລິຕ໌ຜາຕຸກໍ ຕາຕໍ, ປຸຕ ປຣິຍຕ໌ຕສ໌ ຣູກ໌ລິປຣິປຸຕ໌ຕສຕິສໍ ຕາຕໍ· ເສາ ຕາກາລສ໌ ປຣິປກ໌ຕ໌າ ໑ຈໍ ຈິເຕ໌ສິ – “ຕ໌ຕໍ ເຕາຍອກ໌ຕ໌ ປກຕິຍາ ປຣິສຸຕ໌, ຕ໌ຍໍ ຣູປິຕິຕ໌ກສຣິຣໍ ຕິສ໌າຍ ກິລິຕ໌ ອຕ໌າຕາ ຕາຕໍ, ຕສ໌າ ອຕິຕ໌ ຍຕາເປຕໍ, ໑ຈໍ ຈິຕ໌ຍີ”ຕິ ຕຍຈຍໍ ປຕ໌ເປຕ໌າ ຕສິ໌ເຍຈ ຕິຍິເຕ໌ ຕສາຕາຕິ ຕິຕ໌ເຕ໌ຕ໌າ ຕສາຕປິຕກໍ ຈິປສ໌ຕ໌ ປຕ໌ເປຕ໌າ ສທ ປຕິສຍ໌ິຕາທິ ອຣຫຕ໌ໍ ປິປຸຕິ· ເຕຕ ຈຸຕ໌ ອປຕາເຕ (ອປ· ເຖຣ ໑·໒·໑໖-໖໓) –

“ປຕຸຍຸຕ໌ເຣາ ຕາຍ ຕິເຕາ, ອາຫຸຕີຕ໌ ປຕິກ໌ເຫາ;

ກລຍາຈຸປກເຕ໌ ເສາ, ທິຍຈເຕ໌ ຈສີ ຕຕາ·

“ອທຍິ ທິຍຈຕ໌ຍິຕາສາຍິ ອສ໌ເຍ ຕຕາ;

ອຕິຣາກຕໍ ຍທາຕິເຣ, ຣູເປສິ ເລາກຕາຍກໍ·

“ປຸປຸຈ໌ຕ໌ ກເຫຕ໌າຕ, ຣູປກສ໌ ຕເຣາສຕ໌;

ສຍາຕິ ສຍາປຕ໌ຕ໌, ອຕ໌ຣາຍຍກາສທໍ·

“ຣູເກາ ທເຕ໌ທິ ປກ໌ຍຸາ ປຸປຸຈ໌ຕ໌ ອຕາສທໍ;

ປຕິກ໌ເຫສິ ກກຈາ, ປຕຸຍຸຕ໌ເຣາ ຍທາຍຸຕິ·

“ສເຕ໌າ ເຕຈາ ອຕ໌ຍຕາ, ທິຍຈຕ໌ ຣູປຕ໌ ເຕ;

ສາຕຸກາຣໍ ປຕເຕ໌ສໍ, ອຕຸເຍາຕິສ໌ຕີ ຕກ໌ຸຍາ·

“ឥទំ វត្វាន តេ ទេវា, ឧបគច្ឆុំ នរុត្តមំ;

អាកាសេ ធារយន្តស្ស, បទុមច្ឆត្តមុត្តមំ.

“សតបត្តឆត្តំ បគ្គយ្ហ អទាសិ តាបសោ មម;

តមហំ កិត្តយិស្សាមិ, សុណាថ មម ភាសតោ.

“បញ្ចវីសតិកប្បានិ, ទេវរជ្ជំ ករិស្សតិ;

ចតុត្តិំសតិក្ខត្តុញ្ច, ចក្កវត្តី ភវិស្សតិ.

“យំ យំ យោនិំ សំសរតិ, ទេវត្តំ អថ មានុសំ;

អព្ភោកាសេ បតិដ្ឋន្តំ, បទុមំ ធារយិស្សតិ.

“កប្បសតសហស្សម្ហិ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ;

គោតមោ នាម គោត្តេន, សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ.

“បកាសិតេ បាវចនេ, មនុស្សត្តំ លភិស្សតិ;

មនោមយម្ហិ កាយម្ហិ, ឧត្តមោ សោ ភវិស្សតិ.

“ទ្វេ ភាតរោ ភវិស្សន្តិ, ឧភោបិ បន្ថកវ្ហយា;

អនុភោត្វា ឧត្តមត្ថំ, ជោតយិស្សន្តិ សាសនំ.

“សោហំ អដ្ឋារសចេស្សា, បត្តិំ អកាសិយំ;

ចិនេសាហំ ន ចិន្តាយិ, សព្យុត្តស្ស សាសនេ។

“ឥន្ទា យស្យាគតិំ អាសិ, បរិក្ខិតោ បុរេ អហុំ;

កាតា ច យំ បលាយេសិ, គន្ត្វ ជាតិំ សកំ ឃរំ។

“សោហំ បលាយិតោ សន្តោ, សញ្ញារាយស្ស កោដ្ឋកេ;

ក្សុខេតា តត្ថ អដ្ឋាសិំ, សាយញ្ញាស្មិំ អបេក្ខកា។

“កវចា តត្ថ អាគន្ត្វិ, សិសំ យស្យាបរាយសិ;

ឥហោយ យំ កេហត្វាន, សញ្ញារាយំ បនេចសយិ។

“អត្តុកយ្យាឃ យេ សត្វា, អជាសិ បិដបុត្តាតិំ;

ឲចំ ស្ពុទ្ធំ អសិរេដ្ឋហិ, ឲកយត្តយសិដ្ឋហំ។

“ហេត្វហិ តយហំ កឃ្យា សរិ កោកកនិ អហំ;

តត្វ ចិត្តំ ចិយុត្តិ យេ, អរហត្តំ អបិបុណិ។

“យនោយយេឃស្សុ កាយេឃស្សុ, សព្ពត្វ បារមិំ គតោ;

សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ, វិហរាមិ អនាសវោ។

“បដិសម្ភិទា ចតស្សោ…បេ… កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ។

អរហត្តមគ្គេនេវស្ស តេបិដកំ បញ្ចាភិញ្ញា ច អាគមិំសុ។ សត្ថា ឯកេន ឩនេហិ បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ គន្ត្វា ជីវកស្ស និវេសនេ បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ ចូឡបន្ថកោ បន អត្តនោ ភិក្ខាយ អប្បដិញ្ញាតត្តា ឯវ ន គតោ។ ជីវកោ យាគុំ ទាតុំ អារភិ, សត្ថា បត្តំ ហត្ថេន បិទហិ។ “កស្មា, ភន្តេ, ន គណ្ហថា”តិ វុត្តេ – “វិហារេ ឯកោ ភិក្ខុ អត្ថិ, ជីវកា”តិ។ សោ បុរិសំ បហិណិ, “គច្ឆ, ភណេ, វិហារេ និសិន្នំ អយ្យំ គហេត្វា ឯហី”តិ។ ចូឡបន្ថកត្ថេរោបិ រូបេន កិរិយាយ ច ឯកម្បិ ឯកេន អសទិសំ ភិក្ខុសហស្សំ និម្មិនិត្វា និសីទិ។ សោ បុរិសោ វិហារេ ភិក្ខូនំ ពហុកភាវំ ទិស្វា គន្ត្វា ជីវកស្ស កថេសិ – “ឥមស្មា ភិក្ខុសង្ឃា វិហារេ ភិក្ខុសង្ឃោ ពហុតរោ, បក្កោសិតព្ពំ អយ្យំ ន ជានាមី”តិ។ ជីវកោ សត្ថារំ បដិបុច្ឆិ – “កោនាមោ, ភន្តេ, វិហារេ និសិន្នោ ភិក្ខូ”តិ? “ចូឡបន្ថកោ នាម, ជីវកា”តិ។ “គច្ឆ, ភណេ, ‘ចូឡបន្ថកោ នាម កតមោ’តិ បុច្ឆិត្វា តំ អានេហី”តិ។ សោ វិហារំ គន្ត្វា “ចូឡបន្ថកោ នាម កតមោ, ភន្តេ”តិ បុច្ឆិ។ “អហំ ចូឡបន្ថកោ”,“អហំ ចូឡបន្ថកោ”តិ ឯកប្បហារេនេវ ភិក្ខុសហស្សម្បិ កថេសិ។ សោ បុនាគន្ត្វា តំ បវត្តិំ ជីវកស្ស អារោចេសិ។ ជីវកោ បដិវិទ្ធសច្ចត្តា “ឥទ្ធិមា មញ្ញេ, អយ្យោ”តិ នយតោ ញត្វា “គច្ឆ, ភណេ, បឋមំ កថេន្តមេវ ‘តុម្ហេ សត្ថា បក្កោសតី’តិ វត្វា ចីវរកណ្ណេ គណ្ហា”តិ អាហ។ សោ វិហារំ គន្ត្វា តថា អកាសិ, តាវទេវ និម្មិតភិក្ខូ អន្តរធាយិំសុ។ សោ ថេរំ គហេត្វា អគមាសិ។

សត្ថា តស្មិំ ខណេ យាគុញ្ច ខជ្ជកាទិភេទញ្ច បដិគ្គណ្ហិ។ ទសពលេ កតកិច្ចេ គតេ វិហារំ គតេ ធម្មសភាយំ កថា ឧទបាទិ – “អហោ ពុទ្ធានំ អានុភាវោ, យត្រ ហិ នាម ចត្តារោ មាសេ ឯកំ គាថំ គហេតុំ អសក្កោន្តម្បិ លហុកេន ឯវមេវ ឯវំ មហិទ្ធិកំ អកំសូ”តិ។ សត្ថា តេសំ ភិក្ខូនំ កថាសល្លាបំ សុត្វា អាគន្ត្វា ពុទ្ធាសនេ និសជ្ជ, “កិំ វទេថ, ភិក្ខវេ”តិ បុច្ឆិត្វា, “ឥមំ នាម, ភន្តេ”តិ វុត្តេ, “ភិក្ខវេ, ចូឡបន្ថកេន ឥទានិ មយ្ហំ ឱវាទេ ឋត្វា លោកុត្តរទាយជ្ជំ លទ្ធំ, បុព្ពេ បន លោកិយទាយជ្ជ”ន្តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ ចូឡសេដ្ឋិជាតកំ (ជា· ១·១· ៤) កថេសិ។ អបរភាគេ តំ សត្ថា អរិយគណបរិវុតោ ធម្មាសនេ និសិន្នោ មនោមយំ កាយំ អភិនិម្មិនន្តានំ ភិក្ខូនំ ចេតោវិវដ្ដកុសលានញ្ច អគ្គដ្ឋានេ ឋបេសិ។ សោ អបរេន សមយេន ភិក្ខូហិ “តថា ធន្ធធាតុកេន កថំ តយា សច្ចានិ បដិវិទ្ធានី”តិ បុដ្ឋោ ភាតុ បណាមនតោ បដ្ឋាយ អត្តនោ បដិបត្តិំ បកាសេន្តោ –

៥៥៧។

“ទន្ធា មយ្ហំ គតី អាសិ, បរិភូតោ បុរេ អហំ;

ភាតា ច មំ បណាមេសិ, គច្ឆ ទានិ តុវំ ឃរំ។

៥៥៨។

“សោហំ បណាមិតោ សន្តោ, សង្ឃារាមស្ស កោដ្ឋកេ;

ទុម្មនោ តត្ថ អដ្ឋាសិ, សាសនស្មិំ អបេក្ខវា។

៧៧៨។

“ភគវា តត្ថ អាគច្ឆិ, សីសំ មយ្ហាបរាមសិ;

ពាហាយ មំ គហេត្វាន, សង្ឃារាមំ បវេសយិ។

៧៩០។

“អនុកម្បាយ មេ សត្ថា, បាទាសិ បាទបុញ្ឆនិំ;

ឯតំ សុទ្ធំ អធិដ្ឋេហិ, ឯកមន្តំ ស្វធិដ្ឋិតំ។

៧៩១។

“តស្សាហំ វចនំ សុត្វា, វិហាសិំ សាសនេ រតា;

សមាធិំ បដិបាទេសិំ, ឧត្តមត្ថស្ស បត្តិយា។

៧៩២។

“បុព្ពេនិវាសំ ជានាមិ, ទិព្វចក្ខុ វិសោធិតំ;

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា, កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ។

៧៩៣។

"ສຫສ຺ສກ຺ຂຕ຺ຕຸມຕ຺ຕານໍ, ນິມ຺ມິນິຕ຺ວານ ປນ຺ຖເກາ;

ນິສີທມ຺ພວເນ ຣມ຺ເມ, ຍາວ ກາລປ຺ປເວທນາ.

໔໕໓.

"ຕເຕາ ເມ ສຕ຺ຖາ ປາເຫສິ, ທູຕໍ ກາລປ຺ປເວທກໍ;

ປເວທິຕມ຺ຫິ ກາລມ຺ຫິ, ເວຫາສາທຸປສງ຺ກມິໍ.

໔໕໔.

"ວນ຺ທິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸເນາ ປາເທ, ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທຫໍ;

ນິສິນ຺ນໍ ມໍ ວິທິຕ຺ວານ, ອຖ ສຕ຺ຖາ ປຏິຄ຺ຄຫິ.

໔໕໕.

"ອາຍາເຄາ ສພ຺ພເລາກສ຺ສ, ອາຫຸຕີນໍ ປຏິຄ຺ຄເຫາ;

ປຸຎ຺ຎກ຺ເຂຕ຺ຕໍ ມນຸສ຺ສານໍ, ປຏິຄ຺ຄຓ຺ຫິຕ຺ຖ ທກ຺ຂິຓ"ນ຺ຕິ –

ອິມາ ຄາຖາ ອຠາສິ.

ຕຕ຺ຖ ທນ຺ຘາຕິ, ມນ຺ຘາ, ຈຕຸປ຺ປທິກໍ ຄາຖໍ ຈຕູຫິ ມາເສຫິ ຄເຫຕຸໍ ອສມຕ຺ຖພາເວນ ທຸພ຺ພລາ. ຄຕີຕິ ຎາຓຄຕິ. ອາສີຕິ, ອເຫາສິ. ປຣິພູເຕາຕິ, ຕເຕາ ເອວ "ມຸຏ຺ຐສ຺ສຕິ ອສມ຺ປຊາເນາ"ຕິ ຫີຬິເຕາ. ປຸເຣຕິ, ປຸພ຺ເພ ປຸຖຸຊ຺ຊນກາເລ. ຠາຕາ ຈາຕິ ສມຸຈ຺ຈຍຕ຺ເຖາ ຈ-ສທ຺ເທາ, ນ ເກວລໍ ປຣິພູເຕາວ, ອຖ ເຂາ ຠາຕາປິ ມໍ ປຓາເມສິ, "ປນ຺ຖກ, ຕ຺ວໍ ທຸປ຺ປເຎ຺ຎາ ອເຫຕຸເກາ ມເຎ຺ຎ, ຕສ຺ມາ ປພ຺ພຊິຕກິຈ຺ຈໍ ມຕ຺ຖກໍ ປາເປຕຸໍ ອສມເຕ຺ຖາ , ນ ຕ຺ວມສ຺ສ ສາສນສ຺ສ ອນຸຈ຺ຉວິເກາ, ຄຈ຺ຉ ທານິ ຕຸມ຺ຫອມ຺ຫກເຄຫ"ນ຺ຕິ ນິກ຺ກເຑ຺ຒສິ. ຠາຕາຕິ, ຠາຕຣາ.

ខោង្ខេកតិ, ក្ខារខោង្ខកសមីខេប៉ ក្យុខេភាតិ, ខេកាយតស្សិខេតា៉ សាសតស្មិ៍ អខេបក្ខចាតិ, សម្ខាសម្ពន្ធស្ស សាសខេត សារខេបក្ខា អចិត្តុយិត្យការខេយា៉

កកចា តត្ថ អាកង្ខិតិ, យហាកក្រុណាសខេត្វាឌិតយាភខេសា យំ អត្យក្កណុបត្តា កកចា ឃត្វាហំ ជិខេតា, តត្ថ អាកង្ខិ៉ អាកត្វា ច, "បត្វក, អហំ ខេត សត្វា, ភ យហាបត្វខេកា, យំ ក្ខុំខិស្ស តច បត្តុឌ្ឍា"តិ សយស្សារខេសខេត្វា ឃឹសំ យឃិុាបរាយសិ ឌាលិធាត្តតយុក្រុតលុកឃឹលចរាឃតក្កុលិសយុបខេសាកិខេតភ ចិកសិតបក្យុយសស្សិរិខេកាភ ចក្កក្កិខេតភ ហត្វតខេលត "ត្កកាតិខេឃច យយ បុខេត្វា កចិស្សតី"តិ ឌឹខេបខេត្វា យឃិុាឃឹសំ បរាយសិ៉ ធាហាឃ យំ កខេហត្វាភាតិ, "កម្ខា ត្វំ, ត្កឆ តិង្ខឹ"តិ ចក្ខតកក្ខកក្ខិតា អត្វខេតា ហខេត្វត យំ ក្រុខេឌ កខេហត្វា អខេត្វាសង្ឃារាយំ បខេចខេសសិ៉ បិកាសិបិកបុត្ខាតិត្តិ បិកបុត្ខាតិ កត្វា បិកាសិ "រខេឌាហខេណត្តិ យតសិ កខេរាហី"តិ អកាសីតិ អខេត្វា៉ "អកាសី"តិ "បិកបុត្ខាតិ"ត្តិ ច បចត្តិ៉ ខេកចិ បត "បិកបុត្ខាតិ"ត្តិ បិកបុត្ខាតខេចាត្យអក្ខណុំ បិកាសី"តិ ចកត្តិ៉ តកឃុត្តិ ត្កក្ខិយា អកិសង្ខិត្វា ខេចាត្យអក្ខណុស្ស ជិត្តត្វា៉ ឲតំ សុក្ខ អឆិខេង្ខហិ, ឲកយត្តិ ស្វឆិង្ខិតត្តិ, ឲតំ សុក្ខ ខេចាត្យអក្ខណុំ "រខេឌាហខេណំ, រខេឌាហខេណ"ត្តិ យតសិកាខេរត ស្វឆិង្ខិតំ កត្វា ឲកយត្តិ ឲកយខេត្ត ចិចិខេត្វ កត្តក្យុខិបយុខេល តិសិខេត្វា អឆិខេង្ខហិ តធា ចិត្តិ សយាហិតំ កត្វា បចខេត្វហិ៉

តស្សាហំ ចចតិ សុត្វាតិ, តស្ស កកចខេតា ចចតិ ឌួចាតិ អហំ សុត្វា តស្មិ៍ សាសខេត ឌួចាខេឆ រខេតា អកិខេតា ហុត្វា ចិហាសិ ឃចាត្យសិង្ខិ បខិបត្តិ៉ បខិបជ្ជខេត្វា ច សយាតិ បខិបិខេកសិ, ក្ខត្វយត្វស្ស បត្តិឃាតិ, ក្ខត្វយខេត្វា តាយ អខេហត្តិ, តស្ស អឆិកយាឃ កសិណបរិកយុចខេសត ត្វបច្ឆាភាតិ តិត្តខេត្វត្វា ឈាតបិកតំ ចិបស្សតំ បង្ខខេបត្វា យក្កបខិបិខិយា អក្កុយក្កសយាតិ សយ្យាខេកសិត្តិ អខេត្វា៉ ឲត្វ ហិ សយាតីតិ ក្ខបចារសយាតិខេតា បង្ខាឃ ឃាច ចត្យត្វយក្កសយាតិ, តាច សយាតិសាយខេត្តាត កហិខេតា, អក្កចលសយាតិ បត ក្ខត្វយត្កហខេណាត, សាតិសយំ ខេចចាឃំ សយាតិក្យសខេលិ, តម្ខា "សយាតិ បខិបិខេកសិ"ត្តិ អាហ៉ សយាតិក្យសលតាឃ ហិ អឃយាឃម្ខា ខេចខេតាចិចខ្ចក្យសខេលិ តាយ ឌាខេតា, យហាបត្វកខេត្វខេរា បត ចិបស្សតាក្យសលតាឃ សត្តាចិចខ្ចក្យសខេលិ តាយ៉ ឲខេកា ខេចត្វ សយាតិលក្ខខេណ ខេលខេកា, ឲខេកា ចិបស្សតាលក្ខខេណ, ឲខេកា សយាតិកាត្យខេហា, ឲខេកា ចិបស្សតាកាត្យខេហា ឲខេកា អក្កុសំលិខេត្វ ខេលខេកា, ឲខេកា អារយុណសំលិខេត្វ, ឲខេកា អក្កចចត្វាខេត, ឲខេកា អារយុណចចត្វាខេតតិ ចខេណ្ណត្តិ៉ អបិច ក្សត្យអបត្វកខេត្វខេរា សាតិសយំ ចត្យត្តំ ត្វបិចចខេត្តាភាតំ លិកិតាឃ ខេចខេតាចិចខ្ចក្យសខេលិ ក្ខខេត្វា, យហាបត្វកខេត្វខេរា សាតិសយំ ចត្យត្តំ អត្វបិចចខេត្តាភាតំ លិកិតាឃ សត្តាចិចខ្ចក្យសខេលិ៉ បចខេយា ចា ត្វបិចចខេត្តាតលិកី ហុត្វា ឈាតខេក្កហិ ក្ខង្ខាឃ អខេហត្តិ បខេត្វាតិ ខេចខេតាចិចខ្ចក្យសខេលិ, ត្កតខេរា អត្វបិចចខេត្តាតលិកី ហុត្វា ឈាតខេក្កហិ ក្ខង្ខាឃ អខេហត្តិ បខេត្វាតិ សត្តាចិចខ្ចក្យសខេលិ៉ យខេតាយឃំ បត កាឃំ តិត្តខេត្វខេត្វា អខេត្តា តខេយា ចា ចត្វាខេរា ចា តិត្តតត្តិ, ភ ធាហុខេក, ឲកសឌិខេសខេឃច ច កត្វា តិត្តខេត្វតត្តិ, ឲកចិឆខេយច កយុំ ក្យុរយាខេត៉ អឃំ បត ខេធខេរា ឲកាចខ្ចខេតត សយណាសហស្ស យាខេបសិ, ខេត្វបិ ភ កាខេឃត ឲកសឌិខេស អកាសិ, ភ ឲកចិឆំ កយុំ ក្យុរយាខេត៉ តម្ខា យខេតាយឃំ កាឃំ អកិតិយុំតត្តាតំ អខេក្កា តាយ ឌាខេតា៉

ត្កកាតិ អត្វខេតា អឆិកតចិខេសសំ ចស្សត្យំ "បុខេត្តាតិចាសំ ឌាតាយី"តិអាឌិយាហ៉ កាយត្វាឃំ ខេធខេរា ឈត្យអកិខេត្តា, ឃា បត អកិត្តា អាសចក្ខយធាការាតិកយស្ស ធាហុបការា, តំ ចស្សតត្វំ "បុខេត្តាតិចាសំ ឌាតាយិ, ជិត្តចក្ខុ ចិខេសាធិត"ត្តិ ចត្វា "តិស្សា ចិឌ្ឈា អត្យុប្បត្តា"តិ ក្វត្តិ៉ បុខេត្តាតិចាសឃចាកយុបកអតាកតំសខេកាណាតិ ហិ ចិបស្សតាចាខេរស្ស ធាហុបការាតិ, ភ តធា ត្កតខេកាណាតិ៉

សហស្សក្ខត្តុន្តិ សហស្សំ។ “សហស្សវារ”ន្តិ កេចិ វទន្តិ។ ឯកាវជ្ជនេន បន ថេរោ សហស្សេ មនោមយេ កាយេ និម្មិនិ, ន វារេន។ តេ ច ខោ អញ្ញមញ្ញសទិសេ វិវិធច្ឆន្ទា កម្មំ ករោន្តេ។ “កិំ បន សាវកានម្បិ ឯវរូបំ ឥទ្ធិនិម្មានំ សម្ភវតី”តិ? ន សម្ភវតិ សព្ពេសំ, អភិនីហារសម្បត្តិយា បន អយមេវ ថេរោ ឯវមកាសិ, តថា ហេស ញាយិតា អង្គេន ឯតទគ្គេ ឋបិតោ។ បន្ថកោ និសីទីតិ អត្តានមេវ បទំ វិយ ចរតិ។ អម្ពវនេតិ, អម្ពវនេ ជីវកេន កតវិហារេ។ វេហាសាទ្យុបក្កមិត្តិ វេហាសាតិ ករណេ និស្សក្កវចនំ, វេហាសេនាតិ អត្ថោ, ន-ការោ បទសន្ធិករោ។ អថាតិ, មម និសជ្ជាយ បច្ឆា។ បដិគ្គហីតិ ទក្ខិណោទកំ បដិគ្គណ្ហិ អាធារកោ សព្ពលោកស្សាតិ, សព្ពស្ស សទេវកស្ស លោកស្ស អគ្គទក្ខិណេយ្យតាយ ទេយ្យធម្មំ អាទាយ យជិតព្ពដ្ឋានភូតោ អាហុតីនំ បដិគ្គហោតិ, យថាផលភាវករណេន ទក្ខិណាហុតីនំ បដិគ្គាហកោ។ បដិគ្គហិត្វា ទក្ខិណន្តិ ជីវកេន ឧបនីតំ យាគុខជ្ជកាទិភេទំ ទក្ខិណំ បដិគ្គហេសិ។

អថ ខោ ភគវា កតភត្តកិច្ចោ អាយស្មន្តំ ចូឡបន្ថកំ អាណាបេសិ – “អនុមោទនំ ករោហី”តិ។ សោ សិនេរុំ គហេត្វា មហាសមុទ្ទំ មន្ថេន្តោ វិយ បភិន្នបដិសម្ភិទាប្បត្តតាយ តេបិដកំ ពុទ្ធវចនំ សង្ខោភេន្តោ សត្ថុ អជ្ឈាសយំ គណ្ហន្តោ អនុមោទនំ អកាសិ។ តថា ឧបនិស្សយសម្បន្នោបិ ធាយមាយស្មា តថារូបាយ កម្មបិលោតិកាយ បរិពាធិតោ ចតុប្បទិកំ គាថំ ចតូហិបិ មាសេហិ គហេតុំ នាសក្ខិ។ តំ បនស្ស ឧបនិស្សយសម្បត្តិំ ឱលោកេត្វា សត្ថា ពុទ្ធចរិយានុរូបំ យោនិសោមនសិការេ និយោជេសិ។ តថា ហិ ភគវា តទា ឯតស្ស និវេសនេ និសិន្នោ ឯវ “ចូឡបន្ថកស្ស ចិត្តំ សមាហិតំ, វីថិបដិបន្នា វិបស្សនា”តិ ញត្វា យថានិសិន្នោវ អត្តានំ ទស្សេត្វា, “បន្ថក, យទិទំ បិលោតិកា សំកិលិដ្ឋា រជានុកិណ្ណា, ឯតោ បន អញ្ញា ឯវ អរិយស្ស វិនយេ សំកិលេសោ រជោ នាមាតិ ទស្សេន្តោ –

“រាគោ រជោ ន ច បន រេណុ វុច្ចតិ, រាគស្សេតំ អធិវចនំ រជោតិ;

ឯតំ រជំ វិប្បជហិត្វា ភិក្ខវោ, វិហរន្តិ តេ វិគតរជស្ស សាសនេ។

“ទោសោ រជោ…បេ… សាសនេ។

“មោហោ រជោ…បេ… វិគតរជស្ស សាសនេ”តិ។ –

ឥមា តិស្សោ ឱភាសគាថា អភាសិ។ គាថាបរិយោសានេ ចូឡបន្ថកោ អភិញ្ញាបដិសម្ភិទាបរិវារំ អរហត្តំ បាបុណីតិ។

ចូឡបន្ថកត្ថេរគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥. កប្បត្ថេរគាថាវណ្ណនា

នានាកុលមលសម្បុណ្ណោតិអាទិកា អាយស្មតោ កប្បត្ថេរស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ បុញ្ញានិ ឧបចិនន្តោ សិទ្ធត្ថស្ស ភគវតោ កាលេ វិភវសម្បន្នេ កុលេ និព្ពត្តិត្វា វិញ្ញុតំ បត្វា នានាវិរាគវណ្ណវិចិត្តេហិ វត្ថេហិ អនេកវិធេហិ អាភរណេហិ នានាវិធេហិ មណិរតនេហិ ពហុវិធេហិ បុប្ផទាមមាលាទីហិ ច កប្បរុក្ខំ នាម អលង្ករិត្វា តេន សត្ថុ ថូបំ បូជេសិ។ សោ តេន បុញ្ញកម្មេន ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ មគធរដ្ឋេ មណ្ឌលិករាជកុលេ និព្ពត្តិត្វា បិតុ អច្ចយេន រជ្ជេ បតិដ្ឋិតោ កាមេសុ អតិវិយ រត្តោ គិទ្ធោ ហុត្វា វិចរតិ។ តំ សត្ថា មហាករុណាសមាបត្តិតោ វុដ្ឋាយ លោកំ វោលោកេន្តោ ញាណជាលេ បញ្ញាយមានំ ទិស្វា, “កិំ នុ ខោ ភវិស្សតី”តិ អាវជ្ជេន្តោ, “ឯស មម សន្តិកេ អសុភកថំ សុត្វា កាមេសុ វិរត្តចិត្តោ ហុត្វា បព្ពជិត្វា អរហត្តំ បាបុណិស្សតី”តិ ញត្វា អាកាសេន តត្ថ គន្ត្វា –

៥៦៧។

“នានាកុលមលសម្បុណ្ណោ , មហាឧក្ការសម្ភវោ;

ចន្ទនិកំវ បរិបក្កំ, មហាគណ្ឌោ មហាវណោ។

៥៦៨។

“បុព្ពរុហិរសម្បុណ្ណោ, គូថកូបេន គាឡ្ហិតោ;

អាបោបគ្ឃរណោ កាយោ, សទា សន្ទតិ បូតិកំ។

៥៦៩។

“សដ្ឋិកណ្ឌរសម្ពន្ធោ, មំសលេបនលេបិតោ;

ចម្មកញ្ចុកសន្នទ្ធោ, បូតិកាយោ និរត្ថកោ។

៥៧០។

“អដ្ឋិសង្ឃាតឃដិតោ, ន្ហារុសុត្តនិពន្ធនោ;

នេកេសំ សំគតីភាវា, កប្បេតិ ឥរិយាបថំ។

៥៧១។

“ធុវប្បយាតោ មរណាយ, មច្ចុរាជស្ស សន្តិកេ;

ឥធេវ ឆឌ្ឌយិត្វាន, យេនកាមង្គមោ នរោ។

៥៧២។

“អវិជ្ជាយ និវុតោ បោសោ, ចតុគន្ថេន គន្ថិតោ;

ឱឃសំសីទតោ បោសោ, អនុសយាជាលមោត្ថតោ។

៥៧៣។

“បញ្ចនីវរណេ យុត្តោ, វិតក្កេន សមប្បិតោ;

តណ្ហាមូលេនានុគតោ, មោហច្ឆាទនឆាទិតោ។

៥៧៤។

“ឯវាយំ វត្តតេ កាយោ, កម្មយន្តេន យន្តិតោ;

សម្បត្តិ ច វិបត្យន្តា, នានាភាវោ វិបជ្ជតិ។

៥៧៥។

“ឥមំ កាយំ មមាយន្តិ, អន្ធពាលា បុថុជ្ជនា;

វឌ្ឍេន្តិ កដសិំ ឃោរំ, អាទិយន្តិ បុនព្ភវំ។

ឱលិ៩។

“ឥមំ កាយំ វិវជ្ជេន្តិ, គូថលិត្តំវ បន្នគំ;

ភវមូលំ វមិត្វាន, បរិនិព្ពិស្សន្តិនាសវា”តិ។ –

ឥមាហិ គាថាហិ តស្ស អសុភកថំ កថេសិ។ សោ សត្ថុ សម្មុខា អនេកាការវោការំ យាថាវតោ សរីរសភាវវិភាវនំ អសុភកថំ សុត្វា សកេន កាយេន អដ្ដីយមានោ ហរាយមានោ ជិគុច្ឆមានោ សំវិគ្គហទយោ សត្ថារំ វន្ទិត្វា, “លភេយ្យាហំ, ភន្តេ, ភគវតោ សន្តិកេ បព្ពជ្ជ”ន្តិ បព្ពជ្ជំ យាចិ។ សត្ថា សមីបេ ឋិតមញ្ញតរំ ភិក្ខុំ អាណាបេសិ – “គច្ឆ, ភិក្ខុ, ឥមំ បព្ពាជេត្វា ឧបសម្បាទេត្វា អានេហី”តិ។ សោ តំ តចបញ្ចកកម្មដ្ឋានំ ទត្វា បព្ពាជេសិ។ សោ ខុរគ្គេយេវ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណិ។ តេន វុត្តំ អបទានេ (អប។ ថេរ ១។៣។ ១០៦-១០៧) –

“សិទ្ធត្ថស្ស ភគវតោ, ថូបសេដ្ឋស្ស សម្មុខា;

វិចិត្តទុស្ស លគេត្វា, កប្បរុក្ខំ ឋបេសហំ។

“យំ យំ យោនុបបជ្ជាមិ, ទេវត្តំ អថ មានុសំ;

សោភយន្តោ មម ទ្វារំ, កប្បរុក្ខោ បតិដ្ឋតិ។

“អហញ្ច បរិសា ចេវ, យេ កេចិ មមវស្សិតា;

តម្ហាទុស្សំ គហេត្វាន, និវាសេម មយំ សទា។

“ចតុន្នវុតិតោ កប្បេ, យំ ទុក្ខំ ផុសយិំ អហំ;

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ, កប្បទុក្ខស្សិទំ ផលំ។

“ឥតោ ច សត្តមេ កប្បេ, សុចេឡអា អដ្ឋ ខត្តិយា;

សត្តរតនសម្បន្នា, ចក្កវត្តី មហព្ពលា។

“បដិសម្ភិទា ចតស្សោ...បេ... កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ។

អរហត្តំ បន បត្វា លទ្ធូបសម្បទា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នា អញ្ញំ ព្យាករោន្តី តា ឯវ គាថា អភាសិ។ តេនេវ តា ថេរីគាថា ជាតា។

តត្ថ នានាកុលមលសម្បុណ្ណោតិ, នានាកុលេហិ នានាការេហិ មលេហិ សម្បុណ្ណោ, កេសលោមាទិនានាវិធអសុចិកោដ្ឋាសភរិតោតិ អត្ថោ។ មហាឧក្ការសម្ភវោតិ, ឧក្ការោ វុច្ចតិ វច្ចកូបំ មត្តកវិយ មាតា, តត្ថកំ ការំ គារបរិវេណិតវច្ចកូបសណ្ឋានាយ មាតុ កុច្ឆិ ឋានំ “មហាឧក្ការោ”តិ អធិប្បេតោ។ សោ កុច្ឆិ សម្ភវោ ឧប្បត្តិដ្ឋានំ ឯតស្សាតិ មហាឧក្ការសម្ភវោ។ ចន្ទនិកំវាតិ ចន្ទនិកំ នាម ឧច្ឆិដ្ឋោទកគព្ភមលាទីនំ ឆឌ្ឌនដ្ឋានំ, យំ ចណ្ឌាលគាមទ្វារេ អសុចិភរិតមេវ ហោតិ, តាទិសន្តិ អត្ថោ។ បរិបក្កន្តិ, បរិណតំ បុរាណំ។ តេន មហា

ចណ្ឌាលគាមទ្វារេ និទាឃសមយេ ទុល្លភុសិតោ គេហេ ចស្សេត្ត ឧគេគន

សមុប្បន្នមហន្តតគោសអដ្ឋិចម្មត្យាទុលណ្ឌលេចមអសិជ្ឈលិកាទិនានាកុណបភរិតំ គណ្ឌមោឃកាលុមគ្គតំ គតិបមធិចសាតិក្កមេន នំជាត

កិមិកុលាកុលំ ឃុរិឃាតបសត្តាបកុថិតំ ឧបរិ ផេណបុព្ពុឡអកាតិ មុញ្ចន្តំ អភិនីលវណ្ណំ បរមទុគ្គន្ធំ ជេគុច្ឆំ ចន្ទនិកាចារំ នេវ ឧបគន្តុំ, ន

ទដ្ឋុំ អរហរូបំ ហុត្វា តិដ្ឋតិ, តថារូបោយំ កាយោតិ ទស្សេតិ។ សទា ទុគ្គន្ធមុលយោគតោ អសុចិបគ្ឃរណតោ ឧប្បាទជរាមរណេហិ

ឧទ្ទយាវតបរិបច្ចនកិច្ចនសភាវត្តា ច មហន្តោ គណ្ឌោ វិយាតិ មហាគណ្ឌោ។ សព្ពត្តេមេវ ទុក្ខវេទនានុពទ្ធត្តា គណ្ឌានំ សហនតោ

អសុចិនិស្សន្ទនតោ ច មហន្តោ វណោ វិយាតិ មហាវណោ។ បុព្ពរុហិរ សម្បុណ្ណោតិ, វុព្ពរុហិរេហិ វេវ ច ភរិតោ

“បុព្ពរុហិរសម្បុណ្ណោ”តិបិ បឋន្តិ, វុព្ពរុហិរតោ និក្ខន្តោតិ អត្ថោ។ អាបោបគ្ឃរណោ កាយោ, សទា សន្ទតិ បូតិកន្តិ, អយំ កាយោ

អាបោធាតុយា សទា បគ្ឃរណសីលោ, តញ្ច ខោ បិត្តសេម្ហសេទមុត្តាទិកំ បូតិកំ អសុចិមេវ សន្ទតិ, ន កទាចិ សុចិន្តិ អត្ថោ។

សដ្ឋិកណ្ឌរសម្ពទ្ធោតិ, គីវាយ ឧបរិមភាគតោ បដ្ឋាយ សរីរំ វិនទ្ធមានា សរីរស្ស បុរិមបច្ឆិមទក្ខិណវាមបស្សេសុ បវេធកំ បញ្ច បញ្ច

កត្វា វីសតិ, ហត្ថបាទេ វិនទ្ធមានា តេសំ បុរិមបច្ឆិមបស្សេសុ បញ្ច បញ្ច កត្វា ចត្តាលីសាតិ សដ្ឋិយា កណ្ឌរេហិ មហានហារូហិ សម្ពន្ធោ

ពទ្ធោ វិនទ្ធោតិ សដ្ឋិកណ្ឌរសម្ពទ្ធោ។ មំសលេបនលេបិតោតិ, មំសសង្ខាតេន លេបនេន លិត្តោ, នវមំសបេសិសតានុលិត្តោតិ អត្ថោ។

ចម្មកញ្ចុកសន្នទ្ធោតិ, ចម្មសង្ខាតេន កញ្ចុកេន សព្ពសោ ឱនទ្ធោ បរិយោនទ្ធោ បរិច្ឆិន្នោ។ បូតិកាយោតិ, សព្ពសោ បូតិគន្ធិកោ កាយោ។ និរត្ថកោតិ, និប្បយោជនោ។ អនេកាសុចិព្យាបិតំ កាយោ ចម្មាទិវិនិយោគេន សិយា សប្បយោជនោ, ន តថា មនុស្សកាយោតិ។ អដ្ឋិសង្ឃាតឃដិតោតិ, អតិរេកតិសតានំ អដ្ឋីនំ សង្ឃាតេន ឃដិតោ សម្ពទ្ធោ។ ន្ហារុសុត្តនិពន្ធនោតិ, សុត្តសទិសេហិ នវហិ ន្ហារុសតេហិ និពទ្ធោ។ នេកេសំ សំហតីភាវាតិ, ចតុមហាភូតជីវិតិន្ទ្រិយអស្សាសបស្សាសវិញ្ញាណាទីនំ សមវាយសម្ពន្ធេន យុត្តបេរកសមវាយេន យន្តំ វិយ ឋានាទិកិរិយាបថំ កប្បេតិ។

ធុវប្បយាតោ មរណាយាតិ, មរណស្ស អត្ថាយ ឯកន្តគាមិនោ, និព្ពត្តិតោ បដ្ឋាយ មរណំ បតិ បវត្តោ។ តតោ ឯវ មច្ចុរាជស្ស មរណស្ស សន្តិកេ ឋិតោ។ ឥធេវ ឆឌ្ឌយិត្វានាតិ, ឥមស្មិំយេវ លោកេ កាយំ ឆឌ្ឌេត្វា, យថារុចិតដ្ឋានគាមី អយំ សត្តោ, តស្មា “បហាយ គមនីយោ អយំ កាយោ”តិ ឯវម្បិ សក្កា ន កាតព្ពាតិ ទស្សេតិ។

អវិជ្ជាយ និវុតោតិ, អវិជ្ជានីវរណេន និវុតោ បដិច្ឆាទិតាទីនវោ, អញ្ញថា កោ ឯត្ថ សង្គំ ជនេយ្យាតិ អធិប្បាយោ។ ចតុគន្ថេនាតិ, អភិជ្ឈាកាយគន្ថាទិនា ចតុគ្គន្ថេន គន្ថេន គន្ថិតោ, គន្ថនិយការេន វិនទ្ធោ។ ឱឃសំសីទនោតិ, ឱឃនិយការេន កាមោឃាទីសុ ចតូសុ ឱឃេសុ សំសីទនកោ។ អនុសយការេន សន្តានេ អនុ អនុ សេន្តីតិ អនុសយា, កាមរាគាទយោ អនុសយា។ តេហិ ជាលេន ឱត្ថតោ អភិភូតោតិ អនុសយាជាលមោត្ថតោ។ មការោ បទសន្ធិករោ, គាថាសុខត្ថំ ទីឃំ កត្វា វុត្តំ។ កាមច្ឆន្ទាទិនា បញ្ចនីវរណេន យុត្តោ អធិមុត្តោតិ បញ្ចនីវរណេ យុត្តោ, ករណេ ភុម្មវចនំ។

កាមវិតក្កាទីហិ មិច្ឆាវិតក្កេហិ សមប្បិតោ សមង្គីភូតោតិ វិតក្កេហិ សមប្បិតោ។ តណ្ហាមូលេនានុគតោតិ, តណ្ហាសង្ខាតេន ភវមូលេន អនុពទ្ធោ។ មោហច្ឆាទនឆាទិតោតិ, សម្មោហសង្ខាតេន អាវរណេន បលិគុណ្ឋិតោ។ សព្ពមេតំ សវិញ្ញាណកំ ករជកាយំ សន្ធាយ វទតិ។ សវិញ្ញាណកោ ហិ អត្តភាវោ “ឆិន្នកចនេត្តិកោ, កិក្ខេច, ធាតាគតស្ស កាយោ តិដ្ឋតិ, អយញ្ចេវ កាយោ ពហិទ្ធា ច នាមរូប”ន្តិអាទីសុ (ធី. និ. ១.១.១៣៥) កាយោតិ វុច្ចតិ, ឯវាយំ វត្តេតិ កាយោតិ ឯវំ “នានាកុលមលសម្បុណ្ណោ”តិអាទិនា “អវិជ្ជាយ និវុតោ”តិអាទិនា ច វុត្តប្បការេន អយំ កាយោ វត្តតិ, វត្តន្តោ ច កម្មយន្តេន យន្តិតោ កម្មសង្ខាតេន យន្តេន យន្តិតោ សញ្ចិតោ។ យថា ចា វេមត្តំ គន្ត្វា ន សក្កោតិ, តថា សង្ខារិតោ សុខទុក្ខេសុ វត្តតិ បរិវត្តតិ។ សម្បត្តិ ច វិបត្យន្តាតិ យា ឯត្ថ សម្បត្តិ, សា វិបត្តិបរិយោសានា។ សព្ពញ្ហិ យោព្ពញ្ញំ ជរាបរិយោសានំ, សព្ពំ អារោគ្យំ ព្យាធិបរិយោសានំ, សព្ពំ ជីវិតំ មរណបរិយោសានំ, សព្ពោ សមាគមោ វិយោគបរិយោសានោ។ តេនាហ “នានាភាវោ វិបជ្ជតី”តិ។ នានាភាវោតិ, វិនាភាវោ វិប្បយោគោ, សោ កទាចិ វិប្បយុត្តកស្ស ចវនេន, កទាចិ វិប្បយុត្តិតព្ពស្ស ចវនេនាតិ វិវិធំ បជ្ជតិ បាបុណីយតិ។

យេមំ កាយំ មមាយន្តីតិ យេ អន្ធពាលា បុថុជ្ជនា ឯវំ អសុចិំ អនិច្ចំ អធុវំ ទុក្ខំ អសារំ ឥមំ កាយំ “មម ឥទ”ន្តិ គណ្ហន្តា មមាយន្តិ ឆន្ទរាគំ ឧប្បាទេន្តិ, តេ ជាតិអាទីហិ និរយាទីហិ ច ឃោរំ ភយានកំ អបណ្ឌិតេហិ អភិរមិតព្ពតោ កដសិសង្ខាតំ សំសារំ បុនប្បុនំ ជននមរណាទីហិ វឌ្ឍេន្តិ, តេនាហ “អាទិយន្តិ បុនព្ភវ”ន្តិ។

ឯវំ កាយំ ឧបចេន្តិ, ពុទ្ធលិង្គំច បស្សន្តិ យថា តាយ បុរិសោ ឞុលកាយោ ឌីឃកាយោ ពុទ្ធកាយំ អាសីចិនំ ទិស្វា ឧព្ភុត្ឋិតយតាយ ចា សប្បដិភយតាយ ចា ឧបចេន្តិ ន អល្លីយន្តិ, ឥចេវេចំ ឯវ បណ្ឌិតា កុលបុត្តា អសុចិការេន ខេពុន្នំ អតិក្ខានិការេន សប្បដិភយំ ពុទ្ធំ កាយំ ឧបចេន្តិ លក្ខណាកប្បហារេន បដហន្តិ។ តេ កចឡុល់ អចិន្ត្យ កចពលប្ពា ចរិត្វា លទ្ធ្វា អច្ចន្តរេច បហាយ តតោ ឥច សព្ពសោ អភាវចា និវាបនិវេសនាយ អនុបនិវេសនាយ ច តិណ្ណាភរណាទ្យាយ បរិតិណ្ណាយំស្សន្តីតិ។

កប្បទេវ្វការាចារណ្ណភា តិដ្ឋិតា។

៩។ ចក្កត្តបុទ្ធីបសេភទេវ្វការាចារណ្ណភា

ឧបចិត្តំអប្បតិក្លេសន្តិអាឌិកា អាយស្មតោ ឧបសេភទេវ្វស្ស កាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយំ កិរ បទុមុត្តរស្ស ភគវតោ កាលេ ហំសវតីនគរេ កុលគេហេ និព្ពត្តិត្វា ចយប្បត្តោ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា ធម្មំ សុណាមានោ សត្ថារំ ឯកំ ភិក្ខុំ សមន្តបាសាទិកានំ អគ្គដ្ឋានេ ឋបេន្តំ ទិស្វា សត្ថុ អធិការកម្មំ កត្វា តំ ឋានន្តរំ បត្ថេត្វា យាវជីវំ កុសលំ កត្វា ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ ពុទ្ធុប្បាទេ ភាលកការេ ខ្ទុបសារីបុត្តាតុល្លិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិ, ឧបសេនោតិស្ស នាមំ អហោសិ។ សោ ចយប្បត្តោ តយោ វេទេ ឧគ្គហេត្វា សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មំ សុត្វា បដិលទ្ធសទ្ធោ បព្ពជិត្វា ឧបសម្បទាយ ឯកវស្សិកោ “អរិយគព្ភំ ចឌ្ឍមី”តិ ឯកំ កុលបុត្តំ អត្តនោ សន្តិកេ ឧបសម្បាទេត្វា តេន សទ្ធិំ សត្ថុ សន្តិកំ គតោ។ សត្ថារា ចស្ស តស្ស អចស្សិកស្ស ភិក្ខុនោ សទ្ធិវិហារិកភាវំ សុត្វា, “អតិលហុំ ខោ ត្វំ, មោឃបុរិស, ពាហុល្លាយ អាចត្តោ”តិ (មហាច។ ៧៥) គរហិតោ “ឥទានាហំ យទិបិ បរិសំ និស្សាយ សត្ថារា គរហិតោ, បរិសំយេច បន និស្សាយ សត្ថុ បសំសោបិ ភវិស្សាមី”តិ ឧបស្សាយ កម្មំ ករោន្តោ នចិរស្សេច អរហត្តំ បាបុណិ។ តេន វុត្តំ អបទានេ (អប។ ថេរ ១។២។៥៩-៨៩) –

“បទុមុត្តរំ ភគវន្តំ, លោកជេដ្ឋំ នរាសភំ;

បព្ភារម្ហិ និសិន្នំ, ឧបគច្ឆិំ នរុត្តមំ។

“កណិការបុប្ផំ ទិស្វា, វណ្ដេ ឆេត្វានហំ តទា;

អលង្ករិត្វា ឆត្តម្ហិ, ពុទ្ធស្ស អភិរោបយិំ។

“បិណ្ឌបាតញ្ច បាទាសិំ, បរមន្នំ សុភោជនំ;

ញុទ្ធេត ភចេម ឋត្វ, សមេណ អដ្ឋ ភោឌឃិ៍

“អត្ថមាគិ មហាចិទោ, សឃម្ភ អក្កុប្ពុក្កលេហិ;

ព្ទុមិភា លត្តភាតេភ, បទមត្ថបចេច្ឆភា៍

“ទេឋភ ចិត្តប្បសាទេភ, សប្បត្តិមត្ថកោស្សមិ;

លត្តិសក្ខត្តិ ខេចិត្ថោ, ខេចទជ្ជ គទិស្សតិ៍

“ខុគចិសឋិក្ខត្តញ្ញា, ចក្កចត្តិ កចិស្សតិ;

បខេសទជ្ជ ចិប្ចុលំ, គណភាទោ អសខ្លិឃំ៍

“សឋសហស្សិទោ គបេ្យ, ឌក្កាគក្យលសម្ពចោ;

គោឋមោ ភាម កោទត្តភ, សត្ថា លោកេ កចិស្សតិ៍

“សាសភ ឌិត្ថមាភមិព្យមត្ថស្សត្តិ គមិស្សតិ;

ឋស្ស ឆមេមូស្ម ភាឃាភា, ឌូទមោ ឆមូតិម៉ូឋោ៍

“ហុបសេភោតិ ភាសេត, ទេហស្សតិ សត្ថុ សាចគោ;

សមត្តបិសាឌិគត្តា, អក្កុដ្ឋាតេ ឆមេស្សតិ៍

“ចទិមំ ចត្តទេឋ មឃ្យា កចា សខ្ទោ សម្ពហឋា;

ឆាទេមិ អត្តិមំ ខេហំ, ខេត្ថា មាទំ សចាហត៍

“បដិសម្ភិទា ចតស្សោ...បេ... កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ។

អរហត្តំ បន បត្វា សយម្បិ សន្តោ ធុតង្គធរោ សមាទាយ វត្តតិ, អញ្ញេបិ តទត្ថាយ សមាទបេតិ , តេន តំ ភគវា សមត្តបាសាទិកានំ អគ្គដ្ឋានេ ឋបេសិ។ សោ អបរេន សមយេន កោសម្ពិយំ កលហេ ឧប្បន្នេ ភិក្ខុសង្ឃេ ច ទ្វិធាភូតេ ឯកេន ភិក្ខុនា តំ កលហំ បរិច្ឆិន្ទិតុកាមេន “ឯតរហិ ខោ កលហោ ឧប្បន្នោ, សង្ឃោ ទ្វិធាភូតោ, កថំ នុ ខោ មយា បដិបជ្ជិតព្ព”ន្តិ បុដ្ឋោ វិវេកវាសតោ បដ្ឋាយ តស្ស បដិបត្តិំ កថេន្តោ –

៣៧៧។

“វិវិត្តំ អប្បនិគ្ឃោសំ, វាឡមិគនិសេវិតំ;

សេវេ សេនាសនំ ភិក្ខុ, បដិសល្លានការណា។

៣៧៨។

“សង្ការបុញ្ជា អាហត្វា, សុសានា រថិយាហិ ច;

តតោ សង្ឃាដិកំ កត្វា, លូខំ ធារេយ្យ ចីវរំ។

៣៧៩។

“នីចំ មនំ ករិត្វាន, សបទានំ កុលា កុលំ;

បិណ្ឌិកាយ ចរេ ភិក្ខុ, គុត្តទ្វារោ សុសំវុតោ។

៣៨០។

“លូខេនបិ វា សន្តុស្សេ, នាញ្ញំ បត្ថេ រសំ ពហុំ;

រសេសុ អនុគិទ្ធស្ស, ឈានេ ន រមតី មនោ។

៥៨០។

“អប្បិច្ឆោ ចេវ សន្តុដ្ឋោ, បវិវិត្តោ វសេ មុនិ;

អសំសដ្ឋោ គហដ្ឋេហិ, អនាគារេហិ ចូភយំ។

៥៨១។

“យថា ជឡោ វ មូគោ វ, អត្តានំ ទស្សយេ តថា;

នាតិវេលំ សម្ភាសេយ្យ, សង្ឃមជ្ឈម្ហិ បណ្ឌិតោ។

៥៨២។

“ន សោ ឧបវទេ កញ្ចិ, ឧបឃាតំ វិវជ្ជយេ;

សំវុតោ បាតិមោក្ខស្មិំ, មត្តញ្ញូ ចស្ស ភោជនេ។

៥៨៣។ “សុគ្គហីតនិមិត្តស្ស, ចិត្តស្សុប្បាទកោវិទោ;

សមថំ អនុយុញ្ជេយ្យ, កាលេន ច វិបស្សនំ។

៥៨៤។

“វីរិយសាតច្ចសម្បន្នោ, យុត្តយោគោ សទា សិយា;

ត ច អប្បត្វា ទុក្ខន្តំ, ចិស្សាសំ ឧឃ្យ បណ្ឌិតោ

៥៥ ៤

“ឧចំ ចិហនេយាតស្ស, ស្ត្ដិកាយស្ស កិក្ខុនោ;

ពឹឃត្តិ អាឃចា ឃនេ្ដា, តិត្ថាពិត្យាឆិកន្ឋពី”ពិ –

ឥមយា កាឆា អកាឃិ

ពត្វ ចិចិពត្តិ, ឌតចិចិត្វំ ស្មន្តា អនន្តាឌិ អប្បតិន្លោឃត្តិ, តិស្សន្ទំ ឃក្ខឃឌ្ឍឌតនហិតំ ចាត្យអយិកតិឃេចិពត្តិ, ឃឹហព្យាឈ្ឍឹបិចាត្យអយិកោហិ ចទិតំ ឥយិតាបិ ឌតចិចេចក៌េឃច ឌេស្សពិ បត្តឃេតាឃតកាចឌឹបតោតា ឃេតាឃតត្តិ, ឃឈិត្យំ អាឃឈិព្យត្តា ឃុត្តកាចេត ចឃតដ្ឋាតិ ឥឆ ឃេតាឃតត្តិ អឆិប្បេត៌ ឃដិឃល្លាតការណាពិ, ឃដិឃល្លាតតិយិត្វា, តាតានយុលោតា តិចេតូត្វា កយ្ឌ្ឍានតេឃច ចិត្តស្ស ឃដិ ឃដិ ឃយុគេច អល្លិឃតត្វា

ឧចំ កាចតាត្ញនូបំ ឃេតាឃតំ តិត្ថឹឃនេ្ដា ឃេតាឃតេ ឃនេ្ដាសំ ឌេស្សត្វា ឥឌាតិ ឌិចនាឌឹស្សបិ តំ ឌេស្សត្យំ “សំកានប្តុញ្ញា”ពិអាឌិ ទុត្វា ពត្វ សំកានប្តុញ្ញាពិ សំកានាតំ ប្តុញ្ញា សំកានប្តុញ្ញា, ពេតា កចចដ្ឋាតា អាហត្វាពិ អាហទិត្វា ពេតាពិ ពឆា អាហឌេចាត្យអក្ខណ្ឌហិ កាណោ ហិ ឥឌំ តិស្សក្កចចតំ ល្វតត្តិ ឃត្វល្វតនឌតល្វតាឌិតា ល្វត៌ អចណ្ណាយដ្ឋំ ឆានេឃ្យាពិ តិចាឃតាឌិចឃេត បរិហរេឃ្យ, ឧពោត ឌឹចឃនេ្ដាសំ ចឌពិ

តិច យតំ កទិត្វាតាពិ “អត្តយិឌំ, កិក្ខុចេ, ឌឹចិកាត”ត្តិអាឌិក៌ (ឥពិទុ ៥១; សំ តិ ១៥០) ស្មកេពាចាឌំ អត្យស្សទិត្វា តិហពយាតឌប្យំ ចិត្តំ កត្វា ឃបឌាតត្តិ ឈនេស្ម អចពណ្ឌនហិតំ; អត្យឈនត្តិ អនេ្ដា ពេតាហ “ក្យលិ ក្យល”ត្តិ ក្យលិ ក្យលត្តិ ក្យលេតា ក្យលំ, ក្យលិត្យប្តុត្តិយា ឈនបដិបាដិឃាពិ អនេ្ដា បិណ្ឌិកាឃាពិ យិស្សកកិក្ខាឃ, ឥយិតា បិណ្ឌបាពឃនេ្ដាសំ ចឌពិ ក្យត្តន្តានេទាពិ ស្មបិហិពចក្ខាឌិន្តានេទា ស្មសំទុពោតាពិ ហត្វក្យក្កន្ថាឌឹតំ អកាចេត ស្មដ្ឋ សំទុពោតា

ល្វពេលតបិ ចាពិ អបិឃនេ្ដា ឃយុន្ថេឃ, ចា-ឃនេ្ដា ចិកេប្យ ដ្ឋកឃេតបិ ល្វពេលតបិ អបេ្យតបិ ឃេត ពេតចិ ស្មលេកត ឥពទឹពនេត ឃត្តនេស្ស ឃយំ ឃយា ព្យេស្សឃ្យ ពេតាហ “តាត្តា បេត្វ នសំ ឆាហ្យ”ត្តិ តាត្តា បេត្វ នសំ ឆាហ្យត្តិ អត្តតា ឃឆាលឌ្ឍេពា អត្តា យឆ្ឍានាឌិនសំ ឆាហ្យំ បណឹពត្យា ត បេត្វឃ្យ ត បិពេហឃ្យ, ឥយិតា កិលិតបន្ថេឃបិ ឃនេ្ដាឃេឃា ឌស្សិតោ ពោពិ នឃេស្ម ពេឆចានណត្វំ បត ការណំ ចឌនេ្ដា នឃេស្ម អត្យកិន្ទស្ស, ឈាតេ ត នឃពឹ យតោ”ពិ អាហ ឥត្ថិឃសំចនយិ អបទិប្ធនេត្តស្ស ក្យពោ ចិក្ខិត្តចិត្តឃយាឆាតត្តិ អឆិប្បាឃោ

ឯវំ ចតូសុ បច្ចយេសុ សល្លេខបដិបត្តិំ ទស្សេត្វា ឥទានិ អវសិដ្ឋកថាវត្ថូនិ ទស្សេន្តោ "អប្បិច្ឆា ហោថា"តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ អប្បិច្ឆាតិ, អនិច្ឆា ចតូសុ បច្ចយេសុ ឥច្ឆារហិតោ, តេន ចតុព្ពិធបច្ចយេសុ តណ្ហុប្បាទចិត្តុប្បាទមាហ។ សន្តុដ្ឋាតិ, ចតូសុ បច្ចយេសុ យថាលាភសន្តោសាទិនា សន្តុដ្ឋា។ យោ ហិ –

"អតីតំ នានុសោចេយ្យ, នប្បជប្បេយ្យនាគតំ;

បច្ចុប្បន្នេន យាបេយ្យ, សោ 'សន្តុដ្ឋោ'តិ វុច្ចតី"តិ។

បវិវិត្តាតិ គណសង្គណិកំ បហាយ កាយេន បវិវិត្តា វូបកដ្ឋា។ ចិត្តវិវេកោ ហិ បនេតា ចក្ខុតិ។ ទសេវតិ សព្ពត្ថ ឃោនេតព្ពសព្ពសម្ពន្ធេន យុត្តិ។ អសំសដ្ឋាតិ ទស្សនសវនសមុល្លបនសម្ភោគកាយសំសគ្គានំ អភាវេន អសំសដ្ឋា យថាវុត្តសំសគ្គរហិតា។ វុត្តម្បិ, គហដ្ឋេហិ អនាគារេហិ ចាតិ ឧភយេហិបិ អសំសដ្ឋា។ ការណំ ហិ ឥធំ បច្ចត្តវចនំ។

អត្ថាតំ ទស្សេយ តថាតិ អជ្ឈត្ត អព្ភុកោបិ សមានោ យថា អជ្ឈត្តំ វា អព្ភុកោ វា, តថា អត្ថាតំ ទស្សេយ្យ, ឯវេតេ បរិកម្មិយបច្ចាហារមាហ។ អជ្ឈត្ត ច អព្ភុកោ វាតិ ច កាយានុលោមំ អស្សត្ថំ គតំ, សមុច្ចយត្ថោ ច វាសទ្ទោ។ នាតិវេលំ សម្ភាសេយ្យាតិ អតិវេលំ អតិក្កន្តបមាណំ ន ភាសេយ្យ, បត្តកាលំ អស្សាតិ អត្ថោ។ សញ្ញមញ្ញីហិ ភិក្ខុសង្ឃេ, ឧតសម្ភូវេ វា។

ន សោ ឧបវទេ កញ្ចីតិ សោ យថាវុត្តបដិបត្តិកោ ភិក្ខុ ហីនំ វា មជ្ឈិមំ វា ឧក្កដ្ឋំ វា ឃំកិញ្ចិ ន វាចាយ ឧបវទេយ្យ។ ឧបឃាតំ ចិវជ្ជយេតិ កាយេន ឧបឃាតំ បរិវិហេឋនំ វជ្ជេយ្យ។ សំវុតោ បាតិមោក្ខស្មិន្តិ បាតិមោក្ខម្បិ បាតិមោក្ខសំវរសីលេ សំវុតោ អស្ស, បាតិមោក្ខសំវរេន បិហិតកាយវាចោ ភវាតិ អត្ថោ។ មត្តញ្ញុ វស្ស ភោជនេតិ បរិយេសនបដិគ្គហណបរិភោគវិស្សជ្ជនេសុ ភោជនេ បមាណញ្ញូ ភវា។

សុគ្គហិតនិមិត្តស្សាតិ "ឯវំ មេ មនសិ ករោតោ ចិត្តំ សមាហិតំ អហោសី"តិ តំ អាការំ សល្លក្ខេត្វា សុដ្ឋុ គហិតសមាធិនិមិត្តោ អស្ស។ "សុគ្គហិតនិមិត្តា ហោថា"តិបិ បាឋោ, ហោថ ហោតីតិ អត្ថោ។ ចិត្តស្សុប្បាទកោវិទោតិ ឯវំ ភាវយតោ ចិត្តំ លីនំ ហោតិ, "ឯវំ ឧទ្ធត"ន្តិ លីនស្ស ឧទ្ធតស្ស ច ចិត្តស្ស ឧប្បត្តិការណេ កុសលោ អស្ស។ លីនេ ហិ ចិត្តេ ធម្មវិចយវីរិយបីតិសម្ពោជ្ឈង្គា ភាវេតព្ពា, ឧទ្ធតេ បស្សទ្ធិសមាធិឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គា។ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ បន សព្ពត្ថ ឥច្ឆិតព្ពោ។ តេនាហ ភគវា – "យស្មិំ ខោ, ភិក្ខវេ, សមយេ លីនំ ចិត្តំ ហោតិ, កាលោ តស្មិំ សមយេ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយា"តិអាទិ (សំ. និ. ៥.២៣៤)។ សមថំ អនុយុញ្ជេយ្យាតិ សមថភាវនំ ភាវេយ្យ, អនុប្បន្នំ សមាធិំ ឧប្បាទេយ្យ, ឧប្បន្នញ្ច យាវ វសីភាវប្បត្តិ, តាវ វឌ្ឍេយ្យ ព្រូហេយ្យាតិ អត្ថោ។ កាលេន ច វិបស្សនន្តិ យថាវុត្តំ សមាធិំ និព្ពេធភាគិយំ អបរិហានភាគិយំ ហានភាគិយំ ឋិតិភាគិយំ វា អកត្វា និព្ពេធភាគិយំ កត្វា កាលេន វិបស្សនញ្ច

ᩋᨶᩩᨿᩩᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ. ᩋᨳ ᩅᩣ ᨠᩣᩃᩮᨶ ᨧ ᩅᩥᨷᩔᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾᨳᩴ ᩋᨶᩩᨿᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩔ ᨳᩥᩁᩦᨽᩪᨲᨠᩣᩃᩮ ᩈᨾᩣᨵᩥᩴ ᩈᨾᩣᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩣᨵᩥᨣᨾᩣᨿ ᩅᩥᨷᩔᨶᩴ ᩋᨶᩩᨿᩩᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ. ᨿᨳᩣᩉ –

“ᩋᨳ ᩅᩣ ᩈᨾᩣᨵᩥᩃᩣᨽᩮᨶ, ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩈᨿᨶᩮᨶ ᩅᩣ;

ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩅᩥᩔᩣᩈᨾᩣᨷᩣᨴᩥ, ᩋᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩈᩅᨠ᩠ᨡᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨵ. ᨷ. ᪒᪗᪑-᪒᪗᪒);

ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ – “ᩅᩦᩁᩥᨿᩈᩣᨲᨧ᩠ᨧᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ. ᩈᨲᨲᨠᩣᩁᩮᩅᩣ ᩈᩣᨲᨧ᩠ᨧᩴ, ᩅᩦᩁᩥᨿᩔ ᩈᩣᨲᨧ᩠ᨧᩴ, ᨲᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ, ᩈᨲᨲᨷᩅᨲ᩠ᨲᩅᩦᩁᩥᨿᩮᩣ, ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᨷᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩅᩦᩁᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨿᩮᩣᨣᩮᩣ ᩈᨴᩣ ᨶᩥᨿᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᩴ ᨽᩣᩅᨶᩣᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᨿᩣ. ᨡᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩴ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᩋᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩔᩣᩈᩴ ᨶ ᩑᨿ᩠ᨿ ᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ. “ᩋᩉᩴ ᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩈᩦᩃᩮᩣ ᨫᩣᨶᩃᩣᨽᩦ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᩃᩣᨽᩦ ᩅᩥᨷᩔᨶᩴ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᩴ ᨷᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩣ ᩅᩥᩔᩣᩈᩴ ᨶ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

ᩑᩅᩴ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩔᩣᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩈᩮᩅᨶᩣᨴᩥᨶᩣ ᩅᩥᨷᩔᨶᩣᩅᩈᩮᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨿᩮᩣᨣᨲᩣᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮᨶ ᩅᩥᨵᩥᨶᩣ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩔ. ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣᨿᩔᩣᨲᩥ, ᨬᩣᨱᨴᩔᨶᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᩋᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᩔ. ᩈᩴᩈᩣᩁᩮ ᨽᨿᩔ ᩍᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ, ᨠᩣᨾᩣᩈᩅᩣᨴᨿᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᩣᩈᩅᩣ ᨡᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨡᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᩈᩴ ᨡᨿᨣᨾᨶᩮᨶ ᨧ ᩈᩏᨷᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩋᨶᩩᨷᩣᨴᩥᩈᩮᩈᨷᨽᩮᨴᩴ ᨴᩩᩅᩥᨵᨾ᩠ᨷᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᩋᨵᩥᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨷᩣᨷᩩᨱᩣᨲᩥ.

ᩑᩅᩴ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨲᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᩒᩅᩣᨴᩣᨶᩩᩈᩣᩈᨶᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨲᨳᩣᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩦᨷᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩣᩈᩥ.

ᩅᨣ᩠ᨣᨲ᩠ᨲᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣᨷᨴᩮᩈᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ.

ᩈᩥ. (ᩋᨷᩁ)-ᨠᩮᩣᨲᨾᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩅᩥᩉᩣᨲᩮᨿ᩠ᨿ ᩈᨠᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᩋᨷᩁᩔ ᨠᩮᩣᨲᨾᩅᨲ᩠ᨳᩩᩔ ᨠᨳᩣ. ᨠᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ? ᩋᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᩩᩁᩥᨾᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨠᨲᩣᨵᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩅᩮ ᩅᩥᩅᨭ᩠ᨭᩪᨷᨶᩥᩔᨿᩴ ᨠᩩᩈᩃᩴ ᩏᨷᨧᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨿ᩠ᨿᨠᩴ ᨠᩁᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨷᩩᩁᩮᨲᩁᨾᩮᩅ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᩏᨴᩥᨧ᩠ᨧᨻ᩠ᨷᩣᩉ᩠ᨾᨱᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨿᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩅᩮᨴᩣᨶᩴ ᨷᩣᩁᨣᩪ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ, ᩅᩣᨴᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩣᨴᩔ ᩏᨷᩁᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩉᩥᩴ ᨲᩉᩥᩴ ᩅᩥᨧᩁᨲᩥ. ᩋᨳ ᩋᨿ᩠ᨿᨠᩴ ᨠᩁᩅᩣ ᨴᩮᩅᩮ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩅᩁᨵᨾ᩠ᨾᨧᨠ᩠ᨠᩮ ᩋᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨿᨾᨠᨾᩉᩣᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᩅᩥᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩣᨳᨷᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩔ ᩋᨽᩥᨿᩣᨧᨶᩣᨿ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᩏᨷᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᨽᨣᩅᨲᩥ ᨩᩮᨲᩅᨶᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮ ᨷᨭᩥᩃᨴ᩠ᨵᩈᨴ᩠ᨵᩮᩤ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ. ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨧᩣᩁᩥᨠᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᩣᨱᩣᨷᩮᩈᩥ – “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᩍᨾᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᩉᩦ”ᨲᩥ. ᩈᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᨷᨻ᩠ᨻᩣᨩᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣ ᨲᨧᨷᨬ᩠ᨧᨠᩮᨶ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩣᩈᩃᨩᨶᨷᨴᩮ

គន្ត្វា តត្ថ ចិរំ វសិត្វា បុន សាវត្ថឹ បច្ចាគមិ។ តំ ពហុ ញាតកា ព្រាហ្មណមហាសាលា ឧបសង្កមិត្វា បយិរុបាសិត្វា និសិន្នា “ត្វម្បិ ហេវេក ពហុ សមណព្រាហ្មណា វិសារទ សុទ្ធិចារកា, តេសុ កតមេសំ ត្វ ខោ វាទកា តិត្ថិយាតិកោ, កថំ បដិបជ្ជន្តោ វិសារទោ សុទ្ធិំ”តិ បុច្ឆិំសុ។ ថេរោ តេសំ ធម្មំ បកាសេន្តោ –

៣៨៧។

“វិនាគតស្ស សកំ អត្ថំ, អចទេហិតេកស្សាច បរិច្ចជតិ;

យសោលទ្ធា អស្ស បតិរូបំ, សាមញ្ញំ អញ្ញបាកតស្ស។

៣៨៨។

“មិត្តំ ញាណ ច កល្យាណំ, សិក្ខា វិបុលំ សមាធាតិ;

សុស្សូសា ច ករុតិ, ឯតំ សមណស្ស បតិរូបំ។

៣៨៩។

“ពុទ្ធេសុ សការេចតា, ឆទេយ្យ អបចិតិ យថាក្វតំ;

សទ្ធា ច ចិត្តីការោ, ឯតំ សមណស្ស បតិរូបំ។

៣៩០។

“អាចារគោចរេ យុត្តោ, អាជីវោ សោធិតោ អគារយ្ហោ;

ចិត្តស្ស ច សណ្ឋបនំ, ឯតំ សមណស្ស បតិរូបំ។

៣៩១។

“ចារិត្តំ អថ ចារិត្តំ, ឥរិយាបថិយំ បសាទនិយំ;

អធិចិត្តេ ច អាយោគោ, ឯតំ សមណស្ស បតិរូបំ.

៩៨១.

“អារញ្ញកានិ សេនាសនានិ, បន្តានិ អប្បសទ្ទានិ;

ភជិតព្ពានិ មុនិនា, ឯតំ សមណស្ស បតិរូបំ.

៩៨២.

“សីលញ្ច ពាហុសច្ចញ្ច, ធម្មានំ បវិចយោ យថាភូតំ;

សច្ចានំ អភិសមយោ, ឯតំ សមណស្ស បតិរូបំ.

៩៨៣.

“ភាវេយ្យ ច អនិច្ចន្តិ, អនត្តសញ្ញំ អសុភសញ្ញញ្ច;

លោកម្ហិ ច អនភិរតិំ, ឯតំ សមណស្ស បតិរូបំ.

៩៨៩.

“ភាវេយ្យ ច ពោជ្ឈង្គេ, ឥទ្ធិបាទានិ ឥន្ទ្រិយានិ ពលានិ;

អដ្ឋង្គមគ្គមរិយំ, ឯតំ សមណស្ស បតិរូបំ.

“តណ្ហាបជហេយ្យ យុត្តិ, សព្ពលកេ អាសវេ បទាលេយ្យ;

វិហរេយ្យ វិប្បយុត្តោ, ឯវំ សមណស្ស បតិរូប”ន្តិ –

ឥមា គាថា អភាសិ។

តត្ថ វិជានេយ្យ សកំ អត្ថន្តិ, វិញ្ញុជាតិកោ បុរិសោ អត្តនោ អត្ថំ យាថាវតោ វិចារេត្វា ជានេយ្យ។ វិចារេន្តោ ច អវលោកេយ្យាថ បវេទនំ ឋាន លោកេ បុថុសមណព្រាហ្មណេហិ សម្មាសម្ពុទ្ធេន ច បច្ចត្តំ បវេទនំ, សមណោ។ តត្ថ ឯវំ និយ្យានិកំ, តំ ឧបលោកេយ្យ បញ្ញាចក្ខុនា បស្សេយ្យ។ ឋានេ ហិ នានាតិត្ថិយា សមណព្រាហ្មណា អនិច្ចេ “និច្ច”ន្តិ, អនត្តនិ “អត្តា”តិ, អសុភេ “សុភ”ន្តិ មិច្ឆាភិនិវេសិនោ អញ្ញមញ្ញំ វិរុទ្ធវាទា, តស្មា នេសំ វាទោ អនិយ្យានិកោ។ សម្មាសម្ពុទ្ធោ បន “សព្ពេ សង្ខារា អនិច្ចា, សព្ពេ ធម្មា អនត្តា, សន្តំ និព្ពាន”ន្តិ សយម្ភុញាណេន យថាភូតំ អត្ថញ្ញាយ បវេទេតិ, តស្មា “តស្ស វាទោ និយ្យានិកោ”តិ សត្ថុ សាសនមហត្តំ ឧបលោកេយ្យាតិ អត្ថោ។ យញ្ចេត្ថ អស្ស បតិរូបំ, សាមញ្ញំ អជ្ឈុបគតស្សាតិ, សាមញ្ញំ សមណភាវំ បព្ពជ្ជំ ឧបគតស្ស កុលបុត្តស្ស ឯវំ ឯត្ថ សាសនេ បព្ពជិតភាវេន វា បតិរូបំ យុត្តរូបំ សារុប្បំ អស្ស សិយា, តម្បិ អបលោកេយ្យ។

កឹ បន តន្តិ អាហ “មិត្តំ ឥធ ច កល្យាណ”ន្តិអាទិ។ ឥមស្មិំ សាសនេ កល្យាណមិត្តំ សេវិយមានំ សមណស្ស បតិរូបន្តិ យោជនា។ ឯវំ នយោ ឥតរេសុបិ។ កល្យាណមិត្តញ្ហិ និស្សាយ អកុសលំ បជហតិ, កុសលំ ភាវេតិ, សុទ្ធមត្តានំ បរិហរតិ។ សិក្ខា វិបុលំ សមាទានន្តិ វិបុលំ សិក្ខាសមាទានំ, មហតិយា និព្ពានាវហាយ អធិសីលាទិសិក្ខាយ អនុដ្ឋានន្តិ អត្ថោ។ សុស្សូសា ច គរូនន្តិ គរូនំ អាចរិយុបជ្ឈាយាទីនំ កល្យាណមិត្តានំ ឧបវាទស្ស សោតុកាមតា បរិចរិយា ច។ ឯតន្តិ កល្យាណមិត្តសេវនាទិ។

ពុទ្ធេសុ សគារវតាតិ សត្ថរិពុទ្ធេសុ “សម្មាសម្ពុទ្ធោ ភគវា”តិ គារវសោគោ គរុចិត្តីការោ។ ធម្មេ អបចិតិ យថាភូតំ អរិយធម្មេ យាថាវតោ អបចាយនំ អាទរេន អភិប្ជនំ។ សង្ឃេតិ អរិយសង្ឃេ ចិត្តីការោតិ សក្ការោ សម្មានំ។ ឯតន្តិ រតនត្តយគារវំ។

អាចារគោចរេ យុត្តោតិ កាយិកវាចសិកវីតិក្កមសង្ខាតំ អនាចារំ, បិណ្ឌបាតាទីនំ អត្ថាយ ឧបសង្កមិតុំ អយុត្តដ្ឋានភូតំ វេសិយាទិអគោចរញ្ច បហាយ កាយិកវាចសិកអវីតិក្កមសង្ខាតេន អាចារេន បិណ្ឌបាតាទីនំ អត្ថាយ ឧបសង្កមិតុំ យុត្តដ្ឋានភូតេន គោចរេន ច យុត្តោ សមន្នាគតោ, សម្បន្នអាចារគោចរោតិ អត្ថោ។ អាជីវោ សោធិតោតិ វេជ្ជកម្មាទិ ពុទ្ធបដិកុដ្ឋំ អនេសនំ បហាយ អនវជ្ជប្បាទេ បច្ចយេ សេវន្តស្ស អាជីវោ សោធិតោ ហោតិ សុវិសុទ្ធោ, សោធិតត្តា ឯវ អគារយ្ហោ វិញ្ញូហិ។ ចិត្តស្ស ច សណ្ឋបនន្តិ យថា ចត្តាទីនិ ខេត្តាទីសុ ឧបនិព្ពន្ធាបនេន អភិជ្ឈាទយោ នប្បវត្តន្តិ, ឯវំ ជិវ្ហំ ជិវ្ហាយតនាទីសុ សមាធិនា ចិត្តស្ស សម្មា ឋបនំ។ ឯតន្តិ

អាចារគោចរសម្បត្តិ អាជីវបារិសុទ្ធិ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារតាតិ ឯតំ តយំ.

ចារិត្តន្តិ ចរិត្វា បរិបូរេតព្ពសីលំ. វារិត្តន្តិ វិរតិយា អករណេន បរិបូរេតព្ពសីលំ. ឥរិយាបថមិទំ បសាទនីយន្តិ បរេសំ បសាទាវហំ អាកប្បសម្បត្តិនិមិត្តំ ឥរិយាបថនិស្សិតំ សម្បជញ្ញំ. អធិចិត្តេ ច អាយោគោតិ សមថវិបស្សនាសុ អនុយោគោ ភាវនា.

អារញ្ញកានីតិ អរញ្ញេ បរិយាបន្នានិ. បន្តានីតិ វិវិត្តានិ.

សីលន្តិ ចតុបារិសុទ្ធិសីលំ. ហេដ្ឋា ហិ កិត្តិតំ វុត្តំ, ឥធ អកិត្តិតំ វទតិ. ពាហុសច្ចន្តិ ពាហុស្សុតភាវោ. សោ ហិ ភាវនានុយោគស្ស ពហុការោ, ពោជ្ឈង្គកោសល្លអនុត្តរសីតិភាវអធិចិត្តយុត្តតាទីសុ សព្វា បវិចយពាហុលស្ស សមថវិបស្សនានុយោគោ សម្បជ្ជតិ. ធម្មានំ បវិចយោ យថាភូតន្តិ រូបារូបធម្មានំ អវិបរីតសលក្ខណតោ សាមញ្ញលក្ខណតោ ច បរិវីមំសា. ឦរិតា អធិបញ្ញាធម្មវិបស្សនាយាហ. សច្ចានំ អភិសមយោតិ ទុក្ខាទីនំ អរិយសច្ចានំ បរិញ្ញាភិសមយាទិវសេន បដិវេធោ.

ស្វាយំ សច្ចាភិសមយោ យថា ហោតិ, តំ ទស្សេតុំ “ភាវេយ្យា”តិអាទិ វុត្តំ. តត្ថ ភាវេយ្យ ច អនិច្ចន្តិ “សព្ពេ សង្ខារា អនិច្ចា”តិអាទិនា (ធ. ប. ២៧៧) អធិការតោ “យំ កិញ្ចិ រូបំ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្ន”ន្តិអាទិនា (វិភ. ១; សំ. និ. ១.៣៥) វិការតោ វា សព្ពសង្ខារេសុ អនិច្ចសញ្ញំ ភាវេយ្យ ឧប្បាទេយ្យ ចេវ វឌ្ឍេយ្យ ចាតិ អត្ថោ. អនត្តសញ្ញន្តិ, “សព្ពេ ធម្មា អនត្តា”តិ បវត្តំ អនត្តសញ្ញញ្ច ភាវេយ្យាតិ យោជនា. ឯវំ សេសេសុបិ. អសុភសញ្ញន្តិ, ករជកាយេ សព្ពស្មិម្បិ វា តេភូមកសង្ខារេ កិលេសាសុចិបគ្ឃរណតោ “អសុភា”តិ បវត្តំ សញ្ញំ. ទុក្ខសញ្ញាបរិវារា ហិ អយំ, ឯតេនេវ ចេត្ថ ទុក្ខសញ្ញាបិ គហិតាតិ វេទិតព្ពំ. លោកេបិ អភិរតិន្តិ សព្ពលោកេ តេភូមកេសុ សង្ខារេសុ អនភិរតិសញ្ញំ. ឯតេន អាទីនវានុបស្សនំ និព្ពិទានុបស្សនញ្ច វទតិ.

ឯវំ បន វិបស្សនាភាវនំ អនុយុញ្ជន្តោ តំ ឧស្សុក្កាបេន្តោ ឥមេ ធម្មេ ភាវេយ្យាតិ ទស្សេន្តោ “ភាវេយ្យ ច ពោជ្ឈង្គេ”តិ អាហ. តស្សត្ថោ – ពោធិយា សតិអាទិសត្តធម្មសាមគ្គិយា, ពោធិស្ស វា តំសមង្គិនោ បុគ្គលស្ស អង្គាតិ ពោជ្ឈង្គា, សតិអាទយោ ធម្មា. តេ សតិអាទិកេ សត្តពោជ្ឈង្គេ, ឆន្ទអាទីនិ ចត្តារិ ឥទ្ធិបាទានិ, សទ្ធាទីនិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ, សទ្ធាទីនិយេវ បញ្ច ពលានិ, សម្មាទិដ្ឋិអាទីនិ ចេវ អដ្ឋង្គអរិយមគ្គង្គានិ ច-សទ្ទេន សតិបដ្ឋានានិ សម្មប្បធានានិ ច គហិតានីតិ សព្វេបិ សត្តតិំសបោធិបក្ខិយធម្មេ ភាវេយ្យ ឧប្បាទេយ្យ ចេវ វឌ្ឍេយ្យ ច. តត្ថ ឯតេសំ បឋមមគ្គក្ខណេ ឧប្បាទនំ, ឧបរិមគ្គក្ខណេ ច វឌ្ឍនំ, ឯតំ សមយស្ស កិច្ចតោ វាទុប្បត្តិ.

ឯវំ ពោធិបក្ខិយសត្តតិំសធម្មេ ភាវេន្តោ យថា មគ្គស្ស ភាវនាភិសមយវសេន អភិសមេតិ, ឯវំ សមុទយស្ស បហានាភិសមយវសេន, និរោធស្ស សច្ឆិកិរិយាភិសមយវសេន អភិសមេតីតិ ទស្សេន្តោ “តណ្ហាបហេយ្យា”តិ ឆដ្ឋគាថាយាហ. តត្ថ តណ្ហាបហេយ្យាតិ, កាយតណ្ហាទិបភេទំ សព្វំ តណ្ហំ អរិយមគ្គេន អនវសេសតោ សមុច្ឆិន្ទេយ្យ, យោតំ វុច្ចតិ ទានំ, តេន សមន្នាគតត្តា យុតិ. សមូលកេ អាសវេ បហាលេយ្យាតិ កាមរាគាទិវសេន សមូលកេ កាមាសវាទិកេ សព្វេបិ អាសវេ ភិន្ទេយ្យ សមុច្ឆិន្ទេយ្យ. វិហរេយ្យ វិប្បមុត្តោតិ

ᩑᩅᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨶᩴ ᨸᩉᩦᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨵᩥ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩪᨸᨵᩥᨸᨭᩥᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩴ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩑᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᩮᩅᩴ ᩅᩥᩉᩁᨱᩴ,
ᩑᨲᩴ ᩈᨾᨱᩔ ᩈᨾᩥᨲᨸᩤᨸᩔ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨲᩮᩣ ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᩴ ᩈᩣᩁᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩑᩅᩴ ᨨᩮᨴᩮᩣ ᩈᨾᨱᩈᩣᩁᩩᨸ᩠ᨸᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩥᨲ᩠ᨲᨶᨾᩩᨡᩮᨶ ᩈᩣᩈᨶᩔ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᨽᩣᩅᩴ ᨲᨻ᩠ᨻᩥᨸᩁᩦᨲᨲᩮᩣ ᨻᩣᩉᩥᩁᨠᩈᨾᨿᩔ ᩋᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨽᩣᩅᩮᩈᩥ᪨
ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨾᩉᩣᩈᩣᩃᩣ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᩋᨽᩥᨸ᩠ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩣ ᩈᩁᨱᩣᨴᩦᩈᩩ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᩴᩈᩩ᪨

(ᩋᨸᩁ)-ᨠᩮᩣᨲᨾᨲ᩠ᩅᩮᩁᨠᩣᨨᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨴᩈᨠᨶᩥᨸᩤᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១១។ ឯកាទសនិបាតោ

១។ សំកិច្ចត្ថេរគាថាវណ្ណនា

ឯកាទសនិបាតេ កិំ តវត្ថោ វនេ តាតាតិអាទិកា អាយស្មតោ សំកិច្ចត្ថេរស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ វិវដ្ដូបនិស្សយំ កុសលំ ឧបចិនិត្វា ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ សាវត្ថិយំ ព្រាហ្មណមហាសាលកុលេ បដិសន្ធិំ គណ្ហិ។ តស្មិំ កុច្ឆិគតេយេវ មាតា ព្យាធិតា ហុត្វា កាលមកាសិ។ តស្សា សុសានំ នេត្វា ឈាបិយមានាយ គព្ភាសយោ ន ឈាយិ។ មនុស្សា សូលេហិ កុច្ឆិំ វិជ្ឈន្តា ទារកស្ស អក្ខិកោដិំ បហរិំសុ។ តេ តំ វិជ្ឈិត្វា អង្គារេហិ បដិច្ឆាទេត្វា បក្កមិំសុ។ កុច្ឆិបទេសោបិ ឈាយិ, អង្គារមត្ថកេ បន សុវណ្ណពិម្ពសទិសោ ទារកោ បទុមគព្ភេ និបន្នោ វិយ អហោសិ។ បច្ឆិមភវិកសត្តស្ស ហិ សិនេរុនា ឱត្ថរិយមានស្សបិ អរហត្តំ អប្បត្វា ជីវិតក្ខយោ នាម នត្ថិ។

បុនទិវសេ អាឡាហនដ្ឋានំ គតា មនុស្សា តថាបតិតំ ទារកំ ទិស្វា អច្ឆរិយព្ភុតចិត្តជាតា ទារកំ អាទាយ គាមំ បវិសិត្វា នេមិត្តកេ បុច្ឆិំសុ។ នេមិត្តកា “សចេ អយំ ទារកោ អគារំ អជ្ឈាវសិស្សតិ, យាវ សត្តមា កុលបរិវដ្ដា ទុគ្គតា ភវិស្សន្តិ។ សចេ បព្ពជិស្សតិ, បញ្ចហិ សមណសតេហិ បរិវុតោ វិចរិស្សតី”តិ អាហំសុ។ ញាតកា “ហោតុ, វឌ្ឍិតកាលេ អយ្យស្ស អយ្យស្ស សារិបុត្តត្ថេរស្ស សន្តិកេ តំ បព្ពាជេស្សាមា”តិ វត្វា សង្កុនា ឆិន្នក្ខិកោដិតាយ សំកិច្ចោតិ វទន្តា អបរភាគេ សំកិច្ចោតិ វោហរិំសុ។ សោ សត្តវស្សិកកាលេ អត្តនោ គព្ភគតស្សេវ មាតុ មរណំ, គព្ភេ ច អត្តនោ បវត្តិំ សុត្វា សំវេគជាតោ “បព្ពជិស្សាមី”តិ អាហ។ ញាតកា “សាធុ, តាតា”តិ ធម្មសេនាបតិស្ស សន្តិកំ នេត្វា, “ភន្តេ, ឥមំ បព្ពាជេថា”តិ អទំសុ។ ថេរោ តំ តចបញ្ចកកម្មដ្ឋានំ ទត្វា បព្ពាជេសិ។ សោ ខុរគ្គេយេវ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បត្វា តិំសមត្តេហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ អរញ្ញេ វិហរន្តោ តេ ចោរហត្ថតោ មោចេត្វា សយម្បិ តេ ចោរេ ទមេត្វា បព្ពាជេត្វា អញ្ញតរស្មិំ វិហារេ ពហូហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ វិហរន្តោ តេ វិវាទបសុតេ ទិស្វា “អញ្ញត្ថ គច្ឆាមី”តិ ភិក្ខូ អាបុច្ឆិ។ អយមេត្ថ សង្ខេបោ, វិត្ថារោ បន ធម្មបទវណ្ណនាយំ (ធ។ ប។ អដ្ឋ។ ១។សង្កិច្ចសាមណេរវត្ថុ) អាគតនយេន វេទិតព្វោ។ អថ តំ អញ្ញតរោ ឧបាសកោ ឧបដ្ឋាតុកាមោ អាសន្នដ្ឋានេ វាសំ យាចន្តោ –

៥៩៧។

“កិំ តវត្ថោ វនេ តាត, ឧជ្ជុហានោវ បាវុសេ;

វេរម្ភា រមណីយា តេ, បវិវេកោ ហិ ឈាយិន”ន្តិ –

បឃយំ កាឆយាហៈ ចំ ស្វត្វា ឆេទោ –

៣៨៧ៈ

“ឃទា អក្កាតិ ចេទប្ពទា, ចាទោតា ត្ផតិ បិច្ឆេយ;

សញ្ញា ទេយ អកិកិទត្តិ, ចិចេកបជិសញ្ញុតាៈ

៣៨៨ៈ

“អបល្ហទោ អល្ហសប្ពទោចា, សឹចឆិកាឃ តិកេតចារិកោ;

ក្តប្បាកឃទេតច ទេយ សតិ, សទេក្ខហស្វិ ចិទាកតិស្សិតំៈ

៩០០ៈ

“ឃញ្ចា អទេញ្ញា ត ទក្ខត្តិ, ទេឃា ច អទេញ្ញា ត ទក្ខតិ;

ស ទេច កិក្ខុ ស្ចំ ទេសតិ, កាទេយស្ស អតទេបក្ខចាៈ

៩០១ៈ

“អទេច្ឆាឌិកា បុត្ថុសិលិ, ទេកាតក្កលយិកាឃ្វតា;

អប្ពុទេសចាលសញ្ញាត្តា, ទេត ទេសលិ ទេយឃត្តិ យំៈ

៩០២ៈ

“ចសិចំ ទេយ អទទេញ្ញាស្ស, កត្ថទាស្ស ក្យហាស្ស ច;

សេនាសនេសុ បន្តេសុ, វាឡមិគនិសេវិតេ។

៤០១។

“‘ឥមេ ហញ្ញន្តុ វជ្ឈន្តុ, ទុក្ខំ បប្បោន្តុ បាណិនោ’;

សង្កប្បំ នាភិជានាមិ, អនរិយំ ទោសសំហិតំ។

៤០២។

“បរិចិណ្ណោ មយា សត្ថា, កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ;

ឱហិតោ គរុកោ ភារោ, ភវនេត្តិ សមូហតា។

៤០៣។

“យស្ស ចត្ថាយ បព្ពជិតោ, អគារស្មានគារិយំ;

សោ មេ អត្ថោ អនុប្បត្តោ, សព្ពសំយោជនក្ខយោ។

៤០៤។

“នាភិនន្ទាមិ មរណំ, នាភិនន្ទាមិ ជីវិតំ;

កាលញ្ច បដិកង្ខាមិ, និព្ពិសំ ភតកោ យថា។

៤០៥។

“ភាគិភត្តាយិ ធរណ៌, ភាគិភត្តាយិ ឌិចិត៍

កាលង្ហា បដិកន្លាយិ, សព្យញ្ញាតោ បតិស្សតោ”តិ៍ – ឰយា ការឆា អភាសិ;

តត្ត កិ៍ តចទេត្វា ចរេតិ កិត្តិ លិក្ខចិបល្លាសេត ច្ញុត្ត៍ ចរេត រេកា តចទេត្វា, កិ៍ បរេយាឌតត្តិ អទេត្វា៍ តាតាតិ ឥហទេសាយលោទេតាឃ តំ អត្តតោ បុត្តដ្ឋានេត ឥរេបត្វា អាលបតិ៍ ដ្ឋែហារេតាច បិច្ចុសេតិ ដ្ឋែហារេតា កិទ តាយ ឲកោ បត្ថរេតា, រេសា បត ពហតសន្តានេត្ត ខាហុរសាល្លិកត្តុទោ, តហំ តហំ សត្តុយាតសលិលៃ , ចស្សុកាលេ អសប្បារេយា, តស្មា ដ្ឋែហារេតា ចា បត្ថរេតា ឲតទេហិ បិច្ចុសការេល តច កិយត្តិរេយាតិ អទេត្វា៍ រេកាចិ បរេតត្ត “ដ្ឋែហារេតា តាយ ឲរេកា សក្យរេលា សិតំ ត សហតិ, ចស្សុការេល ចតក្យុរេដ្ឋ តិលិរេតា អឆ្នតិ”តិ ចឥត្តិ៍ រេតសំ យរេតត ដ្ឋែហាតស្ស ចិឃ សក្យលាស្ស បិច្ចុសការេល រេកា តច អទេត្វា ចរេតតិ? ខេចទេក្ខា ទេយលិឃា រេតតិ ខេចទេក្ខចាតា ចាឃត្តា កិ៍ រេត ទេយលិឃាតិ រេយាឌតា៍ រេកាចិ “ខេចទេក្ខា តាយ ឲកា បត្ថតក្យហា, បក្ខារេទា”តិ ច ចឥត្តិ៍ តញ្ហា ដាតំ កយតាកយតឃុត្តំ ឌតសក្ខាឆទហិតំ លាឃ្ឆកសប្យត្ត្ហា, តស្មា ខេចទេក្ខា ទេយលិឃា, ចរេត ចសិតុំ ឃុត្តត្ទុបិ៍ កស្មា? បចិរេចរេកា ហិ ឥសាឃិតំ ឃស្មា តាឌិសាតំ ឥសាឃិតំ ឃត្ត កត្តចិ បចិរេចរេការេយច ឰន្សិតរេត្ថា, តស្មា “ត្ទរិ អទេញ្ញដ្ឋាតំ អកត្តា ខេចទេក្ខាឃំ ចស, តាតា”តិ ចឥតិ៍ អឃរេញត្ត អធិប្បារេយា – ឃស្មា ឥសាឃិតំ បចិរេចកល្លេយ តិចាសថាសុរេក រេសតាសរេត លរេឆ្លរេយច ឥសាតាឥរេយា សព្យញ្ញត្តិ, ត អលរេឆ្ល, តស្មា ត ឲចទ្ទេប សិតការេល ឃត្ត កត្តចិ ចរេត ចសិតុំ សក្កា, ក្យហាបក្ខារាឌិសុ បត សក្កាតិ៍

ឲចំ ដ្ឋបិសរេកត ចុរេត្ត ខេឆទេ ចតាឥរេយា ឲច យំ ទរេយត្តីតិ ឥរេស្សរេត្តា “ឃឆា អក្ខាតិ”តិអាឌិយាហ៍ តស្សរេត្វា – ឃឆា បិច្ចុរេស ការេល អក្ខាតិ ចលិហកាតិ ខេចទេក្ខចារេតា តុឥតិ លិបតិ តិហទេតិ, ឲចរេយច រេយ ចិត្តំ ចិរេចកបដិសញ្ញាតា សញ្ញា អកិកិទត្តិ ចិរេចកដ្ឋាតំរេយច អាកឆ្នត្តិ៍

កិញ្ហា ? អបល្ហទេ ការញអចរេណ្ហា, អល្ហសក្ខរេចា អល្ហរេញា ការេកា, សិចមិកាឃ សុសាតដ្ឋារេត, តិរេកតចាទិរេកា តរេយច តិចាសតដ្ឋាតំ កត្វា ចិចទេលរេកា ដ្ឋប្បារេឃរេតច រេយ សតិ, សត្តុហស្មិំ ចិទាកតិស្សិតត្តិ, កាឃស្មិំ ចិទាក្ទុបសំហិតំ កាឃកតាសតិកឧដ្ឋាតំ យឃិ្ញា ដ្ឋប្បារេឃតិរេយច៍ ឲកឌិចសំ កិទ ខេឆទេ ការេកត ឈព្ទយាតំ យតុស្សក្យលាបំ បស្សិត្វា អសុកសញ្ញា បដិលភិ, តំ សត្តាឃ ឲចយាហ៍ រេតត ការេឃ សត្ថរេសា លត្តុទាកស្ស តត្តិតាឃ ចរេតរេយច ចសិតុកាេយាឃិត្វា ឥរេស្សតិ៍ ឃញ្ហាតិ ច-សរេត្តា សយុត្ហឃរេត្វា, រេតត អញ្ញាយិ យយ អទេញ្ញាចាសការេលំ សុលាហិតិ ឥរេស្សតិ៍ ឃំ បត្ថឌិតំ រេយត្តាចិហាទិតាឃ អរេលិកតិឃបទិក្លាទេតាឃ ច ទក្លិតត្ថាស្ស អភាចរេតា អរេញ្ញា រេសចកាឥរេយា ត ទក្លត្តិ៍ រេយា ច បត្ថឌិរេតា អរេញ្ញា រេកតចិ កិញ្ហាតបលិរេតាៃឆក្ទរេត ត ទក្លតិ តាឌិសាតំរេយច អភាចរេតា៍ ស រេច កិក្លុ សុចំ រេសតីតិ, រេសា កិក្លុ សយុឆ្នត្តកិរេលសកាយតាឃ សត្ថរេសា ចត្តការេយសុ អតរេបក្លចា អរេបក្លាទហិរេតា ឃត្ត កត្តចិ សុចំ រេសតិ៍ តស្ស អត្យសក្កិតបទិសក្កិតាភាចរេតា អទេញ្ញាយិញ្ញាយយិញ្ញូឌិសរេយចាតិ អទេត្វា៍

ឰឥាតិ បត្ថតចតាឌិតំ ទេយលិឃតំ ចសិតបុត្ថតញ្ហា ឥរេស្សតុំ “អរេឆ្នាឌិកា”តិអាឌិ ច្ញុត្ត៍ តត្ត ចសិតំ រេយតិ, ច្ញដ្ឋ បុត្ថំ យឃា៍

ចាត្បអបិកតិរេយចិរេតតិ, ឃឹហឡ្យ្ឈាឌឹហិ ចាត្បអបិរេកហិ ក្លបរេឃចិរេត ចរេត៑

ឃក្ខប្ឋ តាកិឌាតាយឹតិ, ត្ចរេយ រេឃ រេពឆិ បិលិរេតា ឃត្តា ក្លុឃត្តិអាឌិហិ បហរេលហិ ហឡ្ញាត្ត យាទិឃត្ត ឫង្គិប្បហាទាឌិហិ ចឡ្ឍ្អ្រ ឆាឌិឃត្ត, អរេឡ្ញាត ចា រេឃត រេពតឆិ អាការរេត ឌក្លួ បរេប្បាត្ត បិបុលត្តតិ; ៧ចិ រេធាឃឃំហិតំ បឌិឈឃំឃុត្តិ តរេតា ៧ច អតទិឃំ

ឡ្យាបិឌេចិហិឃាឌិប្បរេកឌ បិបឃក្ខប្ឋ ក្លប្បាឌិតំ តាកិឌាតាយិ, យិក្ខ្ឋាចិតរេក្កា ត ក្លប្បក្ត្របុរេឡ្ញាតិ រេយត្តាចិហាទិតំ ឌរេឃ្ស៊តិ៑

ត្ចឌាតិ “បទិចិរេណ្ហា”តិអាឌិតា អត្តរេតា កតកិច្ចតំ ឌរេឃ្ស៊តិ៑ តត្ថ បទិចិរេណ្ហាតិ ក្លបិឃិរេតា ឍ្លចាឌាត្យឃាឃតឹករេលចរេឃត៑ ឍ្លហិរេតាតិ ឍ្លរេទាហិរេតា៑ កទ្យរេកា ភាររេទាតិ កទ្យតរេទា លត្តភាររេទា៑

តាកិតក្តាយិយរេលត្តិ “កឆ ត្យ រេលា រេយ យរេលំ ឃិឃា”តិ យរេលំ ត ត្ចក្ខ្ឋាយិ៑ តាកិតក្តាយិ ឌឹចិតត្តិ “កឆ ត្យ រេលា អហំ ចិរំ ឌឹរេចឃ្យ”ត្តិ ឌឹចិតយិ ត ត្ចក្ខ្ឋាយិ៑ ៧រេតត យរេលរេល ឌឹចិរេត ច ឃយាតចិត្តតំ ឌរេឃ្ស៊តិ៑ កាលញ្ញា បឌិកក្លាយឹតិ បទិតិឡ្ញាតកាលំច អាករេយិ៑ តិឡ្ញាឃត្តិ តិឡ្ញាឃរេត្តា, កតិឃា កឆ្មុំ ករេទារេត្តា៑ កតរេកា ឃឆាតិ ឃឆា កតរេកា បរេឃ្ស៊ កឆ្មុំ ករេទារេត្តា កឆ្មុឃិឌ្ឋ អតកិតក្តរេត្តាបិ កឆ្មុំ ករេទារេត្តាច ឌិចឃក្លឃំ ក្លឌិក្លួតិ, ៧ចិ អហឃ្យិ ឌឹចិតំ អតកិតក្តរេត្តាបិ អត្តកាចឃ្ស៊ ឃាបរេតត យរេលំ អតកិតក្តរេត្តាបិ បទិរេឃាឃាតកាលំ បឌិកក្លាយឹតិ៑ រេឃឃំ ច្យត្តតឃរេយច៑

ឃំកិច្ចរេត្ថរេកាឆាចរេណ្ហតា តិដ្ឋិតា៑

៧កាឌឃតិបិតចរេណ្ហតា តិដ្ឋិតា៑

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១២។ ទ្វាទសកនិបាតោ

១។ សីលវត្ថេរគាថាវណ្ណនា

ទ្វាទសកនិបាតេ សីលមេវាតិអាទិកា អាយស្មតោ សីលវត្ថេរស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ វិវដ្ដូបនិស្សយំ កុសលំ ឧបចិនិត្វា ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ រាជគហេ ពិម្ពិសាររញ្ញោ បុត្តោ ហុត្វា និព្ពត្តិ, សីលវាតិស្ស នាមំ អហោសិ។ តំ វយប្បត្តំ រាជា អជាតសត្តុ មារេតុកាមោ ចណ្ឌំ មត្តហត្ថិំ អារោបេត្វា នានាវិធេហិ ឧបាយេហិ ឧបក្កមន្តោបិ មារេតុំ នាសក្ខិ បច្ឆិមភវិកស្ស អរហត្តំ អប្បត្វា អន្តរា ជីវិតន្តរាយាភាវតោ។ តស្ស បវត្តិំ ញត្វា ភគវា មហាមោគ្គល្លានត្ថេរំ អាណាបេសិ – “សីលវកុមារំ អានេហី”តិ។ ថេរោ ឥទ្ធិពលេន សទ្ធិំ ហត្ថិនា តំ អានេសិ។ កុមារោ ហត្ថិតោ ឱរុយ្ហ ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ភគវា តស្ស អជ្ឈាសយានុរូបំ ធម្មំ ទេសេសិ។ សោ ធម្មំ សុត្វា បដិលទ្ធសទ្ធោ បព្ពជិត្វា វិបស្សនាយ កម្មំ ករោន្តោ នចិរស្សេវ អរហត្តំ បត្វា កោសលរដ្ឋេ វសតិ។ អថ នំ អជាតសត្តុ “មារេថា”តិ បុរិសេ អាណាបេសិ។ តេ ថេរស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា ឋិតា ថេរេន កថិតំ ធម្មំ សុត្វា សញ្ជាតសំវេគា បសន្នចិត្តា ហុត្វា បព្ពជិំសុ។ ថេរោ តេសំ –

៦០៨។

“សីលមេវិធ សិក្ខេថ, អស្មិំ លោកេ សុសិក្ខិតំ។

សីលញ្ហិ សព្ពសម្បត្តិំ, ឧបនាមេតិ សេវិតំ។

៦០៩។

“សីលំ រក្ខេយ្យ មេធាវី, បត្ថយានោ តយោ សុខេ;

បសំសំ វិត្តិលាភញ្ច, បេច្ច សគ្គេ បមោទនំ។

៦១០។

“សីលវា ហិ ពហូ មិត្តេ, សញ្ញមេនាធិគច្ឆតិ;

ទុស្សីលោ បន មិត្តេហិ, ធំសតេ បាបមាចរំ។

៦១២។

“អវណ្ណញ្ច អកិត្តិញ្ច, ទុស្សីលោ លភតេ នរោ;

វណ្ណំ កិត្តិំ បសំសញ្ច, សទា លភតិ សីលវា។

៦១៣។

“អាទិ សីលំ បតិដ្ឋា ច, កល្យាណានញ្ច មាតុកំ;

បមុខំ សព្វធម្មានំ, តស្មា សីលំ វិសោធយេ។

៦១៤។

“វេលា ច សំវរំ សីលំ, ចិត្តស្ស អភិហាសនំ;

តិត្ថញ្ច សព្វពុទ្ធានំ, តស្មា សីលំ វិសោធយេ។

៦១៥។

“សីលំ ពលំ អប្បដិមំ, សីលំ អាវុធមុត្តមំ;

សីលមាភរណំ សេដ្ឋំ, សីលំ កវចមព្ភុតំ។

៦១៦។

“សីលំ សេតុ មហេសក្ខោ, សីលំ គន្ធោ អនុត្តរោ;

សីលំ វិលេបនំ សេដ្ឋំ, យេន វាតិ ទិសោទិសំ។

៦១៦។

“សីលំ សម្ពលមេវគ្គំ, សីលំ បាថេយ្យមុត្តមំ;

សីលំ សេដ្ឋោ អតិវាហោ, យេន យាតិ ទិសោទិសំ។

៦១៧។

“ឥធេវ និន្ទំ លភតិ, បេច្ចាបាយេ ច ទុម្មនោ;

សព្ពត្ថ ទុម្មនោ ពាលោ, សីលេសុ អសមាហិតោ។

៦១៨។

“ឥធេវ កិត្តិំ លភតិ, បេច្ច សគ្គេ ច សុមនោ;

សព្ពត្ថ សុមនោ ធីរោ, សីលេសុ សុសមាហិតោ។

៦១៩។

“សីលមេវ ឥធ អគ្គំ, បញ្ញវា បន ឧត្តមោ;

មនុស្សេសុ ច ទេវេសុ, សីលបញ្ញាណតោ ជយ”ន្តិ។ –

ឥមាហិ គាថាហិ ធម្មំ ទេសេសិ។

តត្ថ សីលមេវិធ សិក្ខេថ, អស្មិំ លោកេតិ ឥធាតិ, និបាតមត្តំ, ឥមស្មិំ សត្តលោកេ អត្ថកាមោ កុលបុត្តោ ចារិត្តវារិត្តាទិភេទំ អាទិតោ សីលមេវ សិក្ខេយ្យ, សិក្ខេត្វា ច តំ សុសិក្ខិតំ អខណ្ឌាទិភាវាបាទនេន សុដ្ឋុ សិក្ខិតំ សុបរិសុទ្ធំ បរិបុណ្ណញ្ច កត្វា សិក្ខេយ្យ. អស្មិំលោកេតិ វា ឥមស្មិំ សង្ខារលោកេ សិក្ខិតព្ពធម្មេសុ សីលំ អាទិតោ សិក្ខេយ្យ. ទិដ្ឋិសម្បត្តិយាបិ សីលស្ស បតិដ្ឋាភាវតោ អាហ “សីលំ ហិ”តិអាទិ. តត្ថ ហីតិ ការណវចនំ. យស្មា សីលំ សេវិតំ បរិចិតំ រក្ខិតំ មនុស្សសម្បត្តិំ, ទិព្វសម្បត្តិំ, និព្ពានសម្បត្តីតិ ឥមំ សព្វសម្បត្តិំ តំសមង្គិនោ សត្តស្ស ឧបនាមេតិ អាវហតិ.

សីលំ សព្វសម្បត្តិំ ឧបនាមេតីតិ សង្ខេបតោ វុត្តមត្ថំ វិត្ថារតោ ទស្សេន្តោ “សីលំ រក្ខេយ្យ”តិអាទិមាហ. តត្ថ រក្ខេយ្យាតិ គោបេយ្យ. បាណាតិបាតាទិតោ ហិ វិរមន្តោ វត្តបដិវត្តញ្ច បូរេន្តោ បដិបក្ខាភិភវនតោ តំ រក្ខតិ នាម. មេធាវីតិ បញ្ញវា, ឥទំ តស្ស រក្ខណូបាយទស្សនំ ញាណាញាណេន ហិស្ស សមាទានំ អវិកោបនញ្ច ហោតិ. បត្ថយានោតិ ឥច្ឆន្តោ. តយោ សុខេតិ តីណិ សុខានិ. សុខនិមិត្តំ វា “សុខ”ន្តិ អធិប្បេតំ. បសំសន្តិ កិត្តិំ, វិញ្ញូហិ វា បសំសំ. វិត្តិលាភន្តិ តុដ្ឋិលាភំ. “វិត្តលាភ”ន្តិ ច បឋន្តិ, ធនលាភន្តិ អត្ថោ. សីលវា ហិ អប្បមត្តតាយ មហន្តំ ភោគក្ខន្ធំ អធិគច្ឆតិ. បេច្ចាតិ កាលង្កត្វា. សគ្គេ បមោទន្តិ ទេវលោកេ ឥដ្ឋេហិ កាមគុណេហិ, មោទនញ្ច បត្ថយមានោតិ សម្ពន្ធោ. ឥធលោកេ បសំសំ វិត្តិលាភំ បរលោកេ ទិព្វសម្បត្តិយា មោទនញ្ច ឥច្ឆន្តោ សីលំ រក្ខេយ្យាតិ យោជនា.

សញ្ញមេនាតិ កាយាទីនំ សំយមេន. សំយតោ ហិ កាយទុច្ចរិតាទីហិ កញ្ចិ អវិហេឋេន្តោ អភយទានំ ទទន្តោ បិយមនាបតាយ មិត្តានិ លភតិ. ធំសតេតិ អបេតិ. បាបមាចរន្តិ បាណាតិបាតាទិបាបកម្មំ ករោន្តោ. ទុស្សីលញ្ហិ បុគ្គលំ អត្តកាមា សត្តា ន ភជន្តិ, អញ្ញទត្ថុ បរិវជ្ជន្តិ.

អវណ្ណន្តិ អគុណំ, សម្មុខា គរហំ វា. អកិត្តិន្តិ, អយសំ អសិលោកំ. វណ្ណន្តិ គុណំ. កិត្តិន្តិ សិលោកំ. បត្ថដយសំ. បសំសន្តិ សម្មុខា ថោមនំ.

អាទីតិ មូលំ. សីលញ្ហិ កុសលានំ ធម្មានំ អាទិ. យថាហ – “តស្មាតិហ ត្វំ, ភិក្ខុ, អាទិមេវ វិសោធេហិ កុសលេសុ ធម្មេសុ. កោ ចាទិ កុសលានំ ធម្មានំ? សីលញ្ច សុវិសុទ្ធ”ន្តិ (សំ. និ. ៥.៣៦៩). បតិដ្ឋាតិ អធិដ្ឋានំ. សីលញ្ហិ សព្វេសំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មានំ បតិដ្ឋា. តេនាហ – “សីលេ បតិដ្ឋាយ”តិអាទិ (សំ. និ. ១.២៣; ១៩២; បេដកោ. ២២; មិ. ប. ២.១.៩). កល្យាណានញ្ច មាតុកន្តិ សមថវិបស្សនាទីនំ កល្យាណធម្មានំ មាតុភូតំ, ជនកន្តិ, អត្ថោ. បមុខំ សព្វធម្មានន្តិ, សព្វេសំ បិ អនវជ្ជធម្មានំ បមុខំ មុខភូតំ, បវត្តិទ្វារន្តិ អត្ថោ. តស្មាតិ អាទិភាវាទិតោ. វិសោធយេតិ អក្ខណ្ឌាទិភាវេន សម្បាទេយ្យ.

វេលាតិ ទុច្ចរិតេហិ អនតិក្កមនីយដ្ឋេន វេលា, សីមាតិ អត្ថោ. វេលាយតិ វា ទុស្សីល្យំ ចលយតិ វិទ្ធំសេតីតិ វេលា. សំវរំ សីលំ កាយទុច្ចរិតាទីនំ ឧប្បត្តិទ្វារស្ស បិទហនតោ. អភិហាសនន្តិ តោសនំ អវិប្បដិសារហេតុតាយ ចិត្តស្សាភិប្បមោទនតោ. តិត្ថញ្ច

ᩈᨻ᩠ᨻᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᩅᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ, ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᨾᩃᨸ᩠ᨸᩅᩣᩉᩮᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨾᩉᩣᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩣᩅᨣᩣᩉᨶᩮᨶ ᨧ ᨶᩥᨲ᩠ᨲᩥᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩣ᪨

ᩈᩦᩃᩴ ᨻᩃᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩣᩁᩈᩮᨶᨸ᩠ᨸᨾᨴ᩠ᨴᨶᩮ ᩋᩈᨴᩥᩈᩴ ᨻᩃᩴ ᩈᩮᨶᩣᩅᩣᩉᨶᩮᩣ ᨧ᪨ ᩋᩣᩅᩩᨵᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨠᩥᩃᩮᩈᨾᩣᩁᩔ ᨨᩮᨴᨶᩮ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩴ ᨸᩉᩁᨱᩴ᪨ ᨣᩩᨱᩈᩥᩁᩦᩈᩮᩣᨽᩣᨠᩁᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩋᩣᨽᩁᨱᩴ᪨ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᩴ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩥᨶᩣᩈᩣᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲᩮᩣ ᨠᩅᨧᨾᨻ᩠ᨽᩩᨲᩴ᪨ “ᩋᨻ᩠ᨽᩥᨴ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᨸᨮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨽᩮᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩋᨸᩣᨿᨾᩉᩮᩣᨥᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩮ ᩈᩴᩈᩣᩁᨾᩉᩮᩣᨥᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩮ ᨧ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩉᩥ ᩋᩈᩴᩈᩦᨴᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩈᩮᨲᩩ᪨ ᨾᩉᩮᩈᨠ᩠ᨡᩮᩣᨲᩥ ᨾᩉᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣ᪨ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣᨲᩥ ᨸᨭᩥᩅᩣᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩥᩈᩣᩈᩩ ᩅᩣᨿᨶᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨩᨶᨾᨶᩮᩣᩉᩁᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨿᩮᨶ ᩅᩣᨲᩥ ᨴᩥᩈᩮᩣᨴᩥᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᩮᨶ ᩈᩦᩃᨣᨶ᩠ᨵᩮᨶ ᨲᩴᩈᨾᨦ᩠ᨣᩦ ᨴᩥᩈᩮᩣᨴᩥᩈᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᨴᩥᩈᩣ ᩅᩣᨿᨲᩥ᪨ “ᨴᩥᩈᩮᩣᨴᩥᩈᩣ”ᨲᩥᨸᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ, ᩑᩈ ᨴᩥᩈᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩈᨾ᩠ᨻᩃᨾᩮᩅᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᩃᩴ ᨶᩣᨾ ᨸᩩᨭᨽᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨿᨳᩣ ᨸᩩᨭᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᨩᩥᨥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᨶ ᨠᩥᩃᨾᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣᨸᩥ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨻᩃᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩴᩈᩣᩁᨠᨶ᩠ᨲᩣᩁᩴ ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨣᨲᨣᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨶ ᨠᩥᩃᨾᨲᩦᨲᩥ ᩈᩦᩃᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩴ ᩈᨾ᩠ᨻᩃᩴ᪨ ᨲᨳᩣ ᩈᩦᩃᩴ ᨸᩣᨳᩮᨿ᩠ᨿᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᩴ ᨧᩮᩣᩁᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩍᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨶᩥᨷ᩠ᨹᩣᨴᨶᨲᩮᩣ ᨧ᪨ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᩣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨲᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᨿᨳᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨸᩣᨸᩮᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨸᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲᩥᩅᩣᩉᩮᩣ, ᨿᩣᨶᩴ᪨ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩋᨶᩩᨸᨴ᩠ᨴᩩᨲᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨧ᩠ᨨᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩉᩮᨲᩩᨲᩣᨿ ᩈᩦᩃᩴ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩋᨲᩥᩅᩣᩉᩮᩣ᪨ ᨿᩮᨶᩣᨲᩥ ᨿᩮᨶ ᩋᨲᩥᩅᩣᩉᩮᨶ ᨿᩣᨲᩥ ᨴᩥᩈᩮᩣᨴᩥᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨣᨲᩥ ᨣᨲᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨲᩴ ᨲᩴ ᨴᩥᩈᩴ ᩈᩩᨡᩮᨶᩮᩅ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨

ᩍᨵᩮᩅ ᨶᩥᨶ᩠ᨴᩴ ᩃᨽᨲᩦᨲᩥ ᩍᨵᩃᩮᩣᨠᩮᨸᩥ ᨴᩩᩔᩦᩃᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣᨴᩦᩉᩥ ᨴᩪᩈᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᨴᩩᩔᩦᩃᩮᩣ ᨸᩣᨸᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ”ᨲᩥ ᨶᩥᨶ᩠ᨴᩴ ᨣᩁᩉᩴ ᩃᨽᨲᩥ᪨ ᨸᩮᨧ᩠ᨧ ᨸᩁᩃᩮᩣᨠᩮᨸᩥ ᩋᨸᩣᨿᩮ “ᨸᩩᩁᩥᩈᨶ᩠ᨲᨠᩃᩥ ᩋᩅᨩᩣᨲᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨿᨾᨸᩩᩁᩥᩈᩣᨴᩦᩉᩥ ᨧ ᨶᩥᨶ᩠ᨴᩴ ᩃᨽᨲᩥ᪨ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨶᩥᨶ᩠ᨴᨾᩮᩅ ᩃᨽᨲᩥ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᨾ᩠ᨾᨶᩮᩣ ᨻᩣᩃᩮᩣ ᩍᨵᩃᩮᩣᨠᩮ ᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᨧᩮᨲᨶᩣᨿ ᨴᩪᩈᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩁᩃᩮᩣᨠᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᨻᩣᩃᩮᩣ ᨴᩩᨾ᩠ᨾᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᩈᩦᩃᩮᩈᩩ ᩋᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᩦᩃᩮᩈᩩ ᨶ ᨮᨸᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨

ᩍᨵᩮᩅ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩃᨽᨲᩦᨲᩥ ᩍᨵᩃᩮᩣᨠᩮᨸᩥ ᩈᩩᨾᨶᩮᩣ “ᩈᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩈᩦᩃᩅᩣ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ”ᨲᩥ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩃᨽᨲᩥ᪨ ᨸᩮᨧ᩠ᨧ ᨸᩁᩃᩮᩣᨠᩮᨸᩥ ᩈᨣ᩠ᨣᩮ “ᩋᨿᩴ ᩈᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩈᩦᩃᩅᩣ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᩈᩉᨻ᩠ᨿᨲᩴ ᩏᨸᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩃᨽᨲᩥ᪨ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨾᩮᩅ ᩃᨽᨲᩥ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨵᩦᩁᩮᩣ ᨵᩥᨲᩥᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩈᩦᩃᩮᩈᩩ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩍᨵᩃᩮᩣᨠᩮ ᩈᩩᨧᩁᩥᨲᨧᩮᨲᨶᩣᨿ, ᨸᩁᩃᩮᩣᨠᩮ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨸᨭᩥᩃᩣᨽᩮᨶ ᩈᩩᨾᨶᩮᩣ ᩈᩮᩣᨾᨶᩔᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩦᩃᨾᩮᩅ ᩍᨵ ᩋᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᩅᩥᨵᩴ ᩈᩦᩃᩴ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩴ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩴ ᨲᩣᩅ ᨠᩣᨾᩃᩮᩣᨠᩮ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᨾᩉᩣᩈᩣᩃᩣᨴᩦᩈᩩ, ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩮ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩮ ᨧ ᩏᨸᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᩋᩣᩅᩉᨲᩥ, ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩈᨾᩣᨵᩥᨠᩔ ᨧ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩴ ᨸᨶ ᩈᨠᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᩣᨾᩮᨲᩦᨲᩥ ᩈᩦᩃᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᩮᩅ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ –

“ហីនេន ព្រហ្មចរិយេន, ខត្តិយេ ឧបបជ្ជតិ;

មជ្ឈិមេន ច ទេវត្តំ, ឧត្តមេន វិសុជ្ឈតី”តិ។ (ជា។ ១។៨។៧៥);

អាកង្ខេយ្យ ចេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ – “លាភី អស្សំ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារាន”ន្តិ (ម។ និ។ ១។៦៥), “សីលេស្វេវស្ស បរិបូរការី”តិ (ម។ និ។ ១។៦៥), “ឥជ្ឈតិ, ភិក្ខវេ, សីលវតោ ចេតោបណិធិ វិសុទ្ធត្តា”តិ (អ។ និ។ ៨។៣៥; ទី។ និ។ ៣។៣៣៧) ច។

លោកុត្តរសីលស្ស បន សព្ពសោ បហីនបដិបក្ខស្ស សត្តមភវតោ បដ្ឋាយ សំសារទុក្ខំ វិនិវត្តេន្តស្ស អគ្គភាវេ វត្តព្ពមេវ នត្ថិ។ បញ្ញវា បន ឧត្តមោតិ “បញ្ញវា បន បុគ្គលោ ឧត្តមោ បវរោ សេដ្ឋោយេវា”តិ បុគ្គលាធិដ្ឋានេន បញ្ញាយ ឯវ សេដ្ឋភាវំ វទតិ។ ឥទានិ សីលបញ្ញានំ សេដ្ឋភាវំ កិច្ចតោ ទស្សេន្តោ “សីលបញ្ញាណតោ ជយ”ន្តិ អាហ។ ជយន្តិ ច លិង្គវិបល្លាសោ ទដ្ឋព្ពោ, អហូតិ វា វចនសេសោ។ តត្ថ បធានដ្ឋេន បញ្ញាណំ, សីលតោ បញ្ញាណតោ ច បដិបក្ខជយោ។ ន ហិ សីលេន វិនា បញ្ញា សម្ភវតិ, បញ្ញាយ ច វិនា សីលំ កិច្ចករំ, អញ្ញមញ្ញូបការកញ្ចេតំ។ វុត្តញ្ហិ “សីលបរិធោតា បញ្ញា, បញ្ញាបរិធោតំ សីល”ន្តិ (ទី។ និ។ ១។៣១៧) មនុស្សេសុ ច ទេវេសូតិ ឥទំ តេសំ ឋានវិសេសទស្សនំ។ តត្ថ ហិ តានិ សវិសេសានិ វត្តន្តិ, សមាធិ បនេត្ថ សីលបក្ខិកោ បញ្ញាយ អធិដ្ឋានភាវតោ, បញ្ញាបក្ខិកោ វា ភាវេតព្ពតោ សីលាធិដ្ឋានតោ ច។

ឯវំ ថេរោ តេសំ ភិក្ខូនំ សីលមុខេន ធម្មំ ទេសេន្តោ អត្តនោ សុវិសុទ្ធសីលាទិគុណតាទីបនេន អញ្ញំ ព្យាកាសិ។

សីលវត្ថេរគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២។ សុនីតត្ថេរគាថាវណ្ណនា

នីចេ កុលម្ហីតិអាទិកា អាយស្មតោ សុនីតត្ថេរស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ បុញ្ញានិ ឧបចិនិត្វា ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ ពុទ្ធស្ស សុញ្ញកាលេ កុលគេហេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ ពាលជនេហិ សទ្ធិំ កីឡាបសុតោ ហុត្វា វិចរន្តោ ឯកំ បច្ចេកពុទ្ធំ គាមេ បិណ្ឌាយ ចរន្តំ ទិស្វា, “កិំ តុយ្ហំ សព្ពសោ វលិតសរីរស្ស វិយ សកលំ កាយំ បដិច្ឆាទេត្វា ភិក្ខាចរណេន, ននុ នាម កសិវាណិជ្ជាទីហិ ជីវិកា កប្បេតព្ពា? តានិ ចេ កាតុំ ន សក្កោសិ, ឃរេ ឃរេ មុត្តករីសាទីនិ នីហរន្តោ បច្ឆា វត្ថសោធនេន ជីវាហី”តិ អក្កោសិ។ សោ តេន កម្មេន និរយេ បច្ចិត្វា តស្សេវ កម្មស្ស វិបាកាវសេសេន មនុស្សលោកេបិ ពហូនិ ជាតិសតានិ បុប្ផឆឌ្ឌកកុលេ និព្ពត្តិត្វា តេន ជីវិកំ កប្បេសិ។ ឥមស្មិម្បិ ពុទ្ធុប្បាទេ បុប្ផឆឌ្ឌកកុលេ ឯវ និព្ពត្តេត្វា កណ្ណារសោធនកម្មេន ជីវិកំ កប្បេតិ ឃាសច្ឆាទនមត្តម្បិ អលភន្តោ។

ᩋᨳ ᨽᨣᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩪᩈᩈᨾᨿᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨧᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨾᩉᩣᨠᩁᩩᨱᩣᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᨾᩣᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᩅᩮᩣᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᨶᩦᨲᩔ ᩉᨴᨿᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨥᨭᩮ ᨸᨴᩦᨸᩴ ᩅᩥᨿ ᨸᨩ᩠ᨩᩃᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩪᨸᨶᩥᩔᨿᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨽᩣᨲᩣᨿ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨱ᩠ᩉᩈᨾᨿᩴ ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᨧᩦᩅᩁᨾᩣᨴᩣᨿ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨦ᩠ᨥᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᩁᩣᨩᨣᩉᩴ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨸᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨿᩔᩴ ᩅᩦᨳᩥᨿᩴ ᩈᩩᨶᩦᨲᩮᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᩣᩁᩈᩮᩣᨵᨶᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᩅᩦᨳᩥᩴ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᩈᩩᨶᩦᨲᩮᩣᨸᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨥᩣᩈᩩᨧ᩠ᨧᩣᩁᩈᨦ᩠ᨠᩣᩁᩣᨴᩥᨠᩴ ᩁᩣᩈᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨭᨠᩮᩈᩩ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨩᩮᨶᩣᨴᩣᨿ ᨸᩁᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨦ᩠ᨥᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᩁᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᨾᩣᨠᩩᩃᩉᨴᨿᩮᩣ ᨣᨾᨶᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨶᩥᩃᩦᨿᨶᩮᩣᨠᩣᩈᨬ᩠ᨧ ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩣᨩᩴ ᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᨸᩔᩮ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩮᨶ ᨸᩔᩮᨶ ᩋᨶᩩᨸᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩃ᩠ᩃᩦᨶᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨩᩃᩥᨠᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ “ᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᨨᩥᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩋᨸᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥᨸᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩔ ᩈᨾᩦᨸᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨠᩩᩈᩃᨾᩪᩃᩈᨬ᩠ᨧᩮᩣᨴᩥᨲᩴ ᩏᨸᨣᨲᩴ ᨾᩴ ᩈᩣᩁᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩣ ᨩᩣᨲᩥᨿᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨧ ᨶᩥᩉᩦᨶᨲᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩦᨽᩣᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᩃᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩉᨶ᩠ᨴᩔ ᩅᩮᩈᩣᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨠᩁᩅᩦᨠᩁᩩᨲᨾᨬ᩠ᨩᩩᨶᩣ ᩈᨠᩃᨶᨣᩁᨶᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩅᩁ-ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩮᨶ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩔᩁᩮᨶ “ᩈᩩᨶᩦᨲᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩃᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ ᩍᨾᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨩᩦᩅᩥᨠᩣᨿ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩩᨶᩦᨲᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᩋᨾᨲᩮᨶ ᩅᩥᨿ ᩋᨽᩥᩈᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᩊᩣᩁᩴ ᨸᩦᨲᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩔᩴ ᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᨧᩮ ᨾᩣᨴᩥᩈᩣᨸᩥ ᩍᨵ ᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣᩉᩴ ᨶ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨳ ᨾᩴ ᨽᨣᩅᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᩑᩉᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩣᩅᨴᩮᩅ ᩑᩉᩥᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨽᩣᩅᩮᨶ ᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᨬ᩠ᨧ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨾᨿᨸᨲ᩠ᨲᨧᩦᩅᩁᨵᩁᩮᩣ ᩅᩔᩈᨭ᩠ᨮᩥᨠᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ, ᨸᨬ᩠ᨧ ᨧ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨸᩔᨶᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨨᩊᨽᩥᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨴᨿᩮᩣ ᨴᩮᩅᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣᨶᩮᩣ ᨧ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨾᩔᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ –

“ᨲᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᨲᩣ ᩏᩊᩣᩁᩣ, ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣ ᨧ ᩍᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ;

ᩋᩣᨩᩣᨶᩦᨿᩴ ᨩᩣᨲᩥᨩᩁᩣᨽᩥᨽᩪᨲᩴ, ᩈᩩᨶᩦᨲᩴ ᨶᨾᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩈᨶ᩠ᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᩴ᪨

ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩴᨿᩮᩅ ᨴᩮᩅᩈᨦ᩠ᨥᨸᩩᩁᨠ᩠ᨡᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᩥᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩈᩴᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨲᨸᩮᨶ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨻᩉᩩᩃᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩈᩦᩉᨶᩣᨴᩴ ᨶᨴᩣᨸᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩣ, “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᩈᩩᨶᩦᨲ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᩩᩃᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ, ᨠᨳᩴ ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ, ᨠᨳᨬ᩠ᨧ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨸᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ –

᪄᪁᪀᪨

“ᨶᩦᨧᩮ ᨠᩩᩃᨾ᩠ᩉᩥ ᨩᩣᨲᩮᩣᩉᩴ, ᨴᩃᩥᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨽᩮᩣᨩᨶᩮᩣ;

ᩉᩦᨶᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨾᨾᩴ ᩋᩣᩈᩥ, ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᨨᨯ᩠ᨯᨠᩮᩣ᪨

៦២១។

“ជិគុច្ឆិតោ មនុស្សានំ, បរិភូតោ ច វម្ភិតោ;

នីចំ មនំ ករិត្វាន, វន្ទិស្សំ ពហុកំ ជនំ។

៦២២។

“អថទ្ទសាសិំ សម្ពុទ្ធំ, ភិក្ខុសង្ឃបុរក្ខតំ;

បវិសន្តំ មហាវីរំ, មគធានំ បុរុត្តមំ។

៦២៣។

“និក្ខិបិត្វាន ព្យាភង្គិំ, វន្ទិតុំ ឧបសង្កមិំ;

មមេវ អនុកម្បាយ, អដ្ឋាសិ បុរិសុត្តមោ។

៦២៤។

“វន្ទិត្វា សត្ថុនោ បាទេ, ឯកមន្តំ ឋិតោ តទា;

បព្ពជ្ជំ អហមាយាចិំ, សព្ពសត្តានមុត្តមំ។

៦២៥។

“តតោ ការុណិកោ សត្ថា, សព្ពលោកានុកម្បកោ;

‘ឯហិ ភិក្ខូ’តិ មំ អាហ, សា មេ អាសូបសម្បទា។

᪔᪖᪕. “ᩈᩮᩣᩉᩴ ᩑᨠᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᨲᨶ᩠ᨴᩥᨲᩣ.

ᩋᨠᩣᩈᩥᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩅᨧᨶᩴ, ᨿᨳᩣ ᨾᩴ ᩒᩅᨴᩦ ᨩᩥᨶᩮᩣ.

᪔᪖᪖.

“ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨷᨮᨾᩴ ᨿᩣᨾᩴ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨩᩣᨲᩥᨾᨶᩩᩔᩁᩥᩴ;

ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᩴ ᨿᩣᨾᩴ, ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨧᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩅᩥᩈᩮᩣᨵᨿᩥᩴ;

ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩮ ᨿᩣᨾᩮ, ᨲᨾᩮᩣᨡᨶ᩠ᨵᩴ ᨷᨴᩣᩃᨿᩥᩴ.

᪔᪖᪗.

“ᨲᨲᩮᩣ ᩁᨲ᩠ᨿᩣ ᩅᩥᩅᩈᩣᨶᩮ, ᩈᩪᩁᩥᨿᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᩴ ᨷᨲᩥ; (ᨴᩣ. ᪑.᪑᪑.᪖᪘);

ᩍᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣ ᨧ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ, ᨾᩴ ᨶᨾᩔᩥᩴᩈᩩ ᨷᨬ᩠ᨩᩃᩦ.

᪔᪖᪘.

“ᨶᨾᩮᩣ ᨲᩮ ᨷᩩᩁᩥᩈᩣᨩᨬ᩠ᨬ, ᨶᨾᩮᩣ ᨲᩮ ᨷᩩᩁᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾ;

ᨿᩔ ᨲᩮ ᩋᩣᩈᩅᩣ ᨡᩦᨱᩣ, ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ ᨾᩣᩁᩥᩈ.

᪔᪖᪙.

“ᨲᨲᩮᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨶ ᨾᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ, ᨴᩮᩅᩈᩘᨥᨷᩩᩁᨠ᩠ᨡᨲᩴ;

សីលំ បាតុករិត្វាន, ឆ្ពុយយត្តុ អការសធ៑

៤១៧៑

“តបេន ព្រហ្មចរិយេន, សំយមេន ទមេន ច;

ឯតេន ព្រាហ្មណោ ហោតិ, ឯតំ ព្រាហ្មណមុត្តម”ន្តិ៑ –

ញ្ញាយាហិ គាថាហិ សីហនាទំ នទិ៑

តត្ថ តីណេតិ លោកេ សត្តានិហីនោ៑ ឧត្តមនិកាយោ ហិ នាម សត្តានំ ឧបាទាយុបាទាយ, អយំ បន សត្តានិហីនេ បុគ្គលកុលេ ឧប្បន្នត្តា នសម្បន្នោ “តីណេ កុលេ ឧប្បន្នោ”តិ អាហ៑ តេន វុត្តំ – “តីណេតិ លោកេ សត្តានិហីនេ”តិ៑ ឧលិន្ទ្រាតិ ឧក្កដ្ឋោ, ឧលិន្ទ្រាបិ គេចិ កមាទិ ឈានសន្និធានស្ស លាភិនោ, អភិសិទ្ធត្តិនោ ហោន្តិ, អយំ បន សត្តានំ អភិសិទ្ធត្តិនាយ ហីនោ ឧច្ចំ ឧបដ្ឋបិតិតាកុលិកោ ឧស្សនយុត្តិ តេធគយិ អបស្សិ យេចាតិ នសម្បន្នោ “អប្បេកាដនោ”តិ អាហ៑ តីធកុលិកា ឧលិន្ទ្រាបិ គេចិ អតីធកយាឌីធា ហោន្តិ, យណ្ហាបន ន តធាតិ នសម្បន្នោ អាហ “ហីនកយំ យយំ អាសី”តិ៑ កីទិសន្តិ ចេ? អហោសិ បុប្ផច្ឆន្នកោ, ហត្ថចិកលស្ស ហត្ថធាតិ ចិយ ឧបធាទចសនាយំ ឆ្ពុយស្ស សយញ្ញា អហោសិ យជិធំ “បុប្ផច្ឆន្នកោ”តិ៑ យិលិតបុប្ផសន្ធទច្ឆុតាយ ចា ឧក្កាទក្ខយិយា ឯចំ វុត្តោ៑

ខីណ្ឌិតោតិ ខាតិយា ចេច កយុតា ច ហិញ្ញពុតោ៑ យតុស្សានត្តិ យតុស្សហិ៑ បទិក្ខេតាតិ អចញ្ញាតោ៑ ចម្ពិតោតិ លុំសិតោ៑ តីធំ យតំ កទិត្វានាតិ អញ្ញោ យតុស្ស សិនេទ្ទំ ចិយ ឧក្កិបិត្វា តេយំ បាឌបំសុតាបិ អត្តានំ នីហីនំ កត្វា បចត្តិយា តីធំ នីហីនំ យតំ កត្វា៑ ចន្ទិស្សំព្រាហ្មណំ ឌតន្តិ បុត្តុយហាឌនំ ឌិដ្ឋឌិដ្ឋកាលេ ចន្ទិ សិទសិ អញ្ជលិ កទោរន្តោ បណាមិ៑

អធាតិ អធិការត្ថទសិបនេ នីបាតោ៑ អដ្ឋសាសិន្តិ អដ្ឋក្ខិ៑ យកធាតត្តិ យកធា នាម ឌាតបធិនោ ទាឌកុយារា, តេយំ នីចាទសោ ឯនោកាបិ ឌតបដោ ទុញ្ញហិយា “យកធាត”ន្តិ វុត្តោ, យកធឌតបធស្សាតិ អត្ថោ៑ បុទុត្តយន្តិ ឧត្តយំ នកទំ៑

ញ្ញាកជ្ជិន្តិ កាឌ៑ បណ្ណុឌ៑ អហយាឃាទិន្តិ, “សុនីត, បណ្ណុខិត្វំ សក្ខិស្សសី”តិ សត្ថារា ញ្ញាកាសេ កតេ អហំ បណ្ណុឌ៑ អឃាទិ៑ អាឃុបសយ្យាតិ “ឯហិ, ភិក្ខូ”តិ សត្ថុ ចេតសទេត្ថន អាសិ ឧបសយ្យា៑ យធា យំ ញ្ញចនីតិ “ឯចំ សយចបុព្វាជូយំ ចិបស្សនំ ករចហី”តិ យធា យំ ញ្ញចទិ, តធា សត្ថុនោ ចេចំ អការិ បដិបត្តិ៑ ទត្តិយាតិអាទិ តស្សា បដិបត្តិយា ទេសស្សនំ៑ តត្ថ បុព្វេនិធាសដោកាលំ អកាកតំសដោកាលញ្ញា ធាហុកិច្ចន្តិ “បឋយំ យាមំយត្តុយំ យាម”ន្តិ អច្ចន្តសំយោកចសេន ឧបយោកចចនំ វុត្តំ៑ ន តធា អាសចក្ខុយតោកាលំ ឯកាកីសយយចសេន បចត្តនតោតិ “បត្តិយេ យាមេ”តិ កុមុចសេន វុត្តន្តិ ឧដ្ឋុត្វា៑ ធុន្ទោតិ សតក្កា ទេចទាជា៑ ព្រហ្មាតិ យហាព្រហ្មា៑ ធុត្តព្រហ្មក្ខសោណតោ អញ្ញោ សំ កាយទេចានំ

ព្រហ្មទត្តោ អាកាសេ ឋត្វាសេបចាតិ ឯវង្គាំ វណ្ណតិវេន្ទសោ សេហស យថា “រាជា អាគតោ”តិ។ តយស្សិស្វតិ កាសេយត ចាចាយ ច តយក្កាទំ អកាំស្យ។

តត្ថ កាសេយត កតំ តយក្កាទំ ឯសេស្សសេត្វា “បញ្ជាលី”តិ ចត្វា ចាចាយ កតំ ឯសេស្សតុំ “តសេយា សេត”តិអាទិ ឋត្វា។ សេឯចសញ្ញស្សទក្ខតត្តិ សេឯចក្កហសេហាត វ្របបត្តិសេឯចកាចសេតា ព្រហ្មាសេតាបិ កហិតា។ សិតំ បិត្យកទិត្វាតាតិ អត្តសេតា ខ្ចាឯស្ស យហប្យលតំ សេឯចព្រហ្មទត្តោ ក្យលសេយត្តិ តិស្សាយ សត្វា សិតំ បិត្វាកាសិ។ បិត្យកសេទាសេត្តា ច ត អសេញ្ញា ចិយ ឯសេត្ត ចិឯំសេសតិ, យ្យតាឆាតំ បត សេធាកំ ចិចទតិ, តត្តសេកាត ច អកិក្វតជិត្តាឋលិកយ្យត្តទស្មិសេយា អចហសិតតាទកាសសិយទីចិសេយា ស្បស្បក្កឯាឃសយ្គចា ឈតទស្មិសេយា តិក្ខយិត្វា តិក្ខត្តំ សត្វ យ្យតំ បឯក្ខិហំ កសេទាត្តិ, តំ ជិស្វា បច្ឆសេតា កច្ឆត្តាបិ សត្វា សិតំ បិត្វាកាសីតិ សញ្ញាតត្តិ។

តសេបតាតិ ធ្លក្រិយសំចសេទត, “ឆ្យតឆយ្យសយាឯាសេតតា”តិ សេកចិ។ សំយសេយតាតិ សីសេលត។ ឯសេយតាតិ បញ្ញាយ។ ព្រហ្មចទិសេយតាតិ អចសិដ្ឋសេសដ្ឋចទិយាយ។ ឲសេតតាតិ យថាធ្យសេត្តត តបិជិតា។ ព្រហ្មសេណា សេហាតិ ទាហិតបិបកាចសេតា។ ឲតត្តិ តបិជិ យថាធ្យត្តា។ ព្រហ្មលយ្យត្តយត្តិ វ្រត្តយំ ព្រហ្មលំ, ព្រហ្មសេលាស្យ ចា វ្រត្តយំ សត្តសេសដ្ឋំ, អហ្វតិ ចចតសេសសេសា។ ព្រហ្មលត្តិ ចា ព្រហ្មញ្ញាយាហ, ឲចំ វ្រត្តយំ ព្រហ្មញ្ញា, ត ជច្ចាជីតិ អធិប្បាសេយា។ ត ហិ ជាតិក្យលបសេឯសសេកាត្តសយត្តិអាឯសេយា អទិយកាចស្ស ការណំ, អធិសីលសិក្ខាឯសេយា ឲច បត ការណំ។ សេតតាហ –

“យថា សង្គាមជាតម្ហិ, ខិត្តម្ហិ មហាបថេ;

បត្យំ តត្ថ ជាសេយថ, ស្យចិកត្តំ យសេតាទយំ។

“ឲចំ សង្គាមក្វសេតស្យ, អត្តក្វសេត ប្យធុជ្ជសេត;

អតិសេទាចតិ បញ្ញាយ, សម្មាសម្ពុទ្ធសាចសេកា”តិ។ (ជា· ប· ៥៧-៥៨);

ឲចំ សេឆសេទា សេតហិ តិក្ខហិ ប្យដ្ឋិតយត្តំ ធ្លយាហិ កាថាហិ ចិស្សជ្ជសេត្តា សីហតាឯំ តជីតិ។

ស្យតីតសេត្តទកាថាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

ទ្វាឯសកតិបាតចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៣។ តេរសនិបាតោ

១។ សោណកោឡិវិសត្ថេរគាថាវណ្ណនា

តេរសនិបាតេ យាហុ រដ្ឋេតិអាទិកា អាយស្មតោ សោណស្ស កោឡិវិសស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ បុញ្ញានិ ឧបចិនិ។ អយំ កិរ អនោមទស្សិស្ស ភគវតោ កាលេ មហាវិភវោ សេដ្ឋិ ហុត្វា ឧបាសកេហិ សទ្ធិំ វិហារំ គន្ត្វា សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មំ សុត្វា បសន្នមានសោ សត្ថុ ចង្កមនដ្ឋានេ សុធាយ បរិកម្មំ ការេត្វា នានាវណ្ណេហិ បុប្ផេហិ សន្ថរិត្វា ឧបរិ នានាវិរាគវត្ថេហិ វិតានំ ពន្ធាបេសិ, តថា សត្ថុ ភិក្ខុសង្ឃស្ស ច ទីឃសាលំ ការេត្វា និយ្យាទេសិ។ សោ តេន បុញ្ញកម្មេន ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ បទុមុត្តរស្ស ភគវតោ កាលេ ហំសវតីនគរេ សេដ្ឋិកុលេ និព្ពត្តិ, សិរិវឌ្ឍោតិស្ស នាមំ អហោសិ។ សោ វយប្បត្តោ វិហារំ គន្ត្វា សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មំ សុណន្តោ សត្ថារំ ឯកំ ភិក្ខុំ អារទ្ធវីរិយានំ អគ្គដ្ឋានេ ឋបេន្តំ ទិស្វា, សយម្បិ តំ ឋានន្តរំ បត្ថេន្តោ សត្តាហំ មហាទានំ បវត្តេត្វា បណិធានមកាសិ។ សត្ថាបិ តស្ស បត្ថនាយ សមិជ្ឈនភាវំ ទិស្វា ព្យាករិត្វា បក្កាមិ។

សោបិ យាវជីវំ កុសលំ កត្វា ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ បរិនិព្ពុតេ កស្សបទសពលេ អនុប្បន្នេ អម្ហាកំ ភគវតិ ពារាណសិយំ កុលគេហេ និព្ពត្តិត្វា វិញ្ញុតំ បត្វា គង្គាតីរេ បណ្ណសាលំ ការេត្វា ឯកំ បច្ចេកពុទ្ធំ តេមាសំ ចតូហិ បច្ចយេហិ សក្កច្ចំ ឧបដ្ឋហិ។ បច្ចេកពុទ្ធោ វុដ្ឋវស្សោ បរិបុណ្ណបរិក្ខារោ គន្ធមាទនមេវ គតោ។ សោបិ កុលបុត្តោ យាវជីវំ តត្ថ បុញ្ញានិ កត្វា តតោ ចវិត្វា ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ អម្ហាកំ ភគវតោ កាលេ ចម្បានគរេ ឧសភសេដ្ឋិស្ស គេហេ បដិសន្ធិំ គណ្ហិ។ តស្ស បដិសន្ធិគ្គហណតោ បដ្ឋាយ សេដ្ឋិស្ស មហាភោគក្ខន្ធោ អភិវឌ្ឍិ។ តស្ស ជាតទិវសេ សកលនគរេ មហាសក្ការសម្មានោ អហោសិ, តស្ស បុព្វេ បច្ចេកពុទ្ធស្ស សតសហស្សគ្ឃនិករត្តកម្ពលបរិច្ចាគេន សុវណ្ណវណ្ណោ សុខុមាលតរោ ច អត្តភាវោ អហោសិ, តេនស្ស សោណោតិ នាមំ អកំសុ។ មហតា បរិវារេន វឌ្ឍតិ, តស្ស ហត្ថបាទតលានិ ពន្ធុជីវកបុប្ផវណ្ណានិ អហេសុំ, សតវិហតកប្បាសស្ស វិយ សម្ផស្សា បាទតលេសុ មណិកុណ្ឌលាវដ្ដវណ្ណានិ លោមានិ ជាយិំសុ។ វយប្បត្តស្ស តស្ស តិណ្ណំ ឧតូនំ អនុច្ឆវិកេ តយោ បាសាទេ ការេត្វា នាដកានិ ឧបដ្ឋាបេសុំ។ សោ តត្ថ មហតិំ សម្បត្តិំ អនុភវន្តោ ទេវកុមារោ វិយ បដិវសតិ។

អថ អម្ហាកំ សត្ថរិ សព្វញ្ញុតំ បត្វា បវត្តិតវរធម្មចក្កេ រាជគហំ ឧបនិស្សាយ វិហរន្តេ ពិម្ពិសាររញ្ញោ បក្កោសាបិតោ អសីតិយា គាមិកសហស្សេហិ សទ្ធិំ រាជគហំ អាគតោ, សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា ធម្មំ សុត្វា បដិលទ្ធសទ្ធោ មាតាបិតរោ អនុជានាបេត្វា សាសនេ បព្ពជិត្វា លទ្ធូបសម្បទោ សត្ថុ សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា, ជនសំសគ្គបរិហរណត្ថំ សីតវនេ វសន្តោ “មម សរីរំ សុខុមាលំ, ន ច សក្កា សុខេនេវ សុខំ អធិគន្តុំ, កាយំ កិលមេត្វា សមណធម្មំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ ឋានចង្កមមេវ អធិដ្ឋាយ, បធានមនុយុញ្ជន្តោ បាទតលេសុ ផោដេសុ ឧដ្ឋិតេសុបិ វេទនំ អជ្ឈុបេក្ខិត្វា ទឡ្ហំ វីរិយំ ករោន្តោ អច្ចារទ្ធវីរិយតាយ វិសេសំ និព្ពត្តេតុំ អសក្កោន្តោ, “ឯវំ វាយមន្តោបិ អហំ មគ្គំ វា ផលំ វា និព្ពត្តេតុំ ន សក្កោមិ, កិំ មេ បព្ពជ្ជាយ, ហីនាយាវត្តិត្វា ភោគេ ច ភុញ្ជិស្សាមិ, បុញ្ញានិ ច ករិស្សាមី”តិ ចិន្តេសិ។ សត្ថា

តស្ស ចិត្តាចារំ ញត្វា តត្ថ គន្ត្វា វីណូបមោវាទេន វីរិយសមតាយោជនវិធិំ ទស្សេន្តោ កម្មដ្ឋានំ សោធេត្វា គិជ្ឈកូដំ គតោ។ សោណត្ថេរោបិ សត្ថុ សម្មុខា ឱវាទំ លភិត្វា វីរិយសមតំ យោជេត្វា វិបស្សនំ ឧស្សុក្កាបេត្វា អរហត្តេ បតិដ្ឋាសិ។ តេន វុត្តំ អបទានេ (អប។ ថេរ ១។៥។២៥-៥២) –

“អនោមទស្សិស្ស មុនិនោ, លោកជេដ្ឋស្ស តាទិនោ;

សុធាយ លេបនំ កត្វា, ចង្កមំ ការយិំ អហំ។

“នានាវណ្ណេហិ បុប្ផេហិ, ចង្កមំ សន្ថរិំ អហំ;

អាកាសេ វិតានំ កត្វា, ភោជយិំ ពុទ្ធមុត្តមំ។

“អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វាន, អភិវាទេត្វាន សុព្វតំ;

ទីឃសាលំ ភគវតោ, និយ្យាទេសិមហំ តទា។

“មម សង្កប្បមញ្ញាយ, សត្ថា លោកេ អនុត្តរោ;

បដិគ្គហេសិ ភគវា, អនុកម្បាយ ចក្ខុមា។

“បដិគ្គហេត្វាន សម្ពុទ្ធោ, ទក្ខិណេយ្យោ សទេវកេ;

ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា, ឥមា គាថា អភាសថ។

“យោ សោ ហដ្ឋេន ចិត្តេន, ទីឃសាលំ អទាសិ មេ;

តមហំ កិត្តយិស្សាមិ, សុណាថ មម ភាសតោ។

“ឥមស្ស មច្ចុកាលម្ហិ, បុញ្ញកម្មសមង្គិនោ;

សហស្សឃុត្តស្សេទេហា, ស្ថបដ្ឋិស្សតិ ពាចទេគ៍

“ទេពត ឃាទេតតយំ ទេបិទេសា, ទេខចទេលាកំ កាមិស្សតិ;

អត្ថុទេមាឌិស្សទេទ ទេខចា, សម្បទេត្តា កុលសម្ពុទេច៍

“មហារេហ៍ ញ្ញុម៉ៃ្បួសដ្ឋិ, ទពតមត្តិកទេលបត៍;

ក្ឋជោការទេចន្ទទេបត៍, ញ្ញុម៉ៃ្បអញ្ញាចសិស្សតិ៍

“ពិំសកប្បសហស្សានិ, ទេខចទេលាទេក ទមិស្សតិ;

បញ្ចាឌីសតិ កប្បានិ, ទេខចទាខា កចិស្សតិ៍

“សត្តសត្តពិក្លត្យញ្ចា, ចក្កចត្តិ កចិស្សតិ;

ឃទេសាឆទសតាមា ទេព, សទេញ្ញុបិ ៦កតាមកា៍

“ទេច្ឆ សម្បត្តិ អត្ថុទេកាត្វា, ចទេឆ្ឆា ប្បុញ្ញាសញ្ចាយំ;

អដ្ឋឌីសតិកប្បមិ្បាទេកក្កចត្តិ កចិស្សតិ៍

“ពត្រាបិ ញ្ញុម៉ៃ្បួសចទ៊ំ, ចិស្សាកទេមុត មាបិត៍;

ខសសគ្គាចិចិត្ត ព៍, ប្បុទេមញ្ញាចសិស្សតិ៍

“អបទិទេមទេឃ្យ ញ្ញទេពា កទេប្ប, ក្ឋមិបិទេលិ មហិគ្គិទេកា;

ᩒᨠ᩠ᨠᩣᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᩣᨾᩮᨶ, ᩁᩣᨩᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩮ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨

“ᩈᩮᩣᩊᩈᩥᨲ᩠ᨳᩥᩈᩉᩔᩣᨶᩴ, ᩈᨻ᩠ᨻᩣᩈᩴ ᨸᩅᩁᩣ ᨧ ᩈᩣ;

ᩋᨽᩥᨩᩣᨲᩣ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨶᩦ, ᨶᩅ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨩᨶᩮᩔᨲᩥ᪨

“ᨶᩅ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨩᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨶᩦ ᨾᩁᩥᩔᨲᩥ;

ᨲᩁᩩᨱᩦ ᨧ ᨸᩥᨿᩣ ᨠᨬ᩠ᨬᩣ, ᨾᩉᩮᩈᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩁᩥᩔᨲᩥ᪨

“ᩒᨠ᩠ᨠᩣᨠᩴ ᨲᩮᩣᩈᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᩅᩁᩴ ᨠᨬ᩠ᨬᩣ ᩃᨽᩥᩔᨲᩥ;

ᩅᩁᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩣᨶ ᩈᩣ ᨠᨬ᩠ᨬᩣ, ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᨿᩥᩔᨲᩥ᪨

“ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩥᨲᩣ ᨧ ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ, ᨣᨾᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᨣᩩᨲ᩠ᨲᨾᩴ;

ᨩᩣᨲᩥᨽᩮᨴᨽᨿᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ, ᨽᨣᩥᨶᩦᩉᩥ ᩅᩈᩥᩔᩁᩮ᪨

“ᩑᨠᩣ ᨧ ᨠᨬ᩠ᨬᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᨵᩦᩉᩥ, ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᨲᩣ;

ᨾᩣ ᨶᩮᩣ ᨩᩣᨲᩥ ᨸᨽᩥᨩ᩠ᨩᩦᨲᩥ, ᨶᩥᨡᨱᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ᪨

“ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᨲᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩈᩥᩔᨲᩥ;

ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ ᨲᨴᩣ ᨽᩮᨴᩮᩣ, ᩒᨠ᩠ᨠᩣᨠᨠᩩᩃᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᩣ᪨

“ᨲᩮᩈᩴ ᨸᨩᩣ ᨽᩅᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩮᩣᩃᩥᨿᩣ ᨶᩣᨾ ᨩᩣᨲᩥᨿᩣ;

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩣᨶᩩᩈᨠᩴ ᨽᩮᩣᨣᩴ, ᩋᨶᩩᨽᩮᩣᩔᨲᩥᨶᨸ᩠ᨸᨠᩴ᪨

“តម្ហា កាយា ចវិត្វាន, ទេវលោកំ គមិស្សតិ;

តត្រាបិ បវរំ ព្យម្ហំ, លភិស្សតិ មនោរមំ។

“ទេវលោកា ចវិត្វាន, សុក្កមូលេន ចោទិតោ;

អាគន្ត្វាន មនុស្សត្តំ, សោណោ នាម ភវិស្សតិ។

“អារទ្ធវីរិយោ បហិតត្តោ, បទហំ សត្ថុ សាសនេ;

សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ, និព្វាយិស្សតិនាសវោ។

“អនន្តទស្សី ភគវា, គោតមោ សក្យបុង្គវោ;

វិសេសញ្ញូ មហាវីរោ, អគ្គដ្ឋានេ ឋបេស្សតិ។

“វុដ្ឋម្ហិ ទេវេ ចតុរង្គុលម្ហិ, តិណេ អនិលេរិតអង្គណម្ហិ;

ឋត្វាន យោគស្ស បយុត្តតាទិនោ, តតោត្តរិំ បារមតា ន វិជ្ជតិ។

“ឧត្តមេ ទមថេ ទន្តោ, ចិត្តំ មេ សុប្បណិហិតំ;

ភារោ មេ ឱហិតោ សព្វោ, និព្វុតោម្ហិ អនាសវោ។

“អង្គីរសោ មហានាគោ, អភិជាតោវ កេសរី;

ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា, ឯតទគ្គេ ឋបេសិ មំ។

“ᨷᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣ ᨧᨲᩔᩮᩣ...ᨷᩮ... ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩈᩣᩈᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨶ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᨧ –

᪕᪑᪑᪨

“ᨿᩣᩉᩩ ᩈᩮᨭ᩠ᨮ ᩈᨾᩩᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᩣ, ᩈᩮᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩔ ᨷᨭ᩠ᨮᩣ;

ᨸᩣᨩ᩠ᨫ ᨿᩮᨾᩪᩈᩩ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᩣ, ᩈᩮᩅᩣᨲᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᨷᩣᩁᨣᩪ᪨

᪕᪑᪒᪨

“ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᩃᩥᩈᩮᨭ᩠ᨮ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨩᩮᩉ, ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩁᩥ ᨠᩣᨧᩮᨿ;

ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩥᨠᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨩᩉᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᩅᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨

᪕᪑᪓᪨

“ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩦᩁᩥᨿᩔ ᨷᨿᨲ᩠ᨲᩔ, ᨴᩥᩉᩥᨲᩣᩈᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ;

ᩈᩦᩃᩴ ᩈᨾᩣᨵᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨧ, ᩅᩥᩁᩥᨿᩴ ᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨

᪕᪑᪔᪨

“ᨿᨳᩣᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩋᨷᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨷᨶ ᨠᩁᩦᨿᨲᩥ;

ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩦᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᨷᨿᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ, ᨲᩮᩈᩴ ᨧᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩈᩅᩣ᪨

᪕᪑᪕᪨

“យេសញ្ច សុសមារទ្ធា, និច្ចំ កាយគតា សតិ;

អកិច្ចំ តេ ន សេវន្តិ, កិច្ចេ សាតច្ចការិនោ;

សតានំ សម្បជានានំ, អត្ថំ គច្ឆន្តិ អាសវា។

៤២៧។

“ឧជុមគ្គម្ហិ អក្ខាតេ, គច្ឆថ មា និវត្តថ;

អត្តនា ចោទយត្តានំ, និព្វានមភិហារយេ។

៤២៨។

“អច្ចារទ្ធម្ហិ វីរិយម្ហិ, សត្ថា លោកេ អនុត្តរោ;

វីណោបមំ ករិត្វា មេ, ធម្មំ ទេសេសិ ចក្ខុមា;

តស្សាហំ វចនំ សុត្វា, វិហាសិំ សាសនេ រតោ។

៤២៩។

“សមថំ បដិបាទេសិំ, ឧត្តមត្ថស្ស បត្តិយា;

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា, កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ។

៤៣០។

“នេក្ខម្មេ អធិមុត្តស្ស, បវិវេកញ្ច ចេតសោ;

អព្យាបជ្ឈាធិមុត្តស្ស, ឧបាទានក្ខយស្ស ច។

៩៣០។

“តណ្ហក្ខយាធិមុត្តស្ស, អសម្មោហញ្ច ចេតសោ;

ទិស្វា អាយតនុប្បាទំ, សម្មា ចិត្តំ វិមុច្ចតិ។

៩៣១។

“តស្ស សម្មា វិមុត្តស្ស, សន្តចិត្តស្ស ភិក្ខុនោ;

កតស្ស បតិចយោ នត្ថិ, ករណីយំ ន វិជ្ជតិ។

៩៣២។

“សេលោ យថា ឯកឃនោ, វាតេន ន សមីរតិ;

ឯវំ រូបា រសា សទ្ទា, គន្ធា ផស្សា ច កេវលា។

៩៣៣។

“ឥដ្ឋា ធម្មា អនិដ្ឋា ច, នប្បវេធេន្តិ តាទិនោ;

ឋិតំ ចិត្តំ វិសញ្ញុត្តំ, វយញ្ចស្សានុបស្សតី”តិ។ – ឥមា គាថា អភាសិ;

តត្ថ យាហុ រដ្ឋេ សមុក្កដ្ឋោតិ យោ អហុ អហោសិ អង្គរដ្ឋេ អសីតិយា គាមិកសហស្សេហិ ភោគសម្បត្តិយា ឥស្សរិយសម្បត្តិយា ច សម្មា

អតិវិយ ឧក្កដ្ឋោ សេដ្ឋោ។ រញ្ញោ អង្គស្ស ចម្បាតិ ចតូហិ សង្គហវត្ថូហិ បរិសាយ រញ្ជនដ្ឋេន រញ្ញោ អង្គាធិបតិនោ ពិម្ពិសារស្ស បរិចារកតោ គហបតិវិសេសោ តស្ស រដ្ឋេ កុដុម្ពិកោ អហូតិ ឃោសេតព្ពោ។ ឋានំ ធម្មស្ស ឧក្កដ្ឋោតិ សោ សោណោ អនុត្តរហិ លោកុត្តរធម្មស្ស ឧក្កដ្ឋោ ជាតោ, គិហិកាលេបិ គេហិធិ ឧក្កដ្ឋោយេវ ហុត្វា ពុទ្ធាតិ បព្ពជិតកាលេបិ ឧក្កដ្ឋោយេវ ហោតីតិ អត្ថានយេន បទំ វិយ ទស្សិតំ។ ទុក្ខស្ស បារគូតិ សកលស្ស វដ្ដទុក្ខស្ស បារំ បរិយន្តំ គតោ, ឯតេន ធម្មស្ស ឧក្កដ្ឋោតិ អវិសេសេន វុត្តំ ឧក្កដ្ឋភាវំ វិសេសេតិ អរហត្តាធិគមទីបនតោ។

ពុទ្ធាតិ ញាយ បដិបត្តិយា ទុក្ខបារគូ ជាតោ, អញ្ញាបទេសេន តំ ទស្សេន្តោ “បញ្ច ឆិន្ទេ”តិ គាថមាហ។ តស្សត្ថោ – អបាយកាមសុគតិសម្បាបកានិ បញ្ចោរម្ភាគិយានិ សំយោជនានិ បុរិសោ សត្ថេន បាទេ ពទ្ធរជ្ជុំ វិយ ហេដ្ឋិមេន មគ្គត្តយេន ឆិន្ទេយ្យ, រូបារូបភវសម្បាបកានិ បញ្ច ឧទ្ធម្ភាគិយានិ សំយោជនានិ បុរិសោ គីវាយ ពទ្ធរជ្ជុំ វិយ អគ្គមគ្គេន ជហេយ្យ, ឆិន្ទេយ្យ, ឯវំ បន ឧទ្ធម្ភាគិយសំយោជនានំ បហានាយ បញ្ច សទ្ធាទីនិ ឥន្ទ្រិយានិ ឧត្តរិ ភាវយេ ភាវេយ្យ។ ឯវំភូតោ បន ភិក្ខុ រាគសង្គោ ទោសមោហមានទិដ្ឋិសង្គោតិ បញ្ចន្នំ សង្គានំ អតិក្កមេន បញ្ចសង្គាតិគោ ហុត្វា, កាមោឃោ, ភវោឃោ, ទិដ្ឋោឃោ, អវិជ្ជោឃោតិ ចតុន្នំ ឱឃានំ តិណ្ណត្តា ឱឃតិណ្ណោតិ វុច្ចតិ។

អយញ្ច ឱឃតរណបដិបត្តិ សីលាទីនំ បារិបូរិយាវ ហោតិ, សីលាទយោ ច យថាធិប្បាយេន បារិបូរិំ គច្ឆន្តិ, ន អញ្ញថាតិ ទស្សេន្តោ “ឧត្តជ្ជអស្សា”តិ គាថមាហ។ តត្ថ ឧត្តជ្ជអស្សាតិ ឧក្កដ្ឋជ្ឈានស្ស។ យតោ ហិ ឧត្តមការវុត្តិយា ពុទ្ធការេន នយញ្ញ វិយាតិ “នយញ្ញ”តិ វុច្ចតិ។ បយុត្តស្សាតិ សតិវេបុល្លេន បយោគំ អាបន្នស្ស។ ពាហិរានស្ស អាយតនេសុ អាសវេតោ, ភាវេសុ អជិតរាគស្សាតិ អត្ថោ។ សីលំ សមាធិ បញ្ញា ច, បារិបូរិំ ន គច្ឆតីតិ តស្ស សីលាទីនំ បដិបក្ខវិធាតោ លោកិយេនាបិ តាវ សីលាទិកេន បារិបូរិំ ន គច្ឆតិ, បគេវ លោកុត្តរេន។

តត្ថ ការណមាហ “យញ្ហិ កិច្ច”ន្តិអាទិនា។ ភិក្ខុនោ ហិ បព្ពជិតកាលតោ បដ្ឋាយ អបរិយាបន្នសីលក្ខន្ធគោបនំ អនុញ្ញាតានេវ ធុតង្គបរិហរណំ ភាវនារាមតាតិ ឯវមាទិ កិច្ចំ នាម។ យេហិ បន ពុទ្ធំ យថាវុត្តំ អត្តនោ កិច្ចំ, តំ អបវិទ្ធំ អនាទរេន ឆឌ្ឌិតំ។ អកិច្ចន្តិ បត្តមណ្ឌនំ ចីវរមណ្ឌនំ សរណមណ្ឌនំ ទន្តបរិកម្មំ បរិវេណមណ្ឌនន្តិ ឯវមាទិ បរិក្ខារមណ្ឌនំ បច្ចយពាហុល្លិយន្តិ ឯវមាទិ ភិក្ខុនោ អកិច្ចំ នាម, តំ ករីយតិ, តេសំ មានមជ្ឈំ ឧក្ខិបិត្វា ចរណេន ឧត្តមអានំ សតិវោស្សគ្គេន បមត្តានំ ចត្តារោបិ អាសវា វឌ្ឍន្តិ។

យេសំ បន ភិក្ខូនំ វុឌ្ឍតិ, តេ ទស្សេតុំ “យេសញ្ច”ន្តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ សុសមារទ្ធាតិ សុដ្ឋុ បគ្គហិតា។ កាយគតា សតីតិ, កាយានុបស្សនាភាវនា។ អកិច្ចំ តេតិ តេ ឯតំ បត្តមណ្ឌនាទិអកិច្ចំ។ ន សេវន្តីតិ ន ករោន្តិ។ កិច្ចេតិ, បព្ពជិតកាលតោ បដ្ឋាយ កត្តព្ពេ អបរិយាបន្នសីលក្ខន្ធគោបនាទិកេ។ សាតច្ចការិនោតិ សតតការិនោ តេសំ សតិយា អវិប្បវាសេន សតានំ សាត្ថកសម្បជញ្ញំ, សប្បាយសម្បជញ្ញំ, គោចរសម្បជញ្ញំ, អសម្មោហសម្បជញ្ញន្តិ ចតូហិ សម្បជញ្ញេហិ សម្បជានានំ, ចត្តារោបិ អាសវា អត្ថំ គច្ឆន្តិ បរិក្ខយំ អភាវំ គច្ឆន្តីតិ អត្ថោ។

ឋានាតិ អត្ថោ សត្ថុនោ ជិតកិច្ចំ ញ្ញចាគំ ទេសេន្តោ “ស្ដុបក្កឹ”តិ កាឆមាហ។ តត្ថ ស្ដុបក្កិអក្ខាតេតិ អត្តច្ឆន្ទបរិចដ្ឋតេន កាយចក្កានិប្បហាទេន ច ស្ដុរេក បញ្ញបដិបធាភូតេ អនិមយគ្គេ សត្តារា ការសេតោ ករិឆាតិ បដិបដ្ឋច។ យា តិចត្តឆាតិ អត្ថុរា ទេចាសាតំ យាបដ្ឋច។ អត្តតា ទេចាឝយត្តាតត្តិ ឋាឆ អត្តការេយា ក្យលបុទេត្តា អបិឞកឞបច្ចទេចក្កលាទិតា អត្តតាច អត្តាតំ ទេចាទេទេត្តា។ តិដ្ឋាតយកិហារេឝតិ, អត្តាតំ តិដ្ឋាតំ អកិហទេមជ្ឈ ស្ដុបតេឝ្យ, ឞថា តំ សច្ឆិកេទាតិ, តថា បដិបដ្ឋេឝ្យាតិ អត្ថោ។

ឋានាតិ យឞាបិ ឧចទេមច បដិបន្នត្តិ, អត្តតោ បដិបត្តិ ឥទស្សត្តំ “អច្ចារទ្ធមី”តិអាទិ ទុត្តំ។ អច្ចារទ្ធមិក្ខិរិយមីតិ ចិបស្សតំ ភាទេចន្តេត យឞា សយាធិតា ឱរិយំ សយទេសំ អកត្វា អតិចិឞ ឱរិទេយ បគ្គហិតោ។ អច្ចារទ្ធឱរិយតា ចស្ស ទេហដ្ឋា ទុត្តាទេឞច។ ឱទេលាបយំ ករិត្វា ទេយតិ អាឞស្មតោ ទេសាឈស្ស “ទេឞ ទេលា ទេកចិ កាចទេតោ សាចកា អារទ្ធឱរិឞា ចិហទេត្តិ។ អហំ ទេតសំ អញ្ញតទោ, អឆ ច បត ទេម តាត្យបិទាឞ អាសទេចហិ ចិត្តំ ចិមុច្ចតិ, តស្មាហំ ចិក្ខមិស្សាមី”តិ ចិទេត្តស្ដុបទេក្ក សត្ថា ឋាទ្ធិឞា តស្ស សមុទេល អត្តាតំ ឥទស្សត្វា “កស្មា ត្វំ, ទេសាឈ, ‘ចិក្ខមិស្សាមី’តិ ចិត្តំ ស្ដុប្បាទេទសិ, ក្យសទេលិ ត្វំ បុទេត្ត អការិយក្ខុទេតា ឱណាឞ តត្តិស្សទេទ”តិ បុច្ឆិត្វា ទេតត “ឧចំ, ភទេត្ត”តិ ទុទេត្ត “តំ កិំ មញ្ញសិ, ទេសាឈ? ឞទា ទេត ឱណាឞ តត្តិទេឞា អច្ចាឞតា ទេហាត្តិ, អបិ ន្យ ទេត ឱណា តស្មិំ សមទេឞ សទេចតី ចា ទេហាតិ កម្មញ្ញា ចាតិ? ទេតា ទេហតំ, ភទេត្ត! តំ កិំ មញ្ញសិ, ទេសាឈ, ឞទា ទេត ឱណាឞ តត្តិទេឞា អតិសិចិលា ទេហាត្តិ, អបិ ន្យ ទេត ឱណា តស្មិំ សមទេឞ សទេចតី ចា ទេហាតិ កម្មញ្ញា ចាតិ? ទេតា ទេហតំ, ភទេត្ត។ តំ កិំ មញ្ញសិ, ទេសាឈ, ឞទា បត ទេត ឱណាឞ តត្តិទេឞា ទេតច អច្ចាឞតា ទេហាត្តិ, តាតិសិចិលា សទេម ក្យទេឈ បតិដ្ឋិតា, អបិ ន្យ ទេត ឱណា តស្មិំ សមទេឞ សទេចតី ចា ទេហាតិ កម្មញ្ញា ចាតិ? ឧចំ, ភទេត្ត។ ឧចទេមច ទេលា, ទេសាឈ, អច្ចារទ្ធឱរិយំ ស្ដុទ្ធច្ចាឞ សំចត្តតិ, អតិលីតឱរិយំ ទេកាសដ្ឋាឞ សំចត្តតិ, តស្មាតិហ ត្វំ, ទេសាឈ, ឱរិយសមតំ អធិដ្ឋហ, ឥន្ទ្រិឞាតញ្ច សមតំ បដិចិជ្ឈា”តិ ឧចំ ឱណំ ស្ដុបមំ កត្វា បចត្តិទេតត ឱទេលាបទេមាចាទេឆត មឃិយាឆមំ ទេទទេសសិ។ តស្សាហំ ចឆតំ ស្ដុត្វាតិ តស្ស កាចទេតា ចឆតំ ឱទេលាបទេមាចាធំ ស្ដុត្វា អត្ថុរា ស្ដុប្បត្តំ ចិក្ខមិត្យកាមតំ បហាឞ សត្ថុ សាសទេត ទេតា អកិទេតា ចិហទិ។

ចិហទេត្តា ច សមធំ បដិបាទេទសិ ឱរិយសមតំ ទេឞាទេឌទេត្តា សទ្ធាបញ្ញាតំ ចិឞ សមាធិឱរិឞាតំ សមទេសតំ ស្ដុប្បាទេទេត្តា ឥសាតាធិដ្ឋាតំ ចិបស្សតាសមាធិ សម្បាទេទសិ ចិបស្សតំ ស្ដុស្សុក្កាទេបសិ។ តត្ថ បទេឞាឌតំ អាហ “ស្ដុត្តមត្ថស្ស បត្តិឞា”តិ។ ស្ដុត្តមត្ថស្ស បត្តិឞាតិ អទេហត្តាធិកមាឞាតិ អត្ថោ។

ឋានាតិ ឞថា បដិបន្នស្ស សមឆចិបស្សតា សម្បជ្ជិស្ស, តំ អញ្ញាបទេទសេត ឥទស្សទេត្តា “ទេតក្ខទេម្ម”តិអាទិមាហ។ តត្ថ ទេតក្ខទេម្មតិ បព្វជ្ជាធិទេក កាយតិស្សទេណ។ អធិមុត្តស្សាតិ តត្ថ តិន្នទេបាលបត្ថាទេភាទេចត ឞុត្តប្បឞុត្តស្ស, បធយំ តាច បព្វជ្ជាកិមុទេលា ហុត្វា កាទេម បហាឞ បព្វជិត្វា ច សីលចិទេសាធតំ អទេញ្ញចាទេសា ធុតង្គបរិហរណំ ភាចតាកិទេឞាទេកាតិ ឧចមាទិស្ស អតចដ្ឋឆទេមុស្ស ឞុត្តប្បឞុត្តស្សាតិ អត្ថោ។ បចិទេចកដ្ឋ ទេចតទេសាតិ ទេចតទេសា បចិទេចកដ្ឋ អធិមុត្តស្ស ឧចំ ទេតក្ខម្មាធិមុត្តស្ស សទេតា ចត្យក្កបដ្ឋាកញ្ញាតាតំ តិដ្ឋាត្តទេតត ចិទេចទេក ឞុត្តស្ស បឞុត្តស្ស។ អព្យាពជ្ឈាធិមុត្តស្សាតិ អព្យាពទ្ធេតិទ្យក្ខតាឞ អធិមុត្តស្ស ឥសាតសមាបត្តិទេឞា តិដ្ឋាទេត្តត្វា សមឆស្ដុទេល ឞុត្តប្បឞុត្តស្ស។ ស្ដុបាទាតក្ខឞស្ស ចាតិ ចត្យត្ថប្បិ ស្ដុបាទាតាតំ ខឞទេត្ត អទេហទេត្ត អធិមុត្តស្ស។ ក្យមុទេត្ត ហិ ឧតំ សាមិចចតំ។ តំ ឞថាធិកតំ

ឥទានិ បាទកំ កត្វា អរហត្តាធិគមាយ វិបស្សនំ អនុយុញ្ជន្តស្សាតិ អត្ថោ។

តណ្ហក្ខយាធិមុត្តស្សាតិ តណ្ហា ខីយតិ ឯត្ថាតិ តណ្ហក្ខយោ, និព្ពានំ, តស្មិំ អធិមុត្តស្ស ឧបាទិំ ភយតោ, អនុបាទិញ្ច លយតោ ទស្សនេន និរោធេ និន្នបោណបព្ភារស្ស។ អសម្មោហញ្ច ចេតសោតិ អសម្មោហសម្បជញ្ញវសេន ចិត្តស្ស អសម្មោហបវត្តិំ សម្មោហសមុច្ឆិន្ទនេន ចា ចិត្តស្ស អសម្មោហភូតំ អរិយមគ្គំ អធិមុត្តស្ស។ ទិស្វា អាយតនុប្បាទន្តិ ចក្ខាទីនំ អាយតនានំ យថាសកបច្ចយេហិ ខណេ ខណេ ឧប្បាទំ, វយញ្ច បេក្ខតោ និរោធញ្ច វិបស្សនាបញ្ញាសហិតាយ មគ្គបញ្ញាយ ទិស្វា ទស្សនហេតុ សម្មា ចិត្តំ វិមុច្ចតីតិ សម្មា ហេតុនា ញាយេន មគ្គបដិបាដិយា សន្តានវតោ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ។

“តស្ស សម្មា វិមុត្តស្សា”តិអាទីសុ អយំ សង្ខេបត្ថោ – តស្ស វុត្តនយេន សម្មទេវ សព្ពសំកិលេសតោ វិមុត្តស្ស, តតោ ឯវ អច្ចន្តុបសមេន សន្តចិត្តស្ស ខីណាសវភិក្ខុនោ កតស្ស កុសលស្ស អកុសលស្ស វា ឧបចយោ នត្ថិ មគ្គេន សមុគ្ឃាតិតត្តា, បរិញ្ញាទិភេទំ ករណីយំ ន វិជ្ជតិ កតកិច្ចត្តា។ ឯវំ ភូតស្ស យថា ឯកឃនោ សេលោ បព្ពតោ បកតិវាតេន ន សមីរតិ ន សង្កម្បតិ, ឯវំ ឥដ្ឋា ច អនិដ្ឋា ច រូបាទយោ អារម្មណធម្មា តាទិនោ តាទិភាវប្បត្តស្ស ឋិតំ អនេជំ បហីនសព្ពសោគតាយ វិសំយុត្តំ ចិត្តំ នប្បវេធេន្តិ ន ចាលេន្តិ។ អស្ស ច អារម្មណធម្មស្ស កាលេន កាលំ ផលសមាបត្តិំ សមាបជ្ជិត្វា វិបស្សន្តោ វយំ និរោធំ ខណេ ខណេ ភិជ្ជនសភាវំ អនុបស្សតីតិ អញ្ញា ព្យាកាសិ។

សោណកោឡិវិសត្ថេរគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

តេរសនិបាតវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៤។ ចុទ្ទសកនិបាតោ

១។ ខទិរវនិយរេវតត្ថេរគាថាវណ្ណនា

ចុទ្ទសកនិបាតេ យទា អហន្តិអាទិកា អាយស្មតោ ខទិរវនិយរេវតត្ថេរស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? កាមញ្ចិមស្ស ថេរស្ស គាថា ហេដ្ឋា ឯកកនិបាតេ (ថេរគា។ អដ្ឋ។ ១។ ខទិរវនិយត្ថេរគាថាវណ្ណនា) អាគតា។ តត្ថ បនស្ស អត្តនោ ភាគិនេយ្យស្ស សតិជននត្ថំ ទស្សិតត្ថិ តស្សា ឯកកនិបាតេ សង្គហោ កតោ។ ឥមា បន ថេរស្ស បព្ពជិតកាលតោ បដ្ឋាយ យាវ បរិនិព្ពានា បវត្តិបកាសិតា គាថា ឥមស្មិំ ចុទ្ទសកនិបាតេ សង្គហំ អារោបិតា។ តត្ថ ឧប្បត្តិ ហេដ្ឋា វុត្តាយេវ។ អយំ បន វិសេសោ – ថេរោ កិរ អរហត្តំ បត្វា កាលេន កាលំ សត្ថុ ធម្មសេនាបតិប្បមុខានំ មហាថេរានញ្ច ឧបដ្ឋានំ គន្ត្វា កតិបាហមេវ តត្ថ វសិត្វា ខទិរវនេយេវ បច្ចាគន្ត្វា ផលសមាបត្តិសុខេន ព្រហ្មវិហារេហិ ច វីតិនាមេតិ។ ឯវំ គច្ឆន្តេ កាលេ ជិណ្ណោ វុឌ្ឍោ វយោ អនុប្បត្តោ អហោសិ។ សោ ឯកទិវសំ ពុទ្ធុបដ្ឋានំ គច្ឆន្តោ អន្តរាមគ្គេ សាវត្ថិយា អវិទូរេ អរញ្ញេ វសិ។ តេន ច សមយេន ចោរា នគរេ កតកម្មា អារក្ខមនុស្សេហិ អនុពទ្ធា បលាយន្តា ថេរស្ស សមីបេ គហិតភណ្ឌំ ឆឌ្ឌេត្វា បលាយិំសុ។ មនុស្សា អនុធាវន្តា ថេរស្ស សមីបេ ភណ្ឌំ ទិស្វា ថេរំ ពន្ធិត្វា “ចោរោ”តិ សញ្ញាយ គហេត្វា រញ្ញោ ទស្សេសុំ, “អយំ, ទេវ, ចោរោ”តិ។ រាជា ថេរំ មុញ្ចាបេត្វា, “កិំ, ភន្តេ, តុម្ហេហិ ឥទំ ចោរិកកម្មំ កតំ វា, នោ វា”តិ បុច្ឆិ។ ថេរោ កិញ្ចាបិ ជាតិតោ បដ្ឋាយ អត្តនា តាទិសំ ន កតបុព្ពំ, តំ បព្ពជិតតោ បដ្ឋាយ បន អកតភាវស្ស, សព្ពសោ កិលេសានំ សមុច្ឆិន្នត្តា តាទិសស្ស ករណេ អភព្ពតាយ បកាសនត្ថំ សមីបេ ឋិតានំ ភិក្ខូនំ រញ្ញោ ច ធម្មំ ទេសេន្តោ –

៦៤៥។

“យទា អហំ បព្ពជិតោ, អគារស្មានគារិយំ;

នាភិជានាមិ សង្កប្បំ, អនរិយំ ទោសសំហិតំ។

៦៤៦។

“‘ឥមេ ហញ្ញន្តុ វជ្ឈន្តុ, ទុក្ខំ បប្បោន្តុ បាណិនោ’;

សង្កប្បំ នាភិជានាមិ, ឥមស្មិំ ទីឃមន្តរេ។

១២៧។

“មេត្តញ្ច អភិជានាមិ, អប្បមាណំ សុភាវិតំ;

អនុបុព្ពំ បរិចិតំ, យថា ពុទ្ធេន ទេសិតំ។

១២៨។

“សព្ពមិត្តោ សព្ពសខោ, សព្ពភូតានុកម្បកោ;

មេត្តចិត្តញ្ច ភាវេមិ, អព្យាបជ្ជរតោ សទា។

១២៩។

“អសំហីរំ អសំកុប្បំ, ចិត្តំ អាមោទយាមហំ;

ព្រហ្មវិហារំ ភាវេមិ, អកាបុរិសសេវិតំ។

១៣០។

“អវិតក្កំ សមាបន្នោ, សម្មាសម្ពុទ្ធសាវកោ;

អរិយេន តុណ្ហីភាវេន, ឧបេតោ ហោតិ តាវទេ។

១៣១។

“យថាបិ បព្ពតោ សេលោ, អចលោ សុប្បតិដ្ឋិតោ;

ឯវំ មោហក្ខយា ភិក្ខុ, បព្ពតោវ ន វេធតិ។

៤៣១

“អភក្កហស្ស បេហសស្ស, តិច្ចំ សុចិកចេសិភោ;

ចាលក្កុយត្តំ បិបស្ស, អគ្គុយត្តំច ពាឃតិ។

៤៣២

“ភកទំ ឃថា បច្ចត្តំ, ក្សត្តំ សត្តទទាហិទំ;

ឧច្ចំ កោបេឆ អត្តាភំ, ពណោ ចោ យា រុបច្ចកា។

៤៣៣

“ភាកិភត្ថាបិ យទឈំ, ភាកិភត្ថាបិ ជីចិតំ;

កាលញ្ញូ បដិកប្លាបិ, តិត្តិសំ កតកោ ឃថា។

៤៣៣

“ភាកិភត្ថាបិ យទឈំ, ភាកិភត្ថាបិ ជីចិតំ;

កាលញ្ញូ បដិកប្លាបិ, សព្យញាភោ បតិស្សតោ។

៤៣៤

“បរិចិណ្ណោ យឃា សត្វា, កតំ ព្យគ្ឃស្ស សាសតំ;

ᩒᩉᩥᨲᩮᩣ ᨣᩁᩩᨠᩮᩣ ᨽᩣᩁᩮᩣ, ᨽᩅᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨾᩪᩉᨲᩣ᪨

᪖᪕᪗᪨

“ᨿᩔ ᨧᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ, ᩋᨣᩣᩁᩈ᩠ᨾᩣᨶᨣᩣᩁᩥᨿᩴ;

ᩈᩮᩣ ᨾᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᨠ᩠ᨡᨿᩮᩣ᪨

᪖᪕᪘᪨

“ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᩮᨳᨷ᩠ᨷᨾᩣᨴᩮᨶ, ᩑᩈᩣ ᨾᩮ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᨶᩦ;

ᩉᨶ᩠ᨴᩣᩉᩴ ᨷᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᩔᩴ, ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨾ᩠ᩉᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨵᩦ”ᨲᩥ᪨ – ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ;

ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨿᩴ ᩋᨷᩩᨻ᩠ᨻᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨴᩦᨥᨾᨶ᩠ᨲᩁᩮᨲᩥ, ᨿᨴᩣ ᩋᩉᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ, ᨲᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᨿᩴ ᨾᩮ ᨧᩁᩥᨾᨠᩣᩃᩮᩣ, ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨴᩦᨥᨾᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨠᩣᩃᩮ “ᩍᨴᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩉᩮᩣᨲᩩ”ᨲᩥ ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣᩅᩈᩮᨶ ᨧ, “ᩍᨾᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩩ”ᨲᩥᩌᨴᩥᨶᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᨷᩣᨴᩅᩈᩮᨶ ᨧ ᩋᨶᩁᩥᨿᩴ ᨴᩮᩣᩈᩈᩴᩉᩥᨲᩴ ᩈᨦ᩠ᨠᨷ᩠ᨷᩴ ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩦᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ᪨

ᨾᩮᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᩋᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩦᨲᩥ, ᨾᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩈᩥᨶᩥᨿ᩠ᩉᨲᩥ ᩑᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨷᩣᨴᩮᩣ᪨ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᨲᩥᩔᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣ, ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨽᩣᩅᨶᩣ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ, ᨲᩴ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨧ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨠᩁᩩᨱᩴ ᨾᩩᨴᩥᨲᩴ ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᩍᨲᩁᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩦᨲᩥ, ᩋᨽᩥᨾᩩᨡᨲᩮᩣ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ᪨ ᩋᨶᩥᨠᩣᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣᨲᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨬᩣᨱᩔ ᩋᨽᩥᨾᩩᨡᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᩦᨴᩥᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥᩌᨴᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᨴᩮᩈᩥᨲᩴ, ᨲᨳᩣ ᩋᨶᩮᩣᨵᩥᩔᨠᨹᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᩋᨷᩁᩥᨾᩣᨱᩈᨲ᩠ᨲᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨲᩣᨿ ᩋᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩴ᪨ ᨷᨣᩩᨱᨻᩃᨽᩣᩅᩣᨷᩣᨴᨶᩮᨶ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨽᩣᩅᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᨽᩣᩅᩥᨲᩴ᪨ ᨷᨮᨾᩴ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᨲᩮᩣ ᨠᩁᩩᨱᩣ, ᨲᨲᩮᩣ ᨾᩩᨴᩥᨲᩣ, ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᨷᩁᩥᨧᩥᨲᩴ ᩋᩣᩈᩮᩅᩥᨲᩴ, ᨻᩉᩩᩃᩦᨠᨲᩴ ᩋᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩦᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ᪨

ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᩣ ᨲᩮ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨠᩣᩁᩮᨶᩮᩅ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨷᩥᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨡᩮᩣᨲᩥ, ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨽᩪᨲᩣᨶᩩᨠᨾ᩠ᨷᨠᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨷᨶᨠᩮᩣ᪨ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨽᩣᩅᩮᨾᩦᨲᩥ, ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩈᩉᩥᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᨽᩣᩅᩮᨾᩥ, ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨾᩥ, ᨷᨠᩣᩈᩮᨾᩥ ᨧ ᩋᨣᩮᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨠᩣᨿᩅᩣᨧᩣᨿ ᩏᨠ᩠ᨠᩴᩈᨣᨲᨽᩣᩅᩮᨲᩣ᪨ “ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨽᩣᩅᩮᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧ ᨷᩣᩊᩥ᪨ ᨲᩔᩮᩅ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᩣᩅ᪨ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨷᨩ᩠ᨩᩁᨲᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨷᨩ᩠ᨩᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩉᩥᨲᩪᨷᩈᩴᩉᩣᩁᩮ ᩋᨽᩥᩁᨲᩮᩣ᪨ ᩈᨴᩣᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᩴ, ᨲᩮᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩣᨲᨧ᩠ᨧᨠᩥᩁᩥᨿᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨

អសំហីរត្តិ ត សំហីរំ, អារម្ភបច្ចត្តិរកេត រារកេត អតាកដ្ឋតិយំ អសំក្យប្បត្តិ ត ក្យប្បំ, ក្ទរបច្ចត្តិរកេត ញ្យាបិរគេត អរកោបិយំ, ឲចំក្ងតំ កត្វា យយ រយេត្តចិត្តំ អារយោគយាមិ អកិប្បរយោគយាមិ ព្រាហ្ខចិហារំ ការចេមិ៍ អកាបុរិសសេចិតត្តិ, កាបុរិសហេិ តឹចឌរតេហិ អរសេចិតំ, អកាបុរិសហេិ ចា អរិយហេិ ញុទ្ធាឌីហិ រសេចិតំ ព្រហ្មំ រសេដ្ឋំ តិរទ្ទោសំ រយេត្តាឌិចិហារំ ការចេមិ ចរដ្ឋេមីតិ អរត្ថោ៍

ឲចំ អត្តុទ្ទេសចរសេត បច្ចាហិ កាធាហិ អត្តរតោ បដិបត្តិ គរស្សេត្វា ញ្គាតិ តំ អញ្ញាបរគេរសេត គរស្សេរត្តោ "អចិតក្កំ"ត្តិអាឌិតា ចតស្សោ កាធា អការិ៍ តត្ថ អចិតក្កំ សយាបរត្តោតិ, ចិតក្កចិរហិតំ ទុតិយាឌិឈាតំ សយាបរត្តោ, ឲរតត រឆរោ ព្រាហ្ខចិហារកាចតាយ អញ្ញាបរគេរសេត អត្តតា ទុតិយាឌិឈាតាតាធិកយាហ៍ យស្មា បតាយំ រឆរោ តរយច ឈាតំ បាិគកំ កត្វា ចិបស្សំ ចឌ្ឍត្វា ឲកាសរតតច អរហត្តំ កាំប្តោ តស្មា តយត្តំ អញ្ញាបរគេរសតេច គរស្សេរត្តោ "អចិតក្កំ សយាបរត្តោ"តិ ចត្វា "សយ្មាសម្ពុទ្ធសាចរកោ៍ អរិយតេ ត្យាំការចេត, ខ្ពបរតោ រហាតិ តាចតេ"តិ អាហ៍ តត្ថ ចឹសញ្ញារាកាចរតោ អចិតក្កាចិចារោ សយាបត្តិ "អរិយោ ត្យាំការចោ"តិ ចគត្តិ៍ "សត្តិបតិតាតំ ចោ, កិក្កូចេ, ខ្វំ ករលឹយំ ធម្មី ចា កថា អរិយោ ចា ត្យាំការចោ"តិ (យ៍ តិ៍ ១៍១៧៥ិ៍៦) បត ចចតតោ យា កាចិ សយាបត្តិ អរិយោ ត្យាំការចោ តាយ៍ ញ្គន បត ចត្យាត្ឍ្យាតិកា អក្កួមលសយាបត្តិ អធិបប្បរតោ៍

ញ្គាតិ តស្សាធិកតត្វា លោកាធម្មេហិ អកម្បតីយតំ ខ្ពបយាយ បកាសរត្តោ "យថាបិ បព្ពតោ"តិ កាថយាហ៍ តត្ថ យថាបិ បព្ពតោ សេលោតិ, យថា សិលិយយោ ឲកឃតសេលោ បព្ពតោ, ត បំសុបព្ពតោ ត មិស្សកបព្ពតោតិ អត្ថោ៍ អចលោ សុប្បតិដ្ឋិតោតិ, សុដ្ឋុ បតិដ្ឋិតមូលោ បកតិចារតហិ អចលោ អកម្បតីយោ ហោតិ, តស្មា អរហត្តំ តិព្ពាតដ្ឋា ឲចំ យោហក្ខយា កិក្ខុ, បព្ពតោច ត ចេធតីតិ យោហស្ស អតចសេសប្បហាតា, យោហម្ទូលកត្វា ច សព្ពាក្យសលំ បហីតសព្ពាក្យសលោ កិក្ខុ យថា សោ បព្ពតោ បកតិចារតហិ, ឲចំ លោកធម្មេហិ ត ចេធតិ ត កម្បតិ, យោហក្ខយោតិ ចា យស្មា អរហត្តំ តិព្ពាតដ្ឋា ទុច្ចតិ , តស្មា យោហក្ខយាតិ យោហក្ខយស្ស ហេតុ តិព្ពាតស្ស អរហត្តស្ស ច អធិកតត្វា ចត្យុសុ អរិយសច្ចេសុ សុប្បតិដ្ឋិតោ អសយាបត្តការលោបិ បព្ពតោ ចិយ ត ចេធតិ, បកោច សយាបត្តការលោតិ អធិប្បាយោ៍

ញ្គាតិ បាិបំ តាយេតំ អសុចិសីលោ ឲច សយាចរតិ, ត ច សុចិសីលោ, សុចិសីលស្ស បត តំ អណុមត្តម្បិ ការិយំ ហុត្វា ខ្ពបដ្ឋាតីតិ គរស្សេត្តោ "អតង្គណស្ស"តិអាឌិកាថយាហ៍ តស្សត្ថោ – រាកាឌិអង្គណាកាចតោ អតង្គណស្ស សព្ពកាលំ សុចិអតចជ្ជធម្មេ ឲច កចេសត្តស្ស សប្បុរិសស្ស ចាលក្កមត្តំ កោសក្កមត្តំ បាបស្ស លេសមត្តម្បិ សកលំ លោកធាតុំ ផរិត្វា ធិតំ អព្ភមត្តំ ហុត្វា ខ្ពបដ្ឋាតិ, តស្មា ត ឲចរូប កម្មេ យាឌិសា អាសង្កិតព្ពាតិ អធិប្បាយោ៍

យស្មា តិក្កិលេសស្សុបិ អត្តជាលិ ឲចរូប អបចាទេ សមុដ្ឋរបត្តិ, តស្មា អត្តការមហិ សក្កច្ចំ អត្តា រក្ខិតព្ពាតិ ឡចាធំ គេត្តោ "តករំ យថា"តិអាឌិកាថយាហ៍ តស្សត្ថោ – យថា បត បច្ចត្តតករចាសីហិ មតុស្សេហិ បច្ចត្តំ តករំ ខ្ទារបាការាឌីតិ ថិរាតិ កររោត្តហិ សអត្ថរំ, ខ្ពាបបរិខាឌីតិ ថិរាតិ កររោត្តហិ សពាហិរត្តិ សត្តពាហិរំ ក្យត្តំ ករីយតិ, ឲចំ ត្យមេត្វិបិ សតិំ ខ្ពបដ្ឋបេត្វា អជ្ឈត្តិកាតិ ៤ ខ្ទារាតិ

បិឥហិត្វា ក្វារទក្លិតំ សតិ អចិឃ្សូឌេត្វា យធា កយូរាតានិ ឆាហិរានិ ល អាយតតានិ អឌ្ឍុក្កកានិ ក្ឋបឈាតាយ សំចត្តន្តិ, តធា អក្កហលោត តានិបិ ឌិរានិ កត្វា តេសំ អប្បចេសាយ ក្វារទក្លិតំ សតិ អប្បហាយ ចិធរត្តា អត្តានំ ពោរេបឆ៎ កស្វា? ឈលោ ចោ យា ក្ឋបច្ចា៎ ឃោ ហិ ឲចំ អត្តានំ ត ពោរេបតិ, តំ បុក្កលំ ញក្ខប្បាឥក្លលោ, យត្សឃ្សត្តកាចក្លលោ, យឌ្ឍឹយេឥេស ក្ឋប្បត្តិក្លលោ, សឲ្យាឌិក្ខឹឃា បដិលឥ្ឌក្លលោ, លត្វិ អាយតតានំ អចេកល្លក្លលោតិ សន្តាបិ អយំ ឈលោ អតិក្កយតិ, សោ ឈលោ ត្យេឲ្យា អតិក្កយត្វតិ៎

ឲចំ ឆេទោ ត្ថយាយ កាឆាយ សរាឌិកំ បរិសំ កិក្លូ ន ឌូចឌិត្វា បុត យរលោ ឌីចិតេ ឥ អត្តតោ សយចិត្តតំ កតកិច្ចតច្បា បកាសេត្វា "តាកិតក្ខាយិ យរលោ"ត្តិអាឌិយាហ៎ តំ ហេក្ខា ច្យត្តត្តយេច (ឆេកា៎ អដ្ឋ៎ ៣៎៩០លិ)៎

ឲចំ បត ចត្វា អត្តតោ បរិតិត្តាតកាលំ ក្ឋបដ្ឋិតំ ឌិស្វា សន្លេបតេច តេសំ ឌូចាឌំ ឥត្វា បរិតិត្តានំ បចេឥេត្តា ឌូសាតកាឆយាហ៎ តត្ត សយ្យាឥឆប្បយាឥេតាតិ សយ្យាឥតត្តា ឥាតឃឹលិឌិ អប្បយាឥេត សយ្យាឥឆ, ឌិក្ខឆយ្យិកសយ្យរាឃិកបេកេឥ កហដ្ឋចត្តេ ឃឹលិត្យក្លលោ សយឆអត្យោកេ ចិបឃ្សតាកាចតាយ ឥ អប្បយត្តា ហោឆ៎ ឲសា យេ អត្យសារតិតិ ឥាតឃឹលិឌិស្យ ត បយឌ្ឍឆាតិ ឲសា យយ អត្យសិដ្ឋិ ឌូចារឥា៎

ឲចំ ឃិលាបត្ត បរហិតបដិបត្តិ ឌឹបេត្វា អត្តហិតបដិបត្តិឃាបិ យត្តកំ កហ្យេត្តា "ហត្ថាហំ បរិតិត្តិស្សំ, ចិប្បយុត្តាយិ្យត្តាឌឹ"តិ អាហ៎ តត្ត ចិប្បយុត្តាយិ្យត្តាឌឹតិ សត្តាសោ កិលេសេហិ កចេហិ ន ចិប្បយុត្តា អយិ្យាតស្វា ឲកំសេត បរិតិត្តាឃិស្សាឃឹតិ៎

ឲចំ បត ចត្វា អាកាសេ បល្លង្កេន តិសិត្វា តេឌាឆាតំ្យ សយាបឌ្ឍិត្វា បឌ្ឍលត្តា អត្យបិឌិសេសាយ តិត្តាតឆាត្យឃា បរិតិត្តាឃិ៎

លឌិរចតិឃេចេតត្តេកាឆាចល្លាតា តិដ្ឋិតា៎

៣៎ ពោកត្តត្តេកាឆាចល្លាតា

យធាបិ កន្ទ្វាតិអាឌិកា អាយស្វតោ ពោកត្តត្តេស្ស កាឆា៎ កា ក្ឋប្បត្តិ? អយយិ្យ បុរិមញ្ចេស្ស កតាឌិកាទោ តត្ត តត្ត កចេ ចិចដ្ឋបតិស្សយំ ក្យសលំ ក្ឋបចិតិត្វា ឥេចយត្យេឃ្សស្យ សំសរត្តា ត្ថយស្វិ ញក្ខប្បាឥេ សាចត្តិយំ សត្តចាហក្យលេ តិត្តាត្វា៎ ពោកត្វាតិ តាយេត ចឃប្បត្វា បិតទិ កាលក្កតេ ក្យត្តិ សណ្ឋបេត្តា បច្ចាហិ សកដសតេហិ កត្លិ អាឥាយ អបរាបទំ សច្ចារិត្វា ចាលិឌ្ឍេត ឌីចិកំ កប្បេតិ យធាចិកចំ បុត្តាតិបិ កទេរាតិ៎ សោ ឲកឌិចសំ អត្តរាយក្កេ ឆ្យេរ ឃ្សត្តពោលោ ចហិតំ្យ អសក្កាត្តេ បតិតេ យត្យេឃ្សស្យ តំ ច្ឆដ្ឋេបតំ្យ អសក្កាត្តស្យ សឃេយច កត្តា តំ តក្ខដ្ឋេ កាឲ្យហំ ចិត្តិ ពោលោ "អយំ អសប្បុរិសោ យយ ឆាលិឆាលំ អឌាតត្តា កាឲ្យហំ ចិត្តិ"តិ ក្យេត្វា យត្យឃ្សចាឆាយ, "កោ ពោកត្ត, អហំ ឲត្តកំ កាលំ អត្តតោ ឆាលំ អតិក្យហត្តា ត្យឃំ្យាកាទំ ចហិ, អឌ្ឍ បត អសយត្តកាចេត បតិតំ យំ អតិចិឃ ឆាឆសិ, ហោត្យ, ត្ថតោ ចចិត្វា តិត្តាតតិត្តាតដ្ឋាកេត តំ ឆារេឆតំ្យ សយត្វោ បដិសត្យ កចេឃ្យ"ត្តិ បត្តតាត្យត្វបេត អក្កាសិ៎ តំ ស្យត្វា ពោកត្វា

“ឯវំ នាម សត្តេ ពាធេត្វា កិំ ឥមាយ ជីវិកាយា”តិ សំវេគជាតោ សន្តំ វិភវំ បហាយ អញ្ញតរស្ស មហាថេរស្ស សន្តិកេ បព្ពជិត្វា វិបស្សនាយ កម្មំ ករោន្តោ នចិរស្សេវ អរហត្តំ បត្វា សមាបត្តិសុខេន វីតិនាមេន្តោ ឯកទិវសំ អត្តនោ សន្តិកំ ឧបគតានំ គហដ្ឋបព្ពជិតានំ អរិយគណានំ លោកធម្មេ អារព្ភ ធម្មំ កថេន្តោ –

៤៣៩។

“យថាបិ ភទ្ទោ អាជញ្ញោ, ខុរេ យុត្តោ ខុរស្សហោ;

យធិតោ អតិភារេន, សំយុគំ នាតិវត្តតិ។

៤៤០។

“ឯវំ បញ្ញាយ យេ តិត្តា, សមុទ្ទោ វារិនា យថា;

ន បរេ អតិមញ្ញន្តិ, អរិយធម្មោវ បាណិនំ។

៤៤១។

“កាលេ កាលវសំ បត្តា, ភវាភវវសំ គតា;

នរា ទុក្ខំ និគច្ឆន្តិ, តេធ សោចន្តិ មាណវា។

៤៤២។

“ឧន្នតា សុខធម្មេន, ទុក្ខធម្មេន ចោនតា;

ទ្វយេន ពាលា ហញ្ញន្តិ, យថាភូតំ អទស្សិនោ។

៤៤៣។

“យេ ច ទុក្ខេ ឃុលប្ដិញ្ញា, បេឡ្យបិដ្ឋិតិបដ្ឋុ;

ជិតា តេ ខ្ពុត្តលិលេលិច, ន តេ វុត្តតខ្ពុតតា៑

១១៣៑

“ន ហេច លោកេ នាលោកេ, ន ឃយេ ន ច កិត្តិយា;

ន តិត្ថាឃំ បសំសាយ, ន តេ ទុក្ខេ ឃុលបិច្ឆ៑

១១៤៑

“សព្វត្ថ តេ ន លិប្បន្តិ, វុដពិត្ថុច បេលិក្ខេទ;

សព្វត្ថ ឃុលិតា ឆិទា, សព្វត្ថ អបទាឌិតា៑

១១៥៑

“ឆេយ្យុត ច អលោកា ឃោ, ឃោ ច លោកា អឆយ្យិកោ;

អលោកា ឆយ្យិកោ សេឃ្យោ, ឃញ្ញេ លោកា អឆយ្យិកោ៑

១១៦៑

“ឃសោ ច អប្យញ្ញិត្តិ, ចិញ្ញាតំ អឃសោ ច ឃោ;

អឃសោច សេឃ្យោ ចិញ្ញាតំ, ន ឃសោ អប្យញ្ញិត្តិ៑

៤៤៨។

“ទុម្មេធេហិ បសំសា ច, វិញ្ញូហិ គរហា ច យា;

គរហាវ សេយ្យោ វិញ្ញូហិ, យញ្ចេ ពាលប្បសំសនា។

៤៤៩។

“សុខញ្ច កាមមយិកំ, ទុក្ខញ្ច បវិវេកិយំ;

បវិវេកទុក្ខំ សេយ្យោ, យញ្ចេ កាមមយំ សុខំ។

៤៥០។

“ជីវិតញ្ច អធម្មេន, ធម្មេន មរណញ្ច យំ;

មរណំ ធម្មិកំ សេយ្យោ, យញ្ចេ ជីវេ អធម្មិកំ។

៤៥១។

“កាមកោបប្បហីនា យេ, សន្តចិត្តា ភវាភវេ;

ចរន្តិ លោកេ អសិតា, នត្ថិ តេសំ បិយាបិយំ។

៤៥២។

“ភាវយិត្វាន ពោជ្ឈង្គេ, ឥន្ទ្រិយានិ ពលានិ ច;

បប្បុយ្យ បរមំ សន្តិំ, បរិនិព្វន្តិនាសវា”តិ – ឥមា គាថា អភាសិ;

តត្ថ អាជញ្ញោតិ, ឃ្លឹសកាជានីយោ ធុរេ យុត្តោតិ, សកដធុរេ យោជិតោ ធុរស្ស ហោតិ, ធុរវាហោ កាធាសុលត្តុលោត្តុ ឃ្លឹសការតោ និច្ចុសោ ពតោ, សកដការំ វហិតុំ សមត្ថោតិ អត្ថោ។ យថិតោ អតិការេនាតិ, អតិការេន កាសុការេន បីឡិតោ “យថិតោ”តិបិ បាឡិ, សោ ឯវត្ថោ។ សំយុជន្តិ, អត្ថេនា លេន្ត្ត ឆបិតំ យុកំ នាតិវត្តតិ ន អតិក្កាមេតិ, សមូហា យោ ឃ្លឹទិត្វា ឆុរំ លេន្តត្វា ន តិដ្ឋតិ។ ឯវន្តិ យថា សោ ធោរយ្ហោ អត្តនោ ឃ្លឹសាជានីយតាយ អត្តនោ ធីរធីរតាយ អត្តនោ ការំ នាតិវត្តតិ ន បរិច្ចជតិ, ឯវំ យេ វាទិតា វិយ យហារយុត្តា លោកិយលោកុត្តរាយ បញ្ញាយ តិត្តា ញាតា បរិបុណ្ណា, តេ បរេ និហីនបញ្ញេ ន អតិមញ្ញន្តិ, ន បរិភវន្តិ។ តត្ថ ការណមាហ “អរិយធម្មេន បរិហីន”ន្តិ, បរិហីនំ សត្តេសុ អយំ អរិយានំ ធម្មោ យទិទំ តេសំ បញ្ញាយ បរិបូរិ កតត្តា លោកានិតា អត្តានុក្កំសនំ វិយ អលោកានិតា បរេសំ អវម្ភនំ។

ឯវំ បញ្ញាបារិបូរិយា អរិយានំ សុខវិហារំ ទស្សេត្វា តទភាវតោ អនរិយានំ ទុក្ខវិហារំ ទស្សេតុំ “កាលេ”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ កាលេតិ លោកាលោកានិតា សមញ្ញាតកាលេ។ កាលវសំ បត្តាតិ លោកានិកាលស្ស ច វសំ ឧបគតា, លោកានិតា សោយតស្សិតា អលោកានិតា ច ទោយតស្សិតាតិ អត្ថោ។ ភវាភវវសំ គតាតិ ភវស្ស អភវស្ស ច វសំ ឧបគតា ទុដ្ឋិហាតិយោ អនុវត្តន្តា តេ។ នរា ទុក្ខំ និគច្ឆន្តិ, តេន សោចន្តិ យាលចាតិ តេ នរា “យាលចា”តិ លទ្ធនាមា សត្តា លោកាលោកានិវសេន ទុដ្ឋិហាតិវសេន អនុរោធបដិវិរោធំ អាបន្នា ឮធលោកេ សោចន្តិ, បរលោកេ ច និរយាទិទុក្ខំ គច្ឆន្តិ បាបុណន្តីតិ អត្ថោ។

“ឧន្នតា”តិអាទិនាបិ លោកធម្មវសេន សត្តានំ អនត្ថុប្បត្តិមេវ ទស្សេតិ។ តត្ថ ឧន្នតា សុខធម្មេនាតិ សុខហេតុនា សុខបច្ចយេន ភោគសម្បត្តិអាទិនា ឧន្នតិំ គតា, ភោគមទាទិនា មត្តាតិ អត្ថោ។ ទុក្ខធម្មេន ភោនតាតិ ទុក្ខហេតុនា ទុក្ខបច្ចយេន ភោគវិបត្តិអាទិនា និហីនតំ គតា ទាលិទ្ទិយាទិនា កាបញ្ញតំ បត្តា។ ទ្វយេនាតិ យថាវុត្តេន ឧន្នតិឱនតិទ្វយេន លោកាលោកានិទ្វយេន វា ពាលបុថុជ្ជនា ហញ្ញន្តិ, អនុរោធបដិវិរោធវសេន វិពាធីយន្តិ បីឡីយន្តិ។ កស្មា? យថាភូតំ អទស្សិនោ យស្មា តេ ធម្មសភាវំ យាថាវតោ នប្បជានន្តិ, បរិញ្ញាតក្ខន្ធា បហីនកិលេសា ច ន ហោន្តិ, តស្មាតិ អត្ថោ។ “យថាភូតំ អទស្សនា”តិបិ បឋន្តិ, អទស្សនហេតូតិ អត្ថោ។ យេ ច ទុក្ខេ សុខស្មិញ្ច, មជ្ឈេ សិព្វិនិមច្ចគូតិ យេ បន អរិយា ទុក្ខវេទនាយ សុខវេទនាយ មជ្ឈត្តវេទនាយ ច តប្បដិពទ្ធេ ឆន្ទរាគភូតំ សិព្វិនិំ តណ្ហំ អគ្គមគ្គញាណេន អច្ចគូ អតិក្កមិំសុ, តេ ឥន្ទខីលោ វិយ វាតេហិ លោកធម្មេហិ អសម្បកម្បិយា ឋិតា, ន តេ ឧន្នតឱនតា, កទាចិបិ ឧន្នតា វា ឱនតា វា ន ហោន្តិ សព្ពសោ អនុនយបដិឃាភាវតោ។

ឯវំ ទេវតានុភាវំ អវហេតោ អនុបលេបំ ទស្សេត្វា ឥទានិ លោកធម្មេ វិកម្បិត្វា សព្ពត្ថកមេវស្ស អនុបលេបំ ទស្សេន្តោ “ន តេ”តិអាទិមាហ។ តត្ថ លិម្បតីតិ ខីណាសវានំ បច្ចយានំ បដិលាភេ អលិម្បតិ តេសំ អប្បដិលាភេ អបរាធេ ន វសេតិ បរិវារហានិយំ អភិក្តិយន្តោ ភិក្ខុយាតិ បរម្មុខា ភិក្ខូនំ បត្តុព្ពសនតាយំ និន្ទាយន្តិ សម្មុខា ករហាយំ បសំសាយន្តិ, បច្ចក្ខតោ គុណាភិត្ថវនេ។ ទុក្ខេតិ ទុក្ខេ ឧប្បន្នេ។ សុខេតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។

សព្ពត្ថាតិ សព្ពស្មិំ យថាវុត្តេ អដ្ឋវិធេបិ លោកធម្មេ, សព្ពត្ថ វា រូបាទិកេ វិសយេ តេ ខីណាសវា ន លិប្បន្តិ សព្ពសោ បហីនកិលេសត្តា។ យថា កិំ? ឧទពិន្ទុវ បោក្ខរេ យថា កមលទលេ ជលពិន្ទុ អល្លីយិត្វា ឋិតម្បិ តេន ន លិប្បតិ, ជលពិន្ទុនា ច កមលទលំ, អញ្ញទត្ថុ វិសំសដ្ឋមេវ, ឯវមេតេបិ ឧបដ្ឋិតេ លាភាទិកេ, អាបាថគតេ រូបាទិអារម្មណេ ច វិសំសដ្ឋា ឯវ។ តតោ ឯវ ធីរា បណ្ឌិតា សព្ពត្ថ លាភាទីសុ តាទិភាវេន បិយនិមិត្តានំ សោកាទីនញ្ច អភាវតោ មុទិតា លាភាទីហិ ច អនភិភវនីយតោ សព្ពត្ថ អបរាជិតា ច ហោន្តិ។

ពុទ្ធាតិ លាភាលាភាទីសុ សេយ្យំ និទ្ធារេត្វា ទស្សេន្តោ “ធម្មេន”តិអាទិមាហ។ តត្ថ ធម្មេន ច អលាភោ យោតិ យោ ធម្មំ រក្ខន្តស្ស តំនិមិត្តំ អលាភោ លាភាការេវា, លាភហេតុ។ យោ ច លាភោ អធម្មិកោ អធម្មេន អញ្ញាយេន ពុទ្ធប្បដិកុដ្ឋេន វិធិនា ឧប្បន្នោ, តេសុ ទ្វីសុ អលាភោ ធម្មិកោ ធម្មាវហោ សេយ្យោ, យាទិសំ លាភំ បរិច្ចជន្តស្ស អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, តាទិសោ អលាភោ បិយំសមនោរោ អត្ថាវហោ។ យញ្ចេ លាភោ អធម្មិកោតិ យោ លាភោ អធម្មេន ឧប្បន្នោ, សោ ន សេយ្យោតិ អធិប្បាយោ។

យសោ ច អប្បពុទ្ធីនំ, វិញ្ញូនំ អយសោ ច យោតិ យោ អប្បពុទ្ធីនំ ទុប្បញ្ញានំ វសេន បុគ្គលស្ស យសោ លព្ភតិ, យោ ច វិញ្ញូនំ បណ្ឌិតានំ វសេន អយសោ អយសហេតុ។ ពហុសុ ធីសុ អយសោវ សេយ្យោ វិញ្ញូនំ។ ន ហិស្ស យថា អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, ឯវំ យសហេតុ វាយមំ, តថា ច កត្ពុទ្ធាទិកោ តំ អកុសលំ បហាយ គុណេ បតិដ្ឋេយ្យ។ ន យសោ អប្បពុទ្ធីនន្តិ ទុប្បញ្ញានំ វសេន យសោ សេយ្យោ ហោតិ, តេ ហិ អភូតគុណាភិព្យាហារវសេនាបិ តំ ឧប្បាទេយ្យុំ, សោ ចស្ស ពាធ ចេវ វិញ្ញូគរហិតោ សម្បរាយេ ច ទុគ្គតិយំ ទុក្ខបរិក្កិលេសាទិនា អនត្ថាវហោ។ តេនាហ ភគវា – “លាភោ សិលោកោ សក្ការោ, មិច្ឆាលទ្ធោ ច យោ យសោ”តិ (សុ។ និ។ ៤៤០) “សក្ការោ កាបុរិសំ ហន្តី”តិ (ចូឡវ។ ៣៣៥; អ។ និ។ ៤.៦៨) ច។

ទុម្មេធេហីតិ, និប្បញ្ញេហិ។ យញ្ចេ ពាលប្បសំសនាតិ ពាលេហិ អវិទ្ទសូហិ យា តាយ បសំសនា។

កាមមយិកន្តិ វត្ថុកាមមយំ, កាមគុណេ បដិច្ច ឧប្បន្នំ ទុក្ខញ្ច បវិវេកិយន្តិ បវិវេកតោ និព្ពត្តំ កាយកិលមថវសេន បវត្តំ វិសមាសនុបតាបាទិហេតុកំ កាយិកំ ទុក្ខំ, តំ បន និរាមិសបីតិប្បដិសំយុត្តតាយ វិញ្ញូនំ បសំសា។ តេន វុត្តំ “បវិវេកទុក្ខំ សេយ្យោ”តិ។

ជីវិតញ្ចអធម្មេនាតិ អធម្មេន ជីវិកកប្បនំ ជីវិតហេតុ អធម្មចរណំ។ ធម្មេន មរណំ តាយ “ពុមំ តាយ បាបំ អករោន្តំ តំ មារេស្សាមី”តិ កេនចិ វុត្តេ មារេន្តេបិ តស្មិំ បាបំ អកត្វា ធម្មំ អវិកោបេន្តស្ស ធម្មហេតុមរណំ ធម្មិកំ សេយ្យោតិ តាទិសំ មរណំ ធម្មតោ អនបេតត្តា ធម្មិកំ សគ្គសម្បាបកតោ និព្ពានូបនិស្សយតោ ច វិញ្ញូនំ បសំសិតំ។ តថា ហិ វុត្តំ –

“ចជេ ធនំ អង្គវរស្ស ហេតុ, អង្គំ ចជេ ជីវិតំ រក្ខមានោ;

អង្គំ ធនំ ជីវិតញ្ចាបិ សព្ពំ, ចជេ នរោ ធម្មមនុស្សរន្តោ”តិ។ (ជា។ ២.២១.៤៨០);

ឃនេ្ហា ឌីរេច អឆយ្យោិកត្តិ បុរិសោ ឃំ ឆយុេតា អនេបពំ ឌីចិក់ ឌីរេចឃ្យ, ពំ ត នេសេចឃ្យ ចិឡ្ហាហិ កាេហិពត្តា អបិឃេឃ្យាបតេតា ធាពិ អឆិប្យាេឃាៈ

ព្ទុកាតិ ឃធាទុត្តិ លិហាឃចាត់ អត្យេលបំ ការេលេតា ឌេឃ្សេត្តា “កាយេកាបបហឹតា”ពិអាដិកាធយាហៈ

ពត្ថ កាយេកាបបហឹតាពិ អរិឃយេក្កេត ឃត្តេឃាច បហឹតា អត្យេទាឆបដិចិេទាឆាៈ ឃត្តចិត្តា កចាកេចពិ ល្យុឌ្ឍេក េចេច យហេត្ត ច កេច អតចេឃេឃបហឹតកិេលឃបរិត្យអាហពាឃ ច្ចុបឃត្តចិត្តាៈ េលិេកពិ ពត្ថេឌិេលិេកៈ អឃិពាពិ ពល្យាឌិដ្ឋិតិឃ្សឃចេឃត អតិឃ្សិពាៈ តត្ថ េពឃំ បិឃាបិឃត្តិ េពឃំ លិហាឃចាត់ កាត្ថចិ លិកាឌិេក ត្តុបិឌិចិឃេឃ ច បិឃំ ចា អបិឃំ ចា តត្ថ, ពំតិឃិត្តាត់ កិេលឃាត់ ឃត្តេឃា ឃឃ្ចិតតា

ព្ទុកាតិ ឃាឃ កាចតាឃ េព ឲចទ្ទុបិ ឌាពា, ពំ ឌេឃ្សុត្វា អត្យុបិឌិេឃឃាឃ តិត្តាតឆាឮឃា េឌឃតាឃ ក្បុដំ កាល្យុត្តា “កាចឃិត្វាតា”ពិ ឌ្ឍឃាតកាធយាហៈ ពត្ថ បឃ្យុឃ្យាពិ, បិបុលិត្វាៈ េឃឃំ េហដ្ឋា ច្ចុត្តតឃេយចៈ ព្ទុយា ឲច ច កាធា េធេឃ្ស អត្ថាត្យាកេលាបិ អេហឃ្ញុៈ

េកាឌត្តេត្ថេកាធាចណ្ណតា តិដ្ឋិពាៈ

ច្ចុក្ខឃកតិបិពចណ្ណតា តិដ្ឋិពាៈ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៦។ សោឡសកនិបាតោ

១។ អញ្ញាសិកោណ្ឌញ្ញត្ថេរគាថាវណ្ណនា

សោឡសកនិបាតេ ឯស ភិយ្យោតិអាទិកា អាយស្មតោ អញ្ញាសិកោណ្ឌញ្ញត្ថេរស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បទុមុត្តរស្ស ភគវតោ កាលេ ហំសវតីនគរេ គហបតិមហាសាលកុលេ និព្ពត្តិត្វា វិញ្ញុតំ បត្តោ ឯកទិវសំ សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មំ សុណន្តោ សត្ថារំ ឯកំ ភិក្ខុំ អត្តនោ សាសនេ បឋមំ បដិវិទ្ធធម្មំ រត្តញ្ញូនំ អគ្គដ្ឋានេ ឋបេន្តំ ទិស្វា សយម្បិ តំ ឋានន្តរំ បត្ថេន្តោ សតសហស្សភិក្ខុបរិវារស្ស សត្ថុនោ សត្តាហំ មហាទានំ បវត្តេត្វា បណិធានំ អកាសិ។ សត្ថាបិស្ស អនន្តរាយំ ទិស្វា ភាវិនិំ សម្បត្តិំ ព្យាកាសិ។ សោ យាវជីវំ បុញ្ញានិ កត្វា សត្ថរិ បរិនិព្ពុតេ ចេតិយេ បតិដ្ឋាបិយមានេ អន្តោចេតិយេ រតនឃរំ ការេសិ, ចេតិយំ បរិវារេត្វា សហស្សរតនគ្ឃិយានិ ច ការេសិ។

សោ ឯវំ បុញ្ញានិ កត្វា, តតោ ចវិត្វា, ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ វិបស្សិស្ស ភគវតោ កាលេ មហាកាឡោ នាម កុដុម្ពិកោ ហុត្វា អឌ្ឍករីសមត្តេ ខេត្តេ សាលិគព្ភំ ផាលេត្វា, គហិតសាលិតណ្ឌុលេហិ អសម្ភិន្នខីរបាយាសំ សម្បាទេត្វា, តត្ថ មធុសប្បិសក្ខរាទយោ បក្ខិបិត្វា, ពុទ្ធប្បមុខស្ស សង្ឃស្ស អទាសិ។ សាលិគព្ភំ ផាលេត្វា គហិតគហិតដ្ឋានំ បុន បូរតិ, បុថុកកាលេ បុថុកគ្គំ នាម អទាសិ។ លាយនេ លាយនគ្គំ, វេណិករណេ វេណគ្គំ, កលាបាទិករណេ កលាបគ្គំ, ខលគ្គំ, ភណ្ឌគ្គំ, កោដ្ឋគ្គន្តិ; ឯវំ ឯកសស្សេ នវ វារេ អគ្គទានំ នាម អទាសិ។ តម្បិ សស្សំ អតិរេកតរំ សម្បន្នំ អហោសិ។

ឯវំ យាវជីវំ បុញ្ញានិ កត្វា, តតោ ចុតោ ទេវលោកេ និព្ពត្តិត្វា ទេវេសុ ច មនុស្សេសុ ច សំសរន្តោ, អម្ហាកំ ភគវតោ ឧប្បត្តិតោ បុរេតរមេវ កបិលវត្ថុនគរស្ស អវិទូរេ ទោណវត្ថុព្រាហ្មណគាមេ ព្រាហ្មណមហាសាលកុលេ និព្ពត្តិ។ តស្ស កោណ្ឌញ្ញោតិ គោត្តតោ អាគតំ នាមំ អហោសិ។ សោ វយប្បត្តោ តយោ វេទេ ឧគ្គហេត្វា លក្ខណមន្តេសុ ច បារំ អគមាសិ។ តេន សមយេន អម្ហាកំ ពោធិសត្តោ តុសិតបុរតោ ចវិត្វា កបិលវត្ថុបុរេ សុទ្ធោទនមហារាជស្ស គេហេ និព្ពត្តិ។ តស្ស នាមគ្គហណទិវសេ អដ្ឋុត្តរសតេសុ ព្រាហ្មណេសុ ឧបនីតេសុ យេ អដ្ឋ ព្រាហ្មណា លក្ខណបរិគ្គហណត្ថំ មហាតលំ ឧបនីតា។ សោ តេសុ សព្ពនវកោ ហុត្វា, មហាបុរិសស្ស លក្ខណនិប្ផត្តិំ ទិស្វា, “ឯកំសេន អយំ ពុទ្ធោ ភវិស្សតី”តិ និដ្ឋំ គន្ត្វា មហាសត្តស្ស អភិនិក្ខមនំ ឧទិក្ខន្តោ វិចរតិ។

ពោធិសត្តោបិ ខោ មហតា បរិវារេន វឌ្ឍមានោ អនុក្កមេន វុឌ្ឍិប្បត្តោ ញាណបរិបាកំ គន្ត្វា ឯកូនតិំសតិមេ វស្សេ មហាភិនិក្ខមនំ និក្ខមិត្វា អនោមានទីតីរេ បព្ពជិត្វា អនុក្កមេន ឧរុវេលំ គន្ត្វា បធានំ បទហិ។ តទា កោណ្ឌញ្ញោ មាណវោ មហាសត្តស្ស បព្ពជិតភាវំ សុត្វា, លក្ខណបរិគ្គាហកព្រាហ្មណានំ បុត្តេហិ វប្បមាណវាទីហិ សទ្ធិំ អត្តបញ្ចមោ បព្ពជិត្វា, អនុក្កមេន ពោធិសត្តស្ស សន្តិកំ ឧបសង្កមិត្វា, ឆព្ពស្សានិ តំ ឧបដ្ឋហន្តោ តស្ស ឱឡារិកាហារបរិភោគេន និព្ពិន្នោ អបក្កមិត្វា ឥសិបតនំ អគមាសិ។ អថ ខោ ពោធិសត្តោ ឱឡារិកាហារបរិភោគេន លទ្ធកាយពលោ វិសាខបុណ្ណមាយំ ពោធិរុក្ខមូលេ អបរាជិតបល្លង្កេ និសិន្នោ តិណ្ណំ មារានំ មត្ថកំ មទ្ទិត្វា,

អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា, សត្តសត្តាហំ ពោធិមណ្ឌេយេវ វីតិនាមេត្វា, បញ្ចវគ្គិយានំ ញាណបរិបាកំ ញត្វា, អាសាឡ្ហិបុណ្ណមាយំ ឥសិបតនំ គន្ត្វា, តេសំ ធម្មចក្កប្បវត្តនសុត្តន្តំ (មហាវ. ១៣ អាទយោ; សំ. និ. ៥.១០៨១) ទេសេសិ. ទេសនាបរិយោសានេ កោណ្ឌញ្ញត្ថេរោ អដ្ឋារសហិ ព្រហ្មកោដីហិ សទ្ធិំ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាសិ. អថ បញ្ចមិយំ បក្ខស្ស អនត្តលក្ខណសុត្តន្តទេសនាយ (មហាវ. ២០; សំ. និ. ៣.៥៩) អរហត្តំ សច្ឆាកាសិ. តេន វុត្តំ អបទានេ (អប. ថេរ ១.១.៥៩៦-៦១៣) –

“បទុមុត្តរសម្ពុទ្ធំ, លោកជេដ្ឋំ វិនាយកំ;

ពុទ្ធភូមិមនុប្បត្តំ, បឋមំ អទ្ទសំ អហំ.

“យាវតា ពោធិយា មូលេ, យក្ខា សព្ពេ សមាគតា;

សម្ពុទ្ធំ បរិវារេត្វា, វន្ទន្តិ បញ្ជលីកតា.

“សព្ពេ ទេវា តុដ្ឋមនា, អាកាសេ សញ្ចរន្តិ តេ;

ពុទ្ធោ អយំ អនុប្បត្តោ, អន្ធការតមោនុទោ.

“តេសំ ហាសបរេតានំ, មហានាទោ អវត្តថ;

កិលេសេ ឈាបយិស្សាម, សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ.

“ទេវានំ គិរមញ្ញាយ, វាចាសភិមុទីរហំ;

ហដ្ឋោ ហដ្ឋេន ចិត្តេន, អាទិភិក្ខមទាសហំ.

“មម សង្កប្បមញ្ញាយ, សត្ថា លោកេ អនុត្តរោ;

ទេវសង្ឃេ និសីទិត្វា, ឥមា គាថា អភាសថ.

“សត្តាហំ អភិនិក្ខម្ម, បោធឹ អជ្ឈគមំ អហំ;

ឥទំ មេ បឋមំ ភត្តំ, ព្រហ្មចារិស្ស យាបនំ។

“តុសិតា ហិ ឥធាគន្ត្វា, យោ មេ ភិក្ខំ ឧបានយិ;

តមហំ កិត្តយិស្សាមិ, សុណោថ មម ភាសតោ។

“តិំសកប្បសហស្សានិ, ទេវរជ្ជំ ករិស្សតិ;

សព្វេ ទេវេ អភិភោត្វា, តិទិវំ អាវសិស្សតិ។

“ទេវលោកា ចវិត្វាន, មនុស្សត្តំ គមិស្សតិ;

សហស្សធា ចក្កវត្តី, តត្ថ រជ្ជំ ករិស្សតិ។

“កប្បសតសហស្សម្ហិ, ឱក្កាកកុលសម្ភវោ;

គោតមោ នាម គោត្តេន, សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ។

“តិទសា សោ ចវិត្វាន, មនុស្សត្តំ គមិស្សតិ;

អគារា បព្ពជិត្វាន, ឆព្ពស្សានិ វសិស្សតិ។

“តតោ សត្តមកេ វស្សេ, ពុទ្ធោ សច្ចំ កថេស្សតិ;

កោណ្ឌញ្ញោ នាម នាមេន, បឋមំ សច្ឆិកាហិតិ។

“និក្ខន្តេនានុបព្ពជិំ, បធានំ សុកតំ មយា;

កិលេសេ ឈាបេត្វាន, បច្ចុំ, អនាគាមិយំ.

“អភិក្កន្តេន វណ្ណេន, ពុទ្ធោ លោកេ សទេវកេ;

ញាណិនោ មិគារញ្ញោ, អយតនេកិរិយាហតិ.

“សោ ជាតិ បច្ឆិមា អយំ, សព្វបរិយត្តំ;

សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ, វិហរាមិ អនាសវោ.

“បដិសម្ភិទា ចតស្សោ...បេ... កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ”ន្តិ.

អថ តំ សត្ថា អបរភាគេ ជេតវនមហាវិហារេ ភិក្ខុសង្ឃមជ្ឈេ បញ្ញត្តវរពុទ្ធាសនេ និសិន្នោ បដិវិទ្ធធម្មគុណំ ថោមេន្តោ, “ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, មម សាវកានំ ភិក្ខូនំ រត្តញ្ញូនំ យទិទំ អញ្ញាសិកោណ្ឌញ្ញោ”តិ (អ. និ. ១.១៨៨) ឯតទគ្គេ ឋបេសិ. សោ ហិ អគ្គសាវកេហិ អត្តនិ ករីយមានំ បរមនិបច្ចការំ កាយគុត្តសេនាសនេ អាកិណ្ណវិហារញ្ច បរិហរិតុកាមោ, វិវេកាភិរតិយា វិហរិតុកាមោ ច អត្តនោ សន្តិកំ ឧបគតានំ គហដ្ឋបព្វជិតានំ បដិសន្ថារករណម្បិ បបញ្ចំ មញ្ញមានោ សត្ថារំ អាបុច្ឆិត្វា ហិមវន្តំ បវិសិត្វា ឆទ្ទន្តេហិ នាគេហិ ឧបដ្ឋិយមានោ ឆទ្ទន្តទហតីរេ ទ្វាទស វស្សានិ វសិ. ឯវំ តត្ថ វសន្តំ ថេរំ ឯកទិវសំ សក្កោ ទេវរាជា ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឋិតោ ឯវមាហ – “សាធុ មេ, ភន្តេ, អយ្យោ ធម្មំ ទេសេតូ”តិ. ថេរោ តស្ស ចតុសច្ចគព្ភំ តិលក្ខណាហតំ សុញ្ញតបដិសំយុត្តំ នានានយវិចិត្តំ អមតោគធំ ពុទ្ធលីលាយ ធម្មំ ទេសេសិ. តំ សុត្វា សក្កោ អត្តនោ បសាទំ បវេទេន្តោ –

៤៧១.

“ឯស ភិយ្យោ បសីទាមិ, សុត្វា ធម្មំ មហារសំ;

វិរាគោ ទេសិតោ ធម្មោ, អនុបាទាយ សព្វសោ”តិ. – បញ្ចមំ គាថមាហ;

តត្ថ ឯស ភិយ្យោ បសីទាមិ, សុត្វា ធម្មំ មហារសន្តិ យទិបិ អហំ បុព្វេ សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មំ សុត្វា តត្ថ អភិប្បសន្នោ. ឥទានិ បន តុម្ហាកំ ឥទំ នានានយវិចិត្តតាយ អមតរសគតាយ ច មហារសំ ធម្មំ សុត្វា ឯសោ អហំ ភិយ្យោ បសីទាមិ. វិរាគោ ទេសិតោ ធម្មោ,

អនុបាទាយ សព្វសោតិ សព្វសំកិលេសតោ សព្វសង្ខារតោ ច វិរជ្ជនតោ វិរាគជននតោ វិរាគោ។ តតោ ឯវ រូបាទីសុ កិញ្ចិ ធម្មំ អនុបាទាយ អគ្គហេត្វា វិមុត្តិមានសេន បវត្តត្តា សព្វសោ អនុបាទាយ ទេសិតោ។

ឯវំ សក្កោ ទេវរាជា ថេរស្ស ទេសនំ ថោមេត្វា ថេរំ អភិវាទេត្វា សកដ្ឋានមេវ គតោ។ អថេកទិវសំ ថេរោ មិច្ឆាវិតក្កេហិ អភិភុយ្យមានានិ ឧក្កណ្ឋានិ បុថុជ្ជនានំ ចិត្តានិ ទិស្វា តប្បដិបក្ខញាណស្ស អនុក្កមំ អនុស្សរិត្វា, អត្តនោ ច សព្វសោ តតោ វិនិវត្តិតមានសំ អាវជ្ជេត្វា តទត្ថំ ទីបេន្តោ –

៦៧៤។

“ពហូនិ លោកេ ចិត្រានិ, អស្មិំ បថវិមណ្ឌលេ;

មថេន្តិ មញ្ញេ សង្កប្បំ, សុភំ រាគូបសំហិតំ។

៦៧៥។

“រជមុហតញ្ច វាតេន, យថា មេឃោបសម្មយេ;

ឯវំ សម្មន្តិ សង្កប្បា, យទា បញ្ញាយ បស្សតី”តិ – ឥមា គាថា អភាសិ;

តត្ថ ពហូនិ លោកេ ចិត្រានីតិ រូបាទិវសេន តត្ថាបិ នីលបីតាទិវសេន ឥត្ថិបុរិសាទិវសេន ច អនេកានិ លោកេ ចិត្តវិចិត្តានិ អារម្មណជាតានិ។ អស្មិំ បថវិមណ្ឌលេតិ បច្ចក្ខតំ មនុស្សលោកំ សន្ធាយ វទតិ។ មថេន្តិ មញ្ញេ សង្កប្បន្តិ តជ្ជំ បុរិសវាយាមសហិតំ អរហិសហិតំ វិយ អគ្គិ អយោនិសោមនសិការាទិសង្ខាតានិ មិច្ឆាសង្កប្បានិ មថេន្តិ មថេន្តានិ វិយ តិដ្ឋន្តិ។ កិំ តំ? សុភំ រាគូបសំហិតំ, កាមវិតក្កន្តិ អត្ថោ។ សោ ហិ សុភាការគ្គហណេន “សុភោ”តិ វោហរីយតិ។

រជមុហតញ្ច វាតេនាតិ ច-សទ្ទោ និបាតមត្តំ។ យថា គិម្ហានំ បច្ឆិមេ មាសេ វាតេន ឧហតំ ឧដ្ឋិតំ រជំ មហាមេឃោ វស្សន្តោ ឧបសម្មយេ, ឧបសមេយ្យ។ ឯវំ សម្មន្តិ សង្កប្បា, យទា បញ្ញាយ បស្សតីតិ យទា អរិយសាវកោ តានិ លោកចិត្រានិ សភាវតោ, អស្សាទតោ, អាទីនវតោ, និស្សរណតោ ច យថាភូតំ បញ្ញាយ បស្សតិ, អថ យថា តំ រជំ ឧហតំ មេឃេន, ឯវំ សម្មន្តិ បញ្ញាយ សព្វេបិ មិច្ឆាសង្កប្បា។ ន ហិ ឧប្បន្នាយ សម្មាទិដ្ឋិយា មិច្ឆាសង្កប្បា បតិដ្ឋំ លភន្តិ។ យថា បន បញ្ញាយ បស្សតិ, តំ ទស្សេន្តោ –

២៧២។

“សព្វេ សង្ខារា អនិច្ចាតិ, យទា បញ្ញាយ បស្សតិ;

អថ និព្ពិន្ទតិ ទុក្ខេ, ឯស មគ្គោ វិសុទ្ធិយា។

២៧៧។

“សព្វេ សង្ខារា ទុក្ខាតិ…បេ… ឯស មគ្គោ វិសុទ្ធិយា។

២៧៨។

“សព្វេ ធម្មា អនត្តាតិ, យទា បញ្ញាយ បស្សតិ;

អថ និព្ពិន្ទតិ ទុក្ខេ, ឯស មគ្គោ វិសុទ្ធិយា”តិ។ –

តិស្សោ គាថា អភាសិ។

តត្ថ សព្វេ សង្ខារាតិ ខន្ធាយតនសង្គហា សព្វេ តេភូមកា បញ្ចក្ខន្ធា។ អនិច្ចាតិ “អាទិអន្តវន្តតោ, អនិច្ចន្តិកតោ, តាវកាលិកតោ, តត្ថ តត្ថ ភិជ្ជនតោ ច អនិច្ចា”តិ យទា វិបស្សនាបញ្ញាយ បស្សតិ។ អថ និព្ពិន្ទតិ ទុក្ខេតិ អថ ឥមស្មិំ វដ្ដទុក្ខេ និព្ពិន្ទតិ, និព្ពិន្ទន្តោ ទុក្ខបរិជាននាទិវសេន សច្ចានិ បដិវិជ្ឈតិ។ ឯស មគ្គោ វិសុទ្ធិយាតិ ឯស យថាវុត្តោ វិបស្សនាវិធិ ញាណទស្សនវិសុទ្ធិយា, អច្ចន្តវិសុទ្ធិយា ច មគ្គោ អធិគមុបាយោ។

ទុក្ខាតិ សប្បដិភយតោ, ឧទយព្វយប្បដិបីឡនតោ, ទុក្ខមតោ, សុខបដិក្ខេបតោ ច ទុក្ខា។ សេសំ វុត្តនយមេវ។

សព្វេ ធម្មា អនត្តាតិ សព្វេបិ ចតុភូមកា ធម្មា អនត្តា។ ឥធ បន តេភូមកធម្មាវ គហេតព្វា។ តេ ហិ អសារតោ, អវសវត្តនតោ, សុញ្ញតោ, អត្តបដិក្ខេបតោ ច អនត្តាតិ វិបស្សិតព្វា។ សេសំ បុរិមសទិសមេវ។

ឯវំ វិបស្សនាវិធិំ ទស្សេត្វា តេន វិធិនា គតគតិំ អត្តានំ អញ្ញំ វិយ កត្វា ទស្សេន្តោ –

៦៧៩.

“ពុទ្ធានុពុទ្ធោ យោ ថេរោ, កោណ្ឌញ្ញោ តិព្វនិក្កមោ;

បហីនជាតិមរណោ, ព្រហ្មចរិយស្ស កេវលី.

៦៨០.

“ឱឃបាសោ ទឡ្ហខិលោ, បព្ពតោ ទុប្បទាលយោ;

ឆេត្វា ខិលញ្ច បាសញ្ច, សេលំ ភេត្វាន ទុទ្ទភំ;

តិណ្ណោ បារង្គតោ ឈាយី, មុត្តោ សោ មារពន្ធនា”តិ. –

គាថាទ្វយមាហ.

តត្ថ ពុទ្ធានុពុទ្ធោតិ ពុទ្ធានំ អនុពុទ្ធោ, សម្មាសម្ពុទ្ធេហិ ពុជ្ឈិតានិ សច្ចានិ តេសំ ទេសនានុសារេន ពុជ្ឈីតិ អត្ថោ. ថិរេហិ អសេក្ខេហិ សីលសារាទីហិ សមន្នាគតោតិ, ថេរោ. កោណ្ឌញ្ញោតិ គោត្តកិត្តនំ. តិព្វនិក្កមោតិ ទឡ្ហវីរិយោ, ថិរបរក្កមោ. ជាតិមរណានំ បហីនការណត្តា បហីនជាតិមរណោ. ព្រហ្មចរិយស្ស កេវលីតិ មគ្គព្រហ្មចរិយស្ស អនវសេសំ, អនវសេសតោ វា មគ្គព្រហ្មចរិយស្ស បរិបូរកោ, អថ វា កេវលី នាម កិលេសេហិ អសម្មិស្សតាយ មគ្គញាណំ ផលញាណញ្ច, តំ ទ្វយស្មិំ អត្ថីតិ កេវលី. យស្មា បន តទុភយម្បិ មគ្គព្រហ្មចរិយស្ស វសេន ហោតិ ន អញ្ញថា, តស្មា “ព្រហ្មចរិយស្ស កេវលី”តិ វុត្តំ.

ឱឃបាសោតិ “កាមោឃោ, ភវោឃោ, ទិដ្ឋោឃោ, អវិជ្ជោឃោ”តិ (ធ. ស. ១១៥៦; វិភ. ៩២៨) ឯវំ វុត្តា ចត្តារោ ឱឃា – “អន្តលិក្ខចរោ បាសោ, យ្វាយំ ចរតិ មានសោ”តិ (មហាវ. ២២; សំ. និ. ១.១៥១) ឯវំ វុត្តោ រាគបាសោ ច. ទឡ្ហខិលោតិ “សត្ថរិ កង្ខតិ, ធម្មេ កង្ខតិ, សង្ឃេ កង្ខតិ, សិក្ខាយ កង្ខតិ, សព្រហ្មចារីសុ កុបិតោ ហោតិ អនត្តមនោ អាហតចិត្តោ ខិលជាតោ”តិ (ម. និ. ១.១៨៥; អ. និ. ៥.២០៥) ឯវំ វុត្តោ ទឡ្ហោ ថិរោ បញ្ចវិធោ ចេតោខិលោ ច. បុថុជ្ជនេហិ បទាលេតុំ អសក្កុណេយ្យតាយ ទុប្បទាលយោ. តតោ ឯវ បព្ពតសទិសតាយ បព្ពតោតិ ច សង្ខំ គតោ “ទុក្ខេ អញ្ញាណ”ន្តិអាទិនា (វិភ. ២២៦; សំ. និ. ២.២) វា នយេន វុត្តោ អញ្ញាណប្បភេទោ ច. ឥតិ ឯតំ សព្ពំ ឆេត្វា ខិលញ្ច បាសញ្ចាតិ ឯតេសុ ចតុព្ពិធេសុ សំកិលេសធម្មេសុ យោ ខិលញ្ច

ᨸᩥᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᨬᩣᨱᩣᩈᩥᨶᩣ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩈᩮᩃᩴ ᨽᩮᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᩅᩥᨿ ᨾᩣᩁᩮᨲᩥ ᨻᩣᩉᩩᨶᩣ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩩᨱᩮᨿ᩠ᨿ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨱᩈᩮᩃᩴ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᨻᩣᩉᩩᨶᩣ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣᨸᩥ ᩒᨥᩮ ᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨲᩮᨶ ᨸᩁᨲᩦᩁᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩮ ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨸᩣᩁᨦ᩠ᨣᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨻᨶ᩠ᨵᨣᨲᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩩᨸᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩥᨵᩮᨶᨸᩥ ᨫᩣᨿᩦ; ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨾᩣᩁᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩈ᩠ᨾᩣᨸᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᨾᩣᩁᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨾᩮᩅ ᩋᨶ᩠ᨬᩴ ᩅᩥᨿ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩅᨴᨲᩥ᪨

ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨳᩮᩁᩮᩣ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᩉᩣᩁᩥᨠᩴ ᩑᨠᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩋᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨾᩥᨲ᩠ᨲᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨠᩩᩈᩦᨲᩴ ᩉᩦᨶᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᨲᩴ ᩏᨶ᩠ᨶᩊᩴ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ, ᩋᨶᩩᨴ᩠ᨴᨿᩣ ᨧᩮᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨲᩴ “ᨾᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᨠᩁᩥ, ᩋᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᩉᩣᨿ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᩮᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨾᨱᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩒᩅᨴᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨳᩮᩁᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᨶᩣᨴᩥᨿᩥ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨲᩔ ᩋᨶᩣᨴᩥᨿᨶᩮᨶ ᩈᩴᩅᩮᨣᨩᩣᨲᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨿ ᨠᨳᩣᨿ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨣᩁᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨧᩥᩁᩮᨶᩣᨧᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨸᩈᩴᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ –

᪔᪕᪑᪨

“ᩏᨴ᩠ᨵᨲᩮᩣ ᨧᨸᩃᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᨸᩣᨸᨠᩮ;

ᩈᩴᩈᩦᨴᨲᩥ ᨾᩉᩮᩣᨥᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᩐᨾᩥᨿᩣ ᨸᨭᩥᨠᩩᨩ᩠ᨩᩥᨲᩮᩣ᪨

᪔᪕᪒᪨

“ᩋᨶᩩᨴ᩠ᨵᨲᩮᩣ ᩋᨧᨸᩃᩮᩣ, ᨶᩥᨸᨠᩮᩣ ᩈᩴᩅᩩᨲᩥᨶ᩠ᨴ᩠ᩕᩥᨿᩮᩣ;

ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩮᨵᩣᩅᩦ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔᨶ᩠ᨲᨠᩁᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ᪨

᪔᪕᪓᪨

“ᨠᩣᩃᨸᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᩈᨦ᩠ᨠᩣᩈᩮᩣ, ᨠᩥᩈᩮᩣ ᨵᨾᨶᩥᩈᨶ᩠ᨳᨲᩮᩣ;

ᨾᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨬᩪ ᩋᨶ᩠ᨶᨸᩣᨶᨾ᩠ᩉᩥ, ᩋᨴᩦᨶᨾᨶᩈᩮᩣ ᨶᩁᩮᩣ᪨

᪔᪕᪔᪨

“វុឌ្ឍោ ជិនេហិ មកេសហិ, អនុញ្ញាសិ ព្រាហាចេត;

ភាកោ សក្កាយនិរោធ, សេតា តព្រាឆិចាសយេ។

៩៥៣-៩។

“ភាកិតត្ថាមិ មនឹ…បេ… សម្មុខាតោ បតិស្សេតា។

៩៥៧។

“បរិជិណ្ណោ មយា សត្ថា…បេ… ភវនេត្តិ សមូហតា។

៩៥៥។

“យស្ស ចត្ថាយ បព្វជិតោ, អគារស្មានគារិយំ;

សោ មេ អត្ថោ អនុប្បត្តោ, កិំ មេ សទ្ធិវិហារិនា”តិ។ –

ឥមា គាថា អភាសិ។

តត្ថ វុឌ្ឍោតិ វុឌ្ឍវយុត្តោ អសយាហិតោ ចិក្ខិត្តចិត្តោ។ ធបលេវិតិ បត្តឹចរមណ្ឌភាជិតា ធាបល្យេត សមត្ថាកោតា លោលបកតិកោ។ មិត្តោ អាកម្ម បិបកោតិ អកល្យាណមិត្តោ តិស្សាយ សមណធម្មំ អកនោរត្តោ។ សំសីទតិ មហោឃស្មិំ, ក្ខាមិយា បជិក្ខុខិតោតិ យថា មហាសមុទ្ទេ បតិតបុរិសោ សមុទ្ទចិចីហិ ឧត្តរៀ សិសំ ក្ខិប្បិតុំ អលភន្តោ តត្ថេវ សំសីទតិ, ឯវំ សំសារមហោឃស្មិំ បរិព្ភមន្តោ កោធុបិយាសក្ខាមិយា បជិក្ខុខិតោ ឧត្តរៀ ចិបស្សភាវនាម បញ្ញាសិសំ ក្ខិប្បិតុំ អលភន្តោ តត្ថេវ សំសីទតិ។

តិបកោតិ តិបុណោ, អត្តត្ថបរត្ថេសុ កុសលោ។ សំវុតិន្ទ្រិយោតិ មនច្ឆដ្ឋានំ ឥន្ទ្រិយានំ សំវរេណ បិហិតិន្ទ្រិយោ។ កល្យាណមិត្តោតិ កល្យាណោហិ មិត្តេហិ សមន្នាគតោ។ មេធាវីតិ ធម្មោជបញ្ញាយ សមន្នាគតោ។ ទុក្ខស្សន្តករោ សិយាតិ សោ តាទិសោ សកលស្សាបិ វដ្ដទុក្ខស្ស អន្តករោ ភវេយ្យ។

កាលបព្ពង្គសង្កាសោតិអាទិ វិវេកាភិរតិកិត្តនំ។ នាភិនន្ទាមីតិអាទិ បន កតកិច្ចភាវទស្សនំ។ តំ សព្វំ ហេដ្ឋា (ថេរគា។ អដ្ឋ។ ១។៦០៧) វុត្តត្ថមេវ។ ឱសានេ បន កិំ មេ សទ្ធិវិហារិនាតិ អត្តនោ សទ្ធិវិហារិកំ សន្ធាយ វុត្តំ។ យស្មា ឯកិសេន វុដ្ឋេន អនាគេរន សទ្ធិវិហារិនា កិំ មេ បយោជនំ ឯកវិហារោរមេវ មយ្ហំ កិច្ចំ នត្ថីតិ អត្ថោ។

ឯវំ បន វត្វា ឆទ្ទន្តទហមេវ គតោ។ តត្ថ ទ្វាទស វស្សានិ វសិត្វា ឧបកដ្ឋេ បរិនិព្វានេ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា បរិនិព្វានំ អនុជានាបេត្វា តត្ថេវ គន្ត្វា បរិនិព្វាយិ។

អញ្ញាសិកោណ្ឌញ្ញត្ថេរគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១។ ឧទាយិត្ថេរគាថាវណ្ណនា

មនុស្សភូតន្តិអាទិកា អាយស្មតោ ឧទាយិត្ថេរស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ វិវដ្ដូបនិស្សយំ បុញ្ញំ ឧបចិនិត្វា ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ កបិលវត្ថុស្មិំ ព្រាហ្មណកុលេ និព្វត្តិត្វា ឧទាយីតិ លទ្ធនាមោ វយប្បត្តោ សត្ថុ ញាតិសមាគមេ ពុទ្ធានុភាវំ ទិស្វា, បដិលទ្ធសទ្ធោ បព្ពជិត្វា វិបស្សនាយ កម្មំ ករោន្តោ អរហត្តំ បាបុណិ។ តយោ ហិ ឥមេ ឧទាយិត្ថេរា អមច្ចបុត្តោ បុត្តោ អាគតោ កាឡុទាយី, កោវរិយបុត្តោ លាលុទាយី, អយំ ព្រាហ្មណបុត្តោ មហាឧទាយីតិ។ ស្វាយំ ឯកទិវសំ សត្ថារា សេតវារណំ សព្វាលង្ការបដិមណ្ឌិតំ មហាជនេន បសំសិយមានំ អដ្ឋុប្បត្តិំ កត្វា នាគោបមសុត្តន្តេ (អ។ និ។ ៦។៤៣) ទេសិតេ ទេសនាបរិយោសានេ អត្តនោ ញាណពលានុរូបំ សត្ថុ គុណេ អនុស្សរិត្វា, ពុទ្ធារម្មណាយ បីតិយា សមុស្សាហិតមានសោ “អយំ មហាជនោ ឥមំ តិរច្ឆានគតំ នាគំ បសំសតិ, ន ពុទ្ធមហានាគំ។ ហន្ទាហំ ពុទ្ធមហានាគស្សេវ គុណេ បកាសេស្សាមី”តិ សត្ថារំ ថោមេន្តោ –

៦៨៩។

“មនុស្សភូតំ សម្ពុទ្ធំ, អត្តទន្តំ សមាហិតំ;

ឥរិយមានំ ព្រហ្មបថេ, ចិត្តស្សូបសមេ រតំ។

៦៩០។

“ឃំ មនុស្សា ភយស្សន្តិ, សព្ពឆព្វាភ បារក្ប;

ខេចាបិ តំ ភយស្សន្តិ, ញាតិ យេ អខហេតា ស្វតំ។

១៥៧។

“សព្ពំយោឌភាតីតំ , ចភា តិព្ពភយាកតំ;

កាយេហិ ភេក្លូខូតំ, យុត្តំ សេលិច កដ្ឋាត់។

១៥៨។

“ស ចេ អដ្ឋុធិ ភាកេកា, ហិមចាចេញ្ញា សិលុដ្ឋយេ;

សេព្ពូសំ ភាកភាយាត់, សដ្ឋភាយោ អត្វុតូទោ។

១៥៩។

“ភាក់ ចោ កិត្តឃិស្សាយិ, ភ ហិ អាក្យ កទោតិ សោ;

សោរដ្ឋ អចិហិសា ច, បរិគា ភាកស្ស តេ ត្វចេ។

១៥៣។

“សតិ ច សប្បជញ្ញាញ្ញា, ចរណា ភាកស្ស តេបេរ;

សន្ធាហត្ថេ្ញា យហាភាកា, ឞ្ញបេក្លាសេតឥគ្គចា។

១៥៤។

“ສຕິ ກິຈາ ສິເນຣາ ປຍ຺ຍາ, ຈີຍໍສາ ຮຍຸຈິຕ຺ຕຕາ;

ຮຍຸກ຺ຖິສຍາຈາເສາ, ຈິເຈເກາ ຕສ຺ສ ຈາລສິ.

໑໔໑.

“ເສາ ຕສາພິ ອສ຺ສາສເຣຕາ, ອຍ຺ຍຕ຺ຕິ ສຸສຍາທິເຕາ;

ກຖ຺ຖິ ສຍາທິເຕາ ຄາເກາ, ຝິເຕາ ຄາເກາ ສຍາທິເຕາ.

໑໔໒.

“ສຜໍ ສຍາທິເຕາ ຄາເກາ, ຄິສິເຕ຺ຄາປິ ສຍາທິເຕາ;

ສຍ຺ຍຕ຺ຕ ສິຈຸເຕາ ຄາເກາ, ໑ສາ ຄາກສ຺ສ ສຍຸຄາ.

໑໔໓.

“ກຸຍ຺ຍາຕິ ອຄຈຍ຺ຍາຄິ, ສາຈຍ຺ຍາຄິ ຄ ກຸຍ຺ຍາຕິ;

ຍາສຍຖ຺ຖາຄຄິ ລຖ຺ຖາ, ສຄ຺ຄິສິ ປຣິຈຍ຺ຍຜໍ.

໑໔໔.

“ສິເຍາຂຄິ ອຫໍ ຊຸລໍ, ສຍ຺ຍໍ ເລຕ຺ຕາຄ ຕາຄ຺ຖິ;

ເຍຄ ເຍເຄຈ ກຖ຺ຖຕິ, ອຄເປເປ຺ປາຈ ກຖ຺ຖຕິ.

᪗᪐᪐᪨

“ᨿᨳᩣᨸᩥ ᩏᨴᨠᩮ ᨩᩣᨲᩴ, ᨸᩩᨱ᩠ᨯᩁᩦᨠᩴ ᨸᩅᨯ᩠ᨰᨲᩥ;

ᨶᩮᩣᨸᩃᩥᨸ᩠ᨸᨲᩥ ᨲᩮᩣᨿᩮᨶ, ᩈᩩᨧᩥᨣᨶ᩠ᨵᩥ ᨾᨶᩮᩣᩁᨾᩴ᪨

᪗᪐᪑᪨

“ᨲᨳᩮᩅ ᨧ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨩᩣᨲᩮᩣ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ;

ᨶᩮᩣᨸᩃᩥᨸ᩠ᨸᨲᩥ ᩃᩮᩣᨠᩮᨶ, ᨲᩮᩣᨿᩮᨶ ᨸᨴᩩᨾᩴ ᨿᨳᩣ᪨

᪗᪐᪒᪨

“ᨾᩉᩣᨣᩥᨶᩦ ᨸᨩ᩠ᨩᩃᩥᨲᩮᩣ, ᩋᨶᩣᩉᩣᩁᩮᩣᨸᩈᨾ᩠ᨾᨲᩥ;

ᩋᨦ᩠ᨣᩣᩁᩮᩈᩩ ᨧ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩮᩣᨲᩥ ᨸᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨

᪗᪐᪓᪨

“ᩋᨲ᩠ᨳᩔᩣᨿᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᩦ, ᩏᨸᨾᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩪᩉᩥ ᨴᩮᩈᩥᨲᩣ;

ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩉᩣᨶᩣᨣᩣ, ᨶᩣᨣᩴ ᨶᩣᨣᩮᨶ ᨴᩮᩈᩥᨲᩴ᪨

᪗᪐᪔᪨

“ᩅᩦᨲᩁᩣᨣᩮᩣ ᩅᩦᨲᨴᩮᩣᩈᩮᩣ, ᩅᩦᨲᨾᩮᩣᩉᩮᩣ ᩋᨶᩣᩈᩅᩮᩣ;

ᩈᩁᩦᩁᩴ ᩅᩥᨩᩉᩴ ᨶᩣᨣᩮᩣ, ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᩔᨲ᩠ᨿᨶᩣᩈᩅᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ – ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ;

ពត្ថ យត្យុ្យក្ខពត្តិ យត្យុស្សុ ក្ខពំ, តិដ្ឋត្តំ; យត្យុ្យត្តកាចំ ចា បត្តំ៉ ឋត្ថា ហិ អាឋចក្កយពោលាឌិកបេត ឋដ្ឋាកពិចិយុទ្វាបិ ចរិយត្តការេច

កហិពបចិឋត្តិចសេត “យត្យុស្សា”ទ្វេច ចោហរីយពីពិ៉ ក្យាចសេត បត ឌេចាត់ អពិឌេចា, ព្រាហ្វាត់ អពិព្រាហ្វា៉ ឋម្ពុដ្ឋិ ឋឃយេច

ញុត្រិញ្ញាញ្ញាញុដ្ឋចត្តំ៉ អត្តងត្តត្តិ អត្តតាឃេច ឌត្តំ៉ កកចា ហិ អត្តតាឃេច ក្ខប្បាឌិពេត អរិឃយក្កេត ចក្កុពាបិ...បេ... យតពាបិ ក្ខត្តបេត

ឌយេឆត ឌត្តោ៉ ឋយាហិពត្តិ អដ្ឋចិឆេត ឋយាឌិតា យក្កផលឋយាឌិតា ច ឋយាហិពំ៉ ញ្ញរិឃយាត់ ព្រាហ្វបឆេពិ ចញ្ញ្ចិឆេបិ

ព្រាហ្វចិហារបឆេ, ព្រាហ្វ ចា ឋេឌ្ឍ ផលឋយាបត្តិបឆេ ឋយាបឌ្ឍតចសេត បចត្តយាត់៉ កិច្ចាបិ កកចា ត ឋដ្ឋាកាលំ ឃចាចុទ្វេត្ត

ព្រាហ្វបឆេ ញ្ញរិឃពិ, ពត្ថ ញ្ញរិឃឋាយត្តំឃំ បត ពត្តិត្តពញ្ញា ក្ខបិឌាឃ “ញ្ញរិឃយាត”ត្តិ ចុត្តំ៉ ចិត្តុស្សបឋយេ រពត្តិ ចិត្តុស្ស ក្ខបឋយេហេត្យុក្ខពេ

ឋដ្ឋាឋដ្ឋារឋយេឆ, តិដ្ឋាគេត, អកិរពំ៉ ឃំ យត្យុ្យា តយស្សត្តិ, ឋដ្ឋាឆយ្ថាត បិរក្យត្តិ ឃំ ឋយ្ថាឋម្ពុដ្ឋំ ឋដ្ឋាឋំ ពត្ថាឃពតាឌិឆយ្ថាត់

អកិឌ្ឍាបិរក្យ, បរិឌ្ឍាបិរក្យ, បហាតបិរក្យ, កាចតាបិរក្យ, ឋដ្ឋិកិរិឃបិរក្យ, ឋយាបត្តិបិរក្យពិ លឆា បិរក្យំ បរយុក្កឋកពឋយុត្តិ

លត្តិឃបហ្ថិពាឌយោ យត្យុ្យា តយស្សត្តិ៉ ឆយ្ថាត្យុឆយ្ថបចិបត្តិឃា ប្អុឌេត្តា ពារឃេត ចាចាឃ យតឋា ច ពត្តិត្តា ពឆប្បាលា ពប្បញ្ញុរា

ហេត្តិ៉ ឌេចាបិ ពំ តយស្សត្តិពិ ត ពេចលំ យត្យុ្យា ខុច, អឆ ពោ អបរិយាលាឝុ លោកឆាញ្យុ ឌេចាបិ ពំ តយស្សត្តិ៉ ញ្ញពិ បេ អរហពោ

ឝុពត្តិ ខុចំ យឃា អារកព្តាឌីហិ ពារណេហិ អរហពោ, កកចពោ, ឆយ្ថឋតាបពិអាឌិតច្ចា “ឋត្ថា ឌេចយត្យុ្យាត”ត្តិអាឌិកំ ចឌត្តាត់

ឋត្តិពោ ខុចំ ឝុពត្តិ ឌស្សពិ៉

ឋដ្ឋាឋំយោឌតាពីពត្តិ ឋដ្ឋាតិ ឌឋបិ ឋំយោឌតាតិ ឃចារហំ ចញ្យុហិ យក្កេហិ ឋហ ចារតាឃ អពិក្កត្តំ៉ ចតា តិដ្ឋាតយាកពត្តិ

កិលេឋចតពោ ពត្ថិរហិពំ តិដ្ឋាត់ ក្ខបកពំ៉ ពារយេហិ ទតក្កុទពត្តិ ឋដ្ឋាយោ ពារយេហិ តិក្កុយិត្វា បដ្ឋាឌ្ឍាឃាតចិបស្សតាឌិកេឌ ទតក្កុយ្ថ

អកិរពំ៉ យុត្តំ សេលិច ពច្ចាតត្តិ អឋារពោ តិស្សេឋារឋកាចត្តា សេលពោ តិស្សេពច្ចាតឋឌិឋំ ឌេចាបិ ពំ តយស្សត្តិពិ យោឌតា៉

ឋេច អច្ចុរុចិ តារកោពិ យោ ខុកំឋពោ អាកំ ត ពរោពិ, ប្អុតច្ចុចំ ត កច្ចពិ; តារកោ ចិឃ ពលចាពិ៉ “តារកោ”ពិ លដ្ឋតាយោ

ឋយ្ថាឋម្ពុដ្ឋ, អច្ចុរុចីពិ អត្តពោ ពាឃរុចិឃា ញាណរុចិឃា ច ឋឌេចកំ លោកំ អពិក្កុយិត្វា រុចិ, យោកិ៉ ឃចា កិ? ហិយចាចឌ្ឍា

ឋិលុច្ចុយេ, ឃចា ហិ ហិយចា បដ្ឋាពរាឌា អត្តពោ ចិរកុយហាឋារកាចាឌីហិ ក្យណេហិ អឌ្ឍា បដ្ឋាពេ អពិរោចពិ, ខុចំ អពិរោចពីពិ

អព្វោ៉ ឋដ្ឋាឋំ តាកតាយាតត្តិ អហិតាកហត្តិតាកប្អុរិឋតាកាត់ , សេពាឋេលបច្ចេកញ្ញុដ្ឋតាកាត់ ចា៉ ឋច្ចតារយាពិ ឋច្ចេតេច

តាកតាយោ៉ ពំ បត ឋច្ចតាយពំ “ត ហិ អាកំ ពរោពី”ពិអាឌិតា ឋឃយេច ចក្កុពិ៉

ញ្ញងាតិ ញុដ្ឋតាកំ អចឃចពោ ច ឌស្សេត្តា តាយពោ ពាច ឌស្សេត្តំ “ត ហិ អាកំ ពរោពិ យោ”ពិ អាហ៉ ឃថ្វា អាកំ, បិឃំ, ឋឌ្ឍោត ឋត្តំ

ត ពរោពិ, ពថ្វា តារកោពិ អព្វោ៉ យោរច្ចត្តិ ឃឹលំ៉ អចិហិឋាពិ ពរុលា៉ ពក្កឃំ ឋដ្ឋាស្សបិ ក្យារាឋិស្ស ប្អុដ្ឋាក្ខយត្តិ, ពត្វា ញុដ្ឋតាកស្ស

ប្អុរិយបិឌកាវចា ពស្ស ឃុទ្វាពិ អាហ “បិឌា តាកស្ស ពេ ឌុចេ”ពិ៉

អបរបិឌកាចេត ចឌត្តា “ឋពិ ច ឋយុឌ្ឍាញ្ញា, ចរលា តាកស្ស ពេបឌេ”ពិ អាហ៉ “ញ្យាបឌេ”ពិ ចា បិឌោ៉ ពេ អបទេទ្វេច

បឝចិការកោ។ អតុចជ្ជនូយ្យាត់ អាគារេត សន្តា ហទេត្វា ឧតស្សាតិ, សន្តាហទេត្វា។ សុបរិសុទ្ធចេឝតា ពោលាហប្បអេទា ខ្ចបល្លា ខេសតឝត្តា ខេត ឧតស្ស អត្ថីតិ, ខ្ចបល្លខេសតឝត្តចា។

ខ្លួយញ្ញ៉ បញ្ញា, តស្សា អធិដ្ឋានំ សតីតិ អាហ "សតិ ពីចា សិវេរា បញ្ញា"តិ។ ចិយំសា ឆយ្យុចិត្តតាតិ ឃធា ពាឥតព្ពាពាឥតព្ពស្ស ខេសាណ្ឌាឃ បទាយសត់ ឈាឃតញ្ញា ហត្ថិតាកស្ស ចិយំសា តាយ ខេហាតិ, ឧចំ ព្យុទ្ធតាកស្ស ព្យុសលិឥឆយ្យុចិត្តតា ចិយំសា។ សយា ចសត្តិ ឧត្វាតិ,

សយាចារេសា, កាឌត់ ព្យុន្ធិ ឧច សយាចារេសា, អភិញ្ញាសយធាត់ អាឆាតកាចេពា សយធចិបស្សតាសព្ភារេពា ឆេយ្យា ព្យុន្ធិសយាចារេសា ឧតស្សាតិ ឆយ្យុព្យុន្ធិសយាចារេសា។ ចិខេចខេពាតិ ខ្ចបឆិចិខេចខេកា។ តស្សាតិ ព្យុទ្ធតាកស្ស។ ចាលឆិ, បរិខេឃាសាតក្កកាចេពា។

ឥសាឃិតិ អារេយ្យុល្ហបតិញ្ញាខេតត ច ឥសាឃតសិខេលិ។ អស្សាសខេពាតិ បខេយស្សាសក្ខេត តិព្ពាខេត ខេពា។ អដ្ឋត្ថិ សុសយាហិខេពាតិ ចិសឃដ្ឋខេត្ត ចលសយាបត្តិយំ សុដ្ឋ សយាហិខេពា តឥឥំ សយាឆាត់ សុដ្ឋ សព្ពកាលិកត្តិ ឥខេស្សត្យំ "កន្ធិ សយាហិខេពា តាខេកា"តិអាឥ ឧុត្តិ។ កកចា ហិ សចាសតស្ស ខ្ចន្ធន្ធស្ស បហីតត្វា ចិខេល្លបិកាចេពា តិន្និ សយាហិខេពាច។ តស្មា យំ យំ ព្ពរិឃាបធំ កេប្បតិ, តំ តំ សយាហិខេពាច កេប្បសីតិ។

សព្ពត្វាតិ, សព្ពស្មិំ ខេកាចខេខ, សព្ពស្មិញ្ញា ភ្វាខេខ សព្ពខេសា បិហិតឧុត្តិ។ ខេតតាហ – "សព្ពំ កាឃកយ្យំ ពោលាហបុព្ពង្គយំ ពោលាណាត្យបរិចត្ត"ត្តិអាឥ (ខេតត្តិ។ ១៥)។ ឧសា តាកស្ស សយ្យឥាតិ ឧសា "ត ហិ អាក្យំ កេខេរាតិ ខេសា"តិអាឥតា "សយ្យុទ្ធ"ត្តិអាឥតា ឧច ចា ឃធាឧុត្វា ចល្លយាតា ច ព្យុទ្ធកទ្ធហត្ថិខេតា សយ្យត្តិ ព្យុលបរិបុណ្ណា។

ក្យុញ្ញាតិអតចជ្ជាតីតិ សយ្យាឌីចស្ស ខ្ចល្លិសបិរេឃិបត្តិឃា ក្យុញ្ញាតិ អកេហិតព្ពាតិ, ឃិន្ធាឌីចស្ស សព្ពខេសា សចាសតាតញ្ញា បហីតត្វា សាចជ្ជាតិ កេហិតព្ពាតិ ត ក្យុញ្ញាតិ អតចជ្ជាតិ ក្យុញ្ញាខេត្តា ច សត្តិឆិ បរិចជ្ជយំ ក្យុញ្ញាតីតិ ខេឃាឌតា។

សំខេឃាឌតត្តិ ចដ្ខត្យុខេល្លត សឌ្ឍិ សត្តាត់ សំខេឃាឌតខេពា ចខេដ្ឋ ព្ពសិឥាបតសយត្វំ ឥសចិឆយ្យិ សំខេឃាឌត់។ អញ្ចំ ធ្វលត្តិ ព្យុដ្ឋកខេព្វាច យហត្តញ្ញា។ សព្ពំ ខេលត្វាត ពាន្ទតត្តិ យក្កពោរេលាត អតចខេសសំ កិខេលសពាន្ទត់ លិន្ថិត្វា។ ខេឃត ខេឃតាតិ ខេឃត ខេឃត ឥសាការេកត។

ឃធា ហិ ខ្ចឥខេព ឌាតំ បុណ្ឌរីកំ ខ្ចឥខេព បចឌ្ឍតិ ខេតាបលិប្បតិ ខេពាខេឃត, អត្យុបខេលបសកាចត្វា, តខេធច ខេលាខេព ឌាខេពា ព្យុខេទ្ធ ខេលាខេព ចិហខេតិ, ខេតាបលិប្បតិ ខេលាខេកត តណ្ហាឥដ្ឋិយាតខេលបិកាចេពាតិ ខេឃាឌតា។

ពិតីតិ អក្កិ។ អតាហារេរាតិ អតិត្ថខេតា។

អត្វស្សាយំ ចិញ្ញាបតីតិ សព្វ ព្យុលសព្ពាតស្ស ខ្ចបខេយឃ្យត្វស្ស ចិញ្ញាបតី, បកាសតី អយំ តាព្យុបយា។ ចិញ្ញាហីតិ សព្វ បឌិចិទ្ធចព្យុសន្ធឆយ្យុំ បរិឌាតខេត្តហិ អត្វាត់ សន្តាឃ ចឥតិ។ ចិញ្ញាស្សត្តីតិអាឥ ពោរេលាចចត់, ឃស្មា តាខេកត យឃា ខេឥសិតំ តាកំ តធាកតាកទ្ធហត្ថិ យហាតាកា

ឞីឍានចា អត្តតោ ចិនេឃ ធត្វា ចិឌាតិឞ្សត្តិ, ពន្ធា អញ្ញោនំ បុឆ្ចជ្ជតាត់ ពាបតត្ថុ អឃំ ក្ខបយា អយេត្យិ កាឃិពាពិ អឆិប្យាឃោ៉

ឃទិ៍ចិឌហំ តាកោ, បទិតិត្តិឞ្សព្យតាឃចោពិ ពៅឆិប្លេល ទ៌ឃាបិឌិឃេឃបទិតិត្តាតេត អតាឃចោ ឃប្ញាឃប្ញុឆ្អតាកោ, ក្ខួដាតិ ឃទិ៍

អត្តកាច់ ចិឌហត្តោ ពត្អបទិតិត្តាតេត បទិតិត្តាឃិឞ្សពីពិ៉

៧ច់ ក្ខុឃហិ ក្ខបយាហិ យេឈ្លត្វា, ឃោព្យអឃហិ កាឆាហិ, ធព្យឃដ្ឋិឃា បិធេហិ ឃត្វ ក្យលេ ធណ្ហេត្តា អត្យបិឌិឃេឃាឃ តិត្តាតឆាព្យឃា

ធេឃត់ តិដ្ឋាបេឃិ៉

ក្ខដាឃិព្វេកាឆាធណ្ហតា តិដ្ឋិពា៉

ឃោព្យអឃកតិបិពធណ្ហតា តិដ្ឋិពា៉

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៦. វីសតិនិបាតោ

១. អធិមុត្តត្ថេរគាថាវណ្ណនា

វីសតិនិបាតេ យញ្ញត្ថំ វាតិអាទិកា អាយស្មតោ អធិមុត្តត្ថេរស្ស គាថា. កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ បុញ្ញានិ ឧបចិនន្តោ អត្ថទស្សិស្ស ភគវតោ កាលេ វិភវសម្បន្នេ កុលេ និព្ពត្តិត្វា វិញ្ញុតំ បត្តោ សត្ថរិ បរិនិព្ពុតេ ភិក្ខុសង្ឃំ ឧបដ្ឋហន្តោ មហាទានានិ បវត្តេសិ. សោ តេន បុញ្ញកម្មេន ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ អាយស្មតោ សំកិច្ចត្ថេរស្ស ភគិនិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិ, អធិមុត្តោតិស្ស នាមំ អហោសិ. សោ វយប្បត្តោ មាតុលត្ថេរស្ស សន្តិកេ បព្ពជិត្វា វិបស្សនាយ កម្មំ ករោន្តោ សាយលោរក្ខុយិឃំយេវ ឋិតោ អរហត្តំ បាបុណិ. តេន វុត្តំ អបទានេ (អប. ថេរ ១.៣.៨៣-៨៨) –

“និព្ពុតេ លោកនាថម្ហិ, អត្ថទស្សីនរុត្តមេ;

ឧបដ្ឋហិំ ភិក្ខុសង្ឃំ, វិប្បសន្នេន ចេតសា.

“និមន្តេត្វា ភិក្ខុសង្ឃំ, ឧជុភូតំ សមាហិតំ;

ឧច្ឆុនា មណ្ឌបំ កត្វា, ភោជេសិំ សង្ឃមុត្តមំ.

“យំ យំ យោនុបបជ្ជាមិ, ទេវត្តំ អថ មានុសំ;

សព្ពេ សត្តេ អភិភោមិ, បុញ្ញកម្មស្សិទំ ផលំ.

“អដ្ឋារសេ កប្បសតេ, យំ ទានមទទិំ តទា;

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ, ឧច្ឆុទានស្សិទំ ផលំ.

“បដិសម្ភិទា ចតស្សោ…បេ… កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ.

ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ ປຕ຺ວາ ສຍາປຕ຺ຕິສຸເລຕ ຊີຕິຕາເຍເຕ຺ຕາ ຊຸປສຍຸຊ຺ຊິຕຸກາເຍາ “ຍາຕເຣ ອາປຸຈ຺ຈິສ຺ສາຍີ”ຕິ ຍາຕຸ ສຕ຺ຕິກໍ ຄຕ຺ເຕ຺ຕາ ອຕ຺ຕຣາຍເຄ຺ຄ

ເຂຈຕາຝ ຫຼລິກຍຸກເຣຫຼຕ຺ໍ ຍໍສປຣິເຝສຕໍ ຈເຣເຕ຺ຕຫິ ປຕ຺ຕສເຕຫິ ເຈາເຣຫິ ສຍາກຈ຺ຈິ ເຈາເຣາ ຈ ຕໍ ອຄ຺ຄເຫສຸໍ “ເຂຈຕາຝ ຫຼລິ

ກຊີສ຺ສຕີ”ຕີ ເສາ ເຈາເຣຫິ ກຫິເຕາປິ ອຄີເຕາ ອຈ຺ຈຸຣຶ ຊີປຸສຕ຺ຕຸເຫາຈ ອຕ຺ຖາສີ ຕໍ ຊິສ຺ວາ ເຈາເຣກາຍຫຼິອຈ຺ຈຣິຝຕ຺ຕຕຊິຕ຺ຕຂາເຕາ

ປສໍສເຕ຺ຕາ –

ລຶ໐ໞ

“ຍຕ຺ຕາຕ຺ໍ ຈາ ຊຕຕ຺ໍ ຈາ, ເຍ ທຕາຍ ຍຟໍ ບຸເຣ;

ອຈເສສໍ ກຟໍ ເຫາຕິ, ເຈຊຕ຺ຕິ ຊິລປຕ຺ຕິ ຈ

ລຶ໐໙

“ຕສ຺ສ ເຕ ຕຕ຺ຕິ ຄີຕຕ຺ຕໍ, ຄິເຍ຺ຍາ ຈເຕ຺ຕາ ປສີຊຕິ;

ກສ຺ວາ ຕ ປຣິເຂເຈສິ, ໂຈຣຸເປ ຍຫຕ຺ຕເຝ”ຕີ – ເຕ຺ວ ກາຜາ ອກາສິ;

ຕຕ຺ວ ຍຕ຺ຕາຕ຺ຕີ ຍຂຕຕ຺ໍ ເຂຈຕາຕໍ ຫຼລິກຍຸກເຣຫຼຕ຺ໍ ຈາ ຈາ-ສເຕ຺ຖາ ຊິກປຸຕເຕ຺ວາ ຊຕຕ຺ຕີ ສາປເຕຍຸຫເຣຫຼຕ຺ໍ ເຝ ທຕາຍ ຍຟໍ ບຸເຣຕິ

ເຝ ສເຕ຺ຕ ຍຟໍ ບຸເຕ຺ຕ ຫຕິຍຸອຕີຕເຕ຺ວ ຫິ ຕ຺ລຊໍ ຈຕ຺ຕຍາຕຈຈຕໍ ອຈເສຕິ ອຈເສ ອເສຣິເກ ກຕ຺ວາ ຕຕ຺ຕິ ເຕສໍ “ອຈເສສຕ຺ຕີ”ປິ ປຊຕ຺ຕີ

ອເຍຕ຺ຕີ ກຫິເຕສຸ ຕໍ ໂຈກໍ ຊເປຕ຺ວາ ອຈເສສາຕໍ; ອຝເຍຈ ຈາ ປິເຊາ ກຟໍ ເຫາຕີຕິ ຍເຣຫຼກຟໍ ເຫາຕີ ເຝຕ ເຕ ເຈຊຕ຺ຕິ

ຊິລປຕ຺ຕິ,ຊິຕ຺ຸຕາເສຕ ເຈຊຕ຺ຕິ , “ສາຍິ, ຕຸຍຸຕໍ ຕ຺ລຊຕ຺ຕິຊຕ຺ຕ ຊສ຺ສາຍ, ຊາສາ ກຊີສ຺ສາຍາ”ຕິອາຊີກໍ ຈຊຕ຺ຕາ ຊິລປຕ຺ຕີ

ຕສ຺ສ ເຕຕິ ເຝາ ຕ຺ວ ອເຍຕ຺ຕີ ເຂຈຕາຝ ຫຼລິກຍຸຕ຺ໍ ຊີຊິຕາ ເຈາເຣາເປຕຸກາເຍຫິ ຊຸກ຺ລຕ຺ຕາສິເກຫິ ສຕ຺ຕຊ຺ຊິເຕາ, ຕສ຺ສ ເຕ ຄີຕຕ຺ຕຕິ

ຄີຕກາເຈາ, ກຝຕ຺ຕິ ອເຕ຺ວາ ຄິເຍ຺ຍາ ຈເຕ຺ຕາ ປສີຊຕີຕິ ປກຕິຈເຕ຺ຕເຕາ ຊຸປຣິປິ ເຕ ຍຸລຈເຕ຺ຕາ ຊີປຸສີຊຕີ ເຂເຣສ຺ສ ກິເຣ ຕຊາ “ສເຈ ຕ຺ລເຍ

ຍາເຣສ຺ສຕ຺ຕີ, ຕ຺ລຊາເຕຈາຫໍ ອຕຸປິຊາຝ ປຣິຕິຕ຺ຕາຝິສ຺ສາຍິ, ຊຸກ຺ລກາເຣາ ຊີກຈ຺ຈິສ຺ສຕີ”ຕິ ຊຸຍຸອາເຣ ປີຕິເສາຍຕສ຺ສໍ ຊຸປຸຊ຺ຊິ ໂຈຣຸເປ ຍຫຕ຺ຕເຝຕິ

ໂຊເສ ຍຫຕິ ຍເຣຫຼກເຝ ຊຸປຕ຺ຖເຕ ເຫຕຸອເຕ຺ວ ຈາ ໂຈຕໍ ກຸຍຸຈຈຕໍ

ຕ຺ລຊາຕິ ເຂເຣາ ເຈາເຣກາຍຫຼິສ຺ສ ປຊິຈຈຕຊາຕຍຸເຫາຕ ຊຍຸ ເຂເສເຕ຺ຕາ –

៧០៧។

“នត្ថិ ចេតសិកំ ទុក្ខំ, អនបេក្ខស្ស គាមណិ;

អតិក្កន្តា ភយា សព្វេ, ខីណសំយោជនស្ស វេ។

៧០៨។

“ខីណាយ ភវនេត្តិយា, ទិដ្ឋេ ធម្មេ យថាតថេ;

ន ភយំ មរណេ ហោតិ, ភារនិក្ខេបនេ យថា។

៧០៩។

“សុចិណ្ណំ ព្រហ្មចរិយំ មេ, មគ្គោ ចាបិ សុភាវិតោ;

មរណេ មេ ភយំ នត្ថិ, រោគានមិវ សង្ខយេ។

៧១០។

“សុចិណ្ណំ ព្រហ្មចរិយំ មេ, មគ្គោ ចាបិ សុភាវិតោ;

និរស្សាទា ភវា ទិដ្ឋា, វិសំ បិត្វាវ ឆឌ្ឌិតំ។

៧១១។

“បារគូ អនុបាទានោ, កតកិច្ចោ អនាសវោ;

តុដ្ឋោ អាយុក្ខយា ហោតិ, មុត្តោ អាឃាតនា យថា។

᪗᪑᪒᪨

“ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨲᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᨠᩮ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣ;

ᩋᩣᨴᩥᨲ᩠ᨲᩣᩅ ᨥᩁᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨾᩁᨱᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶ ᩈᩮᩣᨧᨲᩥ᪨

᪗᪑᪓᪨

“ᨿᨴᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᨲᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ, ᨽᩅᩮᩣ ᩅᩣ ᨿᨲ᩠ᨳ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ;

ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨶᩥᩔᩁᩴ ᩑᨲᩴ, ᩍᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩉᩮᩈᩥᨶᩣ᪨

᪗᪑᪔᪨

“ᨿᩮᩣ ᨲᩴ ᨲᨳᩣ ᨷᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨿᨳᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᨴᩮᩈᩥᨲᩴ;

ᨶ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᨽᩅᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ, ᩈᩩᨲᨲ᩠ᨲᩴᩅ ᩋᨿᩮᩣᨣᩩᩊᩴ᪨

᪗᪑᪕᪨

“ᨶ ᨾᩮ ᩉᩮᩣᨲᩥ ‘ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ’ᨶ᩠ᨲᩥ, ‘ᨽᩅᩥᩔ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨾᩮ;

ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᩅᩥᨣᨾᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩣ ᨷᩁᩥᨴᩮᩅᨶᩣ᪨

᪗᪑᪖᪨

“ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨾᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᩴ, ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩈᨶ᩠ᨲᨲᩥᩴ;

បស្សន្តស្ស យថាក្ខតំ, ន ភយំ ហោតិ កាយស្មិំ។

៧១៧។

“តិណកដ្ឋសយំ លោកំ, យថា បញ្ញាយ បស្សតិ;

បបត្ត សោ អសំចិន្តិ, ‘នត្ថិ មេ’តិ ន សោចតិ។

៧១៨។

“វុក្កលានិ សទីនេត, ភវេចតយិ ឫអនត្ថិកោ;

សោហំ កិន្ខិស្សតិ កាយោ, អញ្ញោ ច ន ភជិស្សតិ។

៧១៩។

“យំ មេ កិច្ចំ សទីនេត, តំ ករោម យថិច្ឆម;

ន មេ តប្បច្ចយា តត្ថ, ធោសោ បេយច្ចា ហេហិតី”តិ។ –

ឌួយា កាថា អភាសិ។

៧២០។

“តស្ស តំ ចចតំ សុត្វា, អច្ចតំ លោបយហំសតំ;

សត្វាតិ តិក្ខិបិត្វាន, យាលថា ឲតង្រោចុ”ន្តិ។ –

អយំ សង្គីតិការេហិ ចុត្តកាថា។ ឌួតោ អបរា តិស្សោ ថោរាតំ, ថេរស្ស ច ចចតបដិចចតកាថា –

ລິ໒໑.

“ກິໍ ພທເນ຺ຕ ກຣິຕ຺ວານ, ເກາ ວາ ອາຈຣິເຍາ ຕວ;

ກສ຺ສ ສາສນມາຄມ຺ມ, ລບ຺ພເຕ ຕໍ ອເສາກຕາ.

ລິ໒໒.

“ສບ຺ພຍ຺ຍູ ສບ຺ພທສ຺ສາວີ, ຊິເນາ ອາຈຣິເຍາ ມມ;

ມຫາກາຣຸຓິເກາ ສຕ຺ຖາ, ສບ຺ພເລາກຕິກິຈ຺ຉເກາ.

ລິ໒໓.

“ເຕນາຍໍ ເທສິເຕາ ຘເມ຺ມາ, ຂຍຄາມີ ອນຸຕ຺ຕເຣາ;

ຕສ຺ສ ສາສນມາຄມ຺ມ, ລບ຺ພເຕ ຕໍ ອເສາກຕາ.

ລິ໒໔.

“ສຸຕ຺ວານ ເຈາເຣາ ອິສິເນາ ສຸພາສິຕໍ, ນິກ຺ຂິປ຺ປ ສຕ຺ຖານິ ຈ ອາວຸຘານິ ຈ;

ຕມ຺ຫາ ຈ ກມ຺ມາ ວິຣມິໍສຸ ເອເກ, ເອເກ ຈ ປບ຺ພຊ຺ຊມເຣາຈຍິໍສຸ.

ລິ໒໕.

“ເຕ ປບ຺ພຊິຕ຺ວາ ສຸຄຕສ຺ສ ສາສເນ, ພາເວຕ຺ວ ເບາຊ຺ຌງ຺ຄພລານິ ປຓ຺ຑິຕາ;

ឆក្កចិត្តា សុយតា គតិត្រ្យិយា, ឋបេត្វា និព្ពានបទំ អសង្ខត”ន្តិ –

ឧយាបិ សង្កិតិកាទេហិ ទុត្តកាទា·

តត្ថ នត្ថិ ទេវសិកំ ទុក្ខំ, អត្តបច្ចក្ខស្ស, កាយលីតិ កាយលិ, អបេក្ខាយ, តណ្ហាយ, អការេន អត្តបច្ចក្ខស្ស យាជិតស្ស, លោហិតសការោ បុរេន្តា ចិយ, ទេវសិកំ ទុក្ខំ ទោសតស្សំ តត្ថិ, ទោសតស្សាកាចាបនេសេន កយាកាចំ ចនតិ· ទេនាហ “អតិក្កន្តា កយា សន្តោ”តិ· អតិក្កន្តា កយា សន្តោតិ លីហសំយោជតស្ស អទេហតោ បញ្ចឹសតិ យហាកយា, អន្តោ ច សន្តោបិ កយា ឧក្កំសេន អតិក្កន្តា អតីតា, អបគតាតិ អត្ថោ·

ជិនេន្ទ ឆនេឲ្យ យឆាតទេឆតិ ចត្សច្ចូឆនេឲ្យ បរិន្នាបហាតសន្តិកិរិយកាចតាចនេសេន យក្កបញ្ញាយ យឆាក្ខុតំ ជិនេន្ទៈ យទេណតិ យទេណទេហត្ៈ ការតិទេក្កបនេត យឆាតិ យឆា ទេកាចិ បុរិនេសា សីនេស ជិទេតត យហតា កទ្ការទេត សំសីជទេត្តា តស្ស តិទេក្កបនេត, អបតយទេត ត កាយតិ, ឧចំ សយ្យជយិជត្តិ អទេត្ថាៈ ទុត្តទេញ្ញតំ កកចតា –

“ការា ហនេច បញ្ចក្កន្តា, ការហារនេរា ច បុក្កទេលិ;

ការាជាតំ ទុលំ ទេលិទេក, ការតិទេក្កបតំ សុល”ន្តិ· (សំ· និ· ១·១១);

សុចិណ្ណត្តិ សុឌ្ឍ ចរិតំ· ព្រហ្មចរិយន្តិ, សិក្ខត្តយសង្គហំ សាសនព្រហ្មចរិយំ· តទេតា ឧច យទេក្កា ចាបិ សុកាចិទេតា អដ្ឋង្គិទេកា អរិយយទេក្កាបិ សឲ្យជេច កាចិទេតាៈ ទោកាតយិច សង្គទេយតិ យឆា ពាហុហិ ទោទេកហិ អតិក្ខតស្ស អាត្ទស្ស ទោកាតំ សង្គទេយ ឃីតិទេសាយតស្សទេយច ទេហាតិ, ឧចំ ពត្តទោកសង្គទេយ យទេណ យាជិសស្ស កយំ តត្ថិៈ

តិទស្សាជា កចា ជិន្ទាតិ តីហិ ទុក្កតាហិ អតិក្ខតា, ឧកាជសហិ អក្កិហិ អាជិត្តា, តទេយា កចា តិទស្សាជា, អស្សាជទេហិតា, យយា ជិន្ទាៈ ចិសំ បិត្វាច លត្តិតត្តិ បយាជចនេសេត ចិសំ បិចិត្វា តាជិនេសេត បទេយាទេកត លត្តិតំ ចិយ យទេណ ទេយ កយំ តត្តីតិ អទេត្ថាៈ

យុទេត្តាអាឈាតតា យឆាតិ យឆា ទេចាទេរហិ យារណត្ថំ អាឈាតតំ តីទេតា ទេកតចិ ឆ្ងបិទេយត តទេតា យុទេត្តា ហដ្ឋឲ្យទេដ្ឋា ទេហាតិ, ឧចំ សំសារបិទំ, តិក្ខាតំ, កតត្តា បិទេក្ខ, ចត្ហិបិ ឆ្ងបិជាតេហិ អតុបិជាទេតា, បរិន្នាជីតំ ទេសាច្ឆអសត្តំ កិច្ចាតំ កតត្តា កតកិច្ចា កាយាសចាជីហិ អតាសទេចា, អាឃុក្ខយា អាឃុក្ខយទេហត្ ឲ្យទេដ្ឋា ទេសាយតស្សិទេកា ទេហាតិៈ

ឆ្ងត្តយត្តិ ទេសង្គៈ ឆឲ្យតត្តិ, ឆឲ្យសកាចំៈ អទេហទេត្ត សិទេន្ត សិន្ទ្រទេហត្ ឧទ្ធជីសុ តាជិកាចំៈ សន្តទេលិទេកតិ សន្តទេលិកស្ស៊ិយ្យិ,

ทีฆายุกสุขพหุลตาทิวเสน สํยุตฺเตปิ โลเก. อนตฺถิโกติ, อนเปกฺโข. อาทิตฺตาว ฆรา มุตฺโตติ ยถา โกจิ ปุริโส สมนฺตโต อาทิตฺตโต ปชฺชลิตโต เคหโต นิสฺสโฏ, ตโต นิสฺสรณนิมิตฺตํ น โสจติ, เอวํ ขีณาสโว มรณนิมิตฺตํ น โสจติ.

ยทตฺถิ สงฺคตํ กิญฺจีติ ยํกิญฺจิ อิมสฺมึ โลเก อตฺถิ, วิชฺชติ, อุปลพฺภติ สงฺคตํ, สเตหิ สงฺขาเรหิ วา สมาคโม, สโมธานํ. “สงฺขต”นฺติปิ ปาโฐ, ตสฺส ยํกิญฺจิ ปจฺจเยหิ สมจฺจ สมฺภุยฺย กตํ, ปฏิจฺจสมุปฺปนฺนนฺติ อตฺโถ. ภโว วา ยตฺถ ลพฺภตีติ ยสฺมึ สตฺตนิกาเย โย อุปปตฺติภโว ลพฺภติ. สพฺพํ อนิสฺสรํ เอตนฺติ สพฺพเมตํ อิสฺสรรหิตํ, น เอตฺถ เกนจิ “เอวํ โหตู”ติ อิสฺสริยํ วตฺเตตุํ สกฺกา. อิติ วุตฺตํ มเหสินาติ “สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา”ติ เอวํ วุตฺตํ มเหสินา สมฺมาสมฺพุทฺเธน. ตสฺมา “อนิสฺสรํ เอต”นฺติ ปชานนฺโต มรณสฺมึ น โสจตีติ โยชนา.

น คณฺหาติ ภวํ กิญฺจีติ โย อริยสาวโก “สพฺเพ สงฺขารา อนิจฺจา”ติอาทินา (ธ. ป. ๒๗๗) ยถา พุทฺเธน ภควตา เทสิตํ, ตถา ตํ ภวตฺตยํ วิปสฺสนาปญฺญาสหิตาย มคฺคปญฺญาย ปชานาติ. โส ยถา โกจิ ปุริโส สุขกาโม ทิวสํ สนฺตตฺตํ อโยคุฬํ หตฺเถน น คณฺหาติ, เอวํ กิญฺจิ ขุทฺทกํ วา มหนฺตํ วา ภวํ น คณฺหาติ, น ตตฺถ ตณฺหากโรตีติ อตฺโถ.

น เม โหติ “อโหสิ”นฺติ “อตีตมทฺธานํ อหํ อีทิโส อโหสิ”นฺติ อตฺตทิฏฺฐิวเสน น เม จิตฺตปฺปวตฺติ อตฺถิ ทิฏฺฐิยา สมฺมเทว อุคฺฆาฏิตตฺตา, ธมฺมสภาวสฺส จ สุทิฏฺฐตฺตา. “ภวิสฺส”นฺติ น โหติ เมติ ตโต เอว “อนาคตมทฺธานํ อหํ เอทิโส กึ นุ โข ภวิสฺสํ ภเวยฺย”นฺติ เอวมฺปิ เม น โหติ. สงฺขารา วิคมิสฺสนฺตีติ เอวํ ปน โหติ “ยถาปจฺจยํ ปวตฺตมานา สงฺขาราว, น เอตฺถ โกจิ อตฺตา วา อตฺตนิยํ วา, เต จ โข วิคมิสฺสนฺติ, วินสฺสิสฺสนฺติ, ขเณ ขเณ ภิชฺชิสฺสนฺตี”ติ. ตตฺถ กา ปริเทวนาติ เอวํ ปสฺสนฺตสฺส มาทิสสฺส ตตฺถ สงฺขารคเต กา นาม ปริเทวนา.

สุญฺญนฺติ เกวลํ, อตฺตสาเรน อสมฺมิสฺสํ. ธมฺมสมุปฺปาทนฺติ ปจฺจยปจฺจยุปฺปนฺนธมฺมสมุปฺปตฺตึ อวิชฺชาทิปจฺจเยหิ สงฺขาราทิธมฺมมตฺตปฺปวตฺตึ. สงฺขารสนฺตตินฺติ กิเลสกมฺมวิปากปฺปเภทสงฺขารปพนฺธํ. ปสฺสนฺตสฺส ยถาภูตนฺติ สห วิปสฺสนาย มคฺคปญฺญาย ยาถาวโต ชานนฺตสฺส.

ติณกฏฺฐสมํ โลกนฺติ ยถา อรญฺเญ อปริคฺคเห ติณกฏฺเฐ เกนจิ คยฺหมาเน อปรสฺส “มยฺหํ สนฺตกํ อยํ คณฺหาตี”ติ น โหติ, เอวํ โย อสามิกตาย ติณกฏฺฐสมํ สงฺขารโลกํ ยทา ปญฺญาย ปสฺสติ, โส ตตฺถ มมตฺตํ อสํวินฺทํ อสํวินฺทนฺโต อลภนฺโต อกโรนฺโต. นตฺถิ เมติ “อหุ วต เม, ตํ เม นตฺถี”ติ น โสจติ.

อฏฺฏียามิ สรีเรนาติ อสาเรน อหิกุณเปน ทุคฺคนฺเธน อกตญฺญุนา อสุจิทุคฺคนฺธเชคุจฺฉปฏิกฺกูลสภาเวน ปูตินา กาเยน อฏฺฏียามิ อิมํ กายํ นิพฺพินฺทนฺโต เอวํ อฏฺฏียามิ. ภเวนปิ อนตฺถิโกติ สพฺเพนปิ ภเวน อนตฺถิโก. อปิ น กิญฺจิ ภวํ ปตฺเถมิ. โสยํ ภิชฺชิสฺสติ กาโยติ อยํ มม กาโย ขณาติ ตุมฺหากํ ปโยเคน อญฺญถา วา อญฺญตฺถ ภิชฺชิสฺสติ. อญฺโญ จ น ภวิสฺสตีติ อญฺโญ กาโย มยฺหํ อายตึ น

កថិយ្យតិ, បុតគ្គចាកាចតោៈ

ឃំ ចោ កិច្ចំ សទិ៍ទេតាតិ ឃំ តុយ្យាកំ ត្ថយិតា សទិ៍ទេត បយោជតំ, តំ កទោឆ ឃគិន្ឋឆ, ត្ថន្ឋឆ ចេៈ ត ចេ តប្យច្ចឃាតិ, តំ តិយិត្តិ ត្ថយស្ស សទិ៍រស្ស តុយេត្ថិ ឃឆិន្ឋិតកិច្ចស្ស កទលហេតុៈ តត្វាតិ តោសុ កទោទេត្តសុ ច អកទោទេត្តសុ ចៈ ចោរោសា បេយន្មា ហេហិតីតិ ឃឆាក្កយំ បដិឈោ អតុតឃោ ត កថិយ្យតិ, អត្តតោ កចេ អបេក្ខាឃ សន្តោសា បហឹតត្តាតិ អឆិប្យាយោៈ អន្ញាបច្ចឃា អន្ញាត្វ ច បដិឈាតុតឃេសុ អសទេត្តសុបិ តប្យច្ចឃា, "តត្វា"តិ ចចតំ ឃឆាឆិកាតចេសត ចុត្តិៈ

តស្សាតិ អឆិយុត្តតេត្វរស្សៈ តំ ចចតត្តិ "តត្តិ ចេតសិកំ ចុក្ខ"ត្តិអាជិកំ យទេហ កឃាកាចាជិជឹបកំ, តតោ ឲច អត្ថតំ ចលិយហំសតំ ចចតំ សុត្វាៈ យាហចាតិ ចោទាៈ ចោទា ហិ "យាហចា"តិ ចុច្ចត្តិ "យាហចេហិ សហ កន្លត្តិ កតាកយេហិ អកតាកយេហិបិ"តិអាជីសុ (យៈ តិៈ ១ៈ ១៣៥) ចិឃៈ

កិកគេត្ត កទិត្វាតាតិ, កទេត្ត, កិ តាយ តបេរិកយុំ កត្វាៈ កោ ចា តច អាចទិឃោ កស្ស សារសតំ, ឌុចាជំ តិស្សាឃ អឃំ អបេរាកតា យទហកាលេ សោកាកាចោ លចគ្គតីតិ ឲតំ អត្តំ អព្រាចុំ, បុន្ឋាចសេត កទេឆសុំ, កាយិសុៈ

តំ សុត្វា ចេឆទោ តោសំ បដិចចតំ ចេត្តោ "សន្តញ្ញា"តិអាជិយាហៈ តត្វ សន្តញ្ញាតិ បទោបចេសេត ចិតា សន្តបកាទេត សន្តឆយុចតៅឆតសយត្វស្ស អាកន្លាបដិពន្ធចុត្តិតោ អតាចទហតាហស្ស អឆិកយេត អតីតាជិកេជំ សត្តំ ខាតាតីតិ, សន្តញ្ញាៈ តោតេច សយត្តចក្ខតា សន្តស្ស ចស្សតោ សន្តចស្សាចិៈ ឃយិអ្រតាចទហតាហំ, តចេច សន្តញ្ញាតញ្ញាហំ, តត្វច អសាឆទហតាហបរិត្យុត្តឃា ចិទោឆា ចិសឃុប្យត្តិយុលេត អនេ្ញហិ អសាឆទហកាចចស្សតត្វ ឲកយេ្យច ពាហស្ស ន្តិឆា ចុត្តត្តាៈ ឃំ បតេត្វ ចត្តត្តំ, តំ ត្តតិចុត្តកចណ្ណតាឃំ (ត្តតិចុៈ អដ្ឋៈ ១ប៍) ចិត្វាទតោ ចុត្តសេចាតិ តត្វ ចុត្តតឃេតេច ចេជិតត្តំៈ បន្មាត្តុ្យិ យាទាតំ ចិជឃតោ ជិតោ, ហឹតាជិចិកាកកិតេ្ត សត្តុ្យិ សត្តតិការេយ អឆិយុត្តចុត្តិតាឃ យហតិឃា កទុលាឃ សយត្តាកតត្តា យហាកាទុលិកោ, ជិជ្ជឆម្លិកសយុ្យទាឃិកបទេតិ្វហិ ឃចាទហំ ចេចតឃ្យាតំ អតុសាសតតោ សត្វា, តតោ ឲច សន្តលោកស្ស កិលេសទោកាតិកិច្ចតោ សន្តលោកតិកិច្ចកោ, សយុ្យាសយ្ញច្ឆ្យា អាចទិឃោ យយាតិ ឃោជតាៈ ឈឃាយីតិ តិក្ខាតកាយីៈ

ឲចំ ចេឆទេត សត្តុ្យ សារតស្ស ច កុណោ បកាសិតេ បដិលទ្ធសទ្ធា ឲកចេ្ច ចោទា បន្តាជិសុ, ឲកចេ្ច ឧបសកត្តំ បចេចេសុំ ៈ តយត្តំ ជីបេត្តោ ឆយុសង្គាហកា "សុត្វាត ចោទា"តិអាជិតា ចេ្ច កាចា អកាយិសុៈ តត្វ ត្តសិតោតិ អឆិឹលសិក្ខាជីតំ ឲសតចេ្ចត ត្តសិតោ, អឆិយុត្តតេត្វរស្សៈ តិក្ខិប្យាតិ បហាយៈ សត្វាតិ ច អាចុធាតិ ចាតិ អសិអាជិសត្វាតិ ចេច ធតុកលិបរិជិអាចុធាតិ ចៈ តយ្យាច កយុតិ តតោ ចោទកយុតោៈ

តោ បន្តជិត្វា សុកតស្ស សារសតេតិ តោ ចោទា សោកតកាយតតាជិហិ សុកតស្ស កាចតោ សារសតេ បន្តជ្ជំ ឧបកត្វាៈ កាចតាចិសេសាឆិកតាឃ ឌុជក្យលក្ខហាឃ បីតិឃា សយត្តាកយេត ឧជក្កុចិត្វាៈ សុយតាតិ សោឃតស្សប្យត្វាៈ កតិត្រ្កិឃាតិ កាចិតិត្រ្កិឃាៈ

ឞុសិស្សតិ អក្កុយក្កាណិកេយត អសង្គតំ តិដ្ឋាត់ អណិកង្ឋិស្ស៎ អណិយុតេត្តា កិទ ចេធាទេទ តិដ្ឋិតេសចេត ពត្វា, តេ តតេត្វច ផេបេត្វា, យាត្យ សត្តិក់ កត្វា,
យាតទ៌ អាបុច្ឆិត្វា, បច្ចាកត្វា តេតហិ សង្គិ ច្បពន្លាយស្ស សត្តិក់ កត្វា, បត្តាដេត្វា ច្បសយ្យ៉ង់ អកាសិ៎ អឆ តេតសំ កយ្ហដ្ឋាត់ អាឌិក្លិ , តេត
តឌិទេស្សច អទហេត្ត បតិដ្ឋហិស្ស៎ តេតត ចុត្ត "បត្តាឌិត្វា...េប... អសង្គត"ត្តិ៎

អណិយុត្តត្ថេរកាចាចណ្ហុតា តិដ្ឋិតា៎

១៎ បិទាបទិយេត្ថទកាចាចណ្ហុតា

សយលាស្ស អហុ ចិត្តាតិអាឌិកា អាឃស្ថុតេតា បិទាបទិយេត្ថទស្ស កាធា៎ កា ច្បយ្យត្តិ? អឃយ្យិ បុទិយត្យេន្ធស្ស ពតាណិកាទេទា តត្ថ តត្ថ កេច
ចិចង្ហបតិស្សយំ ក្យសល់ ច្បចិតិត្វា ស្យកតឹស្យេឃច សំសេទត្តា ក្តុយស្ថិ ត្យឆ្នូប្បាេដ សាចត្ថិយំ អន្លាតទស្ស ទ្រាហ្វុលាយហាសាលស្ស បុទេត្តា ហុត្វា
តិដ្ឋុត្តិ៎ តស្ស ចឃប្បត្តស្ស កោត្តចេសេត បិទាបទិយេតាត្វច សយញ្ញា អតេហាសិ៎ េសា តេឃា េចេដ ច្បក្កេហត្វា ទ្រាហ្វុលាសិប្បេស្យ តិប្បត្តិ
កេតា៎ ឲកឌិចសំ សត្តុ ឆយ្ហុេឆសតាកាេល េដតចតចិហាទ៌ កត្វា បទិសបទិយេត្ត តិសឹង៎ សត្វា តស្ស អន្លាយសំ ខ្ចេលិេកត្វា
ក្តុត្រ្កឹយកាចតាស្យត្ត (យ៎ តិ៎ ១៎៣៥១) េឆេសសិ៎ េសា តំ ស្យត្វា បដិលេន្ធសេន្ធ បត្តាឌិ៎ តំ ស្យត្តំ ច្បក្កេហត្វា តឆត្ថយត្យចិេត្តសិ៎ ឃធា បត
អត្យចិេត្តសិ, ស្វាឃយេត្ថ កាធាស្យ ឲច អាចិ កចិស្សតិ៎ េសា តធា អត្យចិចិេត្តេត្តា អាឃតតយុេលត ចិបស្សត់ បដ្ឋេបត្វា តឌិទេស្សច
អទហត្តំ បេត្តា៎ អបទកាេក អត្តតា ចិត្តិតាកាទ៌ បកាេសេត្តា –

សិ១៩៎

"សយលាស្ស អហុ ចិត្តា, បិទាបទិយស្ស កិក្លុេតា;
ឲកកស្ស តិសិត្តស្ស, បចិចិត្តស្ស ឥសាឃិេតា៎

សិ១សិ៎

"កិយាត្យបុត្តុំ បុទិេសា, កិំ ចតំ កិំ សយាធាទ៌;
អត្តុេតា កិច្ចកាទឹស្ស, ត ច កច្ចិ ចិេហផេឃ៎

សិ១ប៎

“ឥន្ទ្រិយានិ មនុស្សានំ, ហិតាយ អហិតាយ ច;

អរក្ខិតានិ អហិតាយ, រក្ខិតានិ ហិតាយ ច។

ល៏៩។

“ឥន្ទ្រិយានេវ សារក្ខំ, ឥន្ទ្រិយានិ ច គោបយំ;

អត្តនោ កិច្ចការីស្ស, ន ច កិញ្ចិ វិហេឋយេ។

ល៏១០។

“ចក្ខុន្ទ្រិយំ ចេ រូបេសុ, គច្ឆន្តំ អនិវារយំ;

អនាទីនវទស្សាវី, សោ ទុក្ខា ន ហិ មុច្ចតិ។

ល៏១១។

“សោតិន្ទ្រិយំ ចេ សទ្ទេសុ, គច្ឆន្តំ អនិវារយំ;

អនាទីនវទស្សាវី, សោ ទុក្ខា ន ហិ មុច្ចតិ។

ល៏១២។

“អនិស្សរណទស្សាវី, គន្ធេ ចេ បដិសេវតិ;

ន សោ មុច្ចតិ ទុក្ខម្ហា, គន្ធេសុ អធិមុច្ឆិតោ។

៥១១។

“អដ្ឋិល៌ យឆុរក្កញ្ញា, ពិត្តកក្កយត្យស្សទ៍;

រសតល្យាឃ គឆិតោ, ហខឃំ ភាចព្យញ្ញតិ។

៥១២។

“ឃុកាត្យប្យជិក្បុលិតិ , ចេបាដ្ឋ្ឋាតិ អត្យស្សទ៍;

រទត្តា រាកាឆិករលំ, ចិចិឆំ ចិត្ថទេ ក្យល់។

៥១៣។

“យតំ ចេទេពហិ ឆទេឰហិ, ចឃា ត សទេក្កាតិ រក្លិតុំ;

តទេតា តំ ក្យូលយទេត្វតិ, សទេដ្ឋទេហទេពហិ បញ្ញាហិ។

៥១៤។

“ប្យដ្ឋទេលិហិតសយ្យញ្ញុំ, ពាហ្យស្ស ព្យលបស្ស ច;

ភរជិរកតំ ចក្កុំ, សយ្យក្កយិច ឱត្តិតំ។

៥១៥។

“កក្យក់ យឆុរស្សាគំ, បិឃតិពាត្ថតំ ក្យល់;

ល្យទ៍ច យឆ្យតា លិត្តំ, ក្លិស្សហំ ភាចព្យញ្ញតិ។

᪅᪂᪇᪨

“ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨴ᩠ᩅᩮᨷ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩈᩮᨶ, ᩅᩮᩣᨭ᩠ᨮᩮᨲ᩠ᨲᨸᩥ ᨧ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ;

ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᩅᩥᩅᩥᨵᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩮᨲ ᨴ᩠ᩅᨿᩴ᪨

᪅᪂᪈᪨

“ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩈᩮᩣᨲᩣᨶᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ, ᩈᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈᩩ;

ᨲᩮᩈᨿᩣᨧᩁᩮᩃᩥ ᨠᩣᨲᩩᩴ, ᨿᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨲᩥ ᩅᩦᩁᩥᨿᨧᩣ᪨

᪅᪃᪀᪨

“ᩈᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨧᩣ ᩈᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᩅᩥᨧᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ;

ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᩁᨿᨿᩣᨲᩮᩣᨸᩥ, ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᩴᩉᩥᨲᩴ᪨

᪅᪃᪁᪨

“ᩋᨳᩮᩣ ᩈᩦᩃᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ, ᨧᨩ᩠ᨩᩮ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨲᩦᩁᨲ᩠ᨳᨠᩴ;

ᨶ ᨲᩴ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮ, ᩋᨸ᩠ᨸᨿᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨧᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ᪨

᪅᪃᪂᪨

“ᨿᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮ ᩈᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ, ᨿᩣ ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᨣᨲᩣ ᩁᨲᩥ;

ຕໍ ສຍາຄາຍ ຈເຕ຺ຕຊ, ສາ ຫິ ເຈ ໂຕ຺ຕຍາ ຣຕີ.

ສີ໓໒.

“ໂຂ຺ຊາຈເຈຫຸປິເຍຫິ, ປເຣສຍກີຂີກີສຕິ;

ຫຕ຺ວາ ຈຜິຕ຺ວາ ອຊ ເສາຈຍິຕ຺ວາ, ອາເລິປຕິ ສາທສາ ເຍາ ປເຣສໍ.

ສີ໓໓.

“ຕສ຺ເຕ຺ຕາ ອາຫິຍາ ອາຫິ, ຄິທຕ຺ຕິ ພາລຈາ ຍຊາ;

ຊາເຄ຺ຍາຄິເຄ຺ຍເຍເທຈ, ຄິທຕ຺ຕິ ກຸສເລິ ຕຊາ.

ສີ໓໔.

“ສທ຺ທໍ ວີຣິຍໍ ສຍາຜິຕ຺ວາ, ສຕິປຕ຺ຖາຕ຺ວາ ກາຈຍໍ;

ປຕ຺ວາ ປຕ຺ວາຫິ ຫຕ຺ວານ, ອຄືເຍາ ຍາຕິ ຕາຫຸເຓາ.

ສີ໓໕.

“ເສາ ອຕ຺ຕຈາ ເສາ ຜຍຸເຕ຺ຖາ, ຄຕ຺ວາ ຈາຄ຺ຍາຕຸສາສຄີ;

ສເຕ຺ຕຄ ສຕ຺ຕໍ ຕຸທ຺ທສ຺ສ, ເສາ ຄເທາ ສຸຣເຍຜຕີ”ຕິ. – ຕຍາ ຄາຖາ ອຠາສິ;

ຕຕ຺ຖ ສຍານສ຺ສາຕິ ປຕ຺ຕິຕສ຺ສ. ອຫູຕິ ອເຫາສິ. ຈິນ຺ຕາຕິ ຜຍຸຈິນ຺ຕາ ຜຍຸຈິຈາຣເຓາ. ປິຣາປຣິຍສ຺ສາຕິ ປິຣາປຣໂຄຕ຺ຕສ຺ສ. “ປິຣາຈຣິຍສ຺ສາ”ຕິປິ ປເຜ຺ຕິ. ກິລ຺ເຕາຕິ ສໍສາເຣ ຄຍໍ ຕຸລ຺ຕສີລສ຺ສ. ຈຸກາກສ຺ສາຕິ ອສຫາຍສ຺ສ, ຈຸເຕຕ ກາຍຈິເຈກໍ ຄເສ຺ສຕິ. ປຈິຈິຕ຺ຕສ຺ສາຕິ ປຈິເຈກເຫຕຸຕາ ກິເລສາຄໍ ຈິກ຺ຂຸເຕຕ ຈິເຈກໍ ອາເຣຄ຺ສສ຺ສ, ຈຸເຕຕ ຈິຕ຺ຕຈິເຈກໍ ຄເສ຺ສຕິ. ເຕຕາຫ “ຜສາຍິເຕາ”ຕິ.

ឥសាឃិតោតិ ឥសាឃតសីលស្ស, ឃោតិនោយតសិកាទេសុ ឃុត្តស្សាតិ អត្ថោ។ សព្ពមេតំ ខេទោ អត្ថាគំ បទំ ឱយ ពត្វា ចុត្តិ។

“កិយាត្បុព្ពា”ត្តិអាឌិតា ឋំ ឱត្តត់ ឥឧស្សតិ។ តត្ថ បឍយកាឆាយំ តាច កិយាត្បុព្ពាត្តិ អត្បុព្ពំ អត្កូលេយា, អត្បុព្ពេយេច ចក្ខុយាតេតុ ចតសយាចាទេសុ ពោកា អត្កូលេយា, ពោគត អត្កូលេយត ខេត បឌិបឌ្ឌិតព្ពាតិ អត្ថោ។ បុរិសោ កិ ចតំ កិ សយាចាទត្តិ អត្ថកាលេយា បុរិសោ សយាឌិឃិតព្ពដ្ឋេត “ចត”ត្តិ លដ្ឋតាយំ, កិឌិសំ សីលំ សយាចាទំ, សយាចាទេត្តា, អត្ថតោ កិច្ចការី កត្តព្ពការី អស្ស, កត្វិ សត្វំ ត ច ឱហេឋយេ, ត ឥរិឆេឃ្យាតិ អត្ថោ។ អត្ថតោ កិច្ចំ គាយ សយណឆេយ្យា, សខ្លុបតោ សីលសយាឆិបព្ពា, ឋំ សយ្យាឌេត្តស្ស បរឱហេឋតាយ លេសោបិ តត្ថិ តាឃ សតិ សយណកាចស្សច អភាចតោ។

យថាហ ភគវា – “ត ហិ បព្ពឌិតោ បរូបឃាតី, ត សយណោ ហោតិ បរំ ឱហេឋយន្តោ”តិ (ឆ។ ប។ ១៥៤)។ ឲត្ថ ច ចតក្កហលោត ចារិត្តសីលំ កហិតំ, សយាចាទក្កហលោត សយាចរិតព្ពតោ ចារិត្តសីលេត សទ្ធិំ ឥសាតឱបស្សតាឌិ, តស្មា ចារិត្តសីលំ បឆាគំ។ តត្ថាបិ ច យស្មា ព្ពត្រិ្ទយសំចទេ សិទ្ធេ សព្ពំ សីលំ សុទក្ខិតំ, សុគោបិតមេច ហោតិ, តស្មា ព្ពត្រិ្ទយសំចទសីលំ តាច ឥស្សេតុការេយា ព្ពត្រិ្ទយាគំ អទក្ខលោ ទក្ខលោ ច អាឌីតចាតិសំសេ ឱភាចេត្តោ “ព្ពត្រិ្ទយាតិ យត្បុស្សាត”ត្តិអាឌិយាហ។ តត្ថ ព្ពត្រិ្ទយាតីតិ ទក្ខិតព្ពឆយ្យតិឥស្សគំ, តស្មា ចក្ខាឌីតិ ៤ ព្ពត្រិ្ទយាតីតិ ចុត្តំ ហោតិ។ យត្បុស្សាតត្តិ ទក្ខណឃោក្យបុក្កលតិឥស្សគំ។ ហិតាឃាតិ អត្ថាឃ។ អហិតាឃាតិ អតត្ថាឃ។ ហោត្តីតិ ចចតសេសោ។ ពធំ បត តាតិឃេច ហិតាឃ ច អហិតាឃ ហោត្តីតិ អាហ “ទក្ខិតាតី”តិអាឌិ។ តស្សេត្ថា – យស្ស ចក្ខាឌីតិ ព្ពត្រិ្ទយាតិ សតិកចាដេត អបិហិតាតិ, តស្ស ទូបាឌីសុ អភិជ្ឈាឌិបាបឆយ្យបចត្តិយា ក្វារភាចតោ អតត្ថាឃ បិហិតាតិ, តឥភាចតោ អត្ថាឃ សំចត្តីតិ។

ព្ពត្រិ្ទយាតេចសាទក្ខត្តិ យស្មា ព្ពត្រិ្ទយសំចទោ បរិបុណ្ណោ សីលសយ្យំ បរិបូទេតិ, សីលសយ្យា បរិបុណ្ណា សយាឆិសយ្យំ បរិបូទេតិ, សយាឆិសយ្យា បរិបុណ្ណា បព្ពាសយ្យំ បរិបូទេតិ, តស្មា ព្ពត្រិ្ទយាទក្ខា អត្តហិតបឌិបត្តិយាច ឃូលត្តិ ឥស្សេត្តោ អាហ “ព្ពត្រិ្ទយាតេច សាទក្ខ”ត្តិ។ សតិបុព្ពង្គយេត អាទក្ខេត សំទក្ខេត្តា ឃោតិនោយតសិកាទេត ព្ពត្រិ្ទយាតិ ឲច តាច សយ្យេឥច ទក្ខេត្តា, យថា អក្បុសលធោរា តេហិ តេហិ ក្វារេហិ បចិសិត្វា ចិត្តសត្តាតេ កុសលំ ភណ្ឌំ ត ចិលុយ្យត្តិ, តថា តាតិ បិឥហេត្តាតិ អត្ថោ។ សាទក្ខត្តិ ច សំ-សទ្ទស្ស សាភាចំ ពត្វា ចុត្តំ, “សារទេកា”តិអាឌីសុ ឱយ។ “សំទក្ខ”ត្តិ ច បិតេធា។ ព្ពត្រិ្ទយាតិ ច គោបយត្តិ តេស្សច បរិយាឃចធត់, បរិយាឃចធតេត បឃោឌត់ តេត្តិអដ្ឋកថាយំ ចុត្តតយេតេច ចេឌិតព្ពំ។ “អត្ថតោ កិច្ចការីស្សា”តិ ព្ពយិតា អត្តហិតបឌិបត្តិ ឥស្សេតិ, “ត ច កត្វិ ឱហេឋយេ”តិ ព្ពយិតា បរហិតបឌិបត្តិ, ក្ខុតឃេតាបិ ចា អត្តហិតបឌិបត្តិយេច ឥស្សេតិ បរាឱហេឋតស្សាបិ អត្តហិតបឌិបត្តិភាចតោ។ អថ ចា បឥក្វេឃតបិ អត្តហិតបឌិបត្តិ ឥស្សេតិ បុថុជ្ជតស្ស សេក្ខស្ស ច បរហិតបឌិបត្តិយាបិ អត្តហិតបឌិបត្តិភាចតោ។

ឲចំ ទក្ខិតាតិ ព្ពត្រិ្ទយាតិ ហិតាឃ ហោត្តីតិ ធោឥាតបក្ខំ សខ្លុបេតេច ឥស្សេត្វា, អទក្ខិតាតិ អហិតាឃ ហោត្តីតិ សំកិលេសបក្ខំ បត ឱភឌិត្វា ឥស្សេត្តោ “ចក្ខុត្រិ្ទយំ ខេច”តិអាឌិយាហ។ តត្ថ ចក្ខុត្រិ្ទយំ ខេច ទូបេសុ, កច្ឆត្តំ អតិចារេយំ។ អភាឌីតចឥស្សាចិតិ ឃោ តីលបីតាឌិភេឥេសុ ព្ពដ្ឋាតិដ្ឋេសុ ទូបាឃតតេសុ កច្ឆត្តំ យថាទុចិ បចត្តត្តំ ចក្ខុត្រិ្ទយំ អតិចារេយំ, អតិចារយេត្តោ អប្បដិឥាហេត្តោ តថាបចត្តិយំ អាឌីតចឥស្សាចិ ត ហោតិ ខេច, ឌិដ្ឋឆយ្យិកំ សយ្យាឃិកត្វា អាឌីតចំ ឥោសំ ត បស្សតិ ខេច។ “កច្ឆត្តំ តិចារេយ

អតិប្បសង្គប្បាចិ”តិ ច បិទេធា᠂ ពត្ថ ទេយា “ឥទ្ធិ ឥទ្ធិមត្តា កចិប្បតិ”តិ (ឯ᠂ ត᠂ ៣᠂៥៥) ចុត្តចិឥតា ឥទ្ធិមទេត្តទេយច ធត្វា
សតិសប្បជញ្ញាចទេសត ទ្វបិឃតទេត បចត្តមាទេតា ពត្ថ តិប្បសង្គប្បាចិ ភាម᠂ ចុត្តចិបរិឃាទេយត អតិប្បសង្គប្បាចិ ឥទ្ធទេញ្ញា᠂ ទេសា ទក្លា
ត ហិ ឃុត្តីតិ ទេសា ឧចន្ទេបិ បុក្កទេលា ចន្ទក្លទេតា ត ឃុត្តទេតច᠂ ឧត្ត ច ចក្ខុត្រិយស្ស អតិចារស៌ា ភាម ឃធា ទេតត ក្ខាទេទត អកិញ្ញាឥទេយា
បិបឆេ្ឫា អក្វាស្សទេចឃ៉្យ, ពធា បចត្តត៌, ត៌ បត អត្តទេតា សតិសប្បជញ្ញាស្ស អត្ថាបត៌ ឥទ្ធញ្ញ᠂ ទេសសិត្រិទេយស្សបិ ឧទេសច តទេយា᠂
អឆិឃុដ្ឋិទេតាតិ អឆិឃុត្តពល្យាឃ ឃុដ្ឋិ អាបទេគ្គា᠂ អប្បិលត្តិ អប្បិលទសំ᠂ យឆុទក្កត្តិ យឆុទទសទេកាឥាសំ᠂ ពធា តិត្តកក្កំ᠂ អត្តស្សទត្តិ អស្សាគចទេសត
ត៌ ត៌ ទសំ អត្តចិចិទេត្តទេត្តា᠂ កត្តិទេតាតិ ទសពល្យាឃ ពស្មិំ ពស្មិំ ទទេស កត្តិទេតា ពទេត្ថា᠂ “កឆិទេតា”តិ ច បធត្តិ, ទេកឆិ អាបទេត្តាតិ អទេត្វា᠂
ហគឃំ ភាចញ្ញូតិតិ “ទក្លស្សត្តិ កទិស្សាឃិ”តិ បត្តដ្ឋាឥក្លទេលាថ្បត្តិ ចិត្តុំ ត ឌាភាតិ ត សល្លទេក្ខតិ , សាសតស្ស ហគឃំ អព្ភត្ថំ
អតចជ្ជឆេ្ឫាត៌ សប្បុត្តទសពល្យាឃ កឆិទេតា ភាចញ្ញូតិ ត ឌាភាតិ, ត បជិបជ្ជតិតិ អទេត្វា᠂

ឃុកាតិតិ ឃុត្តទាតិ᠂ អប្បជិក្វលិតិតិ យទេតាទយាតិ, ឰដ្ឋាតិ᠂ ទេចាដ្ឋញ្ញាតិតិ ថ្បិឥល្លាត្វបិឥល្លប្បទេកទេគ ចទេស្ស᠂ ទទេត្តាតិ ទជ្ជតសកាទេចត
ទាទេកត ទទេត្តា᠂ ទាកាឆិកទលត្តិ ទាកទេហត្ប᠂ ចិចិឆំ ចិត្តទេត ទុឍត្តិ ទាកបរិត្សអាហាឥចទេសត ឥទ្ធឆេ្ឫកញ្ញា តិទេឃសត្តាបិឥចទេសត
អកិសប្បទាឃញ្ញា ភាតប្បកាទំ ទក្លិ បជិលកតិ᠂

យត៌ ទេចទេតហិតិ យតញ្ញា ឧទេតហិ ទ្វបិទេឆ្ឫលាឥហិ ឆេ្ឫទេឆ្ឫលប្បទេកទេគហិ ច᠂ តត្តិ បុក្កល៌᠂ សទេញ្ញាហិតិ សទេញ្ញាហិ បញ្ញាហិបិ᠂ ឰត់ ចុត្តំ ទេហាតិ –
ទេឃា បុក្កទេលា យត៌, យទេតាក្ខាទំ, ឧទេតហិ ឃធាចុទេត្តហិ ទ្វបិឥហិ បញ្ញាហិ ឆេ្ឫហិ ឆេ្ឫទេឆ្ឫលប្បទេកឥទេតា ច᠂ ពត្ថ
បចត្តតកបិបកឆេ្ឫតិចារទេលាត ទក្លិត្យ, ទេកាបិត្យ ត សទេក្កាតិ, ពទេតា ពស្ស អទេក្លលទេតា ត៌ បុក្កល៌ ត៌តិមិត្តំ ទក្លិ អទេក្ខតិ, អត្តកច្ឆតិ,
អត្តកច្ឆត្តញ្ញា ឧទេតហិ បញ្ញាហិបិ ទ្វបិទេឆ្ឫលាឥហិ ឈដ្ឋាទេឆ្ឫទេលាត សដ្ឋិ សទេញ្ញាហិបិ អាទេឆ្ឫលប្បក្ខយក្វទេតហិ អត្តកច្ឆតិតិ᠂ ឧត្ត ចក្ខុត្រិឃំ,
ទេសាតិត្រិឃញ្ញា អសប្បត្តកក្កាហិកាចទេតា “កឆ្ឆត្តិ អតិចារឃ”ត្តិ ចុត្តំ ឰពទំ សប្បត្តកក្កាហិតិ “កទេត្ថ ទេច បជិទេសចតិ”តិអាឥតា ចុត្តំ᠂ ពត្វាបិ ច
ទសពល្យា ច ទេចាដ្ឋញ្ញាពល្យា ច សត្តាត៌ ចិទេសសទេតា ពលចតិតិ “ទសពល្យាឃ កឆិទេតា, ទេចាដ្ឋញ្ញាតិ អត្តស្សទទេត្តាតិ” ចុត្តត្តិ ឥទ្ធញ្ញ᠂

ឧចំ អក្ខុត្តក្ខាទស្ស បុក្កលស្ស ឈហិ ក្ខាទេទហិ ឈស្សបិ អាទេឆ្ឫលាស្ស អសំចទតិមិត្តំ ថ្បជ្ជតកទក្លិ ឥទេស្សត្វា ឰាឃបសំចទេទា ឃស្មា
សទិទសកាចាតចទេពាទេឆត ទេហាតិ, ពស្មា សទិទសកាចំ ចិចិតទេត្តា “បុត្តទេលាហិពសប្បុល្លា”ត្តិអាឥតា កាធាក្ខយមាហ᠂ ពស្សទេត្វា – សទិទំ
ភាទេមត៌ បុទេញ្ញាត ទេលាហិទេតត ច សប្បុល្លិ កទិត៌ អទេញ្ញាត ច បិត្តទេសប្បាឥតា ពហុតា ក្វលាទេបត, ពឃិឥ៌ តទចិទេទត តទេទស្ស ទេឈទេកាត
សិប្បាចទិទេឃត កត៌ ចក្កុ ឃដ្ឋំ លិឃាបរិកឆេ្ឫាឥតា ចិត្តិត៌, អទេត្តា បត ក្វធាឥអស្សចិកទិត៌ សប្បុក្កិ ចិឃ ឈចិមត្តមទេតាហទំ ពាលឌតសទេឆ្ឫាហំ
ទក្លសកាចពាឃ តិទេឃាឥទក្លពាបតទេតា ច កទ្យក៌, បរិកប្បសប្ផុទេចត អឆ្ឫលទេកាត អស្សាគមទេត្តត យឆុទពាឃ យឆុទស្សាឥ៌, ពទេតា ឧច
បិឃកាចតិពត្ថទេតត បិឃតិពត្ថត៌, ទស្សហពាឃ អប្បតិពពាឃ ច ទុ៌, ឞ្ញាឥទេស សទិទេទ អស្សាគទេលិទេកត យហាទក្លិ បច្ចត្តក្កឃ្យយាត៌
អតចញ្ញូទេត្តា ទេលិទេកា យឆុទកិទេត្ថា ល្យុទឆាទាទេលហកបុទិទេសា ចិឃ ឥទ្ធទេញ្ញាតិ᠂

ឰគាតិ ឧទេត ចក្លាឥត៌ ទេកាចទេក្វតា ទ្វបិគទេយា ចុត្តា, ទេត ចិទេសសទេតា បុទិសស្ស ឰត្តិបជិពត្ថា កយតិឃាតិ ពត្ថ សំចទេទា កាពទេញ្ញាតិ

ឥស្សេត្វា “ព្ភត្តិរូប”ន្តិអាទីយាហ៑ ឥត្ថ ព្ភត្តិរូបន្តិ ព្ភត្តិយា ចត្យសមុដ្ឋានិករូបិយតនសង្គហេត ចណ្ហេ៑ អបិ ច យោ ពេធិ ព្ភត្តិយា និចត្ថស្ស អលង្ការស្ស ចា កត្ថចណ្ហកាតិត៌ ចា បិឡអត្ថតយាលិត៌ ចា កាយបដិតានេ្ថ ចណ្ហោ បុរិសស្ស ចក្ខុចិញ្ញាណស្ស អារម្មណកាចាយ ក្ខបកប្បតិ, សញ្ញាយេត៌ “ព្ភត្តិរូប”ន្តេច ចេតិតព្ញ៉ាំ ព្ភត្តិសមេទតិ ព្ភត្តិយា កឹតលបិតហសិតរុតិតសង្ខេ៑ អបិ ច ព្ភត្តិយា និចត្ថចត្ថស្សបិ អលង្កតអលង្ការស្សបិ ព្ភត្តិបយោកនិប្បាទិតា ចេហុចឹណាសង្គបណចាតិតយ្បិ សង្ក្ក ព្ភឆ ព្ភត្តិសរក្កហលោត កហិតាតិ ចេតិតព្ញា៑ សញ្ញាបេសោ បុរិសស្ស ចិត្ត អាកឌ្ឍឹតិ៑ “ព្ភត្តិរសេ”តិ បត បិឡព្ភយា ចត្យសមុដ្ឋានិករសាយតតចេសេត ចុត្ត៑ ព្ភត្តិយា កិការបដិស្សាចិតាទិចេសេត អស្សចរសោ ចេច បរិភោកាសោ ច ព្ភត្តិរសោតិ ឲេក៑ យោ បត ព្ភត្តិយា ឍុដ្ឋម៉សមុក្ខិតលេឡអាតិរសោ, យោ ច តាយ បុរិសស្ស តិត្ថយាក្យុកត្វាតិត៌ រសោ, សញ្ញាបេសោ “ព្ភត្តិរសោ”ត្វេច ចេតិតព្ញា៑ ចោដ្ឋេព្ពបិ ច ព្ភត្តិយា កាយសម្យេស្សា, ព្ភត្តិសរីរានុព្ឈហាត៌ ចត្ថាលង្ការយាលិតិត៌ ចស្សា “ព្ភត្តិចោដ្ឋេព្ញា”ត្វេច ចេតិតព្ញា៑ ឲត្ថ ច យេសំ ព្ភត្តិរូប ព្ភត្តិសមេទតិ បិឡព្ភ, ពេសំ អបិ-សង្ខេត ព្ភត្តិរសសង្កហោ ឥដ្ឋព្ញា៑ ព្ភត្តិកន្ធស្សតិ ព្ភត្តិយា ចត្យសមុដ្ឋានិកកន្ធាយតតេស៑ ព្ភត្តិយា សរីរកន្ធា តាយ ត្យក្កន្ធា៑ ឲកច្ចា ហិ ព្ភត្តិ អស្សកន្ធិតិ ហោតិ, ឲកច្ចា យេណ្ឌកន្ធិតិ, ឲកច្ចា សេឥកន្ធិតិ, ឲកច្ចា សោណិតកន្ធិតិ, ឥចាបិ តាស៊ អត្ថទាលេលិ ទឌ្ឍពេច៑ ចក្កចត្តិនោ បត ព្ភត្តិទេតស្ស កាយតោ ចត្ថកន្ធា ចាយតិ, មុខតោ ក្ខប្បលកន្ធា, អយំ ត សព្ញាសំ ហោតីតិ, ព្ភត្តិយា សរីរេ អារុឡ្ហហោ អាកត្តុកោ អត្យលិម្បតាទិកន្ធា “ព្ភត្តិកន្ធា”តិ ចេតិតព្ញា៑ សារេត្វាតិ ស្វុដ្ឋ រេត្វា កសិតោ មុទ្ធិតោ, ព្ភត៌ បត បត៌ “ព្ភត្តិរូប”ន្តិអាតិស្សបិ យោរេដតព្ញាំ៑ ចិចិធំ ចិត្ថេត ត្យឍត្តិ ព្ភត្តិរូបិតិស្ស សរាគនិមិត្ត ឥដ្ឋឆម្មិកំ ចឆពត្ថតាទិចេសេត សម្យាយិកំ បព្ភាចិឆពត្ថតាទិចេសេត តាតប្បការំ ត្យក្ក បដិលភតិ៑

ព្ភត្តិសោតានិ សញ្ញាតីតិ ព្ភត្តិយា រូបិតិអារម្មណានិ សញ្ញានិ អតចេសសានិ បព្ភា ពណ្យាសោតានិ សត្ថត្តិ៑ បព្ភាស្សតិ បុរិសស្ស បព្ភាស៊ ក្ខានេស៑ ពេសត្តិ ពេសំ បព្ភាត្ត សោតានិ៑ អាចរណត្តិ សំចរណំ, យថា អសំចរោ ត ក្ខប្បជ្ជតិ, ឲចំ សតិសម្យជញ្ញា បច្ចុបដ្ឋេបត្វា សំចរំ បចេត្វាតំ យោ សក្កោតិ, សោ ចីរិយថា អារត្ថចីរិយោ អកុសលានំ ឆម្មានំ បហានាយ កុសលានំ ឆម្មានំ ក្ខបសម្យទាយាតិ អត្ថោ៑

ឲចំ រូបិតិកោចរេ បព្ញាឌិតស្ស បដិបត្តិ ឥស្សេត្វា ព្ភតាតិ កហដ្ឋស្ស ឥស្សេតំ “សោ អត្ថចា”តិអាតិ ចុត្ត៑ ឥត្ថ សោ អត្ថចា សោ ឆម្មេដ្ឋា, សោ ឥទេក្ខា សោ ចិចក្ខណោតិ សោ បុក្កលោ ព្ភមស្មិំ លោកេ អត្ថចា, ឥទ្ធិយា, ឆម្មេ ឥតោ, ឆម្មេ ឥទេក្ខា, ឆម្មេ លេខកោ, អតលសោ ចា ចិចក្ខណោ ព្ភតិ កត្តព្ញតាស៊ កុសលោ តាយ៑ កេទេយ្យ រយមានោបិ, កិច្ចំ ឆម្មត្ថសំហិតត្តិ កោហរតិយា រយមានោបិ ឆម្មត្ថសំហិតំ ឆម្មតោ អត្ថតោ ច អតបេតមេច តំ តំ កត្តព្ញាំ៑ អត្យប្បត្តានំ ភោកានំ ក្ខប្បាទនំ, ក្ខប្បត្តានំ បរិបិលនំ, បរិភោកព្ភា កេទេយ្យ, អព្ញាមព្ញា, អចិរោធេត, អព្ញាមព្ញា, អចាឆេតេត, តិចក្កត្ថំ អត្យយុញ្ជេយ្យាតិ អធិប្បាយោ ៑ អយព្ភា តយោ យេសំ សម្មាបដិបត្តិអចិរោធេត តិចក្កត្ថស្ស ចេសេត ចត្តតិ តិម្ពិសារមហារាជាតិត៌ ចិយ, ពេសំ ចេសេត ចុទ្ធេត្វា៑ ត យេសំ ពេសព្ភា ចេសតាតិ ឥដ្ឋព្ញាំ៑

អថា សឹឥតិ សព្ញាព្ភត្តិ យតិ ព្ភឆលោកេ ស៊បសំហិតំ ឥដ្ឋឆម្មិកំ អត្ថំ បរិក្កហេត្វា ឋិតំ៑ ចេជ្ជ កិច្ចំ តិរត្ថកត្តិ សម្យាយិកត្ថរហិតំ អតត្យបសំហិតំ កិច្ចំ សចេបិ ចិស្សេជ្ជេយ្យ បរិច្ចជេយ្យ៑ ត តំ កិច្ចត្តិ មញ្ញាត្វា, អប្បមេត្វា ចិចក្ខណោតិ សតិអចិប្បចាសេត អប្បមេត្វា ចិចារណបញ្ញាសម្ភេចត ចិចក្ខណោ អតត្យបសំហិតំ, តំ កិច្ចំ យថា ត កាតព្ញាត្តិ មញ្ញាត្វា ចិចេជ្ជេយ្យ៑

ចិចេជ្ជេត្វា បត ឃញ្ញា អេត្វត សញ្ញាត្តិ, ឃា ច ឆេយ្យតា ទតិ៍ ត៌ សយាគាឃ ចេត្វាឆាតិ ឃំកិញ្ញិ ឌិដ្ឋឆេយ្យិកសយ្យទាឃិកប្យេកេគេត អេត្វត ហិតេត សំឃុត្តំ តក្រកឃហិតាចហំ, ឃា ច អឆិក្យសលឆេយ្យតា សយឆចិបឃ្សតាយសហិតា ទតិ, តក្រកឃំ សយ្យា អាឌិឃិត្វា បទិក្កហំ កត្វា ចេត្វាឃ្យ៍ "សត្តា ទតិ ឆេយ្យទតិ ឌិតាតី"តិ (ឆ៍ ប៍ ៦៥៤) ចចតេតា សា ហិ ៦ក់សេត ន្តូត្វាយត្វឃ្ស បិបតេតា ន្តូត្វាយា ទតិ តាយ៍

ឃំ បត កាយទតិសំឃុត្តំ កិច្ចំ តិទត្តកត្តិ ទុត្តិ, តឃ្សា អតត្តុបសំហិតកាចំ ឆេឃ្យត្ថិ "ន្តុត្តាចេចហិ"តិអាឌិ ទុត្តិ៍ តត្វ ន្តុត្តាចេចហិតិ យហេត្តហិ ចេច ៦ក្តេពហិ ច៍ ន្តុបិនេឃហិតិ តេឃហិ៍ បទេសយកិឌិកិសតិតិ បទេសំ សត្តកំ អាហទិត្ថំ ន្តុត្ថតិ, បទេ ចា សត្តចា ហាទេបតិ, ឌិតាទេបតិ បទំ ហត្វា, ចឆិត្វា អច សោចឃិត្វា, អាទេលិបតិ សាហសា ទេឃា បទេសំ៍ ន្តុធំ ទុត្តិ ទេហាតិ – ទេឃា បុក្កទេលិ កាយទេហត្ត បទេ ហតេត្វា, ឈាទេតេត្វា, ទេសាទេចេត្វា សត្តិត្ថេឆសត្តិទ្វហតបសឃ្សាចហាទាឌិហិ តាត្យបិនេឃហិ បទេសំ សត្តកំ ហទិត្ថំ ចាឃយេត្វា សាហសាកាទំ កេទាតិ, អាទេលិបតិ, ឌិកិសតិ សាបតេឃ្យចេសេត បទេ ហាទេបតិ, តឃ្ស ត៌ កិច្ចំ កាយទតិសត្តិឃ្សិត៌ អតត្តុបសំហិត៌ ៦កត្តតិហិតត្តិ៍ ៦េតេត តប្យឌិបត្តុេតា ឆេយ្យតាឃ ទតិឃា ៦ក់សេតា ន្តូត្វាយកាចំេឃច ចិកាទេចតិ៍

ន្តូឆាតិ ឃំ "ទេតសយាចទេលំ កាត្ថំ ទេឃា សេក្កាតី"តិ ន្តូត្រឺឃាតិ អាចទេលំ ទុត្តិ, ត៌ ន្តុបិនេឃត សហ ចិកាទេចេត្វា "តន្ថេត្វា អាលិឃា អាលិំ, តិហត្តិ ពលចា ឃធា"តិ អាហ៍ ឃធា ពលចា កាឃពទេលត, ពាលាពទេលត ច សយត្តាកេតា តន្ថេកា ទ្វត្តឆល្លាកត៌ អាលិំ តឹហទិត្តកាទេយា តេតា ពលចតិ៍ អាលិំ ពោកេជេត្វា តេតា តឹហទតិ, តធា ក្យសេលិ កិត្លុ ចត្លាឌិតិ ន្តូត្រឺឃាតិ ចិបឃ្សតាពទេលត តិហត្តកាទេយា ន្តូត្រឺទេឃហិ ៦ច តិហត្តិ៍

កតទេយហិ បតាតិ អាហ "សឌ្គ"ត្តិអាឌិ៍ តឃ្សទេត្វា – អឆិទេយាត្តុលត្តុលំ សឌ្គំ, បក្កហលត្តុលំ ឌិទិឃំ, អចិទេត្តុបលត្តុលំ សយាឆិ, ន្តុបដ្ឋាតលត្តុលំ សតិ, ឆេឃ្សតលត្តុលំ បញ្ញាត្តិ ន្តូយាតិបិ ចិយុត្តិបទិបិចកាតិ បញ្ញិត្រឺឃាតិ កាទេចេត្វា ចទេឌ្គេត្វា ៦េតហិ បញ្ញាហិ ន្តូត្រឺទេឃហិ ចត្លាឌិតិ បញ្ញិត្រឺឃាតិ អត្យឃបឌិឈាឌិកិលេស្សុប្យត្តិឃា ន្តូទកាចចិហតេត ហត្វា, អទិឃយេក្កត តត្យបតិឃ្សេឃ កិលេសេ សឃុច្ចិត្តិត្វា, តេតា ៦ច អតិឈោ តិត្តុក្កា ព្រាហ្មណោ អត្យបិឌិទេសសបទិតិត្តាតេយច ឃាតិ ន្តុបកន្ថតិតិ៍

ទេសា អត្វចាតិ ទេសា ឃធាទុត្វា ព្រាហ្មណោ ន្តូត្វាយេត្វត សយត្តាកតត្វា អត្វចា, ត៌ សយ្យាបទេក ឆេយ្យ ធិតត្វា ឆេយ្យទេដ្ឋ៍ សទេត្តត សត្តា អតចេសេសេត ចិឆិតា អតចេសេសំ ត្យត្តឃ្ស កកចេតា ចាត្យក្ខត៌ អត្យសាឃតិ កត្វា ឃធាត្យសិដ្ឋំ បឌិបត្តិត្វា ធិទេតា៍ តេតា ៦ច ទេសា តទេទា ន្តូត្វាយបុទិទេសា តិត្តាតបុពញ្ញា ៦ឆតិ, ធ្វាទេហតិ, ចទេឌ្គតិតិ៍

៦ចំ ទេឆទេត អត្វទេតា ចិត្តិតាកាទចិកាចតាចេសេត បឌិបត្តិឃា បកាសិតត្វា ន្តូចេយច ចឃ្ស អញ្ញាត្យ្យាកទេលំ ឆេដ្ឋត្វា៍

បិទាបទិឃេត្វទកាឆាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

៦. តេលកានិត្ថេរគាថាវណ្ណនា

ចិររត្តំ វតាតាបីតិអាទិកា អាយស្មតោ តេលកានិត្ថេរស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ វិវដ្ដូបនិស្សយំ កុសលំ ឧបចិនិត្វា ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ សត្ថុ អភិជាតិតោ បុរេតរមេវ សាវត្ថិយំ អញ្ញតរស្មិំ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា តេលកានីតិ លទ្ធនាមោ វយប្បត្តោ ហេតុសម្បន្នតាយ កាមេ ជិគុច្ឆន្តោ ឃរាវាសំ បហាយ បរិព្ពាជកបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា វិវដ្ដជ្ឈាសយោ “កោ សោ បារង្គតោ លោកេ”តិអាទិនា វិមោក្ខបរិយេសនំ ចរមានោ តេ តេ សមណព្រាហ្មណេ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ហំ បុច្ឆតិ, តេ ន សម្បាយន្តិ។ សោ តេន អនារាធិតចិត្តោ វិចរតិ។ អថ អម្ហាកំ ភគវតិ លោកេ ឧប្បជ្ជិត្វា បវត្តិតវរធម្មចក្កេ លោកហិតំ ករោន្តេ ឯកទិវសំ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា ធម្មំ សុត្វា បដិលទ្ធសទ្ធោ បព្ពជិត្វា វិបស្សនាយ កម្មំ ករោន្តោ នចិរស្សេវ អរហត្តេ បតិដ្ឋាតិ។ សោ ឯកទិវសំ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ និសិន្នោ អត្តនា អធិគតវិសេសំ បច្ចវេក្ខិត្វា តទនុសារេន អត្តនោ បដិបត្តិំ អនុស្សរិត្វា តំ សព្ពំ ភិក្ខូនំ អាចិក្ខន្តោ –

៧៤៧.

“ចិររត្តំ វតាតាបី, ធម្មំ អនុវិចិន្តយំ;

សមំ ចិត្តស្ស នាលត្ថំ, បុច្ឆំ សមណព្រាហ្មណេ។

៧៤៨.

“កោ សោ បារង្គតោ លោកេ, កោ បត្តោ អមតោគធំ;

កស្ស ធម្មំ បដិច្ឆាមិ, បរមត្ថវិជាននំ។

៧៤៩.

“អន្តោវង្កគតោ អាសិ, មច្ឆោវ ឃសមាមិសំ;

ពទ្ធោ មហិន្ទបាសេន, វេបចិត្យសុរោ យថា។

៤៩០។

“អញ្ញាយិ តំ ន យុញ្ញាយិ, អដ្ឋា សោកបរិទ្ទវា;

កោ មេ ទាត្វ យុញ្ញា លោកេ, សព្ពានិ ចោទយិស្សតិ។

៤៩១។

“សយណំ ព្រាហ្មណំ ចា គំ, អាទិសត្តំ បកក្កតំ;

កស្ស ឆយុំ បដិន្នាយិ, ឌទាយន្តបចាហតំ។

៤៩២។

“ចិចិកិច្ឆាកក្ខាគត្តិតំ, សារម្ភាលសញ្ញាតំ;

កោឆប្បត្តយតតន្តិំ, អកិឌបប្បទារណំ។

៤៩៣។

“តណ្ហាឆត្យសមុដ្ឋានំ, ទេត្វ ច បត្ថនសាឃុតំ;

បស្ស ខ្លុរសិគំ ទាឡ្យហំ, ទេកត្វាត ឃដិ តិដ្ឋតិ។

៤៩៤។

“អត្យឌិដ្ឋិតំ អប្បហាតំ, សក្កប្បបទទេតខិតំ;

ᨲᩮᨶ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨷᩅᩮᨵᩣᨾᩥ, ᨷᨲ᩠ᨲᩴᩅ ᨾᩣᩃᩩᨲᩮᩁᩥᨲᩴ᪨

᪗᪕᪕᪨

“ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩮ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ, ᨡᩥᨷ᩠ᨷᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨾᩣᨾᨠᩴ;

ᨨᨹᩔᩣᨿᨲᨶᩦ ᨠᩣᨿᩮᩣ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᩈᩁᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩣ᪨

᪗᪕᪖᪨

“ᨲᩴ ᨶ ᨷᩔᩣᨾᩥ ᨲᩮᨠᩥᨧ᩠ᨨᩴ, ᨿᩮᩣ ᨾᩮᨲᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨾᩩᨴ᩠ᨵᩁᩮ;

ᨶᩣᨶᩣᩁᨩ᩠ᨩᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨳᩮᨶ, ᨶᩣᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩴ᪨

᪗᪕᪗᪨

“ᨠᩮᩣ ᨾᩮ ᩋᩈᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩋᩅᨱᩮᩣ, ᩈᩃ᩠ᩃᨾᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᨷᩔᨿᩴ;

ᩋᩉᩥᩴᩈᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨣᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ, ᩈᩃ᩠ᩃᩴ ᨾᩮ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᩥᩔᨲᩥ᪨

᪗᪕᪘᪨

“ᨵᨾ᩠ᨾᨷ᩠ᨷᨲᩥ ᩉᩥ ᩈᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᩅᩥᩈᨴᩮᩣᩈᨷ᩠ᨷᩅᩣᩉᨠᩮᩣ;

ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩮ ᨷᨲᩥᨲᩔ ᨾᩮ, ᨳᩃᩴ ᨷᩣᨱᩥᨬ᩠ᨧ ᨴᩔᨿᩮ᪨

᪗᪕᪙᪨

“ᩁᩉᨴᩮᩉᨾᩈ᩠ᨾᩥ ᩒᨣᩣᩊ᩠ᩉᩮᩣ, ᩋᩉᩣᩁᩥᨿᩁᨩᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮ;

ᨾᩣᨿᩣᨴ᩠ᨴᩈ᩠ᨾᨿᩈᩣᩁᨾ᩠ᩉ, ᨵᩥᨲᨾᩥᨴ᩠ᨵᨾᨸᨲ᩠ᨲᩮᨦ᪨

ᩃᩥ᪉᪀᪨

“ᩏᨴ᩠ᨴ᩠ᨵᩮᨾᨫᨳᨲᩥᨲᩴ, ᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩅᩃᩥᩉᨠᩴ;

ᩅᩣᩉᩣ ᩅᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ, ᩈᨦ᩠ᨠᨷ᩠ᨸᩤ ᩁᩣᨣᨶᩥᩔᩥᨲᩣ᪨

ᩃᩥ᪉᪁᪨

“ᩈᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨵᩥ ᩈᩮᩣᨲᩣ, ᩃᨲᩣ ᩏᨻ᩠ᨽᩥᨩ᩠ᨩ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ;

ᨲᩮ ᩈᩮᩣᨲᩮ ᨠᩮᩣ ᨶᩥᩅᩤᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᩴ ᩃᨲᩴ ᨠᩮᩣ ᩉᩥ ᨨᩮᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨

ᩃᩥ᪉᪂᪨

“ᩅᩮᩃᩴ ᨠᩁᩮᩣᨳ ᨽᨴ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᩮᩣᨲᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩅᩤᩁᨱᩴ;

ᨾᩣ ᨲᩮ ᨾᨶᩮᩣᨾᨿᩮᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣ, ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩅ ᩈᩉᩈᩣ ᩃᩩᩅᩮ᪨

ᩃᩥ᪉᪃᪨

“ᩑᩅᩴ ᨾᩮ ᨽᨿᨩᩣᨲᩔ, ᩋᨸᩤᩁᩣ ᨸᩤᩁᨾᩮᩈᨲᩮᩣ;

ᨲᩣᨱᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩅᩩᨵᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ, ᩍᩈᩥᩈᨦ᩠ᨥᨶᩥᩈᩮᩅᩥᨲᩮᩣ᪨

ᩃᩥ᪉᪄᪨

“សោបិតំ សុកតំ សុទ្ធំ, ឯវុសារយំ ឥញ្ញហំ;

បិដាសិ ចុយ្យុសាតស្ស, យា កាឃិតិ ច យញ្ញចិ.

៥៤៣.

“សតិបដ្ឋានបាសាទំ, អារុយ្ហ បច្ចវេក្ខិសំ;

យំ តំ បុព្ពេ អមញ្ញិស្សំ, សក្កាយាភិរតំ បជំ.

៥៤៤.

“យទា ច មគ្គមទ្ទក្ខិំ, នាវាយ អភិរូហនំ;

អនធិដ្ឋាយ អត្តានំ, តិត្ថមទ្ទក្ខិមុត្តមំ.

៥៤៥.

“សល្លំ អត្តសមុដ្ឋានំ, ភវនេត្តិប្បភាវិតំ;

ឯតេសំ អប្បវត្តាយ, ទេសេសិ មគ្គមុត្តមំ.

៥៤៦.

“ទីឃរត្តានុសយិតំ, ចិររត្តមធិដ្ឋិតំ;

ពុទ្ធោ មេ បានុទី គន្ថំ, វិសទោសប្បវាហនោ”តិ – ឥមា គាថា អភាសិ;

តត្ថ ចិររត្តំ វតាតិ ចិរកាលំ វត. អាតាបីតិ វីរិយវា វីរិយាតាបេន បរិតាបេត អារទ្ធវីរិយោ. ឯវំ អនុបចិន្តយន្តិ “កិវិសោ នុ ខោ

ចិរេយាក្ខុឆេយ្យា, ពធំ ចា អឆិកត្តុរេត្ថា”តិ ចិយ្យត្តិឆយ្យំ អត្យចិចិតរេត្តា ពរេចសរេត្តា៉ សយំ ចិត្តស្ស ភាលត្ថំ, បុត្ថំ សយលា(ទ្រាហូរេលាតិ រេត រេត ភាភាតិត្ថិរេឃ សយលា(ទ្រាហូរេលា ចិយ្យត្តិឆយ្យំ បុត្ថរេត្តា បពតិឃា អត្យបសត្តុសកាចស្ស ចិត្តស្ស សយំ ធ្យបសយក្សាំ ចដ្ឋក្ខុចិស្សរេលាំ អទិឃឆយ្យំ ភាលត្ថំ ភាឆិកច្ឆត្តិ អេត្ថា៉

រេការេសា បិរេក្ខុរេតាតិអាឌិ បុត្ថិតាការេឆស្សត៌ ពត្ថ រេកា រេសា បិរេក្ខុរេតា រេលិរេកតិ ត្ថាយស្ស៊ិ រេលិរេក តិត្ថការេបឌិរេញ្ញាស្យ សយលា(ទ្រាហូរេលាស្យ រេកា ត្យ រេលា រេសា សំសារេស្ស បិរេំ តិត្ថាត៌ ប្តបករេតា៉ រេកា បរេត្តា អយរេតាកឆត្តិ តិត្ថាតបតិដ្ឋំ ចិរេយាក្ខុយក្កំ រេកា បរេត្តា អឆិករេតាតិ អេត្ថា៉ ពស្ស ឆយ្យំ បឌិត្ថាយីតិ ពស្ស សយលាស្ស ចា (ទ្រាហូលាស្ស ចា ឌ្ឋចាឆឆយ្យំ បឌិក្កលាយិ បឌិបឌ្ឋាយិ៉ បរេយត្ថចិឌាតតត្តិ បរេយត្ថស្ស ចិឌាតត៌, អចិបរីតប្យចត្តិតិចត្តិរេឃា បរេចរេឆត្តត្តិ អេត្ថា៉

អរេត្តាចក្ករេតា អាសីតិ ចក្កំ ចុច្ចតិ ឌិដ្ឋិកត៌ យរេតាចក្កកាចរេតា, សរេត្តាបិ ចា កិរេលសា, អរេត្តាតិ បត ហឆឃចក្កស្ស អរេត្តា, ហឆឃត្ថត្តុរេកតកិរេលសចរេក្កា ចា អរេហាសីតិ អេត្ថា៉ យរេត្ថាច ឈសយាយិសត្តិ អាយិសំ ឈសរេត្តា លាឆរេត្តា យរេត្ថា ចិឃ, កិលតាឮត្ថរេសា យរេត្ថា ចិឃាតិ អឆិប្យារេឃា៉ ពរេត្តា យហិត្តបិរេសត, រេចបតិឮ្យរេទា ឃតាតិ យហិត្តស្ស សក្កស្ស បិរេសត ពរេត្តា ឃតា រេចបតិត្តិ អស្យទិរេត្តា អរេសទិចិហារី យហាក្យក្ខុប្យរេត្តា, ៤ចយហំ បុរេត្តា កិរេលសបិរេសត ពរេត្តា អាសិ, អរេសទិចិហារី យហាក្យក្ខុប្យរេត្តាតិ អឆិប្យារេឃា៉

អត្ថាយីតិ អាកត្តាយិ៉ តត្តិ កិរេលសបិសំ៉ ត យុត្តាយីតិ ត រេយារេចយិ៉ អស្វា រេសាកបទិត្តចាតិ ត្ថាយស្វា រេសាកបទិរេឆចចដ្ឋរេតា៉ ត្ថាឆំ ចុត្តំ រេហាតិ – ឃតាបិរេសត ពរេត្តា យិរេកា ស្សករេទា ចា រេយាចត្យបិឃំ អឌាតរេត្តា បទិប្យត្តយារេតា តំ អាចិត្តារេត្តា ពត្តត៌ ឆឮ្យហំ ករេទាតិ, ៤ចំ អហំ បុរេត្តា កិរេលសបិរេសត បឌិយុរេក្កា រេយាចត្យបិឃំ អឌាតរេត្តា កាឃសរេត្តាតភាឌិចរេសត បទិប្យត្តយារេតា តំ ត រេយារេចសិ, អត្ថាឆត្ថ តំ ឆឮ្យហំ ករេទារេត្តា រេសាកាឌិតា បទំ កិរេលសំ ៤ច បិប្យលិត្តិ៉ រេកា រេយ ពត្តំ យុត្តំ រេលិរេក, សរេត្តាឆិ រេចឆឃិស្សតីតិ ត្ថាយស្ស៊ិ រេលិរេក ៤តំ កិរេលសពត្តរេតត ពត្តំ យុត្តរេត្តា សយ្យត្តំ ៤រេតភាតិ “សរេត្តាឆី”តិ លត្តភាយំ ចិរេយាក្ខុយក្កំ រេកា រេយ រេចឆឃិស្សតិ អាចិក្ខុស្សតីតិ អេត្ថា៉ “ពត្តយុត្តា”ត្តិបិ បឆត្តិ, ពត្តា, ពត្តស្ស ចា រេយាចក៌ សរេត្តាឆិត្តិ រេឃាឌតា៉

អាឌិសត្តត្តិ រេឆរេសត្តា៉ បកក្ខុតត្តិ បកត្តាត៌ កិរេលសាត៌ ចិត្តំសត៌ , បកក្ខុត៌ ចា ឆយ្យប្យចត្តិ អាឌិសត្តា ពរេឆត្តិ ឌទាឃ យត្ថរេតា ត បចាហត៌ ពស្ស ឆយ្យំ បឌិត្ថាយិ៉ “បឌិបឌ្ឋាយី”តិ ចា បិរេធា, រេសា ៤ចរេត្តា៉ ចិចិកិត្ថាកក្ខាកត្តិតត្តិ “អរេហាសិ ត្យ រេលា អហយតីតយត្តាត”ត្តិអាឌិតឃប្យចត្តាឃ (យ៉ តិ៉ ១៉១ប័; សំ៉ តិ៉ ១៉១០) ចិចិកិត្ថាឃ អាសប្យតបទិសប្យភាការេចុត្តិឃា កត្តាឃ ត កត្តិតំ៉ សារេយ្កពលសត្តាតត្តិ ករេលាត្តទិឃករេលាលក្ខុរេលាត ពលប្យរេត្តត សារេយ្ករេត ឃុត្តំ៉ រេកាឆប្យត្តយតត្តេត្តិ សត្តាត្ថ រេការេឆត ឃុត្តយតសា ឆត្តកាចំ កតំ អកិឌប្យប្យឆារេលាំ៉ ត្ថាត្ថិតាលិកាឌិចរេសត ហិ តលា្យ សត្តាត៌ ចិត្តំ បឆារេលត្តិ ចិឃ បចត្តតិ៉ ក្សរេទ ឌិតស្សាបិ ចិត្តត្យបិឃតាឃ តលា្យច ឆត្យ សយ្យបតិដ្ឋតិ ប្តប្យឌ្ឋតិ ៤តស្វាតិ តលា្យឆត្យសយដ្ឋាត៌, ឌិដ្ឋិសល្លិ៉ តំ បត ឃស្វា ចិសតិចត្ថកា សក្កាឃឌិដ្ឋិ, ឆសចត្ថកា យិត្ថាឌិដ្ឋីតិ តិសប្យរេកឆំ, តស្វា ចុត្តំ “រេឆ្វ ត បត្តុរេសាឃុត”ត្តិ, ឌិក្ខុតុំ បត្តុរេសរេកឆចត្តត្តិ អេត្ថា៉ បស្ស ឌ្ឋរេសិក៌ ឌាឮហំ, រេកត្តាត ឃឌិ តិដ្ឋតីតិ ឃំ ប្តរេសយ្យត្តតីឃតាឃ ឌ្ឋរេសិក៌ ឌាឮហំ ពលចតរេំ រេកត្តាត ហឆឃំ ចិតិចិត្តិត្យា តស្ស៊ិរេឃច ហឆរេឃ តិដ្ឋតិ, តំ បស្សាតិ

អត្តាភរេច អាលបតិ៍

អត្ថុដ្ឋិតំ អបព្យាហាតត្តិ អត្ថុដ្ឋិក្ខុតាតំ សេសដ្ឋិតំ អបព្យាហាតការណំ៍ ឃាច ហិ សក្កាឃដ្ឋិ សត្តាភតោ ត ចិកច្ឆតិ, តាច សឃ្យាតដ្ឋិអាឌឹតំ អបព្យាហាតរេបចាតិ៍ សក្កប្យបរតោឌិតត្តិ សក្កបេ្យត ឋិច្ឆាចិតរក្កត បរេះ បរេឌតេ តិឃ្យឃលក្លណំ បតិបតិតោ តោឌិតំ ក្ខឃ្យាហិតំ៍ តោត ចិរេ្ឌា បរេចឆាឋឹតិ តោត ដ្ឋិសរេល្លត ឃឆា ហគឃំ អាហច្ឆ តិដ្ឋតិ, ឲចំ ចិរេ្ឌា បរេចឆាឋិ សក្កប្យាឋិ សឃ្យាតុរេច្ឆគាឌិចរេសត ព្ទុតោ ឌិតោ ច បរិចដ្ឋាឋិ៍ បត្តំចឋាលុរេតារិតត្តិ ឋាលុរេតត ចាឃុតា ឲរិតំ ចល្ហតោ ឋុត្តំ ក្ខុឋបត្តំ ចិឃ៍

អត្ថណ្តាំ រេប សឋដ្ឋាឃាតិ ឃឆា រេលិតោ សល្លិ តាឋ ឌាហិរតោ ក្ខដ្ឋាឃ អត្ថណ្តាំ តិឋុរេឆត្វា ឌាឆតិ, ត ឲចឋិជំ៍ ព្ទជំ បត អត្ថណ្តាំ រេប ឋប អត្តកាចេ សឋដ្ឋាឃ រេសា អត្តកាចសត្ថាំតោ លឋឃ្យាឃតតការេឃា ឃឆា លិបឹ្យ ឃឹឈំ បច្ឆតិ, ឆឃ្យាតិ៍ ឃឆា កិ? អក្កិ ចិឃ សតិឃ្យឃឆាហរេកា តំរេឃច ឋាឋកំ ឋប សត្តកំ អត្តកាចំ ឆហរេត្តា ឃត្វ ក្ខប្យរេត្តា, តរេត្វច សរតិ បចត្តតិ៍

តំ ត បឃ្យាឋិ តោកិច្ឆត្តិ តាឌិសាឃ តិកិច្ឆាឃ តិឃុត្តតាឃ តោកិច្ឆំ សល្លកត្តំ កិសក្កិ តំ ត បឃ្យាឋិ៍ រេឃា រេឋតំ សល្លឋុឌ្ឌរេតិ រេឃា កិសរេក្កា ឲតំ ដ្ឋិសល្លិ កិរេលសសល្លឆ្ឆា ក្ខឌ្ឌរេឃ្យ, ក្ខឌ្ឌរេត្តា ច តាភារេឌ្ឋត រេឌ្ឋសឌិសសក្លាតាឃ ឲសតិសលិកាឃ បរេចសេត្វាត សរេត្វត កត្តិត្វា តារេត្វាត ឋត្តាកឆប្យរេឃារេកត ចិចិកិច្ឆិតំ សល្លិ តិកិច្ឆិតំ សក្កាតិ អាហរិត្វា រេឃារេឌតត្តាំ៍ ចិចិកិច្ឆិតត្តិ, ច តិឆឃ្យតឋត្តរេឋតំ៍ សត្តាឃ្យបិ កិរេលសសល្លឃ្យ ចរេសត អរេត្វា រេចឌិតរេត្តា៍

អសរេត្វាតិ សត្វរហិតោ៍ អចរេណាតិ ចរេណត ចិតា៍ អត្ថុត្តុរបឃ្យឃត្តិ អត្ថុត្តុរសត្លាតំ ហគឃំ តិឃ្យាឃ ឌិតំ៍ អហិសត្តិ អបឹឡឲរេត្តា៍ “អហិសា”តិ ច បរេឌា, អហិសាឃ អបឹឡអរេតតាតិ អរេត្វា៍ អឃរេញ្ញត្វ សរេត្លបរេត្វា – រេកា ត្យ រេលា កិទ្ឋាំ សត្វំ អក្កុរេហត្វា ចលាឆ្ឆា អករេរារេត្តា តរេតា ឲច សត្តាកត្តាតិ អឌារេឆរេត្តា ឋប ហគឃត្ថុត្តុរកតំ ឋឹឡអាឌតតរេតា អរេត្តា តុគតរេតា អរេត្តា រុឌ្ឌតរេតា ច បរេឋរេត្វតេច សល្លក្ខុតំ កិរេលសសល្លិ ក្ខឌ្ឌរិឃ្យតឹតិ៍

ឲចំ គសហិ កាឆាហិ បុរេត្ត អត្តតា ចិត្តិតាការេរ គរេឃ្យត្វា បុតបិ តំ បការត្តុរេត គរេឃ្យតុំ “ឆឋុប្យតិ ហិ រេសា រេសដ្ឋា”តិអាឌិឋាហ៍ តត្វ ឆឋុប្យតិតិ ឆឋុតិឋិត្តំ ឆឋុរេហតុ៍ ហឹតិ តិបាតឋត្តំ៍ រេសា រេសដ្ឋាតិ រេសា បុក្កុរេលិ ក្ខត្តុរេឋា៍ ចិសរេគាសប្យចាហរេកាតិ រេឃា ឋឃំា រាកាឌិកិរេលសឃ្យ បចាហរេកា ក្ខឆ្ថិត្តុរេកា៍ កឹក្កុរេរ បតិតឃ្យ រេប, ឆលំ បរិលិត្តាំ គឃ្យរេឃតិ រេកា ត្យ រេលា អតិកឹក្កុរេរ សំសារេបរេហារេឈ បតិតឃ្យ ឋឃំា“ឋា កាឃឹ”តិ អឃ្យារេសរេត្តា តិត្តាតឆលំ តំសព្យាបកំ អរិឃបក្កុហត្វាំ្ញា គរេឃ្យឃ្យ៍

រហរេគហឋស្លិត្វកាឡរេហាតិ ឋហតិ សំសាររហរេគ អហឋស្លិ សឹសំ តិឋុឌ្ឌតចរេសត ត្វតិរេណ្ហា អត្ថុបចិរេដ្ឋា៍ អហារិឃរឌឋត្តិរេកាតិ អបរេតតុំ អសក្កុរេលារេឃ្យា រាកាឌិររេឌា ឋត្តិកា កក្ខរេឋា ឲតឃ្យាតិ អហារិឃរឌឋត្តិរេកា, រហរេគា៍ តស្លិ រហគស្លិ៍ “អហារិឃរឌឋត្តិរេកា”តិ ចា បរេឌា, អត្តិរេក ឌិតរាកាឌិឃុ គុត្តិហរលិឃរាកាឌិររេឌតិ អរេត្វា៍ សត្តរេគាសបដិច្ឆាគតលក្ខណា ឋាឃា, បរេសព្យត្តិអសហតលក្ខណា

ក្សុឃា, ករណុត្តរិយករណលក្ខណោ សារម្ភា, ចិត្តាលម្ពិយលក្ខណំ ចិត្តំ, កាយាលម្ពិយលក្ខណំ ឋិដ្ឋិ ឮេឃ ឋិឋឆម្មា ឋត្តដ្ឋោ ឃំ រហឆំ, តស្មិំ យាឃាក្សុឃសារម្ភចិតឋិទ្ធឋបត្តេដ, ឋករេរា រចត្ត ឋឆសត្តិករោ ចុរត្តា៑ ឃឆាចុរត្តហិ ឮេឃហិ ឋិឋឆម្មហិ ឋត្តេដតិ អត្ថោ៑

ក្ខន្ធរេឃឈឆតិតំ, សំឃោឌតចលិហកត្តិ ចចតចិបល្លារសត ចុត្តំ, កត្តុសកាចំ ក្ខន្ធំ រេឃឈឆតិតំ រេឃឈកន្ទិតំ ឲរតាសត្តិ ក្ខន្ធរេឃឈឆតិតា៑ ឌសចិឆា សំឃោឌតា ឲច ចលិហកា ឲរតាសត្តិ សំឃោឌតចលិហកា៑ ចាហា ឃហាក្ខកចាហសឌិសា រាកតិស្សិតា ឋិច្ឆារសក្កប្បា អស្សកាឌីស្ស ចិតា ក្យុដ្ឋិដិ ឃំ ចហត្តិ អឋិឃសឃុដ្ឋរេច ក្ខិស្ស កឈ្លិតិ អត្ថោ៑

សចត្តិ សត្តឆិ រសាតាតិ តណ្ហារសារតា, ឌិដ្ឋិរសារតា, ឃាតរសារតា, អចិជ្ជារសារតា, កិរលសរសារតាតិ ឮេឃ ឋត្តាឋិរសាតា ចក្ខុទ្វារាឌីតំ ចរសត សត្តាស្ស រូបាឌីស្ស អារម្មណេស្ស សចតរតា “រូបតណ្ហា…បេ… ឆម្មតណ្ហា”តិអាឌិតា (ចិភ៑ ១០៣, ១១១) សត្តការកហិ ចា សចតរតា សត្តឆិ សចត្តិ៑ លតាតិ ឋលិរចឆតដ្ឋេត សំសិត្តតដ្ឋេត លតា ចិឃាតិ លតា, តណ្ហា៑ ក្សុគ្គិន្ទ តិដ្ឋតីតិ ឈហិ ក្លរេហិ ក្សុគ្គិន្ទិត្វា រូបាឌីស្ស អារម្មណេស្ស តិដ្ឋតិ៑ រត រសារតតិ តណ្ហាឌិរក រសារត ឃឃ សត្តារត សត្តុរត្ត ឃក្កសេតុដាត្តរតត រកា ស្សុរិសចិរសរសា តិចារឃ្យ, តំ លតត្តិ តណ្ហាលតំ, ឃក្កសេត្តត រកា រឈ្ឆតិ លិត្តិស្សតិ៑

រចលំ ករទាឆាតិ រតសំ រសាតាតំ រចលំ រសតំ ករទាឆ សត្តិចារណំ៑ កដ្ឋរត្តតិ អាលឋតាការឌស្សតំ៑ ឃា រត ឃរតាឃឃោ រសារតាតិ ក្សកករសារតា ឍូឭអារិរកា, តស្ស ឌាលឃហាឌរតតឋិ រសតំ កត្ត្វា តិចារណំ សក្កា៑ អឃំ ឋត ឃរតាឃឃោ រសារតា ស្សុលុឃា ចុត្តិចាររណោ៑ រសា ឃឆា ក្សកករសារតា ចឆ្លរត្តា ក្សុរល ចិតំ ទ្រុក្ខ ឋិរតត្វាច តារសតិ, ឲចំ ត្យុរឃ ឲអឋិឃតីររ ចិរត តត្ត សហសា ឋិរតត្វា អឋិឃសឃុដ្ឋ ឋិរឋរត្តា ឃា លុរច ឃា ចិតារឃ្យ ឃា អតឃញ្ញសតំ ឋិរឋឃ្យាតិ អត្ថោ៑

ឲចំ អឃំ រឆរា ស្សុរិយត្តការច ឋរិឃដ្ឋិតសត្តារត្តា ឆាកាណឋរិឋិតំ កតត្តា ឋចត្តិក្សុក្ខ ក្សុឋឆារររត្តា ឃឆា ចិចិកិច្ឆាឌិរក សំកិរលសឆម្ម ឋរិក្កហិណ្ហាតឃាការំ ឌស្សត្វា ឮឌាតិ ឌាតសំរចរកា កិក្យុសលករចសិ សត្ត សត្តិកំ ករតា ឃំ ចិរសសំ អឆិឃុត្តិ, តំ ឌស្សរត្តា “ឲចំ រឃ កឃឌាតស្សា”តិអាឌិឃាហ៑ តត្ត ឲចំ រឃ កឃឌាតស្សាតិ ឲចំ ចុត្តប្បការរត សំសារ ឌាតកឃស្ស អឋិរា ឍូរិឃតីររតា សប្បដិកឃរតា សំសារចដ្ឋរតា “កឆំ ត្យុ រលា ឃុរត្តាឃ្យ”ត្តិ ឋិរំ តិត្តាតំ, ឲសរតា ករចសរតា, តារណា សរឌចកស្ស រលិកស្ស តាណក្សុរតា កិរលសសឃុរច្ឆឌតី ឋត្តា អាចុរឆា ឲតស្សាតិ ឋត្តាចុរឆា៑ ឌិដ្ឋឆម្មិកាឌិអរត្ថត សត្តាតំ ឃឆារហំ អត្យុសាសតរតា សត្វា, ឮឹសិសឈ្លឹត អក្កសាចកាឌិអរិឃស្សុក្កលសម្មុរហត តិរសចិរតា ឋឃិរុឋិសិរតា ឮឹសិសឈ្លឹតិរសចិរតា, រសាឋិតត្តិ រឌសតាឌារណាត ស្សុដ្ឋ កតត្វា អតិសត្តតត្វា ស្សុកតំ, ក្សុបក្កិរលសចិរហិតរតា ស្សុដ្ឋំ, សន្តាឋត្តាឌិសារក្សុតំ ឆម្មសារឃឃំ ឋដិឋរក្ខហិ អចលតីឃរតា ឌឡហំ, ចិឋស្សតាសត្តាតំ រសាឋិតំ ឃរហារឈត ចុឃ្យារតស្ស ឃឃ្យាសត្វា ឋិឌាសិ, ឌឌរត្តា ច “ឮឃិតា រត រសាត្តិ កចិស្សតី”តិ សឃស្សារសត្តា ឃា កាឃីតិ ច អត្ថាចិ, ករចសិ៑

សតិឋដ្ឋាតឋិសាឌត្តិ រតត ចិឋស្សតារសាឋិរតត កាឃាត្យុឋស្សតាឌិតា លដ្ឋត្តចត្យុត្តិឆសាឃត្តាឋលចិរសរសត ចត្យុក្សុឃិសឃ្យត្តិ

សតិបដ្ឋានបាសាទំ អារុហិត្វា បច្ចចក្ខុំ ចតុសច្ចធម្មំ មគ្គញាណេន បតិអចេក្ខិ បដិចិជ្ឈិ ឃំ តំ បុទ្ធោ អយញ្ញាស្សំ, សក្កាឃាកិទតំ បដត្តិ

ឧចំ បដិចិន្តសច្ចា ឃំ សក្កាយេ "អហំ យយា"តិ អកិទតំ បដ តិត្តិឃដត់ ទេតន បរិកប្បិតអត្តានញ្ចា បុទ្ធោ សារទេតា អយញ្ញាស្សំ៑ ឃតា ច

មគ្គមន្តក្ខិ, តាចាឃ អកិទ្វហតត្តិ អរិឃមគ្គតាចាឃ អកិទ្វហត្វបិឃក្ខតំ ឃតា ចិបស្សតាមគ្គំ ឃាធាចទេតា អន្តក្ខិ៑ តទេតា បដ្ឋាឃ តំ

តិត្តិឃដត់ អត្តានញ្ចា អតសិដ្ឋាឃ ចិទេត្ត អដ្ឋទេបត្វា អក្កទេហត្វា តិត្តំ តិដ្ឋាតសន្តានស្ស អយតយហាបិទស្ស តិត្តក្ខតំ អរិឃមគ្គតស្សត់ សទេដ្ឋាហិ

មទេក្កហិ សទេដ្ឋាហិ កុសលធម្មេហិ ប្តក្កដ្ឋំ អន្តក្ខិ, ឃាធាចទេតា អបស្សិត្តិ អទេត្វា៑

ឧចំ អត្តទេតា អត្តត្តាទ៌ មក្កាសិកមំ បកាទេសត្វា ញ្ញតាតិ តស្ស ទេតសកំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ទេធាទេមទេត្តា "សល្លិ អត្តសមដ្ឋាន"ត្តិអាឌិយាហ៑ តត្ត សល្លត្តិ

ឌិដ្ឋិយាតាឌិកិទេលសសល្លិ៑ អត្តសមដ្ឋានត្តិ "អហ"ត្តិ យាតដ្ឋានតាឃ "អត្តា"តិ ច លទ្ធតាទេយ អត្តការទេច សម្ភូតំ៑ កចទេតត្តិប្បកាចិតត្តិ

កចតញ្ញាសមដ្ឋិតំ កចតញ្ញាសត្តិស្សមំ៑ សា ហិ ឌិដ្ឋិយាតាឌិត់ សម្ភូទេចា៑ ឧទេតសំ អប្បចត្តាឃាតិ ឃធាចុត្តាត់ បិបធម្មាត់ អប្បចត្តិឃា

អត្តប្បាងាឃ៑ ទេងទេសសិ មគ្គមុត្តមត្តិ ប្តត្តមំ ទេសដ្ឋំ អរិឃំ អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ, តត្តុបិឃញ្ញា ចិបស្សតាមគ្គំ កទេធសិ៑

ឌីឈទេត្តាត្តុសឃិតត្តិ អតមតទេក្ក សំសាទេទ ចិទកាលំ សត្តាទេត អត្ត អត្ត សឃិតំ កាទលលិទេកត ប្តប្បជ្ជតាទហកាទេចត ធាមកតំ, តទេតា ច

ចិទទត្តំ អសិដ្ឋិតំ សត្តាត់ អញ្ញាទុឃ្យាធិតំ៑ កត្តត្តិ អកិញ្ញាកាឃកត្វាឌិ មម សត្តាទេត កត្តក្ខតំ កិទេលសចិសទេងាសំ បចាហទេតា ញុទេន្តា កកចា

អត្តទេតា ទេងសតាត្តការទេចត អបិត្តុឌី បរិឌហាទេបសិ, កទេត្តស្ស ហិ អតចទេសសទេតា បហីទេតស្ស អប្បហីទេតា តាម កិទេលទេសា តត្តីតិ៑

ទេតលកាតិទេ្វកាធាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៑

៣៑ ទដ្ឋបិលទេ្វកាធាចណ្ណតា

បស្សចិត្តកតត្តិអាឌិកា អាឃម្ពទេតា ទដ្ឋបិលទេ្វស្ស កាធា៑ កា ប្តប្បត្តិ? អយំ កិទ បត្តុមុត្តស្ស កកចទេតា ប្តប្បត្តិទេតា បុទទេតទទេមច

ហំសចតីតកទេទ កហបតិមហាសាលកុលេ តិដ្ឋាត្តិត្វា ចឃប្បទេត្តា បិតុ អច្ចទេឃត ឈទាចាទេស បតិដ្ឋិទេតា ទតតទេកាដ្ឋាការទេកម្មិទេកត ធស្សិតំ

អបរិយាលំ កុលចំសាត្តកតំ ឆតំ ឌិស្វា "ញ្ញមំ ឧត្តកំ ឆតទាសិ មយ្យាបិតុអយ្យកបយ្យកាធទេឃា អត្តតា សទ្ធិ កទេហត្វា កត្តំ តាសក្ខិស្ស, មឃា

បត កទេហត្វា កត្តំ ចដ្ឋតី"តិ ចិទេត្តត្វា កបលទ្ធិកាឌីត់ មហាធាត់ អធាសិ៑ ទេសា អកិញ្ញាលិកិ ឧកំ តាបសំ ប្តបដ្ឋហទេត្តា ទេតត

ទេធចទេលិកាឆិបទេច្ឆ តិទេឃាឌិទេតា ឃាចឌីចំ បុញ្ញាតិ កត្វា តទេតា ចុទេតា ទេធចទេលិទេក តិដ្ឋាត្តិត្វា ឌិដ្ឋាសមុត្តិ អត្តកចទេត្តា តត្ត

ឃាចតាយុកំ ធត្វា តទេតា ចុទេតា មត្តស្សទេលិទេក កិត្តំ ទដ្ឋំ សត្តាទេតុំ សមត្តស្ស កុលស្ស ឧកបុត្តទេកា ហុត្វា តិដ្ឋាត្តិ៑

ទេតត ច សមទេឃត បត្តុមុត្តទេទា កកចា ទេលិទេក ប្តប្បជ្ជិត្វា បចត្តិតចទេធម្មចទេក្កា ទេចទេតយ្យសទេត្ត តិដ្ឋាតមហាតកទេសត្តាតំ ទេលមត្តក្ខមិ

សម្បាទេបសិ៑ អធ ទេសា កុលបុទេត្តា អត្តក្កទេមត ចិញ្ញាតំ បទេត្តា ឧកឌិចសំ ប្តបិសទេកហិ សទ្ធិ ចិហារំ កត្វា សត្វាទ៌ ធម្មំ ទេងទេសត្តំ ឌិស្វា

បសត្តចិទេត្តា បរិសបរិឃទេត្ត តិសីឌិ៑ ទេតត ទេលា បត សមទេឃត សត្វា ឧកំ កិក្ខុំ សទ្ធាបញ្ញចិតាត់ អគ្គដ្ឋាទេត ធទេបសិ៑ តំ ឌិស្វា ទេសា

បសន្នមានសោ តទត្ថាយ ចិត្តំ ឋបេត្វា សតសហស្សភិក្ខុបរិវុតស្ស ភគវតោ មហតា សក្ការេន សត្តាហំ មហាទានំ បវត្តេត្វា បណិធានំ អកាសិ. សត្ថា តស្ស អនន្តរាយេន ឥជ្ឈនភាវំ ទិស្វា “អនាគតេ គោតមស្ស នាម សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស សាសនេ សទ្ធាបព្វជិតានំ អគ្គោ ភវិស្សតី”តិ ព្យាកាសិ. សោ សត្ថារំ ភិក្ខុសង្ឃញ្ច វន្ទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ. សោ តត្ថ យាវតាយុកំ បុញ្ញានិ កត្វា តតោ ចវិត្វា ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ ឥតោ ទ្វេនវុតេ កប្បេ ផុស្សស្ស ភគវតោ កាលេ សត្ថុ វេមាតិកភាតិកេសុ តីសុ រាជបុត្តេសុ សត្ថារំ ឧបដ្ឋហន្តេសុ តេសំ បុញ្ញកិរិយាយ កិច្ចំ អកាសិ.

ឯវំ តត្ថ តត្ថ ភវេ តំ តំ ពហុំ កុសលំ ឧបចិនិត្វា សុគតីសុយេវ សំសរន្តោ ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ កុរុរដ្ឋេ ថុល្លកោដ្ឋិកនិគមេ រដ្ឋបាលសេដ្ឋិនោ គេហេ និព្វត្តិ, តស្ស ភិន្នំ រដ្ឋំ សន្ធារេតុំ សមត្ថេ កុលេ និព្វត្តត្តា រដ្ឋបាលោតិ វំសាគតមេវ នាមំ អហោសិ. សោ មហតា បរិវារេន វឌ្ឍន្តោ អនុក្កមេន យោព្វនបត្តោ មាតាបិតូហិ បតិរូបេន ទារេន សំយោជេត្វា មហន្តេ ច យសេ បតិដ្ឋាបិតោ ទិព្វសម្បត្តិសទិសំ សម្បត្តិំ បច្ចនុភោតិ. អថ ភគវា កុរុរដ្ឋេ ជនបទចារិកំ ចរន្តោ ថុល្លកោដ្ឋិកំ អនុបាបុណិ. តំ សុត្វា រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មំ សុត្វា បដិលទ្ធសទ្ធោ បព្វជិតុកាមោ សត្តាហំ ភត្តច្ឆេទំ កត្វា កិច្ឆេន កសិរេន មាតាបិតរោ អនុជានាបេត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា បព្វជ្ជំ យាចិត្វា សត្ថុ អាណត្តិយា អញ្ញតរស្ស ថេរស្ស សន្តិកេ បព្វជិត្វា យោនិសោមនសិការេន កម្មំ ករោន្តោ វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា អរហត្តំ បាបុណិ. តេន វុត្តំ អបទានេ (អប. ថេរ ១.២.៨៩-១១១) –

“បទុមុត្តរស្ស ភគវតោ, លោកជេដ្ឋស្ស តាទិនោ;

វរនាគោ មយា ទិន្នោ, ឦសាទន្តោ ឧរូឡ្ហវា.

“សេតច្ឆត្តោ បសោភិតោ, សកប្បនោ សហត្ថិបោ;

អគ្ឃាបេត្វាន តំ សព្វំ, សង្ឃារាមំ អការយិំ.

“ចតុបញ្ញាសសហស្សានិ, បាសាទេ ការយិំ អហំ;

មហោឃទានំ ករិត្វាន, និយ្យាទេសិំ មហេសិនោ.

“អនុមោទិ មហាវីរោ, សយម្ភូ អគ្គបុគ្គលោ;

សព្វេ ជនេ ហាសយន្តោ, ទេសេសិ អមតំ បទំ.

“តំ មេ ធុទ្ធោ ចិឃាកានិ, ឌលឌុត្តរតាយកោ;

ភិក្ខុសឈ្ឈេតិសឹឌិត្វា, ព្ពយា កាធា អភាសថ៍

“ចតុបញ្ញាសសហស្សាតិ, បិសារទេ កាទឃឹ អឃំ;

កឆយិស្សាយិ ចិបិកំ, ស្វុណោខ យយ ភាសតោ៍

“អដ្ឋារសសហស្សាតិ, ក្បដិការា ភចិស្សទេ;

ឡូយត្ថូយយិ្បតិក្ខត្តា, សង្ខោសាឃ្ឃយឃា ច តេ៍

“បញ្ញាសក្ខត្តុំ ទេចិន្តោ, ទេចវឌ្ឍិ ពាទិស្សតិ;

អដ្ឋបញ្ញាសក្ខត្តុដ្ឋា, ចក្កចត្តី ភចិស្សតិ៍

“កប្បសតសហស្សយិ្បធ្លក្កាកក្បលសម្ភចោ;

កោតយោ នាម គោត្តេន, សត្ថា លោកេ ភចិស្សតិ៍

“ទេចលោកា ចចិត្វាន, ស្វុក្កម្មុលេន ចោទិតោ;

អឌ្ឍ ក្បុល មហាភោគេ, តិក្ខត្តិស្សតិ តាចទេ៍

“សោ បច្ឆា បព្ពជិត្វាន, ស្វុក្កម្មុលេន ចោទិតោ;

រដ្ឋបិលោតិ នាមេន, ហេស្សតិ សត្ថុ សាចកោ៍

“បឆាតបហិតេត្វា សោ, ឬបសេត្វា តិទ្វបឆិ;

សព្ពានេច បរិញ្ញាយ, តិព្ពាឃិស្សតិកាសេចា·

“ឬដ្ឋាឃ អកិតិក្លូយ, ឌហិតា កោកសយ្យតា;

ពេឡអបិល្ហេច កោកយិ្យបេយ យឃ្យាត ចិន្តូតិ·

“ចិទិឃំ េយ ឆុរេឆារឃ្យិ េឃាកេក្លយាឆិចាហតំ;

ឆារេរយិ អត្តិយំ េឥហំ, សយូាសយ្ទួសារេតា·

“បជិសម្កិតា ចតស្សា, ចិេយាក្លាបិ ច អដ្ឋិេយ;

ឡេឡអកិញ្ញា សន្ធិកតា, កតំ ឮទ្ធស្ស សារត”ត្តិ·

អេហត្តំ បត បត្វា សត្វាទំ អត្ថានាតាេបត្វា យាតាបិតេរា បស្សិត្វា ចុល្លកោដ្ឋិកំ កត្វា, តត្ថ សបតាតំ បិណ្ឌាឃ ចរេត្វា បិតុ តិេចសេត អាកិចោសិកំ កុយូាសំ លកិត្វា តំ អយតំ ចិឃ បរិក្ខូរេត្វា, បិតរា តិយត្តិេតា ឋ្វាតតាឃ អឆិចារេសត្វា, ក្ខតិឃតិចេស បិតុ តិេចសេត បិណ្ឌបាតំ បរិក្ខិត្វា អលគ្គតបជិឃេត្ត ឮត្វាការឌេត ឬបកត្វា “កិតិសា តាយ តា, អឃ្យបុត្ត, អឆ្ជរាេឃា, ឃាសំ តូំ េហតុ ត្រាហូចទិឃំ ចរសិ”តិអាតិតិ (យ· តិ· ១·១០១) ចត្វា, បលោកតកយំ កាតុំ អារេទ្ធ តស្ស អឆិប្បាឃំ បរិចេត្តត្វា អតិច្ចតាតិបជិសំឃុត្តំ ឆយំ កេឆេត្វា –

៣២៩·

“បស្ស ចិត្តកតំ ពិម្ពំ, អរុកាឃំ សយុស្សិតំ;

អាតុរំ ពហុសគ្កប្បំ, ឃស្ស តត្ថិ ធុវំ ឋិតិ·

៣៣០·

“បស្ស ចិត្តកតំ រូបំ, មណិនា កុណ្ឌលេន ច;

អដ្ឋិំ តចេន ឱនទ្ធំ, សហ វត្ថេហិ សោភតិ។

៧៧១។

“អលត្តកកតា បាទា, មុខំ ចុណ្ណកមក្ខិតំ;

អលំ ពាលស្ស មោហាយ, នោ ច បារគវេសិនោ។

៧៧២។

“អដ្ឋាបទកតា កេសា, នេត្តា អញ្ជនមក្ខិតា;

អលំ ពាលស្ស មោហាយ, នោ ច បារគវេសិនោ។

៧៧៣។

“អញ្ជនីវ នវា ចិត្តា, បូតិកាយោ អលង្កតោ;

អលំ ពាលស្ស មោហាយ, នោ ច បារគវេសិនោ។

៧៧៤។

“ឱទហិ មិគវោ បាសំ, នាសទា វាគុរំ មិគោ;

ភុត្វា និវាបំ គច្ឆាម, កន្ទន្តេ មិគពន្ធកេ។

៧៧៥។

“ឆិន្នោ បាសោ មិគវស្ស, នាសទា វាគុរំ មិគោ;

ភុត្វា និវាបំ គច្ឆាម, សោចន្តេ មិគលុទ្ទកេ”តិ – ឥមា គាថា អភាសិ;

តត្ថ ចិត្តកតន្តិ ចិត្តំ កតំ ចិត្តកតំ, វត្ថាភរណមាលាទីហិ វិចិត្តំ កតន្តិ អត្ថោ។ ពិម្ពន្តិ ទីឃាទិភាវេន យុត្តដ្ឋានេសុ ទីឃាទីហិ អង្គបច្ចង្គេហិ សណ្ឋិតំ អត្តភាវំ។ អរុកាយន្តិ នវន្នំ វណមុខានំ លោមកូបានញ្ច វសេន វិស្សន្ទមានអសុចិំ, សព្ពសោ វា អរុភូតំ វណភូតំ អរុនំ វា កាយំ។ សមុស្សិតន្តិ តីហិ អដ្ឋិសតេហិ សមុស្សិតំ។ អាតុរន្តិ សព្ពកាលំ ឥរិយាបថាទីហិ បរិហរិតព្ពតាយ និច្ចំ គិលានំ។ ពហុសង្កប្បន្តិ ពាលជនេន អភូតំ អារោបេត្វា ពហុធា សង្កប្បិតព្ពំ។ យស្ស នត្ថិ ធុវំ ឋិតីតិ យស្ស កាយស្ស ធុវភាវោ វា ឋិតិភាវោ វា នត្ថិ, ឯកំសតោ ភេទនវិកិរណវិទ្ធំសនធម្មោយេវ។ តំ បស្សាតិ សមីបេ ឋិតំ ជនំ, អត្តានមេវ វា សន្ធាយ វទតិ។

រូបន្តិ សរីរំ។ សរីរម្បិ ហិ “អដ្ឋិញ្ច បដិច្ច, ន្ហារុញ្ច បដិច្ច, មំសញ្ច បដិច្ច, ចម្មញ្ច បដិច្ច, អាកាសោ បរិវារិតោ ‘រូបន្តេវ សង្ខំ គច្ឆតី’”តិអាទីសុ (ម. និ. ១.៣០៦) រូបន្តិ វុច្ចតិ។ មណិនា កុណ្ឌលេន ចាតិ សីសូបគាទិអាភរណភេទេន មណិនា កុណ្ឌលេន ចិត្តកតំ។ អដ្ឋិតចេន ឱនទ្ធន្តិ អល្លចម្មេន បរិយោនទ្ធំ អតិរេកតិសតប្បភេទំ អដ្ឋិំ បស្សាតិ យោជនា។ កុណ្ឌលេន ចាតិ ច-សទ្ទេន សេសាភរណាលង្ការេ សង្គណ្ហាតិ។ សហ វត្ថេហិ សោភតីតិ តយិទំ រូបំ មណិនា ចិត្តកតម្បិ វត្ថេហិ បដិច្ឆាទិតមេវ សោភតិ, ន អបដិច្ឆាទិតន្តិ អត្ថោ។ ឯកេ បន “អដ្ឋិតចេនា”តិ បឋន្តិ, តេសំ អដ្ឋិតចេន ឱនទ្ធំ សោភតិ, ឱនទ្ធត្តា អដ្ឋិតចេនាតិ អត្ថោ។

អលត្តកកតាតិ អលត្តកេន កតរញ្ជនា លិត្តាយ សំរញ្ជិតា។ បាទាតិ ចរណា។ មុខំ ចុណ្ណកមក្ខិតន្តិ មុខំ ចុណ្ណកេន មក្ខិតំ, យំ មណ្ឌនមនុយុត្តា សាសបកក្កេន មុខបីឡកាទីនិ ហរិត្វា លោណមត្តិកាយ ទុដ្ឋលោហិតំ ហរិត្វា មុខចុណ្ណកវិលេបនំ ករោន្តិ, តំ សន្ធាយ វុត្តំ។ អលន្តិ ពាលស្ស អន្ធបុថុជ្ជនស្ស មោហាយ សម្មោហនាយ សមត្ថំ តស្ស ចិត្តំ មោហេតុំ បរិយត្តំ, បារគវេសិនោ បន វិវដ្ដាភិរតស្ស នោ អលំ ន បរិយត្តំ។

អដ្ឋាបទកតាតិ អដ្ឋាបទាការេន កតា សណ្ឋិតា បុរិមការេន គេសេ កប្បេត្វា នលាដស្ស បដិច្ឆាទនវសេន កតា គេសរចនា អដ្ឋបទំ, យំ “អលក”ន្តិបិ វុច្ចតិ។ នេត្តា អញ្ជនមក្ខិតាតិ ឧភោបិ នយនានិ អន្តោ ទ្វីសុ អន្តេសុ ច យថា អញ្ជនច្ឆាយា ទិស្សតិ, ឯវំ អញ្ជិតញ្ជនានិ។

អញ្ជនីវ នវា ចិត្តា, បូតិកាយោ អលង្កតោតិ យថា អញ្ជនី អញ្ជននាឡិកា នវា អភិនវា មាលាកម្មលតាកម្មាទិវសេន ចិត្តា ពហិ មដ្ឋា ឧជ្ជលា ទស្សនីយា, អន្តោ បន ន ទស្សនីយា ហោតិ, ឯវមេវ តាសំ កាយោ ន្ហានានុលេបនវត្ថាលង្ការេហិ អលង្កតោ ពហិ ឧជ្ជលោ, អន្តោ បន បូតិ នានប្បការអសុចីហិ ភរិតោ តិដ្ឋតីតិ អត្ថោ។

ឆ្កហិតិ ឆ្កន្ទេសិ៍ បិកចោតិ, បិកលុទ្ធកោ៍ បិវត្តិ, ចល្លចាក្កំ៍ ភាវចាតិ ត វល្លឌ្ឍនេសិ៍ ចាក្កន្តិ បិវំ៍ តិចាបត្តិ បិកាតំ ពាគតត្វាយ លិត្តំ តិលាឌិឈាវំ៍ ឱ្បយា លោ អយំ ឆេវេត ពតា អត្វស្ស ចិន្នាបភាយ៍ អយញ្ញេវ អត្វេ – ឃឆា បិកាតំ យាលត្វាយ ចល្លចាក្កំ ឆ្កន្ទេត្វា តត្វ តិចាបំ ចិកិរិយ បិកលុទ្ធកេ តិលីតេ ជំតេ តត្វេកោ ឌចបក្កេយវយ្យន្តោ លោកោ បិកោ បិវំ អឞុវន្តោ ឲច ឃឆាវុតំ តិចាបំ ពាឌិត្វា, “ចញ្ញេវិ ចត បិកោ”តិ បិកលុទ្ធកេ ចិវចន្តោ ឲច កន្តិ៍ អបវោ បិកោ ពាលចា លោកោ ឌចវយ្យន្តោច តត្វ កន្តា តិចាបំ ពាឌិត្វា តត្វ តត្វ បិវំ លិត្តិត្វា, “ចញ្ញេវិ ចត បិកោ, បិវោ លិត្តោ”តិ បិកលុទ្ធកេ វោចន្តោ ឲច កន្តិ, ឲចំ យឃយ្វិ បុត្តោ បុត្ធុឌ្ឍភកាលេ យាតាបិត្សុហិ អាវឌ្ឍភត្វាយ តិឃ្យាឌិតេ កោកេ ក្សុញ្ញិត្វា តត្វ តត្វ អវឌ្ឍយាភា តិក្កត្តា៍ ឰគាតិ បភ វន្តោវា លិត្តកិលេវា អបិវា ហុត្វា ជិតា, តេហិ ឌិត្តកោឌតំ ក្សុញ្ញិត្វា តេស្ស វោចន្តស្ស ឲច កន្តាយាតិ៍

ឲចំ ឆេវោ បិកលុទ្ធកំ ចិយ យាតាបិតវោ, ហិញ្ញស្សចណ្ណំ ឰត្វាការញ្ញ ចាក្កឌាលំ ចិយ, អត្តភា បុត្តោ ក្សត្តកោកេ ច ឰគាតិ ក្សត្តកោឌតញ្ញ តិចាបតិលំ ចិយ, អត្តាតំ យហាបិកំ ចិយ ច ពត្វា ចស្សតិ៍ ឰយា កាឆា ចត្វា ចេហាវំ អត្ថក្កត្វា វញ្ញោ កោវញ្ញស្ស បិកាឌិវិភាឃ្យាតេ យក្កលវិលិបឌ្ឍ តិវិឌិ៍ ឆេវស្ស កិវ បិតា វត្តស្ស ក្វារកោឌ្ឍកោស្ស អក្កញ្ញអំ គាបត្វា យល្លេ អាលាបេវិ “តិក្កយិតុំ យា គេឆ, កាវាឃាតិ អបតេត្វា វេតកាតិ តិចាវេឆា”តិ, តវ្វា ឆេវោ អាកាសេភ អកយាវិ៍ អឆ វាឌា កោវញ្ញា ឆេវស្ស តត្វ តិវិត្តកាចំ ស្សត្វា តំ ឱ្បវក្កយិត្វា វយ្វោឆតិយំ ពចំ វាលិយំ ចិតិវាត្វា “ឰឆ, កោ វឌ្ឍបិល, បត្តាឌេត្តា ញ្យាឌិបិរិត្សញ្ញា ចា ឌរាកោកពាតិបិរិត្សញ្ញា ចា បត្តោ បត្តាឌតិ៍ តុំ បភ កិត្តិបិ បិរិត្សញ្ញា អត្សបកតោ ឲច ពវ្វា បត្តាឌិតោ”តិ បុត្ឋិ៍ អឆស្ស ឆេវោ, “ឱ្បតិឃ្យតិ លោកោ អត្ត្ឋចា, អតាលោ លោកោ អភកិស្សវោ, អស្សកោ លោកោ វត្តា បហាយ កយតិយំ, ក្កាតោ លោកោ អតិត្តោ តល្យាគាវោ”តិ (ឃ៍ តិ៍ ១-១០៥) ឰយេវំ ចត្សត្ថំ ឆយ្វឌ្ឍវាតំ អត្តាតំ ចិចិត្តកាចំ ពឆេត្វា តស្សា គេវភាយ អត្សកិតិ៍ ពឆេន្តោ –

ល៏ល៏ៜ៍

“បស្សាបិ លេកេ វឆេត យត្សស្ស, លទ្ធាភ ចិត្តំ ត ឆគត្តិ យោហា;

លុទ្ធា ឆតំ វត្តិចយំ ពរោត្តិ, កិឃ្យោច កោយ អកិបត្វឃត្តិ៍

ល៏ល៏ល៏៍

“វាឌា បវឃ្យយ្យចឆិ ចិតេត្វា, វវាកេត្តិ យហិយាចវន្តោ;

ឆ្កទំ វយុទ្ទស្ស អតិត្តត្វបិ, បិទំ វយុទ្ទស្សបិ បត្វឃេច៍

៧៧៨។

“រាជា ច អញ្ញេ ច ពហូ មនុស្សា, អវីតតណ្ហា មរណំ ឧបេន្តិ;

ឩនាវ ហុត្វាន ជហន្តិ ទេហំ, កាមេហិ លោកម្ហិ ន ហត្ថិ តិត្តិ។

៧៧៩។

“កន្ទន្តិ នំ ញាតី បកិរិយ កេសេ, ‘អហោ វតា នោ អមរា’តិ ចាហុ;

វត្ថេន នំ បារុតំ នីហរិត្វា, ចិតំ សមាទាយ តតោ ឌហន្តិ។

៧៨០។

“សោ ឌយ្ហតិ សូលេហិ តុជ្ជមានោ, ឯកេន វត្ថេន បហាយ ភោគេ;

ន មីយមានស្ស ភវន្តិ តាណា, ញាតី ច មិត្តា អថ វា សហាយា។

៧៨១។

“ទាយាទកា តស្ស ធនំ ហរន្តិ, សត្តោ បន គច្ឆតិ យេនកម្មំ;

ន មីយមានំ ធនមន្វេតិ កិញ្ចិ, បុត្តា ច ទារា ច ធនញ្ច រដ្ឋំ។

៧៨២។

“ន ទីឃមាយុំ លភតេ ធនេន, ន ចាបិ វិត្តេន ជរំ វិហន្តិ;

ອປ຺ປໍ ຫິທໍ ຊີວິຕມາຫຸ ຘີຣາ, ອສສ຺ສຕໍ ວິປ຺ປຣິຓາມຘມ຺ມໍ.

໖໘໒.

“ອຑ຺ຒາ ທລິທ຺ທາ ຈ ຜຸສນ຺ຕິ ຜສ຺ສໍ, ພາໂລ ຈ ຘີໂຣ ຈ ຕເຖວ ຜຸຏ຺ໂຐ;

ພາໂລ ຫິ ພາລ຺ຍາ ວຘິໂຕວ ເສຕິ, ຘີໂຣ ຈ ໂນ ເວຘຕິ ຜສ຺ສຜຸຏ຺ໂຐ.

໖໘໓.

“ຕສ຺ມາ ຫິ ປຎ຺ຎາວ ຘເນນ ເສຍ຺ຍາ, ຍາຍ ໂວສານມິຘາຘິຄຈ຺ຉຕິ;

ອໂພ຺ຍສິຕຕ຺ຕາ ຫິ ຠວາຠເວສຸ, ປາປານິ ກມ຺ມານິ ກໂຣນ຺ຕິ ໂມຫາ.

໖໘໔.

“ອຸເປຕິ ຄພ຺ຠຎ຺ຈ ປຣຎ຺ຈ ໂລກໍ, ສໍສາຣມາປຊ຺ຊ ປຣມ຺ປຣາຍ;

ຕສ຺ສປ຺ປປຎ຺ໂຎ ອຠິສທ຺ທຫນ຺ໂຕ, ອຸເປຕິ ຄພ຺ຠຎ຺ຈ ປຣຎ຺ຈ ໂລກໍ.

໖໘໕.

“ໂຈໂຣ ຍຖາ ສນ຺ຘິມຸເຂ ຄຫີໂຕ, ສກມ຺ມຸນາ ຫຎ຺ຎຕິ ປາປຘມ຺ໂມ;

ເອວໍ ປຊາ ເປຈ຺ຈ ປຣມ຺ຫິ ໂລເກ, ສກມ຺ມຸນາ ຫຎ຺ຎຕິ ປາປຘມ຺ໂມ.

໖໘໖.

“ກາມາ ຫິ ຈິຕ຺ຣາ ມຘຸຣາ ມໂນຣມາ, ວິຣູປຣູເປນ ມເຖນ຺ຕິ ຈິຕ຺ຕໍ;

អាឌីតចំ ការយក្យលោឃ្ស ជិត្វា, តប្វា អហំ បត្តូឌីចេតាយិព្ភោឌ៍

សិ៥៥៍

“ក្ខុយប្បលិតឹច បតត្តិ យាណចា, ឥហទា ច ចុន្ត្វា ច សរិទេកទា;

ឧតយ្យិ ជិត្វា បត្តូឌីចេតាយិព្ភោឌ, អបណ្ណកំ សាយត្តាយេច សេឃ្យា៍

សិ៥៦៍

“សទ្ធាឃាហំ បត្តូឌីចេតា, ភូបេតា ខីតសាសេត;

អចត្យា យឃ្យាបត្តូខ្លា, អតេលា ក្សឃ្លាយិ កោឌតំ៍

សិ៦០៍

“ការេយ អាឌីត្តូចេតា ជិត្វា, ឌាតទ្ធុបិតិ សត្តុចេតា;

កត្តុចោក្កត្តិចេតា ធក្ខុ, តិរេឃស្វ យហត្តុឃំ៍

សិ៦១៍

“ឧតយាឌីតចំ ចាតូ្វា, ឃិចេចកំ អលកិ តទា;

សេសាហំ ខិចទ្ធា តទា សេត្តា, សយ្យេត្តា អាសចក្កូឃំ៍

សិ៦២៍

“បរិចិណ្ណោ មយា សត្ថា, កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ;

ឱហិតោ គរុកោ ភារោ, ភវនេត្តិ សមូហតា។

លិដ៍ឲ្យ។

“យស្សត្ថាយ បព្វជិតោ, អគារស្មានគារិយំ;

សោ មេ អត្ថោ អនុប្បត្តោ, សព្វសំយោជនក្ខយោ”តិ។ – ឥមា គាថា អភាសិ;

តត្ថ បស្សាមិ លោកេតិ អហំ, មហារាជ, ពុទ្ធស្មិំ លោកេ សធនេ ធនសមុប្បន្នេ អឌ្ឍេ មនុស្សេ បស្សាមិ, តេ បន លទ្ធាន ចិត្តំ ធនំ លភិត្វា ភោគសមុត្តិយំ ឋិតា សមណព្រាហ្មណានំ កស្សចិ កិញ្ចិបិ ន ទេន្តិ។ កស្មា? មោហា កម្មស្សកតាបញ្ញាយ អភាវតោ។ លុទ្ធា លោភាភិភូតា មច្ឆេរមលេន ធនំ សន្និចយំ សព្ពសោ និធេតព្ពំ និធេតព្ពំ ករោន្តិ។ ភិយ្យោច មច្ឆរិកតកាយតោ ភូបរិ កាមេ កាមគុណេ “តថាហំ ឲទិសេ ច ភោគេ បដិលភេយ្យ”ន្តិ អភិបត្ថយន្តិ បច្ចាសីសន្តិ តណ្ហា ចាមាយំ ករោន្តិ។

ភិយ្យោ កាមបត្ថនាយ ឧភោហទរំ ធនេស្សន្តោ “រាជា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ បសយ្ហប្បវត្តិ ចិនេត្វាតិ អត្តនោ ចំសាគរំ បវត្តិ ពលក្ការេន អភិចិជិយ។ អាវសន្តោតិ បសាសេន្តោ។ ឱរំ សមុទ្ទស្សាតិ អនវសេសំ សមុទ្ទស្ស ឱរកោ លភិត្វាបិ តេន អតិត្តរូបោ បារំ សមុទ្ទស្ស ឌិបន្តរម្បិ បត្ថយេយ្យ។

អចិតតណ្ហាតិ អចិកតតណ្ហា។ ឱ្កភាចាតិ អបរិបុណ្ណមនោរថាច។ កាមេហិ លោកម្ហិ ហត្ថិ តិត្តីតិ តណ្ហាចិបន្នានំ ពុទ្ធស្មិំ លោកេ ចត្ថុកាមេហិ តិត្តិ នាម នត្ថិ។

កន្ទន្តិ នន្តិ មតបុរិសំ ឧទ្ធិស្ស តស្ស គុណេ កិត្តេន្តា កន្ទំ ករោន្តិ។ អហោ វត នោ អមរាតិ វាហុតិ អហោ វត អម្ហាកំ ញាតី អមរា សិយុន្តិ ច វទន្តិ, កាមាសុលត្តេព្យត្តេ វតា-ព្ទតិ ឌីឈំ កត្វា ចុត្តំ។

សោ ធម្មំ ឬលេហិ តុជ្ជមានោតិ សោ មតសត្តោ លចនាហកេហិ សមា ឆសាបេត្វា ឬលេហិ តុជ្ជមានោ។ តាណាតិ បរិត្តាណការោ។

មេតកម្មន្តិ មតាកម្មំ ធនន្តិ ធនាមិតព្ពំ មំកិញ្ចិ វត្ថុ។ បុន ធនន្តិ ហិរញ្ញាសុវណ្ណំ សត្តាយ ចតតិ។

“ត ឌីឈយាយ”ត្តិអាឌិតា កាយក្យលាយ្យ ឌទាឃ ច បឌិការាកាច់ ចត្វា បុត តយ្យ ឲកត្តិកកាច់ ឌស្យេពុំ “អប៉ ហឹ”តិអាឌិ ចុត្តំ៍ ឲុបត្តីតិ អតិដ្ឋឲយ្យំ ឲុបត្តិ បិបុលាត្តិ, តត្ត អដ្ឋផលិដ្ឋតា អការលាត្តិ ឌស្យេតិ៍ ឲយ្យំ ពាំលេលី ច ឌីទេរា ច តទេឆច ឲុទេដ្ឋាតិ ឃឆា ពាំលេលី ព្ទដ្ឋាតិដ្ឋ ឃយ្យំ ឲុទេដ្ឋា, តទេឆច ឌីទេរា ព្ទដ្ឋាតិដ្ឋ ឲយ្យំ ឲុទេដ្ឋា ទេហាតិ, ត ឲត្ត ពាលបណ្ឌិតាត់ ទេកាធិ ចិទេឃទេឃា៍ អឃំ បត ចិទេឃទេឃា, ពាំលេលី ហិ ពាល្យា ចឌិទេតាច ទេឃតីតិ ពាលបុក្កុលេលី ទេកតធិ ទ្យគ្លូឆទេម្ពត ឲុទេដ្ឋា ទេឃាចទេត្តា កិលឃទេត្តា ដ្ឋទេត្តាច្បុំ កត្តទេត្តា ពាលការទេចត ចឌិទេតា បីច្បព្ទទេតាច ហុត្វា ទេឃតិ ឃឃតិ៍ ព្ទទេតា ធិទេតា ច អាចដ្ឋទេត្តា ចិចដ្ឋទេត្តា ចិទេរាទេឆទេត្តា ទេចឆតិ ឲយ្យឲុទេដ្ឋាតិ ឌីទេរា បត បណ្ឌិទេតា ទ្យគ្លូឃយ្យទេយ្យត ឃយ្យុទេដ្ឋា ត ទេចឆតិ កយ្យតយត្តយ្បិ តយ្យ ត ទេហាតីតិ៍

តទ្វាតិ ឃទ្វា ពាលបណ្ឌិតាត់ ទេលិកឆទេម្ព ឲឌិឃី បចត្តិ, តទ្វា ហិ បញ្ញាច ឆទេតត ទេឃឃ្យា, ឃាឃ ទេចាឃាតយិឆាឌិកដ្ឋតីតិ បញ្ញាច ឆតទេតា បិឃំឃតទេរា, ឃាឃ បញ្ញាឃ ទេចាឃាត់ កចយ្យ បទិទេឃាឃាតក្ខត់ តិត្តាត់ អឌិកដ្ឋតិ៍ អទេច្បាឃិតត្តា ហឹតិ អតឌិកតតិដ្ឋត្តា៍ កចាកទេចឃ្ងតិ ឃហត្តាឃហទេត្តឃុ កទេចឃុ៍

ដ្ឋទេបតិ កត្តូញ្ញា បទេញ្ញា ទេលិក់, ឃំឃារយាបដ្ឋ បទេយ្យរាឃាតិ ទេឃា បិបិតិ កត្វា អបរាបរ់ ឃំឃទេលាយាបដ្ឋត្វា ដ្ឋទេបតិ កត្តូញ្ញា បទេញ្ញា ទេលិក់ កត្តូទេឃឃ្យាឃ បទេទេលិក្យប្បត្តិឃា ច ត យុដ្ឋតិ, តយ្យ បិបកម្ពុការិទេតា បុក្កុលយ្យ កិទិឃំ អកិឃដ្ឋហទេត្តា “អត្តា ច ទេយ ទេហាតី”តិ បត្តិឃាឃទេត្តា អទេញ្ញាបិ អប្បបទេញ្ញា ពាំលេលី ឃឆា បឌិបដ្ឋត្វា ដ្ឋទេបតិ កត្តូញ្ញា បទេញ្ញា ទេលិក់, ត តទេតា បទិយុដ្ឋតិ៍

ទេចាទេរា ឃឆាតិ ឃឆា ទេចាទេរា បិបឆទេម្ពា ឈទេឃត្តិ លិត្តទេត្តា ឃត្តិយុទេល អារក្លូកបុទិទេឃហិ កហិទេតា ឃកម្ពុតា ទេតត អត្តទេតា ឃត្តិទេដ្ឋឌកម្ពុតា ការលាក្ខទេតត កឃាឌីហិ តាច្បអតាឌិចទេឃត ហញ្ញាតិ រាឌបុទិទេឃហិ ពាំឌិឃ្យតិ ពាញ្ញុតិ ច៍ ឲចំ បឌាតិ ឲចឃឃំ ឃត្តទេលិទេកា ព្ទឆ បិបិតិ កទិត្វា ទេបដ្ឋ បត្វា ទេតត កម្ពុតា បទេយិ្យទេលិទេក តិទេឃាឌីឃុ ហញ្ញាតិ, បញ្ញាចិឆពាត្តតកម្ពុការលាឌិចទេឃត ពាំឌិឃ្យតិ៍

ឲចទេឃតាហិ ឲកាឌឃហិ កាឆាហិ ឃឆារហំ ចត្តាទេរា ឆម្ពុទេដ្ឋទេឃ បកាទេឃត្វា ព្ទឌាតិ ការយេឃុ ឃំឃាទេទ ច អាឌីតចំ ឌិទ្វា ឃដ្ឋាឃ អត្តទេតា បត្តាឌិតកាច់ បត្តាឌិតកិដ្ឋយ្យ ច យត្តកប្បត្តិ ចិការទេចត្តា “កាយា ហឹ”តិអាឌិយាហ៍ តត្ត កាយាតិ ចត្តកាយា យតាបិឃា ទ្ធបិឌទេឃា ឆម្ពា, កិទេលឃកាយា ឃទេត្តាបិ រាកប្បទេកឌា៍ ព្ទឆ បត ចត្តកាយា ទេចឌិតត្តា៍ ទេត ហិ ទ្ធបិឌិចទេឃត អទេតកប្បការតាឃ ចិត្រា៍ ទេលិកយ្យាឌចទេឃត ព្ទដ្ឋាការតាឃ យឆុទេរា៍ ពាលបុច្ឆុត្តាត់ យត់ ទទេយត្តិតិ យទេតារយា៍ ចិទ្ធបទ្ធទេបតាតិ ចិចិឆទ្ធទេបត, អទេតកចិឆឃការទេចតាតិ អទេត្វា៍ ទេត ហិ ទ្ធបិឌិចទេឃត ចិត្រា, តីលិឌិចទេឃត ចិចិឆទ្ធបិ៍ ឲចំ ទេតត ចិទ្ធបទ្ធទេបត តឆា តឆា អយ្យាឌំ ឌទេយ្យត្វា យទេឆត្តិ ចិត្តំ បត្តាឌ្ឋាឃ អកិទយិតុំ ត ឌេត្តីតិ ព្ទយិតា អប្បយ្យាឌពាហុទ្យគ្លូតាឌិតា អាឌីតចំ កាយក្យទេលាឃុ ឌិទ្វា តទ្វា តំតិយិត្តំ អហំ បត្តាឌិទេតា អយ្បិាឆុយប្បលិតិ បក្កការទេល អបទិបក្កការទេល ច ឃត្ត កត្តធិ បទ្ធបក្កយទេតា ឃទេឃទេតា ចា បតត្តិ, ឲចំ ឃត្តា ឌហទេរា ច ចុដ្ឋា ច ឃទិទេយ្យ ទេកឌា បតត្តិទេឃច៍ ឲតយ្បិ ឌិទ្វាតិ ឲចំ អតិដ្ឋតយ្បិ បញ្ញាចក្ខុតា ឌិទ្វា, ត ទេកចលំ អប្បយ្យាឌតាឌិតាឃ អាឌីតចទេយចាតិ អឌិប្បាទេឃា៍ អបណ្ណុកត្តិ អចិទដ្ឋតក់ ឃាឃត្តាទេយច ឃយលាការទេចាច ទេឃទេឃ្យា ដ្ឋត្តទិតទេរា៍

សទ្ធាយាតិ កម្មំ កម្មផលំ ពុទ្ធសុពុទ្ធតំ ធម្មសុធម្មតំ សង្ឃសុប្បដិបត្តិញ្ច សទ្ទហិត្វា។ ឧបេតោជិនសាសនេតិ សត្ថុ សាសនេ សម្មាបដិបត្តិ ឧបគតោ។ អវញ្ឈា មយ្ហំ បព្ពជ្ជា អរហត្តស្ស អធិគតត្តា។ តតោ ឯវ អនណោ ភុញ្ជាមិ ភោជនំ និក្កិលេសវសេន សាមិភតោ សាមិបរិភោគេន បរិភុញ្ជនតោ។

កាមេ អាទិត្តតោ ទិស្វាតិ វត្ថុកាមេ កិលេសកាមេ ច ឯកាទសហិ អគ្គីហិ អាទិត្តភាវតោ ទិស្វា។ ជាតរូបានិ សត្ថតោតិ កតាកតប្បភេទា សព្ពសុវណ្ណវិកតិយោ អនត្ថាវហតាយ និសិតសត្ថតោ។ គព្ភវោក្កន្តិតោ ទុក្ខន្តិ គព្ភវោក្កន្តិតោ បដ្ឋាយ សព្ពំ សំសារបវត្តិទុក្ខំ។ និរយេសុ មហព្ភយន្តិ ទីឃាយុកេសុ អដ្ឋសុ មហានិរយេសុ លព្ភមានំ មហាភយញ្ច សព្ពត្ថ ទិស្វាតិ យោជនា។

ឯតមាទីនវំ ញត្វាតិ ឯតំ កាមានំ អាទិត្តតាទិំ សំសារេ អាទីនវំ ទោសំ ញត្វា។ សំវេគំ អលភិំ តទាតិ តស្មិំ សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មស្ស សុតកាលេ ភវាទិកេ សំវេគំ អលត្ថំ។ វិទ្ធោ តទា សន្តោតិ តស្មិំ កថកាលេ រាគសល្លាទីហិ វិទ្ធោ សមានោ ឥទានិ សត្ថុ សាសនំ អាគម្ម សម្បត្តោ អាសវក្ខយំ, វិទ្ធោ វា ចត្តារិ សច្ចានិ, បដិវិទ្ធោតិ អត្ថោ។ សេសំ អន្តរន្តរាទីសុ វុត្តត្តា សុវិញ្ញេយ្យមេវ។

ឯវំ ថេរោ រញ្ញោ កោរព្យស្ស ធម្មំ ទេសេត្វា សត្ថុ សន្តិកមេវ គតោ។ សត្ថា ច អបរភាគេ អរិយគណមជ្ឈេ និសិន្នោ ថេរំ សទ្ធាបព្ពជិតានំ អគ្គដ្ឋានេ ឋបេសីតិ។

រដ្ឋបាលត្ថេរគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥. មាលុង្ក្យបុត្តត្ថេរគាថាវណ្ណនា

រូបំ ទិស្វា សតិ មុដ្ឋាតិអាទិកា អាយស្មតោ មាលុង្ក្យបុត្តស្ស គាថា។ ឥមស្ស អាយស្មតោ វត្ថុ ហេដ្ឋា ឆក្កនិបាតេ (ថេរគា. ៣៩៩ អាទយោ) វុត្តមេវ។ តា បន គាថា ថេរេន អរហត្តេ បតិដ្ឋិតេន ញាតីនំ ធម្មទេសនាវសេន ភាសិតា។ ឥទំ បន បុថុជ្ជនកាលេ "សាធុ មេ, ភន្តេ, ភគវា សំខិត្តេន ធម្មំ ទេសេតូ"តិ យាចិតេន សត្ថារា "តំ កិំ មញ្ញសិ, មាលុង្ក្យបុត្ត, យេ តេ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា អទិដ្ឋា អទិដ្ឋបុព្ពា, ន ច បស្សសិ, ន ច តេ ហោតិ បស្សេយ្យន្តិ, អត្ថិ តេ តត្ថ ឆន្ទោ វា រាគោ វា បេមំ វា"តិ? "នោ ហេតំ, ភន្តេ"។ "យេ តេ សោតវិញ្ញេយ្យា សទ្ទា...បេ... ឃាន...ជិវ្ហា...កាយ...មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា អវិញ្ញាតា អវិញ្ញាតបុព្ពា, ន ច វិជានាសិ, ន ច តេ ហោតិ វិជានេយ្យន្តិ, អត្ថិ តេ តត្ថ ឆន្ទោ វា រាគោ វា បេមំ វា"តិ? "នោ ហេតំ, ភន្តេ"។ "ឯត្ថ ច តេ, មាលុង្ក្យបុត្ត, ទិដ្ឋសុតមុតវិញ្ញាតព្ពេសុ ធម្មេសុ ទិដ្ឋេ ទិដ្ឋមត្តំ ភវិស្សតិ, សុតេ សុតមត្តំ, មុតេ មុតមត្តំ, វិញ្ញាតេ វិញ្ញាតមត្តំ ភវិស្សតិ។ យតោ ខោ តេ, មាលុង្ក្យបុត្ត, ទិដ្ឋសុតមុតវិញ្ញាតព្ពេសុ ធម្មេសុ ទិដ្ឋេ ទិដ្ឋមត្តំ, សុតេ សុតមត្តំ, មុតេ មុតមត្តំ, វិញ្ញាតេ វិញ្ញាតមត្តំ ភវិស្សតិ, តតោ ត្វំ, មាលុង្ក្យបុត្ត, ន តេន។ យតោ ត្វំ, មាលុង្ក្យបុត្ត, ន តេន, តតោ ត្វំ, មាលុង្ក្យបុត្ត, ន តត្ថ។ យតោ ត្វំ, មាលុង្ក្យបុត្ត, ន តត្ថ, តតោ ត្វំ,

មាលុង្ក្យបុត្ត, នេវិធ ន ហុរំ ន ឧភយមន្តរេន, ឯសេវន្តោ ទុក្ខស្សា”តិ (សំ។ និ។ ៤។៩៥)។ សង្ខិត្តេន ធម្មេ ទេសិតេ តស្ស ធម្មស្ស សាធុកំ ឧគ្គហិតភាវំ បកាសេន្តោ –

៧៩៤។

“រូបំ ទិស្វា សតិ មុដ្ឋា, បិយំ និមិត្តំ មនសិ ករោតោ;

សារត្តចិត្តោ វេទេតិ, តញ្ច អជ្ឈោស តិដ្ឋតិ។

៧៩៥។

“តស្ស វឌ្ឍន្តិ វេទនា, អនេកា រូបសម្ភវា;

អភិជ្ឈា ច វិហេសា ច, ចិត្តមស្សូបហញ្ញតិ;

ឯវមាចិនតោ ទុក្ខំ, អារា និព្ពាន វុច្ចតិ។

៧៩៦។

“សទ្ទំ សុត្វា សតិ មុដ្ឋា, បិយំ និមិត្តំ មនសិ ករោតោ;

សារត្តចិត្តោ វេទេតិ, តញ្ច អជ្ឈោស តិដ្ឋតិ។

៧៩៧។

“តស្ស វឌ្ឍន្តិ វេទនា, អនេកា សទ្ទសម្ភវា;

អភិជ្ឈា ច វិហេសា ច, ចិត្តមស្សូបហញ្ញតិ;

ឯវមាចិនតោ ទុក្ខំ, អារា និព្ពាន វុច្ចតិ។

៤៩៨។

“គន្ធំ ឃត្វា សតិ មុដ្ឋា, បិយំ និមិត្តំ មនសិ ករោតោ;

សារត្តចិត្តោ វេទេតិ, តញ្ច អជ្ឈោស តិដ្ឋតិ។

៤៩៩។

“តស្ស វឌ្ឍន្តិ វេទនា, អនេកា គន្ធសម្ភវា;

អភិជ្ឈា ច វិហេសា ច, ចិត្តមស្សូបហញ្ញតិ;

ឯវមាចិនតោ ទុក្ខំ, អារា និព្ពាន វុច្ចតិ។

៥០០។

“រសំ ភោត្វា សតិ មុដ្ឋា, បិយំ និមិត្តំ មនសិ ករោតោ;

សារត្តចិត្តោ វេទេតិ, តញ្ច អជ្ឈោស តិដ្ឋតិ។

៥០១។

“តស្ស វឌ្ឍន្តិ វេទនា, អនេកា រសសម្ភវា;

អភិជ្ឈា ច វិហេសា ច, ចិត្តមស្សូបហញ្ញតិ;

ឯវមាចិនតោ ទុក្ខំ, អារា និព្ពាន វុច្ចតិ។

ប័០១៍

“ផស្សំ ផុស្ស សតិ មុដ្ឋា, បិយំ និមិត្តំ មនសិ ករោតោ;

សារត្តចិត្តោ វេទេតិ, តញ្ច អជ្ឈោស តិដ្ឋតិ៍

ប័០២៍

“តស្ស វឌ្ឍន្តិ វេទនា, អនេកា ផស្សសម្ភវា;

អភិជ្ឈា ច វិហេសា ច, ចិត្តមស្សូបហញ្ញតិ;

ឯវមាចិនតោ ទុក្ខំ, អារា និព្ពាន វុច្ចតិ៍

ប័០៣៍

“គន្ធំ ឃត្វា សតិ មុដ្ឋា, បិយំ និមិត្តំ មនសិ ករោតោ;

សារត្តចិត្តោ វេទេតិ, តញ្ច អជ្ឈោស តិដ្ឋតិ៍

ប័០៤៍

“តស្ស វឌ្ឍន្តិ វេទនា, អនេកា គន្ធសម្ភវា;

អភិជ្ឈា ច វិហេសា ច, ចិត្តមស្សូបហញ្ញតិ;

ឯវមាចិនតោ ទុក្ខំ, អារា និព្ពាន វុច្ចតិ៍

៦០៤។

“ន សោ រជ្ជតិ រូបេសុ, រូបំ ទិស្វា បដិស្សតោ;

វិរត្តចិត្តោ វេទេតិ, តញ្ច នាជ្ឈោស តិដ្ឋតិ។

៦០៥។

“យថាស្ស បស្សតោ រូបំ, សេវតោ ចាបិ វេទនំ;

ខីយតិ នោបចីយតិ, ឯវំ សោ ចរតី សតោ;

ឯវំ អបចិនតោ ទុក្ខំ, សន្តិកេ និព្ពាន វុច្ចតិ។

៦០៦។

“ន សោ រជ្ជតិ សទ្ទេសុ, សទ្ទំ សុត្វា បដិស្សតោ;

វិរត្តចិត្តោ វេទេតិ, តញ្ច នាជ្ឈោស តិដ្ឋតិ។

៦០៧។

“យថាស្ស សុណតោ សទ្ទំ, សេវតោ ចាបិ វេទនំ;

ខីយតិ នោបចីយតិ, ឯវំ សោ ចរតី សតោ;

ឯវំ អបចិនតោ ទុក្ខំ, សន្តិកេ និព្ពាន វុច្ចតិ។

៦១០។

“ន សោ រជ្ជតិ គន្ធេសុ, គន្ធំ ឃត្វា បដិស្សតោ;

វិរត្តចិត្តោ វេទេតិ, តញ្ច នាជ្ឈោស តិដ្ឋតិ។

៨១០។

“យថាស្ស ឃាយតោ គន្ធំ, សេវតោ ចាបិ វេទនំ;

ខីយតិ នោបចីយតិ, ឯវំ សោ ចរតី សតោ;

ឯវំ អបចិនតោ ទុក្ខំ, សន្តិកេ និព្ពាន វុច្ចតិ។

៨១១។

“ន សោ រជ្ជតិ រសេសុ, រសំ ភោត្វា បដិស្សតោ;

វិរត្តចិត្តោ វេទេតិ, តញ្ច នាជ្ឈោស តិដ្ឋតិ។

៨១២។

“យថាស្ស សាយតោ រសំ, សេវតោ ចាបិ វេទនំ;

ខីយតិ នោបចីយតិ, ឯវំ សោ ចរតី សតោ;

ឯវំ អបចិនតោ ទុក្ខំ, សន្តិកេ និព្ពាន វុច្ចតិ។

៨១៣។

“ន សោ រជ្ជតិ ផស្សេសុ, ផស្សំ ផុស្ស បដិស្សតោ;

វិរត្តចិត្តោ វេទេតិ, តញ្ច នាជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ៍

ប័១៨៍

“យថាស្ស ផុសតោ ផស្សំ, សេវតោ ចាបិ វេទនំ;

ខីយតិ នោបចីយតិ, ឯវំ សោ ចរតី សតោ;

ឯវំ អបចិនតោ ទុក្ខំ, សន្តិកេ និព្ពាន វុច្ចតិ៍

ប័១៩៍

“ន សោ រជ្ជតិ ធម្មេសុ, ធម្មំ ញត្វា បដិស្សតោ;

វិរត្តចិត្តោ វេទេតិ, តញ្ច នាជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ៍

ប័១សិ៍

“យថាស្ស វិជានតោ ធម្មំ, សេវតោ ចាបិ វេទនំ;

ខីយតិ នោបចីយតិ, ឯវំ សោ ចរតី សតោ;

ឯវំ អបចិនតោ ទុក្ខំ, សន្តិកេ និព្ពាន វុច្ចតី”តិ៍ –

ឥមា គាថា អភាសិ៍

តត្ថ រូបំ ទិស្វាតិ ចក្ខុវិញ្ញាណេន រូបំ ចក្ខុទ្វារេន ឧបលភិត្វា៍ សតិ មុដ្ឋា, បិយំ និមិត្តំ មនសិ ករោតោតិ តស្មិំ រូបេ ទិដ្ឋមត្តេ ឯវ អដ្ឋត្វា

សុភនិមិត្តំ មនសិ ករោតោ សុភាការគ្គហណវសេន អយោនិសោ មនសិ ករោតោ សតិ មុដ្ឋា ហោតិ។ តថា ច សតិ សារត្តចិត្តោ វេទេតិ តំ រូបារម្មណំ រត្តោ, គិទ្ធោ, គធិតោ ហុត្វា អនុភវតិ, អស្សាទេតិ, អភិនន្ទតិ។ តថាភូតោ ច តញ្ច អជ្ឈោស តិដ្ឋតីតិ តញ្ច រូបារម្មណំ អជ្ឈោសាយ "សុខំ សុខ"ន្តិ អភិនិវិស្ស គិលិត្វា បរិនិដ្ឋាបេត្វា តិដ្ឋតិ។

តស្ស វឌ្ឍន្តិ វេទនា, អនេកា រូបសម្ភវាតិ តស្ស ឯវរូបស្ស បុគ្គលស្ស រូបសម្ភវា រូបារម្មណា សុខាទិភេទេន អនេកា វេទនា កិលេសុប្បត្តិហេតុភូតា វឌ្ឍន្តិ។ អភិជ្ឈា ច វិហេសា ច, ចិត្តមស្សុបហញ្ញតីតិ បិយរូបេ សារជ្ជនវសេន ឧប្បជ្ជមានាយ អភិជ្ឈាយ, អបិយរូបេ ព្យាបជ្ជនវសេន បិយរូបស្សេវ វិបរិណាមញ្ញថាភាវាយ ឧប្បជ្ជមានាយ សោកាទិលក្ខណាយ វិហេសាយ ច អស្ស បុគ្គលស្ស ចិត្តំ ឧបហញ្ញតិ ពាធីយតិ។ ឯវមាចិនតោ ទុក្ខន្តិ វុត្តាការេន តំ តំ វេទនស្សាទវសេន ភវាភិសង្ខារំ អាចិនតោ វដ្ដទុក្ខំ បវត្តតិ។ តេនាហ ភគវា – "វេទនាបច្ចយា តណ្ហា...បេ... ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី"តិ (វិភ។ ២២៥; សំ។ និ។ ២។១)។ តថាភូតស្ស អារា អារកា ទូរេ និព្ពានំ វុច្ចតិ, តស្ស តំ ទុល្លភន្តិ អត្ថោ។ សទ្ទំ សុត្វាតិអាទិគាថាសុបិ វុត្តនយេនេវ អត្ថោ វេទិតព្ពោ។ ឃត្វាតិ ឃាយិត្វា។ ភោត្វាតិ សាយិត្វា។ ផុស្សាតិ ផុសិត្វា។ ធម្មំ ញត្វាតិ ធម្មារម្មណំ វិជានិត្វា។

ឯវំ ឆទ្វារគោចរេ សារជ្ជន្តស្ស វដ្ដំ ទស្សេត្វា ឥទានិ វិរជ្ជន្តស្ស វិវដ្ដំ ទស្សេន្តោ "ន សោ រជ្ជតិ រូបេសូ"តិអាទិមាហ។ តត្ថ ន សោ រជ្ជតិ រូបេសុ, រូបំ ទិស្វា បដិស្សតោតិ យោ បុគ្គលោ រូបំ ទិស្វា អាបាថគតំ រូបារម្មណំ ចក្ខុទ្វារិកេន វិញ្ញាណសន្តានេន គហេត្វា ចតុសម្បជញ្ញវសេន សម្បជានការិតាយ បដិស្សតោ ហោតិ, សោ រូបារម្មណេសុ ន រជ្ជតិ រាគំ ន ជនេតិ, អញ្ញទត្ថុ វិរត្តចិត្តោ វេទេតិ, រូបារម្មណម្បិសមុទយាទិតោ យថាភូតំ បជានន្តោ និព្ពិន្ទតិ, និព្ពិន្ទន្តោ តំ តត្ថុប្បន្នវេទនញ្ច វិរត្តចិត្តោ វេទេតិ, តថាភូតោ ច តញ្ច នជ្ឈោស តិដ្ឋតីតិ តំ រូបារម្មណំ សម្មទេវ វិរត្តចិត្តតាយ អជ្ឈោសាយ ន តិដ្ឋតិ "ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា"តិ តណ្ហាទិដ្ឋិវសេន នាភិនិវិសតិ។

យថាស្ស បស្សតោ រូបន្តិ អស្ស យោគិនោ យថា តត្ថ អភិជ្ឈាទយោ នប្បវត្តន្តិ, ឯវំ អនិច្ចាទិតោ រូបំ បស្សន្តស្ស។ សេវតោ ចាបិ វេទនន្តិ តំ អារព្ភ ឧប្បន្នំ វេទនំ តំសម្បយុត្តធម្មេ ច គោចរសេវនាយ សេវតោ ចាបិ។ ខីយតីតិ សព្ពំ កិលេសវដ្ដំ បរិក្ខយំ បរិយាទានំ គច្ឆតិ។ នោបចីយតីតិ ន ឧបចីយតិ ន អាចយំ គច្ឆតិ។ ឯវំ សោ ចរតី សតោតិ ឯវំ កិលេសាបចយនបដិបត្តិយា សតោ សម្បជានោ ហុត្វា ចរតិ, វិហរតិ។ ឯវំ អបចិនតោ ទុក្ខន្តិ វុត្តនយេន អបចយគាមិនិយា មគ្គបញ្ញាយ សកលំ វដ្ដទុក្ខំ អបចិនន្តស្ស។ សន្តិកេ និព្ពាន វុច្ចតីតិ សឧបាទិសេសអនុបាទិសេសនិព្ពានធាតុសមីបេ ឯវាតិ វុច្ចតិ អសង្ខតាយ ធាតុយា សច្ឆិកតត្តា។ ន សោ រជ្ជតិ សទ្ទេសូតិអាទីសុបិ ឥមិនាវ នយេន អត្ថោ វេទិតព្ពោ។

ឯវំ ថេរោ ឥមាហិ គាថាហិ សត្ថុ ឱវាទស្ស អត្តនោ ឧបធារិតភាវំ បវេទេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា សត្ថារំ វន្ទិត្វា គតោ នចិរស្សេវ វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា អរហត្តំ បាបុណិ។

មាលុក្យបុត្តត្ថេរគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៦. សេលត្ថេរគាថាវណ្ណនា

បរិបុណ្ណកាយោតិអាទិកា អាយស្មតោ សេលត្ថេរស្ស គាថា. កា ឧប្បត្តិ? អយំ កិរ បទុមុត្តរភគវតោ កាលេ កុលគេហេ និព្ពត្តិត្វា វិញ្ញុតំ បត្វា គណបាមោក្ខោ ហុត្វា តីហិ បុរិសសតេហិ សទ្ធិំ សត្ថុ គន្ធកុដិំ ការេត្វា កតបរិយោសិតាយ គន្ធកុដិយា សភិក្ខុសង្ឃស្ស ភគវតោ មហាទានំ បវត្តេត្វា សត្ថារំ ភិក្ខូ ច តិចីវរេន អច្ឆាទេសិ. សោ តេន បុញ្ញកម្មេន ឯកំ ពុទ្ធន្តរំ ទេវលោកេ ឧប្បជ្ជិត្វា តតោ ចុតោ ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ អង្គុត្តរាបេសុ អាបណេ នាម ព្រាហ្មណគាមេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា សេលោតិ លទ្ធនាមោ អហោសិ. សោ វយប្បត្តោ តីសុ វេទេសុ, ព្រាហ្មណសិប្បេសុ ច និប្ផត្តិំ គន្ត្វា តីណិ មាណវកសតានិ មន្តេ វាចេន្តោ អាបណេ បដិវសតិ. តេន ច សមយេន សត្ថា សាវត្ថិតោ និក្ខមិត្វា អឌ្ឍតេឡសេហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ អង្គុត្តរាបេសុ ចារិកំ ចរន្តោ សេលស្ស, អន្តេវាសិកានញ្ច ញាណបរិបាកំ ទិស្វា អញ្ញតរស្មិំ វនសណ្ឌេ វិហរតិ. អថ កេណិយោ នាម ជដិលោ សត្ថុ អាគមនំ សុត្វា តត្ថ គន្ត្វា សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេន សត្ថារំ ស្វាតនាយ និមន្តេត្វា សកេ អស្សមេ ពហុំ ខាទនីយំ ភោជនីយំ បដិយាទេតិ. តស្មិំ សមយេ សេលោ ព្រាហ្មណោ សទ្ធិំ តីហិ មាណវកសតេហិ ជង្ឃាវិហារំ អនុវិចរន្តោ កេណិយស្ស អស្សមំ បវិសិត្វា ជដិលេ កដ្ឋផាលនុទ្ធនសជ្ជនាទិនា ទានូបករណំ សជ្ជេន្តេ ទិស្វា, “កិំ នុ ខោ តេ, កេណិយ, មហាយញ្ញោ បច្ចុបដ្ឋិតោ”តិអាទិំ បុច្ឆិត្វា តេន “ពុទ្ធោ ភគវា មយា ស្វាតនាយ និមន្តិតោ”តិ វុត្តេ “ពុទ្ធោ”តិ វចនំ សុត្វាវ ហដ្ឋោ ឧទគ្គោ បីតិសោមនស្សជាតោ តាវទេវ មាណវកេហិ សទ្ធិំ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា កតបដិសន្ថារោ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ភគវតោ កាយេ ទ្វត្តិំសមហាបុរិសលក្ខណានិ ទិស្វា “ឥមេហិ លក្ខណេហិ សមន្នាគតោ រាជា វា ហោតិ ចក្កវត្តី, ពុទ្ធោ វា លោកេ វិវដច្ឆទោ, អយំ បន បព្ពជិតោ, នោ ច ខោ តំ ជានាមិ ‘ពុទ្ធោ វា, នោ វា’, សុតំ ខោ បន មេតំ ព្រាហ្មណានំ វុឌ្ឍានំ មហល្លកានំ អាចរិយបាចរិយានំ ភាសមានានំ ‘យេ តេ ភវន្តិ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា , តេ សកេ វណ្ណេ ភញ្ញមានេ អត្តានំ បាតុករោន្តី’តិ អសម្មាសម្ពុទ្ធោ ហិ សម្មុខេ ឋត្វា ពុទ្ធគុណេហិ អភិត្ថវិយមានោ សារជ្ជតិ មង្កុភាវំ អាបជ្ជតិ អវេសារជ្ជប្បត្តតាយ អននុយោគក្ខមត្តា, យំនូនាហំ សមណំ គោតមំ សម្មុខា សារុប្បាហិ គាថាហិ អភិត្ថវេយ្យ”ន្តិ ឯវំ បន ចិន្តេត្វា –

៨១៨.

“បរិបុណ្ណកាយោ សុរុចិ, សុជាតោ ចារុទស្សនោ;

សុវណ្ណវណ្ណោសិ ភគវា, សុសុក្កទាឋោសិ វីរិយវា.

៨១៩.

“នរស្ស ហិ សុជាតស្ស, យេ ភវន្តិ វិយញ្ជនា;

សព្វេ តេ តវ កាយស្មិំ, មហាបុរិសលក្ខណា។

ប័១០។

“បសន្ននេត្តោ សុមុខោ, ព្រហា ឧជុ បតាបវា;

មជ្ឈេ សមណសង្ឃស្ស, អាទិច្ចោវ វិរោចសិ។

ប័១៨។

“កល្យាណទស្សនោ ភិក្ខុ, កញ្ចនសន្និភត្តចោ;

កិំ តេ សមណភាវេន, ឯវំ ឧត្តមវណ្ណិនោ។

ប័១១។

“រាជា អរហសិ ភវិតុំ, ចក្កវត្តី រថេសភោ;

ចាតុរន្តោ វិជិតាវី, ជម្ពុសណ្ឌស្ស ឥស្សរោ។

ប័១២។

“ខត្តិយា ភោគី រាជានោ, អនុយន្តា ភវន្តុ តេ;

រាជាភិរាជា មនុជិន្ទោ, រជ្ជំ ការេហិ គោតមា”តិ។ –

ឆហិ គាថាហិ ភគវន្តំ អភិត្ថវិ។

តត្ថ បរិបុណ្ណកាយោតិ អភិញ្ញត្តរូបិនំ ទ្វត្តិំសាយ មហាបុរិសលក្ខណានំ បរិបុណ្ណតាយ អហីនង្គបច្ចង្គតាយ ច បរិបុណ្ណសរីរោ។ សុរុចីតិ សុន្ទរសរីរប្បភោ។ សុជាតោតិ អារោហបរិណាហសម្បត្តិយា, សណ្ឋានសម្បត្តិយា ច សុនិព្វត្តោ។ ចារុទស្សនោតិ សុចិរម្បិ បស្សន្តានំ អតិត្តិជនកំ អប្បដិក្កូលំ រមណីយំ ចារុ ឯវ ទស្សនំ អស្សាតិ ចារុទស្សនោ។ កេចិ បនាហុ “ចារុទស្សនោតិ សុន្ទរនេត្តោ”តិ។ សុវណ្ណវណ្ណោតិ សុវណ្ណសទិសវណ្ណោ។ អសីតិ ភវសិ, ឥទំ បទំ “បរិបុណ្ណកាយោ អសី”តិអាទិនា សព្វបទេហិ យោជេតព្វំ។ សុសុក្កទាឋោតិ សុដ្ឋុ សុក្កទាឋោ។ ភគវតោ ហិ ទាឋាហិ ចន្ទកិរណា វិយ ធវលរស្មិយោ និច្ឆរន្តិ។ វីរិយវាតិ វីរិយបារមីបារិបូរិយា ចតុរង្គសមន្នាគតវីរិយាធិដ្ឋានតោ ចតុព្ពិធស្ស សម្មប្បធានស្ស សម្បត្តិយា ច អតិសយយុត្តោ។

នរស្ស ហិ សុជាតស្សាតិ សមតិំសាយ បារមីនំ, អរិយស្ស វា ចក្កវត្តិវត្តស្ស បរិបូរិតត្តា សុដ្ឋុ សម្ភវេន ជាតស្ស នរស្ស, មហាបុរិសស្សាតិ អត្ថោ។ សព្វេ តេតិ យេ មហាបុរិសករា លោកេ អគ្គបុគ្គលករា ព្យញ្ជនម្ហីតិ ព្យញ្ជនាតិ លទ្ធវោហារសុប្បតិដ្ឋិតបាទតាទីនិ ទ្វត្តិំសមហាបុរិសលក្ខណសង្ខាតា តម្ពនខតុង្គនខតាទីនិ អសីតិអនុព្យញ្ជនសង្ខាតា ច រូបគុណា, តេ អនវសេសា, តវ កាយស្មិំ សន្តីតិ វចនសេសោ។

មហាបុរិសលក្ខណាតិ បុព្វេ វុត្តព្យញ្ជនានេវ វចនន្តរេន និគមេន្តោ អាហ។

ឥទានិ តេសុ លក្ខណេសុ អត្តនា អភិរុចិតេហិ លក្ខណេហិ ភគវន្តំ ថោមេន្តោ “បសន្ននេត្តោ”តិអាទិមាហ។ ភគវា ហិ បញ្ចវណ្ណបសាទសម្បត្តិយា បសន្ននេត្តោ។ បរិបុណ្ណចន្ទមណ្ឌលសទិសមុខតាយ សុមុខោ។ អារោហបរិណាហសម្បត្តិយា ព្រហា។ ព្រហ្មុជុគត្តតាយ ឧជុ។ ជុតិមន្តតាយ បតាបវា។

ឥទានិ តមេវ បតាបវត្តំ អាទិច្ចូបមាយ វិភាវេន្តោ “មជ្ឈេ សមណសង្ឃស្សា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ អាទិច្ចោវ វិរោចសីតិ យថា អាទិច្ចោ ឧគ្គច្ឆន្តោ សព្វំ តមគតំ វិធមេត្វា អាលោកំ ករោន្តោ វិរោចតិ, ឯវំ ត្វម្បិ អន្តោ ចេវ ពហិ ច សព្វំ អវិជ្ជាតមំ វិទ្ធំសេត្វា ញាណាលោកំ ករោន្តោ វិរោចសិ។

ទស្សនីយរូបតាយ អក្ខីនានំ ទស្សនសម្បត្តិំ អាវហតោ, កល្យាណេហិ បញ្ចហិ ទស្សនេហិ សមន្នាគតត្តា ច កល្យាណទស្សនោ។ ឧត្តមវណ្ណិនោតិ ឧត្តមវណ្ណសម្បន្នស្ស។

ចក្កវត្តីតិ ចក្ករតនំ វត្តេតិ, ចតូហិ សម្បត្តិចក្កេហិ វត្តតិ, តេហិ ច បរេ វត្តេតិ។ បរហិតាយ ឥរិយាបថចក្កានំ វត្តោ ឯតស្មិំ អត្ថីតិ ចក្កវត្តី។ អថ វា ចតូហិ អច្ឆរិយធម្មេហិ ច សង្គហវត្ថូហិ ច សមន្នាគមេន បរេហិ អនភិភវនីយស្ស អាណាចក្កស្ស វត្តោ ឯតស្មិំ អត្ថីតិបិ

ຈກ຺ກຈຕ຺ຕີ' ຣເຈຍເກາຕິ ຣອິເຄຍ຺ ອາຂາຕິຣິຍາເກບຸຣິເສາ, ຍທາຣອິເຄາຕິ ອເຕ຺ຖ' ຈາຕຸຣເຕ຺ຕາຕິ ຈຕຸສຍຸຕ຺ຕາຍ ບຄວີຍາ ຄ຺ສ຺ສເຣາ' ອິຂິຕາວີຕິ ອິຂິຕອິຂເຍາ' ຂຍ຺ຍສຄ຺ສ຺ຍາຕິ ຂຍ຺ຍີບສ຺ສ, ປເຄເຂຕ ຫິ ຄ຺ສ຺ສຣິຍາຕິ ຂເສ຺ສເຕ຺ຕາ ໑ຈຍາທ' ຈກ຺ກຈຕ຺ຕີ ປຕ ສປຣິຕ຺ຕີປິຕໍ ຈຕຸຕ຺ຍຶ ຍທາຊີປິຕໍ ຄ຺ສ຺ສເຣາຈ'

ຄຕ຺ຕິຍາຕິ ຂາຕິຄຕ຺ຕິຍາ' ເກາກີຕິ ເກາກີຍາ' ຣາຂາເຣຕາຕິ ເຍ ເຄຈີ ຣຊ຺ຊ ເກາເຣຕ຺ຕາ' ອຕຸຍຕ຺ຕາຕິ ອຕຸກາຍິເຣາ ເສຈເກາ' ຣາຂາກິຣາຂາຕິ ຣາຊ຺ຈໍ ປຸຂຄີເຍາ ຣາຂາ ຫຸຕ຺ວາ, ຈກ຺ກຈຕ຺ຕີຕິ ອຄິປ຺ປາເຍາ' ຍຕຸຂີເຕ຺ຊາຕິ ຍຕຸສ຺ສາຄິປຕິ, ຍຕຸສ຺ສາຕໍ ປຣຍິສ຺ສເຣາຕິ ອເຕ຺ຖ'

໑ຈໍ ເສເລຕ ຈຸເຕ຺ຕ ກກຈາ "ເຍ ເຕ ກຈຕ຺ຕິ ອຣຫເຕ຺ຕາ ສຍ຺ມາສຍຸຕ຺ຊາ, ເຕ ສເຄ ຈເຄ຺ຄ ກຊ຺ຊາຍາເຕ ອຕ຺ຕາຕໍ ປາຕຸເຄເຣາຕິ້"ຕິ ຄ຺ຍໍ ເສລສ຺ສ ຍເຕາຣອໍ ປຸເຣເຕ຺ຕາ –

ປໍ໑໓໐'

"ຣາຂາຫຍສ຺ມິ ເສລ, (ເສລາຕິ ກກຈາ) ຄຍ຺ມຣາຂາ ອຕຸຕ຺ຕເຣາ;

ຄເຍ຺ມຕ ຈກ຺ກ ຈເຕ຺ຕຍິ, ຈກ຺ກ ອປ຺ປຂິຈຕ຺ຕິຍ"ຕ຺ຕິ' – ຄ຺ຍໍ ຄາຄຍາຫ;

ຕຕ຺ຖາຍໍ ອຄິປ຺ປາເຍາ – ຍໍ ຍໍ ຕ຺ວໍ, ເສລ, ຍາຈສິ, "ຣາຂາ ອຣຫສິ ກວິຕຸໍ ຈກ຺ກຈຕ຺ຕີ"ຕິ, ໑ຕ຺ຕ ອປ຺ປາສ຺ສເກ຺ກາ ເຫາຫິ, ຣາຂາຫຍສ຺ມິ, ສຕິ ຈ ຣາຂເຕ຺ຕ ຍຄາ ອເຍ຺ຍາ ຣາຂາ ສຍາເຣາປິ ເຍາຂເຕສຕໍ ຈາ ອຕຸສາສຕິ, ເຕ຺ວ ຕີຫິ ຈຕ຺ຕາຣິ ປຊ຺ຊ ເຍາຂເຕສຕາຕິ ຈາ ເຍາຂເຕສຫສ຺ສ ຈາ ຈກ຺ກຈຕ຺ຕີ ຫຸຕ຺ວາປິ ຈຕຸຕ຺ຍີປປຣິຍຕ຺ຕຍຕ຺ຕໍ ຈາ, ຕາຫເຍຈໍ ປຣິຊ຺ຊຕ຺ຕອິເສເຍາ' ອຫຕິຕ຺ຍາຄຍ຺ມຣາຂາ ອຕຸຕ຺ຕເຣາ ກຈກ຺ເຕາ ອວີອິປຣິຍຕ຺ຕໍ ຄຕ຺ວາ ຕີຣິຍໍ ອປຣິເຍຍ຺ຍເລາກຄາຕຸເຍາ ອຕຸສາສາຍິ' ຍາຈຕາ ຫິ ອປຄາຂີເກຄາ ສຕ຺ຕາ, ອຫໍ ເຕສໍ ອເກ຺ກ' ຕ ຫິ ເຍ ເຄາຂິ ສີເລຕ ຈາ...ເປ...ອິຍຸຕ຺ຕິຍາຄຍ຺ສເຕຕ ຈາ ສຂິເສາ ຕຕ຺ຖີ, ກຸເຕາ ກິເຍ຺ຍາ' ສ຺ວາຫໍ ໑ຈໍ ຄຍ຺ມຣາຂາ ອຕຸຕ຺ຕເຣາ, ອຕຸຕ຺ຕເຣເຕຈ ຈຕຸສຕິປຊ຺ຊາຕາຂິເກຄເຕາຂີປກ຺ຂຍສຊ຺ຊາເຕຕ ຄເຍ຺ມຕ ຈກ຺ກ ຈເຕ຺ຕຍິ, "ຄ຺ຄໍ ປຂຫຈ, ຄ຺ຄໍ ຊ຺ປສຍຸຊ຺ຊ ອິຫຣຈາ"ຕິອາຂີກາ ອາຄາຈກ຺ກ' "ຄ຺ຄໍ ເຕາ ປຕ, ກິກ຺ຂເຈ, ຈຸກ຺ຂ ອຣິຍສຈ຺ຈ"ຕ຺ຕິອາຂີກາ (ຍຫາຈ' ໑໓; ສໍ' ຕິ' ໕'໑໐ປໍ໑) ປຣິຍຕ຺ຕິຄເຍ຺ມຕ ຄຍ຺ມຈກ຺ກເຍຈ ຈາ' ຈກ຺ກ ອປ຺ປຂິຈຕ຺ຕິຍຕ຺ຕິ ຍໍ ຈກ຺ກ ອປ຺ປຂິຈຕ຺ຕິຍໍ ເຫາຕິ ສຍເຄຕ ຈາ...ເປ...ເຄຕຈິ ຈາ ເລາກສ຺ມິຕ຺ຕິ'

໑ຈໍ ອຕ຺ຕາຕຍາອິເຄຣາຕ຺ຕ ກກຈຕ຺ຕ ຂິສ຺ວາ ປີຕິເສາຍຕສ຺ສຂາເຕາ ເສເລາ ປຸຕ ຂຊ຺ຫິເຄຣາຕ຺ຕ –

ປໍ໑໓໕'

“ᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨸᨭᩥᨩᩣᨶᩣᩈᩥ, (ᩍᨲᩥ ᩈᩮᩃᩮᩣ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ) ᨵᨾ᩠ᨾᩁᩣᨩᩣ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ;

ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨧᨠ᩠ᨠᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩮᨾᩥ, ᩍᨲᩥ ᨽᩣᩈᩈᩥ ᨣᩮᩣᨲᨾ᪨

᪕᪖᪓᪨

“ᨠᩮᩣ ᨶᩩ ᩈᩮᨶᩣᨸᨲᩥ ᨽᩮᩣᨲᩮᩣ, ᩈᩣᩅᨠᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᩁᨶ᩠ᩅᨿᩮᩣ;

ᨠᩮᩣ ᨲᩮ ᨲᨾᨶᩩᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᨧᨠ᩠ᨠᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ – ᨣᩣᨳᩣᨴ᩠ᩅᨿᨾᩣᩉ;

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᩣ ᨶᩩ ᩈᩮᨶᩣᨸᨲᩦᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨽᩮᩣᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩔ ᨧᨠ᩠ᨠᩔ ᩋᨶᩩᨸᩅᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᩈᩮᨶᩣᨸᨲᩥ ᨠᩮᩣ ᨶᩪᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨

ᨲᩮᨶ ᨧ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᨸᩔᩮ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨸᩩᨬ᩠ᨩᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩈᩥᩁᩥᨿᩣ ᩈᩮᩣᨽᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᨣᩅᩣ –

᪕᪖᪔᪨

“ᨾᨿᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩴ ᨧᨠ᩠ᨠᩴ, (ᩈᩮᩃᩣᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ) ᨵᨾ᩠ᨾᨧᨠ᩠ᨠᩴ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩴ;

ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ, ᩋᨶᩩᨩᩣᨲᩮᩣ ᨲᨳᩣᨣᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ – ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ;

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩩᨩᩣᨲᩮᩣ ᨲᨳᩣᨣᨲᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨳᩣᨣᨲᩴ ᩋᨶᩩᨩᩣᨲᩮᩣ, ᨲᨳᩣ ᨣᨲᩮᨶ ᩉᩮᨲᩩᨶᩣ ᩋᩁᩥᨿᩣᨿ ᨩᩣᨲᩥᨿᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩑᩅᩴ “ᨠᩮᩣ ᨶᩩ ᩈᩮᨶᩣᨸᨲᩥ ᨽᩮᩣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᩮᩃᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸᨬ᩠ᩉᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩴ ᩈᩮᩃᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨸᨭᩥᨩᩣᨶᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨦ᩠ᨡᩴ ᨠᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ “ᨶᩣᩉᩴ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨸᨭᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᩋᨸᩥ ᨧᩣᩉᩴ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ”ᨲᩥ ᨬᩣᨸᩮᨲᩩᩴ –

᪕᪖᪕᪨

“ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ, ᨽᩣᩅᩮᨲᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨧ ᨽᩣᩅᩥᨲᩴ;

បហាតព្ពំ បហីនំ មេ, តស្មា ពុទ្ធោស្មិ ព្រាហ្មណា”តិ៍ – គាថមាហ;

តត្ថ អភិញ្ញេយ្យន្តិ ចត្តារិ សច្ចានិ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ៍ ចតុន្នម្បិសច្ចានំ អរិយសច្ចានញ្ច សាមញ្ញគ្គហណមេតំ យទិទំ អភិញ្ញេយ្យន្តិ៍ តត្ថ អរិយសច្ចេសុ យំ ភាវេតព្ពំ មគ្គសច្ចំ, យញ្ច បហាតព្ពំ សមុទយសច្ចំ, តទុភយគ្គហណេន តេសំ ផលត្តា និរោធសច្ចទុក្ខសច្ចានិបិ គហិតានេវ ហោន្តិ ហេតុគ្គហណេនេវ ផលសិទ្ធិតោ៍ តេន តត្ថ “សច្ឆិកាតព្ពំ សច្ឆិកតំ, បរិញ្ញេយ្យំ បរិញ្ញាត”ន្តិ ឥទម្បិ វុត្តមេវ ហោតិ៍ “អភិញ្ញេយ្យំ អភិញ្ញាត”ន្តិ វា ឥមិនា ច សព្ពស្សាបិ ញេយ្យស្ស អភិញ្ញាតសម្ពុទ្ធភាវំ ឧទ្ទេសវសេន បកាសេត្វា តទេកទេសំ និទ្ទេសវសេន ទស្សេន្តោ “ភាវេតព្ពញ្ច ភាវិត”ន្តិអាទិមាហ៍ អថ វា “ភាវេតព្ពំ ភាវិតំ, បហាតព្ពំ បហីន”ន្តិ ឥមិនា អត្ថតោ ញាណប្បហានសម្បទាកិត្តនមុខេន តម្មូលកត្តា សេសាបិ ពុទ្ធគុណា កិត្តិតា ហោន្តីតិ អាហ “តស្មា ពុទ្ធោស្មិ, ព្រាហ្មណា”តិ៍ អភិញ្ញេយ្យាភិញ្ញាតគ្គហណេន ហិ សព្ពសោ វិជ្ជាវិមុត្តិំ គហិតត្វា សផលំ ចតុសច្ចភាវំ សទ្ធិំ ហេតុសម្បត្តិយា ទស្សេន្តោ ពុជ្ឈិតព្ពំ ពុជ្ឈិត្វា ពុទ្ធោ ជាតោស្មីតិ ញាយេន ហេតុនា អត្ថតោ ពុទ្ធភាវំ វិភាវេតិ៍

ឯវំ និប្បរិយាយេន អត្តានំ បាតុករិត្វា អត្តនិ កង្ខាវិតរណត្ថំ ព្រាហ្មណំ ឧស្សាហេន្តោ –

៥៥៩៍

“វិនយស្សុ មយិ កង្ខំ, អធិមុច្ចស្សុ ព្រាហ្មណ;

ទុល្លភំ ទស្សនំ ហោតិ, សម្ពុទ្ធានំ អភិណ្ហសោ៍

៥៦០៍

“យេសំ វេ ទុល្លភោ លោកេ, បាតុភាវោ អភិណ្ហសោ;

សោហំ ព្រាហ្មណ ពុទ្ធោស្មិ, សល្លកត្តោ អនុត្តរោ៍

៥៦១៍

“ព្រហ្មភូតោ អតិតុលោ, មារសេនប្បមទ្ទនោ;

បត្ថាមិរេត្ត ចរេស គត្វា, ទោមាយិ អក្សរតាករយា”តិ៍ – កាឆត្តឃយាហ;

តត្ថ ចិតឃស្សុតិ ចិរេតហិ លិត្ថ៍ កដ្ឋត្តិ ចិចិកិច្ឆិ៍ អឆិយុច្ចស្សុតិ អឆិរយាក្លិ កទ “បម្ពាបម្ពុរេច្ឆា”តិ បដ្ឋហ៍ ក្សល្លក់ ដប្សុត់ ទោហាតិ, បម្ពុច្ឆាតត្តិ ឃរេតា កប្បាត់ អបរេច្ឆ្យប្បុបិ ឡុច្ឆស្សុរេច្ឆា ទលិរេកា ទោហាតិ៍ បល្លកទេត្តាតិ, ទោកាឌិបល្លកត្តរេតា ច្រាហ្មក្ខរេតាតិ ទោបដ្ឋក្ខរេតា៍ អតិឡុទលិតិ ឡុលំ អតីរេតា, តិទុបទោយាតិ អរេត្តា៍ យាទរេសតប្បយដ្ឋរេតាតិ “កាយា រេត បឆយា ទោសតា”តិ (ឃុ៍ តិ៍ ១៦ប័; យហាតិ៍ ៦ប័; ក្ខឡុអតិ៍ តត្ថយាលាចប្ដុត្តាតិរេច្ឆុ ១លិ) ៩ចំ អាកតាឃ យាទរេសតាឃ បយដ្ឋរេតា៍ បត្ថាមិរេត្តតិ លត្ថកិលេសាកិបដ្ឋាទយច្ឆុរេឌចប្ដុត្តយាទបដ្ឋាទេត បត្ថបច្ចុត្តិរេក ៍ ចរេស គត្វាតិ អត្តរេតា ចរេស គត្វា៍ ទោមាយិ អក្សរតាករយាតិ ក្សរេតាឌិ តិត្តុរេយា បយាឆិប្សុលេត, ឋលតិត្ថាតប្សុលេត ច ទោមាយិ៍

៩ចំ ទុរេត្ត រេសលិ ច្រាហ្មណោ តាចរេច ភកចតិ បត្ថាតបបារេកា បត្ថត្ថារេបរេក្លា ហុត្វា –

ប័៦៦៍

“ត្ថដំ រេការរេត្ថា តិបារេយច, ឃថា ការបតិ ចក្កុយា;

បល្លកទេត្តា យហាឌិទោ, ឃិរេហាច តឌតី ចរេត៍

ប័៦៦៍

“ច្រាហ្មក្ខតំ អតិឡុលំ, យាទរេសតប្បយដ្ឋត់;

រេកា ឌិស្វា តប្បឃិរេឃ្យ, អបិ កណ្ហាកិឌាតិរេកា៍

ប័៦១៍

“រេយា យំ ត្ថដ្ឋតិ អរេត្ថឡុ, រេយា ចា តិដ្ឋតិ កដ្ឋឡុ;

ត្ថឆាហំ បត្ថឌិប្សាយិ, ចទបត្ថាប្ស បត្ថិរេក”តិ៍ –

ກາຣຕູຍຍາຫ໌ ຍຣາ ທັ ປຣິປີກກຕາຍ ຊຸປຕິສຸຍສຍຸຕູຍາ ເຈາຂີຍຍາເຕາ໌

ຕຕູ ກຫຸາກິຂາຕິເກາຕິ, ກຶຈຂາຕິເກາ, ຕເຍາຕຍປຣາຍຫກາເຈ ຊິເຕາ໌

ຕເຕາ ເຕປິ ຍາຫຈກາ ເທຕຸສຍຸຕູາຍ ຕເຕູຈ ປຕູຂູາເປກູາ ຫຸຕູາ –

ປັ໑໓໌

“ຂຸທັ ເຈ ຈຸຕູທີ ເກາເຕາ, ສຍູາສຍູຕູສາສຕິ;

ຍຍຍຸີ ປຕູຂີສຸາຍ, ຈຣປຕູາສຸ ສຕູີເກ”ຕິ໌ –

ກາຣຍາທັສຸ, ຍຣາ ທັ ເຕກ ສຕູີ ກຕາຊິກາຣາ ກຸລປຸຕູາ໌

ອຣ ເສເລີ ເຕສຸ ຍາຫຈເກສຸ ຕຸຕູຂິເຕູາ ເຕ ຈເສຸເຕູາ ປຕູຂູູາ ຍາຈຍາເຕາ –

ປັ໑໔໌

“ດາທູຫາ ຕິສຕາ ຕູເຍ, ຍາຈຕູີ ປຕູລີກຕາ;

ດາທູຈຣິຍັ ຈຣິສຸາຍ, ກກຈາ ຕຈ ສຕູີເກ”ຕິ໌ – ກາຣຍາຫ;

ຕເຕາ ກກຈາ ຍສູາ ເສເລີ ເທຕູາ ຈຸຕູກເຍກ ປຕູຸຕູຣສຸ ກກຈເຕາ ກາເລ ເຕສັເຍຈ ຕິຕູີ ປຸຣິສສຕາຕັ ກຫເຂເຕູາ ຫຸຕູາ ເຣາປິຕກຸສລຍຸເລີ, ຕູຈາຕິ ປຕູີຍກເຈປິ ເຕສັເຍຈ ອາຈຣິເຍາ ຫຸຕູາ ກິຕູເຕູາ, ຮາກຫຕູາສຸ ເຕສຕູາ ປຣິປກູີ, ຂຸທິກິຕູກາຈສຸ ຈ ຊຸປຕິສຸເຍາ ອຕູີ, ຕສູາ ເຕ ສເຕູຈ ຂຸທິກິຕູກາເຈກ ປຕູຂູາຍ ປຕູາເຂເຕູາ –

ປັ໑໕໌

“ស្វាខាតំ ព្រហ្មចរិយំ, (សេលាតិ ភគវា) សន្ទិដ្ឋិកមកាលិកំ;

យត្ថ អមោឃា បព្ពជ្ជា, អប្បមត្តស្ស សិក្ខតោ”តិ។ – គាថមាហ;

តត្ថ សន្ទិដ្ឋិកន្តិ បច្ចក្ខំ។ អកាលិកន្តិ មគ្គានន្តរផលុប្បត្តិតោ ន កាលន្តរេ បត្តព្ពផលំ។ យត្ថាតិ យំនិមិត្តា។ មគ្គព្រហ្មចរិយនិមិត្តា ហិ បព្ពជ្ជា អមោឃា អនិប្ផលា, យត្ថាតិ វា យស្មិំ សាសនេ អប្បមត្តស្ស សតិវិប្បវាសរហិតស្ស តីសុ សិក្ខាសុ សិក្ខតោ។

ឯវញ្ច វត្វា “ឯថ, ភិក្ខវោ”តិ ភគវា អវោច។ តាវទេវ តេ សព្ពេ ឥទ្ធិមយបត្តចីវរធរា ហុត្វា សដ្ឋិវស្សិកត្ថេរា វិយ ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បរិវារេសុំ។ សោ ឯវំ បព្ពជិត្វា វិបស្សនាយ កម្មំ ករោន្តោ សត្តមេ ទិវសេ សបរិសោ អរហត្តំ បាបុណិ។ តេន វុត្តំ អបទានេ (អប។ ថេរ ១។៣០។២០៥-២០៧) –

“នគរេ ហំសវតិយា, វីថិសាមី អហោសហំ;

មម ញាតី សមានេត្វា, ឥទំ វចនមព្រវិំ។

“ពុទ្ធោ លោកេ សមុប្បន្នោ, បុញ្ញក្ខេត្តោ អនុត្តរោ;

អាសិ សោ សព្ពលោកស្ស, អាហុតីនំ បដិគ្គហោ។

“ខត្តិយា នេគមា ចេវ, មហាសាលា ច ព្រាហ្មណា;

បសន្នចិត្តា សុមនា, បូគធម្មំ អកំសុ តេ។

“ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា, រថិកា បត្តិការកា;

បសន្នចិត្តា សុមនា, បូគធម្មំ អកំសុ តេ។

“ឧគ្គា ច រាជបុត្តា ច, វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា;

បសត្ថិត្តា ស្វយតា, ប្វាកឈយុំ អកិស្វ ខេ៉

“អាឡអារិកា កប្យកា ច, ត្យាបកា យាលការកា;

បសត្ថិត្តា ស្វយតា, ប្វាកឈយុំ អកិស្វ ខេ៉

“រដកា ខេបសការា ច, ចយុការា ច ត្យាបិតា;

បសត្ថិត្តា ស្វយតា, ប្វាកឈយុំ អកិស្វ ខេ៉

“ក្ខស្វការា ករការា, ចយុការា ច តន្ឋកា;

បសត្ថិត្តា ស្វយតា, ប្វាកឈយុំ អកិស្វ ខេ៉

“កយុរា ខេសាណ្ណការា ច, តិបុខេលិហការា តឆា;

បសត្ថិត្តា ស្វយតា, ប្វាកឈយុំ អកិស្វ ខេ៉

“កតកា ខេចដកា ខេច, ជាសកយុការា ពហ្វ;

ឃឆាសខេកត ឆាខេយត, ប្វាកឈយុំ អកិស្វ ខេ៉

“ក្ខឝហារា កដ្ឋហារា, កស្សកា តិណហារកា;

ឃឆាសខេកត ឆាខេយត, ប្វាកឈយុំ អកិស្វ ខេ៉

“បុប្ផិកា យាលិកា ខេច, បណ្ណិកា ផលហារកា;

ឃឆាសខេកត ឆាខេយត, ប្វាកឈយុំ អកិស្វ ខេ៉

“គឡិកា កុម្ភការី ច, ឫចិកា យន្ឋិកាបិ ច;

ឃឆាយសេកភ ឆាយេភ, ឫកឆយ៉ុ អកំសុ តេ។

“ខុឆ សេត្ឋា សយាកត្វា, គលំ ពត្ឋាយ ខុកតោ;

អឆិការិ ករិស្សាយ, បុញ្ញាកេ្លត្តេ អត្យុត្តនេ។

“តេ យេ សុត្វាភ ចចត៌, គលំ ពត្ថិសុ តាចចេ;

ឞូបដ្ឋាភសាលំ សុកតំ, ភិក្ខុសង្ឃស្ស ការេឃុំ។

“ភិដ្ឋាបេត្វាភ តំ សាលំ, ឞូភេក្កា ពុដ្ឋយាភេសា;

បនេតា តេហិ សេត្ឋាហិ, សម្ពុទ្ធបុបសង្កមិំ។

“ឞូបសង្កម្ម សម្ពុទ្ធំ, លោកភាថំ ភនាសភំ;

ចត្ថិត្វា សត្ថុនោ បាទេ, ឰទំ ចចភយព្រវិំ។

“ឰទេយ តាលិ សតា ចិន, បុរិសា ខុកតោ គណា;

ឞូបដ្ឋាភសាលំ សុកតំ, ភិឃ្យាទេត្ត ពុចំ យុភិំ។

“ភិក្ខុសង្ឃស្ស បុរតោ, សយ្យដិន្នត្វ ចក្ខុយា;

តិណ្ណិ សតាភិ បុរតោ, ឰយា កាឆា អភាសឆ។

“តិំសតាបិ ច ទេវិន្ទា ច, អត្ថចត្តិំសុ ទេវតា;

សព្វត្ថិ ពិយាករិត្វាន, សន្តោ អត្ថកថិស្សតិ។

“បច្ឆិមេ ភវេ សម្បត្តេ, សីតិភាវមនុត្តរំ;

អជរំ អមតំ សន្តំ, និព្វានំ ផស្សយិស្សតិ។

“ទុវេ បុត្តា ចិរាកាសិ, សព្ពញ្ញូ សមណុត្តរោ;

បុត្តស្ស ចរតិ ហុត្វា, សោមនស្សំ បវេទយិំ។

“តិំសកប្បសហស្សានិ, ទេវលោកេ រមិំ អហំ;

ទេវាធិបោ បញ្ចសតំ, ទេវរជ្ជមការយិំ។

“សហស្សក្ខត្តុំ រាជា ច, ចក្កវត្តី អហោសហំ;

ទេវរជ្ជំ ករោន្តស្ស, មហាទេវា អវន្ទិសុំ។

“ឥធ មានុសកេ រជ្ជំ, បរិសា ហោន្តិ ពន្ធវា;

បច្ឆិមេ ភវេ សម្បត្តេ, វាសេដ្ឋោ នាម ព្រាហ្មណោ។

“អសីតិកោដិ និចយោ, តស្ស បុត្តោ អហោសហំ;

សោណោ តិ នាមំ នាមំ, សព្វអង្គ បិរមិំ គតោ។

“ញាណាធិការំ ទិស្វាន, សមិទ្ធិ បុរក្ខតោ;

ជដិការិកហរិតំ, គោលោមំ ភាយ តាបសិំ។

“បដិយត្តាហុតី ទិស្វា, ឃតំ ចេតរបាយសំ;

អាចារេហា ចា វិចារេហា ចា, រាជា ចា តេ និមន្តិតោ។

“អាហុតី យិដ្ឋុកាមេយាហំ, ព្រាហ្មណេ ភេចសយ្ហតេ;

ន និមន្តយិ រាជានំ, អាហុតី តេយ ន ចិន្តិតិ។

“ន ចត្វិ យញ្ញាចារេហា, ចិចារេហា តេយ ន ចិន្តិតិ;

សព្យាតំ នត្ថិដនតោ, តេសន្ទោ លោកេ សតេភចតោ។

“សព្ពលោកហិតត្វាយ , សព្ពសត្តស្វាចេហា;

តេសា តេយ និមន្តិតោ អជ្ជ, តតេស្សំ បដិយាគតំ។

“ពិម្ពុទ្ធសកចណ្ណកោ, អប្បមេយេយ្យា អត្ថុបមេយា;

ទុបេនាសមិតេសា ពុទ្ធេ, ស្វាតនាយ និមន្តិតោ។

“ភ្ញាយុតបហទ្ទោច, ពមិរក្ខារសត្ថិកោ;

ចិន្តុបមេយា យហាចីទោរា, តេសា តេយ ពុទ្ធោ និមន្តិតោ។

“បព្ពាតោ ក្ខ ឃខា អដ្ឋិ, បុណ្ណយាមេឃច ចត្តិយា;

ភឡអក្ខិចណ្ណបក្កាសោ, សោ យេ ពុទ្ធោ តិយត្តិតោ៏

“អសប្កិតោ កឃាតិតោ, កចត្តកាទណោ យុតិ;

សីហ្វបយោ យហាចីទោ, សោ យេ ពុទ្ធោ តិយត្តិតោ៏

“កុសលេ ពុទ្ធឆយុហិ, អបសឃ្យោ បទេហិ សោ;

ភាក្វបយោ យហាចីទោ, សោ យេ ពុទ្ធោ តិយត្តិតោ៏

“សទ្ធុយាចារកុសលេ, ពុទ្ធភាកោ អសាឌិសោ;

ក្លសក្វបយោ យហាចីទោ, សោ យេ ពុទ្ធោ តិយត្តិតោ៏

“អភត្តចណ្ណោ អយិតឃសោ, ចិចិត្តសព្ទលក្ខណោ;

សក្វបយោ យហាចីទោ, សោ យេ ពុទ្ធោ តិយត្តិតោ៏

“ចសី កហី បតាបី ច, តេឌស្សី ច គុទាសគោ;

ព្រាហ្វបយោ យហាចីទោ, សោ យេ ពុទ្ធោ តិយត្តិតោ៏

“បត្តឆយុោ ឌសពលេ, ពលិតិពលបិទកោ;

ឆទល្វបយោ យហាចីទោ, សោ យេ ពុទ្ធោ តិយត្តិតោ៏

“សីលចិចិសយាកិណ្ណោ, ឆយុចិត្តាណលោកិតោ;

ក្លឆក្វបយោ យហាចីទោ, សោ យេ ពុទ្ធោ តិយត្តិតោ៏

“ឧរាសភោ ឧព្យសហោ, អចលោ ឧគ្គតោ ព្រហា;

នេរូបមោ មហាវីរោ, សោ មេ ពុទ្ធោ និមន្តិតោ.

“អនន្តញាណោ អសមសមោ, អតុលោ អគ្គតំ គតោ;

គគនូបមោ មហាវីរោ, សោ មេ ពុទ្ធោ និមន្តិតោ.

“បតិដ្ឋា ភយភីតានំ, តាណោ សរណគាមិនំ;

អស្សាសកោ មហាវីរោ, សោ មេ ពុទ្ធោ និមន្តិតោ.

“អាសយោ ពុទ្ធិមន្តានំ, បុញ្ញក្ខេត្តំ សុខេសិនំ;

រតនាករោ មហាវីរោ, សោ មេ ពុទ្ធោ និមន្តិតោ.

“អស្សាសកោ វេទករោ, សាមញ្ញផលទាយកោ;

មេឃូបមោ មហាវីរោ, សោ មេ ពុទ្ធោ និមន្តិតោ.

“លោកចក្ខុ មហាតេជោ, សព្ពតមវិនោទនោ;

សូរិយូបមោ មហាវីរោ, សោ មេ ពុទ្ធោ និមន្តិតោ.

“អារម្មណវិមុត្តីសុ, សភាវទស្សនោ មុនិ;

ចន្ទូបមោ មហាវីរោ, សោ មេ ពុទ្ធោ និមន្តិតោ.

“ញុទ្ធោ សមុស្សិតោ លោកេ, លក្ខណេហិ អលង្កតោ;

អប្បមេយ្យា មហាវីរោ, សោ មេ ញុទ្ធោ តិមត្តិតោ៍

“យស្ស ញាណំ អប្បមេយ្យំ, សីលំ យស្ស អនុបមំ;

វិមុត្តិ អសទិសា យស្ស, សោ មេ ញុទ្ធោ តិមត្តិតោ៍

“យស្ស ឌិតិ អសទិសា, ធាមោ យស្ស អចិន្តិយោ;

យស្ស បរក្កមោ ជេដ្ឋោ, សោ មេ ញុទ្ធោ តិមត្តិតោ៍

“រាគោ ទោសោ ច មោហោ ច, វិសា សព្ទា សមូហតា;

អកម្ពមោ មហាវីរោ, សោ មេ ញុទ្ធោ តិមត្តិតោ៍

“កិលេសញ្ចាឆិពហុក្ខក្ត-សព្ទាពមចិតោគតោ;

ទេវន្ទុមមោ មហាវីរោ, សោ មេ ញុទ្ធោ តិមត្តិតោ៍

“ញុទ្ធោតិ កោ ឃំ ចគេឃិ, ឈោសោមេសោ ឃុក្លុកោ;

ញុទ្ធោ ញុទ្ធោតិ ឃុត្វាត, បីតិ មេ ភ្គបជ្ជថ៍

“អញ្ចកន្ទំ អកាលញ្ញក្តិ, បីតិ មេ ពាហិ តិដ្ឋទេ;

សោហំ បីតិមតោ សន្តា, ញ្ហ៊ំ ចចតម(ព្រាចិ៍

“កហំ នុ ខោ សោ ភកចា, លោកជេដ្ឋោ តនាសភោ;

តត្ថ គន្ត្វា ភយស្សិស្សំ, សាយណ្ហផលភាឃកិ។

“បក្កឃ្យាងក្លិលំ ឥរិហំ, ខេចងខារតោ ពតញ្ញូលិ;

អាឌិក្លិ ខេ ឆយុទាឌំ, ខេសាពសល្លចិខេតាងតិ។

“វ្ខេងត្តិច យហាខេយឈំ, តឹលំ អញ្ញូតសត្ថិកំ;

សាកទំ ចិឃ ឌិស្សត្តិំ, បស្សខេសតំ យហាចតិ។

“ឲត្ថ ខេសា ចសខេត ឮខេឌ្ឋា, អងត្តងយខេពា ឫតិ;

ចិតឃខេត្តា ច ខេចខេតខេឃ្យ, ខេឌាខេឆខេត្តា ខេឌាឈិបក្លិខេឃ។

“បិបិរឹខេតាច វ្ខងកំ, ខេភាឌតិច ឌិឈន្ធិខេតា;

កាឌឹ ឃឆា ចន្ធិក្ខា, ឲចាហំ ចិឌិតិ ឌិតិ។

“អាចារ៍ទាបចារញ្ញា, ឆយុាត្ធចិសំចទំ;

សិក្លាខេបយិ សខេព សិខេស្ស, គន្ធខេត្ត ឌិតសត្តិកិ។

“ភ្ញទាសងា ភគចខេត្តា, ឹហាច ឲពចាទិខេតា;

បខេង បធំ តិក្លិបត្តា, អាគខេន្ធឃ្យាឆ យាលចា។

“អាសឹចិខេសា ឃឆា ខេឈាខេទា, យិកទាឌាច ខេពសទឹ;

យេត្តាច ក្យញ្ញោទោ ទត្តិ, ឲចំ ញុទ្ធា ទុទាសទា៍

“ស្កោសិតញ្ហា លិបិតំ, អញ្ញោរបក្ខិយ យាលចា;

បទេទ បទំ តិក្ខិបត្តា, ស្តេបឆ ញុទ្ធសត្តិកំ៍

“បដិសល្លានគារោ, អប្បសទ្ធា ទុទាសទា;

ទុទ្ទបសក្កយា ញុទ្ធា, គទ្ធ តេហាត្តិ សទេទចគោ៍

“ឃទាហំ បត្យាបុច្ឆាមិ, បដិសមោទយាមិ ចា;

អប្បសទ្ធា ពទា តេហាឆ, យុតិក្ខតាច ពិដ្ឋឆ៍

“ឃំ សេសា ទេសេតិ សព្ទេត្ខា, តេលយំ តិត្ថាតបត្តិយា;

ពសេចត្តំ តិសាសេច, សត្ថុសចតំ ស៊ុល៍

“ស្តបសក្កុ សព្ទត្ថ, សមោ្ទាគំ យុតិតា អហំ;

ពំ គចំ ចិតិសាសេទ្តា, លក្ខតោ ស្តេបឆាទយំ៍

“លក្ខតោ ទេ្ត ច គក្ខាមិ, បស្សាមិ ពិសលក្ខតោ;

គោរសាហិតចត្តក្យុឃំ្យា ញ្ញាទ្ធិយា ទស្សឃឹ យុតិ៍

“ឌិចំ្យតិត្ថាយឃិត្តាត, គណ្ហសោទេព ច តាសិគោ;

បដិយសិ តលិដត្តំ, គោចលំ លោទឃឹ ឌិតោ៍

“តស្សាហំ លក្ខណេ ទិស្វា, បរិបុណ្ណេ សព្យញ្ជនេ;

ពុទ្ធោតិ និដ្ឋំ គន្ត្វាន, សហ សិស្សេហិ បព្ពជិំ។

“សតេហិ តីហិ សហិតោ, បព្ពជិំ អនគារិយំ;

អឌ្ឍមាសេ អសម្បត្តេ, សព្ពេ បត្តាម និព្ពុតិំ។

“ឯកតោ កម្មំ កត្វាន, បុញ្ញក្ខេត្តេ អនុត្តរេ;

ឯកតោ សំសរិត្វាន, ឯកតោ វិនិវត្តយុំ។

“គោបានសិយោ ទត្វាន, បូគធម្មេ វសិំ អហំ

តេន កម្មេន សុកតេន, អដ្ឋ ហេតូ លភាមហំ។

“ទិសាសុ បូជិតោ ហោមិ, ភោគា ច អមិតា មម;

បតិដ្ឋា ហោមិ សព្ពេសំ, តាសោ មម ន វិជ្ជតិ។

“ព្យាធយោ មេ ន វិជ្ជន្តិ, ទីឃាយុំ បាលយាមិ ច;

សុខុមច្ឆវិកោ ហោមិ, អាវាសេ បត្ថិតេ វសេ។

“អដ្ឋ គោបានសី ទត្វា, បូគធម្មេ វសិំ អហំ;

បដិសម្ភិទារហត្តញ្ច, ឯតំ មេ អបរដ្ឋមំ។

“សព្ពវោសិតវោសានោ, កតកិច្ចោ អនាសវោ;

អជ្ជ កោបិនសឹ នាម, តវ បុត្តោ មហាមុនិ។

“បញ្ញា ខយ្កាតិ ញត្វាន, បុកឆេយ្យ វសិ អហំ;

តេន កម្មេន សុកតេន, បញ្ញា ហេតុ លភាមហំ។

“អចលោ ហោមិ មេត្តាយ, អត្ថតន្តោ ភវាមហំ;

អាទេយ្យវចនោ ហោមិ, ន ឆិមេមិ យថា អហំ។

“អកត្តិ ហោតិ មេ ចិត្តំ, អខិលោ ហោមិ កស្សចិ;

តេន កម្មេន សុកតេន, វិមលោ ហោមិ សាសនេ។

“សគារវោ សប្បតិស្សោ, កតកិច្ចោ អនាសវោ;

សាវកោ តេ មហាវីរ, ភិក្ខុ តំ វន្ទតេ មុនិ។

“កត្វា សុកតបល្លង្កំ, សាលិយំ បញ្ញាបេសហំ;

តេន កម្មេន សុកតេន, បញ្ញា ហេតុ លភាមហំ។

“ឧច្ចេ កុលេ បជាយិត្វា, មហាភោគោ ភវាមហំ;

សព្ពសម្បត្តិកោ ហោមិ, មច្ឆេរំ មេ ន វិជ្ជតិ។

“កមេន បច្ឆិមេ មយ្ហំ, បល្លង្កោ ឧបតិដ្ឋតិ;

សហ បល្លង្កសេដ្ឋេន, គច្ឆាមិ មម បត្ថិតំ។

“តេន បល្លង្កទានេន, តមំ សព្វំ វិនោទយិំ;

សព្វាភិញ្ញាពលប្បត្តោ, ឆេទោ ចក្ខុតិ ឋំ មុត្តិ។

“បរិកិច្ចត្តកិច្ចានិ, សព្វកិច្ចានិ សាធយិំ;

តេន កម្មេន សុកតេន, បិចិសិ អហំ បុទំ។

“បរិតិដ្ឋិតសាលមិព្រ បរិភោគមទានសហំ;

តេន កម្មេន សុកតេន, សេដ្ឋត្តំ អជ្ឈុបាគតោ។

“មេ កោចិ ជនកា លោកេ, ហត្ថិអស្សា ជនេន្តិ មេ;

ករិត្វា ការណា នានា, នាវ្ហេន ជនេន្តិ តេ។

“ន ហេតេ តំ មហាវីរ, ជនេមិ នរនារិយោ;

អនន្តេន អមតេន, ជនេមិ ឧត្តមេ ជនេ។

“នាគស្ស ចណ្ឌោ កិន្តេត្តា, ជេសតាត្រុសេលោ មុតិ;

ឧកបទ្វារាភេទេត្វាច, ទោរឆេសិ តិសតេ មុតិ។

“ជត្តា មមំ សារថិតា, សុចិមុត្តា អភាសថា;

ນຕ຺ຖາກິຕ຺ຖາຄາລປຕ຺ຕາ, ຄິຕ຺ຖຸຕາ ຮູປທິກ຺ຂເຍ"

“ນຕນຫຸຍ຺ຍິເຕາ ຄເປຍ຺ຍ, ຍໍ ຍາຄຍຍຶ ຕຍາ;

ອຕິກ຺ກຕ຺ຕາ ກຍາ ນເຕ຺ຖາ, ນາລິໂຍາຄຍ຺ຍິຍໍ ຍລິ"

“ກິເລນາ ຍາປິຕາ ຍຍ຺ຍາ..ເປ... ຄຕໍ ຍຸຕ຺ຍຍ຺ຍ ນານຄ”ຕ຺ຕິ"

ອເທຕ຺ຕຸ ປຄ ປຕ຺ວາ ນຕ຺ວາເຣ ຮູປນຕ຺ກຍິຕ຺ວາ ອຕ຺ຖາ ຍ຺ຍາຄເຣາເຕ຺ຕາ –

ປັ໒ປັ"

“ຍໍ ຕໍ ນເທຍາກຍ຺ຍຕ຺ຖເຕາ ອຕ຺ເຍ ຍກ຺ກຍ;

ນຕ຺ຕເຣຕ຺ຕຄ ກກຍາ, ຍຕ຺ຕາຍ຺ຍຕຍ ນານເຄ”ຕິ" –

ກາຍຍາຫ " ຕຍ຺ຍເຕ຺ວາ – ປຕ຺ຕາຫິ ຍກ຺ກຫິ ຍກ຺ກຍ ກກຍາ ຍນ຺ຍາ ຍຍໍ ຕ຺ຖເຕາ ອຕີເຕ ອຕ຺ເຍ ຍີຍເນ ຕໍ ນເທໍ ອກາຍິຍ຺ຍາຕນ຺ຍາ ນຕ຺ຕເຣຕ຺ຕຄ ຕຍ ນານເຄ ຍເຍາຄ ຍຕ຺ຕາ ອຍ຺ຍເຫາ ເຕ ນເທກາຍຄຍ຺ຍ ອາຄ຺ກາເຍາຕິ" ຕເຕາ ປເຣ –

ປັ໒ຍັ"

“ຕ຺ຍຍ ຍຸຕ຺ເຍາ ຕ຺ຍຍ ນຕ຺ວາ, ຕ຺ຍຍ ຍາເຣາກິກ຺ຍ ຍຸຄິ;

ຕ຺ຍຍ ອຄ຺ຍເຍ ເລຕ຺ວາ, ຕິເຕ຺ຍາ ຕາເຣນິຍ ປຍ"

ປັ໓໐"

“ຮູປທີ ເຕ ນຍຕິກ຺ກຕ຺ຕາ, ອານຍາ ເຕ ປຍາລິຕາ;

សីហោច អនុបីឡាតោ, បហិតកឃេករេចា”តិ –

ឋ្ដយាហិ ទ្វីហិ កាឆាហិ អភិត្ថុចិត្វា ខ្ពសាតកាឆាឃ សត្ថារំ ចន្ទំ ឃាចតិ –

ប័៣១

“កិច្ឆេចា ទិសតា ឋ្ដេយ, តិដ្ឋន្តិ បញ្ជាលិកតា;

បិរេឆ ចិរ បសារេហិ, ភាកា ចក្ខុ សត្ថេតា”តិ

តត្ថ ញុចំ ញុទ្ធោតិ ញុយេច ឋ្ដយម្បិ លេហេក សព្ពញ្ញុញុទ្ធោ និដ្ឋឆម្ពិកាឌិអត្ថេត សត្ថារំ អត្តសាសតេតា ញុយេច សត្ថា សន្តាលំ យារាត់ អភិកចភតេតា យារាភិក្ខុ យុតិភាចតេតា យុតិ អត្តសយេលេខ្ញាតិ កាឃរាកាឌិកេ អត្តសេឃ អរិឃឃក្កសត្ថេត លិត្ថិត្វា តិណ្ណោតិ សឃំ សំសារឃេហោឈំ តិណ្ណោ, ឆេសភាហត្ថេត ឋ្ដយំ បឌំ សត្តកាឃំ តារេសិ ខ្ពបធិតិ លក្ខុបធិអាឆេឃា សន្តោ ខ្ពបធិ អត្តបីឡាភាតិ សន្តេសា បហិតកាយុបីឡាតាឌិកោ ឲចំ ចត្វា ឆេឆេរា សបរិសោ សត្ថារំ អភិចន្ទតីតិ

សេលត្ថេរាបទានវណ្ណនា និដ្ឋិតា

៤៉ ការូឡ្កកោឆាបុត្តកឌ្ឍិឃត្ថេរាបទានវណ្ណនា

ឃាតំយេ ហត្ថិភិចាឃាតិអាឌិកា អាឃស្មតោ កឌ្ឍិឃត្ថេរស្ស កាឆា។ កា ខ្ចប្បត្តិ? អឃប្បិ បុរិយពុទ្ធេសុ កតាធិការោ បច្ចុប្បន្នស្ស ភកចតោ កាលេ យហាភោកកុលេ និព្ពត្តិត្វា ចិញ្ញុតំ បត្តោ ឲកឌិចសំ សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មំ សុណន្តោ សត្ថារា ឲកំ ភិក្ខុំ ខ្ពន្ធាកុលិកាត់ អក្កដ្ឋានេ ធបិយមាត់ ទិស្វា សឃម្បិ តំ ធាតន្តរំ បត្ថេត្វា សត្ថារំ ញុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស យហាឆាត់ ឆត្វា បណិធាត់ អកាសិ។ សត្ថាបិស្ស អតត្តរាយេត សមិជ្ឈភាវំ ទិស្វា ញ្យាកាសិ។ សោបិ តំ ញ្យាករណំ សុត្វា ខ្ពន្ធាកុលិកសំចត្តតិកំ កម្មំ បុច្ឆិត្វា ធម្មស្សចតស្ស ការាបតំ, ធម្មឃម្ពេប អាសតឆាតំ, ទីឌតីឆាតំ, ធម្មកថិកាតំ ប្តូជាសក្ការករណំ, ខ្ពេបិសថាកាេរ បដិស្សយឆាតត្តិ ឲចយាឌិ ឃាចជីចំ ពាហុបុញ្ញា កត្វា តតោ ចុតោ ឆេចយតុស្សេសុ សំសរន្តោ កស្សបស្ស ភកចតោ អបរភាគេ អយ្យាកំ ភកចតោ ខ្ចប្បត្តិឃា បុរេតរំ ឥរីរាណសិយំ កុដុម្ពិឃឈេរ និព្ពត្តោ សព្ពហុលេ បច្ចេកពុទ្ធេ បិណ្ឌាឃ ចរិត្វា ឲកស្មិំយេច ធាតេ សមាកត្វា ភត្តចិស្សក្កំ កេរោន្តេ ទិស្វា តត្ថ បិសាណផលកានិ អត្ថរិត្វា បិរេធាឆកាឌិ ខ្ពបដ្ឋបេន្តោ ឃាចជីចំ ខ្ពបដ្ឋហិ។

សោ ឲកំ ពុទ្ធន្តរំ ឆេចយតុស្សេសុ សំសរិត្វា ឋ្ដយស្មិំ ពុទ្ធុប្បាឆេ កបិលចត្ថុភោេ សាកិឃរាជកុលេ និព្ពត្តិ, កឌ្ឍិឃាតិស្ស ភាមំ អកោសិ។

ᩈᩮᩣ ᩅᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᩦᩉᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩁᩥ ᩋᨶᩩᨸᩥᨿᨾ᩠ᨻᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ᪨ ᨲᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨸᩁᨽᩣᨣᩮ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩋᩁᩥᨿᨣᨱᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᨠᩩᩃᩥᨠᩣᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨮᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨹᩃᩈᩩᨡᩮᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩈᩩᨡᩮᨶ ᨧ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᨣᨲᩮᩣᨸᩥ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᨣᨲᩮᩣᨸᩥ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩣᨣᩣᩁᨣᨲᩮᩣᨸᩥ “ᩋᩉᩮᩣ ᩈᩩᨡᩴ, ᩋᩉᩮᩣ ᩈᩩᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩏᨴᩣᨶᩴ ᩏᨴᩣᨶᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ – “ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨽᨴ᩠ᨴᩥᨿᩮᩣ ᨠᩣᩊᩥᨣᩮᩣᨵᩣᨿ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨡᨱᩴ ‘ᩋᩉᩮᩣ ᩈᩩᨡᩴ, ᩋᩉᩮᩣ ᩈᩩᨡ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ, ᩋᨶᨽᩥᩁᨲᩮᩣ ᨾᨬ᩠ᨬᩮ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ ᨧᩁᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩥᩁ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨽᨴ᩠ᨴᩥᨿ, ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨡᨱᩴ ‘ᩋᩉᩮᩣ ᩈᩩᨡᩴ, ᩋᩉᩮᩣ ᩈᩩᨡ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᩮᩈᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩈᩮᩣ “ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ ᨸᨭᩥᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨾᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᩈᩩᩈᩴᩅᩥᩉᩥᨲᩣᩁᨠ᩠ᨡᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨲᨳᩣᨸᩥ ᨽᩦᨲᩮᩣ ᩏᨻ᩠ᨻᩥᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩏᩔᨦ᩠ᨠᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩈᩥᩴ᪨ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨸᨶ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ ᩋᨽᩦᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᨻ᩠ᨻᩥᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩋᨶᩩᩔᨦ᩠ᨠᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ –

᪘᪔᪒᪨

“ᨿᩣᨲᩴ ᨾᩮ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨣᩦᩅᩣᨿ, ᩈᩩᨡᩩᨾᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩣ ᨸᨵᩣᩁᩥᨲᩣ;

ᩈᩣᩃᩦᨶᩴ ᩐᨴᨶᩮᩣ ᨽᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᩩᨧᩥᨾᩴᩈᩪᨸᩈᩮᨧᨶᩮᩣ᪨

᪘᪔᪓᪨

“ᩈᩮᩣᨩ᩠ᨩ ᨽᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᩣᨲᨲᩥᨠᩮᩣ, ᩏᨬ᩠ᨨᩣᨸᨲ᩠ᨲᩣᨣᨲᩮ ᩁᨲᩮᩣ;

ᨫᩣᨿᨲᩥ ᩋᨶᩩᨸᩣᨴᩣᨶᩮᩣ, ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩮᩣᨵᩣᨿ ᨽᨴ᩠ᨴᩥᨿᩮᩣ᪨

᪘᪔᪔᪨

“ᨸᩴᩈᩩᨠᩪᩃᩦ ᩈᩣᨲᨲᩥᨠᩮᩣ, ᩏᨬ᩠ᨨᩣᨸᨲ᩠ᨲᩣᨣᨲᩮ ᩁᨲᩮᩣ;

ᨫᩣᨿᨲᩥ ᩋᨶᩩᨸᩣᨴᩣᨶᩮᩣ, ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩮᩣᨵᩣᨿ ᨽᨴ᩠ᨴᩥᨿᩮᩣ᪨

᪘᪔᪕᪨

“ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᩦ ᩈᩣᨲᨲᩥᨠᩮᩣ…ᨸᩮ…᪨

ប័៣៩៎

“តេចីវរី សាតតិកោ...បេ...៎

ប័៣៤៎

“សបទានចារី សាតតិកោ...បេ...៎

ប័៣៥៎

“ឯកាសនិ សាតតិកោ...បេ...៎

ប័៣៦៎

“បត្តបិណ្ឌិ សាតតិកោ...បេ...៎

ប័៤០៎

“ខលុបច្ឆាភត្តិ សាតតិកោ...បេ...៎

ប័៤១៎

“អារញ្ញិកោ សាតតិកោ...បេ...៎

ប័៤២៎

“រុក្ខមូលិកោ សាតតិកោ...បេ...៎

បឋ៦៍

“អជ្ឈោកាសិ នាតតិកោ...ចប...៍

បឋ៣៍

“នេសាសាតិកោ នាតតិកោ...ចប...៍

បឋ៣៣៍

“ឃឆាឥត្ថតិកោ នាតតិកោ...ចប...៍

បឋ៩៍

“តេឥខ្ជិកោ នាតតិកោ...ចប...៍

បឋលិ៍

“អប្បិច្ឆា នាតតិកោ...ចប...៍

បឋប៍

“ឥត្តុដ្ឋា នាតតិកោ...ចប...៍

បឋដ៍

“បចិចិត្តា នាតតិកោ...ចប...៍

ប៩០៍

“អសំសដ្ឋោ សាតតិកោ…បេ…។

៨៤១។

“អារទ្ធវីរិយោ សាតតិកោ…បេ…។

៨៤២។

“ហិត្វា សតបលំ កំសំ, សោវណ្ណំ សតរាជិកំ;

អគ្គហិំ មត្តិកាបត្តំ, ឥទំ ទុតិយាភិសេចនំ។

៨៤៣។

“ឧច្ចេ មណ្ឌលិបាការេ, ទឡ្ហមដ្ដាលកោដ្ឋកេ;

រក្ខិតោ ខគ្គហត្ថេហិ, ឧត្តសំ វិហរិំ បុរេ។

៨៤៤។

“សោជ្ជ ភទ្ទោ អនុត្រាសី, បហីនភយភេរវោ;

ឈាយតិ វនមោគយ្ហ, បុត្តោ គោធាយ ភទ្ទិយោ។

៨៤៥។

“សីលក្ខន្ធេ បតិដ្ឋាយ, សតិំ បញ្ញញ្ច ភាវយំ;

បិបុលាំ អត្យបុទ្ធេត, សព្ពសំយោគតល្លយ”ត្តិ៍ –

ឋ្លយាហិ កាឆាហិ សត្តុ បុរទោតា សីហតាង៉ តជិ៍

តត្ថ ឃាតំ ទេ ហត្ថិកិចាឃាតិ, កន្តេ, បុទ្ធេ យឃា គន្ធេត្តតាបិ ហត្ថិកិចាឃ ហត្ថិក្លូទេត្ត តិសិជិត្វា ឃាតំ ចរិតំ៍ ចត្វាតិ បរិហទេត្តតាបិ សុលុយា សុលសយឡស្សា កាសិកចត្វចិសេយសា ឆារិតា៍ ឱ្ជគតំ កុឡូទេត្តតាបិ តិចស្សិកាតំ បុរាណកន្ទសាលិតំ ឱ្ជគតោ តិត្តិទកបិឡូរាជិតា សុចិតា យំសេត ក្លបសិត្តតាឃ សុចិយំស្សបសេចទោ កុទ្ធោ, តឆាបិ តំ សុលំ ត យឈ្យាធិត្តបរិទោតាសកទំ អទេហាសិ, ឃឆា ឲតរហិ ចិទេចកសុលត្តិ ងទស្សទ្ធោ អាហ “ទសាឌ្ឍ កទេ្ក”តិអាជិ៍ ឲត្ត ច ហត្ថិក្កហទលាតេច អស្សុរឆឃាតាតិ, ចត្តក្កហទលាត សព្ពរាឌាលក្ការា, ឱ្ជគតក្កហទលាត សព្ពទកាឌតចិកតិ គហិតាតិ ទចជិតត្តាំ៍ ទសាឌ្ឍាតិ ទសា អឌ្ឍ ឲតរហិ បព្ពុឌ្ឍាឃំ ជិទោតា៍ កទេ្កាតិ សីលិជិក្សលោហិ សយត្កាគតត្វា កទេ្កា៍ សាតតិទកាតិ សយលាងទេ្ម ជិទ្ធងេ្មសុលចិហារេទ សាតច្ចឃុទ្ធោ៍ ក្លញ្ញាបត្តាគទេត ទទោតាតិ ក្លញ្ញាចរិឃាឃ បទេ្ត អាគទេត បត្តបរិឃាបទេ្ក អភិរទោតា, ទេតតេច សត្តុទេ្ហាតិ អឌិប្បាយោ៍ ឍសាឃតីតិ ឞលសយាបត្តិឍសារេតត ឍសាឃតិ៍ បុទ្ធោ៍ ទកាឆាឃាតិ កាឡត្លទកាឆាឃ តាយ លត្តិឃាឃ បុទ្ធោ៍ កទ្កិយោតិ ឲចំតាទេយា អត្តាតទេយច ទឆទោ អញ្ញា ចិឃ គត្វា ចគតិ៍

គហបតិចីចរំ បដិក្ខិបិត្វា បំសុកូលិកង្គសយាគារេតត បំសុកូលិកោ៍ សង្ឃភត្តំ បដិក្ខិបិត្វា បិណ្ឌបាតិកង្គសយាគារេតត បិណ្ឌបាតិកោ៍ អតិរេកចីចរំ បដិក្ខិបិត្វា តេចីចរិកង្គសយាគារេតត តេចីចរិកោ៍ លោលុប្បចារំ បដិក្ខិបិត្វា សបគាតចារិកង្គសយាគារេតត សបគាតចារី៍ តាតាសនភោជនំ បដិក្ខិបិត្វា ឲកាសនិកង្គសយាគារេតត ឲកាសនិកោ៍ ទុតិយកភោជនំ បដិក្ខិបិត្វា បត្តបិណ្ឌិកង្គសយាគារេតត បត្តបិណ្ឌិកោ៍ អតិរិត្តភោជនំ បដិក្ខិបិត្វា លលុបច្ឆាភត្តិកង្គសយាគារេតត លលុបច្ឆាភត្តិកោ៍ កាយត្តសេតាសនំ បដិក្ខិបិត្វា អារញ្ញិកង្គសយាគារេតត អារញ្ញិកោ៍ ឈត្តចាសំ បដិក្ខិបិត្វា រុក្ខមូលិកង្គសយាគារេតត រុក្ខមូលិកោ៍ ឈត្តរុក្ខមូលានិ បដិក្ខិបិត្វា អព្ភោកាសិកង្គសយាគារេតត អព្ភោកាសិកោ៍ តសុសាតំ បដិក្ខិបិត្វា ទសាសាតិកង្គសយាគារេតត ទសាសាតិកោ៍ ទសតាសនលោលុប្បំ បដិក្ខិបិត្វា ឃឆាសត្ថតិកង្គសយាគារេតត ឃឆាសត្ថតិកោ៍ សឃតំ បដិក្ខិបិត្វា តេសជ្ជិកង្គសយាគារេតត តេសជ្ជិកោ៍ អឃទេត្ត សទ្ទេបិ៍ ចិត្វារទោតា បត ទុតង្គកថា ចិសុទ្ធិមគ្គេ (ចិសុទ្ធិ៍ ១៉១១ អាគយោ) ចុត្តតយេតច គហេតព្ពា៍

ក្លទ្ធុតិ ក្លទ្ធាជិទ្ធារេត, ក្លបរិបិសាគតាឃ ចា ក្លទ្ធុ៍ យណ្ឌលិបិកាទេតិ យណ្ឌលិកាទេត បិកាទបរិក្ខិទេត្ត៍ គឡហយទ្ធាលទកាទ្ធេកតិ ធិទេហិ អទ្ធាលេហិ ត្វារទកាទ្ធេកហិ ច សយត្កាគទេត, តគទេតិ អទេ្ត៍

សតិ៍ បញ្ញាញ្ញាតិ ឲត្ត សតិសីសេត សយាឌិ ចគតិ៍ ឞលសយាបត្តិតិទោរាឈសយាបត្តិយោ សត្ដាឃ “សតិ៍ បញ្ញាញ្ញា ភាចឃ”ត្តិ ចុទ្ធោ៍ ទសសំ តត្វ តត្វ ចុត្តតឃត្តា ក្លត្តាតទេយច៍

ឲចំ ទឆទោ សត្តុ សយុលា សីហតាង៉ តជិ៍ តំ សុត្វា ភិក្ខុ អភិប្បសត្កា អទេហសុំ៍

៣ាញ្ញត្ថេរការ៉ាបុត្តកង្ខិយត្ថេរកាឆាចណ្ណតា តិដ្ឋិតាៈ

ប៉ៈ អក្ខុលិយាលត្ថេរកាឆាចណ្ណតា

កន្ធិ ចតេឌីតិអាតិកា អាឃស្មតោ អក្ខុលិយាលត្ថេរស្ស កាឆាៈ កា ដ្ឋប្បត្តិ? អឃម្បិ បុរិមពុទ្ធេស្ុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ ចិចដ្តបតិស្សឃំ កុសលំ ដ្ឋបចិតិត្វា ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ សាចត្ថិយំ កោសលរញ្ញោ បុរោហិតស្ស ភក្កចស្ស តាយ ព្រាហ្មណិយា បុត្តោ ហុត្វា តិព្ពត្តិៈ តស្ស ជាតឌិចសេ សកលតកេរ អាចុធាតិ បជ្ជលិំសុ, រញ្ញោ ច យក្កលិចុធំ សឃតបីឋេ ឋបិតំ បជ្ជលិ, តំ ឌិស្វា រាជា គឹតោ សំចិក្កោ តិដ្ឋិ ត លភិៈ បុរោហិតោ តាឃំ ចេលាឃំ តក្ខត្តយោគំ ដ្ឋលោកេត្វា "ចោរតក្ខត្តេត ជាតោ"តិ សត្តិដ្ឋាតឃកាសិៈ សោ ចិភាតាឃ រត្តិឃា រញ្ញោ សត្តិកំ កតោ សុខសេឃ្យំ បុច្ឆិៈ រាជា "កុតោ, អាចរិយ, សុខសេឃ្យំ, រត្តិឃំ យង្យាយក្កលិចុធំ បជ្ជលិ, តស្ស កោ នុ ខោ ចិបាកោ ភចិស្សតី"តិ? "យា ភាយិ, យហារាជ, យង្យាឃមេ ភារកោ ជាតោៈ តស្ស អានុភាចេត សកលតកេរបិ អាចុធាតិ បជ្ជលិំសូ"តិៈ "កិំ ភចិស្សតិ, អាចរិយា"តិ? "ភារកោ ចោរោ ភចិស្សតី"តិៈ "កិំ ឯកចារី ចោរោ, ដ្ឋាហុ កណសេដ្ឋកោ"តិ? "ឯកចារិកោ, ទេច"ៈ "កិំ តំ យារេយា"តិ? "ឯកចារិកោ ទេ, បដិជក្កថ តាច ត"ត្តិ អាហៈ តស្ស តាមំ កេរោត្តា ឃស្មា ជាឃមាតោ រញ្ញោ ចិត្តំ ចិទេហេសត្តោ ជាតោ, តស្មា ហិំសកោតិ កត្វា បច្ឆា ឌិដ្ឋំ អឌិដ្ឋត្តិ ចិឃ អហិំសកោតិ ចោហរិំសុៈ

សោ ចឃប្បត្តោ បុព្ពកម្មពលេត សត្តត្ថំ ហត្ថីតំ ពលំ ធារេតិៈ តស្សិធំ បុព្ពកម្មំ – ពុទ្ធសុញ្ញេ លោកេ កស្សកោ ហុត្វា តិព្ពត្តោ ឯកំ បទេច្ចកពុទ្ធំ ចស្សាគេកេត ចិត្តំ អល្លចីចរំ ឌីតបីឡ្យតំ អត្តតោ ខេត្តក្ខមិ ដ្ឋបកតំ ឌិស្វា "បុញ្ញក្ខេត្តំ មេ ដ្ឋបដ្ឋិត"ត្តិ សោមតស្សជាតោ អក្កិំ កត្វា អទាសិៈ សោ តស្ស កម្មស្ស ពលេត តិព្ពត្តតិព្ពត្តដ្ឋាតេ ចាយជចពលសម្បេត្តោ ច ហុត្វា ឥមស្មិំ បន្តិមត្តភាចេ សត្តត្ថំ ហត្ថីតំ ពលំ ធារេតិៈ សោ តក្កសិលំ កត្វា ឌិសាបាមោក្ខស្ស អាចរិយស្ស សត្តិកេ ធម្មេត្តចារី ហុត្វា សិប្បំ ដ្ឋក្កណ្ហតោ អាចរិយព្រាហ្មណំ តស្ស ករិយញ្ចា សក្កច្ចំ បដិជក្កតិៈ តេតស្ស សា ព្រាហ្មណី កេហ លក្ខមាតេត ភត្តាឌិតា សក្កហំ ករោតិៈ តំ អសហមាតា អញ្ញោ មាណចា អាចរិយេត សទ្ធិំ ភេឌំ អកំសុៈ ព្រាហ្មណោ តេសំ ចចតំ ទ្វេ តយោ ចារេ អសទ្ធហត្តោ ហុត្វា បច្ឆា សទ្ធហិត្វា "យហាពលោ មាណចោ, ត សក្កា កោតចិ មារាបេតុំ, ដ្ឋបាយេត តំ មារេស្សាមី"តិ ចិត្តេត្វា តិដ្ឋិតសិប្បំ អត្តតោ តការំ កត្តុំ អាបុច្ឆត្តំ មាណចំ អាហ – "តាត អហិំសក, តិដ្ឋិតសិប្បេត តាម អត្តេចាសិតា អាចរិយស្ស ករុភក្ខិណា ធាតព្ពា, តំ យង្យាធេហី"តិៈ "សាធុ, អាចរិយ, កិំ ធស្សាមី"តិ? "យតុស្សាតំ សហស្សភក្ខិណហត្ថក្កលិយោ អាតេហី"តិៈ ព្រាហ្មណស្ស កិរ អឃមស្ស អធិប្បាយោ – ពហូសុ មារិយមាតេសុ ឯកត្តតោ ឯកោ តំ មារេស្សតីតិៈ តំ សុត្វា អហិំសកោ អត្តតោ ចិរបរិចិតំ តិក្ករុណតំ បុរក្ខត្វា សត្តទ្ធបញ្ចាចុធោ កោសលរញ្ញោ ចិជិតេ ជាលិតំ ចតំ បចិសិត្វា មហាមក្កសមីបេ បព្ពតត្តរេ ចសត្តោ បព្ពតសិខរេ ឋត្វា មក្កេត កច្ឆត្តេ មតុស្សេ ឌិស្វា ខេកេត កត្វា អក្ខុលិយោ កហេត្វា ខុក្កក្កេ ឌ្វលខេ្ពសិៈ តា កិជ្ឈាបិ កាកាបិ ខាឌិំសុ, ភូមិឃំ តិក្ខិត្តា បូតិភាចំ អកមំសុៈ ឯចំ កណតាឃ អបរិបូរមាតាឃ លទ្ធា លទ្ធា អក្ខុលិយោ សុត្តេត កត្ថិត្វា មាលំ កត្វា ឃញ្ញោបចិតំ ចិឃ អំសេ ឌ្វលខេ្ពសិៈ តតោ បដ្ឋាឃ អក្ខុលិមាលោត្វេចស្ស សមញ្ញា អហោសិៈ

ឯវំ តស្មិំ មនុស្សេ មារេន្ត មគ្គោ អវឡញ្ជោ អហោសិ។ សោ មគ្គេ មនុស្សេ អលភន្តោ គាមូបចារំ គន្ត្វា និលីយិត្វា អាគតាគតេ មនុស្សេ មារេត្វា អង្គុលិយោ គហេត្វា គច្ឆតិ។ តំ ញត្វា មនុស្សា គាមតោ អបក្កមិំសុ, គាមា សុញ្ញា អហេសុំ, តថា និគមា ជនបទា ច។ ឯវំ តេន សោ បទេសោ ឧព្ពាសិតោ អហោសិ។ អង្គុលិមាលស្ស ច ឯកាយ ឩនា សហស្សអង្គុលិយោ សង្គហា អហេសុំ។ អថ មនុស្សា តំ ចោរុបទ្ទវំ កោសលរញ្ញោ អារោចេសុំ។ រាជា បិតោច នគរេ ភេរឹ ចរាបេសិ, "សីឃំ អង្គុលិមាលចោរំ គណ្ហាម, ពលកាយោ អាគច្ឆតូ"តិ។ តំ សុត្វា អង្គុលិមាលស្ស មាតា មន្តាណី នាម ព្រាហ្មណី តស្ស បិតរំ អាហ – "បុត្តោ កិរ តេ ចោរោ ហុត្វា ព្ហញ្ចិញ្ចា ករោតិ, តំ 'ព្រាទិសំ មា ករី'តិ សញ្ញាបេត្វា អានេហិ, អញ្ញថា តំ រាជា ឃាតេយ្យា"តិ។ ព្រាហ្មណោ "ន មយ្ហំ តាទិសេហិ បុត្តេហិ អត្ថោ, រាជា យំ វា តំ វា ករោតូ"តិ អាហ។ អថ ព្រាហ្មណី បុត្តសិនេហេន បាថេយ្យំ គហេត្វា "មម បុត្តំ សញ្ញាបេត្វា អានេស្សាមី"តិ មគ្គំ បដិបជ្ជិ។

ភគវា "អយំ 'អង្គុលិមាលំ អានេស្សាមី'តិ គច្ឆតិ, សចេ សា គមិស្សតិ, អង្គុលិមាលោ 'អង្គុលិសហស្សំ បូរេស្សាមី'តិ មាតរម្បិ មារេស្សតិ។ សោ ច បច្ឆិមភវិកោ, សចាហំ ន គមិស្សំ, មហាជានិ អភវិស្សា"តិ ញត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ សយមេវ បត្តចីវរំ គហេត្វា អង្គុលិមាលំ ឧទ្ទិស្ស តិំសយោជនិកំ មគ្គំ បទសាវ បដិបជ្ជមានោ អន្តរាមគ្គេ គោបាលកាទីហិ វារិយមានោបិ ជាលិនំ វនំ ឧបគច្ឆិ។ តស្មិំ ខណេ តស្ស មាតា តេន ទិដ្ឋា, សោ មាតរំ ទូរតោវ ទិស្វា "មាតរម្បិ មារេត្វា អជ្ជ ឩនង្គុលិំ បូរេស្សាមី"តិ អសិំ ឧក្ខិបិត្វា ឧបធាវិ។ តេនំ ឧក្កិដ្ឋ អន្តរេ ភគវា អត្តានំ ទស្សេសិ។ អង្គុលិមាលោ ភគវន្តំ ទិស្វា "កិំ មេ មាតរំ វធិត្វា អង្គុលិយា គហិតេន? ជីវតុ មេ មាតា, ឃត្វាហំ ឥមំ សមណំ ជីវិតា វោរោបេត្វា អង្គុលិំ គណ្ហិស្សាមី"តិ ឧក្ខិត្តាសិកោ ភគវន្តំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុពន្ធិ។ អថ ខោ ភគវា តថារូបំ ឥទ្ធាភិសង្ខារំ អភិសង្ខាសិ, យថា បកតិគមនេន គច្ឆន្តម្បិ អត្តានំ អង្គុលិមាលោ សព្ពថាមេន ធាវន្តោបិ ន សក្កោតិ សម្បាបុណិតុំ។ សោ បរិហីនជវោ ឃុរុឃុរុបស្សាសី កច្ឆេហិ សេទំ មុញ្ចន្តោ បទំ ឧទ្ធរិតុម្បិ អសក្កោន្តោ ខាណុ វិយ ឋិតោ ភគវន្តំ "តិដ្ឋ តិដ្ឋ, សមណា"តិ អាហ។ ភគវា គច្ឆន្តោវ "ឋិតោ អហំ, អង្គុលិមាល, ត្វញ្ច តិដ្ឋា"តិ អាហ។ សោ "ឥមេ ខោ សមណា សក្យបុត្តិយា សច្ចវាទិនោ, អយំ សមណោ គច្ឆន្តោវ 'ឋិតោ អហំ, អង្គុលិមាល, ត្វញ្ច តិដ្ឋា'តិ អាហ, អហញ្ចាមិ ឋិតោ, កោ នុ ខោ ឥមស្ស អធិប្បាយោ, បុច្ឆិត្វា នំ ជានិស្សាមី"តិ ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

៣៤៩។

"គច្ឆំ វទេសិ សមណ ឋិតោម្ហិ, មមញ្ច ព្រូសិ ឋិតមដ្ឋិតោតិ;

បុច្ឆាមិ តំ សមណ ឯតមត្ថំ, កថំ ឋិតោ ត្វំ អហមដ្ឋិតោម្ហី"តិ។

តត្ថ សមណាតិ ភគវន្តំ អាលបតិ។ មមន្តិ មំ។ កថន្តិ កេនាការេន។ អយមេត្ថ អត្ថោ – សមណ, ត្វំ គច្ឆន្តោវ សមានោ "ឋិតោម្ហី"តិ វទេសិ។ មមញ្ច ឋិតំយេវ "អដ្ឋិតោ"តិ ព្រូសិ, វទេសិ។ ការណេនេត្ថ ភវិតព្ពំ, តស្មា តំ សមណំ អហំ ឯតមត្ថំ បុច្ឆាមិ។ កេនាការេន

ត្វំ ជិតោ អហោសិ, អហញ្ញ អជិនិត្វាយិទ្ធិ វចំ វុត្តេ គាថា –

ប័៩លិ៍

“ជិតោ អហំ អង្គុលិយាវ សព្ពទា, សព្ពាសុ កណ្ឋាសុ តិស្សាយ ឋល្ហំ;

វុច្ឆ បិលោសុ អសញ្ញតាសិ, តស្មា ជិតោហំ វុច្ឆមជ្ឈិតោសី”តិ៍ –

គាថាយ តំ អត្ថមាហ៍

តត្ថ ជិតោ អហំ, អង្គុលិយាវ, សព្ពទា, សព្ពាសុ កណ្ឋាសុ តិស្សាយ ឋល្ហន្តិ, អង្គុលិយាវ, អហំ សព្ពទា សព្ពកាលេ អាជិយន្តបរិយោសានេសុ តសថាចរកេឋេសុ សព្ពាសុ សព្ពាសុ ឋល្ហំ តិស្សាយ តិហិតឋល្ហា តិហិតសព្ពា លទ្ធិ ឋយាបន្តោ, តតោ អញ្ញថា អចត្តតោ វុច្ចន្តេបេតេច ជិតោ៍ វុច្ឆ បិលោសុ អសញ្ញតោសីតិ ត្វំ បន សព្ពាសុ សញ្ញយតោ អសិ, លុទ្ធោ លោហិតបាណិ ហតបហតោ តិជិទ្ធោ អឋយាបន្តោ, តស្មា អសញ្ញតោ ជិតតិចេសត អជ្ជិតោ៍ តតោ វុច តាសុ តាសុ គតីសុ បរិក្ខយតោបិ វុច ព្ទទាតិ ព្ទរិយាបថេត ជិតោបិ អជ្ជិតោ អសិ, អហំ បន ចុត្តប្បការេន ជិតោតិ៍ តតោ អង្គុលិយាលោ យថាក្ខទ្ធលប្បកាជិតស្ស ឌលតេល តេលស្ស ជិយ សកលំ លោកំ អភិញ្ញាបេត្វា ជិតស្ស គាថេតា កិត្តិសទ្ទស្ស សុតបុព្ពត្តា ហេតុសម្បត្តិយា ញាណស្ស ច បរិបាកគតត្តា “អយំ សោ គាថា”តិ សញ្ញាតបីតិសោមនស្សោ “យថា អយំ សីហនាទោ, យថត្តំ គជ្ជិតំ, តយិទំ អញ្ញស្ស កថិស្សតិ, សយាស្ស យញ្ញោ គោតមស្ស វុតំ គជ្ជិតំ, ជិទ្ធោ ចតបិរសហេសិតា សព្ពាសព្ពទ្ធេត, យសំ្សាង្គហកលេត្វំ គាថា ព្ទឝាគតោ”តិ ជិន្តេត្វា –

ប័៩ប័៍

“ជិរស្សំ វត មេ មហិតោ មហេសី, មហាវនំ សមណោ បច្ចបាទិ;

សោហំ ចជិស្សាមិ សហស្សបាបំ, សុត្វាន គាថំ តវ ធម្មយុត្ត”ន្តិ៍ –

ព្ទមំ គាថំ អភាសិ៍

តត្ថ ជិរស្សំ វតាតិ ជិរកាលេន វត៍ មេតិ មយ្ហអត្ថាយ៍ មហិតោតិ សទេវកេន លោកេន មហិតោ បូជិតោ បូជនីយោ៍ មហេសីតិ មហន្តានំ សីលក្ខន្ធាទីនំ ឯសិតត្តា មហេសិ, គវេសីតិ អត្ថោ៍ មហាវនំ សមណោ បច្ចបាទីតិ ព្ទមំ មហាវនំ សមិតបាបោ សមណោ បដិបន្នោ៍ សោហំ

ចជិស្សាមិ សហស្សបិបំ, សុត្វាន កាឡំ តច ឆឡុយុត្តត្ថិ សោហំ ឆឡុយុត្តំ ឆឡុបសំហិតំ តច កាឡំ សុលិំ សោហំ តំ សុត្វាន “ចិរស្សម្បិ ចិរកាលេលតមិ សក្កតំ បរិចិតំ បិបសហស្សំ បជហិស្ស”ន្តិ ចិន្តេត្វា ព្ទតាតិ តំ អញ្ញាតត្ថ បរិច្ចជិស្សាមីតិ អវេត្វា ឯវំ បត ចត្វា យថា បដិបន្នោ, យថា ច កាចតា អត្ថក្កហិតោ, តំ ទស្សេតុំ –

បំ៩៥ំ

“ព្ទច្ឆច ថេរោ អសិយាចុសញ្ញោ, សោភាគ្ន បបិតោ តរេកា អត្ថកាសិ;

អចត្តិ ថេរោ សុកាតស្ស បិតេ, តទត្វច បញ្ញាជ្ញយយាចិ ព្យន្ធំ

បំ៩០ំ

“ព្យទ្ធោ ច តោ កាទុលិកោ យេហសិ, យោ សត្វា លេកស្ស សទេចកស្ស;

តយេហិ កិញ្ចិ តទា អវេចាច, ឯវមេវ តស្ស អហុ កិញ្ចិការចា”តិំ

សង្គីតិកាទា ព្ទយា ឆ្វេ កាថា ទវេបសុំ

តត្ថ ព្ទច្ឆចាតិ ព្ទតិ ឯច ឯវំ ចត្វា អតត្ថរេយច ថេរោតិ អង្គុលិយាលេ អសិត្តិ ឍក្កំ អាចុឆត្ថិ សេសាចុសំ សោភាគ្នតិ សមត្ថតោ លិត្តតេដំ បបិតោតិ ឯកតោ លិត្តតេដំ តរេកោតិ ក្សុយិយា ចលិតចិចេរំ ព្ទឆ បត ចីហិបិ បទេហិ យត្វ បតិតំ អទេញ្ញាត កេហតុំ ត សក្កា, តាឌិសំ បត្ថតត្ថរេយច ចឆតិំ អត្ថកាសីតិ អត្ថ អកាសិ, បញ្ចាចិឆម្បិ អត្តតោ អាចុឆំ អត្ថ លិបិ លទេន្ធសិ, តាតិ លទេន្ធត្វា កាចតោ បិតេទសុ សិរសា តិបតិត្វា “បត្ថាទេជ យំ, កទេត្ត”តិ អាហំ តេត ចុត្តំ “អចត្តិ ថេរោ សុកាតស្ស បិតេ, តទត្វច បញ្ញាជ្ញយយាចិ ព្យន្ធ”ន្តិំ ឯវំ តេត បញ្ញាជ្ញាយ យាចិតាយ សត្វា តស្ស បុរិយកម្មំ ឆ្វេលិកេត្វា ឯហិកិញ្ចិកាចាយ តេហតុសម្បត្តិ ឌិស្វា ឥក្ខិលហត្ថំ បសារេត្វា – “ឯហិ, កិញ្ចិ, ស្វាលាតោ ឆទេម្ហា, ចរ ព្រហ្មចរិយំ, សម្មា ទុក្ខស្ស អត្តកិរិយាយា”តិ អាហំ សា ឯច ច តស្ស បញ្ញាជ្ញា ឧបសម្បទា ច អតេហាសិំ តេតាហ “តយេហិ កិញ្ចិ តទា អវេចាច, ឯវមេវ តស្ស អហុ កិញ្ចិការចា”តិំ

ឯវំ ថេរោ សត្វ សត្តិកេ ឯហិកិញ្ចិការេចត បត្តាជ្ជំ ឧបសម្បទញ្ចា លកិត្វា ចិបស្សតាយ កម្មំ កទេរាទេត្វា អរហត្តំ បត្វា ចិមុត្តិសុខំ បដិសំវេចទេន្តោ បីតិសោមនស្សជាតោ ឧទាតចនេត –

ប័លិ១។

“យោ ច បុព្ពេ បមជ្ជិត្វា, បច្ឆា សោ នប្បមជ្ជតិ;

សោមំ លោកំ បភាសេតិ, អព្ភា មុត្តោវ ចន្ទិមា។

ប័លិ២។

“យស្ស បាបំ កតំ កម្មំ, កុសលេន បិធីយតិ;

សោមំ លោកំ បភាសេតិ, អព្ភា មុត្តោវ ចន្ទិមា។

ប័លិ៣។

“យោ ហវេ ទហរោ ភិក្ខុ, យុញ្ជតិ ពុទ្ធសាសនេ;

សោមំ លោកំ បភាសេតិ, អព្ភា មុត្តោវ ចន្ទិមា”តិ។ – គាថត្តយំ អភាសិ;

តស្សត្ថោ – យោ បុគ្គលោ គហដ្ឋោ វា បព្ពជិតោ វា កល្យាណមិត្តសំសគ្គតោ បុព្ពេ បាបមិត្តសំសគ្គេន វា អត្តនោ វា បដិសង្ខានាភាវេន បមជ្ជិត្វា សម្មាបដិបត្តិយំ បមាទំ អាបជ្ជិត្វា , បច្ឆា កល្យាណមិត្តសំសគ្គេន យោនិសោ ឧយ្យុញ្ជន្តោ នប្បមជ្ជតិ, សម្មា បដិបជ្ជតិ, សមថវិបស្សនំ អនុយុញ្ជន្តោ តិស្សោ វិជ្ជា ឆ អភិញ្ញា បាបុណាតិ, សោ អព្ភាទីហិ មុត្តោ ចន្ទោ វិយ ឱកាសលោកំ អត្តនោ អធិគតាហិ វិជ្ជាភិញ្ញាហិ ឥមំ ខន្ធាទិលោកំ ឱភាសេតីតិ។

យស្ស បុគ្គលស្ស កតំ ឧបចិតំ បាបកម្មំ កម្មក្ខយករេន លោកុត្តរកុសលេន អវិបាការហភាវស្ស អាហរិតត្តា វិបាកុប្បាទនេ ទ្វារបិធានេន បិធីយតិ ឆាទីយតិ។ សេសំ វុត្តនយមេវ។

ទហរោតិ តរុណោ, តេនស្ស យោគក្ខមសរីរតំ ទស្សេតិ។ សោ ហិ ឧប្បន្នំ វាតាតបបរិស្សយំ អភិភវិត្វា យោគំ កាតុំ សក្កោតិ។ យុញ្ជតិ ពុទ្ធសាសនេ សិក្ខត្តយេ យុត្តប្បយុត្តោ ហោតិ, សក្កច្ចំ សប្បាទេតីតិ អត្ថោ។

ឯវំ បីតិសោមនស្សជាតោ វិមុត្តិសុខេន វិហរន្តោ យទា នគរំ បិណ្ឌាយ បវិសតិ, តទា អញ្ញេនបិ ខិត្តោ លេឌ្ឌុ ថេរស្ស កាយេ និបតតិ, អញ្ញេនបិ ខិត្តោ ទណ្ឌោ តស្សេវ កាយេ និបតតិ។ សោ ភិន្នេន បត្តេន វិហារំ បវិសិត្វា សត្ថុ សន្តិកំ គច្ឆតិ។ សត្ថា តំ ឱវទតិ "អធិវាសេហិ, ត្វំ ព្រាហ្មណ, អធិវាសេហិ, ត្វំ ព្រាហ្មណ, យស្ស ខោ, ត្វំ ព្រាហ្មណ, កម្មស្ស វិបាកេន ពហូនិ វស្សសហស្សានិ និរយេ បច្ចេយ្យាសិ, តស្ស, ត្វំ ព្រាហ្មណ, កម្មស្ស វិបាកំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បដិសំវេទេសី"តិ។ អថ ថេរោ អនោធិសោ សព្ពសត្តេសុ មេត្តចិត្តំ ឧបដ្ឋបេត្វា –

ប៉សិ៣។

"ទិសាបិ មេ ធម្មកថំ សុណន្តុ, ទិសាបិ មេ យុញ្ជន្តុ ពុទ្ធសាសនេ;

ទិសាបិ មេ តេ មនុជេ ភជន្តុ, យេ ធម្មមេវាទបយន្តិ សន្តោ។

ប៉សិ៣។

"ទិសា ហិ មេ ខន្តិវាទានំ, អវិរោធប្បសំសិនំ;

សុណន្តុ ធម្មំ កាលេន, តញ្ច អនុវិធីយន្តុ។

ប៉សិ៤។

"ន ហិ ជាតុ សោ មមំ ហិំសេ, អញ្ញំ វា បន កិញ្ចិ នំ;

បប្បុយ្យ បរមំ សន្តិំ, រក្ខេយ្យ តសថាវរេ។

ប៉សិ៥។

"ឧទកញ្ហិ នយន្តិ នេត្តិកា, ឧសុការា នមយន្តិ តេជនំ;

ទារុំ នមយន្តិ តច្ឆកា, អត្តានំ ទមយន្តិ បណ្ឌិតា។

៥៤៥.

“ឆេល្ដេតេព ឆេយឃត្តិ, អក្ខេសកិ កសាហិ ច;

អឆេល្ដូត អសេត្ថូត, អហំ ឆេត្តាយិព្យាឌិតា.

៥៤៩.

“អហិំសកោតិ ខេយ តាយំ, ហិំសកស្ស បុទេ សេតា;

អដ្ឋាហំ សច្ចតាខេយាយិព្យាត តំ ហិំសាយិ កច្ចា តំ.

៥៥០.

“ខេចាខេទា អហំ បុទេ អាសិំ, អក្កុលិយាខេលិតិ ចិស្សុខេតា;

ចុឃ្យាសាខេតា យខេហាខេឈត, ញុក្ដិ សទេហាយាកយំ.

៥៥១.

“ខេលិហិតបិលិ បុទេ អាសិំ, អក្កុលិយាខេលិតិ ចិស្សុខេតា;

សទេហាកយតំ បស្ស, កចខេតត្តិ សព្វហតា.

៥៥២.

“តាឌិសំ កយុំ កត្វាត, ញាហុំ ទុក្កតិកាយិតំ;

ចុដ្ឋោ កយូចិបរិពេត, អតលោ ក្សញ្ញាយិ កោដត៌

ប័ប័ឲ៌

“បយាឥយត្សឃ្សញ្ញាត្តិ, ពាលិ ក្សេយូឆិតោ ដតា;

អប្បយាឥញ្ញា យេឆាចិ, ឆត៌ យេដ្ឋិច ទក្លូតិ៌

ប័ប័រ៌

“យា បយាឥយត្សឃ្សញ្ញេឆ, យា កាយទតិឃត្ថច៌;

អប្បយត្តោ ហិ ឈាឃត្តោ, បប្បោតិ បទយំ ឃ្សលំ៌

ប័ប័ឪ៌

“ឞ្វាកតំ តាបកតំ, តេតំ ក្សឡត្តិតំ យយ;

ឃចិកត្តេឃ្ស ឆយូឃ្ស, ឃំ យេដ្ឋិ តក្សបិកយំ៌

ប័ប័៩៌

“ឞ្វាកតំ តាបកតំ, តេតំ ក្សឡត្តិតំ យយ;

តិឃ្សា ចិញ្ញា អត្សប្បត្តា, កតំ ញ្ស្គឃ្ស ឃាឃត៌

ប័ប័សិ៌

“អទញ្ញោ ទ្សក្លូយូលេ ចា, បញ្ញាតេឃ្ស ក្សហាឃ្ស ចា;

តត្ថ តត្ថេវ អដ្ឋាសិំ, ឧព្វិគ្គមនសោ តទា។

៨៨៨។

“សុខំ សយាមិ ឋាយាមិ, សុខំ កប្បេមិ ជីវិតំ;

អហត្ថបាសោ មារស្ស, អហោ សត្ថានុកម្បិតោ។

៨៨៩។

“ព្រហ្មជច្ចោ បុរេ អាសិំ, ឧទិច្ចោ ឧភតោ អហុ។

សោយំ បុត្តោ សុគតស្ស, ធម្មរាជស្ស សត្ថុនោ។

៨៩០។

“វីតតណ្ហោ អនាទានោ, គុត្តទ្វារោ សុសំវុតោ;

អឃមូលំ វធិត្វាន, បត្តោ មេ អាសវក្ខយោ។

៨៩១។

“បរិចិណ្ណោ មយា សត្ថា, កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ;

ឱហិតោ គរុកោ ភារោ, ភវនេត្តិ សមូហតា”តិ។ – ឥមា គាថា អភាសិ;

តត្ថ ទិសាបីតិ មយ្ហំទិសាបិ អមិត្តា បច្ចត្ថិកាបិ យេ មំ ឯវំ ឧបវទន្តិ “យថា មយំ អង្គុលិមាលស្ស វសេន ញាតិវិយោគទុក្ខប្បទេតា ទុក្ខំ បាបុណាម, ឯវំ អង្គុលិមាលោបិ ទុក្ខំ បាបុណាតូ”តិ។ មេ ធម្មកថំ សុណន្តូតិ យថា សត្ថុ សន្តិកេ សុតំ ចតុសច្ចធម្មបដិសំយុត្តំ កថំ សុណន្តុ។

ឃុញ្ជន្តិ សុត្វា ច តងត្វាយ បដិបជ្ជន្តិ ទេ យនុទេ កដន្តិ តាតិទេស សប្បុរិសេ កល្យាណមិត្តេ ភជន្ត សេចន្តិ ទេយ ធម្មទេយ្យាគបយត្តិ សន្តោតិ ទេយ សប្បុរិសា កុសលធម្មទេយ្យេច, វុត្តិរិយតុស្សធម្មទេយ្យេច, តិដ្ឋាតិតិតលោកុត្តរធម្មទេយ្យេច ច អាគបេត្តិ សយាគបេត្តិ កល្យាបេត្តិ។

ផត្តិចាគាតិ អធិចារសតផត្តិទេយ្យេច ចងត្វាតំ តទោ ឯច អចិទ្ទោវាធប្បយំសិតត្តិ ទោតចិ អចិទ្ទោវាធន្តាយ ទេយត្វាយ ឯច បយំសតសីលិតំ។ សុលត្ត ធម្មំការលេតាតិ យុត្តប្បយុត្តការលេ ទេតំ សត្តិទោ ធម្មំ សុលត្តំ តញ្ញា អនុចិធីយន្តិតិ តញ្ញា យធាសុតំ ធម្មំ សម្មទេច វុក្កហិត្វា អនុកទោន្ត ធម្មានុធម្មំ បដិបជ្ជន្តិតិ អត្ថោ។

ត ហិ ទាតុ ទេសា យយំ ហិំទេសតិ ទេសា យយំឃាតិទេសា បច្ចត្តិទោកា ទាតុ, ឯកំទេសទេតច យំ ត ហិំទេស, ត ជាទេធយ្យំ អញ្ញា ចា បត កញ្ចិ តត្តិ ត ទោចលំ យំទេយច, អញ្ញា ចាបិ កញ្ចិ សត្តំ ត ហិំទេសយ្យ, បប្បុយ្យ បទយំ សត្តិត្តិ, បទយំ វុត្តយំ សត្តិ តិដ្ឋាតំ បិបុទោលយ្យ, បិបុលិត្វា ច ទទោល្លយ្យ តសធាចទេទតិ សទេដ្ឋ ច សទេត្ត បទយាយ ទោល្លាយ ទទោល្លយ្យ, សិស្សំ បុត្តំ ចិយ បទិបិទលយ្យាតិ អទេត្ថា។

ឯចំ ទេធទេទា ពុទ្ធយាហិ កាធាហិ បទេទ បិបទេតា បរិទេយាទេចទេត្តា បរិត្តកិទិយំ តាយ កត្វា អត្តទេតា បដិបត្តិ បការទេសទេត្តា “វុគកំ ហឹ”តិ កាធយាហំ តត្ថ បធចិយា ធលដ្ឋាតំ ផលិត្វា តិត្តដ្ឋាតំ បុទេទត្វា យាតិកំ ចា កត្វា ទុក្ខទោគាលិំ ចា ធទេបត្វា អត្តតា ពុទ្ធិកិច្ចិតដ្ឋាតំ វុគកំ ទេតត្តីតិ ទេតត្តិកា, វុគកហាទិទេតា ទេតដតត្តិ កល្លំ ពុទ្ធំ ចុត្តំ ទេហាតិ – ទេតត្តិកា អត្តទេតា ទុចិយា វុគកំ តយត្តិ, វុស្សុការាបិ តាទេបត្វា ចត្តាកាចំ ហទេត្វា ទេតដតំ វុសុំ ធយយត្តិ, វុត្តុកំ កទោត្តិ, តត្តកាបិ ទេតយិអាឌិតំ អត្តាយ តត្តត្វា គាទុំ ធយយត្តិ អត្តទេតា ទុចិយា វុត្តុំ ចា ចក្កំ ចា កទោត្តិ។ ឯចំ ឯត្តកំ អាទម្មលំ កត្វា បណ្ឌិតា សប្បញ្ញា អរិយបក្ខំ វុប្បាទេត្វា អត្តាតំ ធទេយត្តិ, អទហត្តប្បត្តា បត ឯកត្តត្តា តាយ ទេហាត្តីតិ។

ពុទ្ធាតិ បុរិសធម្មសារធិតា សត្ថារា អត្តទេតា ធយិតាការំ កតញ្ញុតញ្ញា បការទេសទេត្តា “ធទេល្លទេតទោ”តិអាទិកា បញ្ញា កាធា អភាសិ។ តត្ថ ធទេល្លទេតទោ ធយយត្តីតិ ទាដទាដយហាយត្តាធទេយា ធទេល្លត, ហត្ថិអស្សាទិតា ពលការទេយត ច បច្ចត្តិកាទិទោ ធទេយត្តិ, ទោបិលិធទេយា ច កាចាទិទោ ធទេល្លត យដ្ឋិយា ធទេយត្តិ។ ហត្ថាចទិយា ហត្ថិំ អក្កុទេសហិ, អស្សាចទិយា អទេស្ស កសាហិ ច ធទេយត្តិ។ អធទេល្លត អសទេត្តត, អហំ ធទេត្តាយិញ្ញាតិតាតិ អហំ បត ពុទ្ធាទិសុ តាតិកាចប្បទេត្តត សម្មាសម្ពុទ្ធេត ចិតា ឯច ធទេល្លត, ចិតា សទេត្តត, តិហិតធទេល្លតិហិតសត្ថការទេចត ធទេត្តា ធយិទេតា តិដ្ឋិទេសចទេតា កទេតា អយិញ្ញា

អហិំសទោកាតិទេយ តាមំ, ហិំសកស្ស បុទេទ សទេតាតិ សត្ថារា សយាកយទេតា បុទេដ្ឋ ហិំសកស្ស ទេយ សយាតស្ស អហិំសទោកាតិ តាមយត្តំ អទេហាសិ។ អជ្ជាហត្តិ ពុទ្ធាតិ បតាហំ “អហិំសទោកា”តិ សច្ចតាទេយា អចិតធតាទេយា អយិញ្ញាតស្មា ត តំ ហិំសាមិ កញ្ចិបិ សត្តំ ត ហិំសាមិ ត ជាទេធមិ, តត្តិ តិបិតាមយត្តំ។

ចិស្សុទេតាតិ “បិលាតិបិតិ លុទេទ្ធា ទេលិហិតបិលិ”តិអាទិតា បញ្ញាទេតា។ យទេហាទេឈតាតិ ការទេយាឈាទិតា យហតា ឈូទេឈត, តស្ស

ចូឡាយស្ស ចិរេច្ឆេកាទំ ញាត្វំ សទលំ ញាត្វសត្ថាតំ សទលំ អកាយំ ក្ខបកន្តិ៍

ខេលិហិតបិលិតិ បិលោយតិបិតេតត បទេទសំ ខេលិហិតេតត ទ្ហិទេទត យក្ខិតបិលំ សទលាកាយតំ បស្សាតិ យហប្យលំ យយ សទលាកាយតំ បស្សាតិ អត្ថាតេយចាលបតិ៍

តាឌិសំ កាយត្តិ អេតេកាសតបុទិសចឆំ ឌាទុលំ តឆាទ្ទបំ បិបកាយុំ៍ ឲុដ្ឋោ កាយុចិបិតេកតាតិ បុទ្ធោ កាតស្ស បិបកាយុស្ស ចិបិតេកត ឲុដ្ឋោ, សត្ថេសា បហឹតកាយោ ចិបិកាយត្វំ បច្ចតុតេកាតេត្តា៍ អឆ ចា ឲុដ្ឋោ កាយុចិបិតេកតាតិ ក្ខបតិស្សយក្ខុតស្ស កុសលកាយុស្ស ឲលក្ខុតេត ខេលិកុត្តទេយកេក្កុត, ខេលិកុត្តទេកាយុខេស្សច ចា ឲលេត ចិយុត្តិស្ទុខេត ឲុដ្ឋោ៍ សត្ថេសា កិទេលសាតំ លឹហត្តា អតេហោ កុញ្ញាយិ ខេកាឌតំ, ខេកាឌតាបខេឌសេត ឆត្តាខោបិ បច្ចេយ ចឌតិ៍

ញាឌាតិ បុទ្ធោ អត្ថេតា បយាឌចិហាទំ កេហាយុខេត បច្ឆា អប្យាឌបដិបត្តិ បសំសេត្តា តត្ថ ឆ បទេទសំ ក្ខស្សាហំ ឌេតេត្តា "បយាឌយតុយុញ្ញត្តិ"តិអាឌិកា កាឆា អភាសិ៍ តត្ថ ឆាលិតិ ឆាលេព្យត សយត្តាកាតា ញាឌលិកាបទេលិកត្ថំ អឌាតត្តា៍ គុយុឌិតេតាតិ តិប្បញ្ញា, តេ បយាឌេ អាឌឹតចំ អបស្សន្តា បយាឌំ អតុយុញ្ញត្តិ បឌេត្តត្តិ, បយាឌេឌេច កាលំ ឌីតិតាយត្តិ៍ ខេយឌាឌីតិ ឌេយុឌបញ្ញាយ សយត្តាកេតា បត បណ្ឌិតេតា កុលចំសាកាតំ ខេសដ្ឋំ ក្ខត្តយំ សត្តទេតេតឌតំ ចិយ អប្យាឌំ ទក្ខតិ៍ យឆា ហិ "ក្ខត្តយំ ឌតំ តិស្សាយ ខេកាកាសយត្តិ បិបុហិស្សាយ, បុត្តឌាទំ ខេបិសេស្សាយ, ស្តុកតិយក្កំ ខេសាឌេស្សាយា"តិ ឌេត អាតិសំសំ បស្សេត្តា ឌតំ ទក្ខត្តិ; ឲចំ បណ្ឌិតាបិ "អប្យាឌំ តិស្សាយ បឋយជ្ឈាតាឌីតិ បដិលកិស្សាយិ , យក្កឲលិតិ បិបុហិស្សាយិ, តិស្សោ ចិជ្ជា ល អកិញ្ញា សយ្យាឌេស្សាយី"តិ អប្យាឌេ អាតិសំសំ បស្សេត្តា ឌតំ ខេសដ្ឋំច អប្យាឌំ ទក្ខតីតិ អត្ថោ៍

យា បយាឌត្តិ បយាឌំ យា អតុយុឌេច្ឆ បយាឌេត កាលំ យា ឌីតិតាយយិត្ថ៍ កាយទតិសត្តចត្តិ ចត្តកាយេស្ទុ, កិទេលសកាយេស្ទុ ឆ ទតិសត្ថាតំ តណ្ហាសត្តចយិ យា អតុយុឌេច្ឆ យា ចិត្តិត្ថ យា បដិលកិត្ថ៍ អប្យខេត្តា ហីតិ ក្ខបដ្ឋិតសតិតាយ អប្យខេត្តា បុក្កខេលិ ឆសាយខេត្តា ឆសាយតប្យស្ទុខេតា បទយំ ក្ខត្តយំ តិព្វាតស្ទុលំ បិបុហាតិ៍

ភ្វាកតំ តាបកតត្តិ ឃំ តឌា យយ សត្ថ សត្តិខេក អាកតំ អាកាយតំ, សត្ថ ចា តស៊ិ យហាចេត អាកាយតំ, តំ ភ្វាកតំ ភ្វាកាយតំ តាបកតំ, អត្ថខេតា អខេបតំ ចិកតំ ត ខេហាតិ៍ ខេតតំ ឌ្យុត្តិតំ យយាតិ ឃំ តឌា យឃា "សត្ថ សត្តិខេក បត្ថឌិស្សាយី"តិ យត្តិតំ, ញាឌយិ យយ ត ឌ្យុត្តិតំ, ស្ទុយត្តិតខេយឆ៍ កាយ្វា? សចិកេត្តស្ទុ ឌេយុស្ទុតិ សាចឌ្ឍាតចឌ្ឍាឌិចេសេត បកាទេតា ចិកេត្តស្ទុ ឌេយុស្ទុ ឃំ ខេសដ្ឋំ ក្ខត្តយំ បចទំ តិព្វាតំ៍ តគុបិកាយំ តខេឌច ក្ខបកន្តិត្តិ អត្ថោ៍

"តឌា បុត្តឆ្ជូតកាខេល បខេយាកាសយចិបត្តតាយ អទេត្តាឌិស្ទុ គុត្តិ ចិហាសិំ, ញាឌាតិ បខេយាកាសយសយ្យត្តតាយ តត្ថ ស្ទុលំ ចិហទាយី"តិ ស្ទុលចិហាទកាចខេច្ចច "បុទ្ធោ ឌាតិយខេត្តត ខ្យាហុខេលា, ញាឌាតិ សត្ថ ឆ្ជូទសបុត្តតាយ ខ្យាហុខេលា"តិ បទយត្តខ្យាហុលកាចច្ចា ឌេស្សេត្តា

“អរទន្ទ្រា”តិអាឌិយាហ៍ តត្ថ ឃុល៌ ឃឃាឹតិ ឃឃន្តាបិ ឃុល៌ ឃុលេត តិក្មទក្លូត ចិត្តុតាឃាឌឹត៌ អកាទចត ទចទតាក្ម្លូទហិទតា ឃឃាយិ៍ ឍាឃាឹតិ ឍាយិ ៍ អហត្ថបិទឃា យារឃ្សាតិ កិទលឃយារាឌឹត៌ អទកោធទរា៍ អទហា ឃត្ថាត្មកយ្យិទតាតិ ឃត្ថារាត្មកយ្យិទតា អទហា៍

ត្រាហុខទច្ចាតិ ត្រាហុឈខាតិទកា៍ ក្ខឹទច្ចា ក្ខកទតាតិ យាតិទតា ច បិតិទតា ច ក្ខកទតា ក្ខឹទតា ឃំឃុទ្ធកហលិទកា៍ ទឃឃំ តត្ថ តត្ថ ចុត្តតឃទយច៍

អក្ខលិយាលទត្ថទកាធាចណ្ហតា តិក្ខឹតា៍

៨៍ អត្មុទ្ធទត្ថទកាធាចណ្ហតា

បហាឃយាតាបិតទរាតិអាឌិកា អាឃឃុទតា អត្មុទ្ធទត្ថទឃ្ស កាធា៍ កា ក្ខប្បត្តិ? អឃយ្យិ បុទិយត្មទ្ធុ កតាឌិកាទរា បក្មយុត្តទឃ្ស កកចទតា កាទល ចិកចឃយ្យទន្តា ក្យក្ខុន្តិទកា ហុត្វា តិន្តាត្តិ៍ ទឃា ខុកឌិចឃំ ចិហាទ៍ កត្វា ឃត្ថ ឃត្តិទក ឆយំ ឃុលាទន្តា ឃត្វាទ៍ ខុក៌ កិក្ខុ ឌិន្តាចក្ខុកាត៌ អក្ខដ្ឋាទត ធទបត្តិ ឌិន្វា ឃឃយ្យិ ត៌ ធាតត្តទ៍ បទត្ថត្វា ឃតឃហឃ្សកិក្ខុបទិចារទឃ្ស កកចទតា ឃត្តាហំ យហាឌាត៌ បចទត្ថត្វា ឃត្តទយ ឌិចទឃ កកចទតា, កិក្ខុឃក្ខ្ស ច ក្ខត្តយាតិ ចត្វាតិ ឌត្វា បលិឆាតយកាឃិ៍ ឃត្តាបិឃ្ស អតត្តទាទឃត ឃយិន្ទ្រតកាចិ ឌិន្វា “អតាកទត ទកាតយឃ្ស តាយ ឃយ្យាឃយ្ឌ្ឍ ឃាឃទត ឌិន្តាចក្ខុកាត៌ អទក្កា កចិឃ្សតិ”តិ ញ្សាកាឃិ៍ ទឃាបិ តត្ថ បុន្នាតិ កទរាទន្តា ឃត្វទ៍ បទិតិន្តុទត តិក្ខឹទត ឃត្តទយាខតិទក ឃុចណ្ហទចតិទយ អទតកឃហទឃ្សហិ ឌឹបទុក្លូហិ ឌឹបកបល្លិកាហិ ច “ឌិន្តាចក្ខុកាលាឃ្ស ក្ខបតិឃ្សឃបក្ខទយា ទហាត្មុ”តិ ក្ខញ្ញអាទ៍ ឌឹបបុឌ៌ អកាឃិ៍

ខុច៌ ឃាចឌឹច៌ បុន្នាតិ កត្វា ទឌចយត្មឃ្សឃុ ឃំឃទទន្តា កឃ្សបឃ្ស កកចទតា កាទល ចាទិរាឈឃិឃំ ក្យក្ខុន្តិកទកទហ តិន្តាត្តិត្វា ចិន្នាត៌ បទត្វា ឃត្វទ៍ បទិតិន្តុទត តិក្ខឹទត ទយាខតិទក កតកឆុទប ចាហ្វ ក៌ឃបិតិទយា កាទទត្វា ឃប្បិយណ្ហឃ្ស បុទទត្វា យទន្យ្យខុទកក៌ ក្យញអបិណ្ឌុ ធទបត្វា យុលចក្ខិយា យុលចក្ខិ ចុឃារបទន្តា ទចតិឃំ បទិក្ខិបិទបត្វា អត្តតា ខុក៌ យហតិ៍ ក៌ឃបិតិ៍ កាទទត្វា ឃប្បិយណ្ហឃ្ស បុទទត្វា ឃហឃ្សចក្ខិទយា ខាលិទបត្វា ឃឹទឃ ធទបត្វា ឃន្តាទត្តិ ទចតិឃំ អត្មបទិឃាឃិ៍

ខុច៌ តស្វឹយ្យិ អត្តកាទច ឃាចឌឹច៌ ក្យឃលំ កត្វា តទតា តុទតា ទឌចទលិទក តិន្តាត្តិត្វា តត្ថ ឃាចតាឃុក៌ ធត្វា តទតា តុទតា អត្មប្បទន្តា ត្មទទ្ធ ចាទិរាឈឃិឃំទឃច ក្យក្ខតាក្មទល តិន្តាត្តិ, អត្តកាទរាតិឃ្ស តាយំ អទហាឃិ៍ ទឃា ឃុយតទឃក្ខិឃ្ស តាយ ពកទហ កយុំ កទរាទន្តា ឌឹចតិ៍ ទឃា ខុកឌិចឃំ ក្ខបទិក្ខឹ តាយ បទច្ចកត្មទ្ធំ តិទរាឆឃយាបត្តិទតា ចុក្ខាឃ កត្តយាឌតបន្តាតទតា អាកាទឃតាកត្វា ចាទិរាឈឹតកទក្ខាទទ ឆ្វតទិត្វា ឌឹចទ៍ បរិទុបិត្វា តកាទទ បិណ្ហាឃ បចិឃត្តិ ឌិន្វា បឃត្តឌិទត្វា បត្តិ កទហត្វា អត្តទតា អត្វាឃ ធបិត៌ ខុក៌ កាកកត្តិ បទត្ត បក្លិបិត្វា បទច្ចកត្មទ្ធឃ្ស ឌាត្មកាទយា អាទកិ៍ កទិយាបិឃ្ស អត្តទតា កាកកត្តិ តទត្ថច បក្លិបិ៍ ទឃា ត៌ ទតត្វា បទច្ចកត្មទ្ធឃ្ស ហទត្ថ ធទបឃិ៍ បទច្ចកត្មទ្ធា ត៌ កទហត្វា អត្មទយាឌត៌ កត្វា បក្កាយិ៍ ត៌ ឌិន្វា ទត្តិ ឃុយតទឃក្ខិឃ្ស លទត្ថ អឌិចត្វា ទឌចតា “អទហា ឌាត៌ បទយឌាត៌,

ᩏᨸᩁᩥᨭ᩠ᨮᩮ, ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩉᩣᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᩥ᪨ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨾᨶᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ “ᩍᨴᩴ ᩑᨲᩣᨿ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᩥᨲᩴ ᨴᩣᨶᨾᩮᩅ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᨴᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨿᩣᨧᩥ᪨ ᩋᨶ᩠ᨶᨽᩣᩁᩮᩣ ᨸᨶ ᨲᩔ ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᨸᩈᨶ᩠ᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᨾᨶᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᨲᩔ ᩈᩉᩔᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨩ᩠ᨩᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᨠᩁᨱᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᩴ ᨣᩮᩉᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩅᩈᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨

ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᨲᩮᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᩮᩣ ᨲᩴᨴᩥᩅᩈᨾᩮᩅ ᩏᩊᩣᩁᩅᩥᨸᩣᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴᨴᩥᩅᩈᩴ ᩈᩩᨾᨶᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨸᨶ ᨲᩴ ᩋᩣᨴᩁᩮᨶ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ “ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩋᨿᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲᨻ᩠ᨻᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨴᩣ ᨲᩮᨶ ᨠᨲᨸᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣᨸᩥᩔ ᩈᩉᩔᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨽᩣᩅᩴ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩩᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩉᩔᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩈᩩᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᩣᨾ ᨮᩣᨶᩮ ᨣᩮᩉᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩈᩣ”ᨲᩥ ᨣᩮᩉᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᩔ ᩋᩣᨱᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩔ ᨲᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᩈᩮᩣᨵᩣᨸᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨶᩥᨵᩥᨠᩩᨾ᩠ᨽᩥᨿᩮᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩉᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨵᨶᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᩈᩥᨠᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨵᨶᩴ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᨣᩁᩮ ᨠᩔ ᨣᩮᩉᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ? “ᨶ ᨠᩔᨧᩥ, ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩋᨿᩴ ᩋᨶ᩠ᨶᨽᩣᩁᩮᩣ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᨣᩁᩮ ᨾᩉᩣᨵᨶᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩩ”ᨲᩥ ᨲᩴᨴᩥᩅᩈᨾᩮᩅ ᨲᩔ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᩔᩣᨸᩮᩈᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩴ ᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩩᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ ᩈᩴᩈᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮ ᨠᨸᩥᩃᩅᨲ᩠ᨳᩩᨶᨣᩁᩮ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩮᩣᨴᨶᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᨣᩮᩉᩮ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣᨲᩥᩔ ᨶᩣᨾᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨾᩉᩣᨶᩣᨾᩔ ᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᨽᩣᨲᩣ, ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨧᩪᩊᨸᩥᨲᩩ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩁᨾᩈᩩᨡᩩᨾᩣᩃᩮᩣ ᨾᩉᩣᨸᩩᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩏᨲᩪᨶᩴ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩮᩈᩩ ᨲᩦᩈᩩ ᨸᩣᩈᩣᨴᩮᩈᩩ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᨶᩣᨭᨠᩥᨲ᩠ᨳᩦᩉᩥ ᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨶᩩᨽᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣᨴᨶᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩮᨶ ᩏᩔᩣᩉᩥᨲᩮᩉᩥ ᩈᨠ᩠ᨿᩁᩣᨩᩪᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩮᩈᩥᨲᩮᩉᩥ ᨽᨴ᩠ᨴᩥᨿᩁᩣᨩᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᨶᩩᨸᩥᨿᨾ᩠ᨻᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅᩔᩮᨿᩮᩅ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨧᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨸᩩᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᩮᨶᩣᨸᨲᩥᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩮᨲᩥᨿᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᨸᩣᨧᩦᨶᩅᩴᩈᨴᩣᨿᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᨱᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨾᩉᩣᨸᩩᩁᩥᩈᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥ᪨ ᨲᩔ ᨲᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩴ ᨾᩉᩣᨸᩩᩁᩥᩈᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲᩩᨸᨧ᩠ᨧᨿᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᨽᩣᩅᨶᩣᩁᩣᨾᨸᨭᩥᨾᨱ᩠ᨯᩥᨲᩴ ᨾᩉᩣᩋᩁᩥᨿᩅᩴᩈᨸᨭᩥᨸᨴᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨶᩩᩈᩣᩁᩮᨶ ᩅᩥᨸᩔᨶᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩴ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨧ᩠ᨨᩣᨠᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨸᨴᩣᨶᩮ (ᩋᨸ᪨ ᨳᩮᩁ ᪑᪨᪑᪨᪓᪑᪑-᪓᪑᪓) –

“ᩈᩩᨾᩮᨵᩴ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩣᩉᩴ, ᩃᩮᩣᨠᨩᩮᨭ᩠ᨮᩴ ᨶᩁᩣᩈᨽᩴ;

ᩅᩪᨸᨠᨭ᩠ᨮᩴ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩴ, ᩋᨴ᩠ᨴᩈᩴ ᩃᩮᩣᨠᨶᩣᨿᨠᩴ᪨

“ᩏᨸᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ, ᩈᩩᨾᩮᨵᩴ ᩃᩮᩣᨠᨶᩣᨿᨠᩴ;

ᩋᨬ᩠ᨩᩃᩥᩴ ᨸᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᩮᨭ᩠ᨮᨾᨿᩣᨧᩉᩴ᪨

“ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨸ ᨾᩉᩣᩅᩦᩁ, ᩃᩮᩣᨠᨩᩮᨭ᩠ᨮ ᨶᩁᩣᩈᨽ;

បដីបំ តេ បងស្សាមិ, ទុក្ខមូលមិ ព្រសាឃតោ៑

“អដិចារេសិ តេ សា ដីទេរា, សឃម្ភ ចងចំ ចទេរា;

ក្ទេមស្ទ ចិតិចិន្តិញ្ញា, ឃត្តំ ឃោខិឃហំ ពងា៑

“សហស្សចក្កិ បិងាសិ, ញុទ្ធស្ស លោកពាត្ថុតា;

សតាហំ បដ្ឋលិត្វាត, ដីបិ ចុបសមិស្ទ ទេ៑

“តេត ចិត្តប្បសាទេត, ទេពតាបលិដីហិ ច;

ឌហិត្វា មាត្ទស់ ទេហំ, ចិយាតមុបបដ្ឋហំ៑

“ក្ខបបត្តស្ស ទេចត្តំ, ញ្ញមំ ព្រអាសិ ស្ទតិម្ខិតំ;

សមត្តតោ បដ្ឋលតិ, ដីបងាតស្សិទំ ផលំ៑

“សមត្តា ឃោឌតសតំ, ចិទេរាទេចសិមហំ ពងា;

សទ្ធា ទេទេច អកិទេកាមិ, ដីបងាតស្សិទំ ផលំ៑

“តិសកប្បាតិ ទេចិទេក្ខា, ទេចទដ្ឋមការឃិ;

ត មំ ពោដីតិមញ្ញាត្តិ, ដីបងាតស្សិទំ ផលំ៑

“អដ្ឋចិសតិក្ខត្តុញ្ញា, ចក្កចត្តិ អទេហាសហំ;

ទិវា រត្តិញ្ច បស្សាមិ, សមន្តា យោជនំ តទា។

“សហស្សលោកំ ញាណេន, បស្សាមិ សត្ថុ សាសនេ;

ទិព្វចក្ខុមនុប្បត្តោ, ទីបទានស្សិទំ ផលំ។

“សុមេធោ នាម សម្ពុទ្ធោ, តិំសកប្បសហស្សិតោ;

តស្ស ទីបោ មយា ទិន្នោ, វិប្បសន្នេន ចេតសា។

“បដិសម្ភិទា ចតស្សោ...បេ... កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ។

អថ នំ សត្ថា អបរភាគេ ជេតវនមហាវិហារេ អរិយគណមជ្ឈេ និសិន្នោ ទិព្វចក្ខុកានំ អគ្គដ្ឋានេ ឋបេសិ “ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, មម សាវកានំ ភិក្ខូនំ ទិព្វចក្ខុកានំ យទិទំ អនុរុទ្ធោ”តិ (អ។ និ។ ១។១៨០, ១៩២)។

សោ វិមុត្តិសុខំ បដិសំវេទេន្តោ វិហរន្តោ ឯកទិវសំ អត្តនោ បដិបត្តិំ បច្ចវេក្ខិត្វា បីតិសោមនស្សជាតោ ឧទានវសេន “បហាយ មាតាបិតរោ”តិអាទិកា គាថា អភាសិ។ កេចិ បន “ថេរស្ស បព្ពជ្ជំ អរហត្តប្បត្តិញ្ច បកាសេន្តេហិ សង្គីតិការេហិ អាទិតោ ចតស្សោ គាថា ភាសិតា។ តតោ បរា ថេរស្ស អរិយវំសបដិបត្តិយា អារាធិតចិត្តេន សត្ថារា ភាសិតា។ ឥតរា សព្ពាបិ តេន តេន ការណេន ថេរេនេវ ភាសិតា”តិ វទន្តិ។ ឥតិ សព្ពាបិ ឥមា គាថា ថេរេន ភាសិតាបិ, ថេរំ ឧទ្ទិស្ស ភាសិតាបិ ថេរស្ស ឯតា គាថាតិ វេទិតព្ពា។ សេយ្យថិទំ –

៨៩២។

“បហាយ មាតាបិតរោ, ភគិនី ញាតិភាតរោ;

បញ្ច កាមគុណេ ហិត្វា, អនុរុទ្ធោវ ឈាយតិ។

៨៩៣។

“សមេតា នច្ចគីតេហិ, សម្មតាឡប្បពោធនោ;

ន តេន សុទ្ធិមជ្ឈគា, មារស្ស វិសយេ រតោ។

៨៩៣។

“ឯតញ្ច សមតិក្កម្ម, រតោ ពុទ្ធស្ស សាសនេ;

សព្ពោឃំ សមតិក្កម្ម, អនុរុទ្ធោវ ឈាយតិ។

៨៩៤។

“រូបា សទ្ទា រសា គន្ធា, ផោដ្ឋព្ពា ច មនោរមា;

ឯតេ ច សមតិក្កម្ម, អនុរុទ្ធោវ ឈាយតិ។

៨៩៥។

“បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ, ឯកោ អទុតិយោ មុនិ;

ឯសតិ បំសុកូលានិ អនុរុទ្ធោ អនាសវោ។

៨៩៦។

“វិចិនី អគ្គហី ធោវិ, រជយី ធារយី មុនិ;

បំសុកូលានិ មតិមា, អនុរុទ្ធោ អនាសវោ។

៨៩៧។

“មហិច្ឆោ ច អសន្តុដ្ឋោ, សំសដ្ឋោ យោ ច ឧទ្ធតោ;

តស្ស ធម្មា ឥមេ ហោន្តិ, បាបកា សំកិលេសិកា។

៨៩៩។

“សតោ ច ហោតិ អប្បិច្ឆោ, សន្តុដ្ឋោ អវិឃាតវា;

បវិវេករតោ វិត្តោ, និច្ចមារទ្ធវីរិយោ។

៩០០។

“តស្ស ធម្មា ឥមេ ហោន្តិ, កុសលា ពោធិបក្ខិកា;

អនាសវោ ច សោ ហោតិ, ឥតិ វុត្តំ មហេសិនា។

៩០១។

“មម សង្កប្បមញ្ញាយ, សត្ថា លោកេ អនុត្តរោ;

មនោមយេន កាយេន, ឥទ្ធិយា ឧបសង្កមិ។

៩០២។

“យទា មេ អហុ សង្កប្បោ, តតោ ឧត្តរិ ទេសយិ;

និប្បបញ្ចរតោ ពុទ្ធោ, និប្បបញ្ចមទេសយិ។

໙໐໑.

“ຕສ຺ສາຫໍ ຘມ຺ມມຍ຺ຍາຍ, ວິຫາສິໍ ສາສເນ ຣເຕາ;

ຕິເສ຺ສາ ວິຊ຺ຊາ ອນຸປ຺ປຕ຺ຕາ, ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນໍ.

໙໐໒.

“ປຍ຺ຈປຍ຺ຍາສວສ຺ສານິ, ຍເຕາ ເນກ຺ຂມ຺ມິເກາ ອຫໍ;

ປຍ຺ຈວີສຕິວສ຺ສານິ, ຍເຕາ ອິຈ຺ຉາ ສມູຫຕາ.

໙໐໓.

“ນາຫຸ ອສ຺ສາສປສ຺ສາເສາ, ຐິຕຈິຕ຺ຕສ຺ສ ຕາທິເນາ;

ອເນເຊາ ສນ຺ຕິມາຣພ຺ພ, ຈກ຺ຂຸມາ ປຣິນິພ຺ພຸເຕາ.

໙໐໔.

“ອສລ຺ລີເນນ ຈິເຕ຺ຕນ, ເວທນໍ ອຊ຺ຌວາສຍິ;

ປເຊ຺ຊາຕເສ຺ສວ ນິພ຺ພານໍ, ວິເມາກ຺ເຂາ ເຈຕເສາ ອຫຸ.

໙໐໕.

“ເອເຕ ປຈ຺ຉິມກາ ທານິ, ມຸນິເນາ ຜສ຺ສປຍ຺ຈມາ;

ນາເຍ຺ຍ ຘມ຺ມາ ພວິສ຺ສນ຺ຕິ, ສມ຺ພຸເທ຺ຘ ປຣິນິພ຺ພຸເຕ.

៥០៧។

“ភត្តិ ភាតិ បុភាចារេយា, ខេចកាឃស្មិ ខាលិភិ;

ចិក្លិណោ ខាតិសំយារេទា, ភត្តិ ភាតិ បុភត្តុចោ។

៥០៨។

“ឃស្ស យុហុតេត្តភ សហស្សជា, លោកោ សំចិឌិតោ សព្រាហ្មកេប្យា;

ចសឹ ព្ពន្ធិក្រុណោ ក្នុតុបបិតេ, កាលេ បស្សតិ ខេចតា ស កិក្លុ។

៥១០។

“អត្តការេទា បុរេទ អាសិំ, ខលិខ្ពេា ឈាយសហារេកា;

សយឈំ បជិបិខេសិំ, ក្ខុបទិដ្ឋំ ឃសស្សិភំ។

៥១១។

“សោយិប្រក្សកុលេ ខារេតា, អត្ថុរុខេន្ទាតិ យំ ចិន្ទុ;

ក្ខុបេតា ភច្ចកឹតេហិ, សយុតាឡអប្យេពាិឆេភា។

៥១៩។

“អចន្តុសាសិំ សព្ពន្ធំ, សត្តាទំ អក្សុតោភឃំ;

តស្មិំ ចិត្តំ បសាទេត្វា, បត្តម្ហិ អភការិយំ។

៥១២។

“បុទ្ធតិចាសំ ឌាភាមិ, ឃត្វ ទេយ ចុសិតំ បុទេះ;

តាចតិទេសុ ទេចេសុ, អដ្ឋាសិ សក្កជាតិយា។

៥១៣។

“សត្តក្កត្តុំ យតុស្សិន្ធោ, អហំ ទដ្ឋយការយិំ;

ធាតុរន្តា ចិឌិតាចី, ជប្បុសល្ហស្ស ព្ហស្សទោ;

អចេល្លូភ អសេត្វភ, ឆេមុភ អតុសាសយិំ។

៥១៤។

“ព្ហទោ សត្ត តទោ សត្ត, សំសារាភិ ចតុគ្គុស;

ភិចាសយកិជាតិស្សំ, ទេចចេលិទេក ធិទោ តភា។

៥១៥។

“បញ្ចក្ខិទេក សយាឆិយិវ្យាសន្តោ ខុទោកាគិកាចិទេត;

បឌិបរ្យស្សទ្ធិលទ្ធយិវ្យាឆិត្ថចក្កុ ចិស្សឌ្ឍិទេយ។

៥១៦។

“ទុតូបបីតំ ខានាយិ, សត្តានំ អាគតិ គតិំ;

ញាតកាចញ្ញាទាកាចំ, ឆសាតេ បញ្ចង្គិកេ ជិតោ។

៨១៦។

“បរិចិណ្ណោ មយា សត្ថា...បេ... ភវនេត្តិ សមូហតា។

៨១៨។

“ចក្ខុំ ទេមញ្ចការេ, អហំ ជីវិតសង្ខយា;

ហេត្វា ទេមញ្ញគុណ្ណំ, និព្ពាយិស្សំ អនាសវោ”តិ។

តត្ថ បហាយាតិ បជហិត្វា។ មាតាបិតរោតិ មាតរំ បិតរំ។ អយមេត្ថ អធិប្បាយោ – យថា អញ្ញេ កេចិ ញាតិបរិវដ្ដេន ច ភោគបរិវដ្ដេន ច អភិភូតា បព្ពជន្តិ, បព្ពជិតា ច កិច្ចន្តរបសុតា វិហរន្តិ, ន ឯវំ មយំ។ មយំ បន មហន្តំ ញាតិបរិវដ្ដំ, មហន្តញ្ច ភោគក្ខន្ធំ បហាយ កាមេសុ និរបេក្ខា បព្ពជិតាតិ។ សាយតីតិ អារម្មណបដិក្កូលំ លក្ខណបដិក្កូលញ្ចាតិ, ទុវិធម្បិ សាតំ អនុស្សរិត្វា វិហរតិ។

សមេតោ នច្ចគីតេហីតិ នច្ចេហិ ច គីតេហិ ច សមង្គីភូតោ, នច្ចានិ បស្សន្តោ គីតានិ សុណន្តោតិ អត្ថោ។ “សមុតោ”តិ ច បឋន្តិ, នច្ចគីតេហិ បុដ្ឋិតោតិ អត្ថោ។ សម្មតាឡប្បពោធនោតិ សម្មតាឡសទ្ទេហិ បច្ចូសកាលេ បពោធិតោ។ ន តេន សុទ្ធិមជ្ឈគន្តិ តេន កាមភោគេន សំសារសុទ្ធិំ នាធិគច្ឆិំ។ មារស្ស វិសយេ រតោតិ កិលេសមារស្ស វិសយភូតេ កាមគុណេ រតោ។ “កិលេសមារស្ស វិសយភូតេន កាមគុណភោគេន សំសារសុទ្ធិ ហោតី”តិ ឯវំទិដ្ឋិកោ អហុត្វាតិ អត្ថោ។ តេនាហ “ឯតញ្ច សមតិក្កម្មា”តិអាទិ។ តត្ថ ឯតន្តិ ឯតំ បញ្ចវិធម្បិ កាមគុណំ សមតិក្កម្មាតិ សមតិក្កមិត្វា, អនបេក្ខា លទ្ធោតិ អត្ថោ។ សព្ពាឃន្តិ កាមយោគាទិកំ សព្ពម្បិ ឱឃំ។

បញ្ច កាមគុណេ សរូបតោ ទស្សេតុំ “រូបា សទ្ទា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ មនោរមាតិ ហេតិគីមជ្ជេន មនំ រមយន្តីតិ មនោរមា, មនាបិយាតិ វុត្តំ ហោតិ។ យថាហ “កតមេ បញ្ច មនាបិយា រូបា, មនាបិយា សទ្ទា”តិអាទិ (ម។ និ។ ១។១១៦ អត្ថតោ សមានំ)។

បិណ្ឌបាតមតិក្កន្តោតិ បិណ្ឌបាតគ្គហណំ អតិក្កន្តោ, បិណ្ឌបាតគ្គហណតោ និវត្តោតិ អត្ថោ។ ឯកោតិ ឯកាកី អបច្ឆាសមណោ។ អទុតិយោតិ និត្តណ្ហោ។ តណ្ហា ហិ បុរិសស្ស ទុតិយា នាម។ យថាហ “តណ្ហាទុតិយោ បុរិសោ”តិ (ឥតិវុ. ១៥, ១០៥; មហានិ. ១៩១)។ ឯសតីតិ បរិយេសតិ។

វិចិនីតិ ឯសន្តោ ច តត្ថ តត្ថ សង្ការកូដាទីសុ បំសុកូលុប្បត្តិដ្ឋានេ វិចិនិ។ អគ្គហីតិ វិចិនិត្វា អសុចិមក្ខិតម្បិ អជិគុច្ឆន្តោ គណ្ហិ។ ធោវីតិ, វិក្ខាលេសិ។ រជយីតិ ធោវិត្វា គហិតំ សិព្វិត្វា កប្បិយរជនេន រជយិ។ ធារយីតិ រជិត្វា កប្បពិន្ទុំ ទត្វា ធារេសិ, និវាសេសិ ចេវ បារុបិ ច។

ឥទានិ បាចីនវំសទាយេ សត្ថារា ទិន្នោវាទំ តស្ស ច អត្តនា មត្ថកប្បត្តភាវំ ជីវេន្តោ “មហិច្ឆោ ច អសន្តុដ្ឋោ”តិអាទិកា គាថា អភាសិ។ តត្ថ មហិច្ឆោតិ មហតិយា បច្ចយិច្ឆាយ សមន្នាគតោ, ឧឡារុឡារេ ពហូ ច បច្ចយេ ឥច្ឆន្តោតិ អត្ថោ។ អសន្តុដ្ឋោតិ និស្សន្តុដ្ឋោ, យថាលាភសន្តោសាទិនា សន្តោសេន វិរហិតោ។ សំសដ្ឋោតិ គិហីហិ ចេវ បព្ពជិតេហិ ច អននុលោមិកេន សំសគ្គេន សំសដ្ឋោ។ ឧទ្ធតោតិ ឧក្ខិត្តោ។ តស្សាតិ “មហិច្ឆោ”តិអាទិនា វុត្តបុគ្គលស្ស។ ធម្មាតិ មហិច្ឆតា អសន្តុដ្ឋតា, សំសដ្ឋតា វិក្ខេបោតិ ឯទិសា លាមកដ្ឋេន បាបកា។ សំកិលេសិកាតិ តស្ស ចិត្តស្ស មលីនភាវករណតោ សំកិលេសិកា ធម្មា ហោន្តិ។

សតោ ច ហោតិ អប្បិច្ឆោតិ យទា បនាយំ បុគ្គលោ កល្យាណមិត្តេ សេវន្តោ ភជន្តោ បយិរុបាសន្តោ សទ្ធម្មំ សុណន្តោ យោនិសោ មនសិ ករោន្តោ សតិមា ច មហិច្ឆតំ បហាយ អប្បិច្ឆោ ច ហោតិ។ អសន្តុដ្ឋិំ បហាយ សន្តុដ្ឋោ, ចិត្តស្ស វិឃាតករំ វិក្ខេបំ បហាយ អវិឃាតវា អវិក្ខិត្តោ សមាហិតោ, គណសង្គណិកំ បហាយ បវិវេករតោ, វិវេកាភិរតិយា និព្ពិទាយ ធម្មបីតិយា វិត្តោ សុមនោ តុដ្ឋចិត្តោ, សព្ពសោ កោសជ្ជបហានេន អារទ្ធវីរិយោ។

តស្ស ឯវំ អប្បិច្ឆតាទិគុណសមន្នាគតស្ស ពុទ្ធេ សតិបដ្ឋានាទយោ សត្តតិំសប្បភេទា ពោធិបក្ខិយសង្ខាតា លោកុត្តរសម្ពោជ្ឈង្គា កុសលា, មគ្គបរិយាបន្នា និយ្យានិកា ធម្មា ហោន្តិ។ សោ តេហិ សមន្នាគតោ សព្ពសោ អាសវានំ ខេបនេន អគ្គមគ្គលាភេន បជាយ អនាសវោ ច ហោតិ។ ឥតិ ឯវំ វុត្តំ មហេសិនា សម្មាសម្ពុទ្ធេន បាចីនវំសទាយេ មហាបុរិសវិតក្កេ មត្ថកំ បាបេត្វា ទេសេតាតិ អធិប្បាយោ។

មម សង្កប្បមញ្ញាយាតិ “អប្បិច្ឆស្សាយំ, ភិក្ខវេ, ធម្មោ, នាយំ ធម្មោ មហិច្ឆស្សា”តិអាទិនា (អ. និ. ៨.៣០) មហាបុរិសវិតក្កទេសនំ អារព្ភ, តេ ច មត្ថកំ បាបេតុំ អសមត្ថភាវេន ឋិតំ មម សង្កប្បំ ជានិត្វា។ មនោមយេនាតិ មនោមយេន វិយ, មនសា និម្មិតេន វា បរិណាមិតេនាតិ អត្ថោ។ ឥទ្ធិយាតិ “អយំ កាយោ ឥទំ ចិត្តំ វិយ ហោតូ”តិ ឯវំ បវត្តអធិដ្ឋានិទ្ធិយា។

យទា មេ អហុ សង្កប្បោតិ យស្មិំ កាលេ មយ្ហំ “កិន្នុ ខោ អដ្ឋមោ មហាបុរិសវិតក្កោ”តិ បរិវិតក្កោ អហោសិ។ តទា មេ

សង្កប្បមញ្ញាយ ឥទ្ធិយា ឧបសង្កមីតិ យោជនា។ ឧត្តរិ ទេសយីតិ “និប្បបញ្ចារាមស្សាយំ, ភិក្ខវេ, ធម្មោ និប្បបញ្ចរតិនោ, នាយំ ធម្មោ បបញ្ចារាមស្ស បបញ្ចរតិនោ”តិ (អ។ និ។ ៨។៣០) ឥមមត្ថំ មហាបុរិសវិតក្កំ បូរេត្វា ឧបរិ ទេសយិ។ តំ បន ទេសិតំ ធម្មំ ទេសេន្តោ អាហ “និប្បបញ្ចរតោ ពុទ្ធោ, និប្បបញ្ចមទេសយី”តិ។ បបញ្ចា នាម រាគាទយោ កិលេសា, តេសំ វូបសមតាយ, តទភាវតោ ច លោកុត្តរធម្មា និប្បបញ្ចា នាម។ តស្មិំ និប្បបញ្ចេ រតោ អភិរតោ សម្មាសម្ពុទ្ធោ យថា តំ បិបុណាមិ, តថា តាទិសំ ធម្មំ អទេសយិ, សាមុក្កំសិកំ ចតុសច្ចធម្មទេសនំ បកាសយីតិ អត្ថោ។

តស្សាហំ ធម្មមញ្ញាយាតិ តស្សា សត្ថុ ទេសនាយ ធម្មំ ជានិត្វា យថានុសិដ្ឋំ បដិបជ្ជន្តោ វិហាសិ សិក្ខត្តយសង្គហេ សាសនេ រតោ អភិរតោ ហុត្វាតិ អត្ថោ។

សត្ថារា អត្តនោ សមាគមំ តេន សាធិតមត្ថំ ទស្សេត្វា ឥទានិ អត្តនោ បព្ពជិតកាលតោ បដ្ឋាយ អារទ្ធវីរិយតំ, កាយេ អនបេក្ខតាយ សេយ្យសុខបស្សសុខានំ បរិច្ចាគំ, អប្បមិទ្ធកាលតោ បដ្ឋាយ អារទ្ធវីរិយតញ្ច ទស្សេន្តោ “បញ្ចបញ្ញាសវស្សានី”តិ គាថមាហ។ តត្ថ យតោ នេសជ្ជិកោ អហន្តិ យតោ បដ្ឋាយ “យោគានុកូលតា កម្មដ្ឋានបរិយុដ្ឋិតសប្បុរិសចរិយា សល្លេខវុត្តី”តិ ឯវមាទិគុណោ ជិត្វា នេសជ្ជិកោ អហោសិ តានិ បញ្ចបញ្ញាស វស្សានិ។ យតោ មិទ្ធំ សមូហតន្តិ យតោ បដ្ឋាយ មយា និទ្ទា បរិច្ចត្តា តានិ បញ្ចវីសតិវស្សានិ។ “ថេរស្ស បញ្ចបញ្ញាសាយ វស្សេសុ នេសជ្ជិកស្ស សតោ អាទិតោ បញ្ចវីសតិវស្សានិ និទ្ទា នាហោសិ, តតោ បរំ សរីរកិលមថេន បច្ឆិមយាមេ និទ្ទា អហោសី”តិ វទន្តិ។

“នាហុ អស្សាសបស្សាសា” តិអាទិកា តិស្សោ គាថា សត្ថុ បរិនិព្ពានកាលេ ភិក្ខូហិ “កិំ ភគវា បរិនិព្ពុតោ”តិ បុដ្ឋោ បរិនិព្ពានភាវំ បវេទេន្តោ អាហ។ តត្ថ នាហុ អស្សាសបស្សាសា, ឋិតចិត្តស្ស តាទិនោតិ អនុលោមបដិលោមតោ អនេកាការវោការា សព្ពា សមាបត្តិយោ សមាបជ្ជិត្វា វុដ្ឋាយ សព្ពបច្ឆា ចតុត្ថជ្ឈានេ ឋិតចិត្តស្ស តាទិនោ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ អស្សាសបស្សាសា នាហុ នាហេសុន្តិ អត្ថោ។ ឯតេន យស្មា ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស កាយសង្ខារា និរុជ្ឈន្តិ។ កាយសង្ខារាតិ ច អស្សាសបស្សាសា វុច្ចន្តិ, តស្មា ចតុត្ថជ្ឈានក្ខណតោ បដ្ឋាយ អស្សាសបស្សាសា នាហេសុន្តិ ទស្សេតិ។ តណ្ហាសង្ខាតាយ ឯជាយ អភាវតោ អនេជោ, សមាធិស្មិំ ឋិតត្តា វា អនេជោ។ សន្តិមារព្ភាតិ អនុបាទិសេសំ និព្ពានំ អារព្ភ បដិច្ច សន្ធាយ។ ចក្ខុមាតិ បញ្ចហិ ចក្ខូហិ ចក្ខុមា។ បរិនិព្ពុតោតិ បរិនិព្ពាយិ។ អយមេត្ថ អត្ថោ – និព្ពានារម្មណចតុត្ថជ្ឈានផលសមាបត្តិំ សមាបជ្ជិត្វា តទនន្តរមេវ អនុបាទិសេសាយ និព្ពានធាតុយា បរិនិព្ពុតោតិ។

អសល្លីនេនាតិ អលីនេន អសង្កុដិតេន សុវិកសិតេនេវ ចិត្តេន។ វេទនំ អជ្ឈវាសយីតិ សតោ សម្បជានោ ហុត្វា មារណន្តិកំ វេទនំ អធិវាសេសិ, ន វេទនានុវត្តី ហុត្វា ឥតោ ចិតោ ច សម្បរិវត្តិ។ បជ្ជោតស្សេវ និព្ពានំ, វិមោក្ខោ ចេតសោ អហូតិ យថា តេលញ្ច បដិច្ច, វដ្ដិញ្ច បដិច្ច បជ្ជលន្តោ បជ្ជោតោ បទីបោ តេសំ បរិក្ខយេ និព្ពាយតិ។ និព្ពុតោ ច កត្ថចិ គន្ត្វា ន តិដ្ឋតិ, អញ្ញទត្ថុ អន្តរធាយតិ, អទស្សនមេវ គច្ឆតិ; ឯវំ កិលេសាភិសង្ខារេ និស្សាយ បវត្តមានោ ខន្ធសន្តានោ តេសំ បរិក្ខយេ និព្ពាយតិ, និព្ពុតោ ច កត្ថចិ គន្ត្វា ន តិដ្ឋតិ, អញ្ញទត្ថុ អន្តរធាយតិ, អទស្សនមេវ គច្ឆតីតិ ទស្សេតិ។ តេន វុត្តំ “និព្ពន្តិ ធីរា យថាយំ បទីបោ”តិ (ខុ។ បា។ ៦។

᪑᪓), “ᩋᨧ᩠ᨧᩦ ᨿᨳᩣ ᩅᩣᨲᩅᩮᨣᩮᨶ ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ (ᩈᩩ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪐᪘᪐) ᨧ ᩋᩣᨴᩥ᪨

ᨧᩮᨲᩮᨲᩥ ᨸᩁᩥᨠᩥᨲ᩠ᨲᩣᨽᨠ᩠ᨡᨱᩮ ᩈᨲ᩠ᨳ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨶᩮ ᨸᨧᨲ᩠ᨳᨿᩣᨶᩣᨶᩴ ᨹᩃᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᨭ᩠ᨮᩥᨿᨠᩣ ᨲᩮᩣᨲᩣ ᨸᩁᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᩈᩣᨴᨠᩣᩁᨱᨲᩮᩣ᪨ ᨴᩣᨶᩦᨲᩥ ᨧᩮᨲᩮᩁᩉᩥ᪨ ᨹᩔᨸᨬ᩠ᨧᨿᩣᨲᩥ ᨹᩔᨸᨬ᩠ᨧᨿᨠᩣᨶᩴ ᨹᩃᩣᨶᩴ ᨸᩥᨠᩁᨠᩣᩁᨱᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᩈᩣᨴᨠᨳᩣᨿᨸᩥ ᨹᩔᨸᨬ᩠ᨧᨿᨠᩣᨶ ᩋᩣᨴᩥᨶᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨹᩃᩣᨲᩥ ᩈᩉ ᨶᩥᩔᨿᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩣ ᨹᩃᩣ, ᨶ ᨸᩁᩥᨠᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩮᨸᩥ ᨶ ᨠᨳᩥᨿ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ? ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨶ ᨠᨳᩥᨿ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᩣᩈᨦ᩠ᨠᩣᨠᩣᩁᨱᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᨲᩮ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ “ᨶ ᨠᨳᩥᨿ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ “ᨻᩉᩪᨶᩴ ᨸᨶ ᩈᨦ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᨠᨳᩥᨿ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮ ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᩥᨿᩣ ᩋᩣᩈᨦ᩠ᨠᩣᨲᩥ ᨲᨴᩣᩈᨦ᩠ᨠᩣᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᨲ᩠ᨳᩴ “ᨶᩣᨬ᩠ᨬᩮ ᨹᩃᩣ ᨠᨳᩥᨿ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨽᨲ᩠ᨲᩥᨩᩣᨲᩥ ᨻᩉᩩᨾᩣᨶᨻᩉᩩᩃᩣ, ᨴᩮᩅᨠᩣᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᩣᩃᩥᨲᩦᨲᩥ, ᩑᨲ᩠ᨳ ᨡᩣᩃᩥᨲᩦᨲᩥ ᨴᩮᩅᨲᩴ ᩋᩣᩃᨸᨲᩥ, ᨴᩮᩅᩮᩈᩩ ᨴᩮᩅᨠᩣᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨴᩮᩅᩈᨾᩩᩉᩮ ᩁᩪᨸᨷᨴ᩠ᨵᨶᩅᩈᩮᨶ ᨻᩉᩩᨶ ᩋᩣᩅᩣᩈᩣ ᩋᩣᩅᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᨻᩃᩣᨲᩥ ᨿᨩ᩠ᨫᩣᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩋᨶᩮᩣᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᩁᨱᨾᩣᩉ “ᨧᩥᨠ᩠ᨡᩃ᩠ᩃᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ᪨ ᩈᩣ ᨠᩥᩁ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨿᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮᩅ ᨳᩮᩁᩔ ᨸᩥᨭᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩥᨠᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨻᩃᩣᨲᩥ ᨳᩮᩁᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩈᩥᨶᩮᩉᩮᨶ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩈᩣᨴᩮᩉᩥ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᨲᩮ ᩅᩩᩈᩥᨲᩴ ᨻᩩᩁᩮ”ᨲᩥ ᨴᩮᩅᩩᨸᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨿᩣᨧᩥ᪨ ᩋᨳ “ᨩᩣᨲᩥ ᨽᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨲᩔᩣ ᨸᨭᩥᩅᨧᨶᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨧᩥᩉᨲᩣᨿᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᩥ᪨

ᩋᨳ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩅᩮᨴᨶᩣᩉᩥ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᨲ᩠ᨳᨭᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩉᩩᨧᩣᩁᩦᨶᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨿᩔ ᨾᩩᩉᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣ”ᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣᨿᩣᩉ᪨ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᩔ ᨶᩥᩃᩣᩈᨶᨠᩥᩃᩮᩈᨲᩮᩣ ᨾᩩᩉᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩑᩅ ᩈᩉᩔᩣ ᩈᩉᩔᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩣ ᨲᩥᩈᩉᩔᩥᨾᩉᩣᩈᩉᩔᩥᨸᨽᩮᨴᩣ, ᩃᩮᩣᨠᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩉᩩᨠᨻ᩠ᨷᩣ ᩈᩉᨻ᩠ᨻᩉᩩᩃᩮᩣᨠᩣ, ᩈᩴᩅᩥᨴᩥᨲᩣ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮᩅ ᩅᩥᨴᩥᨲᩣ ᨬᩣᨲᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣ ᨠᨲᩣ, ᩑᩅᩴ ᨻᩃᩥᩔᩁᩮᩣ ᨻᩃᩥᩔᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᨿ ᩅᩈᩦᨽᩣᩅᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᩅᩈᩦᨽᩣᩅᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩁᩪᨸᨲᩣᨸᨠᩣᩃᩮ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨸᩔᨲᩥ, ᨶ ᨲᩔ ᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩴ ᨴᩔᨶᩮ ᨸᩁᩥᩉᩣᨶᩦᨲᩥ᪨ ᨳᩮᩁᩮᨶ ᨠᩥᩁ ᨡᩣᩃᩥᨲᩥᨿᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣᨿ ᨸᨭᩥᩅᨧᨶᨴᩣᨶᩅᩈᩮᨶ “ᨽᨲ᩠ᨲᩥ ᨩᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨠᩥᩃᩮᩈ ᨡᩣᩃᩥᨲᩥ ᩋᨸᩔᨶ᩠ᨲᩣ “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨹᩃᩣᩃᨸᨶᩅᩈᩮᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᩣᩃᨸᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨧᩣᩁᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᩮᩁᩮᩣ “ᨿᩔ ᨾᩩᩉᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣ”ᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ᪨

ᩋᨶ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮᩣ ᨻᩩᩁᩮᨲᩥ ᩑᩅᩴᨶᩣᨾᨠᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨿᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮ᪨ ᨿᩣᩈᩉᩣᩁᨠᩮᩣᨲᩥ ᨿᩣᩈᨿᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩦᨱᨶᩮᩣᨠᩮ᪨ ᩈᨿᨱᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᨿᩥᨲᨸᩥᨷᩴ᪨ ᨸᨭᩥᨷᩥᨴᩮᩈᩥᨲ᩠ᨳᩥ ᨸᨭᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩥᨴᩣᩈᩥ, ᨷᩈᩣᨴᩮᨶ ᩋᨽᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉᩣᩁᨴᩣᨶᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩁᩪᨸᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲ᩠ᨳᩥ ᩑᩅᩴᨶᩣᨾᨠᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ᪨ ᨿᩈᩔᩥᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨲ᩠ᨳᩥ ᨷᨲ᩠ᩅᨣᨿᩈᩴ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᨿᩣᩅ ᩅᩥᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᨠᩣᩅᩣ ᩁᩪᨸᩋᩣᩁᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩉᩮᨲᩩᨽᩪᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨻᩩᨻ᩠ᨻᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩈᩮᩣᨿᩥᨾᨬ᩠ᨬᨠᩩᩃᩮ ᨡᩣᨲᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣᨲᩣᩅᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩃᩮᩣᨠᨲᩮᩣ ᨧᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨴᩥᨸᨧ᩠ᨨᩮᨴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᨲᩮᩣ ᨧᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨶᩩᩔᩃᩮᩣᨠᩮ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩃᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ᪨ ᩈᩴᩈᩣᩁᩮᨲᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᨲᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᨶᩅᨲ᩠ᨲᩈᩴᩈᩁᨱᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩥᩅᩣᩈᨾᨽᩥᨡᩣᨲᩥᩔᨲ᩠ᨳᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩥᩅᩣᩈᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᩥ᪨ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨲᨴᩣᨲᩥ ᨲᨴᩣ ᨲᩮᩣ ᨶ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮ, ᩋᨸᩥ ᨧ ᨡᩮᩣ ᨿᨴᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩣᨲᩦᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣ, ᨲᨴᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᩥᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ឥទានិ អត្តនា ទិព្ពចក្ខុញាណចុតូបបាតញាណានំ អធិគតាការំ ទស្សេន្តោ “បញ្ចង្គិកេ”តិអាទិនា ទ្វេ គាថា អភាសិ។ តត្ថ បញ្ចង្គិកេ សមាធិម្ហិ អភិញ្ញាបាទកចតុត្ថជ្ឈានសមាធិម្ហិ សោ ហិ បីតិផរណតា, សុខផរណតា, ចេតោផរណតា, អាលោកផរណតា, បច្ចវេក្ខណនិមិត្តន្តិ ឥមេហិ បញ្ចហិ អង្គេហិ សមន្នាគតត្តា បញ្ចង្គិកោ សមាធីតិ វុច្ចតិ។ សន្តេតិ បដិបក្ខូបសមេន អង្គសន្តតាយ ច សន្តេ។ ឯកោទិភាវិតេតិ ឯកោទិភាវគតេ, សុចិណ្ណេ វសីភាវប្បត្តេតិ អត្ថោ។ បដិប្បស្សទ្ធិលទ្ធម្ហីតិ កិលេសានំ បដិប្បស្សទ្ធិយា លទ្ធេ ទិព្ពចក្ខុ វិសុជ្ឈិ មេតិ ឯវំវិធេ សមាធិម្ហិ សមាហិតេ មយ្ហំ ទិព្ពចក្ខុញាណំ វិសុជ្ឈិ ឯកាទសហិ ឧបក្កិលេសេហិ វិមុត្តិយា វិសុទ្ធំ អហោសិ។

ចុតូបបាតំ ជានាមីតិ សត្តានំ ចុតិញ្ច ឧបបត្តិញ្ច ជានាមិ, ជានន្តោ ច “ឥមេ សត្តា អមុម្ហាលោកម្ហាអាគន្ត្វា ឥធូបបន្នា, ឥមម្ហាច លោកា គន្ត្វា អមុម្ហិលោកេ ឧបបជ្ជិស្សន្តី”តិ សត្តានំ អាគតិំ គតិញ្ច ជានាមិ, ជានន្តោ ឯវ ច តេសំ ឥត្ថភាវំ មនុស្សភាវំ ទេវតា អញ្ញថាភាវំ អញ្ញថានិព្ពត្តភាវញ្ច ឧបបត្តិតោ បុរេតរមេវ ជានាមិ។ តយិទំ សព្ពម្បិ បញ្ចង្គិកេ សមាធិម្ហិ សមាហិតេ ឯវាតិ ទស្សេន្តោ អាហ “ឈានេ បញ្ចង្គិកេ ឋិតោ”តិ។ តត្ថ បញ្ចង្គិកេ ឈានេ ឋិតោ បតិដ្ឋិតោ ហុត្វា ឯវំ ជានាមីតិ អត្ថោ។

ឯវំ វិជ្ជាត្តយំ ទស្សេត្វា តប្បសង្គេន បុព្ពេ ទស្សិតម្បិ តតិយវិជ្ជំ សហ កិច្ចនិប្ផត្តិយា ទស្សេន្តោ “បរិចិណ្ណោ មយា សត្ថា”តិអាទិនា គាថាទ្វយមាហ។ តត្ថ វជ្ជីនំ វេឡុវគាមេតិ វជ្ជីរដ្ឋស្ស វេឡុវគាមេ, វជ្ជីរដ្ឋេ យត្ថ បច្ឆិមវស្សំ ឧបគច្ឆិ វេឡុវគាមេ។ ហេដ្ឋតោ វេឡុគុម្ពស្មិន្តិ តត្ថ អញ្ញតរស្ស វេឡុគុម្ពស្ស ហេដ្ឋា។ និព្ពាយិស្សន្តិ និព្ពាយិស្សាមិ, អនុបាទិសេសាយ និព្ពានធាតុយា បរិនិព្ពាយិស្សាមីតិ អត្ថោ។

អនុរុទ្ធត្ថេរគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០. បារាបរិយត្ថេរគាថាវណ្ណនា

សមណស្សអហុ ចិន្តាតិអាទិកា អាយស្មតោ បារាបរិយត្ថេរស្ស គាថា។ ឥមស្ស វត្ថុ ហេដ្ឋា អាគតមេវ។ តា ច គាថា សត្ថរិ ធរន្តេ អត្តនោ បុថុជ្ជនកាលេ មនច្ឆដ្ឋានំ ឥន្ទ្រិយានំ និគ្គហមុខេន បកាសនវសេន ភាសិតា។ ឥមា បន អបរភាគេ សត្ថរិ បរិនិព្ពុតេ អត្តនោ ច បរិនិព្ពានតោ ឧបដ្ឋិតេ តទា អាយតិំ ភិក្ខូនំ ឧប្បថបដិបត្តិយា បកាសនវសេន ភាសិតា។ តត្ថ –

៥១០។

“សមណស្ស អហុ ចិន្តា, បុប្ផិតម្ហិ មហាវនេ;

ឧគ្គស្ស និមិត្តស្ស, បវិវិត្តស្ស ឈាយិនោ”តិ –

អយំ គាថា សង្គីតិកាលេហិ ឋបិតា។ តស្សត្ថោ ហេដ្ឋា វុត្តនយោវ។ អយំ បន សង្ខេបោ – សព្វេបិ អក្កោសកេសុ ឧកេច្ឆេសុ បហារឆេទេសុ ច បរិភិន្នេសុ អតីតសត្ថុនោ បិចចនេ សុន្ទរេសុ និក្ខាការេសុ ភិក្ខុសុ ទុស្សកេសុ, ទុន្ទរេសុ មិច្ឆាបដិបត្តិពហុលេសុ ភិក្ខុសុ ច ឋានេសុ សុបុប្ផិតេ យថាវត្ត សាលវនេ និមិត្តស្ស បវិវិត្តស្ស ឧគ្គស្ស ឈាយកសីលស្ស, សមិតបាបតាយ សមណស្ស, បរាបរិយវេទស្ស បដិបត្តិំ និស្សាយ ចិត្តា ឱរំសា អទេហាសីតិ ឧត្តទា –

៥១០។

“អញ្ញាតា លោកនាថបិយ្យតិដ្ឋេត្ត បុរិសុត្តមេ;

ឧទិយំ អាសិ កិច្ចតំ, អញ្ញាតា ឥាតិ ជិស្សតិ។

៥១១។

“សីតវាតបរិត្តាណំ, ហិរិកោបីនឆាទនំ;

មត្តដ្ឋិយំ អកុញ្ញិសុ, សន្តុដ្ឋា ឧតរិតេន។

៥១២។

“បណីតំ យទិ វា លូខំ, អប្បំ វា យទិ វា ពហុំ;

យាបនត្ថំ អកុញ្ញិសុ, អគិទ្ធា នាធិមុច្ឆិតា។

៥១៣។

“ជីវិតានំ បរិក្ខារេ, ភេសជ្ជេ អថ បច្ចយេ;

ន ចាវីញហំ ក្ដស្សុកា អាសុំ, ឃឆា តេ អាវសថក្លេឃ។

៨១៤។

“អរញ្ញេ រុក្ខមូលេសុ, កន្ទរាសុ គុហាសុ ច;

វិវេកមនុព្រូហន្តា, វិហំសុ តប្បរាយណា។

៨១៥។

“ភឹឆា ភិចិដ្ឋា សុករា, យុទ្ធ អឆន្ទយាភយា;

អញ្ញាទេសកា អយុលទា, អត្តទិត្តាចសាតុកា។

៨១៦។

“តទេតា បីសាឌិកំ អាសិ, ពពំ ក្យុត្តំ ភិទេសចិតំ;

សិភិន្ធា ទេពលដារាច, អទេហាសិ ក្ដុរិយាបទេឆា។

៨១៧។

“សន្តាសចបរិក្លិលា , យហាឆសាឃឺ យហាហិតា;

ភិន្នួតា ដាភិ តេ ទេឆទា, បរិត្តា ដាភិ តានិសា។

៨១៨។

“ក្យុសលិតន្ទា ឆយ្យាតំ, បញ្ញាឃ ច បរិក្លឃា;

សព្ពាការចទ្ទុបេតំ, លុជ្ជេត ឌិតសាសតិ។

៥១០។

“បិបកាតត្ថា ឆយ្យាតិ, កិលេសាតត្ថា ឃោ ក្ត្យ;

ក្បដ្ឋិតា ចិចេកាឃ, ឃេ ច សទ្ធម្មសេសកា។

៥១១។

“តេ កិលេសា បចឈ្នត្តា, អាចិសត្តិ ធាហុំ ឌតិ;

កិច្ឆអត្តិ យេជ្ជា ធាលេហិ, ក្យុត្តេហិច រក្លសា។

៥១២។

“កិលេសេសហាកិក្ខតា តេ, តេត តេត ចិឆាចិតា;

តទា កិលេសចត្តស្សុ, សសក្កាយេច ឈោសិតេ។

៥១៣។

“បរិច្ចជិត្វា សទ្ធម្មំ, អញ្ញាយញ្ញោហិ កល្ឌេន;

ទិដ្ឋិគតានិ អនេក្កត្តា, ព្ពុជំ សេឃ្យាតិ យញ្ញេន។

៥១៤។

“ឆតញ្ច បុត្តំ កទិយញ្ច, លេឌ្ឍយិត្វាន តិព្ពតា;

ពដក្ខុកិច្ចេហត្វបិ, អកិច្ចាតិ តិសេចនេ។

ដ៏ព្ទ៍

“ហ្គនាចេឆេហក៌ ក្វត្វា, សឃត្វត្តានសេឃ្យកា;

ពធា ចេឆ្ណត្តិ បដិត្វន្ឌា, ឃា ពធា សត្វុពទហិតា។

ដ៏ព្ទ៩

“សព្ទាការុពសិប្យាតិ, ឌិត្តិ៍ ពត្វាន សិព្ពេទ;

អច្វបសត្តា អព្ទត្តំ, សាយព្ទាទេត្វាតិអច្ឆតិ។

ដ៏ព្ទល៏

“យត្តិក៌ តេលធ្វណ្ណញ្ច, ហ្គកាសតកោឌត៌;

ពិហិត៌ ហ្គបតាយត្តិ, អាពច្ចត្តា ពាហ្វត្តទ៌។

ដ៏ព្ទប៉

“ឆត្តបេតិ៌ ពបិត្វញ្ច, បុប្ញ៍ ឈាឆតិឃាតិ ច;

បិណ្ឌបិតេ ច សយ្យេត្ក, អទ្ទោ អាយលកាតិ ច។

ដ៏ព្ទដ៏

“កេសន្ទេសុ យថា ចេន្ទា, កិច្ចាកិច្ចេ យថា កិហី;

ពហិកាច ចិក្ខសាយំ, ញ្ញុស្សេវ ពត្តិយា យថា។

៥៣០។

“ភេកតិកា ចញ្ចាតិកា, ក្វុដ សក្លិ អបិទុកា;

ពាហ្វហិ បរិកប្យេហិ, អាយិសំ បរិក្យញ្ញារេ។

៥៣១។

“លេសកប្យេ បរិយារេយ, បរិកប្យេត្យសាចិតា;

ឌីចិកត្វា ប្រិយេត, សក្កឆ្ឈត្តិ ពាហុំ ឆតិ។

៥៣២។

“ប្របដ្ឋាបេត្តិ បរិសំ, កយុតោ ភោ ច ឆយុតោ;

ឆយុំ បនេសំ ឆេសេត្តិ, លិកតោ ភោ ច អត្វតោ។

៥៣៣។

“សឈ្លិកស្ស កល្ហត្តិ, សឈ្ឈតោ បរិពាហិរា;

បរលិកោបឌីចត្តា, អហិរិកា ត លញ្ញរេ។

᪈᪃᪃᪨

“ᨽᩣᨣ᩠ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨴᩣ ᩅᩮᨠ, ᨿᩩᩊ᩠ᩉᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨱᩥᨷᩦᩁᩥᨲᩣ;

ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨧᨲ᩠ᨲᩮᨿᨧᩥᨶ᩠ᨲᩥ, ᩃᩮᩣᨠᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᨸᩪᨩᩥᨲᩣ᪨

᪈᪃᪄᪨

“ᩑᩅᩴ ᨽᩣᨣ᩠ᨿᩅᨲᩣᨿᩴ ᨩᩣᨲᩥ ᨷᩩᨠᩢ ᨲᨴᩣ;

ᩋᨷᩪᨩᩥᨲᩴ ᨧᩣ ᨷᩪᨩᩥᨲᩴ, ᨷᩪᨩᩥᨲᩴ ᨧᩣᨲᩩᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩴ᪨

᪈᪃᪅᪨

“ᨿᨴᩣ ᨠᩃ᩠ᩃᩣᨠ᩠ᨡᩣᨲᨷᩥᨶ᩠ᨲᩮᩁᩮᩈ᩠ᨿ ᩋᨲᩩᨷᩥᩉᩮᨲᩣ;

ᩈᨲᩥ ᨸᨩ᩠ᨩᩮᨷᨲ᩠ᨲᩣᨽ, ᩑᩅᩴ ᨠᩣᨿᩮ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᩮᩁᩮ᪨

᪈᪃᪆᪨

“ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮ ᨣᩮᩉᩮ, ᨴᩮᨲᩴ ᨧᨲ᩠ᨲᨿᩩᩈ᩠ᩈᩢ;

ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩮ ᨠᩣᩃᩮ, ᨷᩩᩈᩮᩈ᩠ᨿ ᩋᨿᨲᩴ ᨷᨩᩴ᪨

᪈᪃᪇᪨

“ᨲᨴᩣ ᨧᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᩃᨧᩮᨲᩮ, ᩈᨿᩮᩣ ᨠᩣᨧᩥᨲᩥᨠ᩠ᩁᩥᨿᩣ;

ᨾᩣᨲᩩᨿᩮᩣ ᨷᩁᩥᨠᩥᨲ᩠ᨲᩣᨿᩥ, ᨲᩮᩈᩥ ᨶᩥᩃᨷᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮᨧᩣ”ᨲᩥ᪨ –

ញ្ញយា កាឆា ឆេរេតេច កាសិតា៑

តត្ថ ញ្ញរិយំ អាសិ កិញ្ចតត្តិ បុរិសុត្តយេ លោកតាឆយិប្បយ្ខាយយ្ញេ្ឆ តិដ្ឋេត្ត ឆរេត្ត ខុតរេហិ បដិបត្តិកាចតោ៑ អញ្ញថា អញ្ញោត បកាទេត កិញ្ចតំ ញ្ញរិយំ ចរិតំ អហោសិ យថាត្សិដ្ឋំ បដិបត្តិកាចតោ៑ អញ្ញថា ឌាតិ ឌិស្សតីតិ ញ្ញឌាតិ បត តតោ អញ្ញថា កិញ្ចតំ ញ្ញរិយំ ឌិស្សតិ អយាថាចបដិបត្តិកាចតោតិ អធិប្បាយោ៑

ញ្ញឌាតិ សត្តិ ឆរេត្ត យេតាកាទេត កិញ្ចតំ បដិបត្តិ អហោសិ, តំ តាច ឌស្សេតុំ “ឺតចាតបរិត្តាឈ”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៑ តត្ថ យតួដ្ឋិយត្តិ តំ យត្តំ បយោឌតំ៑ យាចេឆច ឺតចាតបរិត្តាឈំ, យាចេឆច ហិរីកោបិតបដិច្ឆាឆតំ កត្វា ឌឹចទំ បរិក្ខិរស៑ កធំ? សត្តដ្ឋា ញ្ញតិរិតរេ យទ្ធិ តទ្ធិ ហិរេត បឈិតេ ចា យថាលេ្ឆ បច្ចយេ សេត្តាសំ អាបត្តា៑

បឈិតត្តិ ដ្ឋញ្ញអាទិ សប្បិអាឌិតា សំសដ្ឋំ, តឌកាទេត ល្វុចំ៑ អប្បត្តិ, ចតុបច្ចាលោបយត្តយុំ៑ ឆាហុំ យាបតត្តំ អក្ខិរស្ចតិ បឈិតំ ឆាហុំ ក្ខារត្តាបិ យាបតយត្តយេច អាហាទំ ក្ខិរសុ៑ តតោ ខុច អកិឆ្ឆា កេឆំ អតាបត្តា៑ តាធិយដ្ឋិតា ត អញ្ញាសិតា អក្កញ្ញាតំ ចិយ សាកដិកា, ចឈលេបតំ ចិយ ចឈិតោ អក្ខិរសុ៑

ឌីចិតាតំបរិក្ខារេ, កេសេដ្ឋ អឆ បច្ចយេបិ ឌីចិតាតំ បចត្តិយា បរិក្ខារក្ខតោ កេសេដ្ឋសព្ខាតោ បច្ចយេ កិលិតបច្ចយេ៑ យថា តោតិ យថា តោ បុរិយកា កិញ្ចិ អាសចក្កយេ ដ្ឋស្សុកា យុត្តា អាសុំ, តថា តោ ទោកាកិក្ខតាបិ កិលិតបច្ចយេ ឆាញុំ អតិចិយ ដ្ឋស្សុកា តាហេសុត្តិ អតោ្ថា៑

តប្បទាយឈាតិ ចិរេចកបទាយឈា ចិរេចកេបិឈា៑ ខុចំ ចតុហិ កាឆាហិ ចតុបច្ចយសេត្តាសំ កាចតាកិទតិច្ចា ឌស្សេត្តត តោសំ អរិយចំសបដិបតា ឌស្សិតា៑

តឹចាតិ “យឃំ ឃំសុក្កលិកា បិណ្ឌបាតិកា”តិ អត្តក្កិសតបទេយុត្តាតិ អកត្វា តឹចចុត្តិតោ, តិចាតចុត្តិតោតិ អតោ្ថា៑ តិចិដ្ឋាតិ សាសតេ តិចិដ្ឋសន្ធា៑ សុករាតិ អប្បិច្ឆតាឌិកាទេត សុបេសា៑ យុទ្ធតិ ចត្តបដិបត្តិយំ សកលេ ច ព្រាហ្មចរិយេ យុទ្ធ, សុបរិកយុកតសុចណ្ហិ ចិយ ចិតិយោកក្កយា៑ យុទ្ធតិ ចា អកាកុដិកា ដ្ឋត្តាតយុឈា បុប្បិតយុទេឈត បដិសត្វារចុត្តិតោ, សុតិត្តំ ចិយ សុឈាចហាតិ ចុត្តំ ហោតិ៑ អឆន្ទយាតសាតិ អកចិតចិត្តា តេត សុព្ចកាចយាហ៑ អញ្ញរេសកាតិ សតិចិប្បចាសាកាចតោ កិលេសញ្ញរេសករហិតា, អត្តុរត្តរា តញ្ញឌិដ្ឋិយាតាឌីហិ អចោកិណ្ណាតិ អតោ្ថា៑ អយុឈរាតិ ត យុឈរា, ត យុទេឈត ឈរា ចឌីបិកក្ខិយរហិតាតិ ចា អតោ្ថា៑ អត្តចិត្តាចសាត្សកាតិ ហិតចិត្តាចសាត្សកាហិតចិត្តាចសិកា, អត្តតោ បទេសច្ចា ហិតចិត្តយេច អត្សបរិចត្តតកា៑

តតោតិ តស្សា និច្ចុត្តានិហេតុ។ បីឡានិកត្តិ បសាទជតិំ បដិបត្តិំ បស្សន្តានំ សុលភត្តាតក្ខា បសាទាវហំ។ កតត្តិ

អភិក្កន្តបដិក្កន្តបរិវត្តនាទិកាយគតំ។ កតត្តិ ចា កាយវាចាបវត្តិំ។ កុតត្តិ ចតុបច្ចយបរិភោគោ។ ភិក្ខុវិតត្តិ គោចរភិក្ខុវតំ

សិក្ខាបទេសុលាចារាចាតិ យថា អភិវត្តិតា កុសលធម្មាភិវឌ្ឍិតា វត្តិ ទេសលាចារា អវិច្ឆិន្នា សិក្ខា មជ្ជា ធម្មតិយា បីឡានិកា ហោតិ,

ឯវំ តេសំ អាកប្បសម្បន្នានំ ឥរិយាបថោ អច្ឆិន្នោ សញ្ញា មជ្ជេ ធម្មតិយោ បីឡានិកោ អហោសិ។

មហាសាវីតិ មហន្តេហិ សាវកេហិ សាវកតំសីលិ, មហត្តំ ចា គត្ថានំ សាវកត្តីតិ មហាសាវី។ តតោ ឯវ មហាហិតា, មហន្តេហិ ហិតេហិ

សមន្នាគតាតិ អត្ថោ។ តេ ទេវាតិ តេ យថាវុត្តប្បការា បដិបត្តិបរាយណា ទេវា ឥទ្ធានំ បរិភិន្នាតាតិ អត្ថោ។ បរិវុតា ជាតិ តានិសាតិ

ឥទ្ធានំ បច្ឆិម កាលេ តានិសា តថារូបិ ទេវា បរិវុតា អប្បកា កតិបយា ឯវាតិ វុត្តំ ហោតិ។

កុសលីតក្ខាធម្មាគត្តិ វិវដ្ឍស្ស សុបតិស្សមនុតានំ វិទេមាក្ខសម្មានំ អគវជ្ជធម្មានំ។ បញ្ញាយ វាតិ តថារូបិយ បញ្ញាយ វ។ បរិក្ខយាតិ

អភាវតោ អនុប្បត្តិតោ។ កាមញ្ចេត្ថ បញ្ញាបិ សិយា អគវជ្ជធម្មា, ពាហុការកាវធម្មតត្ថំ បនស្សា វិសុំ គហណំ យថា

បុញ្ញញាណសម្ភារាតិ។ សន្តាការវុបេតត្តិ អាទិកល្យាណតាទីហិ សន្តេហិ អាការេហិ បការវិសេសេហិ សុបេតំ យុត្តំ ទិគស្ស

ភគវតោ សាសនំ លុជ្ជតិ វិគស្សតីតិ អត្ថោ។

បិបកាតក្ខា ធម្មានំ, កិលេសានក្ខា មេវា សុត្តិ កាយទុច្ចរិតាទីនំ បាបធម្មានំ លោកាទីនក្ខា កិលេសានំ មេវា សុត្ត មេវា កាលេសិ, សេវា

អយំ ចត្តីតិ វទតេសមេវា។ សុបដ្ឋិតា វិទេចកាយ, មេយ ន សង្កិលេសេសកាតិ មេយ បន ឯវរូបេ កាលេ កាយវិវិត្តាបវិវិទេចកត្តាយ

សុបដ្ឋិតា អារទ្ធវីរិយា, តេ ន សេសបដិបត្តិសង្កិលិកា ហោន្តិ។ អយមេត្ថ អធិប្បាយោ – សុវិសុទ្ធសីលាចារាបិ សមានា ឥទ្ធានិ ឯកច្ចេ

ភិក្ខូ ឥរិយាបថសម្បាបតំ, សមថវិបស្សនាភាវនាវិធានំ, មហាបលិពោធិសុបច្ឆេទោ, ខុទ្ទកបលិពោធិសុបច្ឆេទោតិ ឯវមាទិបុញ្ញាកិច្ចំ

សម្បាទេត្វា ភាវនមនុយុញ្ជន្តិ។ តេ សេសបដិបត្តិសង្កិលិកា, បដិបត្តិ មត្តកំ បិទេបតុំ ន សក្កោន្តីតិ។

តេ កិលេសា បវឌ្ឍន្តីតិ មេយ ភគវតោ ខិណសុបុត្តេហិ ន តថា បរិក្ខយំ បរិយាទានំ គមិតា កិលេសា, តេ ឯតរហិ លទ្ធោកាសា ភិក្ខុសុ

វុឌ្ឍិ វិរូឡ្ហិំ វេបុល្លំ អាបជ្ជន្តា។ អាវិសន្តិ ពាហុំ ឧគត្តិ កល្យាណមិត្តរហិតំ អយោនិសោមនសិការពាហុលំ អន្ធពាលជនំ អភិភវិត្វា អវសំ

ករោន្តា អាវិសន្តិ សត្តានំ អនុបវិសន្តិ។ ឯវំភូតា ច តេ កីឡអន្តិ មញ្ញេ ពាលេហិ, សុមុត្តេហិវ រក្ខសា, យថា តាយ ពេឡឥឡសិលិ រក្ខសា

ភិសក្កេហិតេ សុមុត្តេ អាវិសិត្វា តេ អគមញ្ញមតំ អាបាទេន្តា តេហិ កីឡអន្តិ, ឯវំ តេ កិលេសា សម្មាសម្ពុទ្ធភិសក្កេហិតេ អន្ធពាលេ ភិក្ខូ

អាវិសិត្វា តេសំ ជិក្ខេមមិកាទិគេជំ អនត្ថំ សុប្បាទេន្តា តេហិ សង្គិំ កីឡអន្តិ មញ្ញេ, កីឡអន្តា វិយ ហោន្តីតិ អត្ថោ។

តេតទេតាតិ តេត តេត អារម្មណការេន។ វិធាវិតាតិ វិវិធំ ធាវិតា អសារុប្បវសេន បដិបន្នា។ កិលេសបច្ចត្ថីតិ បធំ សុប្បត្តំ

កិលេសា បច្ចា សុប្បជ្ជនកាតំ ការណកាវតោ កិលេសាវ កិលេសបច្ចត្ថិ, តេសុ កិលេសបច្ចត្ថីសុ សមុហិតេសុ។ សសង្ការេប វេឃាសិតេតិ

ហិរញ្ញសុវណ្ណយហិមុត្តានិកំ ឃគំ វិប្បកិរិត្វា “យំ យំ ហិរញ្ញសុវណ្ណាទិ យស្ស យស្ស ហត្ថគតំ, តំ តំ តស្ស តស្សេវ ហោតុ”តិ ឯវំ

កាយវេឈាសតា សសក្កាយវេឈាសតា តាយ៉ តត្វាយវេត្វា – កិលេសចត្វុស្មុ “វេយា វេយា កិលេសា យំ យំ សត្តំ គណ្ហាតិ អភិភវតិ, វេសា វេសា តស្ស តស្ស ហោតុ”តិ កិលេសវេសតាបតិតា យាទេត សសក្ការេយ វេឈាសិតេ ចិយ៉ តេហិ តេហិ កិលេសេហិ អភិភូតា តេ ធាលបុថុជ្ជតា តេត តេត អារេម្មណការេកត ចិឆាចិតា ចោរិសិតាតិ៉

តេ ឲុចំ ចិឆាចិតា កិំ ករោន្តីតិ អាហ “បរិច្ចជិត្វា សច្ចំ, អញ្ញាយញ្ញាហិ កណ្ដរេ”តិ៉ តស្សត្វា – បដិបត្តិសច្ចំ លេច្ឆត្វា អាមិសកិញ្ជាក្ខហេតុ អញ្ញាយញ្ញាហិ កណ្ដរេ កលហំ ករោន្តីតិ៉ ឌិដ្ឋិកតានីតិ “ចិញ្ញាណាយត្តយេច អត្ថិ, តេត្វេច រូបឆយុា”តិ, “យថា បុក្កលេ តាយ បរេយត្វតោ តត្ថិ, ឲុចំ សកាចឆយុាបិ បរេយត្វតោ តត្ថិ, ចោហារេយត្តយេចា”តិ ច ឲុចយានីតិ ឌិដ្ឋិកតានិ មិច្ឆាការេហ អភេត្តត្វា អត្ថាកច្ឆត្វា ញ្ញាំ វេសយ្យោ ញ្ញាយេច វេសដ្ឋំ, អញ្ញា មិច្ឆាតិ មញ្ញាត្តិ៉

តិក្កតាតិ កេហតោ តិក្ខត្វា៉ កដ្ឋកិក្ខហេតុបីតិ កដ្ឋយត្តកិក្ខាតិមិត្តមបិ៉ តំ ឌតត្តស្ស គហដ្ឋស្ស អតត្ថុលិមិកសំសក្កចេរេត អកិច្ចាតិ បញ្ញាឌិតេត អកត្តញ្ញាតិ កមុាតិ តិវេសចេរ ករោន្តិ៉

វ្ដឌរាចឌេហកំ ក្ខត្វាតិ “វ្ដាត្ថឌវេរា មិតាហារេរា”តិ (ឆេរកា៉ ៥ប័៧; មិ៉ ប៉ ៤៉៥៉១០) ថុត្តចឆតំ អចិត្តត្វា វ្ដឌរបុទំ ក្ខជ្ជិត្វា៉ សឃត្តុត្តាតវេសឃ្យកាតិ “ឌក្ខិលោត បវេស្សត ឃឹហវេសឃ្យំ កបេ្យតិ បិវេឌ បិឌំ អច្ឆាឆាយ សតោ សយ្យោគោ”តិ (អ៉ តិ៉ ប៉៥; ចិក៉ ៥១៥) ថុត្តចិឆាតំ អតត្ថុស្សរិត្វា វ្ដត្តាតវេសឃ្យកា សឃត្តិ៉ ឃា កធា សត្ថុរហិតាតិ រាជកចាឌិតិរច្ឆាតកថំ សត្តាយ ចឌតិ៉

សត្ថការុកសិប្បានីតិ សត្ថហិ ចេស្សានីហិ ការុកេហិ កត្តព្ពានិ គត្តតាលចណ្ណកលោឌីតិ ហត្ថសិប្បានិ៉ ចិត្តិំ កត្វាតាតិ សក្កច្ចំ សារឌរំ កត្វា៉ អច្ចុបសត្តា អជ្ឈត្តត្តិ កិលេសច្ចុបសយាកាចតោ គក្ខហតយត្តមបិ សយាឆាតាកាចតោ ច អជ្ឈត្តំ អច្ចុបសត្តា, អច្ចុបសត្តចិត្តាតិ អត្វោ៉ សាយញ្ញាត្វោតិ សយណឆយុា៉ អតិអច្ឆតីតិ តេសំ អាឌីចកិច្ចបរុតតាយ ឲុកឌេសយបិ អថុសតតោ ចិស្សុយេច តិឃឹឌតិ, អតល្លីយតីតិ ថុត្តំ ហោតិ៉

យត្តិកត្តិ បិកតិកំ ចា បញ្ចចណ្ណំ ចា កិហីតំ ចិតិយោកក្ខយំ យត្តិកំ៉ តេលច្ឆណ្ណញ្ចាតិ បិកតិកំ, អភិសង្ខតំ ចា តេលញ្ចា ច្ឆណ្ណញ្ចា៉ វ្ដឌកាសតគោឌតត្តិ វ្ដឌកញ្ចា អាសតញ្ចា គោឌតញ្ចា៉ អាកឌ្ឍត្តា ឋាហុត្តទត្តិ ឋាហុំ បិណ្ឌបិតាឌិវ្ហត្តុទត្តទំ អាកឌ្ឍត្តា “អយេត្តំ យត្តិកាឌីស្ម ឌិវេត្តស្វ មតុស្សា ឌញ្ញហកត្តិកា ហុត្វា ឋាហុំ វ្ហត្តុទត្តទំ ចតុបច្ចយជាតំ ឌស្សត្តី”តិ អធិប្បាយេឃត កិហីតំ វ្ហបតាយត្តីតិ អត្វោ៉

ឌត្តេ បុគត្តិ វេសាឆត្តិ ឲុតេតាតិ ឌត្តវេបិតំ, ឌត្តកដ្ឋំ៉ កបិត្ថត្តិ កបិត្វថលំ៉ បុប្ផត្តិ ស្មុយតចយ្យកាឌិបុប្ផំ៉ ណាឌតីយាតីតិ អដ្ឋរេសចិឆេបិ ពជ្ជកចិវេសវេស៉ បិណ្ឌបិតេ ច សយ្យតេ្តតិ ចណ្ណាឌិសយ្យយុត្តេ ញ្ញឌតចិវេសវេស៉ “អប្បេ អាយលកាតិ ចា”តិ ច-សឌ្ទេត យាតុលុក្កតាលតាញ្ញដ្ឋកេរាឌិផលានិ អចុត្តានិ សក្កណ្ហាតិ៉ សញ្ញត្វេ កិហីតំ វ្ហបតាយត្តិ អាកឌ្ឍត្តា ឋាហុត្តទត្តិ វេឃាជតា៉

ភេសជ្ជេសុ យថា វេជ្ជាតិ គិហីនំ ភេសជ្ជប្បយោគេសុ យថា វេជ្ជា, តថា កិន្តិ បដិបជ្ជន្តីតិ អធិប្បាយោ។ កិច្ចាកិច្ចេ យថា គិហីតិ គហដ្ឋានំ ខុទ្ទកេ ចេវ មហន្តេ ច កិច្ចេ កត្តព្ពេ គិហី វិយ។ គណិកាវ វិភូសាយន្តិ អត្តនោ សរីរស្ស វិភូសនេ រូបូបជីវិនិយោ វិយ។ ឥស្សរេ ខត្តិយា យថាតិ ឥស្សរេ ឥស្សរិយបវត្តនេ យថា ខត្តិយា, ឯវំ កុលបតី ហុត្វា វត្តន្តីតិ អត្ថោ។

នេកតិកាតិ និកតិយំ និយុត្តា, អមលិំមេវ មលិំ, អសុចល្លិំមេវ សុចល្លិំ កត្វា បដិរូបសាធិយោគតិទោ។ វញ្ចនិកាតិ កូដមានាទីហិ វិប្បលម្ភកា។ កូដសក្ខីតិ អយថាវសក្ខិនោ។ អបិទុកាតិ វាមកា, អសំយតវុត្តីតិ អត្ថោ។ ពហូហិ បរិកប្បេហីតិ យថាវុត្តេហិ អញ្ញេហិ ច ពហូហិ មិច្ឆាជីវប្បការេហិ។

លេសកប្បេតិ កប្បិយលេសេ កប្បិយបដិរូបេ។ បរិយាយេតិ, បច្ចយេសុ បរិយាយស្ស យោគេ។ បរិកប្បេតិ វឌ្ឍិអាទិវិកប្បនេ, សព្ពត្ថ វិសយេ ភុម្មំ។ អន្វាវិដ្ឋាតិ មហិច្ឆតាទីហិ បាបធម្មេហិ អន្វាវិដ្ឋា ចោទិតា។ ជីវិកត្ថា ជីវិកប្បយោជនា អាជីវហេតុកា។ រូបិយេនាតិ បរិវាទិតា រូបិយេន បច្ចុប្បាទនេនេន។ សង្គណ្ហន្តីតិ សំហរន្តិ។

ឧបដ្ឋាបេន្តិ បរិសន្តិ បរិសាយ អត្តានំ ឧបដ្ឋាបេន្តិ, យថា បរិសា អត្តានំ ឧបដ្ឋាបេន្តិ, ឯវំ បរិសំ សង្គណ្ហន្តីតិ អត្ថោ។ កម្មតោតិ កម្មហេតុ។ តេ ហិ អត្តនោ កត្តព្ពវេយ្យាវច្ចនិមិត្តំ ឧបដ្ឋាបេន្តិ។ នោ ច ធម្មតោតិ ធម្មនិមិត្តំ នោ ច ឧបដ្ឋាបេន្តិ។ យោ សត្ថារា ឧល្លុម្បនសភាវសណ្ឋិតាយ បរិសាយ សង្គហោ អនុញ្ញាតោ, តេន ន សង្គណ្ហន្តីតិ អត្ថោ។ លាភតោតិ លាភហេតុ, “អយ្យោ ពហុស្សុតោ, ភាណកោ, ‘ធម្មកថិកោ’តិ ឯវំ សម្ភាវេត្វា មហាជនោ មយ្ហំ លាភសក្ការេ ឧបនាមិស្សតី”តិ ឧទ្ធាចារេ ឋត្វា លាភនិមិត្តំ បរេសំ ធម្មំ ទេសេន្តិ។ នោ ច អត្ថតោតិ យោ សោ វិមុត្តាយតនសីសេ ឋត្វា សទ្ធម្មំ កថេន្តេន បត្តព្ពោ អត្ថោ, ន តំ ទិដ្ឋធម្មិកាទិភេទហិតនិមិត្តំ ធម្មំ ទេសេន្តីតិ អត្ថោ។

សង្ឃលាភស្ស គណ្ហន្តីតិ សង្ឃលាភហេតុ គណ្ហន្តិ “មយ្ហំ បាបុណាតិ, ន តុយ្ហន្តិអាទិនា កលហំ ករោន្តិ។ សង្ឃតោ បរិពាហិរាតិ, អរិយសង្ឃតោ ពាហិរា អរិយសង្ឃេ តទភាវតោ។ បរលោកាបជីវន្តាតិ សាសនេ លាភស្ស អន្ធពាលបុថុជ្ជនេហិ បរេ សីលាទិគុណសម្បន្នេ សេក្ខេ ឧទ្ទិស្ស ឧប្បន្នា តំ បរលោកំ, បរតោ វា ទាយកតោ លទ្ធព្ពលាភំ ឧបជីវន្តា គណ្ហនការកា កិន្តិ បាបជិគុច្ឆាយ អភាវតោ អហិរិកា សមានា ច “មយំ បរលោកំ ភុញ្ជាម, បរបដិពទ្ធជីវិកា”តិបិ ន លជ្ជរេ ន ហិរីយន្តិ។

នានុយុត្តាតិ សមណការកេហិ ធម្មេហិ អននុយុត្តា។ តថាតិ យថា បុព្ពេ វុត្តា ពាហុសច្ចការកាទយោ, តថា។ ឯកេតិ ឯកច្ចេ។ មុណ្ឌា សង្ឃាដិបារុតាតិ កេវលំ មុណ្ឌិតកេសតាយ មុណ្ឌា បិលោតិកខណ្ឌេហិ សង្ឃដិតដ្ឋេន “សង្ឃាដី”តិ លទ្ធនាមេន ចីវរេន បារុតសរីរា សម្ភាវនំ យេវិច្ឆន្តិ, លាភសក្ការមុច្ឆិតាតិ លាភសក្ការាសាយ មុច្ឆិតា អជ្ឈោសិតា ហុត្វា, “បេសលោ ធុតចារោ ពហុស្សុតោ”តិ វា មធុរវចនមនុយុត្តា “អរិយោ”តិ ច កេវលំ សម្ភាវនំ ពហុមានំយេវ ឥច្ឆន្តិ ឯសន្តិ, ន តន្និមិត្តេ គុណេតិ អត្ថោ។

ឧចត្តិ “ក្យុសលិតញ្ញា ឆយ្ខាត៌ បញ្ញាយ ច បរិក្ខយា”តិ ទុត្តតយោត។ តាតប្យាឃាតយ៉ីឡ្ហិ តាតប្យកាវេេ រេកឆតឆេយ្ខ បឃារេត សយករេត, តាតប្យការេត ចា សំកិលេសឆេយ្ខ បឃាត៌ បចត្តិត៌ អារេទ្ធ។ ត ជាតិ ឃុកទំ តថាតិ ឋ្ពជាតិ ឋ្ពយឃ្ខិ ទ្យល្លកកល្យាឈាយិរេត្ត ទ្យល្លកសប្យាយសទ្ធខ្យុឃ្យចរេត ច ការេល ឃថា សត្តុរិ ឆេរេត្ត អឃុសិត៌ អឃុដ្ឋំ, អតឆិកត៌ ឈាតចិបស្សត៌ ឃុសិត៌ អឆិកត្តំ, ឃុសិត៌ ចា ហាតកាកិឃំ ឪតិកាកិឃរេយច ចា អហុត្វា ឃថា ចិរេឃសកាកិឃំ ហោតិ, តថា អត្ថុរក្លិត៌ បិរេលត៌ ឃុកទំ, តថា ត ឃុកទំ, តថា សយ្យារេឆត៌ ត សក្កាតិ អរេត្ថា។

ឋ្ពជាតិ អត្តរេតា បរិតិដ្ឋាតកាលស្ស អាសត្តត្តា សំលិរេត្តត ខ្ពចារេឆត សព្រហ្មចារិ ខ្ពចឆរេត្តា “ឃថា កល្បាកដ្ឋាតយ៉ី”តិអាទិយាហ។ តស្សរេត្ថា – ឃថា បុរិសោ រេកតចិរេច បឃោរេគត កល្បាកតិចិរេត បរេឆរេស អត្ថុបិហរេតា ចិឆរេត្តា “យា ឃំ កល្បរេកា ចិឌ្ឍី”តិ សតិ ដ្ឋបដ្ឋរេបត្វាច ចិឆរេតិ, ឧចំ កិរេលសកល្បកតិចិរេត រេកាចរការេយ បឃោរេគត ចឆរេត្តា ឃុតិ សតិ ដ្ឋបដ្ឋរេបត្វាត សតិសម្បជញ្ញាឃុរេត្តា អប្បយរេត្តាច ចរេឃ្យ កម្មដ្ឋាត៌ អចិឌហរេត្តាតិ ទុត្តំ ហោតិ។

សរិត្វា ឃុដ្ឋរេក រេឃាក៌, រេតសំ ចត្តយត្ថុស្សរេត្តិ ឃុរិយរេក រេឃារេក កាចតាឃ ឃុត្តតាឃ រេឃាក៌ អារេទ្ធចិបស្សរេក សរិត្វា រេតសំ ចត្តំ អាកយាត្ថុសារេត សម្ពុបដិបត្តិកាចតាចិធិ អត្តុស្សរេត្តា ឆ្ឆុតិរេក្លបំ អកត្វា ឃថាបដិបន្នរេត្តា។ កិញ្ចាបិ បត្ថិរេយា ការេលាតិ ឃជិបាឃំ អតីតសត្ថុរេកា ចរិរេយា ការេលា, តថាបិ ឃថាឆម្ពុរេយច បដិបន្នរេត្តា ចិបស្សត៌ ដ្ឋស្សក្ការេបរេត្តា ឃុរេសឃ្យ អយត៌ បឆំ តិដ្ឋាត៌ អឆិករេត្ថឃ្យ។

ឋ្ពឆំ ចត្វាតិ, ឃថាឆស្សិត៌ សំកិរេលសរេចាជារេតស្ស ឋ្ពយំ បដិបត្តិចិធិ ករេឆត្វា។ អឃញ្ចា ខ្ពសាតកាថា សក្កិតិការេទហិ រេឆរេស្ស បរិតិដ្ឋាត៌ បការេសត៌ ទុត្តាតិ រេចឌិតព្វា។

បិរាបរិយេត្ទុរកាទាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

ចិសតិតិបិតចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៦។ តិំសនិបាតោ

១។ ផុស្សត្ថេរគាថាវណ្ណនា

តិំសនិបាតេ បាសាទិកេ ពហូ ទិស្វាតិអាទិកា អាយស្មតោ ផុស្សត្ថេរស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បុរិមពុទ្ធេសុ កតាធិការោ តត្ថ តត្ថ ភវេ វិវដ្ដូបនិស្សយំ កុសលំ ឧបចិនិត្វា ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ ឯកស្ស មណ្ឌលិករញ្ញោ បុត្តោ ហុត្វា និព្ពត្តិ, ផុស្សោតិ នាមំ អហោសិ។ សោ វិញ្ញុតំ បត្តោ ខត្តិយកុមារេហិ សិក្ខិតព្ពសិប្បេសុ និប្ផត្តិំ គតោ។ ឧបនិស្សយសម្បន្នត្តា កាមេសុ អលគ្គចិត្តោ អញ្ញតរស្ស មហាថេរស្ស សន្តិកេ ធម្មំ សុត្វា បដិលទ្ធសទ្ធោ បព្ពជិត្វា ចរិយានុកូលំ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា ភាវនំ អនុយុញ្ជន្តោ ឈានានិ និព្ពត្តេត្វា ឈានបាទកំ វិបស្សនំ បដ្ឋបេត្វា នចិរស្សេវ ឆឡភិញ្ញោ អហោសិ។ អថេកទិវសំ បណ្ឌរគោត្តោ នាម ឯកោ តាបសោ តស្ស សន្តិកេ ធម្មំ សុត្វា និសិន្នោ សម្ពហុលេ ភិក្ខូ សីលាចារសម្បន្នេ សុសំវុតិន្ទ្រិយេ ភាវិតកាយេ ភាវិតចិត្តេ ទិស្វា បសន្នចិត្តោ “សាធុ វតាយំ បដិបត្តិ លោកេ ចិរំ តិដ្ឋេយ្យា”តិ ចិន្តេត្វា “កថំ នុ ខោ, ភន្តេ, អនាគតមទ្ធានំ ភិក្ខូនំ បដិបត្តិ ភវិស្សតី”តិ ថេរំ បុច្ឆិ។ តមត្ថំ ទស្សេន្តោ សង្គីតិការា –

៩៤៩។

“បាសាទិកេ ពហូ ទិស្វា, ភាវិតត្តេ សុសំវុតេ;

ឥសិ បណ្ឌរសគោត្តោ, អបុច្ឆិ ផុស្សសវ្ហយ”ន្តិ។ – គាថំ អាទិតោ ឋបេសុំ;

តត្ថ បាសាទិកេតិ អត្តនោ បដិបត្តិយា បសាទារហេ។ ពហូតិ សម្ពហុលេ។ ភាវិតត្តេតិ សមថវិបស្សនាភាវនាហិ ភាវិតចិត្តេ។ សុសំវុតេតិ សុដ្ឋុ សំវុតិន្ទ្រិយេ។ ឥសីតិ តាបសោ។ បណ្ឌរសគោត្តោតិ បណ្ឌរស្ស នាម ឥសិនោ វំសេ ជាតត្តា តេន សមានគោត្តោ។ ផុស្សសវ្ហយន្តិ ផុស្សសទ្ទេន អវ្ហាតព្ពំ, ផុស្សនាមកន្តិ អត្ថោ។

៩៥០។

“កិំ ឆន្ទា កិមធិប្បាយា, កិមាកប្បា ភវិស្សរេ;

អនាគតម្ហិ កាលម្ហិ, តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ”តិ។ –

អយំ តស្ស ញាសិតោ បុច្ឆាកាថា។

តត្ថ កិំ លក្ខាតិ ញាយស្មិំ ឃាឃេត អនាគតេ កិញ្ចិ កិំ ឥរិយច្ឆន្ទា កិំ ឥរិយាធិមុត្តិកា, កិំ ហីនាធិមុត្តិកា, ឧទាហុ បណីតាធិមុត្តិកាតិ អត្ថោ។ កិមធិប្បាយាតិ កិំ ឥរិយាធិប្បាយា កិំ ឥរិយជ្ឈាសយា, កិំ សំកិលេសជ្ឈាសយា, ឧទាហុ វោទានជ្ឈាសយាតិ អត្ថោ។ អថ វា លក្ខា ភាយ កត្តុកម្យតា, តស្មា កិំ ឥរិយិ វោសំ កត្តុកម្យតាតិ អត្ថោ។ អធិប្បាយោ អជ្ឈាសយោ អាសយោ។ កិមាកប្បាតិ កិំ ឥរិយាកប្បា។ អាកប្បាតិ ច វេសគហណាទិវាទិត្តចារិត្តចវត្តាតិ អត្ថោ។ ភវិស្សរេតិ ភវិស្សន្តិ។ តំ មេតិ តំ អនាគតេ កិច្ចតំ លក្ខាធិប្បាយាកប្បភេទំ បុដ្ឋោ មហ្យំ អក្ខាហិ កថេហីតិ វេទំ អវជ្ជ្ឈតិ។ តស្ស វេទោ តមត្ថំ អាចិក្ខន្តោ សព្ពសហវេត តាច ភិយោជេត្វា –

៥៣១។

“ឫណោហិ ចចតិ មយ្ហំ ញាសិ បណ្ឌុរសច្ឆាយ;

សព្ពំ ឧបធារេហិ, អាចិក្ខិស្សាម្យនាគត”ន្តិ។ – កាថមាហ;

តស្សត្ថោ – កោ បណ្ឌិតាយ ញាសិ, យំ ត្វំ មំ បុច្ឆសិ, តំ តេ អនាគតំ អាចិក្ខិស្សាមិ, អាចិក្ខតោ បត មម ចចតំ ឫណាហិ អនាគតត្ថឹបកតោ សំវេចកាចហតោ ច សព្ពំ ឧបធារេហីតិ។

អថ វេទោ អនាគតំសមារោហភ កិច្ចតំ កិច្ចតិតព្ពា ភាចិតិ បចត្តិ ឃចាក្ខំ ឪស្វា តស្ស អាចិក្ខន្តោ –

៥៣២។

“គោតេភា ឧបភាហី ច, មក្ខិ ចម្មិ សជា ជាហុ;

ញស្សុកិ ភាភាចោគា ច, ភវិស្សន្តិ អនាគតេ។

៥៣៣។

“អញ្ញាតយាតិតោ ឆមេ, កម្មិវេ តីរគោចរា;

លហុកា អកក្ខ ឆេយ្យុ, អញ្ញាយញ្ញាយការចា៍

២៣៣៍

“ពាហុ អាជីតចា ឥលិពេក, ឧបជ្ឈិស្សន្ត្យាកពេ;

ឃុខេសិចំ ពួយំ ឆយុំ, កិលេសិស្សន្តិ ក្ខុយុតី៍

២៣៤៍

“ក្យលហិតាបិ សញ្ឈយិក្យុខចាហខត្តា ចិសាខគា;

ពាលចខត្តា កចិស្សន្តិ, យុខខា អស្សុតាចិខតា៍

២៣៥៍

“ក្យលចខត្តាបិ សញ្ឈយិក្យុខចាហខត្តា ឃឆាតួខតា;

ក្ខុញ្ញាលិ ខត កចិស្សន្តិ, ហិខិយតា អតតូកា៍

២៣៦៍

“ខឌចំ ឌាតក្ខុបញ្ញា, ខលត្តុំ ចតួយខឌញ្ញអកំ៍

គាសិគាសញ្ញា ក្ខុខយុឆា, សាឌិឃិស្សន្ត្យាកខត៍

២៣៧៍

“ឧជ្ឈានសញ្ញិនោ ពាលា, សីលេសុ អសមាហិតា;

ឧន្នឡា វិចរិស្សន្តិ, កលហាភិរតា មគា។

៩៧៩។

“ឧទ្ធតា ច ភវិស្សន្តិ, នីលចីវរបារុតា;

កុហា ថទ្ធា លបា សិង្គី, ចរិស្សន្ត្យរិយា វិយ។

៩៨០។

“តេលសណ្ឋេហិ កេសេហិ, ចបលា អញ្ជនក្ខិកា;

រថិយាយ គមិស្សន្តិ, ទន្តវណ្ណិកបារុតា។

៩៨១។

“អជេគុច្ឆំ វិមុត្តេហិ, សុរត្តំ អរហទ្ធជំ;

ជិគុច្ឆិស្សន្តិ កាសាវំ, ឱទាតេសុ សមុច្ឆិតា។

៩៨២។

“លាភកាមា ភវិស្សន្តិ, កុសីតា ហីនវីរិយា;

កិច្ឆន្តា វនបត្ថានិ, គាមន្តេសុ វសិស្សរេ។

៩៨៣។

“យេ យេ លាភំ លភិស្សន្តិ, មិច្ឆាជីវរតា សទា;

តេ តេវ អនុសិក្ខន្តា, ភជិស្សន្តិ អសំយតា។

៩៦៤។

“យេ យេ អលាភិនោ លាភំ, ន តេ បុជ្ជា ភវិស្សរេ;

សុបេសលេបិ តេ ធីរេ, សេវិស្សន្តិ ន តេ តទា។

៩៦៥។

“មិលក្ខុរជនំ រត្តំ, គរហន្តា សកំ ធជំ;

តិត្ថិយានំ ធជំ កេចិ, ធារិស្សន្ត្យវទាតកំ។

៩៦៦។

“អគារវោ ច កាសាវេ, តទា តេសំ ភវិស្សតិ;

បដិសង្ខា ច កាសាវេ, ភិក្ខូនំ ន ភវិស្សតិ។

៩៦៧។

“អភិភូតស្ស ទុក្ខេន, សល្លវិទ្ធស្ស រុប្បតោ;

បដិសង្ខា មហាឃោរា, នាគស្សាសិ អចិន្តិយា។

᪉᪆᪈᪨

“ᩃᨴ᩠ᨵᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩥ ᨲᨴᩣ ᨩᩥᨾ᩠ᩉᩣ, ᩈᩩᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩁᩉᨴ᩠ᨵᨩᩴ;

ᨲᩣᨧᩮᨤᨧᨠᩃᩦ ᨠᩣᨿᩣ, ᨠᩮᨡᩣ ᩋᩮᨭ᩠ᨮᩣᨸᩈᩥᩉᩥᨲᩣ᪨

᪉᪆᪉᪨

“ᩋᨶᩥᨠ᩠ᨠᩈᩣᩅᩮᩣ ᨠᩣᩈᩣᩅᩴ, ᨿᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩁᩥᨴᩉᩥᩔᨲᩥ;

ᩋᨸᩮᨲᩮᩣ ᨴᨾᩈᨧ᩠ᨧᩮᨶ, ᨶ ᩈᩮᩣ ᨠᩣᩈᩣᩅᨾᩁᩉᨲᩥ᪨

᪉᪇᪀᪨

“ᨿᩮᩣ ᨧ ᩅᨶ᩠ᨲᨠᩈᩣᩅᩔ, ᩈᩦᩃᩮᩈᩩ ᩈᩩᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮᩣ;

ᩏᨸᩮᨲᩮᩣ ᨴᨾᩈᨧ᩠ᨧᩮᨶ, ᩈ ᩅᩮ ᨠᩣᩈᩣᩅᨾᩁᩉᨲᩥ᪨

᪉᪇᪁᪨

“ᩅᩥᨸᨶ᩠ᨶᩈᩦᩃᩮᩣ ᨴᩩᨾ᩠ᨾᩮᨵᩮᩣ, ᨸᩣᨠᨭᩮᩣ ᨠᩣᨾᨠᩣᩁᩥᨿᩮᩣ;

ᩅᩥᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᩔᩩᨠ᩠ᨠᩮᩣ, ᨶ ᩈᩮᩣ ᨠᩣᩈᩣᩅᨾᩁᩉᨲᩥ᪨

᪉᪇᪂᪨

“ᨿᩮᩣ ᨧ ᩈᩦᩃᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᩅᩦᨲᩁᩣᨣᩮᩣ ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮᩣ;

ᩒᨴᩣᨲᨾᨶᩈᩘ᩠ᨠᨸ᩠ᨸᩮᩣ, ᩈ ᩅᩮ ᨠᩣᩈᩣᩅᨾᩁᩉᨲᩥ᪨

៩៥១។

“ឧទ្ធតោ ឧន្នឡោ ពាលោ, សីលំ យស្ស ន វិជ្ជតិ;

ឱទាតកំ អរហតិ, កាសាវំ កិំ ករិស្សតិ។

៩៥២។

“ភិក្ខូ ច ភិក្ខុនិយោ ច, ទុដ្ឋចិត្តា អនាទរា;

តាទិនំ មេត្តចិត្តានំ, និគ្គហិស្សន្តនាគតេ។

៩៥៣។

“សិក្ខាបេន្តាបិ ថេរេហិ, ពាលា ចីវរធារណំ;

ន សុណិស្សន្តិ ទុម្មេធា, បាកដា កាមការិយា។

៩៥៤។

“តេ តថា សិក្ខិតា ពាលា, អញ្ញមញ្ញំ អគារវា;

នាទិយិស្សន្តុបជ្ឈាយេ, ខឡុង្កោ វិយ សារថិំ។

៩៥៥។

“ឯវំ អនាគតទ្ធានំ, បដិបត្តិ ភវិស្សតិ;

ភិក្ខូនំ ភិក្ខុនីនញ្ច, បេត្វា កាលមិស្សន្តិយេ។

៩៧៨។

“បុរា អាគច្ឆតេ ឯតំ, អនាគតំ មហព្ភយំ;

សុព្ពចា ហោថ សខិលា, អញ្ញមញ្ញំ សគារវា។

៩៧៩។

“មេត្តចិត្តា ការុណិកា, ហោថ សីលេសុ សំវុតា;

អារទ្ធវីរិយា បហិតត្តា, និច្ចំ ទឡ្ហបរក្កមា។

៩៨០។

“បមាទំ ភយតោ ទិស្វា, អប្បមាទញ្ច ខេមតោ;

ភាវេថដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ, ផុសន្តា អមតំ បទ”ន្តិ។ – ឥមា គាថា អភាសិ;

តត្ថ កោធនាតិ កុជ្ឈនសីលា។ ភវិស្សន្តិ អនាគតេតិ សម្ពន្ធោ។ កិំ ទេសស្ស កាលេ តទា នាហេសុន្តិ? ន នាហេសុំ។ តទា បន កល្យាណមិត្តពហុលតាយ ឱវាទកេសុ វិញ្ញាបកេសុ សព្រហ្មចារីសុ ពហូសុ វិជ្ជមានេសុ កិលេសេសុ ពលវន្តេសុ បដិសង្ខានពហុលតាយ ច យេភុយ្យេន ភិក្ខូ អក្កោធនា អហេសុំ, អាយតិំ តន្តិបរិយាយេន អតិកោធនា ភវិស្សន្តិ, តស្មា “អនាគតេ”តិ វុត្តំ។ សេសបទេសុបិ ឯសេវ នយោ។ ឧបនាហីតិ អាឃាតវត្ថុសុ អាឃាតស្ស ឧបនយ្ហនសីលា ឧបនាហសម្បយុត្តា វា ឧបនាហី។ តត្ថ បុរិមកាលិកោ ទ្យាបិតោ កោធោ, អបរកាលិកោ ឧបនាហោ។ មក្ខី បលាសិនោ ច តោ កោធា, អនេកក្ខត្តុំ បវត្តោ ឧបនាហោ។ បរេសំ វិជ្ជមានេ គុណេ មក្ខន្តិ បុញ្ញន្តិ, តេសំ វា ឧទកបុញ្ញនិយា វិយ ឧទកស្ស មក្ខោ មក្ខនំ បុញ្ញនំ ឯតេសំ អត្ថីតិ មក្ខី។ អតិមានលក្ខណោ ថម្ភោ ឯតេសំ អត្ថីតិ ថម្ភី។ សឋាតិ អសន្តគុណវិភាវនលក្ខណេន សាឋេយ្យេន សមន្នាគតា។ ឥស្សុកីតិ បរសម្បត្តិខីយនលក្ខណាយ ឥស្សាយ សមន្នាគតា។ នានាវាទាតិ អញ្ញមញ្ញំ វិរុទ្ធវាទា វិរុទ្ធទិដ្ឋិកា, កលហការកា វាតិ អត្ថោ។

អញ្ញាតយាតិកោ ធរេយ្យ, កម្ពុនេ តីរេកោធរាតិ កម្ពុនេ ទុរោកាកេរ សង្ឃមេ្យ អញ្ញាតេត ឲ្យ “ទារេតាតិ, និទ្ទោ”តិ ឲ្យំ យាតិកោ, តតោ ឲ្យ តស្ស ឆ្ករការេក បចត្តិតាយ ឆ្ករិយតីរេកោធរា· លហុកាតិ លហុសកាចា ធបលិ· អករុ ធរេយ្យតិ សង្ឃមេ្យ ការធរហិតា·

អញ្ញាមញ្ញាមការេចាតិ អញ្ញាមញ្ញាម្ហិ អបេក្ខិស្សា, សឈ្ឈេ សព្វត្ថធាតីសុ ធ ករុការេចចិរហិតា· ពាហុ អាគីតធាតិ ទុត្តបេក្ខារា, ចក្ខុយាតា ធ ពាហុ អនេគកាគោសា អត្ថុរាយា · លោរកេតិ សត្តលោរកោ· ខ្សេដ្ឋិស្សត្តត្តាកេតតិ អនាកេត បិតេ កចិស្សន្តិ· សុខេសិតំ ខ្ញុំ ធយ្យត្តិ, សម្ពាសម្មេទ្ធត សុទ្ធ អចិបរីតំ អាគីកល្យាលាគីបេក្ខារេត ខេសិតំ ខ្ញុំ អាកាយសង្ឃយ្យំ· កិលេសិស្សន្តីតិ កិលិដ្ឋ៍ កិលេសទុសិតំ ករិស្សន្តិ, “អាបត្តិ ‘អនាបត្តី’តិ ករុកាបត្តិ ‘លហុកាបត្តី’”តិអាគីតា ទុច្ចរិតសំកិលេសេត អសង្ឃយ្យត សណ្ឋាហុលុយំ ទុបិទុបធយ្យំ បដិក្កិបិស្សន្តិ, ខិខ្ខិសំកិលេសេត ខ្ញុករមក្រោបិ តណ្ហាសំកិលេសេត សំកិលេសិស្សន្តិ មលិតំ ករិស្សន្តិ· ទុម្មតីតិ តិបេញ្ញា· ចុត្តខេព្យាំ កកចតា – “កចិស្សន្តិ, កិក្ខុចេ, កិក្ខុ អនាកាតមទ្ធាតំ...បេ... អភិធម្មកថំ វេទល្លកថំ កនេធន្តា កណ្ហធម្មំ ឧក្កមមាតា ត ពុជ្ឈិស្សន្តី”តិ (អ· និ· ៥·៧៨)·

ក្រុលហឹតាតិ សីលវិក្រុលចិរហិតា ទុស្សីលា, អលជ្ជិនោ ធ· អធ ចា ក្រុលហឹតាតិ ចិតយចារិត្តានិក្រុលោត ហីតា ធម្មចិតយេ អបេកាតញ្ញុនោ· សឈ្ឈមឹម្ហិ សឈ្ឈមឈ្ឈេ ខេចាហរន្តាតិ កនេធន្តា, សឈ្ឈេ ចិតិច្ឆយកធាយ ចត្តយាតាយ សំកិច្ចិ កលាន្តា· ចិសារនាតិ តិព្ភយា បកព្ភា· ពាលចន្តោតិ បក្ខពាលេត ពាលចន្តោ· មុលរាតិ មុលលរា លរចាគីនោ· អស្សុតាចិនោតិ ត សុតចន្តោ, រកចលំ លិកសក្ការសិលោកសត្តិស្សមេត ក្រុលធរា ហុត្វា “ធម្មំ ‘អធម្មោ’តិ, អធម្មញ្ញា ‘ធម្មោ’តិ, ចិតយំ ‘អចិតយោ’តិ, អចិតយញ្ញា ‘ចិតយោ’”តិ ឲ្យំ អត្តនា មធិច្ឆិតមត្ថំ សឈ្ឈមឈ្ឈេបតិដ្ឋបេន្តា ពាលចន្តោ កចិស្សន្តិ·

ក្រុលចន្តោតិ សីលវិក្រុលសម្បន្នា· ខេចាហរន្តា មធាត្ថតោតិ អត្ថានុរូបំ, អចិបរីតត្ថំ “ធម្មំ ‘ធម្មោ’តិ, អធម្មំ ‘អធម្មោ’តិ, ចិតយំ ‘ចិតយោ’តិ អចិតយំ ‘អចិតយោ’”តិ ឲ្យំ ឌីបេន្តា· ទុល្លាលា ខេត កចិស្សន្តីតិ បរិសាយំ អលជ្ជុស្សន្នតាយ ពាលចិរហិតា ខេត កចិស្សន្តិ, ខេតសំ ចចតំ ត តិដ្ឋិស្សតិ· ហិរីមតា អនត្តិកាតិ ហិរីមន្តោ រកនធិ អនត្តិកា· ខេត ហិ ធម្មេត ចត្តំ សមត្តាបិ បិបឌិក្រុច្ឆតាយ អប្បកិច្ចតាយ ធ រកហិចិ ចិនោទធំ អកខោន្តា អត្តនោ ចាធំ បតិដ្ឋាបេតុំ ត ចាយមន្តា និដ្ឋាចិកម្មំ ចា អធិដ្ឋាតំ ចា អកត្វា តុលហ្យេហោន្តិ·

រជតត្តិ រុបិយំ, ខេតត កហាបណលោហមាសកាគីតម្បិ សង្កហោ ឥដ្ឋខេត្តោ· ជាតរូបត្តិ សុចណ្ណំ, ខេតត មណិមុត្តាគីតម្បិ សង្កហោ ឥដ្ឋខេត្តោ· ចា-សទ្ទោ សមុច្ចយខេត្ថ “អបតា ចា”តិអាគីសុ (អ· និ· ៣·៦៣; ៥·៦៦; ឧតិវុ· ៤០) ចិយ· “រជតជាតរូបញ្ញា”តិ ចា បាខេធា· ខេលត្តត្តិ មត្ថ បុព្វណ្ណាបរណ្ណំ រុហតិ, តំ ខេលត្តំ· តធត្តំ អកតភូមិភាគោ ចត្ថុ· អខេជ្ជអកត្តិ ឲ្យជ្ជអកា តាយ អជាខេមធ, ខេត ធខេបត្វា អចខេសសា បសុជាតី អជា តាយ· អខេជ្ជអកក្កុហរេណោតេច ខេហត្វ កោយហិំសាគីតម្បិ សង្កហោ កខេតា· ទាសិទាសញ្ញាតិ ទាសិខេយា ធ ទាសេ ធ· ទុខេម្មធាតិ អចិទ្ធសុខេតា , កម្បិយាកម្បិយំ សារុប្បាសារុប្បំ អជាតន្តា អត្តខេតា អត្ថាយ សាគីយិស្សន្តិ សម្បជិច្ឆិស្សន្តិ·

ខ្ញុន្សាតសម្ពីត្តនោតិ បខេរ ខេហដ្ឋខេតា កត្វា ឆ្ករលោកតចិត្តា, អត្តន្សាយិតព្ពដ្ឋានេតបិ ចា ខ្ញុន្សាតសីលា· ពាលាតិ ទុច្ចិត្តិតចិត្តតាគីតា ពាលលក្ខណោត សមន្នាកតា, តខេតា ឲ្យ សីលេសុ អសមាហិតា ចតុបារិសុទ្ធិសីលេសុ ត សមាហិតចិត្តា· ខ្ញុត្តជ្ជអាតិ, សម្បុស្សិតតុច្ឆយាតា· ចិចរិស្សន្តីតិ មាតន្ទជំ ខ្ញុក្កិបិត្វា ចិចរិស្សន្តិ· កលហាភិរតា មកាតិ សារម្ភពាហុលតាយ ករលុត្តរិយបសុតា កលខេហ ឲ្យ អភិរតា

យាបនីសា យិកា ចិយ អត្ថហិតាបេក្ខា ឈានេន សមាហិតា ឧក្កុដ្ឋលចិតេហនបរាតិ អត្ថោ។

ឧទ្ធតាតិ ឧទ្ធច្ចេន សមន្នាគតា ចិត្តេកគ្គតារហិតា។ តិលចីវរបរិទ្ទតាតិ អកប្បិយរជនរត្តេន តិលចណ្ណេន ចីវរេន បរិទ្ទតា, តាទិសំ ចីវរំ និវាសេត្វា ចេវ បារុបិត្វា ច ចីវរលោលា។ កុហាតិ សាមន្តជប្បនាទិនា កុហនេន កុហកា, អសន្តគុណសម្ភាវនិច្ឆាយ លោហន្ត្យា កត្វា បវេសំ ចិម្បាបយា។ ឆន្ទាតិ លោភេន មានេន ច ឆន្ទមានសា គព្ពិតអហង្កា។ លបតិ លបនកា កុហនចុត្តិកា, បសន្នមានេសហិ មនុស្សេហិ “កេន, ភន្តេ, អយ្យស្ស អត្ថោ”តិ បច្ចយទាយកានំ ចាបនកា, បយុត្តចាចាចេសន, តិប្បសិកតាចេសន ច បច្ចយត្ថំ លបកាតិ វា អត្ថោ។ សិង្គីតិ “តត្ថ កតមំ សិង្គំ? យំ សិង្គំ សិង្គារតា ចាតុរតា ចាតុរិយំ បរិក្ខត្តតា បារិក្ខត្តិយំ”ន្តិ (វិភ· ៨៥៤) ឯវំ វុត្តេហិ សិង្គសទិសេហិ បាកដកិលេសេហិ សមន្នាគតា, សិង្គារចរិតាតិ អត្ថោ។ “អរិយា ចិយា”តិ ឯតំ “កុហា”តិ ឯតស្សេវ អត្ថទស្សនំ។ កុហកាតព្ពអរិយាតមិច ធិតកាធំ ទស្សេន្តា អរិយា ចិយ ចិចរន្តីតិ អាហ។

នេលសណ្ឌហីតិ និត្តោកនេលេន វា ឧកកនេលេន វា ខ្វសណ្ឌិតេហិ។ ចបលាតិ កាយមណ្ឌនបរិក្ខារមណ្ឌនាទិនា ចាបល្លេន យុត្តា។ អជ្ញាតក្លិកាតិ អលង្ការជ្ញានេន អជ្ញាតនេត្តា។ រទិយាយ គមិស្សន្តីតិ កិច្ចាចរិយាយ កុល្ហបង្គមនាបទេសេហិ, មហារច្ឆាយ ត្ថនេតា ចិនេតា ច បរិត្តមិស្សន្តិ។ ទត្តចណ្ណិកបារុតាតិ ទត្តចណ្ណេត្តេន ចីវរេន បារុតសរីរា។

អនោគុត្តិ អនិគ្គហិតត្តា។ ចិបុត្តហីតិ អរិយេហិ។ វុត្តន្តិ គហិយរជនេន វុត្តំ រត្តំ, អហតត្តានំ ត្បន្ធនីនំ ចិណ្ណតាយ អនហន្ធនំ និគ្គហិស្សន្តិ គាមាចំ។ គន្ធា? ខ្វតាតេហុ សមុដ្ឋិតា រោធំ អាបន្នា។ ទត្តចណ្ណបារុតស្ស ហិ ត្បនំ ការណចនំ។ តេ ហិ សេតកំ សម្បទេត្វា “សទ្ធេន សទ្ធាំ សេតកេ កហិតេ លិង្គបរិច្ចាគកា ឯច សិយា”តិ ទត្តចណ្ណំ បារុបន្តិ។

លិកកាយាតិ លិកកិន្ទា។ កិច្ចាចរិយាបុបិ លោកសម្ពោធេតា កុសីតា។ សយោធធំ កាតុំ ចិត្តស្ស ឧស្សាហាភាវេន ហីនចីរិយា។ កិន្នត្តាតិ, កិលមន្តា, ចតុបច្ចេសុ ចសិតុំ កិន្នត្តា កិលន្តចិត្តាតិ អត្ថោ។ កាយនេត្តសុតិ កាយត្ថសេតាសេនសុ កាយសមីបេសុ សេតាសេនសុ, កាយទ្វារេសុ វា សេតាសេនសុ។ ចសិស្សេតិ ចសិស្សន្តិ។

តេ តេច អនុសិក្ខន្តាតិ យេ យេ មិច្ឆាទិដ្ឋិចបយោគេន លទ្ធលិកា, តេ តេ ឯច បុគ្គលេ អនុសិក្ខន្តា ភវិស្សន្តិ។ ភវិស្សន្តីតិ សម្បិ តេ ចិយ មិច្ឆាទិដ្ឋិចេន លិកំ ឧប្បាទេត្វា រាជកុលាទីនិ សេចន្តា បរិត្តមិស្សន្តិ។ “ភវិស្សន្តី”តិ វា បាឋោ, សេចិស្សន្តីតិ អត្ថោ។ អសំយតាតិ សីលសំយមរហិតា។

យេ យេ អលិកិនោ លិកត្តិ យេ យេ កិច្ចំ មិច្ឆាទិដ្ឋិចបរិចជ្ជនេន អប្បបុញ្ញតាយ ច លិកស្ស បច្ចយស្ស ន លិកិនោ, តេ បុជ្ជា បូជនិយា បសំសា តទា អនាគតេ កាលេ ន ភវិស្សន្តិ។ បុរេបសេលបិ តេ ទីនេតិ ទីតិសម្បត្តាយ ទីរេ បុរេ បេរសេលបិ តេ កិច្ចំ ន សេចិស្សន្តិ, តទា អនាគតេ តេ លិកិនោ លិកកាយាច កិច្ចតិ អត្ថោ។

យិលក្ខុនេត់ ទត្តិ កាលកណ្ណកទេតេត ទត្ថិ៍ សយាសបទតេញ្ញាំ, កាឆាឃុលត្ថំ សាត្មតាសិកតិត្ថេសោ៍ កទេហត្ថា សកំ ឆនត្តិ អត្ថុទោតា ឆនក្ខតំ កាយាចំ ឌិក្ខណ្ណត្តា៍ សាសទត បត្ថាឌិតាតតិក្បាកាយាទេចា ឆទេខា តាយ៍ ពិត្តិឃាត់ ឆដំ ទេកទិតិ ទេកទិ សញ្ញាបុត្តិឃកាចំ បដិខាតត្តា ឲចទំ ពិត្តិឃាត់ ទេសពចត្តិកាត់ ឆនក្ខតំ អចខាតកំ ទេសពចត្តំ ឆាទេសឃ្សត្តិ៍

អកាទទេចាឆ កាយាទេចតិ អទហត្តដក្ខទេត កាយាទេច អកាទទេចា អពហុយាត់ ពខា អតាកទេត ទេពសំ កចិស្សតិ៍ បដិសង្ខា ឆ កាយាទេចតិ "បដិសង្ខា ឃោតិសោ ខីចរំ បដិសេចាមី"តិអាឌិតា (ឃ៍ តិ៍ ១·១៧; អ៍ តិ៍ ៩·៦៥) តទេឃត បច្ចទេចក្ខុលាយត្តយ្យិ កាយាចបទិកោទេក ត កចិស្សតិ៍

កាយាចំ ឆាទទេត្តត កាយាចំ ពាហុយាទេតត "ក្ខច្ចទិតទោតា ឌួទយិតត្តា"ត្តិ កាយាចស្ស កាក្ខាពត្តាកាទេច លេត្តូត្តខាពកយុកាហទេត្តា "អភិក្ខតស្ស ក្ខទេក្ខុតា"តិអាឌិយាហ៍ ពត្ថ សល្លចិដ្ឋស្សាតិ បុត្តុតា សចិសេត សទេល្លត ចិដ្ឋស្ស, ពទេតា ឲច យហតា ក្ខទេក្ខុត អភិក្ខតស្ស៍ ទុប្បទេតាតិ សទិទចិកាទំ អាបដ្ឋទេតា៍ យហាទឈាទាតិ សទិទឌីចិទេតាឃុ តិទទេបក្ខុតាឃ កិម្ចា កាក្ខតទា បដិសង្ខា អទេណ្ណាហិ អចិត្តិឃា ចិត្តាយទេត្តត បចទេត្តតំ អសក្កុទេលឃ្យា លេត្តូត្តយហាតាកាស្សអាសិ, អទេហាសិ៍ លេត្តូត្តតាកទាខកាទេល ហិ ទេពាឌិសទេត្តា ទេសាល្បត្តទេទត តាយ ទេតសាទេគត បដិច្ឆត្តខាទេតផត្តា ចិសបីទេតត សទេល្លត ចិទេដ្ឋ យហតា ក្ខទេក្ខុត អភិក្ខទេតា ពំ កទេហត្តា បទិទេកហិតំ កាយាចំ ឌិដ្ឋា "អយំ អទិយដ្ឋទេខត បដិច្ឆទេត្តា, ត យឃា ហិសិតទេត្ថា"តិ ពត្ថ ទេយត្តចិត្តទេយច បច្ចបដ្ឋទេបត្តា ត្តបទិឆយ្ចំ ទេទទេសសិ៍ ឃឆាហ –

"សយប្បិទេតា បុត្តុសទេល្លត តាទេកា,

អដ្ឋូ ចិទេត្តា លុត្តកយណ្ណាភាសិ;

កិយត្តឃំ កិស្ស ចា សយ្ចូ ទេហត្យ,

យយំ ចឌឹ កស្ស ចាឃំ បទេឃាទេកា"តិអាឌិ៍ (ខា៍ ១·១៩·១៦៣);

ត្ថាយយត្តំ ខទេស្សទេត្តា ទេឆទេទា "លេត្តូទេត្តា ហឹ"តិអាឌិយាហ៍ ពត្ថ ឃុទត្តំ អទហត្តដត្តិ ទេសាល្បត្តទេទត បទិទេកហិតកាយាចំ សត្តាឃាហ៍ អកលឹតិ អកាសិ៍ កាឆាតិ កាឆាទេឃា៍ កទេខាតិ លេត្តូទេត្តា តាកទាខា៍ អទេត្តាបសំហិតាតិ អត្ថសត្តិស្សិតា ហិតា, ហិតឃុត្តាតិ អទេត្ថា៍

លេត្តូត្តតាកទាទេខត ចុត្តកាឆាឃុ អតិក្កសាទេចាតិ ទាកាឌឹហិ កសាទេចហិ កសាទេចា, បទិទេកហិស្សតីតិ តិចាសតបិទុបតអត្ថុទលាចទេសត បទិក្ខូឌ្ឋិស្សតិ៍ "បទិឆស្សតី"តិ ចា បិទេផា៍ អទេបទេតា ខយសទេច្ចតាតិ ត្តាត្តិឃខទេយត ទេចច បទយត្ថសច្ចបក្ខុទេកត ចឌឹសទេច្ចត ឆ អទេបទេតា,

ចិឃុត្តោ បរិច្ចត្តោតិ អត្ថោ។ ត ឞោតិ ឞោ ឲចន្ទបេ បុក្កលេ កាឞាចិ បរិឝហិតុំ តារហតិ។

ចត្តកាឞាចឞ្សាតិ ចត្ថហិ យក្កេហិ ចត្តកាឞារចា ឈដ្ឋិតកាឞារចា បហិតកាឞារចា អឞ្ស ករចឃ្សាតិ អត្ថោ។ ឞីលេឃ្មតិ ចត្ថបរិទុទ្ធិឞីលេឞុ។ ឞុឞមាហិតោតិ ឞុដ្ឋុ ឞមាហិតោ។ ក្ហបោតាតិ ត្ថត្រេឃឝយត ចេច ទុត្តប្បកាពេរត ឞចេ្ចត ច ក្ហបកោតា ឞយត្តកោតា។ ឞ ចេតិ ឞោ ឲចន្ទបេ បុក្កលេ តំ កត្តកាឞាចចត្តុំ ឲកាឞត្តត អរហតីតិ អត្ថោ។

ចិបត្តឞីលេតិ កិត្តឞីលេ។ ទុបេ្ចាតិ តិប្បញ្ញោ ឞីលចិឞោធតបញ្ញាឃ ចិរហិតោ។ បរិកឌេតិ "ទុឞ្សីលេ អឃ"ត្តិ បរិកឌេ បកាឞោ, ចិក្កិត្តិត្រេឃតាឃ ចា បរិកឌេ បរិកដិត្រេឃាតិ អត្ថោ។ កាឃកាទិឃាតិ កិត្តឞុចរតាឃ ឃឌិច្ចិតការកោ, កាឃឞ្ស ចា ឃារឞ្ស ឃចាកាឃកកលិឃោ។ ចិច្ចត្តចិត្តោតិ ទ្សបឌឹឞុ ចិឞឃេឞុ ចិក្កិត្តចិត្តោ។ តិឞ្សក្កោតិ អឞុក្កោ ឞុក្កឝបេ្ទហិតោ ហិឞោត្តប្បចិចឌ្ឌិតោ, ក្សឞលឝប្ទឞប្បានទិតាឞុក្កទហិតោ ចា។

ចិតរាកោតិ ចិកតច្ឆត្តរាកោ។ ឱ្ឌាតបត្តក្កេបោតិ ឞុចិឞុទ្ធបេតាចិតក្កោ, អតាចិលឞក្កេបោ ចា។

កាឞាចំ កំ ករិឞ្សតីតិ ឃឞ្ស ឞីលំ តត្ថិ, តឞ្ស កាឞាចំ កំ តាឃ បឃោជតំ ឞាធេឞ្សតិ, ចិត្តកតឞឌឹឞំ តឞ្ស បត្តិតលិក្កត្តិ អត្ថោ។

ទ្ធុ ចិត្តោតិ រាកាទីឌោឞេហិ ទ្វេឞិតចិត្តោ។ អតាឌរោតិ ឞត្ថុទិ ឝបេ្ទ អញ្ញាឃញ្ញច្ប អាឌរទហិតោ អការចោ។ តាឌីតំ ឃេត្តចិត្តាតត្តិ ឃេត្តាកាចតាឃ ឞប្បយុត្តហឌឃេ តោតេច អរហត្តាឌិកឃេត ត្ថទ្ធុឌឹឞុ តាឌិកាចប្បេត្ត ក្ហូអារក្សលោ។ ក្ហបឃោកេត្ត ហិ ត្ថកំ ឞាឃិចចតំ តិក្កហិប្បឞ្សត្តីតិ "ឞីលាទីឞប្បេត្តេ ឌិដ្ឋា តេ ឞម្មាឞច្ចត្តា ចិបត្តឞីលេ អឞេក្រ ពហុំ យញ្ញិឞ្សត្តី"តិ អត្ថតិ អការចករេត ឃចា តេ ក្ហូត្តោឡ្ហា បក្កមិឞ្សត្តិ, តចា ឝាឌីឞ្សត្តីតិ អត្ថោ។

ឞិក្ការបត្តាឞីតិ ឞិក្កាបិឃមាតាឞិ។ កម្ពេត្ត ហិ អឃំ កក្ខតិតេ្ថឞោ។ ឝេឌទេហីតិ អត្ថតោ អាចរិឃុបជ្ឈាឃេហិ។ ឌីចរឌារលាត្តិ ត្ថកំ ឞយលាបដិបត្តិឃា តិឝឞ្សតឃត្តុំ, តប្ថា "ឲចំ តេ អភិក្កមិតព្ពំ, ឲចំ តេ បដិក្កមិតព្ព"ត្តិអាឌិតា (អ។ តិ។ ១។១១១) ឞិក្កាបិឃមាតាឞីតិ អត្ថោ។ ត ឞុហិឞ្សត្តីតិ ឱ្ឌចាឌំ ត កហិឞ្សត្តិ។

តេ តចា ឞិក្ខិតា ឝាលេតិ តេ អត្តុឝាលេ អាចរិឃុបជ្ឈាឃេហិ ឞិក្កាបិឃមាតាឞិ អតាឌរតាឃ អឞិក្កិតាតិ។ តាឌិឃិឞ្សត្តុបជ្ឈាឃេតិ ក្ហូបជ្ឈាឃេ អាចរិឃេ ច អាឌេ ត ពកោត្តិ, តេឞំ អតុឞាឞតិឃំ ត ហិដ្ឋុត្តិ។ ឃចា កិំ? ឈព្ហុត្តោ ចិឃ ឞារឌិ ឃចា ឈព្ហុត្តោ ទ្ធុឞ្សា អឞ្សឌឃកំ តាឌិឃតិ ត តឞ្ស ក្ហូបឌេឞ ហិដ្ឋុតិ, ឲចំ តេបិ ក្ហូបជ្ឈាឃាចរិឃេ ត កាឃត្តិ ត ឞារជ្ជត្តីតិ អត្ថោ។

"ឲច"ត្តិអាឌិ ទុត្តឞ្សចត្តុឞ្ស តិកមតំ។ តត្ថ ឲចត្តិ ទុត្តប្បកាពេត។ អតាកតត្ថាតត្តិ អតាកតឃត្ថាតំ, អតាកតេ កាលេតិ អត្ថោ។ តំឃេច

សង្ខេបតោ ទស្សេន្តោ “បត្តេ កាលម្ហិ បច្ឆិមេ”តិ អាហ។ តត្ថ កតមោ បច្ឆិមកាលោ? “តតិយសង្គីតិតោ បដ្ឋាយ បច្ឆិមកាលោ”តិ កេចិ, តំ ឯកេ ភាតុជាតន្តិ។ សាវកស្ស ហិ បញ្ញាយុគានិ វិមុត្តិយុគំ, សមាធិយុគំ, សីលយុគំ, សុតយុគំ, ទានយុគន្តិ។ តេសុ បឋមំ វិមុត្តិយុគំ, តស្មិំ អន្តរហិតេ សមាធិយុគំ វត្តតិ, តស្មិម្បិ អន្តរហិតេ សីលយុគំ វត្តតិ, តស្មិម្បិ អន្តរហិតេ សុតយុគំ វត្តតេវ។ អបរិសុទ្ធសីលោ ហិ ឯកទេសេន បរិយត្តិពាហុសច្ចំ បគ្គយ្ហ តិដ្ឋតិ លោកាទិកាយតាយ។ យទា បន មាតិកាបរិយោសានា បរិយត្តិ សព្ពសោ អន្តរធាយតិ, តទា បដ្ឋាយ លិង្គមត្តមេវ អវសិស្សតិ, តទា យថា តថា ធនំ សំហរិត្វា ទានមុខេន វិស្សជ្ជេន្តិ, សា កិរ តេសំ ចរិយា សម្មាបដិបត្តិ។ តត្ថ សុតយុគតោ បដ្ឋាយ បច្ឆិមកាលោ, “សីលយុគតោ បដ្ឋាយា”តិ អបរេ។

ឯវំ ថេរោ បច្ឆិមេ កាលេ ឧប្បជ្ជនកំ មហាភយំ ទស្សេត្វា បុន តត្ថ សត្តិបតិតកិច្ចំ ឱវាទំ ទេន្តោ “បុរា អាគច្ឆតេ”តិអាទិកា តិស្សោ គាថា អកាសិ។ តត្ថ បុរា អាគច្ឆតេ ឯតន្តិ ឯតំ មយា តុម្ហាកំ វុត្តំ បដិបត្តិអន្តរាយករំ អនាគតំ មហាភយំ អាគច្ឆតិ បុរា, យាវ អាគមិស្សតិ, តាវទេវាតិ អត្ថោ។ សុព្ពចាតិ វចនក្ខមា សោវចស្សការកេហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតា, គរុំ អនុសាសនិយោ បទក្ខិណគ្គាហិនោ ហោថាតិ អត្ថោ។ សខិលាតិ មុទុហទយា។

មេត្តចិត្តាតិ សព្ពសត្តេសុ ហិតូបសំហារលក្ខណាយ មេត្តាយ សម្បយុត្តចិត្តា។ ការុណិកាតិ ករុណាយ និយុត្តា បរេសំ ទុក្ខាបនយនាការវុត្តិយា ករុណាយ សមន្នាគតា។ អារទ្ធវីរិយាតិ អកុសលានំ បហានាយ កុសលានំ ឧបសម្បទាយ បគ្គហិតវីរិយា។ បហិតត្តាតិ និព្ពានំ បដិបេសិតចិត្តា។ និច្ចន្តិ សព្ពកាលំ។ ទឡ្ហបរក្កមាតិ ថិរវីរិយា។

បមាទន្តិ បមជ្ជនំ, កុសលានំ ធម្មានំ អននុដ្ឋានំ, អកុសលេសុ ច ធម្មេសុ ចិត្តវោស្សគ្គោ។ វុត្តញ្ហិ–

“តត្ថ កតមោ បមាទោ? កាយទុច្ចរិតេ វា វចីទុច្ចរិតេ វា មនោទុច្ចរិតេ វា បញ្ចសុ វា កាមគុណេសុ ចិត្តស្ស វោស្សគ្គោ វោស្សគ្គានុប្បទានំ, កុសលានំ ធម្មានំ ភាវនាយ អសក្កច្ចកិរិយតា”តិអាទិ (វិភ។ ៨១០)។

អប្បមាទន្តិ អប្បមជ្ជនំ, សោ បមាទស្ស បដិបក្ខតោ វេទិតព្ពោ។ អត្ថតោ ហិ អប្បមាទោ នាម សតិយា អវិប្បវាសោ, ឧបដ្ឋិតាយ សតិយា ឯវ ចេតំ នាមំ។ អយញ្ហេត្ថ អត្ថោ – យស្មា បមាទមូលកា សព្ពេ អនត្ថា, អប្បមាទមូលកា ច សព្ពេ អត្ថា, តស្មា បមាទំ ភយតោ ឧបទ្ទវតោ ទិស្វា អប្បមាទញ្ច ខេមតោ អនុបទ្ទវតោ ទិស្វា អប្បមាទបដិបត្តិយា សិខាប្បត្តំ សីលាទិក្ខន្ធត្តយសង្គហំ សម្មាទិដ្ឋិអាទិកំ អដ្ឋន្នំ អង្គានំ វសេន អដ្ឋង្គិកំ អរិយមគ្គំ ភាវេថ, អមតំ និព្ពានំ ផុសន្តា សច្ឆិករោន្តា អត្តនោ សន្តានេ ឧប្បាទេថ, ទស្សនមគ្គមេវ អដ្ឋត្វា ឧបរិ តិណ្ណំ មគ្គានំ ឧប្បាទនវសេន វឌ្ឍេថ, ឯវំ វោ អប្បមាទការិតា សិខាប្បត្តា ភវិស្សតីតិ។

ឯវំ ថេរោ សម្បត្តបរិសំ ឱវទតិ។ ឥមា ឯវ ចិរស្ស ថេរស្ស អញ្ញាព្យាករណគាថា អហេសុន្តិ។

ឞុស្សទេវ្ទកាទាចណ្ណតា គិដ្ឋិតា។

១។ សារិបុត្តទេវ្ទកាទាចណ្ណតា

ឃទាចារឹឃទាសទោតាតិអាឌិកា អាឃស្មទោតា សារិបុត្តទេវ្ទរស្ស កាទា។ តស្ស អាឃស្មទោតា យហាទេយាក្កល្លាភទេវ្ទរស្ស ឌ ចត្វ ឲចំ ទេចឌិតត្ថំ – អតីទេ ទ្ពទោតា សតសហស្សកប្បាឌិទេក អសទ្ខេយ្យយត្វទេក អាឃស្មា សារិបុទេត្តា ថ្រាហ្មណមហាសាលកុទេល គិព្ពត្តិ, ភាទេយត ឞទេឥយាណទេចា ភាយ អទោហារិ។ យហាទេយាក្កល្លាទេភា កហបតិយហាសាលកុទេល គិព្ពត្តិ, ភាទេយត សិរិចឌ្ឍកុមារ្ទិកោ ភាយ អទោហារិ។ ទេត ដ្ឋទេកាបិ សហបំសុកីឡិអកសហាឃា អទោហសុំ។ ទេតស្វ ឞទេឥយាណទេចា បិតុ អច្ចទេឃត កុលសត្តកំ ឆត់ បដិបជ្ជិត្វា ឲកឌិចសំ ទេទោហាកទោតា ចិទេត្តសិ – "ទ្ពទេយសំ សត្តាតំ យទេលំ ភាយ ឲកត្តិកំ, តស្មា យឃា ឲកំ បព្ពជ្ជំ ដ្ឋបកត្វា ទេយាក្ខយទេក្ក កទេចសិតព្វា"តិ សហាឃំ ដ្ឋបសទ្ដយិត្វា, "សម្ម, អហំ បព្ពជិតុកាទេយា, កិំ ត្វំ បព្ពជិតុំ សក្ខិស្សសី"តិ ចត្វា ទេតភ "ភ សក្ខិស្សាយី"តិ ចុទេត្ត "ទេហាតុ អហទេយច បព្ពជិស្សាយី"តិ ទេតភទោទ្វារារាគិ ចិចទ្វាទេបត្វា កបណទ្ឌិកាឌីតំ យហាគាតំ ឥត្វា បព្ពតបាឌំ កត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិ។ តស្ស បព្ពជ្ជំ អនុបព្ពជិតា ចតុសត្តតិសហស្សយត្តា ថ្រាហ្មណបុត្តា អទោហសុំ។ ទេសា បញ្ច អភិញ្ញាទេយា អដ្ឋ ច សយាបត្តិទេយា គិព្ពត្តេត្វា ទេតសយ្បិ ឌដិលាតំ កសិណបរិកម្មំ អាចិក្ខិ។ ទេតបិ សទេព្វ បញ្ចាភិញ្ញា អដ្ឋ សយាបត្តិទេយា គិព្ពត្តេសុំ។

ទេតភ សយទេយត អទោភាយឥស្សី ភាយ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ទលាទេក ដ្ឋប្បជ្ជិត្វា បចត្តិតចទេឆយ្ចទេក្កា សទេត្ត សំសារទេហាឈទោតា តារេត្វា ឲកឌិចសំ "សទេឥតាបសស្ស ច អទេត្តចាសិកាភញ្ចា សដ្ដហំ ករិស្សាយី"តិ ឲទេកា អត្តិទេយា បត្តចីចទេយាគាឃ អាកាទេសត កត្វា "ព្យុទ្ធកាចំ ទេយ ឌាភាតុ"តិ តាបសស្ស បស្សត្តទេស្សច អាកាសទោតា ឱតរិត្វា បថចិយំ បតិដ្ឋាសិ។ សទេឥតាបទេសា សត្វ សរីទេរ យហាបុរិសលក្ខណាតិ ដ្ឋបធារទេត្វា "សព្ពញ្ញុព្ពទ្ធោទេយចាឃ"ត្តិ គិដ្ឋំ កត្វា បច្ចុក្កយតំ កត្វា អាសតំ បញ្ញាទេបត្វា អឌាសិ។ គិសីឌិ ភកចា បញ្ញាទេត្ត អាសទេភ។ សទេឥតាបទេសា សត្វ សត្តិទេក ឲកយត្តំ គិសីឌិ។

តស្មិំ សយទេយ តស្ស អទេត្តចាសិកា ចតុសត្តតិសហស្សយត្តា ឌដិលា បណីតបណីតាតិ ឱឌចត្តាតិ ផលាផលាតិ កទេហត្វា អាកតា សត្វារំ ជិស្វា សទ្ឋាតប្បសាឌា អត្តទេភា អាចរិយស្ស ច សត្វ ច គិសិត្តាការំ ឱទេលាទេកត្វា, "អាចរិយ, យយំ បុទេព្ព 'តុទេយត្តា យហត្តតទេរា ទេកាចិ គត្ថី'តិ ចិចរាយ, អយំ បត បុរិទេសា តុទេយត្តា យហត្តតទេរា យទេញ្ញា"តិ អាហំសុ។ "កិំ ចទេឥច, តាតា? សាសទេបត ឥទ្ធិ អដ្ឋសដ្ឋិទេយាឌតសតសហស្សុទេព្វធំ សិទេតរុំ សយំ កាតុំ ទ្ពច្ឆច? សព្ពញ្ញុទ្ទេក្ត យំ តុល្យំ យា ករិត្វា"តិ។ អថ ទេត តាបសា អាចរិយស្ស ចចតំ សុត្វា "ឃាច យហា ចតាយំ បុរិសុត្តទេយា"តិ សទេព្វច បាទេឥសុ គិបតិត្វា សត្វារំ ចន្ទិំសុ។

អថ ទេត អាចរិទេយា អាហ – "តាតា, សត្វ អនុច្ឆចិទេកា ទេភា ទេឥយ្យឥទេយ្យា គត្វិ, សត្វា ច ភិក្ខាចារទេចលាយ ទ្ពឆាកទោតា, ហន្ទ យយំ ទេឥយ្យឥយ្យំ ឃទាពលំ ឥស្សាយ។ តុទេយត្តា យំ យំ បណីតំ ផលាផលំ អាកតំ, តំ តំ អាហទេថា"តិ អាហរាទេបត្វា ហទេត្វ ទេធាចិត្វា សយំ តទាកតស្ស បទេត្ត បតិដ្ឋាទេបសិ។ សត្វារា ច ផលាផទេល បដិក្កហិតមត្តេ ទេឥចតា ឌិព្ពោជំ បក្ខិបិសុ។ តាបទេសា ដ្ឋឥកម្បិ សយំទេយច

បរិស្សាវេត្វា អទាសិ។ តតោ ភោជនកិច្ចំ និដ្ឋាបេត្វា សត្ថរិ និសិន្នេ សព្វេ អន្តេវាសិកេ បក្កោសិត្វា សត្ថុ សន្តិកេ សារណីយំ កថំ កថេន្តោ និសីទិ។ សត្ថា “ទ្វេ អគ្គសាវកា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិំ អាគច្ឆន្តូ”តិ ចិន្តេសិ។ តេ សត្ថុ ចិត្តំ ញត្វា តាវទេវ សតសហស្សខីណាសវបរិវារា អគ្គសាវកា អាគន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ។

តតោ សរទតាបសោ អន្តេវាសិកេ អាមន្តេសិ – “តាតា, សត្ថុ ភិក្ខុសង្ឃស្ស ច បុប្ផាសនេន បូជា កាតព្វា, តស្មា បុប្ផានិ អាហរថា”តិ។ តេ តាវទេវ ឥទ្ធិយា វណ្ណគន្ធសម្បន្នានិ បុប្ផានិ អាហរិត្វា ពុទ្ធស្ស យោជនប្បមាណំ បុប្ផាសនំ បញ្ញាបេសុំ, ឧភិន្នំ អគ្គសាវកានំ តិគាវុតំ, សេសភិក្ខូនំ អឌ្ឍយោជនិកាទិភេទំ, សង្ឃនវកស្ស ឧសភមត្តំ បញ្ញាបេសុំ។ ឯវំ តេសុ បញ្ញត្តេសុ អាសនេសុ សរទតាបសោ តថាគតស្ស បុរតោ អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ ឋិតោ – “ភន្តេ, មយ្ហំ អនុគ្គហត្ថាយ ឥមំ បុប្ផាសនំ អភិរុហថា”តិ អាហ។ និសីទិ ភគវា បុប្ផាសនេ។ សត្ថរិ និសិន្នេ ទ្វេ អគ្គសាវកា សេសភិក្ខូ ច អត្តនោ អត្តនោ បត្តាសនេ និសីទិំសុ។ សត្ថា “តេសំ មហប្ផលំ ហោតូ”តិ និរោធំ សមាបជ្ជិ។ សត្ថុ សមាបន្នភាវំ ញត្វា ទ្វេ អគ្គសាវកាបិ សេសភិក្ខូបិ និរោធំ សមាបជ្ជិំសុ។ តាបសោ សត្តាហំ និរន្តរំ បុប្ផច្ឆត្តំ ធារេន្តោ អដ្ឋាសិ។ ឥតរេ បន វនមូលផលាផលំ បរិភុញ្ជិត្វា សេសកាលេ អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហអដ្ឋំសុ។

សត្ថា សត្តាហស្ស អច្ចយេន និរោធា វុដ្ឋាយ អគ្គសាវកំ និសភត្ថេរំ អាមន្តេសិ – “តាបសានំ បុប្ផាសនានុមោទនំ ករោហី”តិ។ ថេរោ សាវកបារមីញាណេ ឋត្វា តេសំ បុប្ផាសនានុមោទនំ អកាសិ។ តស្ស ទេសនាវសានេ សត្ថា ទុតិយំ អគ្គសាវកំ អនោមត្ថេរំ អាមន្តេសិ – “ត្វម្បិ ឥមេសំ ធម្មំ ទេសេហី”តិ។ សោបិ តេបិដកំ ពុទ្ធវចនំ សម្មសិត្វា តេសំ ធម្មំ កថេសិ។ ទ្វិន្នម្បិ ទេសនាយ ឯកស្សាបិ ធម្មាភិសមយោ នាហោសិ។ អថ សត្ថា ពុទ្ធវិសយេ ឋត្វា ធម្មទេសនំ អារភិ។ ទេសនាវសានេ ឋបេត្វា សរទតាបសំ អវសេសា សព្វេបិ ចតុសត្តតិសហស្សជដិលា អរហត្តំ បាបុណិំសុ។ សត្ថា “ឯថ, ភិក្ខវោ”តិ ហត្ថំ បសារេសិ។ តេ តាវទេវ អន្តរហិតតាបសវេសា អដ្ឋបរិក្ខារធរា សដ្ឋិវស្សិកត្ថេរា វិយ អហេសុំ។

សរទតាបសោ បន “អហោ វតាហម្បិ អយំ និសភត្ថេរោ វិយ អនាគតេ ឯកស្ស ពុទ្ធស្ស អគ្គសាវកោ ភវេយ្យ”ន្តិ សត្ថុ ទេសនាកាលេ ឧប្បន្នបរិវិតក្កតាយ អញ្ញវិហិតោ ហុត្វា មគ្គផលានិ បដិវិជ្ឈិតុំ នាសក្ខិ។ អថ តថាគតំ វន្ទិត្វា តថា បណិធានំ អកាសិ។ សត្ថាបិស្ស អនន្តរាយេន សមិជ្ឈនភាវំ ទិស្វា – “ឥតោ ត្វំ កប្បសតសហស្សាធិកំ ឯកំ អសង្ខេយ្យំ អតិក្កមិត្វា គោតមស្ស នាម សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អគ្គសាវកោ សារិបុត្តោ នាម ភវិស្សសី”តិ ព្យាករិត្វា ធម្មកថំ វត្វា ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ អាកាសំ បក្ខន្ទិ។

សរទតាបសោបិ សហាយកស្ស សិរិវឌ្ឍស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា, សម្ម, មយា អនោមទស្សិស្ស ភគវតោ បាទមូលេ អនាគតេ ឧប្បជ្ជនកស្ស គោតមស្ស នាម សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អគ្គសាវកដ្ឋានំ បត្ថិតំ, ត្វម្បិ តស្ស ទុតិយសាវកដ្ឋានំ បត្ថេហី”តិ។

សិរិវឌ្ឍោ តំ ឧបទេសំ សុត្វា អត្តនោ និវេសនទ្វារេ អដ្ឋករីសមត្តំ ឋានំ សមតលំ ការេត្វា លាជបញ្ចមានិ បុប្ផានិ វិកិរិត្វា នីលុប្បលច្ឆទនំ មណ្ឌបំ ការេត្វា ពុទ្ធាសនំ បញ្ញាបេត្វា ភិក្ខូនម្បិ អាសនានិ បញ្ញាបេត្វា មហន្តំ សក្ការសម្មានំ សជ្ជេត្វា, សរទតាបសេន

សត្ថារំ តិយត្តារេបត្វា សត្តាហំ យហាឝាត់ បចេត្តត្វា, ញុទ្ធប្បមុលំ កិក្លុសញ្ញ្ឈុ យហារេហេហិ ចេត្តហិ អន្ធារេឝត្វា, ទុតិយសាចកោកាចាយ បលិឆាត់ អកាសិ៍ សត្តាបិស្ស អភត្តុរាភេឃត សមិន្ទ្រក្សាចំ ឌិស្វា ចុត្តតេឃត ញ្សាកទិត្វា កត្តាតុមេយាឝត់ កត្វា បក្កាមិ៍ សិទិចេន្ធា ហដ្ឋបហេដ្ឋា ឃាចឌឹចំ កុសលកម្ម កត្វា ទុតិយចិត្តចារេ កាយាចចេឝេចលោកេ តិន្តត្តិ៍ សេឝតាបសោ ចត្តាររោ ព្រាហូចិហារេ ភារេចត្វា ព្រាហូលោកេ តិន្តត្តិ៍

តតោ បដ្ឋាយ តេភសំ ស្ថកិត្ថយ្បិ អត្តរាកម្ម ត កឆិតំ៍ អយ្យាកំ បត កកចតោ ស្ថប្បត្តិតោ បុរេតរេយេច សេឝតាបសោ រាឌកហស្ស អចិន្ទុរេ ស្ថបតិស្សាការេយ រុបសារិយា ព្រាហូលិយា កុន្និមិប្បដិសន្ធិ កល្បិតំឌិចសេយេចស្ស សហារេយាបិ រាឌកហស្សេច អចិន្ទុរេ កោលិតការេយ រេយាក្កុលិយា ព្រាហូលិយា កុន្និមិប្បដិសន្ធិ កល្បិតាតិ កិរ ឆេក្វបិ កុលិតិ ឃាច សត្តយា កុលបរិចដ្ឋា អាពាទ្ធបដិពាទ្ធសហាយការេតច៍ តេសំ ទ្វិត្តំ ទុកឌិចសេយេច កព្ភបរិហារេយចំសុ៍ ឝសយាសទ្ធេឃត ឌាតាតយ្បិ តេសំ លសដ្ឋិ ឆាតិយោ ស្ថបដ្ឋារេបសុំ, តាយក្កុហលាឌិចេស រុបសារិព្រាហូលិយា បុត្តស្ស ស្ថបតិស្សាការេយ ឌេដ្ឋកុលស្ស បុត្តត្តា ស្ថបតិស្សោតិ តាមំ អកំសុ៍ ឌ្ហតស្ស កោលិតការេយ ឌេដ្ឋកុលស្ស បុត្តត្តា កោលិតោតិ តាមំ អកំសុ៍ តេ ស្ថកេបិ យហតា បរិចារេរេត ចឆ្ណា ចុឌ្ឍិមត្វាយ សព្ពសិប្បាត់ បរិ អកមំសុ៍

អធេកឌិចសំ តេ រាឌកហេ កិរេក្កសមជ្ជ បស្សត្តា យហាឌត់ សត្និបតិតំ ឌិស្វា ឆាកាលស្ស បរិបាកកតត្វា ឃេយាតិសោ ស្ថមុប្បន្នត្វា “សព្ពេបិមេ ឆ្ផរំ ចស្សសតាត់ យព្ភុរេព បតិស្សន្តិ៍”តិ សំចេកំ បដិលភិត្វា “អម្ហេហិ មោក្ខធម្មោ បរិយេសិតព្ពោ, តញ្ច បរិយេសន្តេហិ ទុកំ បព្ពជ្ជំ លទ្ធុំ ចដ្ដតី”តិ តិច្ឆយំ កត្វា បញ្ចហិ យាណចកសតេហិ សទ្ធិំ សញ្ជយស្ស បរិព្ពាជកស្ស សត្តិកេ បព្ពជិំសុ៍ តេសំ បព្ពជិតកាលតោ បដ្ឋាយ សញ្ជយោ លាភគ្គយសគ្គប្បត្តោ អហោសិ ៍ តេ កតិបាហេតេច សព្ពំ សញ្ជយស្ស សយំ បរិគ្គហិត្វា តត្ថ សារំ អឌិស្វា តតោ តិក្ខមិត្វា តត្ថ តត្ថ តេ តេ បណ្ឌិតសមណេ សមណព្រាហ្មណេ បញ្ហំបុច្ឆន្តិ, តេ តេហិ បុដ្ឋា តេច សម្បាយន្តិ, អញ្ញាឝត្ថ តេសេយេច តេសំ បញ្ហំ ចិស្សជ្ជេន្តិ៍ ឯចំ តេ មោក្ខំ បរិយេសន្តា កតិកំ អកំសុ – “អម្ហេសុ យោ បឋមំ អមតំ អធិគច្ឆតិ, សោ ឌ្ហតស្ស អារោចេតូ”តិ៍

តេន ច សមយេន អម្ហាកំ សត្ថា បឋមាភិសម្ពោធិំ បត្វា បចត្តិតធម្មចក្កោ អនុបុព្ពេន ស្ថរុចេលកស្សបាឌិកេ សហស្សជដិលេ ឝមេត្វា រាឌកហេ ចិហរេត្ត ទុកឌិចសំ ស្ថបតិស្សោ បរិព្ពាជកោ បរិព្ពាជការាមំ កច្ឆន្តោ អាយស្មន្តំ អស្សជិត្ថេរំ រាឌកហេ បិណ្ឌាយ ចរន្តំ ឌិស្វា “ត យេយា ឯចរូបោ អាកប្បសម្បន្នោ បព្ពជិតោ ឌិដ្ឋបុព្ពោ, សត្តធម្មេត តាម ឯត្ថ ភចិតព្ព”ន្តិ សញ្ជាតប្បសាឝោ បញ្ហំបុច្ឆិតុំ អាយស្មន្តំ ស្ថឌិក្ខន្តោ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុពន្ធិ៍ ថេរោបិ លទ្ធបិណ្ឌបាតោ បរិភុញ្ជិតុំ បតិរូបំ ឌ្ហកាសំ កតោ៍ បរិព្ពាជកោ អត្តតោ បរិព្ពាជកបីឋំ បញ្ញាបេត្វា អឝាសិ៍ ភត្តកិច្ចបរិយោសាតេ ចស្ស អត្តតោ កុណ្ឌិកាយ ស្ថឝកំ អឝាសិ៍

ឯចំ សោ អាចរិយចត្តំ កត្វា កតកត្តកិច្ចេត ថេរេត សទ្ធិំ បដិសន្ថារំ កត្វា “កោ ចា តេ សត្ថា, កស្ស ចា ត្វំ ធម្មំ រោចេសី”តិ បុច្ឆិ៍ ថេរោ សម្មាសម្ពុទ្ធំ អបទិសិ៍ បុត តេត “កិំចាឌី បតាយស្មតោ សត្ថា”តិ បុដ្ឋោ “ឌ្ហមស្ស សាសតស្ស កម្ភីរតំ ឝស្សេស្សាមី”តិ អត្តតោ តចកភាចំ បចេឝត្វា សង្ខេបចសេត ចស្ស សាសតធម្មំ កចេត្តោ “យេ ធម្មា ហេតុប្បភចា”តិ (យហាច៉ ៩០; អប៉ ថេរ ១.១.១៥៥; រេបះកោ៉ ៥) កាថមាហ៉ បរិព្ពាជកោ បឋមបឝទ្វយមេច សុត្វា សហស្សតយសម្បន្នេ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាសិ, ឌ្ហតរំ បឝទ្វយំ

សោតាបន្នកាលេ និដ្ឋាសិ. គាថាបរិយោសានេ បន សោតាបន្នោ ហុត្វា ឧបរិ វិសេសេ អប្បវត្តន្តេ "ភវិស្សតិ ឯត្ថ ការណ"ន្តិ សល្លក្ខេត្វា ថេរំ អាហ – "មា, ភន្តេ, ឧបរិ ធម្មទេសនំ វឌ្ឍយិត្ថ, ឯត្តកមេវ ហោតុ, កហំ អម្ហាកំ សត្ថា វសតី"តិ? "វេឡុវនេ"តិ. "ភន្តេ, តុម្ហេ បុរតោ គច្ឆថ, អហំ មយ្ហំ សហាយកស្ស កតបដិញ្ញំ មោចេត្វា តំ គហេត្វា អាគមិស្សាមី"តិ បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិត្វា តិក្ខត្តុំ បទក្ខិណំ កត្វា ថេរំ ឧយ្យោជេត្វា បរិព្ពាជការាមំ អគមាសិ.

កោលិតបរិព្ពាជកោ តំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា "មុខវណ្ណោ ន អញ្ញទិវសេសុ វិយ, អទ្ធា តេន អមតំ អធិគតំ ភវិស្សតី"តិ តេនស្ស វិសេសាធិគមំ បុច្ឆិត្វា អមតាធិគមំ បុច្ឆិ. សោបិស្ស "អាមាវុសោ, អមតំ អធិគត"ន្តិ បដិជានិត្វា តមេវ គាថំ អភាសិ. គាថាបរិយោសានេ កោលិតោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិត្វា អាហ – "កហំ នោ សត្ថា"តិ? "វេឡុវនេ"តិ. "តេន ហិ, អាវុសោ, អាយាម, សត្ថារំ បស្សិស្សាមា"តិ. ឧបតិស្សោ បន សព្ពកាលម្បិ អាចរិយបូជកោវ, តស្មា សញ្ចយស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា សត្ថុ គុណេ បកាសេត្វា តម្បិ សត្ថុ សន្តិកំ នេតុកាមោ អហោសិ. សោ លាភាសាបកតោ អន្តេវាសិកភាវំ អនិច្ឆន្តោ "ន សក្កោមិ ចាដិ ហុត្វា ឧទកសិញ្ចនំ ហោតុ"ន្តិ បដិក្ខិបិ. តេ អនេកេហិ ការណេហិ តំ សញ្ញាបេតុំ អសក្កោន្តា អត្តនោ ឱវាទេ វត្តមានេហិ អឌ្ឍតេយ្យសតេហិ អន្តេវាសិកេហិ សទ្ធិំ វេឡុវនំ អគមំសុ. សត្ថា តេ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តេ ទិស្វា "ឯតំ មេ សាវកយុគំ ភវិស្សតិ អគ្គំ ភទ្ទយុគ"ន្តិ វត្វា តេសំ បរិសាយ ចរិយវសេន ធម្មំ ទេសេត្វា អរហត្តេ បតិដ្ឋាបេត្វា ឯហិភិក្ខុភាវេន ឧបសម្បទំ អទាសិ. យថា តេសំ, ឯវំ អគ្គសាវកានម្បិ ឥទ្ធិមយបត្តចីវរំ អាគតមេវ. ឧបរិមគ្គត្តយកិច្ចំ បន ន និដ្ឋាតិ. កស្មា? សាវកបារមីញាណស្ស មហន្តតាយ.

តេសុ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ បព្ពជិតទិវសតោ សត្តមេ ទិវសេ មគធរដ្ឋេ កល្លវាលគាមេ សមណធម្មំ ករោន្តោ ថិនមិទ្ធេ ឱក្កន្តេ សត្ថារា សំវេជិតោ ថិនមិទ្ធំ វិនោទេត្វា ធាតុកម្មដ្ឋានំ (អ. និ. ៧.៦១) សុណន្តោវ ឧបរិមគ្គត្តយំ អធិគន្ត្វា សាវកបារមីញាណស្ស មត្ថកំ បាបុណិ. អាយស្មា សារិបុត្តោ បព្ពជិតទិវសតោ អឌ្ឍមាសំ អតិក្កមិត្វា សត្ថារា សទ្ធិំ រាជគហេ សូករខតលេណេ វិហរន្តោ អត្តនោ ភាគិនេយ្យស្ស ទីឃនខបរិព្ពាជកស្ស វេទនាបរិគ្គហសុត្តន្តេ (ម. និ. ២.២០១ អាទយោ) ទេសិយមានេ ទេសនានុសារេន ញាណំ បេសេត្វា បរស្ស វឌ្ឍិតំ ភត្តំ ភុញ្ជន្តោ វិយ សាវកបារមីញាណស្ស មត្ថកំ បាបុណិ. ឥតិ ទ្វិន្នម្បិ អគ្គសាវកានំ សត្ថុ សមីបេវ សាវកបារមីញាណំ មត្ថកំ បត្តំ. តេន វុត្តំ អបទានេ (អប. ថេរ ១.១.១៣១-២៧៣) –

"ហិមវន្តស្ស អវិទូរេ, លម្ពកោ នាម បព្ពតោ;

អស្សមោ សុកតោ មយ្ហំ បណ្ណសាលា សុមាបិតា.

"ឧត្តានកូលា នទិកា, សុបតិត្ថា មនោរមា;

សុសុទ្ធបុលិនាកិណ្ណា, អវិទូរេ មមស្សមំ.

“អសក្ខរា អបង្ការា, សាទុ អប្បដិគន្ធិកា;

សន្ទតី នទិកា តត្ថ, សោភយន្តា មមស្សមំ

“កុម្ភីលា មករា ចេត្ថ, សុសុមារា ច កច្ឆបា;

ចរន្តិ នទិយា តត្ថ, សោភយន្តា មមស្សមំ

“បាឋីនា បាវុសា មច្ឆា, ពលជា មុញ្ជរោហិតា;

វគ្គឡា បបតាយន្តា, សោភយន្តិ មមស្សមំ

“ឧភោ កូលេសុ នទិយា, បុប្ផិនោ ផលិនោ ទុមា;

ឧភតោ អភិលម្ពន្តា, សោភយន្តិ មមស្សមំ

“អម្ពា សាលា ច តិលកា, បាដលី សិន្ទុវារកា;

ទិព្ពាគន្ធា សម្បវន្តិ, បុប្ផិតា មម អស្សមេ

“ចម្បកា សឡលា នីបា, នាគបុន្នាគកេតកា;

ទិព្ពាគន្ធា សម្បវន្តិ, បុប្ផិតា មម អស្សមេ

“អតិមុត្តា អសោកា ច, ភគិនីមាលា ច បុប្ផិតា;

អង្កោលា ពិម្ពិជាលា ច, បុប្ផិតា មម អស្សមេ

“កេតកា កន្ទលិ ចេវ, គោធុកា តិណសូលិកា;

ទិព្វាគន្ធិ សម្បវន្តា, សោភយន្តិ មមស្សមំ”

“កណិការា កណ្ណិកា ច, អសនា អជ្ជុនា ពហូ;

ទិព្វាគន្ធិ សម្បវន្តា, សោភយន្តិ មមស្សមំ”

“បុន្នាគា គិរិបុន្នាគា, កោវិឡារា ច បុប្ផិតា;

ទិព្វាគន្ធិ សម្បវន្តា, សោភយន្តិ មមស្សមំ”

“ឧទ្ទាលកា ច កុដជា, កទម្ពា វកុលា ពហូ;

ទិព្វាគន្ធិ សម្បវន្តា, សោភយន្តិ មមស្សមំ”

“អាឡកា ឥសិមុគ្គា ច, កទលិមាតុលុង្គិយោ;

គន្ធោសេកេត និចន្ទា, ផលានិ ធារយន្តិ តេ”

“អញ្ញេ បុប្ផន្តិ បទុមា, អញ្ញេ ជាយន្តិ កោសកី;

អញ្ញេ ឱបុប្ផា បទុមា, បុប្ផិតា តឡាកេ តទា”

“គព្ភំ គណ្ហន្តិ បទុមា, និទ្ធាវន្តិ មុឡាលិយោ;

សិង្ឃាដិបត្តយាកិណ្ណា, សោភន្តិ តឡាកេ តទា”

“ភយិតា អព្វាគន្ធី ច, ហត្ថលិ ពាត្វីចកា;

ᨩᩥᨻ᩠ᩉᩣᨠᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᩅᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᩩᨸ᩠ᨹᩥᨲᩣ ᨲᩊᩣᨠᩮ ᨲᨴᩤ

“ᨸᩣᨮᩦᨶᩣ ᨸᩣᩅᩩᩈᩣ ᨾᨧ᩠ᨨᩣ, ᨻᩃᨩᩣ ᨾᩩᨬ᩠ᨩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩣ;

ᩈᩴᨣᩩᩃᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩩᩁᩣ ᨧᩮᩅ, ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩊᩣᨠᩮ ᨲᨴᩤ

“ᨠᩩᨾ᩠ᨽᩦᩃᩣ ᩈᩩᩈᩩᨾᩣᩁᩣ ᨧ, ᨲᨶ᩠ᨲᩥᨣᩣᩉᩣ ᨧ ᩁᨠ᩠ᨡᩈᩣ;

ᩒᨣᩣᩉᩣ ᩋᨩᨣᩁᩣ ᨧ, ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩊᩣᨠᩮ ᨲᨴᩤ

“ᨸᩣᩁᩮᩅᨲᩣ ᩁᩅᩥᩉᩴᩈᩣ, ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᨠᩣ ᨶᨴᩦᨧᩁᩣ;

ᨠᩮᩣᨠᩥᩃᩣ ᩈᩩᨠᩈᩣᩊᩥᨠᩣ, ᩏᨸᨶᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᩅᨶᩴ

“ᨠᩩᨠᩩᨲ᩠ᨳᨠᩣ ᨠᩩᩊᩦᩁᨠᩣ, ᩅᨶᩮ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᩈᩣᨲᨠᩣ;

ᨫᩥᩃ᩠ᩃᩥᨠᩣ ᩈᩩᩅᨸᩮᩣᨲᩣ ᨧ, ᩏᨸᨶᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᩅᨶᩴ

“ᩉᩴᩈᩣ ᨠᩮᩣᨬ᩠ᨧᩣ ᨾᨿᩪᩁᩣ ᨧ, ᨠᩮᩣᨠᩥᩃᩣ ᨲᨾ᩠ᨻᨧᩪᩊᨠᩣ;

ᨸᨾ᩠ᨸᨠᩣ ᨩᩦᩅᩴᨩᩦᩅᩣ ᨧ, ᩏᨸᨶᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᩅᨶᩴ

“ᨠᩮᩣᩈᩥᨠᩣ ᨸᩮᩣᨭ᩠ᨮᩈᩦᩈᩣ ᨧ, ᨠᩩᩁᩁᩣ ᩈᩮᨶᨠᩣ ᨻᩉᩪ;

ᨾᩉᩣᨠᩣᩊᩣ ᨧ ᩈᨠᩩᨱᩣ, ᩏᨸᨶᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᩅᨶᩴ

“ᨸᩈᨴᩣ ᨧ ᩅᩁᩣᩉᩣ ᨧ, ᨧᨾᩁᩣ ᨣᨱ᩠ᨯᨠᩣ ᨻᩉᩪ;

រោហិច្ឆា សុកបោតា ច, ឧបនទន្តិ តំ មហឹ។

“សីហព្យគ្ឃា ច ទីបី ច, អច្ឆកោកតរច្ឆកា;

តិសា បក្ខិយាតង្កា, ឧបនទន្តិ តំ មហឹ។

“កិន្នរា វានរា ចេវ, អថោបិ វនកព្វិកា;

ចេតា ច លុទ្ទកា ចេវ, ឧបនទន្តិ តំ មហឹ។

“តិន្ទុកានិ បិយាលានិ, មធុកេ កាសុមារិយោ;

ធុវំ ផលានិ ធារេន្តិ, អវិទូរេ មមស្សមំ។

“កោសម្ពា សឡលា និម្ពា, សាធុផលសមាយុតា;

ធុវំ ផលានិ ធារេន្តិ, អវិទូរេ មមស្សមំ។

“ហរីតកា អាមលកា, អម្ពជម្ពុវិភីតកា;

កោលី ភល្លាតកា ពិល្លា, ផលានិ ធារយន្តិ តេ។

“អាលុវា ច កឡម្ពា ច, ពិឡាលីតក្កឡានិ ច;

ជីវកា សុតកា ចេវ, ពហុកា មម អស្សមេ។

“អស្សមស្សាវិទូរម្ហិតឡាកាសុំ សុនិម្មិតា;

អច្ឆោទកា សីតជលា, សុបតិត្ថា មនោរមា។

“បទុមុប្បលសញ្ឆន្នា, បុណ្ឌរីកសមាយុតា;

មន្ទាលកេហិ សញ្ឆន្នា, ទិព្វគន្ធោបវាយតិ។

“ឯវំ សព្វង្គសម្បន្នេ, បុប្ផិតេ ផលិតេ វនេ;

សុកតេ អស្សមេ រម្មេ, វិហរាមិ អហំ តទា។

“សីលវា វតសម្បន្នោ, ឈាយី ឈានរតោ សទា;

បញ្ចាភិញ្ញាពលប្បត្តោ, សុរុចិ នាម តាបសោ។

“ចតុវីសសហស្សានិ, សិស្សា មយ្ហំ ឧបដ្ឋហុំ;

សព្វេ មំ ព្រាហ្មណា ឯតេ, ជាតិមន្តោ យសស្សិនោ។

“លក្ខណេ ឥតិហាសេ ច, សនិឃណ្ឌុសកេដុភេ;

បទកា វេយ្យាករណា, សធម្មេ បារមឹ គតា។

“ឧប្បាតេសុ និមិត្តេសុ, លក្ខណេសុ ច កោវិទា;

បថព្យា ភូមន្តលិក្ខេ, មម សិស្សា សុសិក្ខិតា។

“អប្បិច្ឆា និបកា ឯតេ, អប្បាហារា អលោលុបា;

លាភាលាភេន សន្តុដ្ឋា, បរិវារេន្តិ មំ សទា។

“ឆសាឃិ ឆសាគរតា ឆឹរា, ឃត្តចិត្តា ឃយាហិតា;

អាកិក្ខាញ្ញា បត្ថយត្តា, បរិចាររត្តិ យំ ឃងា៍

“អភិញ្ញាបរិយិប្បត្តា, ឲបត្តិរេក ឲកាធរេ រតា;

អត្តលិក្លធរា ឆឹរា, បរិចាររត្តិ យំ ឃងា៍

“ឃំច្ឆតា ឈឃុ ក្ខាររឃុ, អឲតឌា រក្លិតិត្រ្កឹយា;

អឃំឃដ្ឋា ធ ឲត ឆឹរា, យយ ឃិឃ្ស្បា ក្ខរាឃងា៍

“បល្លក្ខេត តិឃឌ្ឍាឈ, ធាតធក្ខេយតេត ធ;

ចិតិភាឲយត្តិ ឲត រត្តិ៍, យយ ឃិឃ្ស្បា ក្ខរាឃងា៍

“រឌ្ឍតិឲឈ ត រឌ្ឍត្តិ, ក្ខឃ្សតិឲឈ ត ក្ខឃ្សឲរ;

ឲយាហតិឲឈ ត យុឃ្យត្តិ, យយ ឃិឃ្ស្បា ក្ខរាឃងា៍

“ញ្ចាក្ខិ៍ ចិយំឃយាភា ឲត, ចត្តត្តិ តិក្ខកាលិក៍;

បឆចិ៍ ឲត បកឲយ្យត្តិ, ឃារក្ខតេ ក្ខរាឃងា៍

“កិញ្ញអយាភា ធ ឲត ឃិឃ្ស្បា, កិញ្ញអត្តិ ឆសាតកិញ្ញញ្ចាតិ៍

ឌញ្ញឲតា ឋលយាឲតត្តិ, យយ ឃិឃ្ស្បា ក្ខរាឃងា៍

“អឲញ្ញា កឆ្នត្តិ ឲកាឈាតិ, អឲញ្ញា ប្បញ្ចាចិឲងហក៍;

អញ្ញា ច ក្ដូរក្យុរ្ទ, ឧបភាយ ក្បរាបសា៎

“បុរតោ ពេបេសន្តិ ឈារិ, បច្ឆតោ ច ចជន្តិ តោ;

ចតុចិសសហស្សុហិ, ឈាគិតំ ហោតិ អដ្ឋិទ៎

“អក្កិបាកិ អភក្កិ ច, ភតោក្តាក្បក្ខលិកាបិ ច;

អសុ្ខភ កោឌ្ឌិតា កោធិ, បចត្តផលកោរាជភា៎

“ក្ខភោការោទាហណា កោធិ, សាឃំ បិតោ សុធិរតា;

តោយាគិសោចភការ, យយ ពិស្សា ក្បរាបសា៎

“បន្ទញហកឆ្នភឈតលិយា, បក្កភត្តា រជស្សិរា;

កន្ទិតា ឃិលកតន្ទភ, យយ ពិស្សា ក្បរាបសា៎

“បិតោច សត្ថុបតិត្វា, ជជិលិ ក្ខក្កុតាបភា;

លិកាលិកំ បកិតក្តត្វា, កឆ្នត្តិ អដ្ឋទោ តភា៎

“ឧតោសំ បក្កយត្តាភំ, យហាសង្ខា បចត្តតិ;

អជិតចម្ពុសង្គេភ, យុភិតា ហោន្តិ ភេចតា៎

“ជិតោសាជិសំ បក្កយត្តិ, អភ្តលិក្ខចរា ក្ខឃិ;

ᩈᩮᨠ ᨻᩣᩃᩮᨲᩩᨷᨲ᩠ᨳᩣ, ᨲᩮ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩥᨧ᩠ᨨᨠᩴ.

“ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨠᨿ᩠ᨿᨠᩣ ᩑᨲᩮ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨧ ᨲᨠᨧᩣᩁᩥᨶᩮᩣ;

ᩏᨣ᩠ᨣᨲᩮᨩᩣ ᨴᩩᨷ᩠ᨷᩈᩉᩣ, ᩈᩣᨣᩁᩮᩣᩅ ᩋᨠ᩠ᨡᩮᩣᨽᩥᨿᩣ.

“ᨹᩣᨲᨧ᩠ᨠᨿᩥᨲᩮᩣ ᨠᩮᨧᩥ, ᨠᩮᨧᩥ ᨲᩮᩅᩥᨩ᩠ᨩᨠᩣ ᨽᩪᩈᩦ;

ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣᨩᨲᩣ ᨠᩮᨧᩥ, ᨾᨾ ᩈᩥᩔᩣ ᨴᩩᩁᩣᩈᨴᩣ.

“ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩥᨶᩮᩣ ᩑᨲᩮ, ᩉᩥᨲᩮᩈᩦ ᩈᨻ᩠ᨻᨷᩣᨱᩥᨶᩴ;

ᩋᨲ᩠ᨲᩩᨠ᩠ᨠᩴᩈᨠᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ, ᨶ ᨲᩮ ᩅᨾ᩠ᨽᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨬ᩠ᨧᩥᩴ.

“ᩈᩦᩉᩁᩣᨩᩣᩅᩈᨾ᩠ᨽᩦᨲᩣ, ᨣᨩᩁᩣᨩᩣᩅ ᨴᩣᨾᨳᩣ;

ᨴᩩᩁᩣᩈᨴᩣ ᨻ᩠ᨿᨣ᩠ᨥᩣᩁᩥᩅ, ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨾᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ.

“ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨵᩁᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨧ, ᨶᩣᨣᨣᨶ᩠ᨵᨻ᩠ᨻᩁᨠ᩠ᨡᩈᩣ;

ᨠᩩᨾ᩠ᨽᨱ᩠ᨯᩣ ᨴᩣᨶᩅᩣ ᨣᩁᩩᩊᩣ, ᩏᨷᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᩈᩁᩴ.

“ᨲᩮ ᨩᨭᩣᨡᩣᩁᩥᨽᩁᩥᨲᩣ, ᩋᨩᩥᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩅᩣᩈᨶᩣ;

ᩋᨶ᩠ᨲᩃᩥᨠ᩠ᨡᨧᩁᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ, ᩏᨷᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᩈᩁᩴ.

“ᩈᨴᩣᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩣ ᩑᨲᩮ, ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᨣᩣᩁᩅᩣ;

ᩅᨲ᩠ᨲᩦᩈᩈᩉᩔᩣᨶᩴ, ᩃᩥᨷᩥᨲᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ.

“បាទេ បាទំ និក្ខិបន្តា, អប្បសទ្ទា សុសំវុតា;

ឧបសង្កម្ម សព្ពេវ, សិរសា វន្ទរេ មមំ។

“តេហិ សិស្សេហិ បរិវុតោ, សន្តេហិ ច តបស្សិភិ;

ចរាមិ អស្សមេ តត្ថ, ឈាយី ឈានរតោ អហំ។

“ឩសិតំ សីលគន្ធេន, បុប្ផគន្ធេន ចូភយំ;

ផលិតំ ផលគន្ធេន, គន្ធិតោ ហោតិ អស្សមោ។

“រត្តិន្ទិវំ ន ជានាមិ, អរតិ មេ ន វិជ្ជតិ;

សកេ សិស្សេ ឱវទន្តោ, ភិយ្យោ ហាសំ លភាមហំ។

“បុប្ផានំ បុប្ផយានានំ, ផលិនញ្ច វិបច្ចតំ;

ទិព្ពគន្ធា បវាយន្តិ, សោភយន្តា មមស្សមំ។

“សមាធិម្ហាវុដ្ឋហិត្វា, អាតាបី និបកោ អហំ;

ខារិភារំ គហេត្វាន, វនំ អជ្ឈោគហិំ អហំ។

“ឧប្បាតេ សុបិនេ ចាបិ, លក្ខណេសុ សុសិក្ខិតោ;

បវត្តមានំ មន្តបទំ, ធារយាមិ អហំ តទា។

“អនោមទស្សី ភគវា, លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ;

វិវេកកាមោ សម្ពុទ្ធោ, ហិមវន្តមុបាគមិ។

“អជ្ឈោគាហេត្វា ហិមវន្តំ, អគ្គោ ការុណិកោ មុនិ;

បល្លង្កំ អាភុជិត្វាន, និសីទិ បុរិសុត្តមោ។

“តមទ្ទសាហំ សម្ពុទ្ធំ, សប្បភាសំ មនោរមំ;

ឥន្ទីវរំវ ជលិតំ, អាទិត្តំវ ហុតាសនំ។

“ជលន្តំ ទីបរុក្ខំវ, វិជ្ជុតំ គគនេ យថា;

សុផុល្លំ សាលរាជំវ, អទ្ទសំ លោកនាយកំ។

“អយំ នាគោ មហាវីរោ, ទុក្ខស្សន្តករោ មុនិ;

ឥមំ ទស្សនមាគម្ម, សព្ពទុក្ខា បមុច្ចរេ។

“ទិស្វានាហំ ទេវទេវំ, លក្ខណំ ឧបធារយិំ;

ពុទ្ធោ នុ ខោ ន វា ពុទ្ធោ, ហន្ទ បស្សាមិ ចក្ខុមំ។

“សហស្សារានិ ចក្កានិ, ទិស្សន្តិ ចរណុត្តមេ;

លក្ខណានិស្ស ទិស្វាន, និដ្ឋំ គច្ឆិំ តថាគតេ។

“សម្មជ្ជនិំ គហេត្វាន, សម្មជ្ជិត្វានហំ តទា;

ᩋᨳ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᨾᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᩮᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨

“ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ, ᨩᩪᩊᨲᩥᨱ᩠ᨱᨾᨽᩣᩈᨳ;

ᩑᨠᩴᩈᩴ ᩋᨩᩥᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ, ᨶᨾᩔᩥ ᩃᩮᩣᨠᨶᩣᨿᨠᩴ᪨

“ᨿᩮᨶ ᨬᩣᨱᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩋᨶᩣᩈᩅᩮᩣ;

ᨲᩴ ᨬᩣᨱᩴ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᨿᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩈᩩᨱᩣᨳ ᨾᨾ ᨽᩣᩈᨲᩮᩣ᪨

“ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨵᩁᩈᩥᨾᩴ ᩃᩮᩣᨠᩴ, ᩈᨿᨾ᩠ᨽᩪ ᩋᨾᩥᨲᩮᩣᨴᨿ;

ᨲᩅ ᨴᩔᨶᨾᩣᨣᨾ᩠ᨾ, ᨠᨦ᩠ᨡᩣᩈᩮᩣᨲᩴ ᨲᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮ᪨

“ᨲᩩᩅᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨧ ᨠᩮᨲᩩ ᨧ, ᨵᨩᩮᩣ ᨿᩪᨸᩮᩣ ᨧ ᨸᩣᨱᩥᨶᩴ;

ᨸᩁᩣᨿᨶᩮᩣ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨧ, ᨴᩦᨸᩮᩣ ᨧ ᨴ᩠ᩅᩥᨸᨴᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ᪨

“ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮ ᩏᨴᨠᩴ, ᨸᨾᩮᨲᩩᩴ ᩋᩣᩊ᩠ᩉᨠᩮᨶ ᩅᩣ;

ᨶ ᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᨲᩅ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩ, ᨬᩣᨱᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨸᨾᩮᨲᩅᩮ᪨

“ᨵᩣᩁᩮᨲᩩᩴ ᨸᨳᩅᩥᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ, ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᩃᨾᨱ᩠ᨯᩃᩮ;

ᨶ ᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᨲᩅ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩ, ᨬᩣᨱᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨵᩁᩮᨲᩅᩮ᪨

“ᩋᩣᨠᩣᩈᩮᩣ ᨾᩥᨶᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ, ᩁᨩ᩠ᨩᩩᨿᩣ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩮᨶ ᩅᩣ;

ន ត្វេវ តវ សព្ពញ្ញូ, ញាណំ សក្កា បមេតវេ។

“មហាសមុទ្ទេ ឧទកំ, បឆចិជ្ជាឡិលជ្ឈេហ;

ពុទ្ធញាណំ ឧបាទាយ, ឧបមាតោ ន យុជ្ជតេ។

“សទេវកស្ស លោកស្ស, ចិត្តំ យេសំ បវត្តតិ;

អន្តោជាលីកតា ឯតេ, តវ ញាណម្ហិ ចក្ខុម។

“យេន ញាណេន បត្តោសិ, កេវលំ ពោធិមុត្តមំ;

តេន ញាណេន សព្ពញ្ញូ, មទ្ទសិ បរតិត្ថិយេ។

“ឥមា គាថា ថវិត្វាន, សុរុចិ នាម តាបសោ;

អជិនំ បត្ថរិត្វាន, បថវិយំ និសីទិ សោ។

“ចុល្លាសីតិសហស្សានិ , អជ្ឈោគាឡ្ហោ មហណ្ណវេ;

អច្ចុគ្គតោ តាវទេវ, គិរិរាជា បវុច្ចតិ។

“តាវ អច្ចុគ្គតោ នេរុ, អាយតោ វិត្ថតោ ច សោ;

ចុណ្ណិតោ អណុភេទេន, កោដិសតសហស្សសោ។

“លក្ខេ ឋបិយមានម្ហិ, បរិក្ខយមគច្ឆ;

ន ត្វេវ តវ សព្ពញ្ញូ, ញាណំ សក្កា បមេតវេ។

“សុលុមន្ធិកេត ឌាលេត, ក្តកេ៌ ឃោ បទិក្ខិបេ;

ឃេ កេចិ ក្តកេក ឋិលា, អន្តោឌាលិកតា សិឃុំ។

“តឆេច ហិ យហាចិរ, ឃេ កេចិ បុត្តុតិត្ថិយា;

ចិច្ចិកហតបក្ខក្ខា, បរាយាសេត យោហិតា។

“តច សុន្ទេត នោសោត, អតាចរោងស្សិតា;

អន្តោឌាលិកតា ឲតេ, នោឡា តេ តាតិចត្តរេ។

“កកចា តមិញ្ញមយឃេ, អនោតាយងស្សិ យហាឃសោ;

ចុក្ខហិត្វា សយាឆិយ្យា ជិសំ ឌ្លលោកឃិ ឌិតោ។

“អនោតាយងស្សិយុតិតោ, តិសកោ តាយ សាចកោ;

បរិចុតោ សតសហស្សេហិ, សត្តចិត្តេហិ តាជិកិ។

“ពិលាសចេហិ សុន្ទេហិ, លព្យអកិញ្ញេហិ នសាឃិកិ;

ចិត្តបញ្ញាឃ ញុន្ទស្ស, ក្តបេសិ លោកតាឃកំ។

“អត្តលិក្ខេ ជិតា តត្វា, បងក្ខិលាយក៌សុ តេ;

តយស្សន្តា បញ្ញលិកា, ឲ្យតនុំ ញុន្ទសត្តិកោ។

“អនោមទស្សី ភគវា, លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ;

ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា, សិតំ បាតុករី ជិនោ។

“វរុណោ នាមុបដ្ឋាកោ, អនោមទស្សិស្ស សត្ថុនោ;

ឯកំសំ ចីវរំ កត្វា, អបុច្ឆិ លោកនាយកំ។

“កោ នុ ខោ ភគវា ហេតុ, សិតកម្មស្ស សត្ថុនោ;

ន ហិ ពុទ្ធា អហេតូហិ, សិតំ បាតុករោន្តិ តេ។

“អនោមទស្សី ភគវា, លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ;

ភិក្ខុមជ្ឈេ និសីទិត្វា, ឥមំ គាថំ អភាសថ។

“យោ មំ បុប្ផេន បូជេសិ, ញាណញ្ចាបិ អនុត្ថវិ;

តមហំ កិត្តយិស្សាមិ, សុណោថ មម ភាសតោ។

“ពុទ្ធស្ស គិរមញ្ញាយ, សព្ពេ ទេវា សមាគតា;

សទ្ធម្មំ សោតុកាមា តេ, សម្ពុទ្ធមុបសង្កមុំ។

“ទសសុ លោកធាតូសុ, ទេវកាយា មហិទ្ធិកា;

សទ្ធម្មំ សោតុកាមា តេ, សម្ពុទ្ធមុបសង្កមុំ។

“ហត្ថី អស្សា រថា បត្តី, សេនា ច ចតុរង្គិនី;

បរិចារេស្សន្តិយំ តិច្ឆំ, ញុទ្ធបុញ្ញាយិតំ ចលំ។

“សព្ពិញ្ញុទិយសហស្សានិ, កេទិយោ សបលង្កតា;

វុបព្ពិស្សន្តិយំ តិច្ឆំ, ញុទ្ធបុញ្ញាយិតំ ចលំ។

“សោឡសអសិត្តិសហស្សានិ, តាទិយោ សបលង្កតា;

ចិចិត្តចត្តាករណា, អាយុត្តយលិក្យល្ឍលិ។

“អញ្ញអារបយ្យាហបុលិ, ឃុសញ្ញា តគុយញ្ញិយា;

បរិចារេស្សន្តិយំ តិច្ឆំ, ញុទ្ធបុញ្ញាយិតំ ចលំ។

“កបុរសតសហស្សានិ, ឥឆចលេកេ រយិស្សតិ;

សហស្សក្ខត្តុំ ចក្កចត្តិ, រាជា រជ្ជ កចិស្សតិ។

“សហស្សក្ខត្តុំ ឥឆចិន្ត្ថា, ឥឆចរជ្ជំ ពរិស្សតិ;

បឥឆសរជ្ជំ ចិបុលំ, ពណតាគោតា អសង្ខិយំ។

“បន្ធិយេ កចសយ្យេត្តា, យតុស្សត្តំ ពយិស្សតិ;

ទ្រាហ្ម៉ណិ សាទិយា តាយ, ឆារយិស្សតិ ក្យន្ធិតា។

“យាតុឃា តាយកោរេត្តក, បញ្ញាយិស្សតិយំ គតេរា;

សារិបុត្តោតិ នាមេន, តិក្ខបញ្ញោ ភវិស្សតិ។

“អសីតិកោដី ឆឌ្ឌេត្វា, បព្ពជិស្សតិកិញ្ចនោ;

គវេសន្តោ សន្តិបទំ, ចរិស្សតិ មហិំ ឥមំ។

“អបរិមេយ្យេ ឥតោ កប្បេ, ឱក្កាកកុលសម្ភវោ;

គោតមោ នាម គោត្តេន, សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ។

“តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ, ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ;

សារិបុត្តោតិ នាមេន, ហេស្សតិ អគ្គសាវកោ។

“អយំ ភាគីរថី គង្គា, ហិមវន្តា បភាវិតា;

មហាសមុទ្ទមប្បេតិ, តប្បយន្តី មហោទធិំ។

“តថេវាយំ សារិបុត្តោ, សកេ តីសុ វិសារទោ;

បញ្ញាយ បារមិំ គន្ត្វា, តប្បយិស្សតិ បាណិនេ។

“ហិមវន្តមុបាទាយ , សាគរញ្ច មហោទធិំ;

ឯត្ថន្តរេ យំ បុលិនំ, គណនាតោ អសង្ខិយំ។

“តម្បិ សក្កា អសេសេន, សង្ខាតុំ គណនា មយា;

ន ត្វេវ សារិបុត្តស្ស, បញ្ញាយន្តោ ភវិស្សតិ។

“លក្ខេ ឋបិយមានម្ហិយេ គង្គាយ វាលុកា;

ន ត្វេវ សារិបុត្តស្ស, បញ្ញាយន្តោ ភវិស្សតិ។

“យថាសមុទ្ទេ ឩមិយោ, គណនាតោ អសង្ខិយា;

តថេវ សារិបុត្តស្ស, បញ្ញាយន្តោ ន ហេស្សតិ។

“អារាធយិត្វា សម្ពុទ្ធំ, គោតមំ សក្យបុង្គវំ;

បញ្ញាយ បារមិំ គន្ត្វា, ហេស្សតិ អគ្គសាវកោ។

“បវត្តិតំ ធម្មចក្កំ, សក្យបុត្តេន តាទិនា;

អនុវត្តេស្សតិ សម្មា, វស្សេន្តោ ធម្មវុដ្ឋិយោ។

“សព្ពមេតំ អភិញ្ញាយ, គោតមោ សក្យបុង្គវោ;

ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា, អគ្គដ្ឋានេ ឋបេស្សតិ។

“អហោ មេ សុកតំ កម្មំ, អនោមទស្សិស្ស សត្ថុនោ;

យស្សាហំ ការំ កត្វាន, សព្ពត្ថ បារមិំ គតោ។

“អបរិមេយ្យេ កតំ កម្មំ, ផលំ ទស្សេតិ មេ ឥធ;

សុមុត្តោ សរវេគោវ, កិលេសេ ឈាបយិំ អហំ។

“អសង្ខតំ គវេសន្តោ, និព្ពានំ អចលំ បទំ;

វិចិនំ តិត្ថិយេ សព្វេ, ឯសាហំ សំសរិំ ភវេ។

“យថាបិ ព្យាធិតោ បោសោ, បរិយេសេយ្យ ឱសធំ;

វិចិនេយ្យ វនំ សព្វំ, ព្យាធិតោ បរិមុត្តិយា។

“អសង្ខតំ គវេសន្តោ, និព្ពានំ អមតំ បទំ;

អព្ពោកិណ្ណំ បញ្ចសតំ, បព្វជិំ ឥសិបព្វជំ។

“ជដាភារេន ភរិតោ, អជិនុត្តរនិវាសនោ;

អភិញ្ញាបារមិំ គន្ត្វា, ព្រហ្មលោកំ អគច្ឆិហំ។

“នត្ថិ ពាហិរកេ សុទ្ធិ, ឋបេត្វា ជិនសាសនំ;

យេ កេចិ ពុទ្ធិមា សត្តា, សុជ្ឈន្តិ ជិនសាសនេ។

“អត្តការមយំ ឯតំ, នយិទំ ឥតិហីតិហំ;

អសង្ខតំ គវេសន្តោ, កុតិត្ថេ សញ្ចរិំ អហំ។

“យថា សារត្ថិកោ បោសោ, កទលិំ ឆេត្វាន ផាលយេ;

ន តត្ថ សារំ វិន្ទេយ្យ, សារេន រិត្តកោ ហិ សោ។

“តថេវ តិត្ថិយា លោកេ, នានាទិដ្ឋី ពហុជ្ជនា។

អសក្លេពត ទិត្តាខេស, សាខេទត ពកលិ យថា។

“បង្ហិយេ កចសព្យេត្ត, ព្រាហ្មណក្វ អខេហាសហំ;

យហាកេកាកំ លខេដ្ឋតាត, បង្គុឌិ អតកាទិឃំ។

“អញ្ញាឃកោ យត្តឆទោ, ពិល្ហំ ខេចទាត បិទក្វ;

ព្រាហ្មណោ សព្វោឃា តាយ, តស្ស យុលេ ចសាយហំ។

“សាចកោ ទេ យហាចិរ, អស្សុខិ តាយ ព្រាហ្មណោ;

ក្វទាសទោ ក្កុពេទេឌា, បិល្ហាឃ ចទតិ ពទោ។

“ពយក្ខសាឃិ សព្យញ្ញា, យុតិ ខេយាខេត សយាហិពំ;

សត្តចិត្តំ យហាតាកំ, ស្វប្វល្លិ បក្វយំ យថា។

“ចិង្វា ខេយ ចិត្តយុព្យខ្ញុំ, ស្វទត្តំ ស្វទ្ធយាតសំ;

ក្លសកំ បចទំ ចិទំ, អទហាឃំ កចិស្សតិ។

“បិសាឌិកោ ខ្លទិឃតិ, អកិទ្វេបិ ស្វសំចុពោ;

ក្តតេយ ទយទេឆ ទទេត្តា, អយពទស្សី កចិស្សតិ។

“ឃំត្វតាហំ ក្តតយត្តំ, បុខេង្ឃព្យំ ពុដ្ធយាតសំ;

សោ មេ បុដ្ឋោ កថេស្សតិ, បដិបុច្ឆាមហំ តតោ។

“បិណ្ឌបាតំ ចរន្តស្ស, បច្ឆតោ អគមាសហំ;

ឱកាសំ បដិយាសេន្តោ, បុច្ឆិតុំ អមតំ បទំ។

“វីថិន្តរេ អនុប្បត្តំ, ឧបគន្ត្វាន បុច្ឆហំ;

កថំ គោត្តោសិ ត្វំ វីរ, កស្ស សិស្សោសិ មារិស។

“សោ មេ បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, អសម្ភីតោវ កេសរី;

ពុទ្ធោ លោកេ សមុប្បន្នោ, តស្ស សិស្សោម្ហិ អាវុសោ។

“កីទិសោ តេ មហាវីរ, អនុជាតោ មហាយសោ;

ពុទ្ធស្ស សាសនំ ធម្មំ, សាធុ មេ កថយស្សុ ភោ។

“សោ មេ បុដ្ឋោ កថី សព្ពំ, គម្ភីរំ និបុណំ បទំ;

តណ្ហាសល្លស្ស ហន្តារំ, សព្ពទុក្ខាបនូទនំ។

“យេ ធម្មា ហេតុប្បភវា, តេសំ ហេតុំ តថាគតោ អាហ;

តេសញ្ច យោ និរោធោ, ឯវំវាទី មហាសមណោ។

“សោហំ វិស្សជ្ជិតោ បញ្ហេ, បឋមំ ផលមជ្ឈគំ;

វិរជោ វិមលោ អាសិំ, សុត្វាន ជិនសាសនំ។

“ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨧᩣᩉᩘ, ᨷᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨨᨿᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ;

ᨷᩁᩥᨿᩮᩣᨠᩣᨬ᩠ᨬᩉᩈᨴ᩠ᨵᩮᨾ᩠ᨾᩣ, ᨬᩣᨿᩴ ᨠᩣᨨᨿᨠᩣᩈᩉᩥ᪨

“ᨡᩮᩈᨧ ᨨᩮᨾ᩠ᨾᩣ ᨿᨴᩥ ᨲᩣᨧᩮᨧᨧ, ᨷᨧ᩠ᨧᨬ᩠ᨬᨨ ᨷᨧᨿᩮᩈᩣᨠᩴ;

ᩋᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩦᨲᩴ, ᨻᩣᩉᩩᨠᩮᩉᩥ ᨠᨷ᩠ᨿᨶᩉᩩᨲᩮᩉᩥ᪨

“ᩈ᩠ᩅᩣᩉᩴ ᨨᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩮᨧᩈᨲ᩠ᨲᩣ, ᨠᩩᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨬ᩠ᨧᩣᩁᩥ ᩋᩉᩴ;

ᩈᩮᩣ ᨿᩮ ᩋᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩣ, ᨠᩣᩃᩮ ᨿᩮ ᨶᨷ᩠ᨿᨿᨬ᩠ᨬᩦᨲᩩᩴ᪨

“ᨲᩮᩣᩈᩥᨲᩮᩣᩉᩴ ᩋᩔᨯᩥᨶᩣ, ᨷᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᩋᨧᩃᩴ ᨷᨴᩴ;

ᩈᩉᩣᨿᨠᩴ ᨠᩮᨧᩈᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᩔᩴ ᩋᨠᨿᩣᩈᩉᩴ᪨

“ᨡᩩᩁᩮᨲᩣᨧ ᨿᩴ ᨯᩥᩈ᩠ᩅᩣ, ᩈᩉᩣᨿᩣ ᨿᩮ ᩈᩩᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ;

ᨬᩣᩁᩥᨿᩣᨷᨨᩈᨷ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩣ, ᨬᩣᨱᩴ ᨧᨧᨶᨿᨷ᩠ᨷᩣᨧᩥ᪨

“ᨷᩈᨶ᩠ᨲᩩᨿᩩᨲᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ, ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨧᩣᨧ ᨯᩥᩔᨲᩥ;

ᩋᨿᨲᩣᨨᩥᨠᨲᩣ ᨠᨭ᩠ᨮᩥ, ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨿᨧ᩠ᨧᩴ ᨷᨴᩴ᪨

“ᩈᩩᨠᩣᨶᩩᨲ᩠ᨲᩮᨷᩥ ᩋᩣᨿᩣᩈᩥ, ᩋᩣᨶᨬ᩠ᨬᨠᩣᩁᩥᨲᩣ ᨧᩥᨿ;

ᨴᨲ᩠ᨲᩣᨧ ᨴᨲ᩠ᨲᨴᨿᨨᩣ, ᨾᩩᨷᩈᨲ᩠ᨲᩣᩈᩥ ᨻᩣᩉᩩᩃᩴ᪨

“អយតំ យឃានិកតំ, ទេសាកាសល្លាបត្វឆតិ;

ត្ថយ្បិ តំ អនិកទេដ្ឋបិ, កដ្ឋាយ ញុឌ្ឍសត្តិកំ៉

“សាឆ្វតិ ទេសា បដិស្ស្យត្ថា, សហាទេឃា ទេយ ស្វុសិក្លិទេតា;

ហទេត្ថត ហត្ថំ កហិត្ថត្ថា, ដ្ឋបកយ្ខុ តចត្តិកំ៉

“ដ្ឋទេកាបិ បត្តាឌិស្ស្យាយ, សក្សុបុត្ត តចត្តិទេក;

តច សាសតយាកយ្ខុ, ចិហទាយ អតាសចា៉

“ទេកាលិទេតា ត្តក្ខ្ឍឃា ទេសទេដ្ឋា, អហំ បត្តាាឃ បិទទេកា;

ដ្ឋទេកាច ទុកទេតា ហ្យត្ថា, សាសតំ ទេសាគឃាយទេស៉

“អបទិទេឃាសិតសក្ខទេប្យា, ក្យុតិទេត្ថ សត្តាទិ៍ អហំ;

តច ទស្ស្យតយាកយ្ខុ, សក្ខទេប្យា ប្វុទិទេតា យយ៉

“បឆចិឃំ បតិដ្ឋាឃ, ប្វុបត្តិ សយទេឃ ទ្យុយា;

ឌិត្តាកត្ថា សយ្យចត្តិ, ទេតាទេសត្តិ សត្តាបិលិតំ៉

“តទេឆចាហំ យហាចឹទ, សក្សុបុត្ត យហាឃស;

សាសទេត ទេត បតិដ្ឋាឃ, សយទេឃសាយិ ប្វុបត្តិតំ៉

“ចិយ្យុត្តិប្វុបត្តិ ទុសទេត្តា, កចសំសាទទេយាចតំ;

ວິມຸຕ຺ຕິປຸປ຺ຜລາເຠນ, ໂສເຠສິ ສຕ຺ຖຸປາລິຕໍ.

“ຍາວຕາ ພຸທ຺ຘເຂຕ຺ຕມ຺ຫິ, ຐເປຕ຺ວານ ມຫາມຸນິໍ;

ປຎ຺ຎາຍ ສທິໂສ ນຕ຺ຖິ, ຕວ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ຈກ຺ຂຸມ.

“ສຸວິນີຕາ ຈ ເຕ ສິສ຺ສາ, ປຣິສາ ຈ ສຸສິກ຺ຂິຕາ;

ອຸຕ຺ຕເມ ທມເຖ ທນ຺ຕາ, ປຣິວາເຣນ຺ຕິ ຕໍ ສທາ.

“ຌາຍີ ຌານຣຕາ ຘີຣາ, ສນ຺ຕຈິຕ຺ຕາ ສມາຫິຕາ;

ມຸນີ ໂມເນຍ຺ຍສມ຺ປນ຺ນາ, ປຣິວາເຣນ຺ຕິ ຕໍ ສທາ.

“ອປ຺ປິຈ຺ຉາ ນິປກາ ຘີຣາ, ອປ຺ປາຫາຣາ ອໂລລຸປາ;

ລາຠາລາເຠນ ສນ຺ຕຸຏ຺ຐາ, ປຣິວາເຣນ຺ຕິ ຕໍ ສທາ.

“ອາຣຎ຺ຎິກາ ຘຸຕຣຕາ, ຌາຍິໂນ ລູຂຈີວຣາ;

ວິເວກາຠິຣຕາ ຘີຣາ, ປຣິວາເຣນ຺ຕິ ຕໍ ສທາ.

“ປຏິປນ຺ນາ ຜລຏ຺ຐາ ຈ, ເສຂາ ຜລສມງ຺ຄິໂນ;

ອາສີສກາ ອຸຕ຺ຕມຕ຺ຖໍ, ປຣິວາເຣນ຺ຕິ ຕໍ ສທາ.

“ໂສຕາປນ຺ນາ ຈ ວິມລາ, ສກທາຄາມິໂນ ຈ ເຍ;

ອຄາກາຍີ ຈ ອຣຫາ, ປຣິຈາເຣນ຺ຕິ ຕໍ ນຣໍ.

“ນທີປຏ຺ຖາຄຄຸນລີ, ເຕາຈຸນ຺ກາຈຄາຣທາ;

ນາຈກາ ເທ ຄາຍ຺ ນເຕ຺ຕາ, ປຣິຈາເຣນ຺ຕິ ຕໍ ນຣໍ.

“ຄຸຄ຺ຕິປີເຄນຸ ຄຸນລີ, ນຍາລິກາຈຄາຣທາ;

ນຍູປຍຄາຄາຄຸຍຸຕ຺ຕາ, ປຣິຈາເຣນ຺ຕິ ຕໍ ນຣໍ.

“ເທຈິນ຺ນາ ລຄູອກິນ຺ນາ ຈ, ຄຸຄ຺ຕິຍາ ປີເຣຍີ ກທາ;

ປນ຺ນາຍ ປີເຣຍີ ປຕ຺ຕາ, ປຣິຈາເຣນ຺ຕິ ຕໍ ນຣໍ.

“ຊຄິນາ ເທ ຍທາຈີຣ, ທຈ ນິສ຺ຍາ ນຸນິກ຺ລິທາ;

ຄຸຣານຄາ ກຸກຸເທຂາ, ປຣິຈາເຣນ຺ຕິ ຕໍ ນຣໍ.

“ເທຫິ ນິເສ຺ຍຫິ ປຣິຄຸເທາ, ນນ຺ນາເທຫິ ທປສ຺ສິກິ;

ຍິກຣາຂາຈນຍຶກ຺ເທາ, ກຸສຸຣາຂາຈ ເນາກນິ.

“ປຊຈິຍໍ ປທິຏ຺ຖາຍ, ຣຸທນ຺ຕິ ຄຣລີຣຸທາ;

ເຈປຸລ຺ລຕໍ ປີປຸດນ຺ຕິ, ຜລຍ຺ຍາ ຄສ຺ສຍນ຺ຕິ ເທ.

“ປຊຈີນຄິເນາ ທ຺ວນິ, ນຄຸປຸຕ຺ຕ ຍທາຍນ;

ນານເຄ ເທ ປທິຏ຺ຖາຍ, ລກນ຺ຕິ ອຍຕໍ ຜລໍ.

“សិន្ធុ សរស្សតី ចេវ, នន្ទិយា ចន្ទភាគិកា;

គង្គា ច យមុនា ចេវ, សរភូ ច អថោ មហី។

“ឯតាសំ សន្ទមានានំ, សាគរោវ សម្បដិច្ឆតិ;

ឌហន្តិ បុរិមំ ភាយំ, សាគរោទេវ ខាយតិ។

“តេជចិរេយ ចតុន្នាណា, បន្នាឌិត្វា តចន្តិកេ;

ឌហន្តិ បុរិមំ ភាយំ, ញុន្ទបុត្តាតិ ខាយរេ។

“យថាបិ ចន្ទ្រា ចិរលេរី, គន្ធំ អាកាសឆាតុយា;

សន្នា តារកេណ លេរិកេ, អាភាយ អតិរោចតិ។

“តេជច ត្វំ មហារាជ, បរិចុរេតា ខេចមាតុរេស;

ឧតេត សន្នា អតិក្កម្ម, ឌលសិ សន្នភា តុចំ។

“កម្មិរេ ស្តុរិតា ក្ទាមិ, ភ ខេលមតិចត្តរេរ;

សន្នា ខេលំច ចុសន្តិ, សញ្ញាណា ចិកិរន្តិ តា។

“តេជច តិត្វិយា លេរិកេ, ភាភាឌិឌ្ឋិ នាហុជ្ជភា;

ឆម្មំ ចាឌិតុកាមា តេ, ភាតិចត្តន្តិ តំ មុភិ។

“សចេ ច តំ បិបុឡន្តិ, បវិចារេហិ ចក្ខុម;

តចន្តិកំ ឧបគន្ត្វា, សញ្ញាណ្ណាច គច្ឆន្តិ តេ។

“យថាបិ រហទេ ជាតា, កុមុទា ឧប្បលកា ពហូ;

ឧបលិម្បន្តិ តោយេន, កទ្ទមកលលេន ច។

“តថេវ ពហុកា សត្តា, លោកេ ជាតា វិរូហរេ;

អដ្ដិតា រាគទោសេន, កទ្ទមេ កុមុទំ យថា។

“យថាបិ បទុមំ ជលជំ, ជលមជ្ឈេ វិរូហតិ;

ន សោ លិម្បតិ តោយេន, បរិសុទ្ធោ ហិ កេសរី។

“តថេវ ត្វំ មហាវីរ, លោកេ ជាតោ មហាមុនិ;

នោបលិម្បសិ លោកេន, តោយេន បទុមំ យថា។

“យថាបិ រម្មកេ មាសេ, ពហូ បុប្ផន្តិ វារិជា;

នាតិក្កមន្តិ តំ មាសំ, សមយោ បុប្ផនាយ សោ។

“តថេវ ត្វំ មហាវីរ, បុប្ផិតោ តេ វិមុត្តិយា;

សមយំ នាតិវត្តសិ, បទុមំ វារិជំ យថា។

“សុបុប្ផិតោ សាលរាជា, ទិព្ពគន្ធំ បវាយតិ;

អញ្ញសាលេហិ បរិវុតោ, សាលរាជាវ សោភតិ។

“តថេវ ត្វំ មហាវីរ, ពុទ្ធញាណេន បុប្ផិតោ;

ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ, សាលរាជាវ សោភសិ។

“យថាបិ សេលោ ហិមវា, ឱសធោ សព្ពបាណិនំ;

នាគានំ អសុរានញ្ច, ទេវតានញ្ច អាលយោ។

“តថេវ ត្វំ មហាវីរ, ឱសធោ វិយ បាណិនំ;

តេវិជ្ជា ឆឡភិញ្ញា ច, ឥទ្ធិយា បារមិំ គតា។

“អនុសិដ្ឋា មហាវីរ, តយា ការុណិកេន តេ;

រមន្តិ ធម្មរតិយា, វសន្តិ តវ សាសនេ។

“មិគរាជា យថា សីហោ, អភិនិក្ខម្ម អាសយា;

ចតុទ្ទិសានុវិលោកេត្វា, តិក្ខត្តុំ អភិនាទតិ។

“សព្ពេ មិគា ឧត្តសន្តិ, មិគរាជស្ស គជ្ជតោ;

តថា ហិ ជាតិមា ឯសោ, បសូ តាសេតិ សព្ពទា។

“គជ្ជតោ តេ មហាវីរ, វសុធា សម្បកម្បតិ;

ទៅឆតេឃ្យាចញ្ញត្តិ, ៣សត្តិ យាទកាឃិកា៑

“៣សត្តិ ពិត្តិឃា សទ្ទា, ភគទេ៣ា ទេ៣ ឃហាឃុតិ;

កាកា ទេសភាច ចិត្តត្តា, ឃិកទេញ្ញា ឃ៦ា ឃិកា៑

“ទេឃ ទេកចិ កហិទេភា ទេលិទេក, ស៣្វាទេទាពិ បចុច្ចទេទ;

បទេយ្យទាកពំ ឆឃុំ, ទេគទេសត្តិ បទិសាឃ ទេ៣៑

“ភ ទេហចំ ពុំ ឃហាចិទ, ឆឃុំ ទេគទេសឃិ បរិហិតំ;

សាឃំ សច្ចាតិ ញត្តិញ្ញា, ទេកចលំ ទេទាឆិបក្លិឃំ៑

“អាសឃាត្យសឃំ ទោ៣្វា; ខ្ចេត្រឹឃាតំ ទាលិទាលំ;

កញ្ញាកទេញ្ញា ចិឌិ៣្វាភ, ឃហាទេឃទេឈាច កញ្ញសិ៑

“ចក្កចាញ្ញអបទិឃត្តា, តិសិត្តា បទិសា កទេច;

ភាភាឌិដ្ឋី ចិចិភត្តំ, ចិឃ៣ិទេឆ្លកភាឃ ពំ៑

“សទេញ្ញសំ ចិត្តឃញ្ញាឃ, ឌ្ឍបឃុក្យសទេលិ ឃុតិ;

ឲកំ បពាំកាទេ៦ទេត្តាច, ចិឃ៣ិ លិត្តុសិ បរិហិតំ៑

“រូបពិឃ្យសឌិទេសទេហច, ចស្យឆា ប្សុទិ៣ា កទេច;

សទេញ្ញច ទេ៣ បញ្ញាលិកា, កិត្តឃុំ ទេលិកភាឃកំ៑

“កប្បំ ចា តេ កិច្ចយត្តា, ភាភាចណ្ហេហិ កិច្ចឃុំ;

បរិយេតុំ ត សក្កេយ្យុំ, អប្យេយេយ្យា តចាកេតា។

“យថា សកេភ ថាយេភ, កិត្តិតោ ហិ យឃា ឌិភោ;

កប្យកោឌីបិ កិត្តេត្តា, ឲចយេច បកិត្តឃុំ។

“សឆេ ហិ កោឆិ ឆេចោ ចា, យត្ុស្សា ចា ស្ុសិក្ខិតា;

បយេតុំ បរិកប្យេយ្យុំ, ចិឈាតំច លកេយ្យ សោ។

“សាសភេ តេ បតិដ្ឋាឃ, សញ្យុត្ត យហាឃស;

បញ្ញាយ បិរេយិ កត្វា, ចិហរាយិ អភាសចោ។

“តិត្តិឃេ សយ្យយដ្ឋាយិ, ចត្តេយិ ឌិភសាសតំ;

ឆម្ពុសេភាបតិ អដ្ឋ, សញ្យុត្តស្ស សាសភេ។

“អបរិយេយេយ្យ កតំ កម្ពុំ, ចលំ កស្សេសិ យេ ទ្លឆ;

ស្វុលិត្វា សរេចេកោច, កិលេសេ ឈាបឃឹ យយ។

“យោ កោឆិ យត្ុឌោ ភារ៉ិ, ឆារេយ្យ យត្ុកេ សទា;

ភារេភ ឲ្យក្លិតោ អស្ស, ភារេហិ ភរិតោ តចា។

“ឯឃ្យាសេភា ពីហក្កីហិ, ករេចរុ ឃំឃទិ អហំ;

ករិទេតា ករចការេទភ, កិទិ ក្ខ្ហាទិទេតា ឃឆាˋ

“ញ្ជូទេរាបិទេតា ឆ ទេយ ការេទា, ករា ក្ឈ្ញាជិតា យឃា;

ពាទលីឃំ ពតំ ឃ្ញុំ, ឃក្យុបុត្តឃ្សុ ឃាឃទេភˋ

“ឃាចតា ញុក្ខ្ទេលត្តយិព្រាឌេបត្វា ឃក្យុបុក្កចំ;

អហំ អក្កោយិព្រឃញ្ញាឃ, ឃឌិទេឃា ទេយ ភ ចិជ្ជូតិˋ

“ឃយាឌិយិព្រុក្យឃទេលិ, ញ្ញូក្ខ្ទិឃា បិទេយិ ពេតា;

ញ្ញូឆ្នូយាទេភា ឆហំ អជ្ជូ, ឃហឃ្សិ អកិភិយ៉ូទេភˋ

“អត្យុបុគ្គាចិហារេឃ្សុ, ឆឃឹក្ខូទេតា យហាយុភិ;

ពេឆឃិ ឃាឃភិ យឃ្យា ភិទេរាទេឆា ឃឃភិ យយˋ

“ឌិគ្គាឆក្កូ ចិឃុក្ខិ ទេយ, ឃយាឌិក្យឃទេលិ អហំ;

ឃយ៉ូប្យឆាភាត្យឃុទេត្តា, ទេញាិជ្ញក្ខ្ហកាចភាទេទេតាˋ

“ឃាចទេពភ ហិ បត្តញ្ញុំ, ឃគ្គាទេយច ពតំ យឃា;

ទេលិពភាឆំ ឌេបត្វាភ, ឃឌិទេឃា ទេយ ភ ចិជ្ជូតិˋ

“ឃយាបត្តីភំ ក្យឃទេលិ, ឆឃាភចិទេយាក្លាភ លិប្យបជិលិកឹ;

ពោញ្ញកាគភារតោ, នាគកញ្ញាលបរិមិកោតាសិ។

“នាគកញ្ញេហភបិ ឋុរេស្សុត, ពាន្ទិយា បរិសុត្តមការចា;

យំ សទ្ធាសង្គហិតំ ចិត្តំ, សទា សព្រហ្មចារីសុ។

“ឧទ្ធតចិនោច សនេប្យា, លិក្ខចិនាហោច ឧសេកា;

តិក្លិត្តយាភងេប្យាច, ឧសេបមិ ករុការេចត គលំ។

“យទិ ទ្វិបិតិ ភនេចយ្យ, បញ្ញា មេ ចសុមតិបិ ត សមេយ្យ;

អនោមទស្សិស្ស ភគវតោ, ផលមេកំ ទាលាឆចភាយ។

“បចត្តិតំ ឆមុចក្កំ, សក្យបុត្តេត តាឌិតា;

អត្ថុចេត្តមហំ សមុា, ទាលាឆចភាយិឌំ ផលំ។

“មា មេ គតាធិ បាបិចេឆ្លា, កុសីតោ ហីតវីរិយោ;

អប្បស្សុតោ អភាចារោ, សមេតោ អហុ គតួធិ។

“ពាហុស្សុតោ ច មេធាវី, សីលេសុ សុសមាហិតោ;

ចេតោសមថានុយុត្តោ, អបិ មុទ្ធនិ តិដ្ឋតុ។

“តំ វោ វទាមិ ភទ្ទន្តោ, តាវន្តេត្ថ សមាគតា;

អប្បិច្ឆា ហោថ សន្តុដ្ឋា, ឈាយី ឈានរតា សទា។

“យមហំ បឋមំ ទិស្វា, វិរជោ វិមលោ អហំ;

សោ មេ អាចរិយោ ធីរោ, អស្សជិ នាម សាវកោ។

“តស្សាហំ វាហសា អជ្ជ, ធម្មសេនាបតី អហំ;

សព្វត្ថ បារមិំ បត្តោ, វិហរាមិ អនាសវោ។

“យោ មេ អាចរិយោ អាសិ, អស្សជិ នាម សាវកោ;

យស្សំ ទិសាយំ វសតិ, ឧស្សីសម្ហិ ករោមហំ។

“មម កម្មំ សរិត្វាន, គោតមោ សក្យបុង្គវោ;

ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា, អគ្គដ្ឋានេ ឋបេសិ មំ។

“កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ…បេ… កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ។

អបរភាគេ បន សត្ថា ជេតវនមហាវិហារេ អរិយគណមជ្ឈេ និសិន្នោ អត្តនោ សាវកេ ឋានេ ឋានេ គុណវិសេសេន ឯតទគ្គេ ឋបេន្តោ – “ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, មម សាវកានំ ភិក្ខូនំ មហាបញ្ញានំ យទិទំ សារិបុត្តោ”តិ (អ។ និ។ ១។១៨៨-១៨៩) ឯវំ មហាបញ្ញតាយ ឯតទគ្គេ ឋបេសិ។ សោ ឯវំ សាវកបារមីញាណស្ស មត្ថកំ បត្វា ធម្មសេនាបតិដ្ឋានេ បតិដ្ឋហិត្វា សត្តហិតំ ករោន្តោ ឯកទិវសំ សព្រហ្មចារីនំ អត្តនោ ចរិយវិភាវនមុខេន អញ្ញំ ព្យាករោន្តោ –

៩៨១។

“យថាចារី យថាសតោ សតីមា, យតសង្កប្បជ្ឈាយិ អប្បមត្តោ;

អញ្ញាតទេតោ សយាហិតត្តោ, ឲកោ សត្វសិតេតា តយាហ្វ កិក្លុ៍

ដប័៧៍

“អស្លិ ស្វក្លិ ចា ក្វញ្ញោតេត្តា, ត ជាញ្ញហ៌ ស្វហិតេតា សិឃា;

ខ្លាត្វដទេទា យិតាហាទេទា, សតេតា កិក្លុ បទិន្លោតេឌ៍

ដប័៦៍

“ចត្តាទេទា បញ្ញ អាតេលិតេប, អក្វត្តា ខ្លដក៌ បិតេច;

អលិ៍ ចាស្វចិហាទាឃ, បហិតត្តស្ស កិក្លុតេតា៍

ដប័៣៍

“កប្បិយំ តញ្ញោ លាតេដតិ, ឌិចទំ ព្លដយត្តិក៌;

អលិ៍ ចាស្វចិហាទាឃ, បហិតត្តស្ស កិក្លុតេតា៍

ដប័៤៍

“បល្លតេក្កត តិសិត្តស្ស, ឌល្លុតេក តាកិចស្សតិ;

អលិ៍ ចាស្វចិហាទាឃ, បហិតត្តស្ស កិក្លុតេតា៍

ដប័៩៍

“តេឃា ស្វល៌ ទ្វក្លុតេតា អង្គ, ទ្វក្លុយង្គក្លិ សល្លតេតា;

ឧភយន្តរេន នាហោសិ, កេន លោកស្មិំ កិំ សិយា។

៩៨៧។

“មា មេ កទាចិ បាបិច្ឆោ, កុសីតោ ហីនវីរិយោ;

អប្បស្សុតោ អនាទរោ, កេន លោកស្មិំ កិំ សិយា។

៩៨៨។

“ពហុស្សុតោ ច មេធាវី, សីលេសុ សុសមាហិតោ;

ចេតោសមថមនុយុត្តោ, អបិ មុទ្ធនិ តិដ្ឋតុ។

៩៨៩។

“យោ បបញ្ចមនុយុត្តោ, បបញ្ចាភិរតោ មគោ;

វិរាធយី សោ និព្ពានំ, យោគក្ខេមំ អនុត្តរំ។

៩៩០។

“យោ ច បបញ្ចំ ហិត្វាន, និប្បបញ្ចបថេ រតោ;

អារាធយី សោ និព្ពានំ, យោគក្ខេមំ អនុត្តរំ។

៩៩១។

“ការេយ ចា ឃតិ ចារេណ្ណា, តិរេត្ត ចា ឃតិ ចា ឆរេល;

ឃត្ថ អ៑រហរេត្តា ចិហរត្តិ, ៣ំ ក្ខុយិរាយរលាឃ្យាក៌៓

ជជ៌ឲ៓

“រយហិឃាតិ អ៑រេណ្ណាតិ, ឃត្ថ ត រយតិ ឌរេតា;

ចិ៣រាកា រយិស្សត្តិ, ត រ៣ កាយករេចសិរេតា៓

ជជ៌ឲ៓

“តិឆិតិច បចត្តាទំ, ឃំ បរេស្ស ចឌ្ឍកស្សិតំ;

តិក្កឃ្យចាកិ រយឆាចិ, ៣ាកិសំ បណ្ឌិ៣ំ ករេឌ;

៣ាកិសំ កឌយាតស្ស, រេសរេឃ្យា រេហាតិ ត បិបិរេឃា៓

ជជ៌ទ៓

“ឌ្ឍចរេកឃ្យាត្យសារេសឃ្យ, អ៑សត្តា ច តិចារេយ;

សតត្យែរេសា បិរេឃា រេហាតិ, អ៑ស៣ំ រេហាតិ អ៑ប្បិរេឃា៓

ជជ៌ទ៓

“អ៑ណ្ណាស្ស កកចា ត្យរេទ្ធា, ឆយ្ចុំ រេករេសសិ ចក្ខុយា;

ឆរេយ្ចុ រេកសិឃយាតយិ្យាសាតយារេឆសិយត្ថិរេកា;

ទំ ទេយ អទេយាឈំ សចតំ, ចិយុទេក្តាយិ្រអភាសទេចា។

៥៥២។

“ទេភច បុទេក្ខតិចាឃាយ, តបិ ចិក្ខាឃ្យ ចក្ខុទេភា;

ទេឆទេពាបទិឃាយ ព្ពក្ខិឃា, ឝ្យតិឃា ក្លបបត្តិឃា;

ទេសាពឆាព្យចិស្យក្ខិឃា, បលិឆិ ទេយ ត ចិក្ខូតិ។

៥៥៣។

“ទ្យក្ខឃ្ចលិច តិឃ្យាឃ, ឃុទេល្ហា សឈ្លាជិបិទ្យទេពា;

បក្ខាឃ ក្លត្តទេយា ទេឆទេទា, ក្លបតិទេឃ្យាច ឥសាឃតិ។

៥៥៤។

“អចិពក្កុ សយាបទេក្តា, សប្លាសប្ពក្ខសាចទេកា;

អទិទេឃត ព្យលីក្រភាទេចត, ក្លទេបទេពា ទេហាតិ ពាចទេឆ។

៥៥៥។

“ឃឆាបិ បក្ខទេពា ទេសទេលិ, អចទេលិ ឃ្យប្យតិក្ខិទេពា;

ឲ្យចំ ទេយាហក្លឃា កិក្ខុ, បក្ខទេពាច ត ទេចឆតិ។

១០០០។

“អនង្គណស្ស បោសស្ស, និច្ចំ សុចិគវេសិនោ;

វាលគ្គមត្តំ បាបស្ស, អព្ភមត្តំវ ខាយតិ។

១០០១។

“នាភិនន្ទាមិ មរណំ, នាភិនន្ទាមិ ជីវិតំ;

និក្ខិបិស្សំ ឥមំ កាយំ, សម្បជានោ បតិស្សតោ។

១០០២។

“នាភិនន្ទាមិ មរណំ, នាភិនន្ទាមិ ជីវិតំ;

កាលញ្ច បដិកង្ខាមិ, និព្ពិសំ ភតកោ យថា។

១០០៣។

“ឧភយេន មិទំ មរណមេវ, នាមរណំ បច្ឆា វា បុរេ វា;

បដិបជ្ជថ មា វិនស្សថ, ខណោ វោ មា ឧបច្ចគា។

១០០៤។

“នគរំ យថា បច្ចន្តំ, គុត្តំ សន្តរពាហិរំ;

ឯវំ គោបេថ អត្តានំ, ខណោ វោ មា ឧបច្ចគា;

ខណាតីតា ហិ សោចន្តិ, និរយម្ហិ សមប្បិតា។

១០០៣។

“ឧបសន្តោ ឧបរតោ, មន្តភាណី អនុទ្ធតោ;

ធុនាតិ បាបកេ ធម្មេ, ទុមបត្តំវ មាលុតោ។

១០០៤។

“ឧបសន្តោ ឧបរតោ, មន្តភាណី អនុទ្ធតោ;

អប្បាសិ បាបកេ ធម្មេ, ទុមបត្តំវ មាលុតោ។

១០០៥។

“ឧបសន្តោ អនាយាសោ, វិប្បសន្នោ អនាវិលោ;

កល្យាណសីលោ មេធាវី, ទុក្ខស្សន្តករោ សិយា។

១០០៦។

“ន វិស្សសេ ឯកតិយេសុ ឯវំ, អគារិសុ បព្ពជិតេសុ ចាបិ;

សាធូបិ ហុត្វាន អសាធុ ហោន្តិ, អសាធុ ហុត្វា បុន សាធុ ហោន្តិ។

១០០៧។

“កាមច្ឆន្ទោ ច ព្យាបាទោ, ថិនមិទ្ធញ្ច ភិក្ខុនោ;

ឧទ្ធច្ចំ វិចិកិច្ឆា ច, បញ្ចេតេ ចិត្តកេលិសា។

១០១០។

“យស្ស សក្ករិយមានស្ស, អសក្ការេន ចូភយំ;

សមាធិ ន វិកម្បតិ, អប្បមាទវិហារិនោ។

១០១១។

“តំ ឈាយិនំ សាតតិកំ, សុខុមទិដ្ឋិវិបស្សកំ;

ឧបាទានក្ខយារាមំ, អាហុ សប្បុរិសោ ឥតិ។

១០១២។

“មហាសមុទ្ទោ បថវី, បព្វតោ អនិលោបិ ច;

ឧបមាយ ន យុជ្ជន្តិ, សត្ថុ វរវិមុត្តិយា។

១០១៣។

“ចក្កានុវត្តកោ ថេរោ, មហាញាណី សមាហិតោ;

បថវាបគ្គិសមានោ, ន រជ្ជតិ ន ទុស្សតិ។

១០១៤។

“បញ្ញាបរិយិតំ បរេត្វា, យហាឮ្ឌិ យហាយតិ;

អឌេឮ្ឌ ឌេឮអសយាគេតា, សឌា ចរតិ តិន្ទ្យេតា៍

១០១៨៍

“បរិចិណ្ណោ យឃា សត្វា...បេ... ភចគេត្តិសម្ហតា៍

១០១៩៍

“សប្បាគេឆប្បយាគេត, ៩សា គេ អត្យសាសតឹ;

ហត្ថាហំ បរិតិត្តិស្សំ, ចិប្បយុគេត្វាយិញ្ញាត្តឹ”តិ៍ –

ឮយា កាឆា អភាសិ៍ ឮយា ហិ កាចិ កាឆា គេឆគេរត ភាសិតា, កាចិ គេឆរំ អារព្ភ ភកចតា ភាសិតា, សព្វា បច្ឆា អត្តគេតា ចរិយបគេចឌតចគេសត គេឆគេរត ភាសិតត្វា គេឆរគេស្សច កាឆា អគេហសុំ៍

តត្វ ឃឆាចារីតិ ឃឆា កាឃាឌីហិ សំឃគេតា, សំចុគេតា ហុត្វា ចរតិ ចិហរតិ, ឃឆាចរណសីលេរិតិ ចា ឃឆាចារី, សីលសប្បគេន្នាតិ អគេត្វា៍ ឃឆាសគេតាតិ ឃឆាសគេត្តា៍ កាឆាស្ជតត្វញ្ញាអត្យភាសិកលេរិបំ កត្វា តិគេន្ថសា កគេតា, សគេត្តា ចិឃ, អរិគេឃហិ តិន្តិគេសគេសាតិ អគេត្វា៍ សតីយាតិ បរយាឃ សតិឃា សយគ្ហាកគេតា៍ ឃតសង្កប្បជ្ឈាយីតិ សព្វគេសា ចិច្ឆាសង្កប្បំ បហាឃ គេគក្ខម្មសង្កប្បាឌីចគេសត សំឃតសង្កប្បា ហុត្វា អារម្មណូបតិជ្ឈាគេតគ លក្ខណូបតិជ្ឈាគេតគ ច ឈាឃតសីលេរិ៍ អប្បមគេត្តាតិ តត្ថិគេឃច ឃឆាចារិភាគេច ឃតសង្កប្បា ហុត្វា ឈាឃគេតគ ច បយាឌរហិគេតា សព្វត្វ ស្មប្បតិដ្ឋិតសតិសប្បជគេញ្ញា៍ អជ្ឈត្តរគេតាតិ គោចរជ្ឈត្តគេ កម្មដ្ឋាតភាចតាឃ អភិរគេតា៍ សមាហិតគេត្តាតិ តាឃ ៩ច ភាចតាឃ ៩កគ្គចិគេត្តា៍ ៩គោតិ អសហាគេឃា កណសំសគ្គំ, កិគេលសំសគ្គញ្ច បហាឃ កាឃចិគេចគំ, ចិត្តចិគេចកញ្ច បរិព្រូហឃគេត្តា៍ សត្តុសិគេតាតិ បច្ចឃសគេត្តាគេសត ច ភាចតារាមសគេត្តាគេសត ច សម្មុគេឆច តុសិគេតា តុគេដ្ឋា៍ ភាចតាឃ ហិ ង្កបរូបរិ ចិគេសសំ អាចហត្តិឃា ង្កញ្ញអារំ បីតិបរិគេយាឌ្ជំ ង្កប្បជ្ជតិ, យត្វកំ បត្វាឃ បត ចត្តព្វគេយច តត្វិ៍ តយាហុភិក្ខុត្តិ តំ ៩ចរូបំ បុគ្គលំ សិក្ខត្តឃបរិរិបូរិឃា ភយំ ឮក្ខតតាឃ ភិត្តកិគេលសតាឃ ច ភិក្ខុតិ ចឌត្តិ៍

ឮឌាតិ ឃឆាចុត្តសគេត្តាសក្ខេឃ បច្ចឃសគេត្តាសំ តាច ឌគេស្សគេត្តា “អល្លំ ស្វក្ខំ ចា”តិអាឌិយាហ៍ តត្ថ អល្លត្តិ សប្បិអាឌិន្តបគេសគេកគ តិត្តំ

ນິຄິຕ຺ງ຺ ສຸກ຺ຕ຺ຕິ ຕຄກາເຈຕ ລຸທໍ ຈາ-ນເຂ຺ດາ ອຄິຍເຕ຺ວາ, ອລ຺ລີ ຈາ ສຸກ຺ລີ ຈາຕິ ຍາເຍຫຕ຺ຕິ ອຕິຈິຍ ສຸຫິເຕາຕິ ຄາເຕາ ຕ ນິຍາຕິ ອເຕ຺ວາ ກທິ ປຕ ນິຍາຕິ ອາຫ "ຂາຕ຺ຕເຄເຣາ ຍິຕາຫາເຣາ"ຕິ ປລີຕໍ ລຸທໍ ຈາປິ ເກາຂຕໍ ກຸຊ຺ຊາເຕ຺ວາ ກິລ຺ລ ຍາຈຄຕ຺ວາ ອກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຂາຕ຺ຕເຄເຣາ ນລ຺ລຫຸກຸເຄເຣາ, ຕເຕາ ວຈ ຍິຕາຫາເຣາ ປຣິຍິຕເກາຂເຕາ ອຊ຺ຈນຍຕ຺ຕາກໍ ອາຫາເຣ ອາຫເຣເຕ຺ວາ ຕຕ຺ວ ຍຕ຺ຕຊ຺ຊາຕາຍ ປຈ຺ຈເຈລ຺ລລນຕິຍາ ຈ ນເຕາ ຫຸຕ຺ວາ ປຣິຕ຺ຕເຂ ຈິຫເຣຍ຺ຍ

ຍຖາ ປຕ ຂາຕ຺ຕເຄເຣາ ຍິຕາຫາເຣາ ຈ ຕາຍ ເຫາຕິ, ຕໍ ຄເນ຺ຍຕຸໍ "ຈຕ຺ຕາເຣາ"ຕິອາທີ ວຸຕ຺ຕໍ ຕຕ຺ວ ອກຸຕ຺ວາຕິ ຈຕ຺ຕາເຣາ ຈາ ປຊ຺ຈ ຈາ ອາເລິເປ ກຈາຍວ ອກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຕຕ຺ຕກນ຺ຍ ອາຫາຣນ຺ຍ ຊຸກາຍໍ ຄເປຕ຺ວາ ປຣີຕໍ ປິເຈຍ຺ຍ ອຍຄຼິອາຫາເຣ ນລ຺ລຫຸກວຸຕ຺ຕິ ຄິຕ຺ຕາຄຼິເປນິຕຈິຕ຺ຕນ຺ຍ ກິລ຺ລເຕາ ຫາສຸຈິຫາຣາຍ ຄສາຕາຊີຕໍ ອຄິກຍເຍາຍ຺ຍຕາຍ ສຸລຈິຫາຣາຍ ອລໍ ປຣິຍຕ຺ຕຕິ ອເຕ຺ວາ ຕລຍິຕາ ກຸຊ຺ຊີປຣິຫາຣິຍໍ ປິລ຺ລປິຕໍ ຈຄເຕ຺ວາ ປິລ຺ລປິເຕ ຕລຕຣີຕຣນເຕ຺ວານໍ ຄເນ຺ຍຕິ "ກຸຕ຺ວາຕາ"ຕິ ຈາ ປິເຄາ, ເນາ ຈຕຸປຊ຺ຈາເລິປຍເຕ຺ວຕາປິ ອາຫາເຣຕ ນຣີເຣ ຍາເປຕຸໍ ນຍຕ຺ວນ຺ຍ ອຕິຈິຍ ຈິຣປກຕິກນ຺ຍ ປຸກ຺ກລນ຺ຍ ຈເນຕ ຈຸເຕ຺ວາ ນິຍາ, ຂຕ຺ຕຣກາຈາຫິປິ ນໍນຕ຺ຄຕິ ວຈ ອປຍກເນ຺ຍຈ ຊີຈນ຺ຍ ເນຕານຕນ຺ຍ ຈ ຈລ຺ລຍາຕຕ຺ວາ

ກປິຍຕ຺ຕີ ຍໍ ກປິຍກປິຍາກຸເລິເຍກຸ ເຕາຍາຊີກຸ ອຊ຺ຊາຕເຕ຺ຕິ ອເຕ຺ວາ ຕເຈ຺ຈາ ລາເຄຕີຕິ ກປິຍໍ ຊີຈເຣ ນຍາຕໍ ລາເຄຕຕ຺ຕາ ຄາຕໍ ລາເຄຕິ ເຈ, ນຕ຺ວາເຣາ ອກຸຊ຺ຊາຕຂາຕິຍໍ ນຕ຺ຕີ ເຫຊ຺ຈີຍເຕ຺ຕຕ ອກຸຊ຺ຊາຕປຍາລຍຸຕ຺ຕ ເຈ ເຫາຕີຕິ ອເຕ຺ວາ ຕລຍຕ຺ວິກຕ຺ຕີ ຕລຄໍ ປເຍາຂຕຕ຺ວ ນຕ຺ວາເຣາ ຈຸຕ຺ຕປເຍາຂຕຕ຺ວ ຍາຈເຄຈ ນີຕາຊີປຊີລາຕຕຕ຺ວເຈ຺ຈ ຫິຣີເກາປີຕປຊີຄຕຕ຺ວເຈ຺ຈາຕິ ອເຕ຺ວາ ວເຕາຕ ກາຍປຣິຫາຣິຍໍ ຊີຈເຣ ຕຕ຺ວ ຕລຕຣີຕຣນເຕ຺ວານເຈ຺ຈ ຈຄຕິ

ປລ຺ລເຂຕ ຄິນິຕ຺ຕນ຺ຍາຕິ ປລ຺ລກໍ ຈຸຈ຺ຈຕິ ນຍຕ຺ຕເຕາ ຂາຣຸຍາຂ຺ຄານໍ, ເຕາຕ ຄິນິຕ຺ຕນ຺ຍ, ຕິນຕ຺ຄິປລ຺ລກໍ ອາກຸຂິຕ຺ວາ ຄິນິຕ຺ຕນ຺ຍາຕິ ອເຕ຺ວາ ຂລ຺ລເກາກາກິຈນ຺ຍຕີຕິ ຍນ຺ຍໍ ກຸຂິຍໍ ຕຈາ ຄິນິຕ຺ຕນ຺ຍ ເຄເຈ ຈນ຺ຍເຕ຺ຕ ຂລ຺ລກຈ຺ຍໍ ຈນ຺ຍາເຄກາຕ ຕ ເຕາຍິຍຕິ, ວຕ຺ຕກຍິ ນຕ຺ຕປຣິຍຕ຺ຕເນຕານຕໍ , ນກ຺ກາ ຫິ ຕຕ຺ວ ຄີນີຊິຕ຺ວາ ອຕ຺ວກາຍຊຸເປຕ ກຸລປຸເຕ຺ຕຕ ນຄຕ຺ວ ຄິປຍາເຄຕໍ ເຕຕາຫ "ອລໍ ຫາສຸຈິຫາຣາຍ, ປຫິຕຕ຺ຕນ຺ຍ ກິລ຺ລເຕາ"ຕິ

ວຈໍ ເຈເຣາ ຕລຍາຫິ ຈຕຸຫິ ກາຈາຫິ ເຍ ເຕ ກິລ຺ລ ຍຫິຊ຺ຊາ ອນຕ຺ຄຊ຺ຄາ, ເຕນໍ ປເຍຸກ຺ລນກໍ ນເລ຺ລລຊຸຈາຄໍ ປກາເຣຕ຺ວາ ຕລຄາຕິ ເຈຄຕາຍຸເລຕ ກາຈຕາຣາຍເຕ຺ວານໍ ຄເນ຺ຍເຕ຺ວາ "ເຍາ ສຸລ"ຕ຺ຕິອາຄິຍາຫ ຕຕ຺ວ ສຸລຕ຺ຕິ ສຸລເຈຄຕໍ ຄຸກ຺ລເຕາຕິ ຈິປຣິລາຍຄຸກ຺ລເຕາ ອຂ຺ຄາຕິ ອຂ຺ຄນ, ຈິປນ຺ຍຕາປຊ຺ຈານຫິຕາຍ ຍກ຺ກປຊ຺ຈາຍ ຍຖາກຸໍ ເຍາ ອປນ຺ຍິຕິ ອເຕ຺ວາ ສຸລເຈຄຕາ ຫິ ປຣິເກາກກາເລ ອນ຺ຍາຄິຍຍາຕາປິ ຈິນຍິນ຺ຍໍ ຈິຍ ເກາຂຕໍ ຈິປຣິລາຍກາເລ ຄຸກ຺ລາເຍຈ ເຫາຕິ ເຕເຕຕ຺ວ ຄຸກ຺ລາກຸປນ຺ຍຕໍ ຄເນ຺ຍຕິ ຄຸກ຺ລຍຂ຺ຄິ ນລ຺ລເຕາຕິ ຄຸກ຺ລເຈຄຕໍ ເຍາ ນລ຺ລຕິ ປນ຺ຍິ ຄຸກ຺ລເຈຄຕາ ຫິ ຍຖາ ນລ຺ລ ນຣີເຣ ອຕຸປຈິນຕ຺ຕຍິ ອຕຸປຈິນິຕ຺ວາ ຊິຕຍິ ຂຂ຺ຄິຍຍາຕຍິ ປີຍອຕເຍຈ ຂເຕຕິ, ວຈໍ ຂປຊ຺ຊຍາຕາປິ ຊິຕິປຍຕ຺ຕາປິ ກິຊ຺ຊຍາຕາປິ ຈິຕາຄຕິເຍຈາຕິ ວເຕເຕຕ຺ວ ຄຸກ຺ລາກຸປນ຺ຍຕໍເຍຈ ຂກ຺ລິນຕ຺ວາ ຈຄຕິ, ເຕາຕ ຈ "ຍໍ ຄຸກ຺ລ ຕຄຕຕ຺ວາ"ຕິ (ນໍ ຄິ ໑໑໑) ຈຈຕເຕາ ເຈຄຕາຂ຺ເຍ ອຕ຺ຕຕຕິຍກາຫໍ ຈິຄິເຈເຄຕິ ຂກເຍຕ຺ຕເຣຕາຕິ ຂກເຍນໍ ອຕ຺ຕເຣ, ສຸລຄຸກ຺ລເຈຄຕາຕໍ ຍຊ຺ຊກຸເຕ

ᩋᨣ᩠ᨣᩃᨿ᩠ᨿᩈᩩᩃᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨽᩣᩅᩮᩉᩣᩈᩦᨲᩥ ᨿᨳᩣᨠ᩠ᨡᩣᨲᩣᩅᩮᨴᩥᨯᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᨶᩥᨿᩣᨴᩦᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨠᩮᨶ ᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩥᩴ ᩈᩥᨿᩣᨲᩥ ᨴᩩᩅᩴ ᩅᩮᨴᨶᩣᨿᩩᩃᩮᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩥ ᩁᩪᨸᩣᨴᩣᨶᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮ ᨸᩁᩥᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨸ᩠ᨸᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᨠᩃᨠᩥᩃᩮᩈᨩᩣᩃᩴ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨠᩮᨶ ᨶᩣᨿ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᨶ ᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨻᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᩅᩮᨴᨶᩣᨴᩦᩈᩩ ᨠᩥᩴ ᩅᩤ ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᩈᩥᨿᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᨴᨲ᩠ᨳᩩ ᩃᩥᨲ᩠ᨲᨻᨶ᩠ᨵᨶᩮᩣ ᩋᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣᩅ ᩈᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨

ᨴᩩᨠᩣᨲᩥ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮ ᨠᩁᩩᨱᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨸᩈᩦᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨿᩣ ᩅᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩣ ᩅᩮ ᨴᩣᨿᩣᨴᩥ ᨸᩥᨸᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᩋᩈᨲ᩠ᨲᨣᩩᨱᩈᨾ᩠ᨾᩣᨧᩁᩥᨶ᩠ᨴᩣᨿ ᨸᩥᨸᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ, ᩈᨾᨱᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩁᩩᩔᩣᩉᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨠᩩᩈᩦᨲᩮᩣ, ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩉᩦᨶᩅᩦᩁᩥᨿᩮᩣ, ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨸᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᩩᨲᩔ ᩋᨽᩣᩅᩮᨶ ᩋᨸ᩠ᨸᩔᩩᨲᩮᩣ, ᨴᩩᩔᩦᩃᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᩣᨴᩁᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩋᨶᩣᨴᩁᩮᩣ, ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᩋᨲᩥᩉᩦᨶᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨿᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᨠᩮ ᨴᩣᨿᩣᨴᩥᨸᩥ ᨿᩣ ᩉᩮᩣᨲᩩ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨠᩮᨶ ᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩥᩴ ᩈᩥᨿᩣᨲᩥ ᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩣᨿᩮ ᨲᩔ ᨲᩣᨴᩥᩈᩔ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᨠᩮᨶ ᨴᩩᩅᩤᩁᩮᨶ ᨠᩥᩴ ᨸᨿᩮᩣᨩᨶᩴ, ᨠᩮᨶ ᩅᩤ ᨣᩩᨱᩮᨶ ᨠᩥᩴ ᩈᩥᨿᩣ, ᨶᩥᩁᨲ᩠ᨳᨠᩮᩣᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩮᩣ ᩅᩤᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩈᩦᩃᩣᨴᩥᨸᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨣᩮᨿ᩠ᨿᩣᨴᩥᨠᩔ ᨻᩉᩩᨶᩮᩣ ᩈᩩᨲᩔ ᩈᨾ᩠ᨾᨴᩮᩅ ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩮᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨵᩁᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩥᨿᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨸᨭᩥᩅᩮᨵᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨧ ᩅᩈᩮᨶ ᨾᩮᨵᩣᩅᩦ, ᩈᩦᩃᩮᩈᩩ ᨧ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮᩣ, ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩈᨾᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᨣᩩᨱᩮᩉᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾᩣᨵᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨿᨴᩥᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨠᩮᩣᨸᩥ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩩ, ᨸᨣᩮᩅ ᩈᩉᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ᪨

ᨿᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨲᨲ᩠ᨳᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᩣᨴᩣᨴᩦᩅᩈᩮᨶ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨴᩦᩅᩈᩮᨶ ᨧ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᨹᩃᩮᩉᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩋᨶᩣᨴᩦᨶᩅᨴᩔᩥᨲᩣᨿ ᩋᩁᩉᨲᩮᩣ ᨿᩣᩅᨶᩥᩅᩮᩈᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᩅᩥᩁᩣᨵᩥ, ᩈᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩣ ᩈᩩᩅᩥᨴᩪᩁᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣ᪨

ᨿᩮᩣ ᨧ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩉᩥᨲᩣᨶᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᨸᩉᩣᨿ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᨶ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩔ ᨸᨴᩮ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᩋᨶᩥᨿᨴᩮᨣ᩠ᨣᩁᨲᩮᩣ ᨠᩣᨾᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨶᩥᩁᨲᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᩋᩣᩁᩣᨵᩥ ᩈᩣᨵᩮᩈᩥ ᩋᨽᩥᨠᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩋᨳᩔ ᨽᨣᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨣᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩔ ᨣᩩᨱᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨲᩴ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩮ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨣᩩᨱᩮ ᩅᩤᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨸᩈᩴᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨠᩣᨿᩮ ᩅᩤ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᨿᩮ ᩅᩤᨲᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩋᩁᩉᨲᩮᩣ ᨠᩣᨿᩮᩣ ᨠᩣᨿᩈᨬ᩠ᨧᩮᨲᨶᩣ ᨶ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨧᩮᨲᨶᩣ ᨸᨶ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨧᩮᨲᨶᩣᨸᩁᩥᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲᩣᨸᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣᩁᩮᨲᩥ ᨶ ᩈᨶ᩠ᨲᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᩣᨿᩮ ᩅᩤ ᩉᩮᩣᨲᩩ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮ ᩅᩤ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ, ᨲᩴ ᩈᩩᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩴ ᨿᩮᩣ ᩈᩩᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᩅᩦᩁᩥᨿᩮᩣ ᨴᩩᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩈᩩᨸᩩᨸ᩠ᨹᩥᨲᨲᩁᩩᩈᨱ᩠ᨯᨾᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨶᩥ ᩅᩥᨾᩃᩈᩃᩥᩃᩣᩈᨿᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨶᩥ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᨾᨱᩦᨿᩣᨶᩦᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨿᩮᩈᩩ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩅᩥᨠᩈᩥᨲᩮᩈᩩ ᩅᩥᨿ ᩁᨲᨶᩮᩈᩩ ᨠᩣᨿᨸᨠ᩠ᨡᩮᨠᩣ ᨠᩣᨿᨠᩁᩮᩣᨴᩮᨠᩣ ᨩᩮᨲᩣ ᨶ ᩁᨲᩥ᪨ ᩅᩦᨲᩁᩣᨣᩣᨲᩥ ᩅᩥᨣᨲᩁᩣᨣᩣ ᨸᨶ ᩅᩦᨲᩁᩣᨣᩣ ᨿᨳᩣ ᩅᩥᨿ ᨸᨴᩩᨾᩮᨶᩮᩈᩩ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩩ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩁᨾᩥᩔᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨶ ᩅᩮ ᨠᩣᨿᨠᩁᩮᩣᨴᩥᩈᩮᩣᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩮ ᩅᩦᨲᩁᩣᨣᩣ ᨠᩣᨿᨠᩁᩮᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

បុន ឆេទោ ទាសំ នាម ទុក្កតបោរាណំ អត្ថកថាយ បញ្ញាបេត្វា, ឧបសម្បាទេត្វា តមេវ បព្វាសនំ កត្វា មិនន្តេ ឯកាទិមំ តស្ស ច សុត្តឧការេន ពុយ្ហិត្វា ឧទានំ ទេសេន្តោ “កិឌិកិវា”តិអាទិមាហ. តត្ថ កិឌិកិវាតិ តត្ថ តត្ថ កិឆហិត្វា ឋបិតានំ ហិរញ្ញសុវណ្ណាទិម្ហានំ កិឌិកាមឹកំ. បវត្តារក្ខិ កិច្ចឌឹមិកោ ទុក្កតមក្ខស្ស អត្ថកម្មំ កត្វា “ឯហិ តេ សុបេន ឌីមិតំ ឧបាយំ ទស្សយិស្សាមី”តិ កិឌិឋានំ នេត្វា ហត្ថំ បសារេត្វា “ឥមំ គហេត្វា សុខំ ឌីវាហី”តិ អាទិក្ខិតានំ មិយ. វជ្ជទស្សិតត្តិ វេ វជ្ជទស្សិនោ – “ឥមិនា នំ អសារុប្បេន វា លលិតេន វា សជ្ឈាយន្តេ ឥក្កលិស្សាមី”តិ ទន្តកេវសកោ វ, អញ្ញាតំ ឌារេវិកាមោ ឌាតំ អស្សាទេន្តោ ឃីលឹងុដ្ឋិកាមតាយ តំ តំ វជ្ជំ ឧទេលិកេន្តោ ឧល្លុម្បនសកាវស្សិតោ វាតិ, អយំ ឥទ អនិបេតោ. យថា ហិ ទុក្កតមក្ខស្សា “ឥមំ កិឌិ កណ្ហាហី”តិ ឥក្កយ្ហសារោបិ កិឌិទស្សនេ កោបំ ន ករោតិ, បមុទិតោវ ហោតិ, ឯវំ ឯវរូបេសុ បុក្កលេសុ អសារុប្បំ វា លលិតំ វា ទិស្វា អាទិក្ខន្តេ កោបេបិ ន កាតព្វោ, តុដ្ឋចិត្តេនេវ ភវិតព្វំ, “ភន្តេ, បុនបិ មំ ឯវរូបំ វទេយ្យាថា”តិ បវារេតព្វមេវ. ឥក្កយ្ហវាទិន្តិ យោ វជ្ជំ ទិស្វា អយំ មេ សទ្ធិវិហារិកោ, អន្តេវាសិកោ, ឧបការកោតិ អវិន្តេត្វា វជ្ជានុរូបំ តជ្ជេន្តោ បណាមេន្តោ ទណ្ឌកម្មំ ករោន្តោ សិក្ខាបេតិ, អយំ ឥក្កយ្ហវាទី នាម សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិយ. វុត្តញ្ហេតំ – “ឥក្កយ្ហឥក្កយ្ហាហំ, អានន្ទ, វក្ខាមិ; បវយ្ហបវយ្ហ អានន្ទ, វក្ខាមិ. យោ សារោ សោ ឋស្សតី”តិ (ម. និ. ១.១៨៩). មេធាវិន្តិ ធម្មោជបញ្ញាយ សមន្នាគតំ. តាទិសន្តិ ឯវរូបំ បណ្ឌិតំ ភជេថ បយិរុបាសេយ្យ. តាទិសញ្ហិ អាវរិយំ ភជមានស្ស អន្តេវាសិកស្ស សេយ្យោ ហោតិ, ន បាបិយោ, វុឌ្ឍិយេវ ហោតិ, នោ បរិហានីតិ អត្ថោ.

អឆេកា អស្សជិបុនព្ពសុកេហិ កីឌាកិរីស្វិ អាវាសេ ទុសិតេ សត្ថារា អាណត្តោ អត្តនោ បរិសាយ មហាមោគ្គល្លានេន ច សទ្ធិំ តត្ថ កន្តោ ធម្មសេនាបតិ អស្សជិបុនព្ពសុកេសុ ឧវាទំ អនាទិយន្តេសុ ឥមំ កាថមាហ. តត្ថ ឧវទេយ្យាតិ ឧវាទំ អនុសិដ្ឋិំ ទទេយ្យ. អនុសាសេយ្យាតិ តស្សេវ បរិយាយវចនំ. អថ វា ឧប្បន្នេ វត្ថុម្ហិ វទន្តោ ឧវទតិ នាម, អនុប្បន្នេ “អយសោបិ តេ សិយា”តិអាទិំ អនាគតំ ឧត្តិស្ស វទន្តោ អនុសាសតិ នាម. សម្មុខា វទន្តោ វា ឧវទតិ នាម, បរម្មុខា ទូតំ, សាសនំ វា បេសេត្វា វទន្តោ អនុសាសតិ នាម. សកិំ វទន្តោ វា ឧវទតិ នាម, បុនប្បុនំ វទន្តោ អនុសាសតិ នាម. អសព្ភា វាតិ អកុសលា ធម្មា ច និវារយេ, កុសលេ ធម្មេ ច បតិដ្ឋាបេយ្យាតិ អត្ថោ. សតញ្ហិ សោតិ ឯវរូបោ បុក្កលោ សាធូនំ បិយោ ហោតិ. យេ បន អសន្តា អសប្បុរិសា ជិតិល្លាបរលោកា អាមិសចក្ខុកា ឌីវិកត្ថាយ បព្វជិតា, តេសំ សោ ឧវាទកោ អនុសាសកោ “ន ត្វំ អម្ហាកំ ឧបជ្ឈាយោ, ន អាចរិយោ, កស្មា អម្ហេ វទសី”តិ ឯវំ មុខសត្តីហិ វិជ្ឈន្តានំ អប្បិយោ ហោតីតិ.

“យំ អារព្ភ សត្ថា ធម្មំ ទេសេតិ, សោ ឯវ ឧបតិស្សយសម្បន្នោ”តិ ភិក្ខុស្ស កថាយ សមុដ្ឋិតាយ “ននិទេមត”ន្តិ ទស្សេន្តោ “អញ្ញាស្សា”តិ កាថមាហ. តត្ថ អញ្ញាស្សាតិ អត្តនោ ករិតេយ្យំ ឌីឈតលបរិញ្ញាតកំ សន្តាយាហ. តស្ស ហិ សត្ថារា ទេសនាបរិក្កហសុត្ត (ម. និ. ១.១០៥-១០៩) ទេសិយមានេ អយំ មហាថេរោ កាលនាមក្កេ អនិកត្វា សាវកបារមីញាណស្ស មត្ថកំ បត្វា. សោឡសវិធាយ បញ្ញាយ ទិដ្ឋិកោតិ សត្ថារំ ពីជយមានោ ឋិតោ អត្តនោ ហត្ថា សុស្សុសន្តោ សោតំ ឧទហិ. តំ យេ អយោឈំ សវន្តំ តំ តថា សុតំ សវនំ មណ្ឌអយោឈំ អវឌ្ឍំ អហោសិ, អក្កសាវកោ បត្តញ្ញំ សម្បត្តិំ អវស្សយោ អហោសិ. តេនាហ “ឌិមុត្តាមី”តិអាទិំ.

តត្ថ នេវ បុព្ពេនិវាសាយាតិ អត្តនោ បរេសញ្ច បុព្ពេនិវាសឌានគតានំ សក្កាចត្ថាយ, បរិមឹ នេ នេវ ចិត្តីតិ យោជនា.

បរិក្ខារវសេន តទត្ថំ ចិត្តបហិឆាតយត្តប្បិ នេចត្តិ នេច អហោសីតិ អត្ថោ។ ចេតោបរិយាយាតិ ចេតោបរិយញាណស្ស។ ឥទ្ធិយាតិ ឥទ្ធិវិធញាណស្ស។ ទុតិយា ឧបបត្តិយាតិ, សត្តានំ ទុតិយា ឧបបត្តិយា ច ជាននញាណាយ ចុតូបបាតញាណាយ។ សោតធាតុវិសុទ្ធិយាតិ ទិព្វសោតញាណស្ស។ បហិតំ មេ ន ចិន្តីតិ ពុទ្ធេហិ អភិញ្ញាវិសេសានំ អត្ថាយ បរិក្ខារវសេន ចិត្តស្ស បហិតំ ចិត្តាភិនីហារោ មេ នត្ថិ នាហោសីតិ អត្ថោ។ សព្វញ្ញុតា វិយ ហិ ឥទ្ធាទិ អគ្គសាវកេហិ សាវកានំ សត្តេ សាវកគុណា ហត្ថគតា ហោន្តិ, ន តេសំ អភិនីហារ វិនា បរិក្ខារេហិ ចិត្តំ អត្ថិ។

ទុល្លភុល្លត្តិអាទិកា តិស្សោ គាថា ភគវតា កតូបាយំ វិហារត្ថស្ស យមកេន បហតការេន សមាបត្តិពលេន អត្ថនោ និព្ពិការតាទិបតនវសេន ចុត្តា។ តត្ថ ឬល្លភាតិ ន ចោរោបិតគេហោ។ សង្ឃាដិបារុតោតិ សង្ឃាដិំ បារុបិត្វា និសិន្នោ។ “សង្ឃាដិយា សុបារុតោ”តិ ច បឋន្តិ។ បញ្ញាយ ឧត្តមោ ចេលោតិ ចេលោ ហុត្វា បញ្ញាយ ឧត្តមោ, សាធកោ បញ្ញាយ សេដ្ឋោតិ អត្ថោ។ ឈាយតីតិ អារម្មណូបនិជ្ឈានេន លក្ខណូបនិជ្ឈានេន ច ឈាយតិ, ពហុលំ សមាបត្តិវិហារេន វិហរតីតិ អត្ថោ។

ឧបេតោ ហោតិ តាទិសេតិ យថា យមកេន សីសេ បហតោ, តាទិសេបិ អនិតុក្ខេ ទុក្ខុប្បាទិកាលេ សមាបត្តិ សមាបន្នោ អធិវាសេន ទុក្ខវេទនំ ឧបេតោ សមន្នាគតោ អហោសិ។ អតីតត្តេ ហិ ហោតីតិ ពុទ្ធំ វត្តមានវចនំ។

បព្ពតោវ ន វេធតីតិ យោ ហក្ខំ និក្ខន្តកិលេសោ និក្ខុំ សោ សេលមយបព្ពតោ វិយ អចលោ សុប្បតិដ្ឋិតោ ពុទ្ធាទិនា កេនចិ ន វេធតិ, សព្ពត្ថ និព្ពិការោ ហោតីតិ អត្ថោ។

អថេកទិវសំ ថេរស្ស អសតិយា និវាសនកណ្ណោ ឧលម្ពន្តោ អញ្ញតរោ សាមណេរោ, “ភន្តេ, បរិមណ្ឌលំ និវាសេតព្ព”ន្តិ អាហ។ តំ សុត្វា “ភទ្ទំ តយា សុដ្ឋុ វុត្ត”ន្តិ សិរសា វិយ សម្បដិច្ឆន្តោ តាវទេវ ថោកំ អបក្កមិត្វា បរិមណ្ឌលំ និវាសេត្វា “អាទិសានំ អយម្បិ ទោសោ”តិ ទស្សេន្តោ “អនង្គណស្សា”តិ គាថមាហ។

បុន មរណេ ជីវិតេ ច អត្តនោ សមចិត្តតំ ទស្សេន្តោ “នាភិនន្ទាមី”តិអាទិកា ទ្វេ គាថា វត្វា បុន ឆព្វិធំ សត្តានំ “ឧត្តមេន”ន្តិអាទិកា គាថាទ្វយមាហ។ តត្ថ ឧត្តមេនាតិ ឧត្តមេន ឧត្តមាយ ការោលទ្ធាតិ អត្ថោ។ មិត្តិ ម-ការោ បទសន្ធិករោ។ ពុទ្ធំ មរណេន, មរណំ អត្តេន នាម, អមរណំ នាម នត្ថិ។ កោហុ ឧត្តមាយ ការោលទ្ធាតិ អាហ “បច្ឆា វា បុរេ វា”តិ មជ្ឈិមវយស្ស បច្ឆា វា ជរាជិណ្ណការេ បុរេ វា ទហរការេ មរណមេវ មរណំ ធុវត្តិកមេវ។ តស្មា បដិបជ្ជថ សម្មា បដិបត្តិំ បូរេថ ចិប្បដិបជ្ជិត្វា មា វិនស្សថ អបាយេសុ មហាទុក្ខំ មាទុកមថ។ ខណោ វោ មា ឧបច្ចគាតិ អដ្ឋហិ អក្ខណេហិ វិវជ្ជិតោ អយំ នវមោ ខណោ មា តុម្ហេ អតិក្កមីតិ អត្ថោ។

អថេកទិវសំ អាយស្មតោ មហាមោគ្គល្លានស្ស និស្សាយ វសន្តស្ស ឧបសន្តោ”តិអាទិកា តិស្សោ គាថា អភាសិ។ តត្ថ អនុបុព្ពិកវសេន “ឯតាតី”តិ ចុត្តមេវេតំ បុន ទេវសត្តិស្សិតំ កត្វា ចទន្តោ “អប្បាសី”តិអាទិមាហ។ តត្ថ អប្បាសីតិ អនុតា បហាសីតិ អត្ថោ។ អគារាសោតិ

អបរិស្សយោ, កិលេសទុក្ខរហិតោតិ អត្ថោ។ វិប្បសន្នោ អនាវិលោតិ វិប្បសន្នោ អសទ្ធិយាទីហិ អកាលុស្សេន យុត្តោ បសន្នចិត្តោ អនាវិលសង្កប្បតាយ អនាវិលោ។

ន វិស្សសេតិ គាថា ឯកច្ចំ សទ្ធហិត្វា តស្ស ទិដ្ឋិំ ឧបាទេត្វា ឋិតោ ឯកច្ចបុគ្គលេ អារព្ភ វុត្តា។ តត្ថ ន វិស្សសេតិ វិស្សាសំ ន ករេយ្យ, ន សទ្ទហេយ្យាតិ អត្ថោ។ ឯកតិយេសូតិ ឯកច្ចេសុ អនវដ្ឋិតសភាវេសុ បុថុជ្ជនេសុ។ ឯវន្តិ យថា ឥទានិ វក្ខាមិ “ឯវំ ទដ្ឋព្វំ, អយំ បដិបន្នោ”តិ វិស្សាសំ អាបជ្ជិត្វា, ឯវំ អការិស្សតិ គហដ្ឋេសុ។ សាធុបិ ហុត្វានាតិ យស្មា បុថុជ្ជនភាវេន អយំ អស្សុបិ ធម្មបិ បកតិសាមាញ្ញតា កិលេសានំ វសេន ន អនវដ្ឋិតោ, តស្មា ឯកច្ចេ អាទិតោ សាធុ ហុត្វា ឋិតាបិ បច្ឆា អសាធុ ហោន្តិ។ យថា ទេវទត្តោ បុព្វេ សីលសម្បន្នោ អភិញ្ញាសមាបត្តិលាភី ហុត្វា លាភសក្ការាភិភូតោ ពុទ្ធានំ បដិបក្ខោ សង្ឃភេទករោ បាបកម្មការកោ វិយ អាបាយិកោ ជាតោ។ តស្មា តាទិសោ ជិនមត្តេន “សាធូ”តិ ន វិស្សាសិតព្វោ។ ឯកច្ចោ បន កល្យាណមិត្តសំសគ្គាទិនា អាទិតោ អសាធុ ហុត្វាបិ បច្ឆា កល្យាណសំសគ្គេន សាធុ ហោតិយេវ, តស្មា ឯកច្ចស្ស សាធុបតិរូបំ “សាធូ”តិ ន វិស្សាសេតព្វន្តិ អត្ថោ។

ឥមំ កាមច្ឆន្ទាទយោ ចិត្តុបក្កិលេសា អធិកតា, តេ អសាធុ។ ឥមំ តេ ចិកតា, តេ សាធូតិ ទស្សេតុំ “កាមច្ឆន្ទោ”តិ គាថំ វត្វា អសាធារណតោ ឧក្កំសគតំ សាធុលក្ខណំ ទស្សេតុំ “យស្ស សក្កាយមានស្សា”តិអាទិកា គាថាទ្វយំ វុត្តំ។

អសាធារណតោ បន ឧក្កំសគតំ តំ ទស្សេតុំ សត្ថារា អត្តានំ ឧទ្ទិសន្តោ “មហាសមុទ្ទោ”តិអាទិកា គាថា អភាសិ។ តត្ថ មហាសមុទ្ទោតិ អយំ មហាសមុទ្ទោ, មហាបថវី សេលោ បព្ពតោ, បុរត្ថិមាទិភេទតោ អនិលោ ច អត្តនោ អចេតនាភាវេន ឱបម្មនិ្ទំ ន ហោន្តិ, ន ហោន្តិ, ន បដិបក្ខភាវេន, សត្ថា បន យស្សា អរហត្តប្បត្តិយា ចរណេ ឧត្តមេ ឋានិកាវេន ឱបម្មានិ វត្តុំ ន យុត្តានិ តិក្ខិការោ, តស្សា សត្ថុ ចរវិមុត្តិយា អនុបមវិមុត្តិយា តេ មហាសមុទ្ទាទយោ ឧបមាយ ឧបមាកាវេន ន យុជ្ជន្តិ កលភាគម្បិ ន ឧបេន្តីតិ អត្ថោ។

ធម្មានុបវត្តកោតិ សត្ថារា បវត្តិតស្ស ធម្មចក្កស្ស អនុបវត្តកោ។ ធម្មេទានីតិ អធេសកោបិ មហាបញ្ញោតិ សមន្នាគតោ ធម្មេ។ មហាបញ្ញោតិ មហាបញ្ញាយ សមន្នាគតោ អនុត្តរសមាធិនា ច សមាហិតោ។ បដិបាទប្បិសមាធាតោតិ ឧបជ្ជាទិសាទរមុហាយទិត្តិហិ តិក្ខិការតាយ បដិបិយា អានេន អគ្គិតា ច សតិសម្បត្តិកោ។ តេនាហ “ន រជ្ជតិ ន ទុស្សតី”តិ។

បញ្ញាបារមិតំ បត្តោតិ សាវកញាណស្ស បារមិំ បារកោដិំ បត្តោ។ មហាពុទ្ធីតិ មហាបុថុមហាបុទ្ធតិក្ខនិព្ពេធិកាទិប្បញ្ញាយ មហតិយា ពុទ្ធិយា បញ្ញាយ សមន្នាគតោ។ មហាមតីតិ មហន្តមហាវិសាលបញ្ញាតាយ មហតិយា នយគ្គាហមតិយា សមន្នាគតោ។ យេ ហិ តេ ចតុត្តិំសា, សោឡសមហាធិកា, ចតុចត្តាលីសមហាធិកា, តេបណ្ណាសមហាធិកា ច បញ្ញាប្បភេទា។ តេហិ សព្ពេហិ អនេកសតសហស្សានិ អធិគតត្តា មហាបញ្ញាតា ជីវិតសមយោគតោ ច អយំ មហាថេរោ សាតិសយំ “មហាពុទ្ធី”តិ ថុតិតំ អរហតិ។ យថាហ ភគវា –

“បណ្ឌិតោ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ; មហាបញ្ញោ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ; បុថុបញ្ញោ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ; ហាសបញ្ញោ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ;

ຊວນປເຎ຺ຎາ, ຠິກ຺ຂເວ, ສາຣິປຸເຕ຺ຕາ; ຕິກ຺ຂປເຎ຺ຎາ, ຠິກ຺ຂເວ, ສາຣິປຸເຕ຺ຕາ; ນິເພ຺ພຘິກປເຎ຺ຎາ, ຠິກ຺ຂເວ, ສາຣິປຸເຕ຺ຕາ”ຕິອາທິ (ມ. ນິ. ໓.໙໓).

ຕຕ຺ຖາຍໍ ປຓ຺ຑິຕຠາວາທີນໍ ວິຠາຄວິຠາວນາ. ຘາຕຸກຸສລຕາ, ອາຍຕນກຸສລຕາ, ປຏິຈ຺ຈສມຸປ຺ປາທກຸສລຕາ, ຐານາຐານກຸສລຕາຕິ ອິເມຫິ ຈຕູຫິ ກາຣເຓຫິ ປຓ຺ຑິເຕາ. ມຫາປຎ຺ຎຕາທີນໍ ວິຠາຄທສ຺ສເນ ອຍໍ ປາຬິ –

“ກຕມາ ມຫາປຎ຺ຎາ? ມຫເນ຺ຕ ອເຕ຺ຖ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕີຕິ ມຫາປຎ຺ຎາ, ມຫເນ຺ຕ ຘເມ຺ມ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕີຕິ ມຫາປຎ຺ຎາ, ມຫນ຺ຕາ ນິຣຸຕ຺ຕິເຍາ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕີຕິ ມຫາປຎ຺ຎາ, ມຫນ຺ຕານິ ປຏິຠານານິ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕີຕິ ມຫາປຎ຺ຎາ, ມຫເນ຺ຕ ສີລກ຺ຂເນ຺ຘ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕີຕິ ມຫາປຎ຺ຎາ, ມຫເນ຺ຕ ສມາຘິກ຺ຂເນ຺ຘ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕີຕິ ມຫາປຎ຺ຎາ, ມຫເນ຺ຕ ປຎ຺ຎາກ຺ຂເນ຺ຘ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕີຕິ ມຫາປຎ຺ຎາ, ມຫເນ຺ຕ ວິມຸຕ຺ຕິກ຺ຂເນ຺ຘ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕີຕິ ມຫາປຎ຺ຎາ, ມຫເນ຺ຕ ວິມຸຕ຺ຕິຎາຓທສ຺ສນກ຺ຂເນ຺ຘ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕີຕິ ມຫາປຎ຺ຎາ, ມຫນ຺ຕານິ ຐານາຐານານິ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕີຕິ ມຫາປຎ຺ຎາ, ມຫນ຺ຕາ ວິຫາຣສມາປຕ຺ຕິເຍາ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕີຕິ ມຫາປຎ຺ຎາ, ມຫນ຺ຕານິ ອຣິຍສຈ຺ຈານິ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕີຕິ ມຫາປຎ຺ຎາ, ມຫເນ຺ຕ ສຕິປຏ຺ຐາເນ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕີຕິ ມຫາປຎ຺ຎາ, ມຫເນ຺ຕ ສມ຺ມປ຺ປທາເນ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕີຕິ ມຫາປຎ຺ຎາ, ມຫເນ຺ຕ ອິທ຺ທິປາເທ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕີຕິ ມຫາປຎ຺ຎາ, ມຫນ຺ຕານິ ອິນ຺ທ຺ຣິຍານິ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕີຕິ ມຫາປຎ຺ຎາ, ມຫນ຺ຕານິ ພລານິ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕີຕິ ມຫາປຎ຺ຎາ, ມຫເນ຺ຕ ເພາຊ຺ຌເງ຺ຄ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕີຕິ ມຫາປຎ຺ຎາ, ມຫເນ຺ຕ ອຣິຍມເຄ຺ຄ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕີຕິ ມຫາປຎ຺ຎາ, ມຫນ຺ຕານິ ສາມຎ຺ຎຜລານິ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕີຕິ ມຫາປຎ຺ຎາ, ມຫນ຺ຕາ ອຠິຎ຺ຎາເຍາ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕີຕິ ມຫາປຎ຺ຎາ, ມຫນ຺ຕໍ ປຣມຕ຺ຖໍ ນິພ຺ພານໍ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕີຕິ ມຫາປຎ຺ຎາ.

“ກຕມາ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ? ປຸຖຸນານາຂເນ຺ຘສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ , ປຸຖຸນານາຘາຕູສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸນານາອາຍຕເນສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸນານາປຏິຈ຺ຈສມຸປ຺ປາເທສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸນານາສຸຎ຺ຎຕມນຸປລພ຺ເຠສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸນານາອເຕ຺ຖສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸນານາຘເມ຺ມສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸນານານິຣຸຕ຺ຕີສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸນານາປຏິຠາເນສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸນານາສີລກ຺ຂເນ຺ຘສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸນານາສມາຘິກ຺ຂເນ຺ຘສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸນານາປຎ຺ຎາກ຺ຂເນ຺ຘສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸນານາວິມຸຕ຺ຕິກ຺ຂເນ຺ຘສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸນານາວິມຸຕ຺ຕິຎາຓທສ຺ສນກ຺ຂເນ຺ຘສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸນານາຐານາຐາເນສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸນານາວິຫາຣສມາປຕ຺ຕີສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸນານາອຣິຍສເຈ຺ຈສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸນານາສຕິປຏ຺ຐາເນສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸນານາສມ຺ມປ຺ປທາເນສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸນານາອິທ຺ທິປາເທສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸນານາອິນ຺ທ຺ຣິເຍສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸນານາພເລສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸນານາເພາຊ຺ຌເງ຺ຄສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸນານາອຣິຍມເຄ຺ຄສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸນານາສາມຎ຺ຎຜເລສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸນານາອຠິຎ຺ຎາສຸ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ, ປຸຖຸຊ຺ຊນສາທາຣເຓ ຘເມ຺ມ ອຕິກ຺ກມ຺ມ ປຣມເຕ຺ຖ ນິພ຺ພາເນ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ປຸຖຸປຎ຺ຎາ.

“ກຕມາ ຫາສປຎ຺ຎາ? ອິເຘກເຈ຺ຈາ ຫາສພຫຸເລາ ເວທພຫຸເລາ ຕຸຏ຺ຐິພຫຸເລາ ປາເມາຊ຺ຊພຫຸເລາ ສີລານິ ປຣິປູເຣຕີຕິ ຫາສປຎ຺ຎາ,

ហាសពហុលោ...បេ... បាមោជ្ជពហុលោ ឥន្ទ្រិយសំវរំ បរិបូរេតីតិ ហាសបញ្ញា, ហាសពហុលោ...បេ... បាមោជ្ជពហុលោ ភោជនេ មត្តញ្ញុតំ បរិបូរេតីតិ ហាសបញ្ញា, ហាសពហុលោ...បេ... បាមោជ្ជពហុលោ ជាគរិយានុយោគំ បរិបូរេតីតិ ហាសបញ្ញា, ហាសពហុលោ...បេ... បាមោជ្ជពហុលោ សីលក្ខន្ធំ...បេ... សមាធិក្ខន្ធំ, បញ្ញាក្ខន្ធំ, វិមុត្តិក្ខន្ធំ, វិមុត្តិញាណទស្សនក្ខន្ធំ បរិបូរេតីតិ...បេ... បដិវិជ្ឈតីតិ។ វិហារសមាបត្តិយោ បរិបូរេតីតិ, អរិយសច្ចានិ បដិវិជ្ឈតីតិ, សតិបដ្ឋានេ ភាវេតីតិ, សម្មប្បធានេ ភាវេតីតិ, ឥទ្ធិបាទេ ភាវេតីតិ, ឥន្ទ្រិយានិ ភាវេតីតិ, ពលានិ ភាវេតីតិ, ពោជ្ឈង្គេ ភាវេតីតិ, អរិយមគ្គំ ភាវេតីតិ...បេ... សាមញ្ញផលានិ សច្ឆិករោតីតិ ហាសបញ្ញា, ហាសពហុលោ វេទពហុលោ តុដ្ឋិពហុលោ បាមោជ្ជពហុលោ អភិញ្ញាយោ បដិវិជ្ឈតីតិ ហាសបញ្ញា; ហាសពហុលោ វេទពហុលោ តុដ្ឋិពហុលោ បាមោជ្ជពហុលោ បរមត្ថំ និព្ពានំ សច្ឆិករោតីតិ ហាសបញ្ញា។

“កតមា ជវនបញ្ញា? យំ កិញ្ចិ រូបំ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ...បេ... យំ ទូរេ សន្តិកេ វា, សព្ពំ រូបំ អនិច្ចតោ ខិប្បំ ជវតីតិ ជវនបញ្ញា, ទុក្ខតោ ខិប្បំ ជវតីតិ ជវនបញ្ញា, អនត្តតោ ខិប្បំ ជវតីតិ ជវនបញ្ញា; យា កាចិ វេទនា...បេ... យំ កិញ្ចិ វិញ្ញាណំ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ...បេ... សព្ពំ វិញ្ញាណំ អនិច្ចតោ ខិប្បំ ជវតីតិ ជវនបញ្ញា, ទុក្ខតោ ខិប្បំ ជវតីតិ ជវនបញ្ញា, អនត្តតោ ខិប្បំ ជវតីតិ ជវនបញ្ញា។ ចក្ខុ...បេ... ជរាមរណំ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ, អនិច្ចតោ ខិប្បំ ជវតីតិ ជវនបញ្ញា, ទុក្ខតោ ខិប្បំ ជវតីតិ ជវនបញ្ញា, អនត្តតោ ខិប្បំ ជវតីតិ ជវនបញ្ញា។

“រូបំ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ អនិច្ចំ ខយដ្ឋេន, ទុក្ខំ ភយដ្ឋេន, អនត្តា អសារកដ្ឋេនាតិ តុលយិត្វា តីរយិត្វា វិភាវយិត្វា វិភូតំ កត្វា រូបនិរោធេ និព្ពានេ ខិប្បំ ជវតីតិ ជវនបញ្ញា...បេ... វេទនា...បេ... សញ្ញា... សង្ខារា... វិញ្ញាណំ... ចក្ខុ...បេ... ជរាមរណំ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ អនិច្ចំ ខយដ្ឋេន, ទុក្ខំ ភយដ្ឋេន, អនត្តា អសារកដ្ឋេនាតិ តុលយិត្វា តីរយិត្វា វិភាវយិត្វា វិភូតំ កត្វា ជរាមរណនិរោធេ និព្ពានេ ខិប្បំ ជវតីតិ ជវនបញ្ញា។

“រូបំ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ អនិច្ចំ សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ ខយធម្មំ វយធម្មំ វិរាគធម្មំ និរោធធម្មន្តិ តុលយិត្វា តីរយិត្វា វិភាវយិត្វា វិភូតំ កត្វា រូបនិរោធេ ខិប្បំ ជវតីតិ ជវនបញ្ញា។ វេទនា...បេ... សញ្ញា... សង្ខារា... វិញ្ញាណំ... ចក្ខុ...បេ... ជរាមរណំ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ អនិច្ចំ សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ ខយធម្មំ វយធម្មំ វិរាគធម្មំ និរោធធម្មន្តិ តុលយិត្វា តីរយិត្វា វិភាវយិត្វា វិភូតំ កត្វា ជរាមរណនិរោធេ និព្ពានេ ខិប្បំ ជវតីតិ ជវនបញ្ញា។

“កតមា តិក្ខបញ្ញា? ខិប្បំ កិលេសេ ឆិន្ទតីតិ តិក្ខបញ្ញា, ឧប្បន្នំ កាមវិតក្កំ នាធិវាសេតិ បជហតិ វិនោទេតិ ព្យន្តីករោតិ អនភាវំ គមេតីតិ តិក្ខបញ្ញា; ឧប្បន្នំ ព្យាបាទវិតក្កំ នាធិវាសេតិ បជហតិ វិនោទេតិ ព្យន្តីករោតិ អនភាវំ គមេតីតិ តិក្ខបញ្ញា; ឧប្បន្នំ វិហិំសាវិតក្កំ នាធិវាសេតិ...បេ... ឧប្បន្នុប្បន្នេ បាបកេ អកុសលេ ធម្មេ នាធិវាសេតិ បជហតិ វិនោទេតិ ព្យន្តីករោតិ អនភាវំ គមេតីតិ តិក្ខបញ្ញា; ឧប្បន្នំ រាគំ នាធិវាសេតិ បជហតិ វិនោទេតិ ព្យន្តីករោតិ អនភាវំ គមេតីតិ តិក្ខបញ្ញា; ឧប្បន្នំ ទោសំ...បេ... ឧប្បន្នំ មោហំ... ឧប្បន្នំ កោធំ... ឧប្បន្នំ ឧបនាហំ... មក្ខំ... បឡាសំ... ឥស្សំ... មច្ឆរិយំ... មាយំ... សាឋេយ្យំ... ថម្ភំ... សារម្ភំ... មានំ...

អតិមានំ... មទំ... បមាទំ... សព្វេ កិលេសេ... សព្វេ ទុច្ចរិតេ... សព្វេ អភិសង្ខារេ...បេ... សព្វេ ភវគាមិកម្មេ នាធិវាសេតិ បជហតិ វិនោទេតិ ព្យន្តីករោតិ អនភាវំ គមេតីតិ តិក្ខបញ្ញា។ ឯកស្មិំ អាសនេ ចត្តារោ ច អរិយមគ្គា, ចត្តារិ សាមញ្ញផលានិ, ចតស្សោ បដិសម្ភិទាយោ, ឆ អភិញ្ញាយោ អធិគតា ហោន្តិ សច្ឆិកតា ផស្សិតា បញ្ញាយាតិ តិក្ខបញ្ញា។

“កតមា និព្វេធិកបញ្ញា? ឥធេកច្ចោ សព្វសង្ខារេសុ ឧព្វេគពហុលោ ហោតិ ឧត្តាសពហុលោ ឧក្កណ្ឋនពហុលោ អរតិពហុលោ អនភិរតិពហុលោ ពហិមុខោ ន រមតិ សព្វសង្ខារេសុ, អនិព្វិទ្ធបុព្វំ អប្បទាលិតបុព្វំ លោភក្ខន្ធំ និព្វិជ្ឈតិ បទាលេតីតិ និព្វេធិកបញ្ញា, អនិព្វិទ្ធបុព្វំ អប្បទាលិតបុព្វំ ទោសក្ខន្ធំ និព្វិជ្ឈតិ បទាលេតីតិ និព្វេធិកបញ្ញា, អនិព្វិទ្ធបុព្វំ អប្បទាលិតបុព្វំ មោហក្ខន្ធំ និព្វិជ្ឈតិ បទាលេតីតិ និព្វេធិកបញ្ញា; អនិព្វិទ្ធបុព្វំ អប្បទាលិតបុព្វំ កោធំ...បេ... ឧបនាហំ...បេ... សព្វេ ភវគាមិកម្មេ និព្វិជ្ឈតិ បទាលេតីតិ និព្វេធិកបញ្ញា”តិ (បដិ។ ម។ ៣។៩-៧)។

ឥទំ យថាវុត្តវិភាគាយ មហតិយា បញ្ញាយ សមន្នាគតត្តា “មហាបញ្ញោ”តិ វុត្តំ។

អបិច អនុបទធម្មវិបស្សនាវសេនាបិ ឥមស្ស ថេរស្ស មហាបញ្ញតា វេទិតព្វា។ វុត្តញ្ហេតំ –

“សារិបុត្តោ, ភិក្ខវេ, អឌ្ឍមាសំ អនុបទធម្មវិបស្សនំ វិបស្សតិ។ តត្រិទំ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តស្ស អនុបទធម្មវិបស្សនាយ ហោតិ។

“ឥធ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ យេ ច បឋមេ ឈានេ ធម្មា វិតក្កោ ច...បេ... ចិត្តេកគ្គតា ច ផស្សោ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្តំ ឆន្ទោ អធិមោក្ខោ វីរិយំ សតិ ឧបេក្ខា មនសិការោ, ត្យាស្ស ធម្មា អនុបទវវត្ថិតា ហោន្តិ, ត្យាស្ស ធម្មា វិទិតា ឧប្បជ្ជន្តិ, វិទិតា ឧបដ្ឋហន្តិ, វិទិតា អព្ភត្ថំ គច្ឆន្តិ។ សោ ឯវំ បជានាតិ ‘ឯវំ កិរ មេ ធម្មា អហុត្វា សម្ភោន្តិ, ហុត្វា បដិវេន្តី’តិ។ សោ តេសុ ធម្មេសុ អនុបាយោ អនបាយោ អនិស្សិតោ អប្បដិពទ្ធោ វិប្បមុត្តោ វិសំយុត្តោ វិមរិយាទីកតេន ចេតសា វិហរតិ។ សោ ‘អត្ថិ ឧត្តរិ និស្សរណ’ន្តិ បជានាតិ។ តព្ពហុលីការា អត្ថិត្វេវស្ស ហោតិ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា...បេ... ទុតិយំ ឈានំ... តតិយំ ឈានំ... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ អាកាសានញ្ចាយតនំ... វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ... អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ... សព្វសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ សោ តាយ សមាបត្តិយា សតោ វុដ្ឋហតិ, សោ តាយ សមាបត្តិយា សតោ វុដ្ឋហិត្វា យេ ធម្មា អតីតា និរុទ្ធា វិបរិណតា, តេ ធម្មេ សមនុបស្សតិ “ឯវំ កិរ មេ ធម្មា អហុត្វា សម្ភោន្តិ, ហុត្វា បដិវេន្តី”តិ។ សោ តេសុ ធម្មេសុ អនុបាយោ អនបាយោ អនិស្សិតោ អប្បដិពទ្ធោ វិប្បមុត្តោ វិសំយុត្តោ វិមរិយាទីកតេន ចេតសា វិហរតិ។ សោ ‘អត្ថិ ឧត្តរិ និស្សរណ’ន្តិ បជានាតិ។ តព្ពហុលីការា អត្ថិត្វេវស្ស ហោតិ។

“ປຸນ ຈປຣໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ ສພ຺ພໂສ ເນວສຎ຺ຎານາສຎ຺ຎາຍຕນໍ ສມຕິກ຺ກມ຺ມ ສຎ຺ຎາເວທຍິຕນິໂຣທໍ ອຸປສມ຺ປຊ຺ຊ ວິຫຣຕິ. ປຎ຺ຎາຍ ຈສ຺ສ ທິສ຺ວາ ອາສວາ ປຣິກ຺ຂີຓາ ໂຫນ຺ຕິ. ໂສ ຕາຍ ສມາປຕ຺ຕິຍາ ສໂຕ ວຸຏ຺ຐຫຕິ, ໂສ ຕາຍ ສມາປຕ຺ຕິຍາ ສໂຕ ວຸຏ຺ຐຫິຕ຺ວາ ເຍ ຘມ຺ມາ ອຕີຕາ ນິຣຸທ຺ຘາ ວິປຣິຓຕາ, ເຕ ຘມ຺ເມ ສມນຸປສ຺ສຕິ ‘ເອວໍ ກິຣ ເມ ຘມ຺ມາ ອຫຸຕ຺ວາ ສມ຺ໂຠນ຺ຕິ, ຫຸຕ຺ວາ ປຏິເວນ຺ຕີ’ຕິ. ໂສ ເຕສຸ ຘມ຺ເມສຸ ອນຸປາໂຍ ອນປາໂຍ ອນິສ຺ສິໂຕ ອປ຺ປຏິພທ຺ໂຘ ວິປ຺ປມຸຕ຺ໂຕ ວິສໍຍຸຕ຺ໂຕ ວິມຣິຍາທີກເຕນ ເຈຕສາ ວິຫຣຕິ, ໂສ ‘ນຕ຺ຖິ ອຸຕ຺ຕຣິ ນິສ຺ສຣຓ’ນ຺ຕິ ປຊານາຕິ. ຕພ຺ພຫຸລີກາຣາ ນຕ຺ຖິເຕ຺ວວສ຺ສ ໂຫຕິ.

“ຍໍ ໂຂ ຕໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ສມ຺ມາ ວທມາໂນ ວເທຍ຺ຍ ‘ວສິປ຺ປຕ຺ໂຕ ປາຣມິປ຺ປຕ຺ໂຕ ອຣິຍສ຺ມິໍ ສີລສ຺ມິໍ, ວສິປ຺ປຕ຺ໂຕ ປາຣມິປ຺ປຕ຺ໂຕ ອຣິຍສ຺ມິໍ ສມາທິສ຺ມິໍ, ວສິປ຺ປຕ຺ໂຕ ປາຣມິປ຺ປຕ຺ໂຕ ອຣິຍາຍ ປຎ຺ຎາຍ, ວສິປ຺ປຕ຺ໂຕ ປາຣມິປ຺ປຕ຺ໂຕ ອຣິຍາຍ ວິມຸຕ຺ຕິຍາ’ຕິ. ສາຣິປຸຕ຺ຕເມວ ຕໍ ສມ຺ມາ ວທມາໂນ ວເທຍ຺ຍາ”ຕິ (ມ. ນິ. ໓.໙໓-໙໗).

ເອວໍ ມຫາປຸຖຸຫາສຊວນຕິກ຺ຂນິພ຺ເພທິກປຎ຺ຎຕາຍ ມຫຕິຍາ ປຎ຺ຎາຍ ສມນ຺ນາຄຕຕ຺ຕາ ເຖໂຣ ມຫາປຎ຺ໂຎຕິ ອຕ຺ໂຖ. ຘມ຺ມນ຺ວຍວິທິຕາ ປນສ຺ສ ສມ຺ປສາທນີຍສຸຕ຺ເຕນ (ທີ. ນິ. ໓.໑໔໑ ອາທໂຍ) ທີເປຕພ຺ພາ. ຕຕ຺ຖ ຫິ ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕຎ຺ຎາຓວິສເຍ ເຖຣສ຺ສ ນຍຄ຺ຄາໂຫ ວຸຕ຺ໂຕ. ອນ຺ວຍໍ ຎາຍອນຸສາໂຣຕິ ສາວເກສຸ ປຎ຺ຎາຍ ອຸກ຺ກໍສກຕຕ຺ຕາ ສພ຺ພາປິ ອນ຺ວຍໍ ສມາໂນ ປຣມປ຺ປຣາຍ ອຕ຺ຖານໍ ອຊ຺ຊຕ຺ຕໍ ວິຍ ກຕ຺ວາ, ທສ຺ເສນ ຎາຍອນຸສາຣີໂສ ມຄ຺ຄສີເລນ ກິເລສປຣິຎອາທາການເຕ ນິຍ຺ຍາໂຕ ນີຕິກ຺ໂຂ ສທາ ຈຣຕິ ນິສ຺ສິ ວິຫຣຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ປຣິຈິຓ຺ໂຓຕິ ຄາຖາ ເຖເຣນ ອຕ຺ຕໂນ ກຕກິຈ຺ຈໍ ປກາເສນ຺ເຕນ ພາສິຕາ, ສາປິ ວຸຕ຺ຕຕ຺ເຖເຍວ.

ສມ຺ປາເທຖປ຺ປມາເທນາຕິ ອຍໍ ປນ ອຕ຺ຕໂນ ປຣິນິພ຺ພານກາເລ ສນ຺ນິປຕິຕານໍ ຠິກ຺ຂູນໍ ໂອວາທທານວເສນ ພາສິຕາ. ສາປິ ວຸຕ຺ຕຕ຺ເຖເຍວາຕິ.

ສາຣິປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໓. ອານນ຺ທຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ປິສຸເຓນ ຈ ໂກຘເນນາຕິອາທິກາ ອາຍສ຺ມໂຕ ອານນ຺ທຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍມ຺ປິ ປຸຣິມພຸທ຺ເທສຸ ກຕາທິກາໂຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ພຄວໂຕ ກາເລ ຫໍສວຕີນຄເຣ ສຕ຺ຖຸ ເວມາຕິກພາຕາ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ສຸມໂນຕິສ຺ສ ນາມໍ ອໂຫສິ. ປິຕາ ປນສ຺ສ ອານນ຺ທຣາຊາ ນາມ. ໂສ ອຕ຺ຕໂນ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ສຸມນກຸມາຣສ຺ສ ວຍປ຺ປຕ຺ຕສ຺ສ ຫໍສວຕີໂຕ ວີສໂຍຊນສເຕ ຐາເນ ໂຠຄຄາມໍ ອທາສິ. ໂສ ກທາຈິ ກທາຈິ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປິຕຣໍ ປສ຺ສຕິ. ຕທາ ຣາຊາ ສຕ຺ຖາຣໍ ສຕສຫສ຺ສປຣິມາເຓ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ເຆ ສຍເມວ ສກ຺ກຈ຺ຈໍ ອຸປຏ຺ຐຫິ, ອຎ຺ເຎສໍ ອຸປຏ຺ຐາຕຸໍ ນ ເທຕິ.

ເຕນ ສມເຍນ ປຈ຺ຈນ຺ເຕ ກຸປິເຕ ອໂຫສິ. ກຸມາໂຣ ຕສ຺ສ ກຸປິຕກາວໍ ຣຎ຺ໂຎ ອນາໂຣເຈຕ຺ວາ ສມເຍນ ຕໍ ວູປສເມສິ. ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ

តុដ្ឋមានសោ បុត្តំ បក្កោសាបេត្វា “វរំ តេ, តាត, ទម្មិ, វរំ គណ្ហាហី”តិ អាហ។ កុមារោ “សត្ថារំ ភិក្ខុសង្ឃញ្ច តេមាសំ ឧបដ្ឋហន្តោ ជីវិតំ អវញ្ឈំ កាតុំ ឥច្ឆាមី”តិ អាហ។ “ឯតំ ន សក្កា, អញ្ញំ វរេហី”តិ។ “ទេវ, ខត្តិយានំ ទ្វេវាចា នាម នត្ថិ, ឯតមេវ មេ ទេហិ, ន មយ្ហំ អញ្ញេន អត្ថោ”តិ។ “សចេ សត្ថា អនុជានាតិ, ទិន្នមេវា”តិ។ សោ “សត្ថុ ចិត្តំ ជានិស្សាមី”តិ វិហារំ គតោ។

តេន ច សមយេន ភគវា ភត្តកិច្ចំ និដ្ឋាបេត្វា គន្ធកុដឹ បវិដ្ឋោ ហោតិ។ សោ ភិក្ខូ ឧបសង្កមិត្វា “អហំ, ភន្តេ, ភគវន្តំ ទស្សនាយ អាគតោ, ទស្សេថ មេ ភគវន្ត”ន្តិ អាហ។ ភិក្ខូ “សុមនោ នាម ថេរោ សត្ថុ ឧបដ្ឋាកោ, តស្ស សន្តិកំ គច្ឆាហី”តិ អាហំសុ។ សោ ថេរស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា “សត្ថារំ, ភន្តេ, មេ ទស្សេថា”តិ អាហ។ អថ ថេរោ តស្ស បស្សន្តស្សេវ បថវិយំ និមុជ្ជិត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា “ភន្តេ, រាជបុត្តោ តុម្ហាកំ ទស្សនាយ អាគតោ”តិ អាហ។ “តេន ហិ, ភិក្ខុ, ពហិ អាសនំ បញ្ញាបេហី”តិ។ ថេរោ បុនបិ តស្ស បស្សន្តស្សេវ ពុទ្ធាសនំ គហេត្វា អន្តោគន្ធកុដិយំ និមុជ្ជិត្វា ពហិបរិវេណេ បាតុភវិត្វា គន្ធកុដិបរិវេណេ អាសនំ បញ្ញាបេសិ។ កុមារោ តំ ទិស្វា “មហន្តោ វតាយំ ភិក្ខូ”តិ ចិត្តំ ឧប្បាទេសិ។

ភគវាបិ គន្ធកុដិតោ និក្ខមិត្វា បញ្ញត្តាសនេ និសីទិ។ រាជបុត្តោ សត្ថារំ វន្ទិត្វា, បដិសន្ថារំ កត្វា, “អយំ, ភន្តេ, ថេរោ តុម្ហាកំ សាសនេ វល្លភោ មញ្ញេ”តិ។ “អាម កុមារ, វល្លភោ”តិ? “កិំ កត្វា, ភន្តេ, ឯស វល្លភោ ហោតី”តិ?“ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា”តិ។ “ភគវា , អហម្បិ អយំ ថេរោ វិយ អនាគតេ ពុទ្ធសាសនេ វល្លភោ ហោតុកាមោ”តិ សត្តាហំ ខន្ធាវារភត្តំ នាម ទត្វាបិ សត្តមេ ទិវសេ, ភន្តេ, មយា បិតុ សន្តិកា តេមាសំ តុម្ហាកំ បដិជគ្គនវរោ លទ្ធោ, តេមាសំ មេ វស្សាវាសំ អធិវាសេថា”តិ។ ភគវា, “អត្ថិ នុ ខោ តត្ថ គតេន អត្ថោ”តិ ឱលោកេត្វា “អត្ថី”តិ ទិស្វា “សុញ្ញាគារេ ខោ, កុមារ, តថាគតា អភិរមន្តី”តិ អាហ។ កុមារោ “អញ្ញាតំ ភគវា, អញ្ញាតំ សុគតា”តិ វត្វា “អហំ, ភន្តេ, បុរិមតរំ គន្ត្វា វិហារំ ការេមិ, មយា បេសិតេ ភិក្ខុសតសហស្សេន សទ្ធិំ អាគច្ឆថា”តិ បដិញ្ញំ គហេត្វា បិតុ សន្តិកំ គន្ត្វា “ទិន្នា មេ, ទេវ, ភគវតា បដិញ្ញា, មយា បហិតេ ភគវន្តំ បេសេយ្យាថា”តិ បិតរំ វន្ទិត្វា, និក្ខមិត្វា យោជនេ យោជនេ វិហារំ ការេន្តោ វីសយោជនសតំ អទ្ធានំ គតោ។ គន្ត្វា ច អត្តនោ នគរេ វិហារដ្ឋានំ វិចិនន្តោ សោភនស្ស នាម កុដុម្ពិកស្ស ឧយ្យានំ ទិស្វា សតសហស្សេន កិណិត្វា សតសហស្សំ វិស្សជ្ជេត្វា វិហារំ ការេសិ។ តត្ថ ភគវតោ គន្ធកុដិំ សេសភិក្ខូនញ្ច រត្តិដ្ឋានទិវាដ្ឋានត្ថាយ កុដិលេណមណ្ឌបេ ការេត្វា បាការបរិក្ខេបំ ទ្វារកោដ្ឋកញ្ច និដ្ឋាបេត្វា បិតុ សន្តិកំ បេសេសិ “និដ្ឋិតំ មយ្ហំ កិច្ចំ, សត្ថារំ បហិណថា”តិ។

រាជា ភគវន្តំ ភោជេត្វា “ភគវា សុមនស្ស កិច្ចំ និដ្ឋិតំ, តុម្ហាកំ គមនំ បច្ចាសីសតី”តិ អាហ។ ភគវា សតសហស្សភិក្ខុបរិវុតោ យោជនេ យោជនេ វិហារេសុ វសមានោ អគមាសិ។ កុមារោ “សត្ថា អាគច្ឆតី”តិ សុត្វា យោជនំ បច្ចុគ្គន្ត្វា គន្ធមាលាទីហិ បូជយមានោ សតសហស្សេន កីតេ សោភនេ នាម ឧយ្យានេ សតសហស្សេន ការិតំ វិហារំ បវេសេត្វា –

“សតសហស្សេន មេ កីតំ, សតសហស្សេន មាបិតំ;

សោភនំ នាម ឧយ្យានំ, បដិគ្គណ្ហ មហាមុនី”តិ។ –

តំ និយ្យាទេសិ៍ សោ ចស្សុបតាយិកេខិចនេ យហាទាតំ បចទេត្តត្វា “ត្ថយិតាច តឹហាទេទត ទាតំ ទទេទយ្យាធា”តិ បុត្តទាទេ អយទេ្ឆ ច កិច្ចកាទលឹយេយស្ុ ច តិទេយាទេដត្វា សយំ ស្ុយតទេត្វទេស្ស ចសត្ថាតសយឹទេបទេយច ចសទេត្តា ទេពយាសំ សត្វាទំ ថ្លុបដ្ឋហទេត្តា ថ្លុបកដ្ឋាយ បចាទណាយ កាយំ បចិសិត្វា សត្ថាហំ យហាទាតំ បចទេត្តត្វា សត្តទេយ ខិចទេស សត្វ កិក្ខុសពសហស្សស្ស ច ចិទេឲ្យទេល ពិឌិចទាតិ ឲទេបត្វា ចត្តិត្វា, “កទេត្ត, យទេទពំ យយា សត្ថាហំ លត្តាចាទទាតទេតា បដ្ឋាយ បុញ្ញា កតំ, ត ពំ សក្កសយ្យត្តិអាឌិតំ អត្វាយ, អឆ ទេលា អហំ អយំ ស្ុយតទេត្វទេទា ចិយ អតាកទេព ឲកស្ស ឭទ្ធស្ស ថ្លុបដ្ឋាទេកា កទេចយ្យ”ត្តិ បលិឆាតំ អកាសិ៍ សត្វាបិស្ស អតត្ថទាយតំ ខិស្វា ឭ្យាកទិត្វា បក្កាយិ៍

ទេសាបិ ពស្មិំ ឭទ្ធុប្បាទេធ ចស្សសពសហស្សំ បុញ្ញាតិ កត្វា ពទេតា បទេយិ ពត្វ ពត្វ កទេច ថ្លេឲ្យអាទាតិ បុញ្ញាកយ្មាតិ ថ្លុបចិតិត្វា ទេធចយត្ុទេស្សស្ុ សំសទទេត្តា កស្សបស្ស កកចទេតា កាទេល បិណ្ឌាយ ចទទេតា ឲកស្ស ទេឆទស្ស បត្តក្កហណត្ថំ ថ្លុត្តទសាដកំ ទត្វា ប្ូជំ អកាសិ៍ បុត សទេក្ក តិព្វត្តិត្វា ពទេតា ចុទេតា ខាទាលាសិទាឌា ហុត្វា អដ្ឋ បទេច្ចកឭទ្ធេ ខិស្វា ទេព ទេកាទេដត្វា អត្តទេតា យក្កុលុយ្យាទេត អដ្ឋ បណ្ណសាលទេយា កាទេទត្វា ទេពសំ តិសិទតត្វាយ អដ្ឋ សត្ថទេពតយយបិទេឆ ទេឆច យហិអាធាទេក ច បដិយាទេឆត្វា ទសចស្សសហស្សាតិ ថ្លុបដ្ឋាតំ អកាសិ៍ ឲពាតិ បិកាដដ្ឋាតាតិ៍

កប្បសពសហស្សំ បត ពត្វ ពត្វ កទេច បុញ្ញាតិ កទេទាទេត្តាច អយ្យាកំ ទេខាឌិសទេត្តត សដ្ឋិំ ឭសិពបុទេទ តិព្វត្តិត្វា ពទេតា ចុទេតា អយិទេពាទតសក្កស្ស ទោទេហ តិព្វត្តិ៍ ពស្ស សទេព្វា ខាពទេក អាតត្តិទេព កទេទាទេត្តា ឌាទេពាពិ អាតទេត្តាទេត្វច តាយំ អទេហាសិ៍ សោ អត្តក្កទេយត ចយប្បទេត្តា កពាកិតិក្ខុយទេត សយ្វាសទេព្វាឌិ បត្វា បចត្តិពចទឆយ្ូចទេក្ក បឆយំ កបិលចត្ថុំ កត្វា ពទេតា តិក្ខុទេត្ត កកចតិ ពស្ស បទិចាទត្ថំ បព្វាខិពុំ តិក្ខុទេត្តហិ កឌ្ឍិយាឌិហិ សឌ្ធិំ តិក្ខុយិត្វា កកចទេតា សត្តិទេក បព្វាខិត្វា តចិទេទស្សច អាយស្មូទេតា ប្ណុណ្ណស្ស យត្តាលិបុត្តស្ស សត្តិទេក ឆយ្ូកចំ ស្ុត្វា ទេសាតាបត្តិផទេល បតិដ្ឋហិ៍

ទេពត ច សយទេយត កកចទេតា បឆយទេខាឌិសំ ចិសតិចស្សាតិ អតិពទ្ធុបដ្ឋាកា អទេហស្ុំ ឲកទា តាកសយាទេលិ បត្តចិចទំ កទេហត្វា ចិចទិ, ឲកទា តាកិទេតា, ឲកទា ថ្លុបចាទេតា, ឲកទា ស្ុតក្ខុទេត្តា, ឲកទា ចុទេត្ថា សយណុទេធ្ទេសា, ឲកទា សាកទេតា, ឲកទា ទេយឈឹទេយា, ទេព ទេយកុទេយ្យត សត្វ ចិត្ត តាទាឆយិស្ុ៍ អទេធកចិចសំ កកចា កត្តកុដិបទិទេចណេ បញ្ញត្តចទឭទ្ធាសទេត តិក្ខុសដ្ឍបទិចុទេតា តិសិទេត្តា តិក្ខុ អាយទេត្តសិ – “អហំ, តិក្ខុទេច, ត្ថទាតិយិ ប្យហល្លទេកា, ឲកទេច្ច តិក្ខុ ‘ត្ថយិតា យទេក្កត កច្ឆាយា’តិ ចុទេត្ត អទេញ្ញាត កច្ឆត្តិ, ឲកទេច្ច យយ្យាបត្តចិចទំ ក្ខុយិយំ តិក្ខុបត្តិ, យយ្យាតិពទ្ធុបដ្ឋាកំ តិក្ខុ ឌាតាធា”តិ៍ ពំ ស្ុត្វា តិក្ខុតំ ឆយ្ូសំទេចទេកា ថ្លុធបិឌិ៍ អឆាយស្មា សាទិបុទេត្តា ថ្លុដ្ឋាយ កកចត្តំ ចត្តិត្វា – “អហំ, កទេត្ត, ពុទេយ្យុបដ្ឋហិស្សាយិ”តិ អាហ៍ ពំ កកចា បដិក្ខិបិ៍ ឲទេពត្ុបិទេយត យហាទេយាក្កល្លាតំ អាឌិ កត្វា សទេព្វ យហាសាចកា – “អហំ ថ្លុបដ្ឋហិស្សាយិ, អហំ ថ្លុបដ្ឋហិស្សាយិ”តិ ថ្លុដ្ឋហិស្ុ ឲទេបត្វា អាយស្មូត្ត អាតត្តំ, ទេពបិ កកចា បដិក្ខិបិ៍ សោ បត ពុណ្ហិប្យយច តិសិឌិ៍ អឆ តំ តិក្ខុ អាហំស្ុ – “អាចុទេសា, ត្វម្បិ សត្វ ថ្លុបដ្ឋាកដ្ឋាតំ យាចាហិ”តិ៍ យាចិត្វា លទ្ធដ្ឋាតំ តាយ កឹខិសំ ទេហាតិ, សទេធ វុច្ចតិ, សត្វា សយទេយច ចក្ខតីតិ៍ អឆ កកចា “ត, តិក្ខុទេច, អាតទេត្តា អទេញ្ញាហិ ថ្លុស្សាទេហពទេត្តា, សយទេយច ឌាតិត្វា យំ ថ្លុបដ្ឋហិស្សតី”តិ អាហ៍ ពទេតា តិក្ខុ “ថ្លុដ្ឋហិ, អាចុទេសា អាតត្តុ, សត្វាទំ ថ្លុបដ្ឋាកដ្ឋាតំ យាចាហី”តិ អាហំស្ុ៍

ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨧᩮ ᨾᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᨣᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᨱᩦᨲᨧᩦᩅᩁᩴ ᨶ ᨴᩔᨲᩥ, ᨸᨱᩦᨲᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᩴ ᨶ ᨴᩔᨲᩥ, ᩑᨠᨣᨶ᩠ᨵᨠᩩᨭᩥᨿᩴ ᩅᩈᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᨴᩔᨲᩥ, ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᨣᨾᩥᩔᨲᩥ, ᩑᩅᩣᩉᩴ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩮ ᨣᩩᨱᩮ ᩃᨽᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨠᩮᩣ ᨽᩣᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᩏᨸᩅᩣᨴᨾᩮᩣᨧᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩥᨾᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥ ᨧ – “ᩈᨧᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᨣᩅᩣ ᨾᨿᩣ ᨣᩉᩥᨲᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᩴ ᨣᨾᩥᩔᨲᩥ, ᩈᨧᩣᩉᩴ ᨴᩮᩈᨶ᩠ᨲᩁᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩣᨣᨲᩮ ᨲᩣᩅᨴᩮᩅ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᩃᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ; ᨿᨴᩣ ᨾᩮ ᨠᨦ᩠ᨡᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᩣᩅᨴᩮᩅ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲᩩᩴ ᩃᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ, ᩈᨧᩮ ᨽᨣᩅᩣ ᨸᩁᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣ ᨴᩮᩈᩥᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᩩᨶ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨠᨳᩮᩔᨲᩥ, ᩑᩅᩣᩉᩴ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ “ᩑᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩋᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩴ ᨶ ᩃᨽᨲᩦ”ᨲᩥ ᩏᨸᩅᩣᨴᨾᩮᩣᨧᨶᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᨽᨱ᩠ᨯᩣᨣᩣᩁᩥᨠᨽᩣᩅᨸᩁᩥᨸᩪᩁᨱᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨧ ᩋᩥᨾᩣ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᩋᩣᨿᩣᨧᨶᩣ ᨿᩣᨧᩥ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩅᩁᩮ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨿᨲᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨠᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩔᩮᩅ ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩁᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨠᨸ᩠ᨸᩈᨲᩈᩉᩔᩴ ᨸᩪᩁᩥᨲᩣᨶᩴ ᨸᩣᩁᨾᩦᨶᩴ ᨹᩃᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᨴᩥᩅᩈᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨴᩈᨻᩃᩴ ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᨶ ᩏᨴᨠᩮᨶ, ᨲᩥᩅᩥᨵᩮᨶ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᩮᨶ, ᩉᨲ᩠ᨳᨸᩣᨴᨸᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ, ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᨸᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ, ᨣᨶ᩠ᨵᨠᩩᨭᩥᨸᩁᩥᩅᩮᨱᩈᨾ᩠ᨾᨩ᩠ᨩᨶᩮᨶᩣᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩉᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩉᩥ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᩥᨾᩣᨿ ᨶᩣᨾ ᩅᩮᩃᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᩥᨾᩴ ᨶᩣᨾ ᩃᨴ᩠ᨵᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᩋᩥᨾᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᨴᩥᩅᩈᨽᩣᨣᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣᩅᨧᩁᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ, ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨽᩣᨣᩮ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᨱ᩠ᨯᨴᩦᨸᩥᨠᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᨠᩩᨭᩥᨸᩁᩥᩅᩮᨱᩴ ᨶᩅ ᩅᩣᩁᩮ ᩋᨶᩩᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨲᩥ, ᩈᨲ᩠ᨳᩁᩥ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᨸᨭᩥᩅᨧᨶᨴᩣᨶᩣᨿ ᨳᩥᨶᨾᩥᨴ᩠ᨵᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᨲ᩠ᨳᩴ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩋᩁᩥᨿᨣᨱᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᨶᩮᨠᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᨸᩈᩴᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩣᨶᩴ ᩈᨲᩥᨾᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨣᨲᩥᨾᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨵᩥᨲᩥᨾᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨠᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨮᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᩑᨲᨴᨣ᩠ᨣᩮ ᨮᨸᩥᨲᩮᩣ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᨻ᩠ᨽᩩᨲᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᩮᩣᩈᩣᩁᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᨾᩉᩣᨳᩮᩁᩮᩣ ᩈᩮᨡᩮᩣᩅ ᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩮ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᩈᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᨩᩥᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣᨿ ᨧ ᩈᩴᩅᩮᨩᩥᨲᩮᩣ “ᩈ᩠ᩅᩮᨿᩮᩅ ᨧ ᨴᩣᨶᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨦ᩠ᨣᩦᨲᩥ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᨶ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᨾᩮ ᨲᩴ ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᩴ, ᨿ᩠ᩅᩣᩉᩴ ᩈᩮᨡᩮᩣ ᩈᨠᩁᨱᩦᨿᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩈᩮᨡᩮᩉᩥ ᨳᩮᩁᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨿᩥᨲᩩᩴ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᩣᨲᩴ ᨣᨶ᩠ᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩴᩅᩮᨣᨩᩣᨲᩮᩣ ᨻᩉᩩᨴᩮᩅ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨿ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᨦ᩠ᨠᨾᩮ ᩅᩦᩁᩥᨿᩈᨾᨲᩴ ᩋᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᨶᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨠᩣᨿᩴ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᩈᩦᩈᩴ ᨻᩥᨾ᩠ᨻᩮᩣᩉᨶᩴ ᨸᩣᨴᩣ ᨧ ᨽᩪᨾᩥᨲᩮᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨲᩣ, ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᩋᨶᩩᨸᩣᨴᩣᨿ ᩋᩣᩈᩅᩮᩉᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥ ᨨᩊᨽᩥᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨸᨴᩣᨶᩮ (ᩋᨸ᪨ ᨳᩮᩁ ᪑᪨᪑᪨᪙᪓᪓-᪙᪙᪘) –

“ᩋᩣᩁᩣᨾᨴ᩠ᩅᩣᩁᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾ, ᨸᨴᩩᨾᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᨾᩉᩣᨾᩩᨶᩥ;

ᩅᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨾᨲᩴ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥᩴ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨸᩮᩈᩥ ᨾᩉᩣᨩᨶᩴ᪨

“ᩈᨲᩈᩉᩔᩴ ᨲᩮ ᨵᩦᩁᩣ, ᨨᩊᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᨾᩉᩥᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣ;

ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ, ᨨᩣᨿᩣᩅ ᩋᨶᨸᩣᨿᩥᨶᩦ᪨

“ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨣᨲᩮᩣ ᩋᩣᩈᩥᩴ, ᩈᩮᨲᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩁᩩᨲ᩠ᨲᨾᩴ;

ឃុចាវុទ្ធបំ ឥស្វាត, ចិត្តិ ខេយ វុកបខ្លួច៍

“ឌ្ឋវុឃ្សាហត្តិ៍ពត្ដយ្យា វុបកន្ធិ៍ ភទាឃក៑;

វតភាយឃលត្តុំ ខេយ, ត្យក្ដខេឃ្ជ ឃ្ស ឆាវឃិ៍

“យយ ឃក្ដប្យយញ្ញាឃ, បក្សុត្តខេវា យហាត្ថុឃិ;

តំ ពេធំ ជបឃិត្វាត, ត្ថុយា កាឆា អកាឃឆ៍

“ខេឃា ខេឃា លត្តយឆាខេវឃិ, ខេឃាឈ្លាលក្ដាវក្ខឃិតំ;

តយហំ កិត្តឃិឃ្ស្សាយិ, ឃុខេណាឆ យយ កាឃខេតា៍

“ត្ថុខេតា កត្ត្វា អឃំ ខេបិខេឃា, ត្យឃិតំ អាចឃិឃ្ស្សតិ;

អត្យខេកាឃ្សតិ ឃយ្យត្តិំ, អន្ធវាហិ បុវក្លខេតា៍

“ចត្យតិំឃតិក្លត្យន្ធា, ខេកចវន្ថ្ល ពវិឃ្ស្សតិ;

ឥលិឌិខេបិ អជ្ជ ឃតំ, ចឃុឆំ អាចឃិឃ្ស្សតិ៍

“អជ្ជ បញ្ញាឃក្លត្យន្ធា, ចក្ដចត្តិ កចិឃ្ស្សតិ;

បខេកឃវន្ថ្ល ចិបុលំ, យហិឃា ពាវឃិឃ្ស្សតិ៍

“ពប្យឃតឃហឃ្ស្សយិ៍ ឌ្ឋក្កាពក្យលឃម្ពខេចា;

គោតមោ នាម គោត្តេន, សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ។

“សក្យានំ កុលកេតុស្ស, ញាតិពន្ធុ ភវិស្សតិ;

អានន្ទោ នាម នាមេន, ឧបដ្ឋាកោ មហេសិនោ។

“អាតាបី និបកោ ចាបិ, ពាហុសច្ចេសុ កោវិទោ;

និវាតវុត្តិ អត្ថទ្ធោ, សព្វបាឋី ភវិស្សតិ។

“បធានបហិតត្តោ សោ, ឧបសន្តោ និរូបធិ;

សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ, និព្វាយិស្សតិនាសវោ។

“សន្តិ អារញ្ញកា នាគា, កុញ្ជរា សដ្ឋិហាយនា;

តិធាបភិន្នា មាតង្គា, ឦសាទន្តា ឧរូឡ្ហវា។

“អនេកសតសហស្សា, បណ្ឌិតាបិ មហិទ្ធិកា;

សព្វេ តេ ពុទ្ធនាគស្ស, ន ហោន្តុបនិធិម្ហិតា។

“អាទិយាមេ នមស្សាមិ, មជ្ឈិមេ អថ បច្ឆិមេ;

បសន្នចិត្តោ សុមនោ, ពុទ្ធសេដ្ឋំ ឧបដ្ឋហិំ។

“អាតាបី និបកោ ចាបិ, សម្បជានោ បតិស្សតោ;

សោតាបត្តិផលំ បត្តោ, សេខភូមីសុ កោវិទោ។

“ສຕສຫສ຺ສິເຕາ ກເປ຺ປ, ຍໍ ກມ຺ມມຠິນີຫຣິໍ;

ຕາຫໍ ຠູມິມນຸປ຺ປເຕ຺ຕາ, ຐິເຕາ ສທ຺ຘມ຺ມມາຈເລ.

“ສ຺ວາກຕໍ ວຕ ເມ ອາສິ...ເປ... ກຕໍ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ”ນ຺ຕິ.

ຉຬຠິເຍ຺ຍາ ປນ ຫຸຕ຺ວາ ສງ຺ກີຕິຍລ຺ຫປໍ ປວິສິຕ຺ວາ ຊມ຺ມໍ ສງ຺ຄາຍເຕ຺ຕາ ຕຕ຺ຕ ຕຕ຺ຕ ກິຈ຺ຈໍ ສຸວາຄາຕເວເສນ ອຕ຺ຕເນາ ປຕິປຕ຺ຕິໍ ປນາກິເວເສນ ຈ ກາສິຕກາຈາ ວຸກ຺ຸຄຕ຺ວາ ອນ຺ຍ຺ຍເມວ ວຸຄ຺ຄກິກາຍສງ຺ຄາຍນກາເລ ເທຣກາຈາສຸ ສງ຺ກີຕິໍ ອາເຣາເປເຕ຺ຕາ –

໑໐໑໗.

“ປິຍຸເລນ ຈ ເກາຈເຕນ ຈ, ຍຈ຺ຉິຕາ ຈ ວິກ຺ຂຸຕຕ຺ຕິກາ;

ສລິຕໍ ນ ກເທຍ຺ຍ ປນ຺ທິເຕາ, ປິເປິ ກາປຸຣິເສນ ສງ຺ເຄາ.

໑໐໑໘.

“ສເທ຺ຘນ ຈ ເປສເລນ ຈ, ປຍ຺ຍວຕາ ພາຫຸສ຺ສຸເຕນ ຈ;

ສລິຕໍ ກເທຍ຺ຍ ປນ຺ທິເຕາ, ຠເທ຺ທາ ສປ຺ປຸຣິເສນ ສງ຺ເຄາ.

໑໐໑໙.

“ປສ຺ສ ວິຕ຺ຕກຕໍ ພິມ຺ພໍ, ອຣຸກາຍໍ ສມຸສ຺ສິຕໍ;

ອາຕຸຣໍ ພຫຸສງ຺ກປ຺ປໍ, ຍສ຺ສ ນຕ຺ຖິ ຘຸວໍ ຐິຕິ.

໑໐໒໐.

“បស្ស ចិត្តកតំ រូបំ, មណិនា កុណ្ឌលេន ច;

អដ្ឋិំ តចេន ឱនទ្ធំ, សហ វត្ថេហិ សោភតិ។

១០៩៨។

“អលត្តកកតា បាទា, មុខំ ចុណ្ណកមក្ខិតំ;

អលំ ពាលស្ស មោហាយ, នោ ច បារគវេសិនោ។

១០៩៩។

“អដ្ឋបទកតា កេសា, នេត្តា អញ្ជនមក្ខិតា;

អលំ ពាលស្ស មោហាយ, នោ ច បារគវេសិនោ។

១០៩៣។

“អញ្ជនីវ នវា ចិត្តា, បូតិកាយោ អលង្កតោ;

អលំ ពាលស្ស មោហាយ, នោ ច បារគវេសិនោ។

“ឱទហិ មិគវោ បាសំ, នាសទា វាគុរំ មិគោ;

ភុត្វា និវាបំ គច្ឆាម, កន្ទន្តេ មិគពន្ធកេ។

“ឆិន្នោ បាសោ មិគវស្ស, នាសទា វាគុរំ មិគោ;

កុត្វា ឥចាបិ ក្ឋាយ, សោចត្តេ យិកលុទ្ធកោ។

១០២៣។

“ពហុស្សុតោ ចិត្តកថី, ពុទ្ធស្ស បរិចារកោ;

បន្នភារោ វិសញ្ញុត្តោ, សេយ្យំ កប្បេតិ គោតមោ។

១០២៤។

“ខីណាសវោ វិសញ្ញុត្តោ, សង្គាតីតោ សុនិព្ពុតោ;

ធារេតិ អន្តិមំ ទេហំ, ជាតិមរណបារគូ។

១០២៥។

“យស្មិំ បតិដ្ឋិតា ធម្មា, ពុទ្ធស្សាទិច្ចពន្ធុនោ;

និព្ពានគមនេ មគ្គេ, សោយំ តិដ្ឋតិ គោតមោ។

១០២៦។

“ទ្វាសីតិ ពុទ្ធតោ គណ្ហិំ, ទ្វេ សហស្សានិ ភិក្ខុតោ;

ចតុរាសីតិសហស្សានិ, យេ មេ ធម្មា បវត្តិនោ។

១០២៧។

“អប្បស្សុតាយំ បុរិសោ, ពលិពទ្ទោវ ជីរតិ;

ᨾᩴᩈᩣᨶᩥ ᨲᩔ ᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᨲᩔ ᨶ ᩅᨯ᩠ᨰᨲᩥ᪨

᪁᪀᪂᪉᪨

“ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩮᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᩔᩩᨲᩴ, ᨿᩮᩣ ᩈᩩᨲᩮᨶᩣᨲᩥᨾᨬ᩠ᨬᨲᩥ;

ᩋᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨸᨴᩦᨸᨵᩣᩁᩮᩣᩅ, ᨲᨳᩮᩅ ᨸᨭᩥᨽᩣᨲᩥ ᨾᩴ᪨

᪁᪀᪃᪀᪨

“ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩴ ᩏᨸᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿ, ᩈᩩᨲᨬ᩠ᨧ ᨶ ᩅᩥᨶᩣᩈᨿᩮ;

ᨲᩴ ᨾᩪᩃᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩔ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨵᩁᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ᪨

᪁᪀᪃᪁᪨

“ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᨸᩁᨬ᩠ᨬᩪ ᩋᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨬᩪ, ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᨸᨴᨠᩮᩣᩅᩥᨴᩮᩣ;

ᩈᩩᨣ᩠ᨣᩉᩦᨲᨬ᩠ᨧ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨧᩮᩣᨸᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᨲᩥ᪨

᪁᪀᪃᪂᪨

“ᨡᨶ᩠ᨲ᩠ᨿᩣ ᨨᨶ᩠ᨴᩥᨠᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩏᩔᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᩃᩮᨲᩥ ᨲᩴ;

ᩈᨾᨿᩮ ᩈᩮᩣ ᨸᨴᩉᨲᩥ, ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩩᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮᩣ᪨

᪁᪀᪃᪃᪨

“ពហុស្សុតំ ធម្មធរំ, សប្បញ្ញំ ពុទ្ធសាវកំ;

ធម្មវិញ្ញាណមាកង្ខំ, តំ ភជេថ តថាវិធំ។

១០៦៣។

“ពហុស្សុតោ ធម្មធរោ, កោសារក្ខោ មហេសិនោ;

ចក្ខុ សព្វស្ស លោកស្ស, បូជនីយោ ពហុស្សុតោ។

១០៦៣។

“ធម្មារាមោ ធម្មរតោ, ធម្មំ អនុវិចិន្តយំ;

ធម្មំ អនុស្សរំ ភិក្ខុ, សទ្ធម្មា ន បរិហាយតិ។

១០៦៩។

“កាយមច្ឆេរគរុនោ , ហិយ្យមានេ អនុដ្ឋហេ;

សរីរសុខគិទ្ធស្ស, កុតោ សមណផាសុតា។

១០៦៥។

“ន បក្ខន្តិ ទិសា សព្វា, ធម្មា ន បដិភន្តិ មំ;

គតេ កល្យាណមិត្តម្ហិ, អន្ធការំវ ខាយតិ។

១០៦៦។

“អព្ភតីតសហាយស្ស, អតីតគតសត្ថុនោ;

នត្ថិ ឯតាទិសំ មិត្តំ, យថា កាយគតា សតិ។

១០២៩។

“យេ បុរាណា អតីតា តេ, នវេហិ ន សមេតិ មេ;

ស្វជ្ជ ឯកោវ ឈាយាមិ, វស្សុបេតោវ បក្ខិមា។

១០៣០។

“ទស្សនាយ អភិក្កន្តេ, នានាវេរជ្ជកេ ពហូ;

មា វារយិត្ថ សោតារោ, បស្សន្តុ សមយោ មមំ។

១០៣១។

“ទស្សនាយ អភិក្កន្តេ, នានាវេរជ្ជកេ បុថូ;

ករោតិ សត្ថា ឱកាសំ, ន និវារេតិ ចក្ខុមា។

១០៣២។

“បណ្ណវីសតិ វស្សានិ, សេខភូតស្ស មេ សតោ;

ន កាមសញ្ញា ឧប្បជ្ជិ, បស្ស ធម្មសុធម្មតំ។

១០៣៥។

“បណ្ណវីសតិ វស្សានិ, សេខភូតស្ស មេ សតោ;

ន កាមសញ្ញា ឧប្បជ្ជិ, បស្ស ធម្មសុធម្មតំ។

១០៣៦។

“បណ្ណវីសតិ វស្សានិ, ភគវន្តំ ឧបដ្ឋហិំ;

មេត្តេន កាយកម្មេន, ឆាយាវ អនបាយិនី។

១០៣៧។

“បណ្ណវីសតិ វស្សានិ, ភគវន្តំ ឧបដ្ឋហិំ;

មេត្តេន វចីកម្មេន, ឆាយាវ អនបាយិនី។

១០៣៨។

“បណ្ណវីសតិ វស្សានិ, ភគវន្តំ ឧបដ្ឋហិំ;

មេត្តេន មនោកម្មេន, ឆាយាវ អនបាយិនី។

១០៣៩។

“ពុទ្ធស្ស ចង្កមន្តស្ស, បិដ្ឋិតោ អនុចង្កមិំ;

ធម្មេ ទេសិយមានម្ហិ, ញាណំ មេ ឧទបជ្ជថ។

១០៣៨។

“អហំ សករណីយោម្ហិ, សេខោ អប្បត្តមានសោ;

សត្ថុ ច បរិនិព្ពានំ, យោ អម្ហំ អនុកម្បកោ។

១០៣៩។

“តទាសិ យំ ភឹសនកំ, តទាសិ លោមហំសនំ;

សព្ពាការវរូបេតេ, សម្ពុទ្ធេ បរិនិព្ពុតេ។

១០៤០។

“ពហុស្សុតោ ធម្មធរោ, កោសារក្ខោ មហេសិនោ;

ចក្ខុ សព្ពស្ស លោកស្ស, អានន្ទោ បរិនិព្ពុតោ។

១០៤១។

“ពហុស្សុតោ ធម្មធរោ, កោសារក្ខោ មហេសិនោ;

ចក្ខុ សព្ពស្ស លោកស្ស, អន្ធការេ តមោនុទោ។

១០៤២។

“គតិមន្តោ សតិមន្តោ, ធិតិមន្តោ ច យោ ឥសិ;

ᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᨵᩣᩁᨠᩮᩣ ᨧᩮᩅ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩁᨲᨶᩣᨠᩁᩮᩣ᪨

᪑᪐᪕᪙᪨

“ᨸᩁᩥᨧᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨾᨿᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ, ᨠᨲᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩈᩣᩈᨶᩴ;

ᩒᩉᩥᨲᩮᩣ ᨣᩁᩩᨠᩮᩣ ᨽᩣᩁᩮᩣ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨴᩣᨶᩥ ᨸᩩᨶᨻ᩠ᨽᩅᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ –

ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩥᩈᩩᨱᩮᨶ ᨧᩣᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨣᩣᨳᩣ ᨨᨻ᩠ᨻᨣ᩠ᨣᩥᨿᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᨸᨠ᩠ᨡᩥᨿᩮᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩒᩅᩣᨴᨴᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩥᩈᩩᨱᩮᨶᩣᨲᩥ ᨸᩥᩈᩩᨱᩣᨿ ᩅᩣᨧᩣᨿ᪨ ᨲᩣᨿ ᩉᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ “ᨸᩥᩈᩩᨱᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᨳᩣ ᨶᩦᩃᨣᩩᨱᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨭᩮᩣ ᨶᩦᩃᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᩮᩣᨵᨶᩮᨶᩣᨲᩥ ᨠᩩᨩ᩠ᨫᨶᩈᩦᩃᩮᨶ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨶᩥᨣᩪᩉᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩔ ᨾᨧ᩠ᨨᩁᩔ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩮᩣ ᨾᨧ᩠ᨨᩁᩥᨶᩣ᪨ ᩅᩥᨽᩪᨲᨶᨶ᩠ᨴᩥᨶᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩅᩥᨽᩪᨲᩴ ᩅᩥᨣᨾᩴ ᩅᩥᨶᩣᩈᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᨶ, ᩅᩥᨽᩪᨲᩴ ᩅᩣ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨽᩣᩅᩮᩣ ᨽᩮᨴᩮᩣ, ᨲᩴ ᨶᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮᨶ, ᩈᨻ᩠ᨻᨾᩮᨲᩴ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᨸᨠ᩠ᨡᩥᨿᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮ ᩉᩥ ᨸᩣᨸᩥᨧ᩠ᨨᨲᩣᨿ ᨻᩉᩪ ᨩᨶᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨻᩣᩉᩥᩁᨠᨲᩣᨿ ᨨᨶ᩠ᨴᨾᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨴᩥᨾᨲ᩠ᨳᩥᨿᨸᨠᨲᩣ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩔ ᨿᨳᩣᨲᨳᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᩈᩩ᪨ ᩈᩃᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩉᩣᨿᨠᩣᨶᩴ ᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᨶ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩣ? ᨸᩣᨸᩮᩣ ᨠᩣᨸᩩᩁᩥᩈᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨣᨾᩮᩣ ᨠᩣᨸᩩᩁᩥᩈᩮᨶ ᨸᩣᨸᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᨶ ᩈᨾᩣᨣᨾᩮᩣ ᨶᩥᩉᩦᨶᩮᩣ ᩃᩣᨾᨠᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᩉᩥᩔ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩩᨣᨲᩥᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩔ ᨴᩩᨧ᩠ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩥᨲᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩴ ᨻᩣᩃᩃᨠ᩠ᨡᨱᨾᩮᩅ ᩋᩣᩅᩉᨲᩥ, ᨸᩁᩮᩈᨬ᩠ᨧ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨠᩁᩔ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨽᨣᩅᩣ – “ᨿᩣᨶᩥ ᨠᩣᨶᩥᨧᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᨿᩣᨶᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨲᩣᨶᩥ ᨻᩣᩃᨲᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶᩮᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᨲᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪓᪨᪑)᪨

ᨿᩮᨶ ᨸᨶ ᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩈᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᨧᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨴ᩠ᨵᩮᨶᩣᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨠᨾ᩠ᨾᨹᩃᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᨧᩮᩅ, ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᨿᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᨧ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᨶ᪨ ᨸᩮᩈᩃᩮᨶᩣᨲᩥ ᨸᩥᨿᩈᩦᩃᩮᨶ ᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᨶ᪨ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᨲᩣᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩔᨠᨲᩣᨴᩥᨠᩣᨿ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨵᩥᨠᩣᨿ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩅᩈᩮᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᨶ᪨ ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨸᨭᩥᩅᩮᨵᨻᩣᩉᩩᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩴ ᨸᩣᩁᩥᨸᩪᩁᩥᨿᩣ ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩮᨶ᪨ ᨽᨴ᩠ᨴᩮᩣᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᨶ ᩈᩉᩣᨿᨲᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᨾᩮᩣ ᨽᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩮᩣ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩅᩉᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨

ᨸᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨲᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩁᩪᨸᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨾᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩣᨿ ᨶᩣᨾ ᩏᨸᩣᩈᩥᨠᩣᨿ ᨠᩣᨿᩅᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨴᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨽᩣᩈᩥᨲᩣ᪨ “ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨸᩥᩃᩥ ᨣᩃᩥᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᨶᨲ᩠ᨳ”ᨶ᩠ᨲᩥᨸᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩣ ᩑᩅ᪨

ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨳᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨣᩣᨳᩣ ᨳᩮᩁᩮᨶ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᨽᩣᩈᩥᨲᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩁᩥᨧᩣᩁᨠᩮᩣᨲᩥ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨠᩮᩣ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩈᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩉᩥ ᨻᩉᩩᨴᩮᩅ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨧᨦ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᩏᨲᩩᩴ ᨣᩣᩉᩣᨸᩮᨲᩩᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ

ປຕິສິຕ຺ວາ ສພິຕ຺ຖໍ ຍຊ຺ຍເກ ຕິສິເຕ຺ນາ ປກາ ຈ ກ຺ວຍິເຕາ ຍຸຕ຺ຕາ, ອປ຺ປຕ຺ຕຊ຺ຍາ ສີສໍ ຕິເທ຺ຍາຫຕໍ, ວຕ຺ຕເຣ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ວາ ສພິ`

ພຶລາສເວາຕິ ປຣິກ຺ຂາຣຈຕ຺ຣາສເວາ, ຕເຕາ ວຈ ຈຕ຺ວຫິປິ ເຍາເກຫິ ຂິສໍຍຸເຕ຺ຕາ, ຣາກສຊ຺ກາຊີຕໍ ອຕິກ຺ກຕ຺ຕາ ສຊ຺ກາຕີເຕາ, ສຕ຺ຕເສາ ກິເລສປຣິຍ຺ຍອາຫສ຺ສ ຈ຺ວປສຕ຺ຕຕ຺ຕາ ສຸກິຕ຺ຍເຕາ ສີຕິກ຺ວເຕາຕິ ອເຕ຺ຕາ`

ຍສ຺ມິໍ ປຕິຏ຺ຐິຕາ ສພ຺ພາຕິ ເຣຣໍ ງຊ຺ຊິສ຺ສ ພຶລາສຈຍຫາເ(ຕາຫຸສາ ກາສິຕາ ກາທາ` ງປຣ຺ຐິຕາຍ ຫິ ສພ຺ພສຊ຺ກີຕິຍາ ເຣຣໍ ງຊ຺ຊິສ຺ສ ເຍຫິ ກິກ຺ຂຫິ
"ວເກາ ກິກ຺ຂ ຂິສ຺ສກຕ຺ຕ ຈາຍຕີ"ຕິ ຈຸຕ຺ຕໍ` ອຈ ເຣເຣາ ອຄິກເຕ ອຣຫເຕ຺ຕ ສຕ຺ຕປຓ຺ຓິກ຺ຍຫາຈ຺ວາຣໍ ສຊ຺ຍສ຺ສ ສາຍກ຺ກີຄາຕຕ຺ວໍ ອາກເຕາ, ຕສ຺ສ
ພຶລາສຈກາຈປ຺ຍກາສເຕຕ ສຸທ຺ທາຈາສຍຫາເ(ຕາຫຸສາ` ເຕ ກິກ຺ຂ ລຊ຺ຊາເປເຕ຺ຕາ "ຍສ຺ມິໍ ປຕິຏ຺ຐິຕາ ສພ຺ພາ"ຕິ ກາຈຍາຫ` ຕສ຺ສເຕ຺ວາ – ພຸທ຺ທສ຺ສ
ກກຈເຕາ ສພ຺ພາ ເຕເຕຈ ອຄິກຕາ ປເຈຊິຕາ ຈ ປຊິເຈສປຣິຍຕ຺ຕິສພ຺ພາ` ຍສ຺ມິໍ ປຸຣິສຂິເສເສ ປຕິຏ຺ຐິຕາ, ເສາຍໍ ເກາຕ຺ຕເຕາ ເກາຕເຍາ
ສພ຺ພກທ຺ທາກາຣິເກາ ນິສາປິຊິເສສສຕິຕ຺ຕາຕສ຺ສ ອຄິກຕຕ຺ຕາ ຕຸຄາຕິ ອຕຸປິຊິເສສສຕິຕ຺ຕາຕກາຍເຕ ຍເກ຺ກ ປຕິຏ຺ຐຫິ, ຕສ຺ສ ວກໍສກາກີຕິ`

ອເຈກຊີຈສໍ ເກາປກເຍາກ຺ກລ຺ລາເຕາ ຕາຍ (ຕາຫຸເຓາ ເຣຣໍ ປຸຕ຺ຐິ – "ຕໍ ພາຫຸສ຺ສຸເຕາຕິ ພຸທ຺ທສ຺ສ ສາສເຕ ປິກເຣື, ກິຕ຺ຕກາ ສພ຺ພາ ເຕ ສຕ຺ຕາຣາ
ກາສິຕາ, ຕຍາ ສາຣິຕາ"ຕິ? ຕສ຺ສ ເຣເຣາ ປຊິເຈຕໍ ເຄເຕ຺ຕາ "ທ຺ວາສີຕີ"ຕິ ກາຈຍາຫ` ຕຕ຺ຕ ທ຺ວາສີຕິ ສຫສ຺ສາສີຕິ ເຍາຊຕາ, ພຸທ຺ທເຕາ ກຫິຕ຺ຕິ
ສພ຺ພາສພ຺ພຸທ຺ທເຕາ ງກ຺ກຫິຕ຺ທ຺ວິສຫສ຺ສາສິກາຕິ ອສີຕິສພ຺ພກ຺ກຫ຺ທສຫສ຺ສາຕິ ສຕ຺ຕ ສຕ຺ຕິກາ ອຄິກຫິຕ຺ຕິ ອເຕ຺ຕາ` ເທ຺ວ ສຫສ຺ສາຕິ ກິກ຺ຂເຕາຕິ ເທ຺ວ
ສພ຺ພກ຺ກຫ຺ທສຫສ຺ສາຕິ ກິກ຺ຂເຕາ ກຫິຕ຺ຍສພ຺ພເສຕາປຕິອາຊີຕໍ ກິກ຺ຂຕໍ ສຕ຺ຕິກາ ອຄິກຖ຺ຖິ` ຈຕ຺ຣາສີຕິສຫສ຺ສາສີຕິ ຕຈຸກໍ ສເຍາສາເຕຕ຺ວາ
ຈຕ຺ຣສຫສ຺ສາສິກາຕິ ອສີຕິສຫສ຺ສາຕິ` ເຍ ເຍ ສພ຺ພາ ປຈຕ຺ຕິເຕາຕິ ເຍ ຍຈາຈຸຕ຺ຕປຣິຍາຍາ ສພ຺ພກ຺ກຫ຺ທາ ປຍຶ຺ຍປຄຸຍາ ຈາຈຸກ຺ກຕາ ຂິຈ຺ຍກ຺ກ
ປຣິຈຕ຺ຕຕີຕິ`

ອເຈກຄາ ເຣເຣາ ສາສເຕ ປຕ຺ຕຊິຕ຺ວາ ຂິປສ຺ສຕາຈຸເຣປິ ກທ຺ທຈຸເຣປິ ອຕຕຸຍຸຕ຺ຕໍ ວກໍ ປຸກ຺ກລໍ ຊິສ຺ວາ ພາຫຸສຈ຺ຈາກາເຣ ອາຊີຕຈໍ ປກາເສເຕ຺ຕາ
"ອປ຺ປສ຺ສຸຕາຍ"ຕ຺ຕິ ກາຈຍາຫ` ຕຕ຺ຕ ອປ຺ປສ຺ສຸຕາຍຕ຺ຕິ ວກສ຺ສ ທ຺ວິຕ຺ຕິ ຈາ ປຓ຺ຓາສາຕໍ, ອຈ ຈາ ປຕ ຈກ຺ກາຕໍ ອຕ຺ຕຍເສາ ວກສ຺ສ ທ຺ວິຕ຺ຕິ ຈາ
ສຸຕ຺ຕຕ຺ຕາຕຍິ ງກ຺ກຫິຕາຕໍ ອກາເຈຕ ອປ຺ປສ຺ສຸເຕາ ອຍໍ, ກຍຊ຺ຊາຕໍ ປຕ ງກ຺ກເຫຕ຺ວາ ອຕຸຍຸຊ຺ຊເຕ຺ຕາ ພາຫຸສ຺ສຸເຕາຈ` ພາລິພເທ຺ທາຈ ຊີຣຕີຕິ ຍຈາ
ພາລິພເທ຺ທາ ຊີຣຍາເຕາ ຈທ຺ທຍາເຕາ ເຕຈ ຍາຕຸ ຕ ປິຕຸ, ຕ ເສສຕາຕກາຕໍ ອຕ຺ຕາຍ ຈທ຺ທຕິ, ອຈ ເຕາ ຕິຣຕ຺ຕກເຍຈ ຊີຣຕິ; ວຈເຍຈ ອຍຍິ
ຕ ງປຊ຺ຊາຍຈຕ຺ຕໍ ກເຣາຕິ, ຕ ອາຈຣິຍຈຕ຺ຕໍ, ຕ ອາກຕ຺ຕກຈຕ຺ຕາຊີຕິ, ຕ ກາຈຕໍ ອຕຸຍຸຊ຺ຊາຕິ, ຕິຣຕ຺ຕກເຍຈ ຊີຣຕິ` ຍໍສາຕິ ຕສ຺ສ ຈທ຺ທຕ຺ຕີຕິ ຍຈາ
ພາລິພທ຺ທສ຺ສ "ກສຕກາເຣຈຫຕາຊີສຸ ອສເຍເຕ຺ວາ ວເສາ"ຕິ ອເຣຊ຺ຊາ ຂິສ຺ສຊ຺ຊສ຺ສ ຍຈາ ຕຈາ ຂິຈເຣຕ຺ຕສ຺ສ ຕາຄຕ຺ຕສ຺ສ ປິຈຕ຺ຕສ຺ສ ຍໍສາຕິ ຕສ຺ສ
ຈທ຺ທຕ຺ຕິ; ວຈເຍຈ ພຸຍສ຺ສາປິ ງປຊ຺ຊາຍາຊີຫິ ຂິສ຺ສຊ຺ຊສ຺ສ ສຊ຺ຌຕິສ຺ສາຍ ຈຕ຺ຕາເຣາ ປຈ຺ຈເຍ ລກິຕ຺ວາ ງທ຺ທຂິເຣຈຕາຊີຕິ ກຕ຺ວາ ກາຍໍ ເປິເສຕ຺ຕສ຺ສ
ຍໍສາຕິ ຈທ຺ທຕ຺ຕິ ຈ຺ວລສຣີເຣາ ຫຸຕ຺ວາ ຂິຈຣຕິ` ປຊ຺ຍາຕິ ເລິກິຍເລິກຸຕ຺ຕຣາ ປຕສ຺ສ ປຊ຺ຍາ ວກກ຺ກລິຍຕ຺ຕາປິ ຕ ຈທ຺ທຕິ, ອເຣຊ຺ຊາ ກຖ຺ລຕາຊີຕິ
ຂິຍ ອສ຺ສ ລທ຺ວາຣາຕິ ຕິສ຺ສາຍ ຕລ຺ຍາ ເຈຈ ຕຈຂິສຍາເຕາ ຈ ຈທ຺ທຕີຕິ ອສິປ຺ປາເຍາ`

ພາຫຸສ຺ສຸເຕາຕິ ກາຈາ ອຕ຺ຕເຕາ ພາຫຸສຈ຺ຈໍ ຕິສ຺ສາຍ ອຊ຺ຍາ ອຕິຍຊ຺ຍາຕຕ຺ຕໍ ວກໍ ກິກ຺ຂຸງຊ຺ຊິສ຺ສ ຈຸຕ຺ຕາ` ຕຕ຺ຕ ສຸເຕຕາຕິ ສຸຕເຫຕຸ ອຕ຺ຕເຕາ

ពាហុសច្ចនិមិត្តំ។ អតិមញ្ញតីតិ អតិក្កមិត្វា មញ្ញតិ អត្តានំ ឧក្កំសេន្តោ បរំ បរិភវតិ។ តថេវាតិ យថា អន្ធោ អន្ធការេ ទីបញ្ញាតំ ធារេន្តោ អាលោកភាវេន បវេសំយេវ អត្ថាវហោ, ន អត្តនោ, តថេវ បរិយត្តិពាហុសច្ចេន សុតធរា ពហុស្សុតា សុទេន អនុបបន្នោ អត្តនោ អត្ថំ អបរិបូរេន្តោ អន្ធោ ពាហុល្លលោកភាវេន បវេសំយេវ អត្ថាវហោ, ន អត្តនោ, ទីបធារោ អន្ធោ វិយ យថាភូតបដិបត្តីតិ។

ន្តិនាទិ ពាហុសច្ចំ អាទិំ កត្វា ទស្សេន្តោ “ពហុស្សុត”ន្តិ អាទិមាហ។ តត្ថ ឧបរិសេយ្យាតិ បសិទ្ធបរិសេយ្យំ។ សុតញ្ញា ន ចិន្តាសេយតិ ពហុស្សុតំ បសិទ្ធបរិសិត្វា លទ្ធំ សុតញ្ញា ន ចិន្តាសេយ្យ, ន សុស្សុយ្យ ធារណបរិចយបរិបុច្ឆាយនិកាសេហិ ចទ្ធេយ្យ។ តំ មូលំ ព្រហ្មចរិយស្សាតិ យស្មា ពហុស្សុតំ បសិទ្ធបរិសិត្វា លទ្ធំ តំ សុតំ បរិយត្តិពាហុសច្ចំ មគ្គព្រហ្មចរិយស្ស មូលំ បធានការណំ។ តស្មា ធម្មធរោ សិយា ធម្មត្ថានុលោមេនេវ ធត្វា យថាសុតស្ស ធម្មស្ស ធារណោ បធានំ បរិយត្តិធម្មធរោ ភវេយ្យ។

ន្តិនាទិ បរិយត្តិពាហុសច្ចេន សាវេតព្ពមត្ថំ ទស្សេតុំ “បុព្ពាបរញ្ញូ”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ បុព្ពញ្ញូ អបរញ្ញូ ជានាតីតិ បុព្ពាបរញ្ញូ។ ឧភិន្នំ ហិ កាលាយ បុព្ពការកេ អបញ្ញាយមានេបិ បុព្ពការកេ វា បញ្ញាយមានេ អបរការកេ អបញ្ញាយមានេបិ “ឥមស្ស អបរភាគស្ស ឥមិនា បុព្ពការកេន, ឥមស្ស វា បុព្ពភាគស្ស ឥមិនា អបរការកេន ភវិតព្ព”ន្តិ ជានន្តោ បុព្ពាបរញ្ញូ នាម។ អត្ថញ្ញាទីនេសុ តស្ស តស្ស ភាសិតស្ស អត្ថំ ជានាតីតិ អត្ថញ្ញូ។ និរុត្តិបទកោវិទោតិ និរុត្តិយំ សេសបទេសុបិ វាតិ វត្ថុសុបិ បដិសម្ភិទាសុ ឆេកោ។ សុគ្គហិតញ្ច គណ្ហាតីតិ តេនេវ កោវិទភាវេន អត្ថតោ ព្យញ្ជនតោ ច ធម្មំ សុគ្គហិតមេវ កត្វា គណ្ហាតិ។ អត្ថញ្ចោបបរិក្ខតីតិ យថាសុតស្ស យថាបរិយត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថំ ឧបបរិក្ខតិ “ឥតិ សីលំ, ឥតិ សមាធិ, ឥតិ បញ្ញា, ឥមេ រូបារូបធម្មា”តិ មនសា អនុបេក្ខតិ។

ខន្ត្យា ឆន្ទិកតោ ហោតីតិ តេសុ មនសា អនុបេក្ខិតេសុ ធម្មេសុ និជ្ឈានក្ខន្តិយា និជ្ឈានំ ខមមានេ បត្វា រូបបរិគ្គហាទិមុខេន វិបស្សនាភិនិវេសេ ឆន្ទិកតោ ឆន្ទជាតោ ហោតិ។ វាយមតេ ច វិបស្សនាយ កម្មំ ករោន្តោ ឧស្សហិត្វា វាយមតិ តំតំបច្ចយតាយ រូបធម្មានំ ឧប្បាទំ កត្វា តតោ បរំ តិលក្ខណំ អារោបេត្វា វាយមតិ “អនិច្ច”ន្តិបិ, “ទុក្ខ”ន្តិបិ, “អនត្តា”តិបិ តំ តាយ រូបំ ធីរោតិ វិបស្សតិ។ សមយេ សោ បមហតិ, អជ្ឈត្តំ សុសមាហិតោតិ សោ ឯវំ បស្សន្តោ បគ្គហេតព្ពាទិសមយេ ចិត្តស្ស បគ្គហាទីនិ បមហតិ, បមហន្តោ ច អជ្ឈត្តំ គោចរជ្ឈត្តេ វិបស្សនាសមាធិនា មគ្គសមាធិនា ច សុដ្ឋុ សមាហិតោ ភវេយ្យ, អសមាធានហេតុភូតេ កិលេសេ បជហេយ្យ។ តាទិសំ គុណោ សន្តោបិ យស្មា ពហុស្សុតំ ធម្មធរំ សប្បញ្ញំ ពុទ្ធសាវកំ បសិទ្ធបរិសត្តស្ស ហោតិ, តស្មា អសន្តំ ធម្មំ អារទ្ធ ទុក្ខាទីសុ បរិញ្ញាទិកិច្ចសិទ្ធិវសេន ធម្មវិញ្ញាណសន្តានំ ធម្មធារណំ អាកង្ខន្តោ តថាវិធំ វុត្តប្បការំ កល្យាណមិត្តំ ភជេថ, សេវេយ្យ បសិទ្ធបរិសេយ្យាតិ អត្ថោ។

ឯវំ ពហុបការតាយ តស្ស វុឌ្ឍិយំ ទស្សេន្តោ “ពហុស្សុតោ”តិ អាទិមាហ។ តស្សត្ថោ – សុត្តគេយ្យាទិ ពហុ សុតំ ឯតស្សាតិ ពហុស្សុតោ។ តមេវ ធម្មធារណំ សុវណ្ណភាជនេ បក្ខិត្តសីហវសា វិយ អវិនស្សន្តំ ធារេតីតិ ធម្មធរោ។ តតោ ឯវ មហេសិនោ ភគវតោ ធម្មកោសំ ធម្មរតនំ អារក្ខតីតិ កោសារក្ខោ។ យស្មា សទេវកស្ស លោកស្ស សមុស្សិតេន ចក្ខុភូតោ, តស្មា ចក្ខុ សព្ពស្ស លោកស្ស បូជនីយោ មាននីយោតិ, ពហុស្សុតភាវេន ពហុជនស្ស បូជនីយភាវស្សាបិ និមិត្តភាវេន បុនបិ “ពហុស្សុតោ”តិ វុត្តំ។

ឯវរូបំ កល្យាណមិត្តំ លភិត្វាបិ ការកស្សេវ អបរិហានិ, ន អការកស្សាតិ ទស្សេន្តោ “ធម្មារាមោ”តិ អាទិមាហ។ តត្ថ និវាសនដ្ឋេន សមថវិបស្សនាធម្មោ អារាមោ, តស្មិំ ឯវ ធម្មេ រតោ អភិរតោតិ ធម្មរតោ, តស្សេវ ធម្មស្ស បុនប្បុនំ ចិន្តនេន ធម្មំ អនុវិចិន្តយំ ធម្មំ អាវជ្ជេន្តោ មនសិ ករោតីតិ អត្ថោ។ អនុស្សរន្តិ តមេវ ធម្មំ អនុស្សរន្តោ។ សទ្ធម្មាតិ ឯវរូបោ ភិក្ខុ សត្តតិំសបភេទា ពោធិបក្ខិយធម្មា នវវិធលោកុត្តរធម្មា ច ន បរិហាយតិ, ន កេវលំ តស្ស តតោ បរិហានិ ហោតីតិ អត្ថោ។

អនេកាទីនវំ កាយេ អវីតរាគំ កុសីតំ ហីនវីរិយំ គោរសល្លាបា តិ តាទិសំ ភិក្ខុំ និន្ទន្តោ “កាយមច្ឆេរគរុនោ”តិ អាទិមាហ។ តត្ថ កាយមច្ឆេរគរុនោតិ “កាយទឡ្ហីពហុលស្ស កាយេ មមត្តស្ស អាចរិយុបដ្ឋានាទិម្ហិ កាយេន កត្តព្ពំ កិញ្ចិ អកត្វា ជីវន្តស្ស។ ហិយ្យមានេតិ អត្តនោ កាយេ ជីវិតេ ច ខណេ ខណេ បរិហិយ្យមានេ។ អនុដ្ឋហេតិ សីលាទីនំ បរិបូរណវសេន ឧដ្ឋានវីរិយំ ន ករេយ្យ។ សរីរសុខគិទ្ធស្សាតិ អត្តនោ សរីរស្ស សុខាបនេនេវ គេធំ អាបន្នស្ស។ កុតោ សមណផាសុតាតិ ឯវរូបស្ស បុគ្គលស្ស សាមញ្ញវសេន កុតោ សុខវិហារោ, ផាសុវិហារោ ន តស្ស វិជ្ជតីតិ អត្ថោ។

ន បក្ខន្តីតិអាទិកា អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស ធម្មសេនាបតិនោ បរិនិព្ពុតកាលេ វុត្តា ថេរេន ភាសិតា។ តត្ថ ន បក្ខន្តិ ទិសា សព្ពាតិ បុរត្ថិមាទិភេទា សព្ពា ទិសា ន បក្ខាយន្តិ, ទិសាមូឡ្ហោ ហោតីតិ អត្ថោ។ ធម្មា ន បដិភន្តិ មន្តិ បុព្ពេ សុតា បរិយត្តិធម្មាបិ សក្កច្ចំ សមន្នាហរិយមានាបិ មយ្ហំ ន ឧបដ្ឋហន្តិ។ គតេ កល្យាណមិត្តម្ហីតិ សទេវកស្ស លោកស្ស កល្យាណមិត្តភូតេ ធម្មសេនាបតិម្ហិ អនុបាទិសេសនិព្ពានំ គតេ។ អន្ធការំវ ខាយតីតិ សព្ពំ បិទំ លោកោ អន្ធការោ វិយ ឧបដ្ឋាតិ។

អព្ភតីតសហាយស្សាតិ អបគតសហាយស្ស, កល្យាណមិត្តរហិតស្សាតិ អត្ថោ។ អតីតគតសត្ថុនោតិ អាយស្មតោ អតីតោ ហុត្វា និព្ពានគតសត្ថុកស្ស, សត្ថរិ បរិនិព្ពុតេតិ អត្ថោ។ យថា កាយគតា សតីតិ កាយគតាសតិភាវនា តក្ករស្ស យថា ឯកន្តហិតាវហា, ឯវំ ឯតាទិសំ អញ្ញស្ស បុគ្គលស្ស ឯកន្តហិតាវហំ អញ្ញំ មិត្តំ នាម នត្ថិ, សនាថស្ស អញ្ញាបិ ភាវនា ហិតាវហា ឯវាតិ អធិប្បាយោ។

បុរាណាតិ បោរាណា, សារិបុត្តាទិកេ កល្យាណមិត្តេ សន្ធាយ វទតិ។ នវេហីតិ នវកេហិ។ ន សមេតិ មេតិ មយ្ហំ ចិត្តំ ន សមាគច្ឆតិ, ន តេ មម ចិត្តំ អារាធេន្តីតិ អត្ថោ។ ស្វជ្ជ ឯកោវ ឈាយាមីតិ សោហំ អជ្ជ វុឌ្ឍតរេហិ វិរហិតោ ឯកកោវ ហុត្វា ឈាយាមិ ឈានបសុតោ ហោមិ។ វស្សុបេតោតិ វស្សកាលេ កុលាវកំ ឧបេតោ បក្ខី វិយ។ “វាសុបេតោ”តិបិ បាឋោ, វាសំ ឧបគតោតិ អត្ថោ។

ទស្សនាយអភិក្កន្តេតិ គាថា សត្ថារា ភាសិតា។ តស្សត្ថោ – មម ទស្សនាយ អភិក្កន្តេ នានាវិធវេរជ្ជវាសិកពហុជនេ, អានន្ទ, មម ឧបដ្ឋាកំ មា វារេសិ។ កស្មា? តេ សោតារោ ធម្មស្ស, មមំ បស្សន្តុ, អយមេវ ទស្សនាយ សមយោតិ។

តំ សុត្វា ថេរោ “ទស្សនាយ អភិក្កន្តេ”តិ អបរំ អាទិមាហ។ ឥមាយ ហិ គាថាយ សម្ពន្ធំ បុរិមគាថា ឋាន និក្ខិត្តា។ តេនេវ វទាហំ

ᨶᩮᩈᨲ᩠ᨳᩩᩁᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩣᨣᨲᩮ ᨲᩣᨴᩮᩈᩮ ᨴᩮᩔᩩᨲᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩣᨿᩦᨲᩥ ᩑᨲᩔ ᨸᨴᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥ ᨴᩮᩔᨲᩥ᪨

ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨧᩈᨲᩥ ᨴᩔᩣᨲᩦᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨠᨠᩣᨧᩮ ᨵᩦᩁᩮᨷᩴ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᨠᩣᩁᩮᨧᨶ ᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᨷᩩᨲᨠᩣᩁᩮᨧᨶ ᨧ ᨶᩮᩁᩔ ᨿᩮᨠ᩠ᨠᨶ ᩋᩈᨿᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨸᩥ ᨠᩣᨿᨷᨬ᩠ᨬᩣᨶᩮᨿᩣ ᨶ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩩ, ᨠᩣᨿᨧᨵᩦᨿᨲᩮᩣᨠᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨧ ᩈᨬ᩠ᨬᨠᩣᩃᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨿᩮᨲ᩠ᨲᩣᨷᩩᨬ᩠ᨬᨠᨿᩣᨲᩥ ᨿᩮᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᨷᩁᩥᨧᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᩅᩉᩈᩩ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨧᩈᨲᩥ ᨴᩔᩣᨲᩦᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨧᩈᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᩁᩣᨲᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨲᩔ ᨿᩮ ᩈᩮᨲᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩥᨿᩴ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃ ᨴᩥᨲᩔ ᨿᩮ ᩈᩮᨲᩣ᪨ ᨠᩣᨿᨷᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᨷᩉᨣᨲᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨶ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩥ, ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨠᩣᨿᨷᨬ᩠ᨬᩣᨴᩥᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨧᨶᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩋᩣᩈᨿᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᨴᩮᩔᨲᩥ, “ᨿᩮᨶᨲ᩠ᨲ ᨠᩣᨿᨣᨲᩮᩣᨶ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨷᨿᩮᩣᨣᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨵᨠᩩᨭᩥᩴ ᨷᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᨠᩁᨱᩣᨴᩥᨶᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨧᨲ᩠ᨲᨷᨭᩥᨧᨲ᩠ᨲᨠᩁᨱᩮᨶ ᨧ ᨿᩮᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩈᨲᩣᨠᩣᩃᩮ ᨴᩮᩈᨶᩣᨴᩥᨶᩣ ᨿᩮᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᨧᩦᨠᨾ᩠ᨾᩴ, ᩁᩉᩮᩣᨣᨲᩔ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩉᩥᨲᩪᨷᩈᩴᩉᩣᩁᨿᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᨶ ᨿᩮᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᨶᩮᩣᨠᨾ᩠ᨾᩴ᪨ ᨶᩣᨣᩮᩣ ᨿᩮ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᩉ᪨

ᩋᩉᩴ ᩈᨠᩁᨱᩦᨿᩮᩣᨾ᩠ᩉᩦᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨷᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩮ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮ ᨿᨾ᩠ᩉᩣ ᩃᨿᩣᨲᨾ᩠ᩉᩥ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩣ ᨣᨷᩥᨶᩦᩴ ᩋᩣᩃᨿ᩠ᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣᨠᩣᨽᩥᨽᩪᨲᩮᨶ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᨣᩣᨳᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨠᩁᨱᩦᨿᩮᩣᨾ᩠ᩉᩦᨲᩥ ᩏᨷ᩠ᨷᩁᩥᨾᨣ᩠ᨣᩣᨵᩥᨣᨾᩮᨶ ᨠᩁᨱᩦᨿᩮᨶ ᩈᨠᩁᨱᩦᨿᩮᩣ ᩋᨿᩥᨾ᩠ᩉ ᩋᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᨿᩣᨶᩈᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨣᨲᩣᩁᩉᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨧ ᨷᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨿᨾ᩠ᩉᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨷᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪨ ᨿᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨷᨠᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨿᨾ᩠ᩉᩣ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨷᨠᩮᩣ᪨

ᨲᨴᩣᩈᩥ ᨿᩴ ᨽᩥᩴᩈᨶᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨷᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨠᩣᩃᩮ ᨷᨴᨵᩦᨠᨾ᩠ᨷᨶᨴᩮᩅᨴᩩᨶ᩠ᨴᩩᨽᩥᨹᩃᨶᩣᨴᩥᨠᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨲᩈᩴᩅᩮᨣᩮᨶ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᨣᩣᨳᩣ᪨

ᨻᩣᩉᩩᩔᩩᨲᩮᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᨲᩥᩔᩮᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᨳᩮᩁᩮ ᨷᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩮ ᩈᨦ᩠ᨣᩦᨲᩥᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᨮᨷᩥᨲᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨲᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᩈᨴᩥᩈᩣᨿ ᨬᩣᨱᨣᨲᩥᨿᩣ ᩈᨿᨶ᩠ᨲᩣᨣᨲᩮᩣ᪨ ᩈᨲᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨷᩁᩁᩮᨿᨶ ᩈᨲᩥᨶᩮᨷᨠ᩠ᨠᨶ ᩈᨿᨶ᩠ᨲᩣᨣᨲᩮᩣ᪨ ᨵᩥᨲᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣᨿ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨲ᩠ᨳᨵᩣᩁᨱᩈᨿᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨵᩥᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᨿᨶ᩠ᨲᩣᨣᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨿᨾ᩠ᩉᩥ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩑᨠᨷᨴᩮᩈᨿᨧ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨭ᩠ᨮᩥᨷᨴᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩣ ᨣᨳᩥᨲᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶᩮᩅ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᨣᩉᩥᨲᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᨴᨱ᩠ᨱᨥᨭᩮ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩈᩦᩉᨴᩈᩣ ᩅᩥᨿ ᩈᨬ᩠ᨬᨠᩣᩃᩮ ᨶ ᩅᩥᨶᩔᨲᩥ, ᩋᩅᩥᨷᩁᩦᨲᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨲ᩠ᨳᨵᩣᩁᨱᩈᨿᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩈᨲᩥᨷᩩᨬ᩠ᨬᨠᩣᨿ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ, ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨵᩣᩁᨱᩈᨿᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩩᨬ᩠ᨬᨠᩣᨿ ᩈᨲᩥᨿᩣ ᨧ ᩈᨿᨶ᩠ᨲᩣᨣᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨽᨣᩅᩣ – “ᩑᨲᨴᨣ᩠ᨣᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᨾ ᩈᩣᩅᨠᩣᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪒᪑᪘)᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᩮᨶᩣᨷᨲᩥ – “ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨠᩩᩈᩃᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪕᪨᪑᪖᪘)᪨ ᩁᨲᨶᩣᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᩁᨲᨶᩔ ᩋᩣᨠᩁᨽᩪᨲᩮᩣ᪨

ᨷᩁᩥᨧᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣ ᨷᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨠᩣᩃᩮ ᨳᩮᩁᩮᨶ ᨽᩣᩈᩥᨲᩣ, ᩈᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩣ ᩑᩅ᪨

ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᨣᩣᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨲᩥᩴᩈᨶᩥᨷᩣᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

໑໗ຯ ຈຕ຺ຕາລີສນິປາໂຕ

໑ຯ ມຫາກສ຺ສປຕ຺ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ຈຕ຺ຕາລີສນິປາເຕ ນ ຄເຓນ ປຸຣກ຺ຂໂຕຕິອາທິກາ ອາຍສ຺ມໂຕ ມຫາກສ຺ສປຕ຺ເຖຣສ຺ສ ຄາຖາຯ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍໍ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ຠຄວໂຕ ກາເລ ຫໍສວຕີນຄເຣ ເວເທໂຫ ນາມ ອສີຕິໂກຏິວິຠໂວ ກຸຏຸມ຺ພິໂກ ອໂຫສິຯ ໂສ ພຸທ຺ຘມາມໂກ, ຘມ຺ມມາມໂກ, ສງ຺ຆມາມໂກ ອຸປາສໂກ ຫຸຕ຺ວາ ວິຈຣນ຺ໂຕ ເອກທິວໍ ອຸໂປສຖທິວເສ ປາໂຕວ ສຸໂຠຊນໍ ຠຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ ອຸໂປສຖງ຺ຄານິ ອທິຏ຺ຐາຍ ຄນ຺ຘປຸປ຺ຜາທີນິ ຄເຫຕ຺ວາ ວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ປູເຊຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິຯ

ຕສ຺ມິຎ຺ຈ ຂເຓ ສຕ຺ຖາ ມຫານິສຠຕ຺ເຖຣໍ ນາມ ຕຕິຍສາວກໍ "ເອຕທຄ຺ຄໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ມມ ສາວການໍ ຠິກ຺ຂູນໍ ຘຸຕວາທານໍ, ຍທິທໍ ນິສໂຠ"ຕິ ເອຕທຄ຺ເຄ ຐເປສິຯ ອຸປາສໂກ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ປສນ຺ໂນ ຘມ຺ມກຖາວສາເນ ມຫາຊເນ ວຸຏ຺ຐາຍ ຄເຕ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ "ສ຺ເວ ມຍ຺ຫໍ ຠິກ຺ຂໍ ອທິວາເສຖາ"ຕິ ນິມນ຺ເຕສິຯ "ມຫາ ໂຂ, ອຸປາສກ, ຠິກ຺ຂຸສງ຺ໂຆ"ຕິຯ "ກິຕ຺ຕໂກ, ຠນ຺ເຕ"ຕິ? "ອຏ຺ຐສຏ຺ຐິຠິກ຺ຂຸສຕສຫສ຺ສ"ນ຺ຕິຯ "ຠນ຺ເຕ, ເອກໍ ສາມເຓຣມ຺ປິ ວິຫາເຣ ອເສເສຕ຺ວາ ມຍ຺ຫໍ ຠິກ຺ຂໍ ອທິວາເສຖາ"ຕິຯ ສຕ຺ຖາ ອທິວາເສສິຯ ອຸປາສໂກ ສຕ຺ຖຸ ອທິວາສນໍ ວິທິຕ຺ວາ ເຄຫໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມຫາທານໍ ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ສຕ຺ຖຸ ກາລໍ ອາໂຣຈາເປສິຯ ສຕ຺ຖາ ປຕ຺ຕຈີວຣມາທາຍ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆປຣິວຸໂຕ ອຸປາສກສ຺ສ ຆຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຎ຺ຎຕ຺ຕາສເນ ນິສິນ຺ໂນ ທກ຺ຂິໂຓທກາວສາເນ ຍາຄຸອາທີນິ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຠຕ຺ຕວິສ຺ສຄ຺ຄໍ ອກາສິຯ ອຸປາສໂກປິ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ນິສີທິຯ

ຕສ຺ມິໍ ອນ຺ຕເຣ ມຫານິສຠຕ຺ເຖໂຣ ປິຓ຺ຑາຍ ຈຣນ຺ໂຕ ຕເມວ ວີຖິໍ ປຏິປຊ຺ຊິຯ ອຸປາສໂກ ທິສ຺ວາ ອຸຏ຺ຐາຍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເຖຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ "ປຕ຺ຕໍ, ຠນ຺ເຕ, ເທຖາ"ຕິ ອາຫຯ ເຖໂຣ ປຕ຺ຕໍ ອທາສິຯ "ຠນ຺ເຕ, ອິເຘວ ປວິສຖ, ສຕ຺ຖາປິ ເຄເຫ ນິສິນ຺ໂນ"ຕິຯ "ນ ວຏ຺ຏິສ຺ສຕິ, ອຸປາສກາ"ຕິຯ ໂສ ເຖຣສ຺ສ ປຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປິຓ຺ຑປາຕສ຺ສ ປູເຣຕ຺ວາ ອທາສິຯ ຕໂຕ ເຖຣໍ ອນຸຄນ຺ຕ຺ວາ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ນິສີທິຕ຺ວາ ເອວມາຫ – "ມຫານິສຠຕ຺ເຖໂຣ, ຠນ຺ເຕ, 'ສຕ຺ຖາປິ ເຄເຫ ນິສິນ຺ໂນ'ຕິ ວຸຕ຺ເຕປິ ປວິສິຕຸໍ ນ ອິຈ຺ຉິ, ອຕ຺ຖິ ນຸ ໂຂ ເອຕສ຺ສ ຕຸມ຺ຫາກໍ ຄຸເຓຫິ ອຕິເຣກຄຸໂຓ"ຕິຯ ພຸທ຺ຘານຎ຺ຈ ວຓ຺ຓມຈ຺ເຉຣໍ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ຕສ຺ມາ ສຕ຺ຖາ ເອວມາຫ – "ອຸປາສກ, ມຍໍ ຠິກ຺ຂໍ ອາຄມຍມານາ ເຄເຫ ນິສີທາມ, ໂສ ປນ ຠິກ຺ຂຸ ນ ເອວໍ ນິສີທິຕ຺ວາ ຠິກ຺ຂໍ ອຸທິກ຺ຂຕິ, ມຍໍ ຄາມນ຺ຕເສນາສເນ ວສາມ, ໂສ ອຣຎ຺ຎສ຺ມິໍເຍວ ວສຕິ, ມຍໍ ຉນ຺ເນ ວສາມ, ໂສ ອຠ຺ໂຠກາສມ຺ຫິເຍວ ວສຕີ"ຕິ ຠຄວາ "ອຍຎ຺ຈ ອຍຎ຺ຈສ຺ສ ຄຸໂຓ"ຕິ ມຫາສມຸທ຺ທໍ ປູຣຍມາໂນ ວິຍ ຕສ຺ສ ຄຸຓໍ ກເຖສິຯ

ອຸປາສໂກ ປກຕິຍາປິ ຊລມານປທີໂປ ເຕເລນ ອາສິຕ຺ໂຕ ວິຍ ສຸຏ຺ຐຸຕຣໍ ປສນ຺ໂນ ຫຸຕ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ – "ກິໍ ມຍ຺ຫໍ ອຎ຺ຎາຍ ສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ, ອນາຄເຕ ເອກສ຺ສ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ຘຸຕວາທານໍ ອຄ຺ຄຠາວຕ຺ຖາຍ ປຕ຺ຖນໍ ກຣິສ຺ສາມີ"ຕິຯ ໂສ ປຸນປິ ສຕ຺ຖາຣໍ ນິມນ຺ເຕຕ຺ວາ ເຕເນວ ນິຍາເມນ ສຕ຺ຕ ທິວເສ ມຫາທານໍ ທຕ຺ວາ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ພຸທ຺ຘປ຺ປມຸຂສ຺ສ ມຫາຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆສ຺ສ ຕິຈີວຣານິ ທຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ປາທມູເລ ນິປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ເອວມາຫ – "ຍໍ ເມ, ຠນ຺ເຕ, ສຕ຺ຕ ທິວເສ ທານໍ ເທນ຺ຕສ຺ສ ເມຕ຺ຕໍ ກາຍກມ຺ມໍ, ເມຕ຺ຕໍ ວຈີກມ຺ມໍ, ເມຕ຺ຕໍ ມໂນກມ຺ມໍ ປຈ຺ຈຸປຏ຺ຐິຕໍ, ອິມິນາຫໍ ນ ອຎ຺ຎໍ ເທວສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ວາ

ສກ຺ກມາຣພ຺ຣຫ຺ມສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ວາ ປເຕ຺ຖມິ, ອິທໍ ປນ ເມ ກມ຺ມໍ ອນາຄເຕ ເອກສ຺ສ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ມຫານິສຠເຕ຺ຖເຣນ ປຕ຺ຕຏ຺ຐານນ຺ຕຣໍ ປາປຸຓນຕ຺ຖາຍ ເຕຣສຘຸຕງ຺ຄຘຣານໍ ອຄ຺ຄຠາວສ຺ສ ອຘິກາໂຣ ໂຫຕູ”ຕິ. ວຕ຺ວາ “ມຫນ຺ຕໍ ຐານໍ ຕຍາ ປຕ຺ຖິຕໍ, ສມິຊ຺ຌິສ຺ສຕິ ນຸ ໂຂ, ໂນ”ຕິ ໂອໂລເກໂນ຺ຕ ສມິຊ຺ຌນຠາວໍ ທິສ຺ວາ ອາຫ – “ມນາປໍ ເຕ ຐານໍ ປຕ຺ຖິຕໍ, ອນາຄເຕ ສຕສຫສ຺ສກປ຺ປາວສາເນ ໂຄຕໂມ ນາມ ພຸໂທ຺ຘ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິສ຺ສຕິ, ຕສ຺ສ ຕ຺ວໍ ຕຕິຍສາວໂກ ມຫາກສ຺ສປເຕ຺ຖໂຣ ນາມ ຠວິສ຺ສສີ”ຕິ ພ຺ຍາກາສິ. ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ອຸປາສໂກ “ພຸທ຺ຘານໍ ເທ຺ວ ກຖາ ນາມ ນຕ຺ຖີ”ຕິ ປຸນທິວເສ ປຕ຺ຕພ຺ພໍ ວິຍ ຕໍ ສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ອມຎ຺ຎິຕ຺ຖ. ໂສ ຍາວຕາຍຸກໍ ທານໍ ທຕ຺ວາ, ສີລໍ ຣກ຺ຂິຕ຺ວາ, ນານປ຺ປກາຣໍ ກລ຺ຍາຓກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ, ກາລໍ ກຕ຺ວາ, ສເຄ຺ຄ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ.

ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ເທວມນຸເສ຺ສສຸ ສໍສຣໂນ຺ຕ ອິໂຕ ເອກນວຸເຕ ກເປ຺ປ ວິປສ຺ສິສມ຺ມາສມ຺ພຸເທ຺ຘ ພນ຺ຘຸມຕີນຄຣໍ ອຸປນິສ຺ສາຍ ເຂເມ ມິຄທາເຍ ວິຫຣເນ຺ຕ ເທວໂລກາ ຈວິຕ຺ວາ ອຎ຺ຎຕຣສ຺ມິໍ ປຣິຊິຓ຺ຓພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ. ຕສ຺ມິຎ຺ຈ ກາເລ ວິປສ຺ສີ ພຄວາ ສຕ຺ຕເມ ສຕ຺ຕເມ ສໍວຈ຺ຉເຣ ຘມ຺ມໍ ກເຖຕິ, ມຫນ຺ຕໍ ໂກລາຫລໍ ໂຫຕິ. ສກລຊມ຺ພຸທີເປ ເທວຕາ “ສຕ຺ຖາ ຘມ຺ມໍ ກເຖສ຺ສຕີ”ຕິ ອາໂຣເຈນ຺ຕິ. ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ຕໍ ສາສນໍ ອໂສ຺ສສິ. ຕສ຺ສ ຈ ນິວາສນສາຏໂກ ເອໂກເຍວ ໂຫຕິ, ຕຖາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓິຍາ. ປາຣຸປນໍ ປນ ທ຺ວິນ຺ນມ຺ປິ ເອກເມວ. ໂສ ສກລນຄເຣ “ເອກສາຏກພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ”ຕິ ປຎ຺ຎາຍິ. ໂສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓານໍ ເກນຈິເທວ ກິເຈ຺ຈນ ສນ຺ນິປາເຕ ສຕິ ພ຺ຣາຫ຺ມຓິໍ ເຄເຫ ຐເປຕ຺ວາ ສຍໍ ຕໍ ວຕ຺ຖໍ ປາຣຸປິຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉຕິ. ພ຺ຣາຫ຺ມຓີນໍ ສນ຺ນິປາເຕ ສຕິ ສຍໍ ເຄເຫ ອຈ຺ຉຕິ, ພ຺ຣາຫ຺ມຓີ ຕໍ ວຕ຺ຖໍ ປາຣຸປິຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉຕິ. ຕສ຺ມິໍ ປນ ທິວເສ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ພ຺ຣາຫ຺ມຓິໍ ອາຫ – “ໂພຕິ, ກິໍ ຣຕ຺ຕິໍ ຘມ຺ມໍ ສຸຓິສ຺ສສິ, ທິວາ”ຕິ? “ມຍໍ ມາຕຸຄາມຊາຕິກາ ນາມ ຣຕ຺ຕິໍ ໂສຕຸໍ ນ ສໂກ຺ກມ, ທິວາ ໂສສ຺ສາມາ”ຕິ ພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ເຄເຫ ຐເປຕ຺ວາ ຕໍ ວຕ຺ຖໍ ປາຣຸປິຕ຺ວາ ອຸປາສິກາຫິ ສທ຺ຘິໍ ທິວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມເນ຺ຕ ນິສິນ຺ນາ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ອຸປາສິກາຫິເຍວ ສທ຺ຘິໍ ອາຄມາສິ. ອຖ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ພ຺ຣາຫ຺ມຓິໍ ເຄເຫ ຐເປຕ຺ວາ ຕໍ ວຕ຺ຖໍ ປາຣຸປິຕ຺ວາ ວິຫາຣໍ ຄໂຕ.

ຕສ຺ມິໍ ສມເຍ ສຕ຺ຖາ ປຣິສມເຊ຺ຌ ອລງ຺ກຕຘມ຺ມາສເນ ນິສິໂນ຺ນ ຈິຕ຺ຕພີຊນິໍ ອາທາຍ ອາກາສຄງ຺ຄໍ ໂອຕາເຣໂນ຺ຕ ວິຍ, ສິເນຣຸໍ ມຕ຺ຖໍ ກຕ຺ວາ ສາຄຣໍ ນິມ຺ມເຖໂນ຺ຕ ວິຍ ຘມ຺ມກຖໍ ກເຖສິ. ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ປຣິສປຣິຍເນ຺ຕ ນິສິນ຺ນສ຺ສ ຘມ຺ມໍ ສຸຓນ຺ຕສ຺ສ ປຐມຍາມສ຺ມິໍເຍວ ສກລສຣີຣໍ ປູຣຍມານາ ປຎ຺ຈວຓ຺ຓາ ປີຕິ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ. ໂສ ປາຣຸຕວຕ຺ຖໍ ສງ຺ຆຣິຕ຺ວາ “ທສພລສ຺ສ ທສ຺ສາມີ”ຕິ ຈິເນ຺ຕສິ. ອຖສ຺ສ ອາທີນວສຫສ຺ສໍ ທສ຺ສຍມານໍ ມເຈ຺ຉຣໍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ. ໂສ “ພ຺ຣາຫ຺ມຓິຍາ ມຍ຺ຫຎ຺ຈ ເອກເມວ ວຕ຺ຖໍ, ອຎ຺ຎໍ ກິຎ຺ຈິ ປາຣຸປນໍ ນຕ຺ຖິ, ອປາຣຸປິຕ຺ວາ ຈ ນາມ ພຫິ ວິຈຣິຕຸໍ ນ ສກ຺ກາ”ຕິ ສພ຺ພຖາປິ ອທາຕຸກາໂມ ອໂຫສິ, ອຖສ຺ສ ນິກ຺ຂເນ຺ຕ ປຐມຍາເມ ມຊ຺ຌິມຍາເມປິ ຕເຖວ ປີຕິ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ. ຕເຖວ ຈິເນ຺ຕຕ຺ວາ ຕເຖວ ອທາຕຸກາໂມ ອໂຫສິ. ອຖສ຺ສ ມຊ຺ຌິມຍາເມ ນິກ຺ຂເນ຺ຕ ປຈ຺ຉິມຍາເມປິ ຕເຖວ ປີຕິ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ. ໂສ “ຍໍ ວາ ໂຫຕຸ ຕໍ ວາ ປຈ຺ຉາປິ ຊານິສ຺ສາມີ”ຕິ ວຕ຺ຖໍ ສງ຺ຆຣິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ປາທມູເລ ຐເປສິ. ຕໂຕ ວາມຫຕ຺ຖໍ ອາຠຸຊິຕ຺ວາ ທກ຺ຂິເຓນ ຫເຕ຺ຖນ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ອໂປ຺ຜເຏຕ຺ວາ “ຊິຕໍ ເມ, ຊິຕໍ ເມ”ຕິ ຕໂຍ ວາເຣ ນທິ.

ຕສ຺ມິໍ ສມເຍ ພນ຺ຘຸມຣາຊາ ຘມ຺ມາສນສ຺ສ ປຈ຺ຉໂຕ ອໂນ຺ຕສາຓິຍໍ ນິສິໂນ຺ນ ຘມ຺ມໍ ສຸຓາຕິ. ຣໂຎ຺ຎ ຈ ນາມ “ຊິຕໍ ເມ”ຕິ ສໂທ຺ທ ອມນາໂປ ໂຫຕິ. ໂສ ປຸຣິສໍ ເປເສສິ – “ຄຈ຺ຉ, ເອຕໍ ປຸຈ຺ຉ ກິໍ ວທສີ”ຕິ. ໂສ ເຕນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຸຈ຺ຉິໂຕ “ອວເສສາ ຫຕ຺ຖິຍານາທີນິ ອາຣຸຍ຺ຫ ອສິຈມ຺ມາທີນິ ຄເຫຕ຺ວາ ປຣເສນໍ ຊິນນ຺ຕິ, ນ ຕໍ ອຈ຺ຉຣິຍໍ. ອຫໍ ປນ ປຈ຺ຉໂຕ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕສ຺ສ ກູຏໂຄຓສ຺ສ ມຸຄ຺ຄເຣນ ສີສໍ ຠິນ຺ທິຕ຺ວາ ຕໍ ປລາເປໂນ຺ຕ ວິຍ

មច្ឆេរចិត្តំ មទ្ទិត្វា បរិច្ចាគចិត្តំ ទសពលស្ស អទាសិ, តំ មេ មច្ឆរិយំ ជិត”ន្តិ អាហ។ សោ បុរិសោ អាគន្ត្វា តំ បវត្តិំ រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា អាហ – “អម្ភោ ភណេ, ទសពលស្ស អនុរូបំ ន ជានិម្ហា, ព្រាហ្មណោ ជានាតី”តិ វត្ថយុគំ បេសេសិ។ តំ ទិស្វា ព្រាហ្មណោ ចិន្តេសិ – “អយំ មយ្ហំ តុណ្ហីភាវនិសិន្នស្ស បឋមំ កិញ្ចិ អទត្វា សត្ថុ គុណេ កថេន្តស្ស អទាសិ។ សត្ថុ គុណេ បដិច្ច ឧប្បន្នេន បន មយ្ហកោ អទត្វា”តិ តម្បិ វត្ថយុគំ ទសពលស្សេវ អទាសិ។ រាជាបិ “កិំ ព្រាហ្មណេន កត”ន្តិ បុច្ឆិត្វា “តម្បិ តេន វត្ថយុគំ តថាគតស្សេវ ទិន្ន”ន្តិ សុត្វា អញ្ញានិបិ ទ្វេ វត្ថយុគានិ បេសេសិ, សោ តានិបិ អទាសិ។ រាជា អញ្ញានិបិ ចត្តារីតិ ឯវំ យាវ ទ្វត្តិំសវត្ថយុគានិ បេសេសិ។ អថ ព្រាហ្មណោ “ឥទំ វឌ្ឍេត្វា វឌ្ឍេត្វា គហណំ វិយ ហោតី”តិ អត្តនោ អត្ថាយ ឯកំ, ព្រាហ្មណិយា ឯកន្តិ ទ្វេ វត្ថយុគានិ គហេត្វា តិំសយុគានិ តថាគតស្សេវ អទាសិ។ តតោ បដ្ឋាយ ច សោ សត្ថុ វិស្សាសិកោ ជាតោ។

អថ នំ រាជា ឯកទិវសំ សីតសមយេ សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មំ សុណន្តំ ទិស្វា សតសហស្សគ្ឃនកំ អត្តនោ បារុតរត្តកម្ពលំ ទត្វា អាហ – “ឥតោ បដ្ឋាយ ឥមំ បារុបិត្វា ធម្មំ សុណាហី”តិ។ សោ “កិំ មេ ឥមិនា កម្ពលេន ឥមស្មិំ បូតិកាយេ ឧបនីតេនា”តិ ចិន្តេត្វា អន្តោគន្ធកុដិយំ តថាគតស្ស មញ្ចស្ស ឧបរិ វិតានំ កត្វា អគមាសិ។ អថេកទិវសំ រាជា បាតោវ វិហារំ គន្ត្វា អន្តោគន្ធកុដិយំ សត្ថុ សន្តិកេ និសីទិ។ តស្មិំ សមយេ ឆព្ពណ្ណា ពុទ្ធរស្មិយោ កម្ពលេ បដិហញ្ញន្តិ, កម្ពលោ អតិវិយ វិរោចតិ។ រាជា ឧល្លោកេន្តោ សញ្ជានិត្វា អាហ – “អម្ហាកំ, ភន្តេ, ឯស កម្ពលោ, អម្ហេហិ ឯកសាដកព្រាហ្មណស្ស ទិន្នោ”តិ។ “តុម្ហេហិ, មហារាជ, ព្រាហ្មណោ បូជិតោ, ព្រាហ្មណេន មយំ បូជិតា”តិ។ រាជា “ព្រាហ្មណោ យុត្តំ អញ្ញាសិ, ន មយ”ន្តិ បសីទិត្វា យំ មនុស្សានំ ឧបការភូតំ, តំ សព្ពំ អដ្ឋដ្ឋកំ កត្វា សព្ពដ្ឋកំ នាម ទានំ ទត្វា បុរោហិតដ្ឋានេ ឋបេសិ។ សោបិ “អដ្ឋដ្ឋកំ នាម ចតុសដ្ឋិ ហោតី”តិ ចតុសដ្ឋិ សលាកភត្តានិ ឧបនិពន្ធាបេត្វា យាវជីវំ ទានំ ទត្វា សីលំ រក្ខិត្វា តតោ ចុតោ សគ្គេ និព្ពត្តិ។

បុន តតោ ចុតោ ឥមស្មិំ កប្បេ កោណាគមនស្ស ច ភគវតោ កស្សបទសពលស្ស ចាតិ ទ្វិន្នំ ពុទ្ធានំ អន្តរេ ពារាណសិយំ កុដុម្ពិយឃរេ និព្ពត្តោ។ សោ វុឌ្ឍិមន្វាយ ឃរាវាសំ វសន្តោ ឯកទិវសំ អរញ្ញេ ជង្ឃវិហារំ ចរតិ។ តស្មិញ្ច សមយេ បច្ចេកពុទ្ធោ នទីតីរេ ចីវរកម្មំ ករោន្តោ អនុវាតេ អប្បហោន្តេ សំហរិត្វា ឋបេតុំ អារទ្ធោ។ សោ ទិស្វា “កស្មា, ភន្តេ, សំហរិត្វា ឋបេថា”តិ អាហ។ “អនុវាតោ នប្បហោតី”តិ។ “ឥមិនា, ភន្តេ, ករោថា”តិ ឧត្តរសាដកំ ទត្វា “និព្ពត្តនិព្ពត្តដ្ឋានេ មេ កោចិ បរិហានិ មា ហោតូ”តិ បត្ថនំ បដ្ឋបេសិ។

ឃរេបិស្ស ភគិនិយា សទ្ធិំ ភរិយាយ កលហំ ករោន្តិយា បច្ចេកពុទ្ធោ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ អថស្ស ភគិនី បច្ចេកពុទ្ធស្ស បិណ្ឌបាតំ ទត្វា តស្ស ភរិយំ សន្ធាយ “ឯវរូបំ ពាលំ យោជនសតេន បរិវជ្ជេយ្យ”ន្តិ បត្ថនំ បដ្ឋបេសិ។ សា គេហង្គណេ ឋិតា សុត្វា “ឥមាយ ទិន្នភត្តំ មា ឯស ភុញ្ជតូ”តិ បត្តំ គហេត្វា បិណ្ឌបាតំ ឆឌ្ឌេត្វា កលលស្ស បូរេត្វា អទាសិ។ ឥតរា ទិស្វា “ពាលេ, តំ តាវ អក្កោស វា បហរ វា, ឯវរូបស្ស បន ទ្វេ អសង្ខេយ្យានិ បូរិតបារមិស្ស បត្តតោ ភត្តំ ឆឌ្ឌេត្វា កលលំ ទាតុំ ន យុត្ត”ន្តិ អាហ។ អថស្ស ភរិយាយ បដិសង្ខានំ ឧប្បជ្ជិ។ សា “តិដ្ឋថ, ភន្តេ”តិ កលលំ ឆឌ្ឌេត្វា បត្តំ ធោវិត្វា គន្ធចុណ្ណេន ឧព្ពដ្ដេត្វា បណីតភត្តស្ស ចតុមធុរស្ស ច បូរេត្វា ឧបរិ អាសិត្តេន បទុមគព្ភវណ្ណេន សប្បិនា វិជ្ជោតមានំ បច្ចេកពុទ្ធស្ស ហត្ថេ ឋបេត្វា “យថា អយំ បិណ្ឌបាតោ ឱភាសជាតោ, ឯវំ ឱភាសជាតំ មេ សរីរំ ហោតូ”តិ បត្ថនំ បដ្ឋបេសិ។ បច្ចេកពុទ្ធោ អនុមោទិត្វា អាកាសំ បក្ខន្ទិ។

តេបិ ជាយម្បតិកា យាវតាយុកំ កុសលំ កត្វា សគ្គេ និព្វត្តិត្វា បុន តតោ ចវិត្វា ឱបិសកោ កស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធកាលេ ពារាណសិយំ អសីតិកោដិវិភវស្ស សេដ្ឋិនោ បុត្តោ ហុត្វា និព្វត្តិ, ឥតរាបិ តាទិសស្សេវ សេដ្ឋិនោ ធីតា ហុត្វា និព្វត្តិ។ តស្ស វុឌ្ឍិប្បត្តស្ស តមេវ សេដ្ឋិធីតរំ អានយិំសុ។ តស្សា បុព្វេ អនិដ្ឋវិបាកស្ស បាបកម្មស្ស អានុភាវេន បតិកុលំ បវិដ្ឋមត្តាយ ឧម្មារព្ភន្តរេ សកលសរីរំ ឧគ្ឃាដិតវច្ចកុដិ វិយ ទុគ្គន្ធំ វាតិ។ សេដ្ឋិកុមារោ “កស្សាយំ គន្ធោ”តិ បុច្ឆិត្វា, “សេដ្ឋិកញ្ញាយា”តិ សុត្វា, “នីហរថ, នីហរថា”តិ អាគតនិយាមេនេវ កុលឃរំ បេសេសិ។ សា ឯតេនេវ នីហារេន សត្តសុ ឋានេសុ បដិនិវត្តិតា។

តេន ច សមយេន កស្សបទសពលោ បរិនិព្ពាយិ។ តស្ស ឃនកោដ្ដិមាហិ សតសហស្សគ្ឃនិកាហិ រត្តសុវណ្ណិដ្ឋកាហិ យោជនុព្វេធំ ចេតិយំ អារភិំសុ។ តស្មិំ ចេតិយេ ករិយមានេ សា សេដ្ឋិធីតា ចិន្តេសិ – “អហំ សត្តសុ ឋានេសុ បដិនិវត្តិតា, កិំ មេ ជីវិតេនា”តិ អត្តនោ អាភរណភណ្ឌំ ភញ្ជាបេត្វា សុវណ្ណិដ្ឋកំ ការេសិ រតនាយតំ វិទត្ថិវិត្ថតំ ចតុរង្គុលុព្វេធំ។ តតោ ហរិតាលមនោសិលាបិណ្ឌំ គហេត្វា អដ្ឋ ឧប្បលហត្ថកេ អាទាយ ចេតិយករណដ្ឋានំ គតា។ តស្មិញ្ច ខណេ ឯកា ឥដ្ឋកាបន្តិ បរិក្ខិបិត្វា អាគច្ឆមានា ឃដនិដ្ឋកាយ ឩនា ហោតិ, សេដ្ឋិធីតា វឌ្ឍកិំ អាហ – “ឥមំ ឥដ្ឋកំ ឯត្ថ ឋបេថា”តិ។ “អម្ម, ភទ្ទកេ កាលេ អាគតាសិ, សយមេវ ឋបេហី”តិ។ សា អារុយ្ហ តេលេន ហរិតាលមនោសិលាបិណ្ឌំ យោជេត្វា តេន ពន្ធេន ឥដ្ឋកំ បតិដ្ឋបេត្វា ឧបរិ អដ្ឋហិ ឧប្បលហត្ថកេហិ បូជំ កត្វា វន្ទិត្វា “និព្វត្តនិព្វត្តដ្ឋានេ មេ កាយតោ ចន្ទនគន្ធោ វាយតុ, មុខតោ ឧប្បលគន្ធោ”តិ បត្ថនំ កត្វា ចេតិយំ វន្ទិត្វា បទក្ខិណំ កត្វា អគមាសិ។

អថ តស្មិំយេវ ខណេ យស្ស សេដ្ឋិបុត្តស្ស បឋមំ គេហំ នីតា, តស្ស តំ អារព្ភ សតិ ឧទបាទិ។ នគរេបិ នក្ខត្តំ សង្ឃុដ្ឋំ ហោតិ។ សោ ឧបដ្ឋាកេ អាហ – “តទា ឥធ អានីតា សេដ្ឋិធីតា អត្ថិ, កហំ សា”តិ? “កុលគេហេ សាមី”តិ។ “អានេថ នំ, នក្ខត្តំ កីឡិស្សាមា”តិ។ តេ គន្ត្វា តំ វន្ទិត្វា ឋិតា “កិំ, តាតា, អាគតត្ថា”តិ តាយ បុដ្ឋា តំ បវត្តិំ អាចិក្ខិំសុ។ “តាតា, មយា អាភរណភណ្ឌេន ចេតិយំ បូជិតំ, អាភរណំ មេ នត្ថី”តិ។ តេ គន្ត្វា សេដ្ឋិបុត្តស្ស អារោចេសុំ។ “អានេថ នំ, បិឡន្ធនំ លភិស្សតី”តិ។ តេ អានយិំសុ។ តស្សា សហ ឃរប្បវេសនេន សកលគេហំ ចន្ទនគន្ធោ ចេវ នីលុប្បលគន្ធោ ច វាយិ។ សេដ្ឋិបុត្តោ តំ បុច្ឆិ – “បឋមំ តវ សរីរតោ ទុគ្គន្ធោ វាយិ, ឥទានិ បន តេ សរីរតោ ចន្ទនគន្ធោ, មុខតោ ឧប្បលគន្ធោ វាយតិ។ កិំ ឯត”ន្តិ? សា អាទិតោ បដ្ឋាយ អត្តនា កតកម្មំ អារោចេសិ។ សេដ្ឋិបុត្តោ “និយ្យានិកំ វត ពុទ្ធសាសន”ន្តិ បសីទិត្វា យោជនិកំ សុវណ្ណចេតិយំ កម្ពលកញ្ចុកេន បរិក្ខិបិត្វា តត្ថ តត្ថ រថចក្កប្បមាណេហិ សុវណ្ណបទុមេហិ អលង្ករិ។ តេសំ ទ្វាទសហត្ថា ឱលម្ពកា ហោន្តិ។

សោ តត្ថ យាវតាយុកំ ឋត្វា សគ្គេ និព្វត្តិត្វា តតោ ចុតោ ពារាណសិតោ យោជនមត្តេ ឋានេ អញ្ញតរស្មិំ អមច្ចកុលេ និព្វត្តិ, សេដ្ឋិកញ្ញាបិ ទេវលោកតោ ចវិត្វា រាជកុលេ ជេដ្ឋធីតា ហុត្វា និព្វត្តិ។ តេសុ វយប្បត្តេសុ កុមារស្ស វសនគាមេ នក្ខត្តំ សង្ឃុដ្ឋំ។ សោ មាតរំ អាហ – “សាដកំ មេ, អម្ម, ទេហិ, នក្ខត្តំ កីឡិស្សាមី”តិ។ សា ធោតវត្ថំ នីហរិត្វា អទាសិ។ “អម្ម, ថូលំ ឥទ”ន្តិ អាហ។ សា អញ្ញំ នីហរិត្វា អទាសិ, តម្បិ បដិក្ខិបិ។ អថ នំ មាតា អាហ – “តាត, យាទិសេ គេហេ មយំ ជាតា, នត្ថិ នោ ឥតោ សណ្ហតរស្ស បដិលាភាយ បុញ្ញ”ន្តិ។ “តេន ហិ លភនដ្ឋានំ គច្ឆាមិ អម្មា”តិ។ “បុត្ត, អហំ អជ្ជេវ តុយ្ហំ ពារាណសិនគរេ រជ្ជបដិលាភម្បិ ឥច្ឆាមី”តិ។ សោ មាតរំ វន្ទិត្វា

អាហ – “គច្ឆាមិ, អម្មា”តិ។ “គច្ឆ, តាតា”តិ។ ឯវំ កិរស្សា ចិត្តំ អហោសិ – “កហំ គមិស្សតិ? ឥធ វា ឯត្ថ វា គេហេ និសីទិស្សតី”តិ។ សោ បន បុញ្ញនិយាមេន និក្ខមិត្វា ពារាណសិំ គន្ត្វា មង្គលសិលាបដ្ដេ សីសំ បារុបិត្វា និបជ្ជិ។ សោ ច ពារាណសិរញ្ញោ កាលង្កតស្ស សត្តមោ ទិវសោ ហោតិ។

អមច្ចា រញ្ញោ សរីរកិច្ចំ កត្វា រាជង្គណេ និសីទិត្វា មន្តយិំសុ – “រញ្ញោ ឯកា ធីតាវ អត្ថិ, បុត្តោ នត្ថិ, អរាជកំ រជ្ជំ នស្សតិ, កោ រាជា ហោតី”តិ? “ត្វំ ហោហិ, ត្វំ ហោហី”តិ អាហំសុ។ បុរោហិតោ អាហ – “ពហុំ ឱលោកេតុំ ន វដ្ដតិ, ផុស្សរថំ វិស្សជ្ជេមា”តិ។ តេ កុមុទវណ្ណេ ចត្តារោ សិន្ធវេ យោជេត្វា បញ្ចវិធំ រាជកកុធភណ្ឌំ សេតច្ឆត្តញ្ច រថស្មិំយេវ ឋបេត្វា រថំ វិស្សជ្ជេត្វា បច្ឆតោ តូរិយានិ បគ្គណ្ហាបេសុំ។ រថោ បាចីនទ្វារេន និក្ខមិត្វា ឧយ្យានាភិមុខោ អហោសិ។ “បរិចយេន ឧយ្យានាភិមុខោ គច្ឆតិ, និវត្តេមា”តិ កេចិ អាហំសុ។ បុរោហិតោ “មា និវត្តយិត្ថា”តិ អាហ។ រថោ កុមារំ បទក្ខិណំ កត្វា អារោហនសជ្ជោ ហុត្វា អដ្ឋាសិ, បុរោហិតោ បារុបនកណ្ណំ អបនេត្វា បាទតលានិ ឱលោកេន្តោ, “តិដ្ឋតុ អយំ ទីបោ, ទ្វិសហស្សទីបបរិវារេសុ ចតូសុ មហាទីបេសុ ឯករជ្ជំ ការេតុំ យុត្តោ”តិ វត្វា “បុនបិ តូរិយានិ បគ្គណ្ហថ, បុនបិ បគ្គណ្ហថា”តិ តិក្ខត្តុំ តូរិយានិ បគ្គណ្ហាបេសិ។

អថ កុមារោ មុខំ វិវរិត្វា ឱលោកេត្វា, “កេន កម្មេន អាគតត្ថា”តិ អាហ។ “ទេវ, តុម្ហាកំ រជ្ជំ បាបុណាតី”តិ។ “រាជា កហ”ន្តិ? “ទេវត្តំ គតោ, សាមី”តិ។ “កតិ ទិវសា អតិក្កន្តា”តិ? “អជ្ជ សត្តមោ ទិវសោ”តិ។ “បុត្តោ វា ធីតា វា នត្ថី”តិ? “ធីតា អត្ថិ ទេវ, បុត្តោ នត្ថី”តិ។ “ករិស្សាមិ រជ្ជ”ន្តិ។ តេ តាវទេវ អភិសេកមណ្ឌបំ ការេត្វា រាជធីតរំ សព្ពាលង្ការេហិ អលង្ករិត្វា, ឧយ្យានំ អានេត្វា កុមារស្ស អភិសេកំ អកំសុ។ អថស្ស កតាភិសេកស្ស សតសហស្សគ្ឃនកំ វត្ថំ ឧបហរិំសុ។ សោ “កិមិទំ, តាតា”តិ អាហ។ “និវាសនវត្ថំ ទេវា”តិ។ “ននុ, តាតា, ថូល”ន្តិ? “មនុស្សានំ បរិភោគវត្ថេសុ ឥតោ សុខុមតរំ នត្ថិ, ទេវា”តិ។ “តុម្ហាកំ រាជា ឯវរូបំ និវាសេសី”តិ? “អាម, ទេវា”តិ។ “ន មញ្ញេ បុញ្ញវា តុម្ហាកំ រាជា, សុវណ្ណភិង្ការំ អាហរថ, លភិស្សាម វត្ថ”ន្តិ។ សុវណ្ណភិង្ការំ អាហរិំសុ។ សោ ឧដ្ឋាយ ហត្ថេ ធោវិត្វា មុខំ វិក្ខាលេត្វា ហត្ថេន ឧទកំ អាទាយ បុរត្ថិមទិសាយំ អព្ភុក្កិរិ។ តាវទេវ ឃនបថវិំ ភិន្ទិត្វា អដ្ឋ កប្បរុក្ខា ឧដ្ឋហិំសុ។ បុន ឧទកំ គហេត្វា ទក្ខិណាយំ បច្ឆិមាយំ ឧត្តរាយន្តិ ឯវំ ចតូសុ ទិសាសុ អព្ភុក្កិរិ។ សព្ពទិសាសុ អដ្ឋដ្ឋកំ កត្វា ទ្វត្តិំស កប្បរុក្ខា ឧដ្ឋហិំសុ។ សោ ឯកំ ទិព្ពទុស្សំ និវាសេត្វា ឯកំ បារុបិត្វា “នន្ទរញ្ញោ វិជិតេ សុត្តកន្តិកា ឥត្ថិយោ មា សុត្តំ កន្តិំសូតិ ឯវំ ភេរិំ ចរាបេថា”តិ វត្វា ឆត្តំ ឧស្សាបេត្វា អលង្កតបដិយត្តោ ហត្ថិក្ខន្ធវរគតោ នគរំ បវិសិត្វា បាសាទំ អារុយ្ហ មហាសម្បត្តិំ អនុភវិ។

ឯវំ កាលេ គច្ឆន្តេ ឯកទិវសំ ទេវី រញ្ញោ មហាសម្បត្តិំ ទិស្វា, “អហោ តបស្សី”តិ ការុញ្ញាការំ ទស្សេតិ។ “កិមិទំ, ទេវី”តិ ច បុដ្ឋា “អតិមហតី តេ, ទេវ, សម្បត្តិ។ អតីតេ ពុទ្ធានំ សទ្ទហិត្វា កល្យាណំ អកត្ថ, ឥទានិ អនាគតស្ស បច្ចយំ កុសលំ ន ករោថា”តិ អាហ។ “កស្ស ទស្សាម, សីលវន្តោ នត្ថី”តិ? “អសុញ្ញោ, ទេវ, ជម្ពុទីបោ អរហន្តេហិ, តុម្ហេ ទានមេវ សជ្ជេថ, អហំ អរហន្តេ លច្ឆាមី”តិ អាហ។ រាជា បុនទិវសេ បាចីនទ្វារេ ទានំ សជ្ជាបេសិ។ ទេវី បាតោវ ឧបោសថង្គានិ អធិដ្ឋាយ ឧបរិបាសាទេ បុរត្ថាភិមុខា ឧរេន និបជ្ជិត្វា “សចេ ឯតិស្សំ ទិសាយំ អរហន្តោ អត្ថិ, ស្វេ អាគន្ត្វា អម្ហាកំ ភិក្ខំ គណ្ហន្តូ”តិ អាហ។ តស្សំ ទិសាយំ អរហន្តោ នាហេសុំ, តំ សក្ការំ កបណយាចកានំ អទំសុ។ បុនទិវសេ ទក្ខិណទ្វារេ ទានំ សជ្ជេត្វា តថេវ អកាសិ, បុនទិវសេ បច្ឆិមទ្វារេ។ ឧត្តរទ្វារេ សជ្ជិតទិវសេ បន

ទេវិយា តថេវ និមន្តេន្តិយា ហិមវន្តេ វសន្តានំ បទុមវតិយា បុត្តានំ បញ្ចសតានំ បច្ចេកពុទ្ធានំ ជេដ្ឋកោ មហាបទុមបច្ចេកពុទ្ធោ ភាតិកេ អាមន្តេសិ, “មារិសា, នន្ទរាជា, តុម្ហេ និមន្តេតិ, អធិវាសេថ តស្សា”តិ។ តេ អធិវាសេត្វា បុនទិវសេ អនោតត្តទហេ មុខំ ធោវិត្វា, អាកាសេន អាគន្ត្វា រាជទ្វារេ ឱតរិំសុ។ មនុស្សា ទិស្វា គន្ត្វា “បញ្ចសតា, ទេវ, បច្ចេកពុទ្ធា អាគតា”តិ រញ្ញោ អារោចេសុំ។ រាជា សទ្ធិំ ទេវិយា គន្ត្វា, វន្ទិត្វា, បត្តំ គហេត្វា បច្ចេកពុទ្ធេ បាសាទំ អារោបេត្វា, តត្រ តេសំ ទានំ ទត្វា, ភត្តកិច្ចាវសានេ រាជា សង្ឃត្ថេរស្ស, ទេវី, សង្ឃនវកស្ស បាទមូលេ និបជ្ជិត្វា “អយ្យា បច្ចយេហិ ន កិលមិស្សន្តិ, មយំ បុញ្ញេន ន ហាយិស្សាម។ អម្ហាកំ យាវជីវំ ឥធ និវាសាយ បដិញ្ញំ ទេថា”តិ បដិញ្ញំ ការេត្វា ឧយ្យានេ បញ្ចបណ្ណសាលាសតានិ បញ្ចចង្កមនសតានីតិ សព្វាការេន និវាសដ្ឋានានិ សម្បាទេត្វា តត្ថ វសាបេសុំ។

ឯវំ កាលេ គច្ឆន្តេ រញ្ញោ បច្ចន្តោ កុបិតោ។ សោ “អហំ បច្ចន្តំ វូបសមេតុំ គច្ឆាមិ, ត្វំ បច្ចេកពុទ្ធេសុ មា បមជ្ជី”តិ ទេវិំ ឱវទិត្វា គតោ។ តស្មិំ អនាគតេយេវ បច្ចេកពុទ្ធានំ អាយុសង្ខារា ខីណា។ មហាបទុមបច្ចេកពុទ្ធោ តិយាមរត្តិំ ឈានកីឡំ កីឡិត្វា អរុណុគ្គមនេ អាលម្ពនផលកំ អាលម្ពិត្វា ឋិតកោវ អនុបាទិសេសាយ និព្វានធាតុយា បរិនិព្ពាយិ។ ឯតេនុបាយេន សេសាបីតិ សព្វេវ បរិនិព្វុតា។ បុនទិវសេ ទេវី បច្ចេកពុទ្ធានំ និសីទនដ្ឋានំ ហរិតុបលិត្តំ ការេត្វា បុប្ផានិ វិកិរិត្វា, ធូបំ ទត្វា តេសំ អាគមនំ ឱលោកយន្តី និសិន្នា អាគមនំ អបស្សន្តី បុរិសំ បេសេសិ – “គច្ឆ, តាត, ជានាហិ, កិំ អយ្យានំ កិញ្ចិ អផាសុក”ន្តិ? សោ គន្ត្វា មហាបទុមស្ស បណ្ណសាលាយ ទ្វារំ វិវរិត្វា តត្ថ អបស្សន្តោ ចង្កមនំ គន្ត្វា អាលម្ពនផលកំ និស្សាយ ឋិតំ ទិស្វា វន្ទិត្វា “កាលោ, ភន្តេ”តិ អាហ។ “បរិនិព្វុតសរីរំ កិំ កថេស្សតិ? សោ និទ្ទាយតិ មញ្ញេ”តិ គន្ត្វា បិដ្ឋិបាទេ ហត្ថេន បរាមសិត្វា បាទានំ សីតលតាយ ចេវ ថទ្ធតាយ ច បរិនិព្វុតភាវំ ញត្វា, ទុតិយស្ស សន្តិកំ អគមាសិ។ ឯវំ តតិយស្សាតិ សព្វេសំ បរិនិព្វុតភាវំ ញត្វា រាជកុលំ គតោ។ “កហំ, តាត, បច្ចេកពុទ្ធា”តិ បុដ្ឋោ “បរិនិព្វុតា, ទេវី”តិ អាហ។ ទេវី កន្ទន្តី រោទន្តី និក្ខមិត្វា នាគរេហិ សទ្ធិំ តត្ថ គន្ត្វា សាធុកីឡិតំ ការេត្វា បច្ចេកពុទ្ធានំ សរីរកិច្ចំ ការេត្វា ធាតុយោ គហេត្វា ចេតិយំ បតិដ្ឋាបេសិ។

រាជា បច្ចន្តំ វូបសមេត្វា អាគតោ បច្ចុគ្គមនំ អាគតំ ទេវិំ បុច្ឆិ – “កិំ, ភទ្ទេ, បច្ចេកពុទ្ធេសុ នប្បមជ្ជិ, និរោគា អយ្យា”តិ? “បរិនិព្វុតា ទេវា”តិ។ រាជា ចិន្តេសិ “ឯវរូបានម្បិ បណ្ឌិតានំ មរណំ ឧប្បជ្ជតិ, អម្ហាកំ កុតោ មោក្ខោ”តិ។ សោ នគរំ អគន្ត្វា, ឧយ្យានមេវ បវិសិត្វា ជេដ្ឋបុត្តំ បក្កោសាបេត្វា, តស្ស រជ្ជំ និយ្យាតេត្វា, សយំ សមណបព្វជ្ជំ បព្វជិ។ ទេវីបិ “ឥមស្មិំ បព្វជិតេ អហំ កិំ ករិស្សាមី”តិ តត្ថេវ ឧយ្យានេ បព្វជិត្វា ទ្វេបិ ឈានំ ភាវេត្វា តតោ ចុតា ព្រហ្មលោកេ និព្វត្តិំសុ។

តេសុ តត្ថេវ វសន្តេសុ អម្ហាកំ សត្ថា លោកេ ឧប្បជ្ជិត្វា បវត្តិតវរធម្មចក្កោ អនុបុព្វេន រាជគហំ បាវិសិ។ សត្ថរិ តត្ថ បដិវសន្តេ អយំ បិប្ផលិមាណវោ មគធរដ្ឋេ មហាតិត្ថព្រាហ្មណគាមេ កបិលព្រាហ្មណស្ស អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្វត្តោ។ អយំ ភទ្ទា កាបិលានី មទ្ទរដ្ឋេ សាគលនគរេ កោសិយគោត្តព្រាហ្មណស្ស អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្វត្តា។ តេសំ អនុក្កមេន វឌ្ឍមានានំ បិប្ផលិមាណវស្ស វីសតិមេ, ភទ្ទាយ សោឡសមេ វស្សេ សម្បត្តេ មាតាបិតរោ បុត្តំ ឱលោកេត្វា “តាត, ត្វំ វយប្បត្តោ, កុលវំសោ នាម បតិដ្ឋបេតព្វោ”តិ អតិវិយ និប្បីឡយិំសុ។ មាណវោ អាហ “មយ្ហំ សោតបថេ ឯវរូបំ កថំ មា កថេថ។ អហំ យាវ តុម្ហេ ធរថ, តាវ បដិជគ្គិស្សាមិ,

តុម្ហាកំ អច្ចយេន និក្ខមិត្វា បព្វជិស្សាមី”តិ។ សា កតិបាហំ អតិក្កមិត្វា បុន កថេសិ។ សោបិ តថេវ បដិក្ខិបិ។ តតោ បដ្ឋាយ និរន្តរំ កថេតិយេវ។

មាណវោ “មម មាតរំ សញ្ញាបេស្សាមី”តិ រត្តសុវណ្ណស្ស និក្ខសហស្សំ ទត្វា សុវណ្ណការេហិ ឯកំ ឥត្ថិរូបំ ការាបេត្វា តស្ស មជ្ជនឃដ្ដនាទិកម្មបរិយោសានេ តំ រត្តវត្ថំ និវាសាបេត្វា វណ្ណសម្បន្នេហិ បុប្ផេហិ ចេវ នានាអលង្ការេហិ ច អលង្ការាបេត្វា មាតរំ បក្កោសាបេត្វា អាហ “អម្ម, ឯវរូបំ អារម្មណំ លភន្តោ គេហេ ឋស្សាមិ អលភន្តោ ន ឋស្សាមី”តិ។ បណ្ឌិតា ព្រាហ្មណី ចិន្តេសិ – “មយ្ហំ បុត្តោ បុញ្ញវា ទិន្នទានោ កតាភិនីហារោ, បុញ្ញំ ករោន្តោ ន ឯកកោវ អកាសិ, អទ្ធា ឯតេន សហកតបុញ្ញា សុវណ្ណរូបបដិភាគា ភវិស្សតី”តិ អដ្ឋ ព្រាហ្មណេ បក្កោសាបេត្វា សព្វកាមេហិ សន្តប្បេត្វា សុវណ្ណរូបកំ រថំ អារោបេត្វា “គច្ឆថ, តាតា, យត្ថ អម្ហាកំ ជាតិគោត្តភោគេហិ សមានេ កុលេ ឯវរូបំ ទារិកំ បស្សថ, ឥមមេវ សុវណ្ណរូបកំ បណ្ណាការំ កត្វា ទេថា”តិ ឧយ្យោជេសិ។

តេ “អម្ហាកំ នាម ឯតំ កម្ម”ន្តិ និក្ខមិត្វា “កត្ថ គមិស្សាមា”តិ ចិន្តេត្វា “មទ្ទរដ្ឋំ នាម ឥត្ថាករោ, មទ្ទរដ្ឋំ គមិស្សាមា”តិ មទ្ទរដ្ឋេ សាគលនគរំ អគមំសុ។ តត្ថ តំ សុវណ្ណរូបកំ ន្ហានតិត្ថេ ឋបេត្វា ឯកមន្តេ និសីទិំសុ។ អថ ភទ្ទាយ ធាតី ភទ្ទំ ន្ហាបេត្វា, អលង្ករិត្វា, សិរិគព្ភេ និសីទាបេត្វា សយំ ន្ហាយិតុំ ឧទកតិត្ថំ គតា តត្ថ តំ សុវណ្ណរូបកំ ទិស្វា “កិស្សាយំ អវិនីតា ឥធាគន្ត្វា ឋិតា”តិ បិដ្ឋិបស្សេ បហរិត្វា “សុវណ្ណរូបក”ន្តិ ញត្វា “អយ្យធីតា មេ”តិ សញ្ញំ ឧប្បាទេសិំ, “អយំ បន មេ អយ្យធីតាយ និវាសនបដិគ្គាហិកាយាបិ អសទិសា”តិ អាហ។ អថ នំ តេ មនុស្សា បរិវារេត្វា “ឯវរូបា តេ សាមិធីតា”តិ បុច្ឆិំសុ។ “កិំ ឯសា, ឥមាយ សុវណ្ណបដិមាយ សតគុណេន សហស្សគុណេន មយ្ហំ អយ្យធីតា អភិរូបតរា, ទ្វាទសហត្ថេ គព្ភេ និសិន្នាយ បទីបកិច្ចំ នត្ថិ, សរីរោភាសេនេវ តមំ វិធមតី”តិ។ “តេន ហិ អាគច្ឆា”តិ តំ ខុជ្ជំ គហេត្វា សុវណ្ណរូបកំ រថេ អារោបេត្វា កោសិយគោត្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឃរទ្វារេ ឋត្វា អាគមនំ និវេទយិំសុ។

ព្រាហ្មណោ បដិសន្ថារំ កត្វា “កុតោ អាគតត្ថា”តិ បុច្ឆិ។ “មគធរដ្ឋេ មហាតិត្ថគាមេ កបិលព្រាហ្មណស្ស ឃរតោ”តិ។ “កិំ ការណា អាគតា”តិ? “ឥមិនា នាម ការណេនា”តិ។ “កល្យាណំ, តាតា, សមជាតិគោត្តវិភវោ អម្ហាកំ ព្រាហ្មណោ, ទស្សាមិ ទារិក”ន្តិ បណ្ណាការំ គណ្ហិ។ តេ កបិលព្រាហ្មណស្ស សាសនំ បហិណិំសុ “លទ្ធា ទារិកា , កត្តព្វំ ករោថា”តិ។ តំ សាសនំ សុត្វា បិប្បលិមាណវស្ស អារោចយិំសុ “លទ្ធា កិរ ទារិកា”តិ។ មាណវោ “អហំ ‘ន លភិស្សន្តី’តិ ចិន្តេសិំ, ឥមេ ‘លទ្ធា’តិ វទន្តិ, អនត្ថិកោ ហុត្វា បណ្ណំ បេសេស្សាមី”តិ រហោគតោ បណ្ណំ លិខិ “ភទ្ទា, អត្តនោ ជាតិគោត្តភោគានុរូបំ ឃរាវាសំ លភតុ, អហំ និក្ខមិត្វា បព្វជិស្សាមិ, មា បច្ឆា វិប្បដិសារិនី អហោសី”តិ។ ភទ្ទាបិ “អសុកស្ស កិរ មំ ទាតុកាមា”តិ សុត្វា “បណ្ណំ បេសេស្សាមី”តិ រហោគតា បណ្ណំ លិខិ “អយ្យបុត្តោ អត្តនោ ជាតិគោត្តភោគានុរូបំ ឃរាវាសំ លភតុ, អហំ បព្វជិស្សាមិ, មា បច្ឆា វិប្បដិសារី អហោសី”តិ។ ទ្វេបិ បណ្ណានិ អន្តរាមគ្គេ សមាគច្ឆិំសុ។ “ឥទំ កស្ស បណ្ណ”ន្តិ? “បិប្បលិមាណវេន ភទ្ទាយ បហិត”ន្តិ។ “ឥទំ កស្សា”តិ? “ភទ្ទាយ បិប្បលិមាណវស្ស បហិត”ន្តិ ច វុត្តេ ទ្វេបិ វាចេត្វា “បស្សថ ទារកានំ កម្ម”ន្តិ ផាលេត្វា អរញ្ញេ ឆឌ្ឌេត្វា សមានំ បណ្ណំ លិខិត្វា ឥតោ ច ឯត្តោ ច បេសេសុំ។ ឥតិ កុមារស្ស កុមារិកាយ ច សទិសំ បណ្ណំ លោកស្សាទរហិតមេវាតិ អនិច្ឆមានានំយេវ ទ្វិន្នំ សមាគមោ អហោសិ។

ᨲᩴ ᨴᩥᩅᩈᩴᨿᩮᩅ ᨸᩥᨸ᩠ᨸᩃᩥᨾᩣᨱᩅᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᨴᩣᨾᩴ ᨣᨶ᩠ᨳᩣᨸᩮᩈᩥ ᨽᨴ᩠ᨴᩣᨸᩥ᪨ ᨲᩣᨶᩥ ᩈᨿᨶᩔ ᨾᨩ᩠ᨫᩮᨮᨸᩮᩈᩩᩴ ᨽᩩᨲ᩠ᨲᩈᩣᨿᨾᩣᩈᩣ ᩏᨽᩮᩣᨸᩥ “ᩈᨿᨶᩴ ᩋᨽᩥᩁᩪᩉᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩈᨾᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨱᩅᩮᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᨸᩔᩮᨶ ᩈᨿᨶᩴ ᩋᨽᩥᩁᩩᩉᩥ᪨ ᨽᨴ᩠ᨴᩣ ᩅᩣᨾᨸᩔᩮᨶ ᩋᨽᩥᩁᩩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ – “ᨿᩔ ᨸᩔᩮ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᩣᨶᩥ ᨾᩥᩃᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩔ ᩁᩣᨣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨩᩣᨶᩥᩔᩣᨾ, ᩍᨾᩴ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᨴᩣᨾᩴ ᨶ ᩋᩃ᩠ᩃᩦᨿᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᨸᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᩁᩦᩁᩈᨾ᩠ᨹᩔᨽᨿᩮᨶ ᨲᩥᨿᩣᨾᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩴ ᩋᨶᩮᩣᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩣᩅ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨴᩥᩅᩣ ᨸᨶ ᩉᩈᩥᨲᨾᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᩣᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᩃᩮᩣᨠᩣᨾᩥᩈᩮᨶ ᩋᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩣ ᨿᩣᩅ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩁᩮᩣ ᨵᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᨠᩩᨭᩩᨾ᩠ᨻᩴ ᩋᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩩ ᨠᩣᩃᨦ᩠ᨠᨲᩮᩈᩩ ᩅᩥᨧᩣᩁᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨾᩉᨲᩦ ᨾᩣᨱᩅᩔ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ – ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᩏᨻ᩠ᨻᨭ᩠ᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨧᩩᨱ᩠ᨱᨾᩮᩅ ᨾᨣᨵᨶᩣᩊᩥᨿᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᨶᩣᩊᩥᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨿᨶ᩠ᨲᨻᨴ᩠ᨵᩣᨶᩥ ᩈᨭ᩠ᨮᩥᨾᩉᩣᨲᩊᩣᨠᩣᨶᩥ, ᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᨿᩮᩣᨩᨶᩥᨠᩮᩣ, ᩋᨶᩩᩁᩣᨵᨸᩩᩁᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩣ ᨧᩩᨴ᩠ᨴᩈ ᨣᩣᨾᩣ, ᨧᩩᨴ᩠ᨴᩈ ᩉᨲ᩠ᨳᩣᨶᩦᨠᩣᨶᩥ, ᨧᩩᨴ᩠ᨴᩈ ᩋᩔᩣᨶᩦᨠᩣᨶᩥ, ᨧᩩᨴ᩠ᨴᩈ ᩁᨳᩣᨶᩦᨠᩣᨶᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᩋᩔᩴ ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉᨾᩉᩣᨩᨶᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᨴᩣᩁᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩴ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨶᨦ᩠ᨣᩃᩮᩉᩥ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᨠᩣᨠᩣᨴᨿᩮᩣ ᩈᨠᩩᨱᩮ ᨣᨱ᩠ᨯᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩣᨴᩥᨸᩣᨱᨠᩮ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ, “ᨲᩣᨲᩣ, ᩍᨾᩮ ᨠᩥᩴ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᨣᨱ᩠ᨯᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮ, ᩋᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨠᨲᩴ ᨸᩣᨸᩴ ᨠᩔ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ? “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ, ᩋᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᩈᨧᩮ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨠᨲᩴ ᨸᩣᨸᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᨾᩮ ᨠᩁᩥᩔᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩋᩈᩦᨲᩥᨠᩮᩣᨭᩥᨵᨶᩴ, ᨠᩥᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᨿᩮᩣᨩᨶᩥᨠᩮᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨠᩥᩴ ᨿᨶ᩠ᨲᨻᨴ᩠ᨵᩣᨶᩥ ᨲᩊᩣᨠᩣᨶᩥ, ᨠᩥᩴ ᨧᩩᨴ᩠ᨴᩈ ᨣᩣᨾᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᨾᩮᨲᩴ ᨽᨴ᩠ᨴᩣᨿ ᨠᩣᨸᩥᩃᩣᨶᩥᨿᩣ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨽᨴ᩠ᨴᩣᨸᩥ ᨠᩣᨸᩥᩃᩣᨶᩦ ᨲᩴ ᨡᨱᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩᨾ᩠ᩉᩥ ᨲᨿᩮᩣ ᨲᩥᩃᨠᩩᨾ᩠ᨽᩮ ᨸᨲ᩠ᨳᩁᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᩣᨲᩦᩉᩥ ᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᨠᩣᨠᩮ ᨲᩥᩃᨸᩣᨱᨠᩮ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ, “ᩋᨾ᩠ᨾᩣ, ᨠᩥᩴ ᩍᨾᩮ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᨸᩣᨱᨠᩮ ᩋᨿ᩠ᨿᩮ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨠᩩᩈᩃᩴ ᨠᩔ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ? “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ, ᩋᨿ᩠ᨿᩮ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨧᨲᩩᩉᨲ᩠ᨳᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨶᩣᩊᩥᨠᩮᩣᨴᨶᨾᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᩃᨴ᩠ᨵᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨿᨴᩥ ᨸᨶᩮᨲᩴ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩮᨶ ᨩᨶᩮᨶ ᨠᨲᩴ ᩋᨠᩩᩈᩃᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨽᩅᩈᩉᩔᩮᨶᨸᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩮᩣ ᩈᩦᩈᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ᪨ ᩋᨿ᩠ᨿᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨣᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮᨿᩮᩅ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨲᩔ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨾᩣᨱᩅᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ, ᨶ᩠ᩉᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᩈᩣᨴᩴ ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉᨾᩉᩣᩁᩉᩮ ᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩥᨶᩮᩣ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᩈᨩ᩠ᨩᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨴ᩠ᩅᩮᨸᩥ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨩᨶᩮ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮ ᩁᩉᩮᩣᨣᨲᩣ ᨹᩣᩈᩩᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨾᩣᨱᩅᩮᩣ ᨽᨴ᩠ᨴᩴ ᩋᩣᩉ – “ᨽᨴ᩠ᨴᩮ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᩍᨾᩴ ᨥᩁᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨵᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩈᩦ”ᨲᩥ? “ᨸᨬ᩠ᨧᨸᨱ᩠ᨱᩣᩈ ᩈᨠᨭᩈᩉᩔᩣᨶᩥ, ᩋᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ, ᨿᩣ ᨧ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨥᩁᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩋᩈᩦᨲᩥᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩮᩣ ᨿᨶ᩠ᨲᨻᨴ᩠ᨵᩈᨭ᩠ᨮᩥᨲᩊᩣᨠᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩣ ᨧ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴᨿᩮᩅ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩮᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨸᨶ ᨠᩉᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨳ, ᩋᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ? “ᩋᩉᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨿ᩠ᨿ, ᩋᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴᨿᩮᩅ ᩋᩣᨣᨾᨶᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᨿᨾᩣᨶᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ᪨ ᩋᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᩣᨴᩥᨲ᩠ᨲᨸᨱ᩠ᨱᨠᩩᨭᩥ ᩅᩥᨿ ᨲᨿᩮᩣ ᨽᩅᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨸᨱᨲᩮᩣ ᨠᩈᩣᨿᩁᩈᨸᩦᨲᩣᨶᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨸᨲ᩠ᨲᩮ ᨧ ᩋᩣᩉᩁᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩮᩈᩮ ᩒᩁᩮᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨿᩮ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᩮ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩔ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣ”ᨲᩥ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨳᩅᩥᨠᩣᩈᩩ ᨸᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩴᩈᩮ ᩃᨣ᩠ᨣᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᩈᩣᨴᨲᩮᩣ ᩒᨲᩁᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨣᩮᩉᩮ ᨴᩣᩈᩮᩈᩩ ᩅᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨠᩁᩮᩈᩩ ᩅᩣ ᨶ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨶᩥ᪨

អថ តេ ព្រាហ្មណគាមតោ និក្ខមិត្វា ទាសគាមទ្វារេន គច្ឆន្តេ អាកប្បកុត្តវសេន ទាសគាមវាសិនោ សញ្ជានិំសុ។ តេ រោទន្តា បាទេសុ និបតិត្វា “កិំ, អម្ហេ អនាថេ ករោថ អយ្យា”តិ អាហំសុ។ “មយំ, ‘ភណេ, អាទិត្តបណ្ណសាលា វិយ តយោ ភវា’តិ បព្ពជិម្ហា, សចេ តុម្ហេសុ ឯកេកំ ភុជិស្សំ ករោម, វស្សសតម្បិ នប្បហោតិ។ តុម្ហេវ តុម្ហាកំ សីសំ ធោវិត្វា ភុជិស្សា ហុត្វា ជីវថា”តិ វត្វា តេសំ រោទន្តានំយេវ បក្កមិំសុ។

ថេរោ បុរតោ គច្ឆន្តោ និវត្តិត្វា ឱលោកេន្តោ ចិន្តេសិ – “អយំ, ភទ្ទា កាបិលានី, សកលជម្ពុទីបគ្ឃនិកា ឥត្ថី មយ្ហំ បច្ឆតោ អាគច្ឆតិ, ឋានំ ខោ បនេតំ វិជ្ជតិ, យំ កោចិទេវ ឯវំ ចិន្តេយ្យ ‘ឥមេ បព្ពជិតាបិ វិនា ភវិតុំ ន សក្កោន្តិ, អននុច្ឆវិកំ ករោន្តី’តិ, កោចិ បាបេន មនំ បទូសេត្វា អបាយបូរកោ ភវេយ្យ, ឥមំ បហាយ មយា គន្តុំ វដ្ដតី”តិ ចិត្តំ ឧប្បាទេសិ។ សោ បុរតោ គច្ឆន្តោ ទ្វេធាបថំ ទិស្វា តស្ស មត្ថកេ អដ្ឋាសិ។ ភទ្ទាបិ អាគន្ត្វា, វន្ទិត្វា អដ្ឋាសិ។ អថ នំ អាហ – “ភទ្ទេ, តាទិសិំ ឥត្ថិំ មម បច្ឆតោ អាគច្ឆន្តិំ ទិស្វា ‘ឥមេ បព្ពជិតាបិ វិនា ភវិតុំ ន សក្កោន្តី’តិ ចិន្តេត្វា អម្ហេសុ បទុដ្ឋចិត្តោ មហាជនោ អបាយបូរកោ ភវេយ្យ។ ឥមស្មិំ ទ្វេធាបថេ ត្វំ ឯកំ គណ្ហ អហមេកេន គមិស្សាមី”តិ។ “អាម, អយ្យ, បព្ពជិតានំ មាតុគាមោ នាម មលោ, ‘បព្ពជិត្វាបិ វិនា ន ភវន្តី’តិ អម្ហាកំ ទោសំ វទិស្សន្តិ, តុម្ហេ ឯកំ មគ្គំ គណ្ហថ, វិនា ភវិស្សាមា”តិ តិក្ខត្តុំ បទក្ខិណំ កត្វា ចតូសុ ឋានេសុ បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិត្វា ទសនខសមោធានសមុជ្ជលំ អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ “សតសហស្សកប្បបរិមាណេ អទ្ធានេ កតោ មិត្តសន្ថវោ អជ្ជ ភិជ្ជតី”តិ វត្វា “តុម្ហេ ទក្ខិណជាតិកា នាម, តុម្ហាកំ ទក្ខិណមគ្គោ វដ្ដតិ, មយំ មាតុគាមា នាម វាមជាតិកា, អម្ហាកំ វាមមគ្គោ វដ្ដតី”តិ វន្ទិត្វា មគ្គំ បដិបន្នា។ តេសំ ទ្វេធាភូតកាលេ អយំ មហាបថវី “អហំ ចក្កវាឡគិរិសិនេរុបព្ពតេ ធារេតុំ សក្កោន្តីបិ តុម្ហាកំ គុណេ ធារេតុំ ន សក្កោមី”តិ វទន្តី វិយ វិរវមានា កម្បិ, អាកាសេ អសនិសទ្ទោ វិយ បវត្តិ, ចក្កវាឡគិរិ ឧន្នទិ។

សម្មាសម្ពុទ្ធោ វេឡុវនមហាវិហារេ គន្ធកុដិយំ និសិន្នោ បថវីកម្បនសទ្ទំ សុត្វា “កិស្ស នុ ខោ បថវី កម្បតី”តិ អាវជ្ជេន្តោ “បិប្ផលិមាណវោ ច ភទ្ទា ច កាបិលានី មំ ឧទ្ទិស្ស អប្បមេយ្យំ សម្បត្តិំ បហាយ បព្ពជិតា, តេសំ វិយោគដ្ឋានេ ឧភិន្នំ គុណពលេន អយំ បថវីកម្បោ ជាតោ, មយាបិ ឯតេសំ សង្គហំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ គន្ធកុដិតោ និក្ខម្ម សយមេវ បត្តចីវរមាទាយ អសីតិមហាថេរេសុ កញ្ចិបិ អនាមន្តេត្វា តិគាវុតំ មគ្គំ បច្ចុគ្គមនំ កត្វា រាជគហស្ស ច នាឡន្ទាយ ច អន្តរេ ពហុបុត្តកនិគ្រោធរុក្ខមូលេ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា និសីទិ។ និសីទន្តោ បន អញ្ញតរបំសុកូលិកោ វិយ អនិសីទិត្វា ពុទ្ធវេសំ គហេត្វា អសីតិហត្ថឃនពុទ្ធរស្មិយោ វិស្សជ្ជេន្តោ និសីទិ។ ឥតិ តស្មិំ ខណេ បណ្ណច្ឆត្តសកដចក្កកូដាគារាទិប្បមាណា ពុទ្ធរស្មិយោ ឥតោ ចិតោ ច វិប្ផន្ទន្តិយោ វិធាវន្តិយោ ចន្ទសហស្សសូរិយសហស្សឧគ្គមនកាលោ វិយ កុរុមានា តំ វនន្តំ ឯកោភាសំ អកំសុ។ ទ្វត្តិំសមហាបុរិសលក្ខណសិរិយា សមុជ្ជលតារាគណំ វិយ គគនំ, សុបុប្ផិតកមលកុវលយំ វិយ សលិលំ, វនន្តំ វិរោចិត្ថ។ និគ្រោធរុក្ខស្ស នាម ខន្ធោ សេតោ ហោតិ, បត្តានិ នីលានិ, បក្កានិ រត្តានិ។ តស្មិំ បន ទិវសេ សតសាខោ និគ្រោធោ សុវណ្ណវណ្ណោវ អហោសិ។

មហាកស្សបត្ថេរោ “អយំ មយ្ហំ សត្ថា ភវិស្សតិ, ឥមាហំ ឧទ្ទិស្ស បព្ពជិតោ”តិ ទិដ្ឋដ្ឋានតោ បដ្ឋាយ ឱណតោណតោ គន្ត្វា តីសុ ឋានេសុ វន្ទិត្វា “សត្ថា មេ, ភន្តេ, ភគវា, សាវកោហមស្មិ, សត្ថា មេ, ភន្តេ, ភគវា សាវកោហមស្មី”តិ (សំ· និ· ២·១៥៤) អាហ· អថ នំ

ຠຄວາ ອາຫ “ກສ຺ສປ, ສເຈ ຕ຺ວໍ ອິມໍ ນິປຈ຺ຈກາຣໍ ມຫາປຖວິຍາ ກເຣຍ຺ຍາສິ, ສາປິ ທາເຣຕຸໍ ນ ສກ຺ກຸເຓຍ຺ຍ. ຕຖາຄຕສ຺ສ ເອວໍ ຄຸຓມຫນ຺ຕຕໍ ຊານຕາ ຕຍາ ກໂຕ ນິປຈ຺ຈກາໂຣ ມຍ຺ຫໍ ໂລມມ຺ປິ ຈາເລຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຕິ. ນິສີທ, ກສ຺ສປ, ທາຍຊ຺ຊໍ ເຕ ທສ຺ສາມີ”ຕິ. ອຖສ຺ສ ຠຄວາ ຕີຫິ ໂອວາເທຫິ ອຸປສມ຺ປທໍ ອທາສິ. ທຕ຺ວາ ພຫຸປຸຕ຺ຕກນິໂຄ຺ຣຘມູລໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ເຖຣໍ ປຈ຺ຉາສມຓໍ ກຕ຺ວາ ມຄ຺ຄໍ ປຕິປຊ຺ຊິ. ສຕ຺ຖຸ ສຣີຣໍ ທ຺ວຕ຺ຕິໍສມຫາປຸຣິສລກ຺ຂຓວິຈິຕ຺ຕໍ, ມຫາກສ຺ສປສ຺ສ ສຣີຣໍ ສຕ຺ຕມຫາປຸຣິສລກ຺ຂຓປຕິມຓ຺ຑິຕໍ, ໂສ ກຎ຺ຈນມຫານາວາຍ ປຈ຺ຉາພທ຺ໂທ ວິຍ ສຕ຺ຖຸ ປທານຸປທິກໍ ອນຸຄຈ຺ຉິ. ສຕ຺ຖາ ໂຖກໍ ມຄ຺ຄໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມຄ຺ຄາ ໂອກ຺ກມ຺ມ ອຎ຺ຎຕຣສ຺ມິໍ ຣຸກ຺ຂມູເລ ນິສຊ຺ຊາກາຣໍ ທເສ຺ສສິ. ເຖໂຣ “ນິສີທິຕຸກາໂມ ສຕ຺ຖາ”ຕິ ຎຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປາຣຸປິຕປຕປິໂລຕິກສງ຺ຄາຕິໍ ຈຕຸຄ຺ຄຸຓໍ ກຕ຺ວາ ປຎ຺ຎເປສິ.

ສຕ຺ຖາ ຕຕ຺ຖ ນິສີທິຕ຺ວາ ຫເຕ຺ຖນ ຈີວຣໍ ປຣິມຊ຺ຊນ຺ໂຕ “ມຸທຸກາ ໂຂ ຕ຺ຍາຍໍ, ກສ຺ສປ, ປຕປິໂລຕິກສງ຺ຄາຕີ”ຕິ (ສໍ. ນິ. ໒.໑໕໓) ອາຫ. ເຖໂຣ “ສຕ຺ຖາ ມມ ສງ຺ຄາຕິຍາ ມຸທຸກພາວໍ ກເຖຕິ, ປາຣຸປິຕຸກາໂມ ຠວິສ຺ສຕີ”ຕິ ຎຕ຺ວາ “ປາຣຸປຕຸ, ຠນ຺ເຕ, ຠຄວາ ສງ຺ຄາຕິນ຺”ຕິ ອາຫ. “ຕ຺ວໍ ກິໍ ປາຣຸປິສ຺ສສິ, ກສ຺ສປາ”ຕິ? “ຕຸມ຺ຫາກໍ ນິວາສນໍ ລຠນ຺ໂຕ ປາຣຸປິສ຺ສາມິ, ຠນ຺ເຕ”ຕິ. “ກິໍ ປນ ຕ຺ວໍ, ກສ຺ສປ, ອິມໍ ປຣິໂຠຄຊິຓ຺ຓໍ ປໍສຸກູລໍ ທາເຣຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສສິ? ມຍາ ຫິ ອິມສ຺ສ ປໍສຸກູລສ຺ສ ຄຫິຕທິວເສ ອຸທກປຣິຍນ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ ມຫາປຖວີ ກມ຺ປິ, ອິມໍ ພຸທ຺ຘານໍ ປຣິໂຠຄຊິຓ຺ຓໍ ຈີວຣໍ ນາມ ນ ສກ຺ກາ ປຣິຕ຺ຕຄຸເຓນ ທາເຣຕຸໍ, ປຕິພເລເນເວຕໍ ປຕິປຕ຺ຕິປູຣເຓ ສມຕ຺ເຖນ ຊາຕິປໍສຸກູລິເກນ ທາເຣຕຸໍ ວຕ຺ຕຕີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ເຖເຣນ ສທ຺ຘິໍ ຈີວຣໍ ປຣິວຕ຺ເຕສິ.

ເອວໍ ປນ ຈີວຣປຣິວຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ ເຖເຣນ ປາຣຸປິຕຈີວຣໍ ຠຄວາ ປາຣຸປິ, ສຕ຺ຖຸ ຈີວຣໍ ເຖໂຣ. ຕສ຺ມິໍ ສມເຍ ອເຈຕນາປິ ອຍໍ ມຫາປຖວີ “ທຸກ຺ກຣໍ, ຠນ຺ເຕ, ອກຕ຺ຖ, ອຕ຺ຕນາ ປາຣຸປິຕຈີວຣໍ ສາວກສ຺ສ ທິນ຺ນປຸພ຺ພໍ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ອຫໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ຄຸຓໍ ທາເຣຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກມີ”ຕິ ອຸທກປຣິຍນ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ ກມ຺ປິ. ເຖໂຣປິ “ລທ຺ຘໍ ທານິ ມຍາ ພຸທ຺ຘານໍ ປຣິໂຠຄຈີວຣໍ, ກິໍ ເມ ອິໂຕ ອຸຕ຺ຕຣິ ກຕ຺ຕພ຺ພໍ ອຕ຺ຖີ”ຕິ ອຸນ຺ນຕິໍ ອກຕ຺ວາ ພຸທ຺ຘານໍ ສນ຺ຕິເກເຍວ ເຕຣສ ທຸຕງ຺ຄຄຸເຓ ສມາທາຍ ສຕ຺ຕທິວສມຕ຺ຕໍ ປຸຖຸຊ຺ຊໂນ ອໂຫສິ, ອຕ຺ຖເມ ທິວເສ ສຫ ປຕິສມ຺ຠິທາຫິ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິ. ເຕນາຫ ສຸຕ຺ຕໍ ອປທາເນ (ອປ. ເຖຣ ໑.໑.໒໕໘-໓໒໐) –

“ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ຠຄວໂຕ, ໂລກເຊຕ຺ຐສ຺ສ ຕາທິໂນ;

ນິພ຺ພຸເຕ ໂລກນາຖມ຺ຫິ, ປູຊໍ ກຸພ຺ພນ຺ຕິ ສຕ຺ຖຸໂນ.

“ອຸທຄ຺ຄຈິຕ຺ຕາ ຊນຕາ, ອາໂມທິຕປໂມທິຕາ;

ເຕສຸ ສໍເວຄຊາເຕສຸ, ປີຕິ ເມ ອຸປປຊ຺ຊຖ.

“ຎາຕິມິຕ຺ເຕ ສມາເນຕ຺ວາ, ອິທໍ ວຈນມພ຺ຣວິ;

ປຣິນິພ຺ພຸເຕາ ມຫາວີເຣາ, ຫຏ຺ຐ ປູຊໍ ກເຣາມເສ.

“ສາທູຕິ ເຕ ປຏິສ຺ສຸຕ຺ວາ, ຠິເຍ຺ຍາ ຫາສໍ ຊນິໍສຸ ເມ;

ທ຺ຸທ຺ສິໍ ເລາກນາຖຍິ຺ຍກາຫາຍ ປຸຍ຺ຍສຍ຺ຈຍໍ.

“ອຈ຺ຉິທ຺ທໍ ສຸກຕໍ ກຕ຺ວາ, ສຕຫຕ຺ຖສມຸຄ຺ຄຕໍ;

ທິຍຑ຺ຒຫຕ຺ຖປຕ຺ຖຏໍ, ວິມານໍ ນຠມຸຄ຺ຄຕໍ.

“ກຕ຺ວານ ຫມ຺ມິຍໍ ຕຕ຺ຖ, ຕາລປນ຺ຕີຫິ ຈິຕ຺ຕິຕໍ;

ສກໍ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຕ຺ວາ, ເຈຕິຍໍ ປູຊຍຸຕ຺ຕມໍ.

“ອຄ຺ຄິກ຺ຂເນ຺ທາວ ຊລິເຕາ, ກິໍສຸເກາ ອິວ ຜຸລ຺ລິເຕາ;

ອິນ຺ທລຏ຺ຐີວ ອາກາເສ, ໂອຠາເສຕິ ຈຕຸທ຺ທິສາ.

“ຕຕ຺ຖ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຕ຺ວາ, ກຕ຺ວານ ກຸສລໍ ພຫຸໍ;

ປຸພ຺ພກມ຺ມໍ ສຣິຕ຺ວານ, ຕິທສໍ ອຸປປຊ຺ຊຫໍ.

“ສຫສ຺ສຍຸຕ຺ຕໍ ຫຍວາຫິໍ, ທິພ຺ພຍານມທິຏ຺ຐິເຕາ;

ອຸພ຺ພິທ຺ທໍ ຠວນໍ ມຍ຺ຫໍ, ສຕ຺ຕຠູມໍ ສມຸຄ຺ຄຕໍ.

“ກູຏາຄາຣສຫສ຺ສານິ, ສພ຺ພເສາຓ຺ຓມຍາ ອຫຸໍ;

ຊລນ຺ຕິ ສກເຕເຊນ, ທິສາ ສພ຺ພາ ປຠາສຍໍ.

“សន្តិ អញ្ញេបិ និគ្រោធា, លោហិតបក្កយឃា តងា;

តេបិ ខោតត្ថ អាកាឃ, សយន្តា ចត្វេទា ជិសា៍

“បុព្ណាកប្ខាកិតិន្តាត្តា, ក្វជាការា ស្វតិមុ្ខតា;

យហិយឃាបិ ខោតត្ថ, ជិសា ងស សយន្តូតេា៍

“តេសំ វុខ្ចោតយាភាតំ, ខ្វការេសា ចិបុលេវិ អហុ;

សេន្តា ខេងេច អកិកោយិ, បុព្ណាកប្ខស្សិគំ ចលំ៍

“សដ្ឋិកប្បសហស្សយិ,ព្រុខ្ញាំខេន្ត្វា ភាយ ពត្តិខេឃា;

ធាត្វេវន្តា ចិខិតាចិ, បឆចិ អាចសិ អហំ៍

“តខេឆច កឌ្ឍខេក កខេប្ប, តិំសក្កុត្តុំ អខេហាសហំ;

សកកប្ខាកិវខេន្ត្វាយិ,ក្រចក្កចត្តិ យហខ្ចាខេលិ៍

“សត្តុវតភសយ្យខេន្តា, ចត្វជិបយិក្រខ្លាស្សខេរា;

តត្វាបិ កចតំ យឃ្យុា ព្ពាភ្ខលដ្ឋិច វុក្កតំ៍

“អាឃាយតោ ចត្វញ្ជិសំ, ចិត្វាខេរត ច ខ្វាងស;

វប្ខលំ ភាយ ភកន៍, ងញ្ញហបិកាវតោវលំ៍

“អាឃាយតោ បញ្ញាយតំ, ចិត្តាទេវត តង្ខណំ;

អារក្ខំ ឌភកាទេយហិ, ពិឥរសាតំ បុទំ ចិយៈ

“យថា ឃ្វចិឈទេ ឃ្វជឹ, បក្លិត្តា បណ្ហចឹរតិ;

អញ្ញាយញ្ញា បឈទេ្ងត្តិ, អារក្ខំ ទេហាតិ លក្ខំតំៈ

“ឲចយ្យិ ភកាទំ យយំ្ហ ហត្ថិ្យរុធមិកុលិ;

យត្ថុទេស្សហិ សភារក្ខំ, ទយូលំ ភកាទុត្តយំៈ

“ឈត្ត ក្ខត្វា បិចិត្វា ច, បុគ ទេចត្តនំ កទេតា;

កទេច បដ្ឋិយទេក យយំ្ហ អទេហាសិ កុលសយ្យទាៈ

“ព្រាហ្មញ្ញាកុលសម្ភូទេតា, យហារតេភសញ្ញាទេឃា;

អសីតិទេកាជិទេឃា ហិត្វា, ហិរញ្ញស្សាបិ បញ្ញាជិៈ

“បជិសម្ភិទា ចតស្សោ...ទេប... កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិៈ

អថ តំ សត្វា “កស្សទេបិ, កិច្ចទេច, ចត្តុបទេយា កុលិតិ ខ្ញបសញ្ញយតិ អបកទេស្សច កាយំ, អបកស្ស ចិត្តំ, តិច្ចភចទេកា កុទេលស្ស អប្បកញ្ញទោ”តិ ឲចយាជិតា (សំៈ និៈ ៗៈ១៣៩) បសំសិត្វា អបរការទេក អរិយកលាយទេ្ឈតិសិទេត្វា “ឲតក្កំ, កិច្ចទេច, យយ សាចកានំ កិច្ចនំ ឆុតចាគានំ យជិធំ យហាកស្សទេបិ”តិ (អៈ និៈ ១ៈ១៨៨, ១៩១) ឆុតក្កុឆទានំ អគ្គដ្ឋានេ ឋទេបសិៈ ទេសា ចិទេចកាកិទតិកិត្តភយុទេលភ កិច្ចនំ ឱ្ញចាធំ ទេតទេត្វា អត្តទេភា បជិបត្តិំ បកាទេសទេត្វា –

“ន កលោន បុរក្លតោ ចេរេ, ចិយតោ ហោតិ សយាឃិ ទុល្លកោ;

នានាឌនសក្កេហា ទុរេឍា, ឰតិ ឌិស្វាន គហំ ន ទោរចេឃ។

១០៥៥។

“ន ក្យលិនិ ឌ្បុព្ឍេឌ យុតិ, ចិយតោ ហោតិ សយាឃិ ទុល្លកោ;

សោ ឌ្ឍ្យុក្កោ សោនុកិទ្ធោ, អត្ថ ទិប្ពាតិ ឈោ សុឍាចហោ។

១០៥៩។

“បក្កោតិ ហិ នំ អចេចឃុំ, ឈាឃំ ចន្ត្រនប្ជុឌនា ក្យលេសុ;

សុឍុយំ សល្លិ ទុរុព្ឍហំ, សក្កាទោ កាបុទិសេន ទុព្ឍហោ។

១០៥លិ។

“សេនាសនយ្យាញ្ចរុឃ្យា នគទំ បិណ្ឌាឃ បរិចិឃិ;

ក្យឌ្ឍត្ត បុទិឃំ ក្យព្ធិ, សក្កន្ធុំ ឍំ ឌ្បឌ្ធហិ។

១០៥បំ។

“សោ ឃេ បក្កេន ហព្ធេន, អាលេបិបំ ឌ្បនាឃិ;

អាលេបិបំ បក្លិបត្តស្ស, អក្ខុលិ ចេព្ធ ឈិព្ឍច។

១០៥ដ។

“កុឌ្ឌមូលញ្ច និស្សាយ, អាលោបំ តំ អភុញ្ជិសំ;

ភុញ្ជមានេ វា ភុត្តេ វា, ជេគុច្ឆំ មេ ន វិជ្ជតិ។

១០៩០។

“ឧត្តិដ្ឋបិណ្ឌោ អាហារោ, បូតិមុត្តញ្ច ឱសធំ;

សេនាសនំ រុក្ខមូលំ, បំសុកូលញ្ច ចីវរំ;

យស្សេតេ អភិសម្ភុត្វា, ស វេ ចាតុទ្ទិសោ នរោ។

១០៩១។

“យត្ថ ឯកេ វិហញ្ញន្តិ, អារុហន្តា សិលុច្ចយំ;

តត្ថ ពុទ្ធស្ស ទាយាទោ, សម្បជានោ បដិស្សតោ;

ឥទ្ធិពលេនុបត្ថទ្ធោ, កស្សបោ អភិរូហតិ។

១០៩២។

“បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ, សេលមារុយ្ហកស្សបោ;

ឈាយតិ អនុបាទានោ, បហីនភយភេរវោ។

១០៩៣។

“បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ, សេលមារុយ្ហកស្សបោ;

ឈាយតិ អនុបាទានោ, ឌយ្ហមានេសុ និព្ពុតោ។

១០៥៣។

“បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ, សេលមារុយ្ហកស្សបោ;

ឈាយតិ អនុបាទានោ, កតកិច្ចោ អនាសវោ។

១០៥៤។

“ករេរិមាលាវិតតា, ភូមិភាគា មនោរមា;

កុញ្ជរាភិរុទា រម្មា, តេ សេលា រមយន្តិ មំ។

១០៥៥។

“នីលព្ភវណ្ណា រុចិរា, វារិសីតា សុចិន្ធរា;

ឥន្ទគោបកសញ្ឆន្នា, តេ សេលា រមយន្តិ មំ។

១០៥៦។

“នីលព្ភកូដសទិសា, កូដាគារវរូបមា;

វារណាភិរុទា រម្មា, តេ សេលា រមយន្តិ មំ។

១០៥៧។

“អភិវុដ្ឋា រម្មតលា, នគា ឥសិភិ សេវិតា;

អព្ភុន្នទិតា សិខីហិ, តេ សេលា រមយន្តិ មំ។

១០៨៩។

“អលំ ឈាយិតុកាមស្ស, បហិតត្តស្ស មេ សតោ;

អលំ មេ អត្ថកាមស្ស, បហិតត្តស្ស ភិក្ខុនោ។

១០៩០។

“អលំ មេ ផាសុកាមស្ស, បហិតត្តស្ស ភិក្ខុនោ;

អលំ មេ យោគកាមស្ស, បហិតត្តស្ស តាទិនោ។

១០៩១។

“ឧមាបុប្ផេន សមានា, គគនាវព្ភឆាទិតា;

នានាទិជគណាកិណ្ណា, តេ សេលា រមយន្តិ មំ។

១០៩២។

“អនាកិណ្ណា គហដ្ឋេហិ, មិគសង្ឃនិសេវិតា;

នានាទិជគណាកិណ្ណា, តេ សេលា រមយន្តិ មំ។

១០៦២.

“អនេ្ធាទិកា បុត្ថសិលី, កោតញ្ញុលមិកាយុតា;

អច្ចុវេវចាលវណ្ណាត្ថា, តេ វេលី រមយន្តិ មំ.

១០៦៣.

“ត បញ្ចង្គិកេន ត្វុរិយេន, រតិ មេ ហោតិ តាទិសី;

យថា ឯកគ្គចិត្តស្ស, សម្មា ធម្មំ វិបស្សតោ.

១០៦៤.

“កាមំ ពាហុកំ ត ការមេ, បរិចច្ចេយ្យ ជតំ ត ភ្ជេយ្យមេ;

ភ្ស្សុកោ្កា មេវ វេវាត្ថុកិន្ធោ, អត្ថំ វិញ្ញាតិ មេយា សុលាចមោ.

១០៦៥.

“កាមំ ពាហុកំ ត ការមេ, បរិចច្ចេយ្យ អតត្ថកេយ្យមេតំ;

កិច្ឆតិ ការេយា កិលមតិ, ត្ស្លិតោ វេវា វមមធំ ត ចិន្តតិ.

១០៦៦.

“ឧទ្ធប្បហតាមតេត្ថត, អត្តាតម្បិ ត បស្សតិ;

បត្ថទ្ធកិចេចា ចរតិ, អហំ សេយ្យោតិ មញ្ញតិ.

១០៤៨។

“អសេយ្យោ សេយ្យសមានំ, ពាលោ មញ្ញតិ អត្តានំ;

ន តំ វិញ្ញូ បសំសន្តិ, បទ្ធមានសំ នរំ។

១០៤៩។

“យោ ច សេយ្យោហមស្មីតិ, នាហំ សេយ្យោតិ វា បន;

ហីនោ តំសទិសោ វាតិ, វិធាសុ ន វិកម្បតិ។

១០៥០។

“បញ្ញាវន្តំ តថា តាទិំ, សីលេសុ សុសមាហិតំ;

ចេតោសមថមនុយុត្តំ, តទ្រោ វិញ្ញូ បសំសរេ។

១០៥១។

“យស្ស សព្រហ្មចារីសុ, គារវោ នូបលព្ភតិ;

អារកា ហោតិ សទ្ធម្មា, នភតោ បុថវី យថា។

១០៥២។

“យេសញ្ច ហិរិ ឱត្តប្បំ, សទា សម្មា ឧបដ្ឋិតំ;

ចិន្ទញហព្រហ្មចរិយា តេ, តេសំ ឋិលា បុភព្ភចា។

១០២៥។

“ឧទ្ធតោ ចបលោ ភិក្ខុ, បំសុកូលេន បារុតោ;

កបីវ សីហចម្មេន, ន សោ តេនុបសោភតិ។

១០២៦។

“អនុទ្ធតោ អចបលោ, និបកោ សំវុតិន្ទ្រិយោ;

សោភតិ បំសុកូលេន, សីហោវ គិរិគព្ភរេ។

១០២៧។

“ឯតេ សម្ពហុលា ទេវា, ឥទ្ធិមន្តោ យសស្សិនោ;

ទសទេវសហស្សានិ, សព្វេ តេ ព្រហ្មកាយិកា។

១០២៨។

“ធម្មសេនាបតិំ វីរំ, មហាឈាយិំ សមាហិតំ;

សារិបុត្តំ នមស្សន្តា, តិដ្ឋន្តិ បញ្ជលីកតា។

១០២៩។

“នមោ តេ បុរិសាជញ្ញ, នមោ តេ បុរិសុត្តម;

ឃស្ស តេ ភាកិខាភាយ, ឃល្បិ តិស្សាឃ ឥសាឃតិ។

១០៨៨។

“អឆ្ឋេទំ ចត ញុទ្ធាតំ, កម្ពុំទេរា កោចទេរា សកោ;

ទេឃ យឃំ ភាកិខាភាយ, ចាលទេចឆិសយាកតា។

១០៨៩។

“តំ តឆា ទេឆចកាទេឃហិ, ប្ញុខិតំ ប្ញុឌភារទហំ;

សារិបុត្តំ តទា ឌិស្វា, កប្បិភស្ស សិតំ អហុ។

១០៩០។

“ឃាចតា ញុទ្ធទេលត្តុមិ,ព្រៃបឃិត្វា យហាយុតិំ;

ឆុតក្បុទេណ ចិសិទេដ្ឋាហំ, សតិទេសា ទេយ ភ ចិខ្ញតិ។

១០៩១។

“បទិចិទេណ្ណា យឃា សត្វា, កតំ ញុទ្ធស្ស សាសតំ;

ឌ្ឍហិទេតា កទ្ទេកា ភាទេរា, ភត្វិ ឆាតិ បុភឡុទេចា។

១០៩២។

“ន ចីវរេ ន សយនេ, ភោជនេ នុបលិប្បតិ;

គោតមោ អនប្បមេយ្យោ, មុឡាលបុប្ផំ វិមលំវ;

អម្ពុនា នេក្ខម្មនិន្នោ, តិភវាភិនិស្សដោ។

១០៥៩។

“សតិបដ្ឋានគីវោ សោ, សទ្ធាហត្ថោ មហាមុនិ;

បញ្ញាសីសោ មហាញាណី, សទា ចរតិ និព្វុតោ”តិ។ –

ឥមា គាថា អភាសិ។ តត្ថ អាទិតោ តិស្សោ គាថា គេហេសុ កុលេសុ ច សំសដ្ឋេ ភិក្ខូ ទិស្វា តេសំ ឧទាហរណវសេន វុត្តា។

តត្ថ ន គណេន បុរក្ខតោ ចរេតិ ភិក្ខុគណេហិ បុរក្ខតោ បរិវារិតោ ហុត្វា ន ចរេយ្យ ន វិហរេយ្យ។ កស្មា? វិមនោ ហោតិ សមាធិ ទុល្លភោ គណំ បរិហរន្តស្ស ទុល្លភប្បត្តិយា ញាតកុលយតតាយ, ឧទ្ទេសេន ឱវាទេន អនុសាសនិយា អនុគ្គហំ ករោន្តោ យថានុសិដ្ឋំ អប្បដិបត្តិយា ច វិមនោ វិការិភូតចិត្តោ ហោតិ, តតោ សំសគ្គេន ឯកគ្គតំ អលភន្តស្ស សមាធិ ទុល្លភោ ហោតិ។ តថារូបស្ស ហិ ឧបចារសមាធិមត្តម្បិ ន លព្ភតិ, បគេវ ឥតរោ។ នានាជនសង្គហោតិ នានាជ្ឈាសយស្ស នានារុចិកស្ស ជនស្ស បេយ្យវជ្ជាទិនា សង្គហោ ទុខោតិ កិច្ឆោ កសិរោ។ ឥតិ ទិស្វានាតិ ឯវំ គណសង្គហេ ពហុវិធំ អាទីនវំ ទិស្វា ញាណចក្ខុនា ឧបធារេត្វា។ គណំ គណចារំ ន រោចយេ ន រោចេយ្យ ន ឥច្ឆេយ្យ។

ន កុលានិ ឧបព្ពជេ មុនីតិ ឥមស្មិំ សាសនេ បព្ពជិតោ ខត្តិយាទិកុលូបកោ ហុត្វា ន ឧបគច្ឆេយ្យ។ កិំការណា? វិមនោ ហោតិ សមាធិ ទុល្លភោ។ សោ ឧស្សុក្កោ កុលូបសង្កមនេ ឧស្សុក្កំ អាបន្នោ កុលេសុ លទ្ធព្ពេសុ មធុរាទិរសេសុ អនុគិទ្ធោ គេធំ អាបន្នោ តត្ថ ឧប្បន្នេសុ កិច្ចករណីយេសុ អត្តនាប ឃោរំ អាបជ្ជន្តោ។ អត្ថំ រិញ្ចតិ យោ សុខាវហោតិ យោ អត្តនោ មគ្គផលនិព្ពានសុខាវហោ តំ សីលវិសុទ្ធិអាទិសត្ថាតំ អត្ថំ រិញ្ចតិ ជហតិ, នានុយុញ្ជតីតិ អត្ថោ។

តតិយគាថា ហេដ្ឋា វុត្តា ឯវ។

សេនាសនម្ហា ឱរុយ្ហាតិអាទិកា ចតស្សោ គាថា បច្ចយេសុ អត្តនោ សន្តោសទស្សនមុខេន “ភិក្ខុនា នាម ឯវំ បដិបជ្ជិតព្ព”ន្តិ ភិក្ខូនំ

ឰចាគងាតចសេត ចុត្តា។ តត្ថ សេតាសតយ្យាឰ្ចរុយ្យាតិ បណ្ឌតសេតាសតត្តា ចុត្តំ។ សក្កន្ធំ តំ ក្លុបដ្ឋហិត្តិ តំ ក្លដ្ឋិបុរិសំ ក្លូឡអារសយត្តិ បរិបេត្យកាយតាឃ កិក្លាឃ អត្ថិកោ ហុត្វា បឃឹតកិក្លងាឃកំ ក្យលំ យហិដ្ឋបុក្កលេរិ ចិឃ អាគសេត ក្លុបកត្វា អដ្ឋាសិ។

បក្កេតាតិ អដ្ឋិកតក្លដ្ឋរោកតាឃ ក្លុបក្កេត ក្យធិតេត។ អក្កុលិ ចេត្ថ លិឌ្ឍចាតិ ឲត្ថ បត្តេ តស្ស អក្កុលិ លិឌ្ឍិត្វា អាហារេត សដ្ឋិ បតតីតិ អត្ថោ។

ក្យដ្ឋមុលំ តិស្សាឃាតិ តស្ស បុរិសស្ស បសាគឌតតត្ថំ តាឌិសេ ឈរកិត្តិសមឹបេ តិសីឌិត្វា អាលេបិំ តំ អក្សុប្លិសំ បរិក្សប្លិ។ អឃំ បត ចេធរស្ស បដិបត្តិ សិក្លាបតេគ អបញ្ញាតេត្តិ គដ្ឋញ្ញំ។ បដិក្កូលេ ច អប្បដិក្កូលេ ឰច អប្បដិក្កូលសញ្ញីតាឃ អរិយិទ្ធិយា ក្លក្កិសកតត្វា ចេធរស្ស តំ អន្លោហរន្តស្ស ឌិក្យន្ធា ត ក្លប្បជ្ជិ, បុថុជ្ជតស្ស បត តាឌិសំ ក្សប្លាត្តស្ស អន្តាតិ តិក្លមេយ្យុំ។ តេតាហ “ក្សប្លាយាតេ ចា ក្សេត្ត ចា, គេក្យន្ធំ មេ ត ចិជ្ជតី”តិ។

ក្លត្តិដ្ឋបិណ្ឌាតិ ក្លត្តិដ្ឋិត្វា បនេសំ ឈរទ្វារេ ឋត្វា កេហតត្ថបិណ្ឌា, ឌដ្ឋាលំ តិស្សាឃ អត្យឈរំ កត្វា លឌ្ឍត្ថយិស្សកកិក្លាតិ អត្ថោ។ ប្វតិមុត្តត្តិ កោយុត្តបរិកាចិតហរីដកាឌិ ច។ ឃស្សេត អភិសមុត្វាតិ, សេយា កិក្លុ ឲតេ ក្លត្តិដ្ឋបិណ្ឌាគសេយា ចត្តារោ បច្ចេយ អត្តិមន្តេត អភិរមិត្វា បរិក្សប្លាតិ។ ស ចេ ចាតុទ្ទិសោ តរោតិ សោ បុក្កលេរិ ឲកំសេត ចាតុទ្ទិសោ បុរត្ថិយាឌិចតុឌិសាសេយាក្យា, កត្ថចិ អប្បដិឃោ ឃាឃ កាឃចិ ឌិសាឃ ចិហរិតុំ សក្កោតីតិ អត្ថោ។

អថ ខេទរា អត្តតោ យហល្លកកាលេ យត្សស្សហិ “កធំ, ភន្តេ, ត្យមេ ឰច្ចនុបិឃ ឌរោឃ ចត្តយាតាឃ ឌិតេ ឌិតេ បត្តាតំ អភិរុហថា”តិ ចុត្តេ “ឃត្ថ ឲរេក”តិអាឌិកា ចតស្សោ កាថា អភាសិ។ តត្ថ ឃត្វាតិ ឃស្មិ បដ្ឋិយចរេ។ ឲរេកតិ ឲកេច្ចំ ចិហញ្ញត្តីតិ សរីរកិលមថេត ចិរេត្តត ចិឃាតំ អាបជ្ជត្តិ។ សិលុច្ចយត្តិ បព្វតំ។ តត្វាតិ តស្មិ ឌរាឌិណ្ណកាលេបិ។ សយ្យោគតោ បដិស្សតោតិ ឋាយិតា ចិត្តេលគាភាចំ គស្សតិ, ឋាទ្ធិបាលេត្យបត្ថេទ្ធាតិ ឋាយិតា សរីរេលគាភាចំ។

ភឃតេហត្វំ កិលេសាតំ សមុច្ឆិន្ទិត្វា បហឹតភឃភេរចោ។

គឃ្យុមានេតស្វតិ រាកក្កិអាឌីហិ ឲកាគសហិ អក្កិហិ សេត្តស្វុ គឃ្យុមានេតស្សុ។ សំកិលេសបរិឡាហាកាចេត តិព្វុតោ សីតិក្លតោ។

បុត យត្សស្សហិ “កឹ, ភន្តេ, ឌិណ្ណកាលេបិ អរញ្ញបត្ថេតេឃច ចិហរេថ, តត្ត ឋាយ ចេឡ្យចតាគសេយា ចិហារា យកោរយា”តិ ចុត្តេ អរញ្ញបត្ថតា ឲច យយ្យំយកោរយាតិ គស្សេត្តោ “កេរេរិយាលិចិតតា”តិអាឌិកា ទ្វាគស កាថា អភាសិ។ តត្ថ កេរេរិយាលិចិតតាតិ ចត្សលាទ្សក្លបត្តិហិ សយាកតា។ “កាលចណ្ណបុប្ផសបេត្យហិ ឰត្ថដ្ឋ”តិបិ ចគត្តិ។ ក្យញ្ញារាភិរុគាតិ បដិសេឈាសាឌិក្យលឹក្សតេហិ ហត្ថិតំ កោចរេសីតំ កញ្ជេតហិ អភិត្ថតិតា។

អភិវុដ្ឋាតិ មហាមេឃេន អភិប្បវុដ្ឋា។ រម្មតលាតិ តេនេវ រជោជល្លបណ្ណេយ្យាទីនំ អបគមេន រមណីយតលា។ នគាតិ ខេសន្តិ អគមនតោ “នគា”តិ សេលមយតាយ “សេលា”តិ ច លទ្ធនាមា បព្វតា។ អព្ភុន្នទិតា សិខីហីតិ មយូរស្សរេន ឧន្នទិតា។

អលន្តិ យុត្តំ បរិយត្តំ វា។ ឈាយិតុកាមស្ស អត្ថកាមស្សាតិអាទីសុបិ ឥមិនា នយេន យោជេតព្វា។ ភិក្ខុនោតិ ភិន្នកិលេសភិក្ខុនោ, មេតិ សម្ពន្ធោ។

ឧមាបុប្ផេនសមានាតិ មេចកតិកតាយ ឧមាកុសុមសទិសា។ គគនាវព្ភឆាទិតាតិ តតោ ឯវ សរទស្ស គគនអព្ភា វិយ កាឡអមេឃសញ្ឆាទិតា, នីលវណ្ណាតិ អត្ថោ។

អនាកិណ្ណាតិ អសំកិណ្ណា អសម្ពាធា។ បញ្ចង្គិកេនាតិ អាតតាទីហិ បញ្ចហិ អង្គេហិ យុត្តេន តូរិយេន បរិចារិយមានស្ស តាទិសីបិ ន ហោតិ, យថា យាទិសី ឯកគ្គចិត្តស្ស សមាហិតចិត្តស្ស សម្មទេវ រូបារូបធម្មេ អនិច្ចាទិវសេន វិបស្សន្តស្ស រតិ ហោតិ។ តេនាហ ភគវា –

“យតោ យតោ សម្មសតិ, ខន្ធានំ ឧទយព្វយំ;

លភតី បីតិបាមោជ្ជំ, អមតំ តំ វិជានត”ន្តិ។ (ធ॰ ប॰ ៣៧៤)

កម្មំ ពហុកន្តិអាទិកា ទ្វេ គាថា កម្មារាមតំ បច្ចយគិទ្ធតំ កិច្ចំ ឱវាទទានវសេន វុត្តា។ តត្ថ កម្មំ ពហុកំ ន ការយេតិ កម្មារាមោ ហុត្វា ពហុំ នាម កម្មំ ន ការយេ ន អធិដ្ឋហេ, ខណ្ឌផុល្លបដិសង្ខរណំ បន សត្ថារា អនុញ្ញាតមេវ។ បរិវជ្ជេយ្យ ជនន្តិ អកល្យាណមិត្តភូតំ ជនំ វជ្ជេយ្យ។ ន ឧយ្យមេតិ បច្ចយុប្បាទនការណត្ថាទិវសេន វាយាមំ ន ករេយ្យ។

អនត្តនេយ្យមេតន្តិ ឯតំ នវកម្មាធិដ្ឋានាទិកំ អត្តនោ អត្ថាវហំ ន ហោតីតិ អត្ថោ។ តត្ថ ការណមាហ “កិច្ឆតិ កាយោ កិលមតី”តិ។ នវកម្មាទិបសុតស្ស ហិ តហំ តហំ វិចរតោ កាយស្សាទិអលិកេន កិច្ឆប្បត្តោ ហោតិ កិលមតិ ខេទំ អាបជ្ជតិ, តេន ច កាយកិលមថេន ទុក្ខិតោ។ ចត្តវិវេកអត្តនេយ្យកិរិយាទីនំ អការវេន សោ បុគ្គលោ សមថំ ន វិន្ទតិ ចិត្តសមាធានំ ន លភតីតិ។

ឱដ្ឋប្បហតមត្តេនាតិអាទិកា ទ្វេ គាថា សុតបរមស្ស បណ្ឌិតមានិនោ គរហវសេន, តតោ បរា ទ្វេ បណ្ឌិតស្ស បសំសាវសេន វុត្តា។ តត្ថ ឱដ្ឋប្បហតមត្តេនាតិ សជ្ឈាយសីសេន ឱដ្ឋបរិវត្តនមត្តេន, ពុទ្ធវចនំ សជ្ឈាយករណមត្តេនាតិ អត្ថោ។ អត្តានម្បិ ន បស្សតីតិ អនត្តញ្ញុតាយ អត្តនោ បច្ចក្ខភូតម្បិ អត្ថំ ន ជានាតិ, យាថាវតោ អត្តនោ បមាណំ ន បរិច្ឆិន្ទតីតិ អត្ថោ។ បត្ថទ្ធគីវោ ចរតីតិ “អហំ ពាហុស្សុតោ, សតិមា, បញ្ញវា, ន មយា សទិសោ អញ្ញោ អត្ថី”តិ មានត្ថទ្ធោ ហុត្វា ករុដ្ឋាតិយានម្បិ អបនិតំ អបស្សន្តោ អយោសលាកំ

ຄິລິຕ຺ວາ ຐິເຕາ ວິຍ ຉນ຺ທກີເຈາ ຈຣຕິ. ອຫໍ ເສເຍ຺ຍາຕິ ມຎ຺ຎຕີຕິ ອຫເມວ ເສເຍ຺ຍາ ອຸຕ຺ຕເມາຕິ ມຎ຺ຎຕິ.

ອເສເຍ຺ຍາ ເສຍ຺ຍສມານໍ, ພາເລາ ມຎ຺ຎຕິ ອຕ຺ຕານນ຺ຕິ ອຍໍ ອເສເຍ຺ຍາ ຫີເນາ ສມາເນາ ອເຎ຺ຎນ ເສເຍ຺ຍນ ອຸຕ຺ຕເມນ ສມານໍ ສທິສໍ ກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕານໍ ພາເລາ ມຄ຺ຄຸຣຸທ຺ທິ ພາລຄາເຣເນວ ມຎ຺ຎຕີຕິ. ນ ຕໍ ວິຎ຺ຎູ ປສໍສນ຺ຕີຕິ ຕໍ ຕາທິສໍ ພາລໍ ປຄ຺ຄຫິຕທິຏ຺ຐິຕາຍ ປຓ຺ຑິຕາຍ ວຸຍ຺ຫິຕຕ຺ຕໍ ນຍໍ ວິຎ຺ຎູ ປຓ຺ຑິຕາ ນ ປສໍສນ຺ຕິ, ອຎ຺ຎທຕ຺ຖຸ ຄຣຫນ຺ຕ຺ເຍວ.

ເສເຍ຺ຍາຫມສ຺ມີຕິ ເຍາ ປນ ປຸຄ຺ຄເລາ "ເສເຍ຺ຍາຫມສ຺ມີ"ຕິ ວາ ຫີນສທິສມາເນນ "ນາຫໍ ເສເຍ຺ຍາ"ຕິ ວາ ຄຓ຺ຫາປິ ມານໍ ອນເປຍ຺ເຕ຺ວາ ວິຊາສຸ ນເວສຸ ມານເກາຏ຺ຐາເສສຸ ຄຍ຺ຫິປິ ວເສນ ນ ວິຄເມຍ຺ຍຕິ.

ປຎ຺ຎາວນ຺ຕຕ຺ຕິ ອຄ຺ຄຜລປຎ຺ຎາວເສນ ປຎ຺ຎາວນ຺ຕໍ ຐຸຊ຺ຆາທີສຸ ທາທີກາວປ຺ຕຕ຺ຕິຍາ ທາທີ, ອເສກ຺ຂຜລສີເລສຸ ສຸຐ຺ຏຸ ປຕິຏ຺ຐິຕຕ຺ຕາ ສີເລສຸ ສຸສມາຫິຕໍ, ອຣຫຕ຺ຕຜລສມາປຕ຺ຕິສມາປຊ຺ຊເນນ ເຈເຕາສມເຈຕຸຍ຺ຍຕ຺ຕຕ຺ຕິ ທາທີສໍ ສຸຏ຺ຐເສາ ປຫີນມານໍ ລີຫາສເຈ ວິຎ຺ຎູ ຐຸທ຺ຘາເຍາ ປຓ຺ຑິຕາ ປສໍສເຣ ເຈເຕາຕ຺ຕິ ເທາເສມຕ຺ຕີຕິ ອເທ຺ວາ.

ປຸນ ອຎ຺ຎຕຣໍ ຖຸຏ຺ຐໍ ຄິກ຺ຂຸ ທິສ຺ວາ ເທາເຈຊ຺ຊຕາຍ ອາຄືນໍ, ເສາເຈຊ຺ຊຕາຍ ອາກິສໍສຕ຺ຖໍ ປກາເສນ຺ເຕາ "ຍສ຺ສ ສ຺ພຫ຺ມຈາຣີສຸ"ຕິອາທິກາ ເທ຺ເວ ຄາຖາ ອພາສິ. ຕາ ຖຸຕ຺ຕເທ຺ວ ອຸເຈ.

ປຸນ ອຸທ຺ທຕໍ ອຸຕ຺ຕຣ຺ຣໍ ອຸຄໍ ຄິກ຺ຂຸ ທິສ຺ວາ ອຸທ຺ທຕາທີການເຈ ເທາສໍ, ອນຸທ຺ທຕາທີການເຈ ຈ ຄຸຓໍ ທີການເຈເນ຺ຕາ "ອຸທ຺ທເຕາ ຈປເລາ ຄິກ຺ຂູ"ຕິອາທິກາ ເທ຺ເວ ຄາຖາ ອພາສິ. ຕຕ຺ຖ ຄປີຈ ສີຫເຈເມາຕາຕິ ສີຫເຈເມາຕ ປິຫິເຕາ ມກ຺ກເຕາ ວິຍ. ເສາ ອຸທ຺ທຕາທີເທາສສໍຍຸເຕ຺ຕາ ຄິກ຺ຂຸ ເຕນ ປໍສຸກູເລນ ອຣິຍທ຺ທເຊນ ນ ອຸປເສາພຕິ ອຣິຍຄຸຓາຕໍ ອພາເຈເຕາ.

ເຍາ ປນ ອຸປເສາພຕິ, ຕໍ ທເສ຺ສຕຸ "ອນຸທ຺ທເຕາ"ຕິອາທິ ວຸຕ຺ຕໍ;

ອຸເຕຕ ສຄ຺ຄຫຸລີຕິອາທິກາ ປຊ຺ຊ ຄາຖາ ອາຍສ຺ມເຕ຺ຕ ສາຣິປຸຕ຺ຕ ຕຍ຺ຍເຕ຺ຕ ພ຺ຣຫ຺ມກາຍິເກ ເທເວ ທິສ຺ວາ ອາຍສ຺ມເຕາ ຄປ຺ປິຕສ຺ສ ນິຕປິເຕາຄມ຺ຕິຍິຕ຺ຕໍ ຖຸຕ຺ຕາ. ຕຕ຺ຖ ອຸເຕຕິ ເຕນໍ ປຊ຺ຄລຕາຍ ຖຸຕ຺ຕໍ. ສຄ຺ຄຫຸລີຕິ ພຫຸກາເທາ, ຕໍ ປນ ພຫຸກາໍ "ທສເທເວສຫສ຺ສານີ"ຕິ ປຣິຈ຺ເຊ຺ທິຕ຺ວາ ອາຫ. ເທວາຕິ ອຸປປຕ຺ຕິເທວາ. ຕໍ ເຕສໍ ເທວກາໍ ອເຎ຺ຎຫິ ວິເສເສຕ຺ວາ ທເສ຺ສເຕ຺ຕາ "ສເຕ຺ຕ ເຕ ພ຺ຣຫ຺ມກາຍິກາ"ຕິ ອາຫ. ຍສ຺ມາ ເຕ ອຕ຺ຕເນາ ອຸປປຕ຺ຕິທ຺ທິຍາ ມຫຕິຍາ ເທວິທ຺ທິຍາ ສມນ຺ນາຄຕາ ປຣິວາຣສມ຺ປນ຺ນາ ຈ, ຕສ຺ມາ ອາຫ "ອິທ຺ທິມເນ຺ຕາ ຍສສ຺ສິເນາ"ຕິ.

"ເຄາ ນຸ ເສນາປຕິ ເສາເຕາ"ຕິ ປຸຈ຺ຉາຍ ວິສ຺ສຊ຺ຊນເວເສນ "ມຍາ ປວຕ຺ຕິຕໍ ຘມ຺ມຈກ຺ກໍ ອນຸຕ຺ຕຣໍ ສາຣິປຸເຕ຺ຕາ ອນຸວເຕ຺ຕຕີ"ຕິ (ມ. ນິ. ໑.໑໘໘) ວເທເຕ຺ຕນ ສຄວຕາ ອາຍສ຺ມເຕາ ສາຣິປຸຕ຺ຕເຕ຺ເຣສ຺ສ ຘມ຺ມເສນາປຕິການເວາ ອນຸຎ຺ຎາເຕາຕິ ອາຫ – "ຘມ຺ມເສນາປຕິໍ ວີຣໍ ມຫາຌາຍິໍ ສມາຫິຕໍ

សារិបុត្ត”ន្តិ៍ តត្ថ ចិរន្តិ កិលេសយារាឌីតំ តិយ្ចេតេត ចិរិឃចត្តំ យហាចិក្កត្តំ៍ យហាឍសាឃិត្តិ ឌិន្តុចិហារាឌីតំ ខ្លក្លិសកយេតេត យហត្តំ ឍសាឃិ៍ តេតា ៩ច សន្តូសេសា ចិរេក្លបចិដ្ឋិសតចសេត សយាហិតំ៍ តយស្សុត្តាតិ និរសិ អញ្ជូលិ បក្កឃ្យាតយស្សុយាតា តិដ្ឋន្តិ៍

ឃយ៉្បិតិស្សាឃាតិ ឃំ ត្យ រោតា អារយុលំា តិស្សាឃ អារញ្ក ឍសាឃតីតិ តាកិឌាតាយាតិ បុទ្ធុជ្ជតការេចត ព្រាហ្វារេតា ៩ចំ អាហំស្ទ៍

អរេច្ឆរំ ចតាតិ អច្ឆរិឃំ ចតា៍ ញុទ្ធាតត្ថិ ចតុសច្ចញុទ្ធាតំ៍ កម្ពិរោ រោកាចរោ សរោកាតិ បរេយកម្ពិរោ អតិទុទ្ធុសេសា ទុរតុរេឆាលសា បុទ្ធុជ្ជតេតហិ អសាឆារលោ អចិសរេឃា៍ ញ្ញាតាតិ តស្ស កម្ពិរការេច ការលំា ឌរេស្សុតុំ “ឃេ យឃ”ន្តិអាឌិ ទុត្តុំ៍ តត្ថ ចាលេចឌិសយាកតាតិ ឃេ យឃំ ចាលេចឌិឆត្តុក្កហសឌិសា អតិស្មលុយឃិ ចិសឃំ បឌិចិន្តិញុំ សយត្វា អាកតា ខ្លបបរិក្កត្តា តាកិឌាតាយ, កម្ពិរោ ចត ញុទ្ធាតំ ចិសរេឃាតិ អត្ថោ៍ តំ តតា ឌេចការេឃតីតិ តំ តឆាទ្ធបំ សារិបុត្តំ សរេចការស្ស លៅកស្ស ប្មឌតារហំ តេហិ ព្រាហ្វុកាឃិរេកហិ តតា តតា ប្មឌិតំ ឌិទ្ធា អាឃស្វូរេតា យហាកបញ្ញិតស្ស និតំ អរេហាសិ៍ ញ្ញាតេយសំ លៅកសយុតាតំ ព្រាហ្វុតយ្បិ អចិសរេឃា, ឃត្វ សាចកាតំ ចិសរេឃាតិ៍

ឃាចតា ញុទ្ធលេតុយិត្តិ កាឆា ឆេរេត អត្តាតំ អារញ្ក និហតាឌំ តេតត្តេត កានិតា៍ តត្វ ញុទ្ធលេតុយិត្តិ អាលារេតុំ សន្តាឃ ចេតិ៍ ឍបឃិត្វា យហាយុតិត្តិ សយ្ញាសយ្ញឆំ ឍរេបត្វា ៍ ញុទ្ធា ហិ កកចេត្តា ឆុតក្យលោហិបិ សត្តូសេត្តហិ បរេយុក្លិសកតា ៩ច, កោចលំ បត យហាករុណាសេច្ចាឌំតយាតសា សត្តាតំ តាឌិសំ យហត្តំ ខ្លបការំ ញូលៅរេកត្វា កាយត្តសេតាសតចាសាឌិ អត្ថចត្តត្តីតិ តំ តំ ឆុតឆយុចិរេទាឌឹ រេហាតិ៍ ឆុតក្យលោតិ កិលេសាតំ ឆុរេតត ក្យលោត អារញ្ញាកាឌិការេចត អរេបក្លិតក្យលោ៍ ការលេត្វ ចា ៩តំ ក្សយុចឆតំ៍ សឌិសេសា រេយ ត ចិន្តតិ, ក្យរេតា បត ខ្លត្តុរីតិ អឆិប្បារេឃា៍ តតា រេហស ឆេរេា តត្វ អក្កុដ្ឋារេត ឍបិរេតា៍

ត ឌិចរេតិ កាឆាឃ “ឍបឃិត្វា យហាយុតិ”ន្តិ ទុត្តុរេយចត្វំ បិកេដតរំ កេរោតិ, ឌិចរាឌិស្ទ តល្យាឃ អត្យបលេសេបិ ឆុតក្ខចលំ៍ តត្វ ត ឌិចរេ សយ្យេត្តុ តល្យាលេបេតាតិ រេឃាឌតា៍ សឃេតតិ សេតាសេតា៍ រេកាតេយាតិ កកចត្តំ រេការេត្តុត កិរេត្តុតិ៍ អតប្យេយឃ្យោតិ បយាណករកិលេសាកាចរេតា អបរិយាណក្យណតាឃ ច អតប្យេយឃ្យា៍ យុត្យអាលបុប្ឋំ ចិយលំច អញ្ញ្យតាតិ ឃឆា តិយុលំ ចិរឌំ តញ្ញញ្ញាតំ ខ្លឌរេកាត ត លិយ្យតិ, ៩ចំ រេកាតេយា កកចា តល្យាលេបិឌិតា ត លិយ្យតីតិ អត្ថោ៍ តេក្លុយុតិរេត្តា អកិតិក្លុយុតិរេត្តា តេតា ៩ច តិកចាកិតិស្សរេដៅ កចត្តឃរេតា ចិតិស្សរេដៅ ចិសំឃុរេត្តា៍

រេឃសំ សតិបដ្ឋាតកិចាឌីតំ កាចតាបរិបុរិឃា ឃត្វ កត្វចិ អត្យបលិរេត្តា តេក្លុយុតិរេត្តាច អរេហាសិ, រេត អក្កុរេត ឌរេស្សរេត្តា “សតិបដ្ឋាតកិរេចា”តិ ញូសាតកាឆយាហ៍ តត្វ ក្យណរាសិរេតា ខ្លត្តយក្កុតាឃ បញ្ញាឃ អឆិដ្ឋាតកាចរេតា សតិបដ្ឋាតំ កិចា ៩តស្សាតិ សតិបដ្ឋាតកិរេចា, អតចជ្ជឆយុតំ អាឌារេត សទ្ធា ហរេត្វា ៩តស្សាតិ សទ្ធាហរេត្វា៍ ក្យណសរិរស្ស ខ្លត្តយក្កកាចរេតា បញ្ញា និសំ ៩តស្សាតិ បញ្ញានិរេសា៍ យហាសយុភាកយតតាឃ យហាចិសឃតាឃ យហាត្យកាចតាឃ យហាពលតាឃ ច យហត្តំ សត្តូញ្ញុតសច្ចាតំ ពាលំា ៩តស្ស អត្ថីតិ យហាពាលី៍ សឌា សត្តូកាលំ តិត្តុរេតា និតិក្សរេតា ចរតិ៍ “ស្យសយាហិរេតា…រេប… តារេកា”តិ (អ៍ តិ៍ ៩៎៣១) ស្យត្តបឌេទ្ធុត្វ តិឌរេស្សុតត្តុំ៍ ឃំ បរេតត្វ អត្វរេតា អចិកត្តុំ, តំ រេហដ្ឋា ទុត្តុតឃរេយច៍

មហាកស្សបត្ថេរគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ចត្តាលីសនិបាតវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪑᪕᪨ ᨸᨱ᩠ᨱᩣᩈᨶᩥᨸᩣᨲᩮᩣ

᪑᪨ ᨲᩣᩃᨸᩩᨭᨲ᩠ᨳᩮᩁᨣᩣᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨸᨱ᩠ᨱᩣᩈᨶᩥᨸᩣᨲᩮ ᨠᨴᩣ ᨶᩩᩉᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᨲᩣᩃᨸᩩᨭᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᨣᩣᨳᩣ᪨ ᨠᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ? ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩩᩁᩥᨾᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩈᩩ ᨠᨲᩣᨵᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩅᩮ ᩅᩥᩅᨭ᩠ᨭᩪᨸᨶᩥᩔᨿᩴ ᨠᩩᩈᩃᩴ ᩏᨸᨧᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮ ᩁᩣᨩᨣᩉᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᨭᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩩᨲᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᩃᩣᨶᩩᩁᩪᨸᩮᩈᩩ ᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨶᩥᨸ᩠ᨹᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠᩃᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩮ ᨸᩣᨠᨭᩮ ᨶᨭᨣᩣᨾᨱᩥ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᩣ ᨾᩉᨲᩣ ᨶᨭᩅᩥᨽᩅᩮᨶ ᨣᩣᨾᨶᩥᨣᨾᩁᩣᨩᨵᩣᨶᩦᩈᩩ ᩈᨾᨩ᩠ᨩᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᩣᨩᨣᩉᩴ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ, ᨶᨭᩈᨾᨿᩮ ᩈᨾᨩ᩠ᨩᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᩃᨴ᩠ᨵᩈᨾ᩠ᨾᩣᨶᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩮᩣ ᨬᩣᨱᩔ ᨸᩁᩥᨸᩣᨠᩴ ᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ, ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – “ᩈᩩᨲᩴ ᨾᩮᨲᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨠᩣᨶᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᨸᩣᨧᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᨶᨭᩣᨶᩴ ᨽᩣᩈᨾᩣᨶᩣᨶᩴ ‘ᨿᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨶᨭᩮᩣ ᩁᨦ᩠ᨣᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩈᨾᨩ᩠ᨩᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᩃᩥᨠᩮᨶ ᨩᨶᩴ ᩉᩣᩈᩮᨲᩥ ᩁᨾᩮᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨸᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᨸᩉᩣᩈᩣᨶᩴ ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᩈᩉᨻ᩠ᨿᨲᩴ ᩏᨸᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ’ᨲᩥ, ᩍᨵ ᨽᨣᩅᩣ ᨠᩥᨾᩣᩉᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥ “ᨾᩣ ᨾᩴ ᩑᨲᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩅᩣᩁᩴ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩋᩣᩉ – “ᨣᩣᨾᨱᩥ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨠᨲᩥᨿᩣᨸᩥ ᩁᩣᨣᨻᨶ᩠ᨵᨶᨻᨴ᩠ᨵᩣ ᨴᩮᩣᩈᨻᨶ᩠ᨵᨶᨻᨴ᩠ᨵᩣ ᨾᩮᩣᩉᨻᨶ᩠ᨵᨶᨻᨴ᩠ᨵᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣᨸᩥ ᩁᨩᨶᩦᨿᩮ ᨴᩮᩣᩈᨶᩦᨿᩮ ᨾᩮᩣᩉᨶᩦᨿᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩏᨸᩈᩴᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨾᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨸᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᩏᨸᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᨸᨶᩔ ᩑᩅᩴᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ ‘ᨿᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨶᨭᩮᩣ ᩁᨦ᩠ᨣᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩈᨾᨩ᩠ᨩᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᩃᩥᨠᩮᨶ ᨩᨶᩴ ᩉᩣᩈᩮᨲᩥ ᩁᨾᩮᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨸᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᨸᩉᩣᩈᩣᨶᩴ ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᩈᩉᨻ᩠ᨿᨲᩴ ᩏᨸᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ’”ᨲᩥ ᩈᩣᩔ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ᪨ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩔ ᨧ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨣᨲᩦᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩣ ᨣᨲᩥ ᨸᩣᨭᩥᨠᨦ᩠ᨡᩣ, ᨶᩥᩁᨿᩔ ᩅᩣ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨿᩮᩣᨶᩥᨿᩣ ᩅᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᩃᨸᩩᨭᩮᩣ ᨣᩣᨾᨱᩥ ᨸᩁᩮᩣᨴᩥ᪨ ᨶᨶᩩ ᨣᩣᨾᨱᩥ ᨸᩁᩮᩅ ᨾᨿᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᨾᩣ ᨾᩴ ᩑᨲᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩦ”ᨲᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪔᪨᪓᪕᪔)? “ᨶᩣᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩑᨲᩴ ᩁᩮᩣᨴᩣᨾᩥ, ᨿᩴ ᨾᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᨶᨭᩣᨶᩴ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨸᩁᩣᨿᩴ ᩑᩅᨾᩣᩉᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨸᩥ ᨧᩣᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨠᩮᩉᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᨸᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩉᩥ ᨶᨭᩮᩉᩥ ᩅᨬ᩠ᨧᩥᨲᩮᩣ “ᨶᨭᩮᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᩔ ᩉᩣᩈᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨣᨲᩥᩴ ᩏᨸᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᩃᨴ᩠ᨵᩈᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩪᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᩮᩣ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨿ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᨧᩥᩁᩔᩮᩅ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ, ᩋᨵᩥᨣᨲᩣᩁᩉᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨿᩮᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᨶ ᩒᩅᨴᩥ, ᨲᩴ ᩋᨶᩮᨠᨵᩣ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ –

᪑᪐᪙᪑᪨

“ᨠᨴᩣ ᨶᩩᩉᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᨠᨶ᩠ᨴᩁᩣᩈᩩ, ᩑᨠᩣᨠᩥᨿᩮᩣ ᩋᨴ᩠ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ ᩅᩥᩉᩔᩴ;

ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᨲᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨽᩅᩴ ᩅᩥᨸᩔᩴ, ᨲᩴ ᨾᩮ ᩍᨴᩴ ᨲᩴ ᨶᩩ ᨠᨴᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨

᪑᪐᪙᪒᪨

“ກທາ ນຸຫໍ ຠິນ຺ນປຕນ຺ຘໂຣ ມຸນີ, ກາສາວວຕ຺ໂຖ ອມໂມ ນິຣາສໂຍ;

ຣາຄຎ຺ຈ ໂທສຎ຺ຈ ຕເຖວ ໂມຫໍ, ຫນ຺ຕ຺ວາ ສຸຂີ ປວນຄໂຕ ວິຫສ຺ສໍ.

໑໐໙໓.

“ກທາ ອນິຈ຺ຈໍ ວຘໂຣຄນີຬໍ, ກາຍໍ ອິມໍ ມຈ຺ຈຸຊຣາຍຸປທ຺ທຸຕໍ;

ວິປສ຺ສມາໂນ ວີຕຠໂຍ ວິຫສ຺ສໍ, ເອໂກ ວເນ ຕໍ ນຸ ກທາ ຠວິສ຺ສຕີ.

໑໐໙໔.

“ກທາ ນຸຫໍ ຠຍຊນນິໍ ທຸຂາວຫໍ, ຕຓ຺ຫາລຕໍ ພຫຸວິຘານຸວຕ຺ຕນິໍ;

ປຎ຺ຎາມຍໍ ຕິຂິຓມສິໍ ຄເຫຕ຺ວາ, ເຉຕ຺ວາ ວເສ ຕມ຺ປິ ກທາ ຠວິສ຺ສຕີ.

໑໐໙໕.

“ກທາ ນຸ ປຎ຺ຎາມຍມຸຄ຺ຄເຕຊໍ, ສຕ຺ຖໍ ອິສີນໍ ສຫສາທິຍິຕ຺ວາ;

ມາຣໍ ສເສນໍ ສຫສາ ຠຎ຺ຊິສ຺ສໍ, ສີຫາສເນ ຕໍ ນຸ ກທາ ຠວິສ຺ສຕີ.

໑໐໙໖.

“ກທາ ນຸຫໍ ສຠ຺ຠິ ສມາຄເມສຸ, ທິຏ຺ໂຐ ຠເວ ຘມ຺ມຄຣູຫິ ຕາທິຠິ;

ຍາຖາວທສ຺ສີຫິ ຊິຕິນ຺ທ຺ຣິເຍຫິ, ປຘານິໂຍ ຕໍ ນຸ ກທາ ຠວິສ຺ສຕີ.

᪑᪑᪐᪐᪨

“ᨠᨴᩣ ᨶᩩ ᨾᩴ ᨲᨶ᩠ᨴᩥ ᨡᩩᨴᩣ ᨸᩥᨸᩤᩈᩣ, ᩅᩣᨲᩣᨲᨸᩤ ᨠᩦᨭᩈᩁᩦᩈᨸᩤ ᩅᩣ;

ᨶ ᨻᩣᨵᨿᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᨲᩴ ᨣᩥᩁᩥᨻ᩠ᨻᨩᩮ, ᩋᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᨲᩴ ᨶᩩ ᨠᨴᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨

᪑᪑᪐᪑᪨

“ᨠᨴᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨿᩴ ᩅᩥᨴᩥᨲᩴ ᨾᩉᩮᩈᩥᨶᩣ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᩈᩩᨴᩩᨴ᩠ᨴᩈᩣᨶᩥ;

ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨲᩥᨾᩣ ᩋᨣᨧ᩠ᨨᩴ, ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨲᩴ ᨲᩴ ᨶᩩ ᨠᨴᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨

᪑᪑᪐᪒᪨

“ᨠᨴᩣ ᨶᩩ ᩁᩪᨸᩮ ᩋᨾᩥᨲᩮ ᨧ ᩈᨴ᩠ᨴᩮ, ᨣᨶ᩠ᨵᩮ ᩁᩈᩮ ᨹᩩᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮ ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ;

ᩋᩣᨴᩥᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣᩉᩴ ᩈᨾᨳᩮᩉᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨴᨧ᩠ᨨᩴ ᨲᨴᩥᨴᩴ ᨠᨴᩣ ᨾᩮ᪨

᪑᪑᪐᪓᪨

“ᨠᨴᩣ ᨶᩩᩉᩴ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨧᨶᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᨲᩮᩣ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨾᨶᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩔᩴ;

ᩋᨳᩮᩣ ᨸᩈᨲ᩠ᨳᩮᩣᨸᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩔᩴ ᨲᨴᩥᨴᩴ ᨠᨴᩣ ᨾᩮ᪨

᪑᪑᪐᪔᪨

“ᨠᨴᩣ ᨶᩩ ᨠᨭ᩠ᨮᩮ ᨧ ᨲᩥᨱᩮ ᩃᨲᩣ ᨧ, ᨡᨶ᩠ᨵᩮ ᩍᨾᩮᩉᩴ ᩋᨾᩥᨲᩮ ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ;

ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨶᩮᩅ ᨧ ᨻᩣᩉᩥᩁᩣᨶᩥ ᨧ, ᩈᨾᩴ ᨲᩩᩃᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨲᨴᩥᨴᩴ ᨠᨴᩣ ᨾᩮ᪨

១១០៥.

“កទា នុ មំ បាវុសកាលមេឃោ, នវេន តោយេន សចីវរំ វនេ;

ឥសិប្បយាតម្ហិ បថេ វជន្តំ, ឱវស្សតេ តំ នុ កទា ភវិស្សតិ.

១១០៦.

“កទា មយូរស្ស សិខណ្ឌិនោ វនេ, ទិជស្ស សុត្វា គិរិគព្ភរេ រុតំ;

បច្ចុដ្ឋហិត្វា អមតស្ស បត្តិយា, សំចិន្តយេ តំ នុ កទា ភវិស្សតិ.

១១០៧.

“កទា នុ គង្គំ យមុនំ សរស្សតិំ, បាតាលខិត្តំ វឡវាមុខញ្ច;

អសជ្ជមានោ បតរេយ្យមិទ្ធិយា, វិភិំសនំ តំ នុ កទា ភវិស្សតិ.

១១០៨.

“កទា នុ នាគោវ អសង្គចារី, បទាលយេ កាមគុណេសុ ឆន្ទំ;

និព្ពជ្ជយំ សព្ពសុភំ និមិត្តំ, ឈានេ យុតោ តំ នុ កទា ភវិស្សតិ.

១១០៩.

“កទា ឥណដ្ដោវ ទលិទ្ទកោ និធិំ, អារាធយិត្វា ធនិកេហិ បីឡិតោ;

ញុដ្ឋោ កចិស្សំ អនិកប្ព សាសតំ, យទេហសិទោ តំ ត្វ ពកា កចិស្សតិ។

១១១០។

“ឆាហ្វតិ ចស្សាតិ តឃាបិព្រឃាចិទោ, អកាវចាទេសត អលំ ត្វ ទោ ក្លុជំ;

តំ ជាតិ យំ បន្តុខិតំ សយាតំ, កិកាវហា ចិត្ត តុចំ ត យុញ្ញាសិ។

១១១១។

“តត្វ អហំ ចិត្ត តឃាបិព្រឃាចិទោ, កិរិន្តុខេ ចិព្រហជា ចិហក្ខយា;

យហិត្ថុឈោរសព្ទតិតាកិកឌ្ឌិទោ, ទោ តំ វទេយស្សត្តិ ចតបិព្រសាឃិតំ។

១១១២។

“ក្យលបិព្រសិតេ្ត ច បិយេ ច ញាតកេ, ខិឌ្ឌារតិំ កាមគុណញ្ច លោកេ;

សព្វំ បហាយ ឥមមជ្ឈុបាគតោ, អថោបិ ត្វំ ចិត្ត ន មយ្ហ តុស្សសិ។

១១១៣។

“មមេវ ឯតំ ន ហិ ត្វំ បរេសំ, សន្នាហកាលេ បរិទេវិតេន កិំ;

សព្វំ ឥទំ ចលមិតិ បេក្ខមានោ, អភិនិក្ខមិំ អមតបទំ ជិគីសំ។

១១១៤។

“សុយុត្តវាទី ទ្វិបទានមុត្តមោ, មហាភិសក្កោ នរទម្មសារថិ;

ចិត្តំ ចលំ មក្កដសន្និភំ ឥតិ, អវីតរាគេន សុទុន្និវារយំ។

១១១៣។

“កាមា ហិ ចិត្រា មធុរា មនោរមា, អវិទ្ទសូ យត្ថ សិតា បុថុជ្ជនា;

តេ ទុក្ខមិច្ឆន្តិ បុនព្ភវេសិនោ, ចិត្តេន នីតា និរយេ និរាកតា។

១១១៤។

“មយូរកោញ្ចាភិរុទម្ហិ កាននេ, ទីបីហិ ព្យគ្ឃេហិ បុរក្ខតោ វសំ;

កាយេ អបេក្ខំ ជហ មា វិរាធយ, ឥតិស្សុ មំ ចិត្ត បុរេ និយុញ្ជសិ។

១១១៥។

“ភាវេហិ ឈានានិ ច ឥន្ទ្រិយានិ ច, ពលានិ ពោជ្ឈង្គសមាធិភាវនា;

តិស្សោ ច វិជ្ជា ផុស ពុទ្ធសាសនេ, ឥតិស្សុ មំ ចិត្ត បុរេ និយុញ្ជសិ។

១១១៦។

“ភាវេហិ មគ្គំ អមតស្ស បត្តិយា, និយ្យានិកំ សព្វទុក្ខក្ខយោគធំ;

អដ្ឋង្គិកំ សព្វកិលេសសោធនំ, ឥតិស្សុ មំ ចិត្ត បុរេ និយុញ្ជសិ។

១១១៧។

“ទុក្ខន្តិ ខន្ធេ បដិបស្ស យោនិសោ, យតោ ច ទុក្ខំ សមុទេតិ តំ ជហ;

ឥធេវ ទុក្ខស្ស ករោហិ អន្តំ, ឥតិស្សុ មំ ចិត្ត បុរេ និយុញ្ជសិ។

១១១០។

“អនិច្ចំ ទុក្ខន្តិ វិបស្ស យោនិសោ, សុញ្ញំ អនត្តាតិ អឃំ វធន្តិ ច;

មនោវិចារេ ឧបរុន្ធ ចេតសោ, ឥតិស្សុ មំ ចិត្ត បុរេ និយុញ្ជសិ។

១១១១។

“មុណ្ឌោ វិរូបោ អភិសាបមាគតោ, កបាលហត្ថោវ កុលេសុ ភិក្ខសុ;

យុញ្ជស្សុ សត្ថុវចនេ មហេសិនោ, ឥតិស្សុ មំ ចិត្ត បុរេ និយុញ្ជសិ។

១១១២។

“សុសំវុតត្តោ វិសិខន្តរេ ចរំ, កុលេសុ កាមេសុ អសង្គមានសោ;

ចន្ទោ យថា ទោសិនបុណ្ណមាសិយា, ឥតិស្សុ មំ ចិត្ត បុរេ និយុញ្ជសិ។

១១១៣។

“អារញ្ញិកោ ហោហិ ច បិណ្ឌបាតិកោ, សោសានិកោ ហោហិ ច បំសុកូលិកោ;

នេសជ្ជិកោ ហោហិ សទា ធុតេ រតោ, ឥតិស្សុ មំ ចិត្ត បុរេ និយុញ្ជសិ។

១១១៤។

“រោបេត្វ រុក្ខានិ យថា ផលេសី, មូលេ តរុំ ឆេត្តុ តមេវ ឥច្ឆសិ;

តថូបមំ ចិត្តមិទំ ករោសិ, យំ មំ អនិច្ចម្ហិចលេ និយុញ្ជសិ។

១១២៣។

“អរូប ទូរង្គម ឯកចារិ, ន តេ ករិស្សំ វចនំ ឥទានិហំ;

ទុក្ខា ហិ កាមា កដុកា មហព្ភយា, និព្ពានមេវាភិមនោ ចរិស្សំ។

១១២៤។

“នាហំ អលក្ខ្យា អហិរិក្កតាយ វា,

ន ចិត្តហេតូ ន ច ទូរកន្តនា;

អាជីវហេតូ ច អហំ ន និក្ខមឹ,

កតោ ច តេ ចិត្ត បដិស្សវោ មយា។

១១២៥។

“អប្បិច្ឆតា សប្បុរិសេហិ វណ្ណិតា, មក្ខប្បហានំ វូបសមោ ទុខស្ស;

ឥតិស្សុ មំ ចិត្ត តទា និយុញ្ជសិ, ឥទានិ ត្វំ គច្ឆសិ បុព្ពចិណ្ណំ។

១១២៦។

“តណ្ហា អវិជ្ជា ច បិយាបិយញ្ច, សុភានិ រូបានិ សុខា ច វេទនា;

មនាបិយា កាមគុណា ច វន្តា, វន្តេ អហំ អាវមិតុំ ន ឧស្សហេ។

១១២៩។

“សព្ពត្ថ តេ ចិត្ត វចោ កតំ មយា, ពហូសុ ជាតីសុ ន មេសិ កោបិតោ;

អជ្ឈត្តសម្ភវោ កតញ្ញុតាយ តេ, ទុក្ខេ ចិរំ សំសរិតំ តយា កតេ។

១១២០។

“ត្វញ្ញេវ នោ ចិត្ត ករោសិ ព្រាហ្មណោ, ត្វំ ខត្តិយោ រាជទសី ករោសិ;

វេស្សា ច សុទ្ទា ច ភវាម ឯកទា, ទេវត្តនំ វាបិ តវេវ វាហសា។

១១២១។

“តវេវ ហេតុ អសុរា ភវាមសេ, ត្វំមូលកំ នេរយិកា ភវាមសេ;

អថោ តិរច្ឆានគតាបិ ឯកទា, បេតត្តនំ វាបិ តវេវ វាហសា។

១១២២។

“ននុ ទុព្ភិស្សសិ មំ បុនប្បុនំ, មុហុំ មុហុំ ចារណិកំវ ទស្សយំ;

ឧម្មត្តកេនេវ មយា បលោភសិ, កិញ្ចាបិ តេ ចិត្ត វិរាធិតំ មយា។

១១២៣។

“ឥទំ បុរេ ចិត្តមចារិ ចារិកំ, យេនិច្ឆកំ យត្ថកាមំ យថាសុខំ;

តទជ្ជហំ និគ្គហេស្សាមិ យោនិសោ, ហត្ថិប្បភិន្នំ វិយ អង្កុសគ្គហោ។

១១៣០។

“សត្ថា ច មេ លោកមិមំ អធិដ្ឋហិ, អនិច្ចតោ អទ្ធុវតោ អសារតោ;

បក្ខន្ទ មំ ចិត្ត ជិនស្ស សាសនេ, តារេហិ ឱឃា មហតា សុទុត្តរា។

១១៣១។

“ន តេ ឥទំ ចិត្ត យថា បុរាណកំ, នាលំ អហំ តុយ្ហ វសេ និវត្តិតុំ;

មហេសិនោ បព្ពជិតោម្ហិ សាសនេ, ន មាទិសា ហោន្តិ វិនាសធារិនោ។

១១៣២។

“នគា សមុទ្ទា សរិតា វសុន្ធរា, ទិសា ចតស្សោ វិទិសា អធោ ទិវា;

សព្ពេ អនិច្ចា តិភវា ឧបទ្ទុតា, កុហិំ គតោ ចិត្ត សុខំ រមិស្សសិ។

១១៣៣។

“ធិតិប្បរេ កិំ មម ចិត្ត កាហិសិ, ន តេ អលំ ចិត្ត វសានុវត្តកោ;

ន ជាតុ ភស្តំ ឧភតោមុខំ ឆុបេ, ធិរត្ថុ បូរំ នវសោតសន្ទនិំ។

១១២៨។

“វរាហឯណេយ្យវិគាឡ្ហសេវិតេ, បព្ភារកូដេ បកតេវ សុន្ទរេ;

នវម្ពុនា បាវុសសិត្តកាននេ, តហិំ គុហាគេហគតោ រមិស្សសិ។

១១២៩។

“សុនីលគីវា សុសិខា សុបេខុណា, សុចិត្តបត្តច្ឆទនា វិហង្គមា;

សុមញ្ជុឃោសត្ថនិតាភិគជ្ជិនោ, តេ តំ រមិស្សន្តិ វនម្ហិ ឈាយិនំ។

១១៣០។

“វុដ្ឋម្ហិ ទេវេ ចតុរង្គុលេ តិណេ, សម្បុប្ផិតេ មេឃនិភម្ហិ កាននេ;

នគន្តរេ វិដបិសមោ សយិស្សំ, តំ មេ មុទូ ហេហិតិ តូលសន្និភំ។

១១៣១។

“តថា តុ កស្សាមិ យថាបិ ឥស្សរោ, យំ លព្ភតិ តេនបិ ហោតុ មេ អលំ;

ន តាហំ កស្សាមិ យថា អតន្ទិតោ, ពិឡារភស្តំវ យថា សុមទ្ទិតំ។

១១៣២។

“តថា តុ កស្សាមិ យថាបិ ឥស្សរោ, យំ លព្ភតិ តេនបិ ហោតុ មេ អលំ;

វីរិយេន តំ មយ្ហ វសានយិស្សំ, គជំវ មត្តំ កុសលង្កុសគ្គហោ។

១១៣២។

“តយា ស្ងុតេត្តត អចដ្ឋិតេតត ហិ, ហតេយត តេយាក្កាចទិតេយាច ក្ខុតា;

បតេហាយិ យក្កុំ បដិបន្ទ្ធិត្យំ និចំ, ចិត្តាត្យុរក្លិហិ នគា តិតេនចិតំ។

១១៣៣។

“អារម្ភលោ តំ ពលសា តិពត្ថិនំ, តាក៌ច ចយ្ហយិក្រព្យហាយ រន្ទុយា;

តំ តេយ ស្យុក្ខុត្ត នតិយា ស្យុកាចិតំ, អតិស្ស្យិតំ នត្ថាកតេចស្យុ តេហហិសិ។

១១៣៤។

“បញ្ញាយ លេត្វា ចិបចាត្យុសាទិតំ, តេយាតេកត តិក្កុឃ្យាបតេឆ តិតេចសិយ;

ជិស្វា នយុភយំ ចិកចត្បា នយ្ហចំ, គាឃាគតេកា តេហហិសិ អក្កុចាជិតេតា។

១១៣៥។

“ចត្យុត្ថិបល្លាសចសំ អឆិដ្ឋិតំ, កាយណ្ឌលំច បរិតេតសិ ចិត្ត យំ;

តត្យុ សំតេយាឌតពត្ថតឆ្ជិជំ, សំតេនចតេន កាត្យុលិកំ យហាយ្យុតិ។

១១៣៦។

“យិតេកា ឃឆា តេនទិ ស្យុចិត្តកាតតេត, រយ្ហំ កិទិ បរិច្យុសអត្ហុយាលិតិ;

អតាក្យេល តត្ថ តកេ ទេយិយ្យំ, អង៌ឍំ ចិត្ត បទា កចិយ្យសិ៍

១១៦បំ

“ខេម ព្យាឃាលេន្ត្ត ចរេមត ចត្តិតេា,

តទា ច តាទី ច អត្យេកាត្តិ ឍំ ឃ្យឍំ;

អចិន្ត្តុស្ម ឃាទេចយាត្យចត្តិតេា,

កចាកិតន្តិ៍ ពច ចិត្ត យាចកា”តិ៍

តត្ថ ពកា ត្យហត្តិ ពកា ត្យ អឃំ៍ បន្តាតពន្ត្តទាម្ហតិ បន្តាពេតស្យ ច ពន្តេទស្យ ច, បន្តាតយ្យ ចា ពន្តទាស្យ៍ ឲពាកិតេឃាតិ ឲពតេកា៍ អត្តតិតេឃាតិ តិត្តលេញ្យា៍ តញ្យា ហិ ប្យទិយយ្យ ត្យតិឃា តាយ៍ ចិហយ្យត្តិ ចិហទិយ្យាយិ៍ អតិច្ចតេចា យន្តាកចំ ចិបយ្យត្តិ ពាយកចាឌិតេកង៌ យន្តាយ្យិ កចំ “ហ្យត្វា អកាចង្គេត អតិច្ច”ត្តិ ចិបយ្យតេត្តា ពកា ត្យ ចិហទិយ្យត្តិ តេឃាឌតា៍ តិតស្សតយត្តតេច្ចាឍំ, “ឃតតិច្ចំ ឍំ ត្យក្លិ, ឍំ ត្យក្លិ ពតតត្តា”តិ ចចតេចា (រេ៍ តិ៍ ៦៍៨ឞ) ឌ្ពាតទេយ្យិ លក្លហេន្ត្តឍំ ច្យត្តយេចាតិ ត្តឌ្ឍា៍ ឍំ ខេយ ឌ្ពង៌ ឍំ ត្យ ពកា កចិយ្យតឹតិ ឍំ ឌ្ពង៌ ខេយ បទិចិតក្កិឍំ ពកា ត្យ កចិយ្យតិ, ពកា ត្យ ខេឃា យត្តក៌ ឋិប្យហិយ្យតឹតិ អតេត្តា៍ ឍំ ត្យតិ ខេចត្ត តត្តិ តិឋិតយត្តំ៍ អឃខេញ្យត្ត យខេន្លបខេត្ត – ពកា ត្យ ខេឃា អឃំ យហាកខេឌា ចិឃ យន្តលិកពត្តត់, កិហិពត្តត់ ល៌ត្តិត្វា បន្តាឌិត្វា ពាឃចិខេចក៌ បទិទ្វាហឃតេត្តា ឲពាកឹ បន្តាតពន្ត្តទាស្យ អត្យតិតេឃា យន្តាត្ត តិទេបតេក្លា យន្តាយន្តាទកាឍំ អតិច្ចាឌិតេចា ចិបយ្យតេត្តា ចិហទិយ្យាយិតិ៍

កិត្តុបងត្តទេទាតិ កិត្តុចត្តឆទេទា, កាឆាយ្យលត្តំ តកាទាកយំ ពត្វា ច្យត្តា៍ យត្តពន្តិតអក្លផយ្យចណ្ហកិត្តំ បងឹចទំ ឆាទេទត្តាតិ អតេត្តា៍ យ្យតឹតិ បន្តាឌិតេចា៍ អយេឃាតិ ក្យេល ចា កេហ ចា យយត្តាកាចេត អយេឃា៍ ពត្តចិបិ អាទេយ្យុហ អាឃឹយតាឃ អកាចេត តិទាខេយា៍ ហត្វា ឃ្យឍឹ បចតកេចា ចិហយ្យត្តិ ទាកាឌិតេព កិលេខេយ អទិឃយតេក្កត យយ្យ្ឆិត្តិត្វា យក្កឃ្យខេលត ផលឃ្យខេលត ឃ្យឍឹ យហាចតកេចា ពកា ត្យ ខេឃា អឃំ ចិហទិយ្យាយិ៍

ចឆេទាកតឹត្យអត្តិ យទេហយ្យ ច ទេទាកយ្យ ច ក្យលិចពក្ខតំ៍ ពាឃំ ឌ្ពយត្តិ ឌ្ពយំ លត្តបច្ចាពយន្លាឍំ ពាឃំ៍ លត្តបច្ចាតេពាបិ ហិ “អចិខ្ទាកតយ្យ, កិក្លេច, ប្យទិយប្យក្កលយ្យ តញ្យាត្យកតយ្យ អឃខេយច ពាខេឃា ពាហិត្តា តាយទ្វប”ត្តិអាឌឹស្យ ពាខេឃា ច្យច្ចតិ៍ យច្ចឌទាឃ្យបត្តតត្តិ យទេហេត ខេចច ឌទាឃ ច បឹត្យឌ្ពឍំ, ចិបយ្យយាខេត អឃំ កឃខេហត្យបហាខេតត ចឹតកខេឃា, ឍំ ត្យ ពកា កចិយ្យតឹតិ អតេត្តា៍

កយដតតិន្តិ បញ្ចឹសតិយា យថាកយាតំ ឧប្បាទកាការលក្ខណំ កាយិកស្ស ច ចេតសិកស្ស ច សកលស្សបិ ចក្ខុស្ស អាចយតោ ទុលាចយំ តណ្ហាលតំ ពាហុចិឆាតុចត្តតិន្តិ ពាហុចិឆញ្ចា អាទយុលំ កចយេច ចា អតុចត្តតិ សត្តតោតីតិ ពាហុចិឆាតុចត្តតិ, តណ្ហាសព្ចាតលតំ បញ្ញាយយន្តិ យក្កបញ្ញាយយំ ស្ុតិសិតំ អសិលក្កំ ចិទិយបក្កហិតេន សង្គហេត្វេន កហេត្វា សយុទ្ធិតិត្វា “កោកា តុហំ ចរេយ”តិ យំ បរិចិតក្កិតំ, តយ្យិ កោកា កចិស្សតីតិ ឃោដតា

ឧក្កតេដន្តិ សយឆចិបស្សតាចយេន តិសិតតាយ តិក្ខតេដំ សត្តំ ព្លាសីតន្តិ ញាណ្ឌបច្ចេកញាណ្ឌអរិយសាចទ្រាសិតំ សត្ត្វក្ខំ យាទំ សេយតំ សហសា កញ្ចាស្សន្តិ កិលេសសេយតាយ សេយតំ អកិសព្ចារាគិយាទំ សហសា សីឈយេច កញ្ចាស្សាយិ សីហាសេតតិ ឆិរាសេត, អបរាឌិតបល្លង្កេតិ អត្ថោ

សង្កិ សយាកយេសុ ជិនេដ្ឋា កចេចតិ ឆយុការចយុត្តតាយ ឆយុកទ្ធិ តាឌិលក្ខណប្បត្តិយា តាឌីហិ អចិបទីតឆស្សិតាយ យាធាចឆស្សីហិ អរិយមក្កេតេច បិបឌិតិត្ថិយតាយ ឌិតិត្ថិយេហិ ញាណ្ឌាឌីហិ សាធ្វហិ សយាកយេសុ “កោកា តុ អហំ បឆាតិយោតិ ជិនេដ្ឋា កចេចយ្យ”ន្តិ យំ យេ បរិចិតក្កិតំ, តំ តុ កោកា កចិស្សតីតិ ឃោដតា ឮយិតា តយេត សត្ថត្វ បឆឃោដតា ចេជិតត្ថា, បឆត្វយត្តយេច ចណ្ណយិស្សាយ

តត្ថិតិ អាលសិយំ លុកាតិ ឌិឈច្ឆា កឹដសទីសបិតិ កឹដេព្វាច សទីសបិ ច ត ពាសឆយិស្សត្តីតិ យំ ត ញ្ញាឆយិស្សត្តិ ស្ុលទុក្ខសោយតស្សទោយតស្សាត់ ឈសាតេហិ បជិពាហិតត្តាតិ អធិប្បាយោ កិទិត្ថាឌេតិ បត្ថាតកត្ថរាយ អត្ថត្ថិយត្តិ សឆត្វសព្ចាតេត អត្វេត អត្ថិកំ

យំ ចិជិតំ យតេហសិតាតិ យំ ចតុសច្ចំ យតេហសិតា សយ្យាសម្ពុទ្ធេន សយម្ភុញាណេន ញាតំ បជិចិទ្ធំ, តាតិ ចត្តារិ សច្ចាតិ អតុបចិតក្ុសលសម្ភារេហិ ស្ុដ្ឋ ទុទ្ធសាតិ យក្កសយាឆិតា សយាហិតេត្វា, សម្មាសតិយា សតិយា, អរិយមក្កបញ្ញាយ អហំ អកច្ឆំ បជិចិទ្ធិស្សំ អធិកមិស្សន្តិ អត្ថោ

ទូបេតិ ចក្ខុចិញ្ញេយ្យទូបំ អយិតេតិ ញាណេន អយិតេ, អបរិច្ឆិន្នេ អបរិញ្ញាតេតិ អត្ថោ ឲុសិតេន្តីតិ, ចោដេន្តា ឆយុតិ យតោចិញ្ញេយ្យឆម្មំ អយិតេតិ ចា អបរិយាយេណ តិលិឌិចយេន អនេកកេកកិន្នេ ទូបេ កេទិសព្ពាឌិចយេន, ឲ្វលរសាឌិចយេន, កក្ខឡអយុទុតាឌិចយេន, ស្ុលទុក្ខាឌិចយេន ច, អនេកកេកសង្គាឌិកេ ចាតិ អត្ថោ អាឌិត្តតោតិ ទុកាឆសហិ អក្កិហិ អាឌិត្តកាចតោ សយតេហិ ឃុតេត្វាតិ ឈសាតចិបស្សតាយក្កសយាឆីហិ សយត្តាកតោ បញ្ញាយ ឆច្ឆន្តិ ចិបស្សតាបញ្ញាសហិតាយ យក្កបញ្ញាយ ឆក្ខិស្សំ

ទុក្ខាចតេត ចុតេត្វាតិ ទុក្ខចចតេត ឈង្គិតោ តតោ តិយិត្តន្តិ ចតុសចាចារេហតុ ចិយតោ ត ហេស្សន្តិ ចោយតស្សិតោ ត កចេចយ្យំ អតេធាតិ អធំ បសេត្វាតិ កោតចិ បសំសិតោ

ពេដ្ឋតិ ឥារុក្ខេន្ធំ តិណេតិ តិណាតំ លេន្ធំ ឋ្កេយតិ ឋ្កេយ យយ សត្តិបរិយាបន្នេ បញ្ចា លេន្ធ៍ អយិទេត ច ឆេឡ្ហតិ តេតា អញ្ញោត ឋ្ក្រៃឃក្ខេន្ធត អយិទេត ទ្វបឆេឡ្ហំ ទេតភាហ – "អជ្ឈត្តិកាទេភច ច ពាហិរានិ ចា"តិ៍ សយំ ត្យេលឃ្យត្តិ អតិច្ចានិចទេសត ទេចច អសារានិរូបយាចទេសត ច សត្ថា សយទេយច កត្វា តឹទេរឃ្យំ៍

ឋ្កសិប្បយាតយិត្វេឆ ចជត្តត្តិ ត្យុន្ធានីហិ យទេហឹហិ សយុទេឆច បឃាទេត សយឆចិបឃ្យុតាយទេក្ក ចជត្តំ បដិបជ្ជត្តំ៍ បរិច្ចុសយទេយ ពាលទេយឈោ តទេចត ទេតាទេឃត ចទេស្សាឆទេពត សចឹចទ៌ បចទេត ពកា ត្វ ឡ្កចស្សតិ, ទេតទេយតឹតិ អត្តទេភា អត្កទាពាសិពកាចបរិចិតក្កិតំ ឆទេស្សតិ៍

យឃ្វទេស្ស សិលល្លិទេភា ចទេត ជិឌស្សាតិ យាត្យុក្ខិទេតា អល្វពោសទេតា ចាតិ ខ្ចិក្ខត្យំ ខាឃតចទេសត ជិឌស្ស, សិលាសម្កុទេចត សិលល្លិទេភា ច យឃ្វទេស្ស ចទេត ពកា បត កិរិកក្កទេទ ទ្វតំ ពេកាទេចំ ស្វត្វា ទេចលំ សល្លក្ខិត្វា សឃតទេតា ច្វដ្ឋហិត្វា អយតស្ស បត្តិឃា តិន្តាតាឆិកយាឃ៍ សំចិត្តទេយតិ ច្វច្ចុយាទេត កទេច អតិច្ចានិទេតា យតសិ ពទេរឃ្យំ ចិបទេស្សឃ្យត្តិ អទេត្វា៍

ពក្កំ ឃយុត្តំ សទេស្សតិត្តិ ឲតា យហាតជិទេឃា អសជ្ជយាទេភា កាចតាយឃាឃ ឋ្កន្ធិឃា ពកា ត្វ បតទេរឃ្យត្តិ ទេឃាឌភា៍ បិតាលលិត្តំ ពាញអចាយុលញ្ចាតិ បិតាឃ អលំ បរិឃត្តត្តិ បិតាលំ, តទេឆច លិត្តំ, បឆចិឃា សណ្ហហតពាទេល តឆា ជិតត្តិ បិតាលលិត្តំ៍ ទេឃាឌតសតិពាជិទេកកាតិ សយុទ្ធស្ស អទេត្តាបឆចិឃា តឹទដ្ឋាតាតិ, ទេឃស្វ ពាតិចិ តាពានិតំ ចសតដ្ឋាតាតិ ទេហាត្តិ, ពាតិចិ ស្វញ្ញាតិទេយច ហ្វត្វា តិដ្ឋត្តិ៍ ពាញអចាយុលត្តិ យហាសយុទ្ធ យហត្តំ អាចដ្ឋយុលំ៍ យហាតិទេយច្ចាទេស្ស ហិ ចិចដពាទេល យហាអក្កិក្ខេន្ធា តទេតា តិក្ខេត្តា តឆកិយុលំ អទេតពទេឃាឌតសតាឃាយចិត្វាទ៌ ទេហដ្ឋា សយុទ្ធបទេឆសំ ឆហតិ, តស្មិំ ឆទេន្ធ្វបរិ ទ្វកលំ អាចដ្ឋាពាទេទត បរិក្កយត្តំ យហតា សទេដ្ឋត ទេហដ្ឋា តិបតតិ៍ តត្ថ ពាញអចាយុលសយញ្ញា, ឋ្កតិ តញ្ចា បិតាលលិត្តំ ពាញអចាយុលញ្ចា ចិកិសតំ កឃាតលំ អសជ្ជយាទេភា ឋ្កន្ធិឃា ពកា ត្វ បតទេរឃ្យត្តិ ឃំ បរិចិតក្កិតំ, តំ ពកា ត្វ កថិស្សតិ, កាចតាយឃំ ឋ្កន្ធិ តិន្តាទេត្តត្វា ពកា ត្វ ឲចំ ឋ្កន្ធិ ចញអជ្ឈិស្សាយឹតិ អទេត្វា៍

តាពោច អសក្កចាទឹ បកាលទេឃតិ ឃឆា យត្តចាទេណា ឆញហឆយុំ កិត្តិត្វា អឃសប្តលិកំ ចិន្តិទេសត្វា អសក្កចាទឹ ចតំ បចិសិត្វា ឲពោ អគ្ទិទេឃា ហ្វត្វា អត្តទេភា ទ្វចិចទេសត ចទតិ, ឲចយហំ ពកា ត្វ សត្ថាស្វកំ តិយិត្តំ តិន្តាជ្ជឃំ តិទចទេសសទេតា ចជ្ជឃទេត្តា ពាយច្ចត្តចទេសា អហ្វត្វា ឥសាទេត ឃ្វទេតា បឃ្វទេត្តា ពាយក្យុទេណាស្វ ឈត្តំ សយុទេឆច បកាទេលឃ្យំ លិទេត្តឃ្យំ បដទេហឃ្យត្តិ ឃំ បរិចិតក្កិតំ, តំ ត្វ ពកា កថិស្សតិ៍

ឋ្កហទេដ្ឋាចឆលិទ្ធពោ តិឆិ អាទាឆឃិត្វាតិ ឃឆា ពោចិ ឆលិទ្ធា ឌីចិពបពទេតា ឋ្កហំ ពទេហត្វា តំ ទេសាទេឆត្វំ អសទេក្កាទេត្តា ឋ្កហទេដ្ឋា ឋ្កទេហាត អដ្ឋិទេតា ឆតិពោហិ បឹញឋ្កទេតា តិឆិ អាទាឆឃិត្វា អឆិពាត្តា ឋ្កហញ្ចា ទេសាទេឆត្វា ស្វទេលត ច ឌីចទេត្តា ត្យុដ្ឋា កទេចឃ្យ, ឲចំ អហយិ ពកា ត្វ ឋ្កហសជិសំ ពាយច្ចត្តំ បហាឃ យទេហសិទេភា អរិយឆតសប្បុញ្ញតាឃ យលិពតពាជិទតសប្បុញ្ញតិឆិសជិសំ ត្យុទ្ធស្ស សាសតំ អឆិពាត្វា ត្យុដ្ឋា កទេចឃ្យត្តិ ឃំ បរិចិតក្កិតំ, តំ ពកា ត្វ កថិស្សតឹតិ៍

ឲចំ បត្តជ្ជទេតា ប្វទេត្តា ទេតក្ខយ្វចិតក្កចទេសត បចត្តំ អត្តទេភា ចិតក្កបចត្តិ ឆទេស្សត្វា ឋ្កកាតិ បត្តជិត្វា ទេឃហាពាទេទហិ អត្តាតំ ឡ្កចជិត្វា

អដិកច្ចិ, ទេព ឌទេយ្យន្តោ “ពាហុតិ ចឃ្យាតិ”ពិអាឌិកា កាធា អភាសិ៍ ពត្ថ ពាហុតិ ចឃ្យាតិ ពឃាយិព្រយាចិទោតា, អការចាទេបត អលំ ត្យ ទេព ព្ពាឌត្តិ អទេតកាសំចច្ឆរាតិ ចិចិឌក្លាត្យពាទេក្ខត អការបេឌ្ឍចាទេបត អលំ បរិឃត្តបេច ទេតតិ, អឃ្គរា ចិត្ត, ព្ពាឌំ ពឃា អទេតកាតិ សំចច្ឆរាតិ អឋំ អបិព្រត្យ ឃាចិទោតា៍ ឋំ ឌាតិ ឋំ បព្ពាឌិឋំ សយាតត្តិ ឋំ ឋំ ពឃា ពឆា ក្សេញ្ញាហទេតត បព្ពាឌិឋំ សយាតំ ទេកត កាទេលាត ចិត្ត ព្យចំ ត ឃ្យញ្ញូសិ, សបេធចិបឃ្យតំ ឈទេច្ឆត្វា តិហឹទេត អាលសិទេឃ តិទេឃាទេឌឝឹតិ អទេត្វា៍

តត្យ អឋំ, ចិត្ត, ពឃាយិព្រយាចិទោតាតិ, អឃ្គរា ចិត្ត, អឋំ ពឃា តត្យ ឃាចិទោតា អបិព្រអាឃាចិទោតា បេឌ្ឍា៍ ឃឌិ ឃាចិទោតា, កឃ្យា ព្ពាឌាតិ ពឌត្វិបំ ត បឌិបត្តិឝឹតិ អធិប្បាទេឃា៍ “កិវិញ្ញទេឌ”ពិអាឌិតា ឃាចិតាកាវំ ឌទេឃ្យតិ៍ ចិព្រឈោ ចិហក្ខយា ចិចិព្រទេបព្យលាបក្លិទេតា, បេឃ្យទាតិ អទេត្វា៍ បេហិត្វាឈាបេត្តតិតាកិកព្វិទេតាតិ ឌលទេឈាបេត្តតិទោត ទេហព្យតា ឃ្យូ កព្វឹតឝឹលំ៍ ទេព ឋំ ទរបេឃ្យត្តិ ចតបិព្រសាឃិតត្តិ ទេព បេឃ្យរា ឋំ ចទេត ឈាតបព្យឋំ ទរបេឃ្យត្តិតិ តត្យ ពឃា ឃាចិទោតាតិ ឌទេឃ្យតិ៍

ព្យលយិព្វិ ព្យលបរិចទេ្ធ៍ ព្ពាយបេឌ្ឍិកទោតាតិ ព្ពាយំ អទេព្វាឌាតំ បព្ពាឌ្ឌិ ចា អឌ្ឍិកទោតា៍ អទេធាបិ ព្វំ, ចិត្ត, ត បេឃ្យាព្យឃ្យឝឹតិ ព្វំ អត្យចព្វិត្វា ឌិពបិព្វិ ឋំ តារាទេឌឃ្យឝឹតិ អទេត្វា៍

បេទេបច ឲព្ធំ ត ហិ ព្វំ បទេរសត្តិ ឲព្ធំ, ចិត្ត, បេទេបច ពឃ្យា ព្វំ បទេរសំ ត ទេហាសិ៍ ព្វំ បត អទេព្វាសំ ចិឃ កព្វា សត្តាហកាទេល កិទេលសយាទេរ ឃ្យព្វិព្យំ កាចតាសត្តាហកាទេល តតិ ចព្វា បរិទេឌចិទោត កិ បទេឃាឌតំ, ព្ពាឌាតិ ឋំ អព្វាធា ចព្វិព្យំ ត ឌឃ្យាឃឹតិ អធិប្បាទេឃា៍ សព្វិ ព្ពាឌំ ចលយិតិ ទេបក្លយាតោតិ ឃឃ្យា “ព្ពាឌំ ចិត្ត អព្វាត្វា សព្វិ ទោតក្យយកសព្វាវំ ចលំ អតចព្វិត”ត្តិ បព្វាចក្លតា ព្វទេលាទេកន្តោ ទេកហទោតា កាទេយហិ ច អកិតិក្លយិ អយពបឌំ តិព្វាតំ ឌិកិសំ បរិទេឃបទេន្តោ, ពឃ្យា, ចិត្ត, អតត្យចព្វទេន្តោ តិព្វាតំ បរិទេឃបតបេច កទេរាឃឹតិ អធិប្បាទេឃា៍

អចិតទាទេកត ឃ្យត្តិចាទេឃំ ចិត្ត ចលំ បេក្លឌសត្តិកំ ចតបេក្លឌសឌិសំ ព្ពាតិ ឃ្យឃ្យត្តចាឌឹ ឃ្យកាសិពចាឌឹ ក្ខិបឌាតបេត្តទេយា បេហាកិសទេព្វា តទេឌឃ្យសាទេឌឹតិ ទេឃាឌតា៍

អចិក្ខឃ្យ ឃព្វ សិតា បុត្យឌ្ឌតាតិ ឃព្វ ទេឃឃ្យ ចព្វកាទេយឃ្យ កិទេលសកាទេយឃ្យ ច សិតា បឌិពាន្ធ ទេព អត្ថបុត្យឌ្ឌតា ទេតត កាយទាទេកត បុតត្យទេចសិទោ ឲកាទេត្តទេត ឌក្លយិច្ឆត្តិ៍ ព្ពាច្ឆត្វា ច ចិទេព្វត ឝឹតា តិទេឃ តិរាកតាតិ ចិត្តចសិកា តិទេឃសំចត្តតិកំ កប្ញំ កទេរាត្តា ហិតឃ្យលទោតា តិរាកតា ហុព្វា អព្វទេតា ចិទេព្វទេតច តិទេឃ ឝឹតា ត អព្វាធាតិ ចិត្តឃ្យច តិក្ខទេហតព្វាឋំ ឌទេឃ្យតិ៍

បុតបិ ចិត្តំទេឃច តិក្ខទេហព្យំ បេទេន្តាទេន្តោ “បេឃ្យទេកាឌ្ឍាកិវុតយិ”ព្វិអាឌិយាហ៍ ពព្វ បេឃ្យទេកាឌ្ឍាកិវុតយិព្វិ សិតិហិ សារទេសហិ ច អកិព្យឌិទោតា៍ ឌិឃិហិ ព្យព្វេយិហិ បុរក្លិទោតា ចបត្តិ ទេបព្វាចិហាទិតាឃ ឲចឝ្យបេហិ ពិទេឆ្វាតកាទេពហិ បុរក្លិទោតា បរិចាទិទោតា ហុព្វា ចទេត ចបទេន្តោ, ឲទេតត ឃ្យព្វាកាចបរិព្វ្រាហតយាហ៍ កាទេឃ អបេក្លិ ឌហាតិ សព្វាទេយា កាទេឃ តិទេរបេក្លា ឌហ, ឲទេតត បហិតព្វឋំ ចឌតិ៍ យា ចិរាឌឃាតិ ព្ពាយំ ឃ្យឌ្ឍលក្ខិ តចបំ ពលំ យា ចិរាទេឌហិ៍ ព្ពាតិឃ្យ បំ, ចិត្ត, បុទេរ តិឃ្យញ្ញូឝឹតិ ឲចព្វិព្យំ, ចិត្ត, ឋំ បព្ពាឌ្ឌទោតា បុទេព្វ សឃ្ញបឌិបព្វិឃំ

ដឃ្យោដេសឹតិ អត្ថោ៍

ការចេហឹតិ ក្ខប្បាធេហិ ចដ្ឋេហិ ច៍ ឍសាតាតឹតិ បឍយាឌឹតិ ចត្តារិ ឍសាតាតិ៍ ព្ពក្រ្តិយាតឹតិ សដ្ឋាឌឹតិ បញ្ចិក្រ្តិយាតិ៍ ពាលិតឹតិ តាតិឃច

បញ្ច ពាលិតិ៍ ទៅឡ្ហុ្ឫសយាឌិកាចតាតិ សត្ត ទៅឡ្ហុក្ក ចតស្សោ សយាឌិកាចតា ច៍ ហិស្សោ ច ចិន្នោតិ បុទ្ធតិចាសទោាឈាឌិកា ហិស្សោ

ចិន្នោ ច៍ ចុស បិបុឈាហិ ព្យុដ្ឋសាសតេ សខ្ញាសព្ទុ្ឍ្ឋចាធេ ជិតោ៍

តិឃ្យាតិកត្តិ ចដ្ឋក្យុត្តតោ តិឃ្យាតចហ៍ សន្តាក្យុត្តុយោកឆត្តិ អយតោកឆំ តិន្តាតបតិជ្ជិ តិន្តាតាយ្ខុហ៍ សន្តាកិលេសសោឆតត្តិ

អតចសេសកិលេសយលចិសោឆតំ៍

លដ្ឋេតិ ក្ខបិធាតក្លដ្ឋេ៍ បដិបស្ស យោតិសោតិ ទោកតោ កណ្ឌតោ សល្លតោ អឈតោ អាឌាឝតោតិ ៦ចយាឌឹហិ ចិចិធេហិ បការហិ

ចិបស្សតាធាោលត សខ្ញា ក្ខបិយេត តយេត បស្ស៍ ត់ ដហាតិ ត់ ក្យុត្តុស្ស សយុកយំ តល័្យបដហ, សយុន្និគ្គ៍ ព្ពធេចាតិ ព្ពយស្ហិឃេច

អត្តការចេ៍

អតិច្ចត្តិអាជិ អត្ថចត្ថតោ អតិច្ចត្តិកតោ តាចកាលិកតោ តិច្ចបដិក្ខេបតោ ច អតិច្ចត្តិ ចា បស្ស៍ ក្យុឍត្តិ តេ ក្ខកយន្តាយបដិបឹឡអតតោ

សប្បដិកយតោ ក្យុត្តយតោ សុលបដិក្ខេបតោ ក្យុឍត្តិ ចា បស្ស៍ សុញ្ញាត្តិ អចសចត្តតតោ អសាមិកតោ អសារតោ អត្តបដិក្ខេបតោ ច

សុញ្ញាំ, តតោ ៦ច អតត្តាតិ៍ ចិករហិតន្តតោ អចដ្ឋិអាឌាឝតតោ ច អឈត្តិ ច ចឆត្តិ ច ចិបស្ស យោតិសោតិ យោដតា៍

យតាចិធារក្ខបរុដ្ឋ ចតសោតិ យតាចិធារសញ្ញាតា កហសិតសោយតស្សុបចិធារាឌិក អដ្ឋារស ចតសោ ក្ខបរុដ្ឋ ចារហិ

តិរោធហិ៍

យុណ្ឌាតិ យុណ្ឌកាចំ ក្ខបកតោ, ឌ្ឋហារិតកសយស្សុកា៍ ចិន្មបិតិ តេត យុណ្ឌការចេត បន្មឡហលិយតាឃ លិត្តកិត្តកាសាឃ ចត្ថតាឃ

ចិន្មបិ ចចណ្ហិឃំ ក្ខបកតោ៍ អភិសាបយាកតោតិ “បិណ្ឌារលិ ចិចរតិ បត្តបាណិ”តិ អរិយហិ កាតន្តិ អភិសាបំ ក្ខបកតោ៍ ក្យុត្តញ្ញោតិ

– “អភិសារបិឃំ, ភិក្ខច, លោកស្មិំ បិណ្ឌារលិ ចិចរសិ បត្តបាណិ”តិ (សំ៍ តិ៍ ៦៉ប័០)៍ តេតាហ “កបិលហត្ថោច ក្យុលេស្ម ភិក្ខស្ម”តិ៍

ឃ្យុន្នាស្ស សត្តុចចតេតិ សខ្ញាសព្ទុ្ឍស្ស ឌ្ឋចាធេ យោកំ កររាហិ អត្យុឃ្យុន្នាស្ស៍

សុសំច្យុតត្ថាតិ សុដ្ឋ កាឃចាចាចិត្តហិ សខ្ញុធច សំច្យុតោ៍ ចិសិលត្តរេ ចរត្តិ ភិក្ខាចរិយាឃ ព្ពន្ធាចិសេសេស្យុ ចរត្ថា៍ ចរត្តា ឃឆា

ធោសិតបុណ្ណយាសិឃាតិ ចិកតធោសាឃ បុណ្ណយាឃ ក្យុលេស្ម តិច្ចតចសាឃ បិសាឌិកតាឃ ចត្តិយា ចិឃ ចរាតិ យោដតា៍

សឆា ស្យុត រតោតិ សន្តាកាលច្ចា ស្យុតក្យុណ អភិរតោ៍ តណ្ឌបយំ ចិត្តយិជំ កររាឃឹតិ ឃឆា កោចិ បុរិសោ ឋលិតិ ព្ពន្ធត្តា ឋលស្យុក្ខ

ទោរបត្វា តតោ អលដ្ឋឋលិច តេ ម្យុលតោ លិត្តិត្យំ ព្ពន្ធតិ, ចិត្ត, ត្វំ តណ្ឌបយំ តប្បដិកាកំ ព្ពជំ កររាសិ៍ ឃំ យំ អតិច្ចយិប្បចល តិឃ្យុន្នាឃឹតិ

ឃំ យំ បញ្ញាញាយ និរោធេត្វា បញ្ញាខិត្វា អដ្ឋាកតំ បញ្ញាផលំ អតិច្ចម្បិ ខេលេ ឯវរាបុវេ និយុញ្ជសិ និរោធេតចេវេត បចេត្តូសិ។

រូបិកាចេតា អរូបិ។ ចិត្តស្ស ហិ តាឌិសំ សណ្ឋាតំ តឹលិឌិចណ្ហកេឌោ ចា តត្ថិ, តស្មា ចុត្តំ អរូបិតិ។ ក្ខុរដ្ឋាតប្បចត្តិយា ក្ខុរក្កូយ។ ឃឌិបិ ចិត្តស្ស យក្កដ ស្វត្តយត្តប្បិ បុរត្ថិយាឌិឌិសាការេកេត កយតំ តាយ តត្ថិ, ក្ខុរេ សត្តំ បត អារយុលំ សយ្យឌិដ្ឋីតិ ក្ខុរក្កូយ។ ខុកោរេយច ហុត្វា ចរលចសេត បចត្តតេតា ខុកចាទិ, អត្តយសោ ឆេ្វ តឹលិបិ ចិត្តាតិ ខុកេតា ដ្ឋប្បឌ្ជិតុំ សយត្វាតិ តាយ តត្ថិ, ខុករេយច បត ចិត្តំ ខុកស្មិំ សត្តាសេត ដ្ឋប្បជ្ជតិ។ តស្មិំ តិរុឆ្ឋ អបរប្បិ ខុករេយច ដ្ឋប្បជ្ជតិ, តស្មា ខុកចាទិ។ ត តេ កទិស្សំ ចចតំ ព្ពគាតិហត្តិ ឃឌិបិ បុរេ្តា តច ចសេ អត្យចត្តិ, ព្ពគាតិ បត សត្វ ឌ្ជចាឌំ លដ្ឋកាលតេតា បដ្ឋាយ ចិត្តចសិកោ ត កចិស្សាមិ។ កស្មាតិ ចេ? ក្យុល្លា ហិ កាយា កក្យកា យហក្កុយា កាយា តារេយតេ អតឹតេបិ ក្យុល្លា, អាឃតិប្បិ កក្យកចលិ, អត្តាត្យចាគាឌិតេឌេត យហតា កសេឃត អត្យចាត្តត្ថា យហក្កុយា។ តិត្ថាតរេយចាកិយេតា ចទិស្សំ តស្មា តិត្ថាតរេយច ដ្ឋទិស្ស អកិយុលចិតេត្វា ចិហទិស្សំ។

តរេយច តិត្ថាតាកិយុលកាចំ ឌេស្សេត្វា “តាហំ អលក្ខ្យំ”តិអាឌិយាហ។ តត្ថ តាហំ អលក្ខ្យំតិ អលក្កិកតាឃ តិស្សិទឹកតាឃ តាហំ រេកហតេតា តិក្កូយិត្តិ រឃោឌតា។

អហិទិក្កូតាឃាតិ ឃឆាចឆ្ជិ កេឆ្យត្ថំ កេសោរេត្វា ចិឃ តិល្លជ្ជតាឃ។ ចិត្តរេហត្យតិ ខុកគា តិកេណ្ឋា, ខុកគា បរិត្ថាឌកាឌិកោ រេហារេត្វា អតចដ្ឋិ តចិតេត្វា បុរិសោ ចិឃ ចិត្តចសិកោ ហុត្វា។ ក្ខុរកត្តតាតិ រាឌាឌឹហិ រេយត្តំ កត្វា តេស្យ ក្យុក្កិត្វា ក្យុក្កិការេចត។ អាឌឹចរេហត្យតិ អាឌឹចការលា ឌឹចិកាបកេតា ហុត្វា អាឌឹចិកាករេឃត អហំ ត តិក្កូយិ ត បញ្ញាឌិ។ កេតា ច តេ, ចិត្ត, បដិស្សេចា យឃាតិ, “បញ្ញាឌិតកាលតេតា បដ្ឋាយ ត តច ចសេ ចត្តាយិ, យរេយច បត ចសេ ចត្តាយឹ”តិ, ចិត្ត, យឃា តត្យ បដិញ្ញា កតាតិ ឌេស្សតិ។

អប្បិដ្ឋតា សប្យុទិសេហិ ចណ្ហិតាតិ “បច្ចរេឃស្យ សត្ថាសោ អប្បិដ្ឋា តាយ សាក្ខុ”តិ ឭាដ្ឋាឌឹហិ បសដ្ឋា, តឆា យក្កប្បហាតំ បសេរសំ ក្យុលោ យក្កតស្ស បហាតំ ក្ខុបសយោ សត្ថាស្ស ក្យុល្លស្ស ក្ខុបសយោ តិត្ថាបតំ សប្យុទិសេហិ ចណ្ហិតំ។ ព្ពតិស្សុ យំ, ចិត្ត, តគា តិយុញ្ជសិ, “សយ្យ, តឃា តេស្យ ក្យុលោស្យ បតិដ្ឋាតត្ថា”ត្តិ, ចិត្ត, ត្វំ ខុចំ តគា តិយុញ្ជសិ។ ព្ពគាតិ ត្វំ កដ្ឋសិ បុត្ថាចិណ្ហិ ព្ពគាតិ យំ ត្វំ បហាឃ អត្តតោ បុរិយាចិណ្ហិ យហិដ្ឋតាឌិ បឌិបជ្ជសិ, កិំ តារេយតត្តិ អឌិប្បារេឃា។

ឃយត្វំ សត្ថាឃ “កដ្ឋសិ បុត្ថាចិណ្ហិ”ត្តិ ចុត្តំ។ តំ ឌេស្សេតុំ “តល្យា អចិជ្ជា ចា”តិអាឌិ ចុត្តំ។ តត្វ តល្យាតិ បច្ចរេឃស្យ តល្យា, អចិជ្ជាតិ តរេត្វច អាឌឹតចបដិដ្ឋាឌិកា អចិជ្ជា។ បិឃាបិឃត្តិ បុត្តគារាឌឹស្យ រេបយសក្ខុរេតា បិឃការេចា ខេច បត្តសេតាសេតស្យ អឌិក្យសលឆេយ្យស្យ អតកិរតិសក្ខុរេតា អប្បិឃការេចា ច ដ្ឋកឃត្វ អត្យរោឆបដិចិរោឆា។ ស្យកាតិ រូបិតឹតិ អដ្ឋត្តំ ពហិដ្ឋា ច ស្យករូបិតិ។ ស្យលា ចេឌតាតិ ព្ពដ្ឋារយុលោ បដិច្ច ដ្ឋប្បជ្ជតស្យលចេឌតា។ យតាបិឃា កាយក្យលាតិ ចុត្តាចសេសា យតោរយា កាយកោដ្ឋាសា។ ចត្តាតិ តិរូបតេតា តំតិស្សិតស្ស លក្ខរាកស្ស ចិក្កូយក្កបហារេតត លឆ្ឋិតតាឃ បរិច្ចត្តតាឃ ច ចត្តា។ ចត្តេ អហំ អាចមិតុំ ត ដ្ឋស្សេហតិ ខុចំ តេ លឆ្ឋិតេ បុត បច្ចាចមិតុំ អហំ ត សក្កោមិ, បរិច្ចត្វា ខុច រេហាត្តិតិ ចឌតិ។

សន្ធត្វាតិ សន្ធេសុ ភវេសុ សន្ធាសុ យោនីសុ សន្ធាសុ គតីសុ វិញ្ញាណដ្ឋិតីសុ ច។ ចេវា កតំ ហោតិ, អម្ភោ ចិត្ត, តវ វត្តំ ហោតិ កតំ។ ករោន្តោ ច ពហូសុ ជាតីសុ ន មេសិ កោបិតោតិ អនេកាសុ ជាតីសុ បន មយា ន កោបិតោ អសិ។ មយា តេន បរិវត្តិតោ។ តថាបិ អជ្ឈត្តសម្ភវោ អត្តនិ សម្ភវោ ហុត្វាបិ តវ អកតញ្ញុតាយ ទុក្ខេ ចិរំ សំសរិតំ តយា កតេតិ តយា និព្ពត្តិតេ អនាទិមតិ សំសារទុក្ខេ សុចិរកាលំ មយា សំសរិតំ បរិព្ភមិតំ។

ត្វមាតិ "ទុក្ខេ ចិរំ សំសរិតំ តយា កតេ"តិ សង្ខេបតោ វុត្តមត្ថំ ឧប្បត្តិភេទេន គតិភេទេន ច វិត្ថារតោ ទស្សេន្តោ "ត្វញ្ញេវ"តិអាទិមាហ។ តត្ថ រាជទសីតិ រាជា អសិ, ឥសយោ បព្ពជិតកា, វេស្សា ច សុទ្ទា ច ភវាម ឯកទា តវេវ វាហសាតិ វាហសាតិ ការណាភាវេន។ ទេវត្តនំ វាបីតិ ទេវត្តំ វាបិ ត្វំ ហេតុ គតា អម្ហាកំ, ចិត្ត, ការណាតិ វាហសាតិ ការណភាវេន។

តវេវ ហេតូតិ តវេវ ហេតុការណា។ ត្វំមូលកន្តិ ត្វំនិមិត្តំ។

ននុ ទុព្ភិស្សសិ មំ បុនប្បុនន្តិ បុនប្បុនំ ទុព្ភិស្សសិ ននុ, យថា បុព្វេ ត្វំ អនន្តាសុ ជាតីសុ, ចិត្ត, មិត្តបតិរូបកោ សបត្តោ ហុត្វា មំ បុនប្បុនំ ទុព្ភិ, ឥទានិ តថា ទុព្ភិស្សសិ មញ្ញេ, បុព្វេ វិយ ឥទានិ ន ទស្សាមីតិ អធិប្បាយោ។ មុហុំ មុហុំ ចារណិកំវ ទស្សយន្តិ អភិណ្ហតោ ចារណិកំ វិយ មមេវ ទស្សេន្តោ ចារណិកំ បុរិសំ នច្ចាបេត្វា នរកោបកំ តិរច្ឆានេន្តោ វិយ បុនប្បុនំ តំ តំ ភវំ ទស្សេន្តោ។ ឧម្មត្តកេនេវ មយា បលោភសីតិ ឧម្មត្តកបុរិសេន វិយ មយា សទ្ធិំ កីឡន្តោ តំ តំ បលោភនីយំ ទស្សេត្វា បលោភសិ។ កិញ្ចាបិ តេ, ចិត្ត, វិរាធិតំ មយាតិ, អម្ភោ ចិត្ត, កិំ នាម តេ មយា វិរទ្ធំ, តំ កថេហីតិ អធិប្បាយោ។

ឥទំ បុរេ ចិត្តន្តិ ឥទំ ចិត្តំ នាម ឥតោ បុព្វេ រូបាទីសុ អារម្មណេសុ រជនីយាទិកា, យេន កាមេន ឥច្ឆតិ, យត្ថ ចស្ស កាមោ ឧប្បជ្ជតិ, តស្ស វសេន យត្ថកាមំ យថា ចិត្តស្ស សុខំ ហោតិ, តថេវ ច ចរន្តោ យថាសុខំ ទីឃរត្តំ ចារិកំ អចរិ។ អជ្ជាហំ បភិន្នមទំ មត្តហត្ថិំ ហត្ថាចរិយសង្ខាតោ ឆេកោ អង្កុសគ្គហោ អង្កុសេន វិយ យោនិសោមនសិការេន តំ និគ្គហេស្សាមិ, នាស្ស វីតិក្កមិតុំ ទស្សាមីតិ។

សត្ថា ច មេ លោកមិមំ អធិដ្ឋហីតិ មម សត្ថា សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឥមំ អត្តភាវសង្ខាតំ លោកំ ញាណេន អធិដ្ឋហិ។ កិន្តិ? ហុត្វា អភាវដ្ឋេន អនិច្ចតោ, កស្សចិបិ ធុវស្ស ថាវរស្ស អភាវតោ អទ្ធុវតោ, សុខសារាទិកំ អភាវតោ អសារតោ។ បក្ខន្ទ មំ, ចិត្ត, ជិនស្ស សាសនេតិ តស្មា យថាវតោ បដិបជ្ជិតុំ, ចិត្ត, មំ ជិនស្ស ភគវតោ សាសនេ បក្ខន្ទេហិ អនុប្បវេសេហិ។ "បក្ខន្ទិយ"ន្តិបិ បាឡិ, ជិនស្ស សាសនេ មំ លោកំ ញាណេន បក្ខន្ទ, យថាវតោ តារេហិ, បក្ខន្ទន្តោ ច វិបស្សនាញាណយុគ្គេន មារបន្តា សុទុត្តរតោ មហន្តតោ សំសារមហោឃតោ មំ តារេហិ។

ន តេ ឥទំ, ចិត្ត, យថា បុរាណកន្តិ, អម្ភោ ចិត្ត, ឥទំ អត្តភាវគេហំ បោរាណកំ វិយ តវ ន ហោតីតិ អត្ថោ។ កស្មា? នាហំ អលំ តុយ្ហ

ᩅᩈᩮ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩣᨶᩣᩉᩴ ᨲᩅ ᩅᩈᩮ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩉᩮᩈᩥᨶᩮᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣᨿᩥᩔᩣᩈᨶᩮ᪨ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨧ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᨾᨱᩣ ᨶᩣᨾ ᨾᩣᨴᩥᩈᩣᩅ ᨶ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨶᩣᩈᨠᩣᩁᩥᨶᩮᩣ, ᩏᨠ᩠ᨠᩴᩈᨲᩮᩣ ᩈᨾᨱᩣᨿᩮᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨶᨣᩣᨲᩥ ᩈᩥᨶᩮᩁᩩᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩣᨴᨿᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩣ᪨ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩣᨲᩥ ᨸᩩᩁᨲ᩠ᨳᩥᨾᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩣᨴᨿᩮᩣ ᩈᩦᨲᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩣᨴᨿᩮᩣ, ᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩣ᪨ ᩈᩁᩥᨲᩣᨲᩥ ᨣᨦ᩠ᨣᩣᨴᨿᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᨶᨴᩥᨿᩮᩣ ᨧ᪨ ᩅᩈᩩᨶ᩠ᨵᩁᩣᨲᩥ ᨸᨳᩅᩦ᪨ ᨴᩥᩈᩣ ᨧᨲᩔᩮᩣᨲᩥ ᨸᩩᩁᨲ᩠ᨳᩥᨾᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩣ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨴᩥᩈᩣ᪨ ᩅᩥᨴᩥᩈᩣᨲᩥ ᨸᩩᩁᨲ᩠ᨳᩥᨾᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩣᨴᨿᩮᩣ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᩋᨶᩩᨴᩥᩈᩣ᪨ ᩋᨵᩮᩣᨲᩥ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨿᩣᩅ ᩏᨴᨠᩈᨶ᩠ᨵᩣᩁᨠᩅᩣᨿᩩᨡᨶ᩠ᨵᩣ᪨ ᨴᩥᩅᩣᨲᩥ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩣ᪨ ᨴᩥᩅᩣᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣ ᨲᩥᨽᩅᩣ ᩏᨸᨴ᩠ᨴᩩᨲᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨠᩣᨾᨽᩅᩣᨴᨿᩮᩣ ᨲᨿᩮᩣ ᨽᩅᩣ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣ ᨧᩮᩅ ᨩᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᩁᩣᨣᩣᨴᩦᩉᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩉᩥ ᩏᨸᨴ᩠ᨴᩩᨲᩣ ᨸᩦᩊᩥᨲᩣ ᨧ, ᨶ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨡᩮᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᨴᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨣᨲᩮᩣ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲ, ᩈᩩᨡᩴ ᩁᨾᩥᩔᩈᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨶᩥᩔᩁᨱᩮᩣᨸᩣᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩣᩉᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨

ᨵᩥᨲᩥᨸ᩠ᨸᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨵᩥᨲᩥᨸᩁᩣᨿᨱᩴ ᨸᩁᩴ ᨳᩥᩁᨠᩣᩁᩮᩅ ᨮᩥᨲᩴ ᨾᨾᩴ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲ, ᨠᩥᩴ ᨠᩣᩉᩥᩈᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᨻ᩠ᨿᩈᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᩴ ᨧᩣᩃᩮᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᩈᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨶ ᨲᩮ ᩋᩃᩴ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲ, ᩅᩈᩣᨶᩩᩅᨲ᩠ᨲᨠᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᨾᩮᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩣᨠᨭᨲᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨶ ᨩᩣᨲᩩ ᨽᩈ᩠ᨲᩴ ᩏᨽᨲᩮᩣᨾᩩᨡᩴ ᨨᩩᨸᩮ , ᨵᩥᩁᨲ᩠ᨳᩩ ᨸᩪᩁᩴ ᨶᩅᩈᩮᩣᨲᩈᨶ᩠ᨴᨶᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩈ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ᪨ ᩏᨽᨲᩮᩣᨾᩩᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨲᩮᩣᩊᩥᨿᩣ ᩏᨽᨲᩮᩣᨾᩩᨡᩴ᪨ ᨶ ᨩᩣᨲᩩ ᨨᩩᨸᩮᨲᩥ ᩏᨠ᩠ᨠᩴᩈᨲᩮᩣᩅ ᨸᩣᨴᩮᨶᩣᨸᩥ ᨶ ᨨᩩᨸᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᨲᨳᩣ ᨵᩥᩁᨲ᩠ᨳᩩ ᨸᩪᩁᩴ ᨶᩅᩈᩮᩣᨲᩈᨶ᩠ᨴᨶᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩔ ᩋᩈᩩᨧᩥᨶᩮᩣ ᨸᩪᩁᩴ ᨶᩅᩉᩥ ᩈᩮᩣᨲᩮᩉᩥ ᩅᨱᨾᩩᨡᩮᩉᩥ ᩋᩈᩩᨧᩥᩈᨶ᩠ᨴᨶᩥᩴ ᩈᩅᨲᩥ᪨ ᨲᩣᨿ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩩᨭᩥᨿᩣ ᨵᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩩ, ᨲᩔᩣ ᨣᩁᩉᩣ ᩉᩮᩣᨲᩩ᪨

ᩑᩅᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩅᩦᩈᨲᩥᨿᩣ ᨣᩣᨳᩣᩉᩥ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩉᩅᩈᩮᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩒᩅᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩅᩥᩅᩮᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨽᩥᨠᨦ᩠ᨡᩣᨴᩥᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᩉᩴᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩅᩁᩣᩉᩑᨱᩮᨿ᩠ᨿᩅᩥᨣᩣᩊ᩠ᩉᩈᩮᩅᩥᨲᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩁᩣᩉᩑᨱᩮᨿ᩠ᨿᩅᩥᨣᩣᩊ᩠ᩉᩈᩮᩅᩥᨲᩮᨲᩥ ᩅᩁᩣᩉᩮᩉᩥ ᨧᩮᩅ ᩑᨱᩮᨿ᩠ᨿᩮᩉᩥ ᨧ ᩅᩥᨣᩣᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩅᩥᨲᩮ᪨ ᨸᨻ᩠ᨽᩣᩁᨠᩪᨭᩮᨲᩥ ᨸᨻ᩠ᨽᩣᩁᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨧᩮᩅ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩈᩥᨡᩁᩮ ᨧ᪨ ᨸᨠᨲᩮᩅ ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩮᨲᩥ ᨸᨠᨲᩥᨿᩣ ᩑᩅ ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩮ ᩋᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨾᨾᨶᩮᩣᩉᩁᩮ᪨ “ᨸᨠᨲᩥᩅᩈᩩᨶ᩠ᨵᩁᩮ”ᨲᩥ ᩅᩣ ᨸᩣᨮᩮᩣ, ᨸᩣᨠᨲᩥᨠᩮ ᨽᩪᨾᩥᨸ᩠ᨸᨴᩮᩈᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨶᩅᨾ᩠ᨻᩩᨶᩣ ᨸᩣᩅᩩᩈᩈᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᨶᨶᩮᨲᩥ ᨸᩣᩅᩩᩈᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨾᩮᨥᩮᩣᨴᨠᩮᨶ ᩈᩥᨲ᩠ᨲᩅᨶᩔ ᨾᩩᨴᩮᩅ ᩅᨶᩮ᪨ ᨲᩉᩥᩴ ᨣᩩᩉᩣᨣᩮᩉᨣᨲᩮᩣ ᩁᨾᩥᩔᩈᩦᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᨠᩣᨶᨶᩮ ᨣᩩᩉᩣᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨣᩮᩉᩴ ᩏᨸᨣᨲᩮᩣ ᨽᩣᩅᨶᩣᩁᨲᩥᨿᩣ ᩋᨽᩥᩁᨾᩥᩔᩈᩥ᪨

ᨲᩮ ᨲᩴ ᩁᨾᩮᩔᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨲᩮ ᨾᨿᩪᩁᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᨶᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨲᩴ ᩁᨾᩮᩔᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩅᩩᨭ᩠ᨮᨾ᩠ᩉᩥ ᨴᩮᩅᩮᨲᩥ ᨾᩮᨥᩮ ᩋᨽᩥᨸ᩠ᨸᩅᩩᨭ᩠ᨮᩮ᪨ ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩩᩃᩮ ᨲᩥᨱᩮᨲᩥ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩅᩔᩮᩣᨴᨠᨸᩣᨲᩮᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩥᨱᩮ ᩈᩩᩁᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨠᨾ᩠ᨻᩃᩈᨴᩥᩈᩮ ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩩᩃᩮ ᨩᩣᨲᩮ᪨ ᩈᨾ᩠ᨸᩩᨷ᩠ᨹᩥᨲᩮ ᨾᩮᨥᨶᩥᨽᨾ᩠ᩉᩥ ᨠᩣᨶᨶᩮᨲᩥ ᨸᩩᨷ᩠ᨹᩥᨲᩮ ᨾᩮᨥᩅᨱ᩠ᨱᩈᨦ᩠ᨠᩣᩈᩮ ᨠᩣᨶᨶᩮ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩩᨷ᩠ᨹᩥᨲᩮ᪨ ᨶᨣᨶ᩠ᨲᩁᩮᨲᩥ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᨶ᩠ᨲᩁᩮ᪨ ᩅᩥᨭᨸᩥᩈᨾᩮᩣ ᩈᨿᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩁᩩᩈᨴᩥᩈᩮᩣ ᩋᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᩔᩴ᪨ ᨲᩴ ᨾᩮ ᨾᩩᨴᩪ ᩉᩮᩉᩥᨲᩦᨲᩥ ᨲᩪᩃᩈᨶ᩠ᨶᩥᨽᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᨲᩥᨱᨸᨲ᩠ᨳᩁᨱᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨾᩩᨴᩩ ᩈᩩᨡᩈᨾ᩠ᨹᩔᩴ ᨲᩪᩃᩈᨶ᩠ᨶᩥᨽᩴ ᨲᩪᩃᩥᨠᩣᩈᨴᩥᩈᩴ ᩈᨿᨶᩴ ᨾᩮ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨

តធាត្យ កប្បាយិ យធាបិ ព្ចស្សទោតិ យធា ទោកចិ ព្ចស្សទបុទិសោ អត្តនោ ចចតកទកោសាងិ ចទស ចទត្តតិ, អហយ្បិ, ចិត្ត, តំ តធា កទិស្សាយិ, យឃ្យាចទស ចទត្តយិទយច៉ កចំ? ឃំ លត្កតិ ទតតបិ ទហាត្យ ទយ អលត្តិ ចត្សុ បច្ចទយសុ ឃំ យាឌិនំ ចា តាឌិនំ ចា លត្កតិ, ទតត ច យឃ្យាអលំ បទិយត្តិ ទហាត្យ៉ ឲុទតត ព្ចងំ ងទស្សតិ – យទ្ធា ព្ចទឆកទច្ច សត្តា តហ្យុប្បាងទហត្យ ចិត្តស្ស ចទស អតុចត្តត្តិ, អហំ បត តហ្យុប្បាងំ ក្ខុទទតា ចទឌ្ជទត្តា ចិត្តំ ងាសំ ចិយ កទទាទត្តា អត្តនោ ចទស ចទត្តយឹតិ៉ ត តាហំ កប្បាយិ យធា អតត្ថិទតា, ពិត្យអាទកត្តិច យធា សុយឌ្ថិតត្តិ ចិត្ត តហ្យុប្បាងបទិចឌ្ជតទហត្យ, បុត តត្តិ ចិត្តំ អាយសតិ, យធា អទណ្ណាបិ ទោកចិ សយុប្បឆាតទយាទកត កាចតាយ អតត្ថិទតា អត្តនោ ចិត្តំ កយ្ទក្លយំ, កយុទយាក្ក កទទាតិ, តធា អហយ្បិ, ចិត្ត, តំ កយ្ទក្លយំ, កយុទយាក្ក យឃ្យាចទស ចត្តំ កទិស្សាយិ ៉ យធា កិំ? ពិត្យអាទកត្តិច យធា សុយឌ្ថិតំ, ទិតតិ តិបិតយត្តិ៉ យធា សុច្ច យឌ្ថិតំ ពិត្យអាទកត្តិ កយ្ទក្លយំ, កយុទយាក្ក សុទលត បទិហទហឹយញ្ច ទហាតិ, តធាហំ តំ កទិស្សាយិ៉

ចិទិទយត តំ យឃ្យាចសាតឃិស្សត្តិ, អយ្កទា ចិត្ត, តំ អត្តនោ ចិទិទយត កាចតាពលំ ខ្ចប្បាទឌត្វា ទតត យឃ្យាចសំ អាតឃិស្សំ៉ កឌំច យត្តំ ក្យសលក្ក្យសក្កទហាតិ យធា ក្យសទលិ ទលទកា អក្ក្យសក្កទហា ហត្វាចទិទយា អត្តនោ សិក្លាពទលត យត្តហត្វិ អត្តនោ ចសំ អាទតតិ, តទឆចាតិ អទត្វា៉

តយា សុឌទត្តត អចឌ្ឋិទតត ហឹតិ ហឹតិ តិបិតយត្តំ, ចិត្ត, សយឆចិបស្សតាកាចតាហិ សុច្ច ឌទត្តត តទតា ឲច សយុទឌច ចិបស្សតាចិចិ បចិបត្តត្វា អចឌ្ឋិទតត តយា៉ ហទយត ទយាក្កាចទិទយាច ខ្ចឌ្ជតាតិ យធា សុឌទត្តត សុឌត្តត្វា ឲច ខ្ចឌ្ជតា អចព្កាតិតា អស្សាខាតិទយត ទយាក្កាចទិទយា អស្សឌយុសាទចិ អទលយឌ្ឋាតទតា ទលយត្តក្នុយិ បចិបឌ្ជិត្យំ សទក្កាតិ, ឲចំ បទហាយិ យក្កុ បចិបឌ្ជិត្យំ សិចត្តិ អសិចកាចកទាតំ កិទលសាតំ អកាទចត សិចំ៉ ចិត្តាតុទក្លិហឹតិ អត្តនោ ចិត្តំ អតុទក្លយាសិទលហិ ពុទ្ធាឌិហិ សព្វាកាលំ ទសចិតំ អទិយយក្កុ អហំ បចិបឌ្ជិត្យំ អឆិកត្ត្យ បទហាយិ សទក្កាយឹតិ៉

អាទយុទណាតំ ពលសា តិពាត្ថិសំ, តាកំច ចយ្កយិប្រ្យហាយទឌ្ជុយាតិ យធា ហត្វាចទិទយា យហាហត្វិ អាត្យអាតចយ្កទ ឌត្យហាយ ចិទាយ ទឌ្ជុយា តិពាត្ថតិ, ឲចយហំ, ចិត្ត, កយ្ឌ្ឋាតាទយុទណា កាចតាពទលត តិពាត្ថិស្សំ៉ តំ ទយ សុក្យត្តំ សតិយា សុកាចិតត្តិ តំ ត្វំ, ចិត្ត, យយ សតិយា សុក្យត្តំ សុកាចិតញ្ច ហុត្វា៉ អតិស្សិតំ សព្វកទចសុ ទហហិសឹតិ អទិយយក្កកាចតាឌិពទលត កាយកចាឌឹសុ សទព្វសុបិ កទចសុ តហ្យាឌិតិស្សទយហិ អតិស្សិតំ កចិស្សសិ៉

បញ្ញាយ ទលត្វា ចិបធាតុសាទិតត្តិ ខ្ចប្បធកាយិតំ អាយតតសយុឌឃំ យាធាចទតា ឌិទ្ធា ទយត សយុឌទយត ខ្ចប្បធកាយឹ, តស្ស កិទលសចិស្សត្ថតំ កិទលសចិប្បត្ថិតំ ព្ចត្រ្ថិយសំចទ្វបតិស្សយាយ បចិសព្លាតបញ្ញាយ លិត្ថិត្វា សោតចិទឆ្ឋងតចទសត អាចទលំ កត្វា៉ ទយាទកត តិក្កឃ្យាតិ ចិបស្សតាកាចតាសព្លាទតត ទយាទកត សាយត្វិយចិឆយទតត តិក្កទហត្វា៉ បទឆ តិទចសិយាតិ ចិបស្សតាចិចិឃំ តិទចទសត្វា, បតិឌ្ឋទបត្វា៉ យឌា បត ចិបស្សតា ខ្ចស្សុក្កាបិតា យទក្កត ឈទឌ្ឋតិ, តឌា យក្កបញ្ញាយ “ឃំកិញ្ចិ សយុឌយឆយ្ទំ, សព្វំ តំ

តិទោឈឆម្ពុ”ត្តិ (យហាច˙ ១៩; ឋិ˙ តិ˙ ថ៍˙១០ប័១) តិឥស្សតេត បន្តុនោ អាឃពតបយុគឃស្ស ចិកចំ បម្ពុចញ្ញា អបន្យោហទេពា ជិប្វា បនេចទេព ទេលិទេព អក្កុចាឌិទេភា បម្ពោបប្បុគ្គស្ស ឌាឃាទេឌា ឌូទេបបុទេត្តា ទេហិហិ កចិស្សឹតិ អទេត្តា˙

ចព្យុត្តិបល្លាបចឋិអឆិប្តិពត្តិ អតិទេច្ឆ តិច្ឆត្តិ, អបុទេក បុកត្តិ, គុទេក្ល បុលត្តិ, អតតូតិ អត្ថាតិ ឆ្កទេយឋិ ចព្យត្តិ ចិបល្លាបាតិ ចឋិ អឆិប្តិពិ អត្យចត្តត្តិ˙ កាយណ្ណលិច បរិទេតសិ, ចិត្ត, យត្តិ, អយុទោ ចិត្ត, យំ កាយឥាទេកិ ចិឃ បរិកដ្ឋិ, ឆ្កទេពា ចិទេពា បរិកដ្ឋិ˙ តត្យ ឋិទេឃាឌតពត្តតច្ឆិឥត្តិ ឋិទេឃាឌតបក្លាពាតិ ឥបត្ថ ពត្តភាតិ ទេឈឥកិ កាទ្យលិកិ យហាយុតិ បម្ពោបប្បុគ្គ ឋិទេបចសិ តត្យ, “ពឆាទ្ធទេប យហាត្យកាទេច ក្នុទេពាច ចទេខ្ចសិ, យាឌិទេប បត ពបយ្សិទេត ឃឆាទ្យចិ បរិទេតសឹ”តិ អបក្យបាឥទេលទេបត បត្តាទំ បឋិបតិ˙

យិទេកា ឃឆាតិ ឃឆា យិទេកា ទ្យក្លកច្ឆលពាឌឹហិ បុជ្ជ ចិត្តចិចិទេត្ត អភាក្យទេល កាភទេត ទេបទិ បឃំចសឹ ទេយតិ˙ ទយុំ កិទិ៍ បិច្យបអត្ថុយាលិតិត្តិ ៩ចំ បិច្យបកាទេល បយត្តទេពា បុយាលិតឹហិ ឆលឌឌលឌយាលិហិ បយក្តាកពត្តា អត្ថុយាលិតិ ឌតចិចិត្តពាឃ យទេតាទយពាឃ ច ទយុំ បត្តុពំ លកិត្តា ពត្ត តទេក ទយិស្សំ, អឋិបឃំ ៩កិទេបទេតច ត្តំ, ចិត្ត, បទាកចិស្សសិ, ឋិបាទញ្យបទេតហិ ឥស្សឹតិ អទេត្តា˙

ទេឃ ពុឃ្យាលទេត្កត ចទេបត ចត្តិទេភាតិ បទេត្តា បុឆុជ្ជទេត ចិត្តបាយទេត្តាត កទេហត្តា ចឥតិ˙ ពស្សទេត្តា – ទេឃ តទេតាទិទេឃា, អយុទោ ចិត្ត, ពុឃំ្យា លទេត្កត ចទេបត ទ្យចិឃា ជិពា ឃំ ទេកហតិស្សិពិ បុលំ អត្យទេកាត្តិ អត្យកចិស្សត្តិ, ទេព អចិគ្គុ អត្តពាលិ, យាទចបាត្យចត្តិទេភា កិទេលបយាទាឌិតិ ចទេប អត្យចត្តតសឹលិ, កចាកិតត្តិ កាយាឌិកចទេយច អកិតត្កតទេពា, ពច បាចកា អត្យសិប្តិកទា˙ យឃំ បត បម្ពោបប្បុគ្គស្ស បាចកា, ត ពុឃំ្យា ចទេប អត្យចត្តាយាតិ˙

៩ចំ ទេឆទេទា បុទេត្តា អត្តទេភា ក្តុប្យត្ត ទេឃាតិទេបាយតសិកាទំ ចិត្តស្ស តិក្កុលព្យភចទេបត បចត្តិ ភាតប្យកាទទេពា ចិកឌិត្តា បឃឹទេប ជិពាតិ កិក្លុតិ ឌូចាឥឌាតចទេបត ឆយុំ កទេឆសិ˙ ឃំ បទេតត្ត អត្តទត្តទា អត្តទេពា ត ចិកត្តិ, ពំ ទេហដ្ឋា ចុត្តតឃត្តា ក្តុត្តាតត្តទេយចាតិ˙

ពាលបុឌទេត្តទកាឆាចណ្ណភា តិប្តិពា˙

បត្តាាបតិបិពចណ្ណភា តិប្តិពា˙

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

២០។ សដ្ឋិនិបាតោ

១។ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរគាថា

សដ្ឋិនិបាតេ អារញ្ញិកាតិអាទិកា អាយស្មតោ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? តស្ស វត្ថុ ធម្មសេនាបតិវត្ថុម្ហិ វុត្តមេវ។ ថេរោ ហិ បព្ពជិតទិវសតោ សត្តមេ ទិវសេ មគធរដ្ឋេ កល្លវាលគាមកំ ឧបនិស្សាយ សមណធម្មំ ករោន្តោ ថិនមិទ្ធេ ឱក្កន្តេ សត្ថារា – “មោគ្គល្លាន, មោគ្គល្លាន, មា, ព្រាហ្មណ, អរិយំ តុណ្ហីភាវំ បមាទោ”តិអាទិនា (សំ។ និ។ ២។២២៨) សំវេជិតោ ថិនមិទ្ធំ វិនោទេត្វា ភគវតា វុច្ចមានំ ធាតុកម្មដ្ឋានំ សុណន្តោ ឯវ វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា បដិបាដិយា ឧបរិមគ្គត្តយំ ឧបគន្ត្វា អគ្គផលក្ខណេ សាវកបារមីញាណស្ស មត្ថកំ បាបុណិ។ តេន វុត្តំ អបទានេ (អប។ ថេរ ១។១។៣៧៨-៣៩៧) –

“អនោមទស្សី ភគវា, លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ;

វិហាសិ ហិមវន្តម្ហិ, ទេវសង្ឃបុរក្ខតោ។

“វរុណោ នាម នាមេន, នាគរាជា អហំ តទា;

កាមរូបី វិកុព្ពាមិ, មហោទធិនិវាសហំ។

“សង្គណិយំ គណំ ហិត្វា, តុរិយំ បដ្ឋបេសហំ;

សម្ពុទ្ធំ បរិវារេត្វា, វាទេសុំ អច្ឆរា តទា។

“វជ្ជមានេសុ តូរេសុ, ទេវា តូរានិ វជ្ជយុំ;

ឧភិន្នំ សទ្ទំ សុត្វាន, ពុទ្ធោបិ សម្បពុជ្ឈថ។

“និមន្តេត្វាន សម្ពុទ្ធំ, សកំ ភវនុបាគមិំ;

អាសនំ បញ្ញាបេត្វាន, កាលមារោចយឹ អហំ។

“ខីណាសវសហស្សេហិ, បរិវុតោ លោកនាយកោ;

ឱភាសេន្តោ ទិសា សព្វា, ភវនំ មេ ឧបាគមិ។

“ឧបវិដ្ឋំ មហាវីរំ, ទេវទេវំ នរាសភំ;

សភិក្ខុសង្ឃំ តប្បេសិំ, អន្នបានេនហំ តទា។

“អនុមោទិ មហាវីរោ, សយម្ភូ អគ្គបុគ្គលោ;

ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា, ឥមា គាថា អភាសថ។

“យោ សោ សង្ឃំ អភោជេសិ, ពុទ្ធញ្ច លោកនាយកំ;

តេន ចិត្តប្បសាទេន, ទេវលោកំ គមិស្សតិ។

“សត្តសត្តតិកប្បានិ, ទេវរជ្ជំ ករិស្សតិ;

បថព្យា រជ្ជំ អដ្ឋសតំ, វសុធំ អាវសិស្សតិ។

“បញ្ចបញ្ញាសកប្បានិ, ចក្កវត្តី ភវិស្សតិ;

ភោគា អសង្ខិយា តស្ស, ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ តាវទេ។

“អបរិមេយ្យេ ឥតោ កប្បេ, ឱក្កាកកុលសម្ភវោ;

គោតមោ នាម គោត្តេន, សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ។

“ភិយោ សោ ធចិត្វាភ, យត្យុស្សត្តំ កយិស្សតិ;

កោលិតោ ភាយ ភាយេភ, ព្រហ្មចត្ថ កចិស្សតិ។

“សោ បន្ហា បត្តនិត្វាភ, ក្យលយ្ហលេភ ធោនិតោ;

កោតយស្ស ភកធតោ, ក្សតិយោ ហេស្សតិ សាធកោ។

“អាខ្លចឹរិយោ បហិតត្តោ, ត្តក្ខិយោ បិរមិ កតោ;

សត្ថាសធេ បរិត្ថ្យាយ, តិត្ថាឃិស្សតិភាសធោ។

“បិបយិតត្តាបតិស្សាយ, កាយរាកធសំ កតោ;

យាតទំ បិតរទ្ធាបិ, ឈាតឃិ ក្ខុ្ទយាភសោ។

“ឃំ ឃំ ឃោត្យបបន្ទាយិ, តិរឃំ អធ យាត្យសំ;

បិបកយ្ហសយក្កិតា, កិត្តឹសោ យទាយហំ។

“ត្តាធំ បន្ហិយក់ យឃ្យា ធរិយោ ធត្តតេ កធោ;

ត្តឆាបិ ខ្ជនិសោ យឃ្យា យទលាកាលេ កចិស្សតិ។

“បចិធេកយត្យឃ្យត្តោ, សយាឆិកាធភារតោ;

សត្ថាសធេ បរិត្ថ្យាយ, ចិហរាយិ អភាសធោ។

“ᨵᩁᨱᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᩈᩩᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩮ, ᨻᩉᩃᩴ ᨴᩩᨸ᩠ᨸᨵᩴᩈᩥᨿᩴ;

ᩅᩣᨾᨦ᩠ᨣᩩᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨡᩮᩣᨽᩮᩈᩥᩴ, ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᨸᩤᩁᨾᩥᩴ ᨣᨲᩮᩣ᪨

“ᩋᩈ᩠ᨾᩥᨾᩣᨶᩴ ᨶ ᨸᩔᩣᨾᩥ, ᨾᩣᨶᩮᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ;

ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩮ ᩏᨸᩤᨴᩣᨿ, ᨣᩁᩩᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾᩉᩴ᪨

“ᩋᨸᩁᩥᨾᩮᨿ᩠ᨿᩮ ᩍᨲᩮᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᩮ, ᨿᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨾᨽᩥᨶᩦᩉᩁᩥᩴ;

ᨲᩣᩉᩴ ᨽᩪᨾᩥᨾᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣᨾ᩠ᩉᩥ ᩋᩣᩈᩅᨠ᩠ᨡᨿᩴ᪨

“ᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣ ᨧᨲᩔᩮᩣ...ᨸᩮ... ᨠᨲᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩈᩣᩈᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨸᩁᨽᩣᨣᩮ ᨩᩮᨲᩅᨶᨾᩉᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩋᩁᩥᨿᨣᨱᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᨲᩮᨶ ᨣᩩᨱᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩣᩅᨠᩮ ᩑᨲᨴᨣ᩠ᨣᩮ ᨮᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩑᨲᨴᨣ᩠ᨣᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᨾ ᩈᩣᩅᨠᩣᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨾᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨿᨴᩥᨴᩴ ᨾᩉᩣᨾᩮᩣᨣ᩠ᨣᩃ᩠ᩃᩣᨶᩮᩣ”ᨲᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪁.᪁᪈᪈, ᪁᪉᪐) ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨾᨶ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᩑᨲᨴᨣ᩠ᨣᩮ ᨮᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩣ ᩑᨲᨴᨣ᩠ᨣᩮ ᨮᨸᩥᨲᩮᩣ ᩈᩣᩅᨠᨸᩤᩁᨾᩥᨿᩣ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨳᩮᩁᩮᩣ ᨲᩴ ᨲᩴ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩣᩈᩥᨲᩣ ᨣᩣᨳᩣ, ᨲᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩦᨲᩥᨠᩣᩃᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨦ᩠ᨣᩣᩉᨠᩮᩉᩥ –

᪁᪁᪄᪉᪨

“ᩋᩣᩁᨬ᩠ᨬᩥᨠᩣ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᩥᨠᩣ, ᩏᨬ᩠ᨨᩣᨸᨲ᩠ᨲᩣᨣᨲᩮ ᩁᨲᩣ;

ᨴᩣᩃᩮᨾᩩ ᨾᨧ᩠ᨧᩩᨶᩮᩣ ᩈᩮᨶᩴ, ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩩᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩣ᪨

᪁᪁᪅᪐᪨

“ᩋᩣᩁᨬ᩠ᨬᩥᨠᩣ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᩥᨠᩣ, ᩏᨬ᩠ᨨᩣᨸᨲ᩠ᨲᩣᨣᨲᩮ ᩁᨲᩣ;

ຌາຕາຍ ຍຕ຺ຕໂຕ ເສຕິ, ຄຕ຺ຕອາຄາເຣຈ ຄຸຍ຺ຫເຣາ.

໑໑໕໖.

“ຣຸກ຺ຂມູລິກາ ສາຕຕິກາ, ອຸຎ຺ຉາປຕ຺ຕາຄເຕ ຣຕາ;

ພາເວນຍ ຍຕ຺ຕໂຕ ເສຕິ, ອຊ຺ຌຕ຺ຕໍ ສຸສມາຫິຕາ.

໑໑໕໗.

“ຣຸກ຺ຂມູລິກາ ສາຕຕິກາ, ອຸຎ຺ຉາປຕ຺ຕາຄເຕ ຣຕາ;

ຌາຕາຍ ຍຕ຺ຕໂຕ ເສຕິ, ຄຕ຺ຕອາຄາເຣຈ ຄຸຍ຺ຫເຣາ.

໑໑໕໘.

“ອຏ຺ຐິກງ຺ຄລຄຸຏ຺ເຄ, ຍໍສຕ຺ຕຸປສິຕ຺ຖິເຕ;

ຆິຣຕ຺ຕຸ ປຸເຣ ຫຸຄ຺ຄເຕ຺ຕ, ປເຣເຕ຺ຕ ຍຍາຝເສ.

໑໑໕໓.

“ຕຈ ສຣີຣໍ ຄຈໂສຕໍ, ຫຸຄ຺ຄຕ຺ຕກໍ ປຣິຕາຕິ;

ກິຕ຺ຕ ປຣິຈຊ຺ຊຝເຕ ຕໍ, ຍີຕຫຊ຺ຍາ ຝຐາ ສຸຉິກາເຍາ.

໑໑໕໙.

“ໂຄເຊ຺ຍາ ຕໍ ຂເຄາ ຂຏ຺ຒາ, ຝຐາ ຂາຄາຍິ ຕໍ ອຫໍ;

អារកា បរិចរេជ្ជយ្យ, គ្ឆដ្ឋាត់ច បរិចុរេយ៍

១០ៜលិ៍

“ឧចរេយត់ យហាចីរ, ឃឆា សយឈ កាសសិ;

ឧត្ត រេចរេព ចិសឹគត្តិ, បក្កយិភ្ជ ដរក្កុរេចា៍

១០ៜបិ៍

“អាកាសយិហ្យាលិដ្ឋិឃា, រេឃា យរេញ្ញាឆ ររេដពរេច;

អរេញ្ញាភ ចាបិ ររេក្កភ, ចិឈាត្យគឃរេយច ត់៍

១០ៜដិ៍

“ពគាកាសសយំ ចិត្តំ, អញ្ញត្តំ សុសយាហិត់;

យា បិបចិរេត្ត អាសាគិ, អក្កិលត្ថំច បក្កិយា៍

១១៩០៍

“បស្ស ចិត្តកត់ ពិម្ពំ, អរុកាយំ សយុស្សិត់;

អាត្យុរំ ពហុសក្កប្បំ, ឃស្ស ភត្តិ ស្ថុចំ ចិតិ៍

១១៩១៍

“បស្ស ចិត្តកតំ រូបំ, មណិនា កុណ្ឌលេន ច;

អដ្ឋិំ តចេន ឱនទ្ធំ, សហ វត្ថេហិ សោភតិ។

១១៩៥។

“អលត្តកកតា បាទា, មុខំ ចុណ្ណកមក្ខិតំ;

អលំ ពាលស្ស មោហាយ, នោ ច បារគវេសិនោ។

១១៩៦។

“អដ្ឋាបទកតា កេសា, នេត្តា អញ្ជនមក្ខិតា;

អលំ ពាលស្ស មោហាយ, នោ ច បារគវេសិនោ។

១១៩៧។

“អញ្ជនីវ នវា ចិត្តា, បូតិកាយោ អលង្កតោ;

អលំ ពាលស្ស មោហាយ, នោ ច បារគវេសិនោ។

១១៩៨។

“ឱទហិ មិគវោ បាសំ, នាសទា វាគុរំ មិគោ;

ភុត្វា និវាបំ គច្ឆាម, កន្ទន្តេ មិគពន្ធកេ។

១១៩៩។

“ᬮᬶᬢ᭄ᬣᭀ ᬧᬶᬬᭀ ᬬᬶᬓᬘ᭄ᬲ᭄ᬲ, ᬪᬵᬲᬓᬵ ᬯᬵᬓ᭄ᬬᬁ ᬬᬶᬓᭀ;

ᬓᬸᬢ᭄ᬯᬵ ᬪᬶᬯᬵᬧᬁ ᬕ᭄ᬖᬵᬬ, ᬬᬵᬯᬢ᭄ᬢ ᬬᬶᬓᬮ᭄ᬧᬾᬦᭀ᭟

᭑᭑᭕᭗᭟

“ᬢᬤᬵᬲᬶ ᬬᬁ ᬪᬶᬁᬲᬦᬓᬁ, ᬢᬤᬵᬲᬶ ᬮᭀᬫᬳᬁᬲᬦᬁ;

ᬅᬦᬾᬓᬵᬓᬵᬭᬲᬫ᭄ᬧᬦ᭄ᬦᬾ, ᬲᬵᬭᬶᬧᬸᬢ᭄ᬢᬫ᭄ᬳᬶ ᬦᬶᬩ᭄ᬩᬸᬢᬾ᭟

᭑᭑᭕᭘᭟

“ᬅᬦᬶᬘ᭄ᬘᬵ ᬯᬢ ᬲᬗ᭄ᬔᬵᬭᬵ, ᬉᬧ᭄ᬧᬵᬤᬯᬬᬥᬫ᭄ᬫᬶᬦᭀ;

ᬉᬧ᭄ᬧᬚ᭄ᬚᬶᬢ᭄ᬯᬵ ᬦᬶᬭᬸᬚ᭄ᬛᬦ᭄ᬢᬶ, ᬢᬾᬲᬁ ᬯᬹᬧᬲᬫᭀ ᬲᬸᬔᭀ᭟

᭑᭑᭕᭙᭟

“ᬲᬸᬔᬸᬫᬁ ᬢᬾ ᬧᬝᬶᬯᬶᬚ᭄ᬛᬦ᭄ᬢᬶ, ᬯᬵᬮᬕ᭄ᬕᬁ ᬉᬲᬸᬦᬵ ᬬᬣᬵ;

ᬬᬾ ᬧᬜ᭄ᬘᬓ᭄ᬔᬦ᭄ᬥᬾ ᬧᬲ᭄ᬲᬦ᭄ᬢᬶ, ᬧᬭᬢᭀ ᬦᭀ ᬘ ᬅᬢ᭄ᬢᬢᭀ᭟

᭑᭑᭖᭐᭟

“ᬬᬾ ᬘ ᬧᬲ᭄ᬲᬦ᭄ᬢᬶ ᬲᬗ᭄ᬔᬵᬭᬾ, ᬧᬭᬢᭀ ᬦᭀ ᬘ ᬅᬢ᭄ᬢᬢᭀ;

ᬧᬘ᭄ᬘᬩ᭄ᬬᬵᬥᬶᬁᬲᬸ ᬦᬶᬧᬸᬡᬁ, ᬯᬵᬮᬕ᭄ᬕᬁ ᬉᬲᬸᬦᬵ ᬬᬣᬵ᭟

໑໑໘໑.

“ສຕ຺ຕິຍາ ວິຍ ໂອມຏ຺ໂຐ, ຑຍ຺ຫມາໂນວ ມຕ຺ຖເກ;

ກາມຣາຄປ຺ປຫານາຍ, ສໂຕ ຠິກ຺ຂຸ ປຣິພ຺ພເຊ.

໑໑໘໒.

“ສຕ຺ຕິຍາ ວິຍ ໂອມຏ຺ໂຐ, ຑຍ຺ຫມາໂນວ ມຕ຺ຖເກ;

ຠວຣາຄປ຺ປຫານາຍ, ສໂຕ ຠິກ຺ຂຸ ປຣິພ຺ພເຊ.

໑໑໘໓.

“ໂຈທິໂຕ ຠາວິຕຕ຺ເຕນ, ສຣີຣນ຺ຕິມຘາຣິນາ;

ມິຄາຣມາຕຸປາສາທໍ, ປາທງ຺ຄຸຏ຺ເຐນ ກມ຺ປຍິໍ.

໑໑໘໔.

“ນຍິທໍ ສິຖິລມາຣພ຺ພ, ນຍິທໍ ອປ຺ເປນ ຖາມສາ;

ນິພ຺ພານມຘິຄນ຺ຕພ຺ພໍ, ສພ຺ພຄນ຺ຖປ຺ປໂມຈນໍ.

໑໑໘໕.

“ອຍຎ຺ຈ ທຫໂຣ ຠິກ຺ຂຸ, ອຍມຸຕ຺ຕມໂປຣິໂສ;

ຘາເຣຕິ ອນ຺ຕິມໍ ເທຫໍ, ເຊຕ຺ວາ ມາຣໍ ສວາຫນໍ.

១១៤៣៍

“ចិចរយតុបកត្តិ ចិឌ្ឍតា, ខេការស្ស ច បណ្ឌចស្ស ច;

ភកចិចរកតោ ឈាយតិ, ឬត្តោ អប្បដិយស្ស តាទិនោ៍

១១៤៤៍

“ក្ខបសត្តោ ក្ខបរតោ, បត្តសភាសតោ ឃុតិ;

ភាឃាភោ ញុទ្ធសេដ្ឋស្ស, ព្រាហុតា អភិចក្ខិតោ៍

១១៤៥៍

“ក្ខបសត្តិ ក្ខបរតំ, បត្តសភាសតំ ឃុតិំ;

ភាឃាតំ ញុទ្ធសេដ្ឋស្ស, ចក្ខ ព្រាហ្មណ កស្សបំ៍

១១៤៩៍

“ឃោ ច ឌាតិសតំ គច្ឆេ, សព្វា ព្រាហ្មណឌាតិឃោ;

សោត្តិឃោ ខេភសម្បន្នោ, យតុស្សស្ស បុតប្បុតំ៍

១១៥០៍

“អញ្ញាយកោបិ ចេ អស្ស, តិណ្ណំ ចេភាភ បារគូ;

ឧតស្ស ចក្ខភាវេហំ, ពលំ ភាណ្ឌុតិ សោឡ្ហអសិ។

១១៤៥។

“យោ សោ អដ្ឋ ចិរយោគ្គាតិ, បុរេកត្តំ អបស្សយិ;

អត្ថុវេលិមំ បដិវេលិមំ, ពនេពា បិណ្ឌាយ គច្ឆតិ។

១១៤៦។

“ពាជិនំ កិក្លុំ យាយាជិ, យាត្តាតំ ពលិ ទ្រាហ្វលា;

អភិប្បសាទេហិ យតំ, អវេហត្តុយិ ព្រាជិនេត;

លិប្បំ បញ្ញលិកោ ចត្ថ, យា ពេ ចិឌជិ យត្តេកំ។

១១៤៧។

“ភេសោ បស្សតិ សទ្ធេយំ, សំសារេតេ បុរក្ខតោ;

អឆោរាគយំ ឌិយទ្វាធំ, ក្យុក្កុយត្ថុឆាចតិ។

១១៤៨។

“កិយីច យីឡហសល្លិត្តោ, សង្ខារេ អឆិយុដ្ឋិតោ;

បកាញហោ លិកសក្ការេ, ត្ថុឆ្នោ គច្ឆតិ ពេបិជ្ជេលិ។

១១៤៩។

“ភ្ជាយញ្ញា បស្ស អាឃត្តំ, សាទិបុត្តំ សុកស្សតំ;

ចិយុត្តំ ក្នុកទេពាការកេ, អញ្ញត្តំ សុសយាហិតំ៉

១១ប័៩៉

“ចិសល្លំ ពីលាឈំឈោក់, ទេពចិដ្ឋំ យក្ខហាឃិតំ;

កក្លិលោឃ្ញំ យត្ថុស្សាតំ, បុញ្ញាគេក្លត្តំ អត្ថុត្តុទំ៉

១១ប័លិ៉ “ទុទេព សប្តហ្វុលិ ឌេកចា, ភ្ជាង្គិយទេត្តា ឃសស្សិទេភា៉

កស ឌេកចសហស្សាតិ, សទេត្ត ព្រាហ្មបុទេទាហិពា;

ទេយាក្កលូាតំ ភយស្សត្តា, ពិក្ខត្តិ បញ្ញាលិកពា៉

១១ប័ប័៉

“ភទេយា ទេព បុទិសាឌញ្ញា, ភទេយា ទេព បុទិសុត្តុយ;

ឃស្ស ទេព អាសចា ពីលា, កក្លិលោឃ្យាសិ យាទិស៉

១១ប័ដ៉

“ប្អូឌិទេពា ភទទេកទេចភ, ក្តុប្យទេត្កា យទេលាកិក្ន;

បុល្លទឹកំច ទេពាទេឃត, សក្លាទេត្ថុបលិយ្យតិ៉

១១៥០។

“យស្ស មុហុត្តេន សហស្សធា លោកោ, សំវិទិតោ សព្រហ្មកប្បោ វសិ;

ឥទ្ធិគុណេ ចុតូបបាតេ កាលេ, បស្សតិ ទេវតា ស ភិក្ខុ។

១១៥១។

“សារិបុត្តោវ បញ្ញាយ, សីលេន ឧបសមេន ច;

យោបិ បារង្គតោ ភិក្ខុ, ឯតាវបរមោ សិយា។

១១៥២។

“កោដិសតសហស្សស្ស, អត្តភាវំ ខណេន និម្មិនេ;

អហំ វិកុព្ពនាសុ កុសលោ, វសីភូតោម្ហិ ឥទ្ធិយា។

១១៥៣។

“សមាធិវិជ្ជាវសិបារមីគតោ, មោគ្គល្លានគោត្តោ អសិតស្ស សាសនេ;

ធីរោ សមុច្ឆិន្ទិ សមាហិតិន្ទ្រិយោ, នាគោ យថា បូតិលតំវ ពន្ធនំ។

១១៥៤។

“បរិចិណ្ណោ មយា សត្ថា, កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ;

ឱហិតោ គរុកោ ភារោ, ភវនេត្តិ សមូហតា។

១១៦២។

“យស្ស ចត្តាយ បត្តខឹរោតា, អការស្វាភការិយំ;

រោសា រោយ អរោត្តា អត្ថប្បរោត្តា, សត្តសំរោយាឌភក្លរោយា។

១១៦៣។

“កិខិរោសា តិររោយា អាសិ, យត្ត ក្សឹ អបច្ចឆ;

ចិត្តរំ សាចកយាសជ្ជ, កក្សត្ថូញា ព្រាហ្មណ៍។

១១៦៤។

“សពំ អាសិ អរោយាសក្ក, សរោត្តា បច្ចត្តរោចឥតា;

ព្រាខិរោសា តិររោយា អាសិ, យត្ត ក្សឹ អបច្ចឆ;

ចិត្តរំ សាចកយាសជ្ជ, កក្សត្ថូញា ព្រាហ្មណ៍។

១១៦៥។

“រោយា ឧតាយកិឌាភាតិ, កិក្លុ ញូន្លស្ស សាចរោកា;

តាខិសំ កិក្លុយាសជ្ជ, កញ្ញាក្លុ តិកន្ធសិ។

១១៦៦។

“យេន្ឋ្យរស្មិំ តិដ្ឋន្តិ, ចិរាតា កព្យធាយិតោ;

ចេញ្ញុទិយចណ្ណា ទុធិទា, អដ្ឋិយត្តា បកស្សទា;

អដ្ឋទា ពទ្ធ តដ្ឋន្តិ, បុត្ត តាតត្តចណ្ហិយោ។

១២០០។

“សោ ឧតយកិខាតាតិ...បេ... កញ្ញាក្ខ តិកច្ឆតិ។

១២០១។

“សោ ច ទុតេន ចោទិតោ, កិក្កុសញ្ញ្ហ បេក្ខតោ;

យិការេយាត្វបិសាតំ, បិពក្កុម្មេត កព្យឃិ។

១២០២។

“សោ ឧតយកិខាតាតិ...បេ... កញ្ញាក្ខ តិកច្ឆតិ។

១២០៣។

“សោ ចេឧយត្តបិសាតំ, បិពក្កុម្មេត កព្យឃិ;

ពុទ្ធិពាលេភុបត្តេទ្ធ, សិចេសេសិ ច ចេចតា។

១២០៤។

“សោ ឧតយកិខាតាតិ...បេ... កញ្ញាក្ខ តិកច្ឆតិ។

໑໑໐໓.

“ເຍາ ເວຊຍນ຺ຕປາສາເທ, ສກ຺ກໍ ເສາ ປຣິປຸຈ຺ຉຕິ;

ອປິ ອາວຸເສາ ຊານາສິ, ຕຓ຺ຫກ຺ຂຍວິມຸຕ຺ຕິເຍາ;

ຕສ຺ສ ສເກ຺ກາ ວິຍາກາສິ, ປຎ຺ຫາປຸເຏ຺ຐາ ຍຖາຕຖໍ.

໑໑໐໔.

“ເຍາ ອຸຕຍກິຂາຕາຕິ...ເປ... ກຫ຺ຍ຺ຄຸຕ຺ຕ ກິກຈ຺ຉສິ.

໑໑໐໕.

“ເຍາ ພ຺ຣຫ຺ມານໍ ປຣິປຸຈ຺ຉຕິ, ສຸທ຺ມ຺ມາຍໍ ຐິເຕາ ສພໍ;

ອຊ຺ຊາປິ ຕ຺ຍາວຸເສາ ສາ ທິຏ຺ຐິ, ຍາ ເຕ ທິຏ຺ຐິ ປຸເຣ ອຫຸ;

ປສ຺ສສິ ວີຕິວຕ຺ຕນ຺ຕໍ, ພ຺ຣຫ຺ມເລາເກ ປພສ຺ສຣໍ.

໑໑໐໖.

“ຕສ຺ສ ພ຺ຣຫ຺ມາ ວິຍາກາສິ, ປຎ຺ຫາປຸເຏ຺ຐາ ຍຖາຕຖໍ;

ນ ເມ ມາຣິສ ສາ ທິຏ຺ຐິ, ຍາ ເມ ທິຏ຺ຐິ ປຸເຣ ອຫຸ.

໑໑໐໗.

“ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᩥ ᨧᩦᨲᩥᨧᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩴ, ᨷᩕᩣᩉᩪᩃᩮᩣᨠᩮ ᨷᨠᩔᩩᩴ;

ᩈᩮᩣᩉᩴ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨣᨲᩴ ᨧᨩ᩠ᨩ, ᩋᩉᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿᩥᩕᩈᩔᩮᨲᩣ᪨

᪑᪑᪑᪐᪨

“ᨿᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨿᨠᩥᨶᩣᨲᩣᨲᩥ…ᨷᩮ… ᨣᩣᩁᩉᨣ᩠ᨣ ᨲᩥᨣᨪ᩠ᨩᩈᩥ᪨

᪑᪑᪑᪑᪨

“ᨿᩣ ᨿᩉᩣᨲᩮᩉ᩠ᨲᩣ ᨣᩩᩴ, ᨧᩥᩁᩮᨿᩣᨣᨣ᩠ᨣᨲ ᩋᨻ᩠ᨻᩔᩥᨿᩥ;

ᨧᨲᩥ ᨷᩩᨴ᩠ᨵᩣᨧᩥᨴᩮᩉᩣᨲᩥ, ᨿᩮ ᨧ ᨠᩩᨿᩥᩈᨿᩣ ᨲᨴᩣ᪨

᪑᪑᪑᪒᪨

“ᨿᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨿᨠᩥᨶᩣᨲᩣᨲᩥ, ᨠᩥᨣ᩠ᨣᩩ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩈᩣᨧᨠᩣ;

ᨲᩣᨴᩥᩈᩴ ᨠᩥᨣ᩠ᨣᩩᨿᩣᩈᨩ᩠ᨩ, ᨣᩣᩁᩉᨣ᩠ᨣ ᨲᩥᨣᨪ᩠ᨩᩈᩥ᪨

᪑᪑᪑᪓᪨

“ᨶ ᨧᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩥ ᨧᩮᨲᨿᨲᩥ, ᩋᩉᩴ ᨻᩣᩃᩴ ᨴᩉᩣᨿᩥᨲᩥ;

ᨻᩣᩃᩮᩣ ᨧ ᨩᩃᩥᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ, ᩋᩣᩈᨩ᩠ᨩ ᨲᩴ ᨷᨴᨿ᩠ᩉᨲᩥ᪨

᪑᪑᪑᪔᪨

“ᩅᩩᨧᩮᨿᨧ ᨲᩩᨧᩥ ᨿᩣᨶ, ᩋᩣᩈᨩ᩠ᨩ ᨲᩴ ᨲᨳᩣᨣᨲᩴ;

សយំ ឥហិស្សសិ អត្តានំ, ឥរិលេិ អក្កិច សយ្យសំ។

១១៣៧។

“អបុញ្ញំ បសវី ជាតេវា, អាសជ្ជ តំ តថាគតំ;

កិត្ត យញ្ញាសិ បាបិយ, ន មេ បាបំ វិបច្ចតិ។

១១៣៨។

“ករតោ តេ ចីយតេ បាបំ, ចិររត្តាយ អន្តក;

មារ និព្ពិន្ទ ពុទ្ធម្ហា, អាសំ មាកាសិ ភិក្ខុសុ។

១១៣៩។

“ឥតិ មារំ អតជ្ជេសិ, ភិក្ខុ ភេសកឡាវនេ;

តតោ សោ ទុម្មនោ យក្ខោ, តត្ថេវន្តរធាយថា”តិ –

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ថេរោ គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ។

ឥមិនា អនុក្កមេន ឲកច្ច សង្គហំ អារោបេត្វា ឋបិតា។

តត្ថ “អារញ្ញិកា”តិអាទិកា ចតស្សោ គាថា ភិក្ខូនំ ឱវាទទានវសេន ភាសិតា។ អារញ្ញិកាតិ គាមន្តសេនាសនំ បដិក្ខិបិត្វា អារញ្ញកធុតង្គសមាទានេន អារញ្ញិកា។ បិណ្ឌបាតិកាតិ បដិក្ខិបិត្វា បិណ្ឌបាតិកង្គសមាទានេន បិណ្ឌបាតិកា, ឧញ្ឆេ ឧញ្ឆេ លទ្ធបិណ្ឌបាតេន យាបនកា។ ឧញ្ឆាបត្តាគតេរតាតិ ឧញ្ឆាចរិយាយ បត្តេ អាគតេ បត្តបរិយាបន្នេ រតា, តេនេវ អភិរតា សន្តុដ្ឋា។ ទាលេម្ហ មច្ចុនោ សេនន្តិ អត្តានំ អនត្ថេនេន សហាយភាវូបគមនតោ មច្ចុរាជស្ស សេនាភូតំ កិលេសវាហិនិំ សមុច្ឆិន្ទេម។ អជ្ឈត្តំ សុសមាហិតាតិ

កោចរញ្ញេត្តាសុ សុដ្ឋុ សមាហិតា ហុត្វា, ឯតេនស្ស បទាលត្ថបិយមាហ។

ឆុនាយាតិ និក្ខនាយ ចិន្តេនយ។

សាតតិកាតិ សាតច្ចការិនោ ភាវនាយ សតតបវត្តវីរិយា។

“អង្គុកក្កលក្កុលិកោ”តិអាទិកា ឧទានស្ស គាថា អត្ថានំ បលេលិកោតិ ឧបាទាយ ពលិកាយ ឧមាទរទនោ អភាសិ។ តត្ថ អង្គុកក្កលក្កុលិកោតិ អង្គុលក្កលិកាយមកុលិកោ។ ពារុបសិទ្ធិតោតិ ភវហិ ពារុសតេហិ សមត្តតោ សិទ្ធិតោ។ អនេញ្ញា កុលិយោ ទារុទេល្ល ឧស្សារេបត្វា វលិសិអាទីហិ ពន្ធិត្វា ករិយន្តិ, តំ បន បរមទេក្ខុទេន អង្គុកក្កលេន បរមទេក្ខុទេហេន ពារុហិ ពន្ធិត្វា គតា, អតិវិយ ទេក្ខុដ្ឋា បដិក្កូលា វាតិ

ទស្សេតិ។ និទស្សនំ បនេស ឥក្កុទេត្តតិ កោសលេយាទិនោ ភាតប្បការស្ស អសុចិនោ បនេស បរិបុណ្ណោ, តតោ ឯវ ឥក្កុទេត្តំ និទស្សនំ តវ នីការេរា

ហោតុ។ បទកេត្តា មមាយសេតិ ខ្លែឡោ តេ ឥក្កុត្តស្ស ឧបរិ ឆោដសម្ព្ហានំ បរិស្សមំ ឯវំ អសុចិទុក្កុត្តំ ទេក្ខុដ្ឋំ បដិក្កូលសមាទានំ តាទិសេ

ឯវ អញ្ញាសិ បទេស សោណសិក្កាលកិមិកុលិនីភំ គត្តកុតោ គត្ថឯវនេ មមត្តំ ករោសិ។

កុសកទន្ដាតិ កុសកទិតកន្តសធិសេ។ តទោទកទេត្តិ តទេន ឧភទេន្ត លវិមត្តបដិដ្ឋាទិតកិច្ចិសេ ឧុកលិបិសាទិតិតិ ឧុនេ និតាពន្ធមបតិ

កមាតកកាចតោ អតត្ថាចហតោ ច បិសាចសទិសី។ មាតិ សត្ថិ សព្ពទាតិ មាតិ ភវ សោតាតិ, ភវ ចលមុតាតិ សព្ពទា រត្តិន្ទិវំ សត្ថិ,

សវត្តិ, អសុចិ បឃរត្តិ។

បរិពត្តិ សមាបដិបត្តិបរិពត្តកុតំ។ កិច្ចតិ និសារេ កមំ ខ្លែត្តេត្តា កិត្តិលេសោ ចា ទុនេតោ បរិចជ្ជយតោតិ មមត្តំ ន ករោតិ។ មីឡ្ហហោ

យថា សុចិការេមាតិ ច-ពុតិ តិបិឡមត្តំ។ យថា សុចិជាតិកោ សុចិមេវ ខ្លែធនេត្តា សមីនំ ពារុតោ មីឡ្ហហំ ជិស្វា ទុនេតោច បរិចជ្ជមិ,

ឯវមេវំ កិច្ចតិ អត្ថោ។

ឯវមេវ្ហោ តំ ឧនោ ឧញ្ញា, យថា ជាតាមិ តំ អហត្តិ ឯវំ សរីរសញ្ញិតំ អសុចិបុញ្ជំ យថា អហំ យថាភូតំ ជាតាមិ, ឯវមេវ មហាឧនោ

ជានេយ្យ, តំ អារកា ទុនេតោច បរិចជ្ជេយ្យ។ កុច្ឆដ្ឋានំចបិច្ចុសេតិ បិច្ចុសកាលេ កិលិត្តាសុចិ តិរត្តាទិ កុច្ឆដ្ឋានំ វិយ សុចិជាតិកោ។ យស្មា

បន តំ យថាភូតំ ន ជានាតិ, តស្មា តត្ថ តិមុខេក្កា សីនំ ន ខ្លិបតីតិ អធិប្បាយោ។

ឯវំ ទេវេន សរីរេ ទោសេ វិកាវិតេ សា គណិកា លជ្ជាចកតមុខា ទេវេរ ការវំ បឧបដ្ឋេបត្វា “ឯវមេវំ មហាវីរា”តិ កាធំ វត្វា

ទេវំ វន្ទិត្វា អដ្ឋាសិ។ តត្ថ ឯត្ថ ទេវកោតិ ឯវំ បិគដបដិក្កូលសភាវេបិ ឯតស្មិំ កាយេ ឯកទេ្ធ សត្តា អាសត្តិពាលវតាយ វិសីទន្តិ វិសាទំ

អាបជ្ជន្តិ។ បក្កមិត្វា ជរក្កទោ មហាកទ្ទមកុដ្ឋិមំ សម្បតិតទុព្ពលពាលិពទ្ទោ វិយ ព្យសនមេវ បាបុណន្តីតិ អត្ថោ។

ບຸຄ ທັ ເຣເຣາ ຍາຄິເນ ໂຍທຸບີ ບຊີບຕູ ກິເຣຕູກາ ຍືຍາທາຍທາ ໂຍທາທີ ຄເນຸ້ເຕຸາ “ອາກາສຍີ”ຕິອາຄິກາ ກາສາງຸຍຍາທ໌ ທສຸ້ເຕຸາ –

ເຍາ ບຸກຸເລີ ທລີຕຸ້ຍາ ອເຕຸາກ ຍາ ເກຸຊາເທກ ອາກາສັ ເຕຸີທຸ ຍເຕຸາຍຸ, ທສຸ້ ທັ ກຍຸ້ ຍືຍາທຸຄັ ຍິຕູຍືຍາທາຍທເຍຍ ນີຍາ,

ຍສາ ທັ ອຍິສເຍ ເຍາເກາ໌

ທຄາກາສສຍໍ ຍິຕູຕູ ທຍິຄ໌ ຍຍ ຍິຕູ ອາກາສສຍໍ ກທູຍີ ອລກຸກາເຍກ ອຊຕູ ສຸຊ ສຍາທິທັ, ທສຸາ ຍາ ບີບຍິເຕູ ອາສາຄີທີ ກາເຍສຸ

ກີຍຸກຸທາຍ ລີຍກຍິເຕູ ກິທີກຍິເຕູ ຍາຄິເນ ຍາ ອາສາເຄທິ໌ ອກຸີທຕູຍ ບກຸຍາທີ ບກຸຍາ ສລເກາ ອກຸກູຕູ ອາສາເຄເຕູາ ອກຕູເຍຍ

ບີບຸທາທີ, ໂຍຍ໌ ສຍຸເຄຍິຄ໌ ທຸຍຸຕູ ຄເນຸ້ທີ໌

ບສຸ້ ຍິຕູກທຕູອາຄິກາ ສຕູ ກາສາ ທເຍຍ ກທີກັ ຊີສຸາ ຍີບລຸຕູຍິຕູາກັ ກີກູກັ ຊຸຍາຄຄາກຍເຍກ ຍຸຕູາ໌ ທັ ສຸຕູາ ສາ ກທີກາ ຍຊຸທາ

ອາກທຍເກຸກຍ ບລີທາ໌

ທຄາສີທີອາຄິກາ ຍທເນຸ້າ ກາສາ ອາຍສຸເທາ ສາຣີບຸຕູເຕູເຣສຸ ບຣີກີຕູາກັ ອາເຣຸກ ຍຸຕູາ໌ ທຕູ ອເກກາກາເຣສຍຸເຕູທີ ອເກເກທີ

ສີລສັຍຣາຄີປຸກາເຣທີ ບຣີບຸເຕຸາ໌

ສຸທຸຍໍ ເທ ບຊີຍິຊຸຕູທີ ເທ ເຍາກີເກາ ອທີສຸທຸຍໍ ບຊີຍິຊຸຕູ ກາຍ໌ ຍສາ ກີ? ຍາລກຸ ຊຸສຸກາ ຍສາ ຍສາ ສທຄາກີຕູສຸ ຍາລສຸ ໂຍກັ

ອັສຸ ອກຸ ເຣຕູກາເຣທີຍີສາຍ ຍິຊຸລເທາກາເຍກ ຍິຊຸກາ ຍີຍາທີ ອເຕູາ໌ ເກາ ບກ ເທທີ ອາທ “ເຍ ບຕູາກູເຕູ ບສຸຕູ, ບຣເທາ ເກາ ຍ

ອຕູເທາ”ທີ໌ ທຕູ ບຣເທາທີ ອກຕູເທາ໌ ທສຸ້ ອຕູກຸາທບຊີເກູບຄສຸ້ກເຕູາທ໌ ເທກາທ “ເກາ ຍ ອຕູເທາ”ທີ໌ ໂຍເທກ ອກຕູເທາ

ອກີຍຸຊີທສຸ້ ອຣີຍຍກຸສຸ້ ຍເຍກ ຍຸກູເຍຍ ບຣີຕູາກີສຍຍໍ ອາທ, ທຄຍີກາກາຍເທາ ບກ ຊຸທເຣຍຍີ ອກີສຍຍາກັ ສຸບຸຊີຍິຊຸຕູາ ຍຸຕູາ

ໂຍຍ ເທາທີທີ ຄຊຸຕູາ໌ ເກາຍີ ບກ “ອກຕູກາເຣກເທາ ບເຣ ກາຍ ບຕູາບີຄາກກູກາທີ ‘ບຣເທາ ບສຸຕູ’ທີ ຊູຍິກາ ຍີເຍສເທາ ສເຕູາບີ

ສຍຸເຄຍ ຍຸເຕູາ”ທີ ຍຄຕູ໌ ບຍຸຍູາຄີສຸທີ ບຊີຍິຊຸສຸ໌

ສຕູຍາຍີຍ ຊຸຍເຕຸາທີ ບຄຍກາສາ ທີສຸເຕູາ ອາເຣຸກ ຍຸຕູາ, ຍຸທີຍາ ຍຊຸຍາກເຕູາ໌ ທາ ເທຊຸາ ຍຸຕູທູາຍ໌

ເຍາຄິເທາກາຍີທເຕູກາທີ ກາສາ ບີສາຄກຍຸກສຸຕູກູ ອາເຣຸກ ຍຸຕູາ໌ ທຕູ ກາຍີທເຕູກ ສຣີເຣກູຍຄາຣີກາທີ ກກຍຕູ ສກູາຍ ຍຄທີ໌

ກສິຄ໌ ນີຍິລຍາເຣຸາທີອາຄິກາ ເຕູ ກາສາ ທີກຊີຣິສໍ ເຍຄກາຍກັ ຄທເຣກີກູ ອາເຣຸກ ຍຸຕູາ໌ ທຕູ ນີຍິລຍາເຣຸາທີ ນີຍິລັ ກຕູາ ຊີຣິສໍ

ອກຕູາ໌ ອເບຸກ ຍາຍສາທີ ອບຸເກກ ຊີຣິຍທເລກ ກສິຄ໌ ກີຕູາກັ ອຄີກຕູຕູາ, ຍທເຕູເກຍ ບກ ຍທຸຕູຄສຍຸບຸຄາກຊີຣິເຍກ ບຕູຕູາທີ

ອເຕູາ໌

ចិចទេយត្យុបកត្ថិតិអាទិកា ទេ្វ កាឆា អត្តនោ ចិនេចកកាចំ អារទ្ធ ចុត្តា៑ តត្ថ ព្រាហ្មនា អកិចត្ថិនេតាតិ យហាព្រាហ្មនា សនេចនោគ នេលិនោគ ច អកិយុនេលត ហុត្វា នេឆាយិនេតា តយស្សិនេតា ច៑

ក្ខបសត្តុំ ក្ខបទេតត្តិអាទិកា បញ្ចា កាឆា ទាឌកហំ បិណ្ឌាយ បចិសត្តុំ យហាកស្សបទេត្ថុរំ ទិស្វា "កាឡអកល្លិ យឃា ទិដ្ឋា"តិ ខ្ពុនេលិនោគត្វា ចិតំ សាទិបុត្តនេត្ថរេស្ស កាកិនេតឃ្ងំ យិច្ឆាទិដ្ឋិព្រាហ្មណំ ទិស្វា តស្ស អនុកម្បាយ "អឃំ ព្រាហ្មនេណា យា តស្សី"តិ អទិឃ្មុបចាទបដិឈាតត្ថំ "ទេឆទំ ចត្ថាហិ"តិ តំ ក្ខនេឃ្យាទេឌទេត្តត ចុត្តា៑ តត្ថ ឌាតិសតំ កនេច្ឆតិ ឌាតិគំ សតំ ក្ខបកនេច្ឆឃ្យ៑ នេសាត្តិនេឃាតិ នេសាត្តិឃឌាតិនេកា៑ ទេចឌសយ្យទេត្តាតិ ចោកាលសយ្យទេត្តា៑ ឲតស្សាតិ ទេឆទេស្ស៑ អឃនេញ្ញូ សនេច្ចបទេត្ថា – នេឃា បុក្កុនេលិ ក្ខទិនេតាទិតា អសម្ពុត្តា សតព្រាហ្មណឌាតិនេឃា អត្យបដិបិទិឃា ក្ខប្បជ្ជតចនេសត ក្ខបកនេច្ឆឃ្យ, តត្ថ ច ព្រាហ្មណាគំ ចិជ្ជាសុ តិបុត្តិ កនេតា តិណ្ណំ ទេចទាគំ បារគ្ង សិឃា ព្រាហ្មណចត្តញ្ញា បុនេទត្តា, តនេស្សតំ ចិជ្ជាទិអត្ថដ្ឋាគំ ឲតស្ស យហាកស្សបទេត្ថរេស្ស ចត្ថតាឃ ចត្ថតាឃឃបុញ្ញាស្ស នេសាឡអសិ កលំ តាល្លិតិ, ចត្ថតាឃឃបុញ្ញានេយច តនេតា យហត្តតាទត្តិ៑

អដ្ឋ ចិនេយាក្លាតិតិ ទ្វបញ្ញាតាទិនេក អដ្ឋ ចិនេយាទេក្ល៑ កាចតាចនេសត ហិ លទ្ធាតិ ទ្វបញ្ញាតាតិ បច្ចតិកឆនេយ្យហិ ស្តុ ចិយុត្តតំ អកិទតិចនេសត អារយ្ទនេលា តិទាសក្កញ្ញា បចត្តិ ក្ខបិគាឃ "ចិនេយាក្លាតិ"តិ ចុច្ចត្តិ៑ តិទេទាឆសយាបត្តិ បត បច្ចតិកឆនេយ្យហិ ចិយុត្តត្វា ឲច៑ ខ្ពុឆ បត ឃោតនេយច ទេចទិតញ្ញា៑ អត្យុនេលិយំបដិនេលិយត្តិ បឌយញ្ញាតនេតា បដ្ឋាឃ ឃាច តេចសញ្ញាតាសញ្ញាឃតតា អត្យុនេលិយំ, តេចសញ្ញាតាសញ្ញាឃតតនេតា បដ្ឋាឃ ឃាច បឌយញ្ញាតា បដិនេលិយំ៑ បុទេទកត្តត្តិ កត្តកិច្ចនេតា បុទេទនេឃច៑ អឆស្សឃិតិ អនេតកាការនេចាការា សយាបត្តិនេឃា សយាបជ្ជិ៑ តនេតា បិណ្ឌាយ កច្ឆតីតិ តនេតា សយាបត្តិនេតា ចុដ្ឋាឃ, តនេតា ចា សយាបត្តិសយាបជ្ជិតនេតា បដ្ឋា ខ្ពុកាតិ បិណ្ឌាឃ កច្ឆតីតិ តឌហុ បចត្តំ ទេឆទេស្ស បដិបត្តិ សត្ថាឃ ចឌតិ៑ ទេឆនេទា បត ទិចនេស ទិចនេស តនេឆច បដិបជ្ជតិ៑

តាទិសំកិក្លុ យាសាតីតិ ឃាទិសស្ស ក្បលា ឲកទេឌនេសត ចុត្តា, តាទិសំ តឆាទ្វបំ ញុទ្ធាត្យញុទ្ធំ យហាលិលាសចំ កិក្លុ យា អាសាទេឌហិ៑ យាត្តាគំ លលិ ព្រាហ្មណាតិ អាសាឌទេតត ច, ព្រាហ្មណ, យា អត្តាគំ លលិ, អទិឃ្មុបចាទេឌត អត្តនេតា ក្យុសលឆយ្យំ ចា ក្ខយ្យុនេលហិ៑ អកិប្បសាទេឌហិ យតត្តិ "សាក្ខុទ្វនេបិ ចត អឃំ សយនេលា"តិ អត្តនេតា ចិត្តំ បសាទេឌហិ៑ យា នេត ចិឌចិ យត្ថកត្តិ តច យត្ថកំ តស្មិំ កនេតត អបទាទេឆត សត្តឆា យា ឋលិ៑ តស្មា តស្ស បដិការត្ថំ លិប្បនេយច បញ្ញូលិនេកា ចត្ថាតិ៑ ព្រាហ្មនេណា តំ សុត្វា កិនេតា សំចិនេក្កា នេលិយហដ្ឋឌានេតា តាចទេឌច ទេឆទំ លយានេបសិ៑

តេតនេសា បស្សតីតិអាទិកា ទេ្វ កាឆា នេបិដ្ឋិនេលំ តាយ កិក្លុ សយ្ខា អបដិបជ្ជត្តុំ យិច្ឆាទីចកតំ ទិស្វា នេចាទតាចនេសត ចុត្តា៑ តត្ថ តេតនេសា បស្សតិ សច្ឆយត្តិ ឲនេសា នេបិដ្ឋិនេលិ កិក្លុ សតំ ញុទ្ធាទីគំ ឆយ្យំ យក្កុផលតិញ្ញាគំ គ បស្សតិ៑ កស្មា? សំសាទេត បុទេក្លនេតា សំសាទពត្ថតអចិជ្ជាទិតា បុទេក្លនេតា អបិនេឃសុ តិញ្ញត្តតនេតា អនេឆាកយំ នេហដ្ឋាកាយិ យាឃាសានេឃ្យាត្យកតត្តា ខិយព្យាធំ យិច្ឆាយក្កកាចនេតា ក្យុយក្កគ្ងតំ យិច្ឆាទីចំ អត្យឆាចតិ អត្យុបទិចត្តតិ៑

ກິມິວ ມີຬ຺ຫສລ຺ລິເຕ຺ຕາຕິ ຄູຖກິມິ ວິຍ ມີຬ຺ເຫນ ສຍນ຺ເຕາ ລິເຕ຺ຕາ ກິເລສາສຸຈິວິມິສ຺ສິເຕາ ສປ຺ປາເຣ ອທິຍ຺ຍສິເຕາ ອປ຺ປຎ຺ຎາປເຕ຺ຕາ. ປກາມເຍາ

ລາຠສກ຺ກາເຣຕິ ລາເຠ ຈ ສກ຺ກາເຣ ຈ ຕຓ຺ຫາວເສນ ປການເຕາ ກາມເຍາ ຈູກາມເຍາ. ຕຸເຈ຺ຈາ ຄຈ຺ຉຕິ ເປາຏ຺ຐິເລາຕິ ອທີສີລສິກ຺ຂາຠາວເຕາ

ຕຸເຈ຺ຈາ ອສາເຣາ ຫຸຕ຺ວາ ເປາຏ຺ຐິເລາ ກິຈ຺ຈ ຄຈ຺ຉຕິ ປວຕ຺ຕຕິ.

ອິມຎ຺ຈ ປສ຺ສາຕິອາທິກາ ເຉ ຄາຖາ ອາຍສ຺ມນ຺ຕໍ ສາຣິປຸຕ຺ຕໍ ປສໍສເນ຺ຕນ ວຸຕ຺ຕາ. ຕຕ຺ຖ ອິມຎ຺ຈ ປສ຺ສາຕິ ອາຍສ຺ມນ຺ຕໍ ສາຣິປຸຕ຺ຕເຖ຺ຣໍ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນມານເສາ ອຕ຺ຕເນາ ຈິຕ຺ຕໍ ອາລປຕິ. ສຸທສ຺ສນນ຺ຕິ ອເສຈນ຺ຕໍ ສີລກ຺ຂນ຺ຘາທເຍາຈ ປາຣິປູຣິຍາ ສາວກປາຣມີຎາຓສ຺ສ ຈ ປາຣິປູຣິຍາ ສຸທສ຺ສນໍ. ວິມຸຕ຺ຕໍ ອຸຠເຕາຠາເຄຕິ ອຸຠເຕາຠາຄເຕາ ວິມຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ອຸຠເຕາຠາຄວິມຸຕ຺ຕໍ ອຸຠເຕາຠາເຄຕິ ອຣູປສມາປຕ຺ຕິຍາ ຣູປກາຍເຕາ, ມຄ຺ເຄນ ນາມກາຍເຕາ, ຍຖາຣຫໍ ເຕຫິເຍວ ວິກ຺ຂມ຺ຠນສມຸເຈ຺ຉທຠາເຄຫິ ວິມຸຕ຺ຕຕ຺ຕໍ ອເຕ຺ຖາ. ສພ຺ພເສາ ຣາຄສລ຺ລາທີນໍ ອຠາເວນ ວິສລ຺ລໍ ກາຍາທີເຍາຄານໍ ສມຸເຈ຺ຉທ ຐິຕຕ຺ຕາ ຐິຕສໍເຍາຄໍ ສຸປຣິສຸທ຺ຘສ຺ສ ຈິຕ຺ຕາຕ຺ຕຍສ຺ສ ອທິຄຕຕ຺ຕາ ເຕວິຊ຺ຊໍ ມຈ຺ຈຸຣາຊສ຺ສ ຫນ຺ຕິຕຕ຺ຕາ ມຈ຺ຈຸຫາຍິນໍ ປສ຺ສາຕິ ເຍາຊນາ.

ວຸເຕ ສທ຺ທຸຫລິຕິອາທິກາ ຄາຖາ ອາຍສ຺ມຕາ ສາຣິປຸຕ຺ຕເຕ຺ເຣນ ມຫາເມາຄ຺ຄລ຺ລານເຕ຺ຣໍ ປສໍສເນ຺ຕນ ວຸຕ຺ຕາ. ຕຕ຺ຖ ວຸທີເຕາ ນເຣເຊເຈຕາຕິ ນເຣຫິ ຈ ເຊເຈຫິ ຈ ປເຣຍາຍ ວຸທ຺ຘາຍ ວຸທີເຕາ. ອຸປ຺ປເນ຺ນາ ມເຫາກິຈ຺ເຈາຕິ ເລາເກ ອຸປ຺ປເນ຺ນາ ຫຸຕ຺ວາ ມເຫາຄ຺ຄໍ ອຕິກຈິຕ຺ວາ ຖິເຕາ. ອຖ ວາ ວຸທີເຕາ ນເຣເຊເຈນ ສຍ຺ຍາສພ຺ເພ຺ທນ ການເຫ຺ເຕນ ອຣິຍາຍ ຊາຕິຍາ ອຸປ຺ປເນ຺ນາ. ສຍ຺ຍາສພ຺ເພ຺ທາ ຫິ ປຖມໍ ກມ຺ມາ ນເຣາ ມນຸເສ຺ສາ ຫຸຕ຺ວາ ປຈ຺ຉາປິ ອຣິຍາຍ ຊາຕິຍາ ອຸຕ຺ຕເຍາ ເຊເຈາ ເຊວາຕິເຊເຈາ ອເຫາສິ, ຕສ຺ມາ "ນເຣເຊເຈາ"ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ວຸທີເຕາ ນເຣເຊເຈນ ຖເຄວາ ປສໍສາວເສນ ອຸປ຺ປເນ຺ນາ ມເຫາກິຈ຺ເຈາ ເລາເກ ອຸປ຺ປເນ຺ນາ ຫຸຕ຺ວາ ມເຫາກິຈ຺ຈ ມຈ຺ຈຸຫາຍີ. ພຸທ຺ຘີເກົວ ເຕາເຍນ ອຸເຊາເຄນ ພຸທ຺ຘີກໍ ວິຍ ສຸທ຺ຘາຣເຄຕ ຕຓ຺ຫາທີຫ຺ຖິເລເປນ ນ ອຸປລິປ຺ປຕິ, ຄວ຺ວາທິປິ ອຕິສ຺ສິເຕາຕິ ອເຕ຺ຖາ.

ຍສ຺ສາຕິ ເຍນ. ສຸຫຸເຕ຺ຕຕິ ທັທເຍເຕ຺ຕ ກາເລ. ສຫສ຺ສຘາຕິ ສຫສ຺ສປການາ. ເລາເກາຕິ ຈູຄາສເລາເກາ. ອເຍເຈາ ອເຕ຺ຖາ – ເຍນ ຍທິກ຺ຆເກນ ອາຍສ຺ມຕາ ມຫາເມາຄ຺ຄລ຺ລາເນນ ສຫສ຺ສິເລາກຘາຕຸ ຕເຍຕນ຺ ສມ຺ເພ຺ທ ວິທິເຕາ, ປຈ຺ຈກ຺ຂເຕາ ຎາເຕາ ສພ຺ຣຫ຺ມເກເປາ ມຫາພ຺ຣຫ຺ມສທີເສາ ອາຈິຊ຺ຊາທິວສີກາວປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ຖິທ຺ຘີວປ຺ປຄາຍ ຈຸຕູປປາເຕ ຈ ວສີ. ກາເລ ປສ຺ສຕີຕິ ຕຖຸຕ຺ຕເປ ກາເລ ທິເຍ຺ຍນ ຈກ຺ຂຸນາ ເຊວຕາ ປສ຺ສຕີຕິ.

ສາຣິປຸເຕ຺ຕາວາຕິອາທິກາ ຄາຖາ ອາຍສ຺ມຕາ ມຫາເມາຄ຺ຄລ຺ລາເນນ ອຕ຺ຕເນາ ຄຸເຓ ປກາເສເນ຺ຕນ ວຸຕ຺ຕາ. ຕຕ຺ຖ ສາຣິປຸເຕ຺ຕາວາຕິ ຄາຖາຍ ອຍໍ ສເງ຺ຂເປຕ຺ຖາ – ປຎ຺ຎາຍ ປຎ຺ຎາສມ຺ປທາຍ, ສີເລນ ສີລສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ, ອຸປສເມນ ກິເລສວູປສເມນ, ເຍາ ກິຈ຺ຈິ ປາຣງ຺ຄເຕາ ປາຣໍ ນິພ຺ພານໍ ຄເຕາ ເສາ ສາຣິປຸເຕ຺ຕາ ສາວເກຫິ ປຎ຺ຎາທີຫິ ຄຸເຓຫິ ປເຣາປ຺ຄິກເຕາ. ປຎ຺ຎາຍ ສີເລນ ຫິ ປເຣາປ຺ຄິກເຕາ. ເອຕາວປເຣາ ສິຍາ ເອວປເຣາ ເອວ, ນ ຕເຕາ ອຸຕ຺ຕຣີຕິ. ຍໍ ປນ ເຖເຣາ ຍຖາ ສາຣິປຸເຕ຺ຕາ ປຎ຺ຎາຍ ອຸຕ຺ຕເມາ, ຕຖາ ອຫໍ ສມາທິນາ ອຸຕ຺ຕເມາຕິ ທີເປຕຸໍ ອເຖາວ. ເຕເນຖາຫ "ເກາຕິສຕສຫສ຺ສສ຺ສາ"ຕິອາທິ.

ពត្ថ លលោត និម៉ិតេពិ លលោតេច ពោជិ សពសហស្សអត្ថកាចំ និម៉ិតេឃ្យ និម៉ិតំ្យ សយត្វៃ៍ ពស្ស និម៉ិតេត ត យឃ៉្យាការេទា អត្ថិ៍ ចិក្យត្ថតាស្ ក្យសលៅ, ចសឹក្សពាយិ្យត្ថក្ដិយាពិ ត ពេចល់ យតោយឃចិក្យត្ថតាស្ ៧ច, សត្ថាឃបិ ត្ថក្ដិយា ចសឹកាចប្យេត្វា អយិ្យា

សយាឥចិជ្ជាចសិបិទយឹកេពាពិ សចិពក្កសចិធាទាឥសយាឥស្ ចេច បុទេត្ថិតិចាសឆាលាឥចិជ្ជាស្ ច ចសឹកាចេត បិទយិ ពោជិ៍ បតេត្វា អសិ៍ ពស្ស ពល្យាតិស្សយាឥទហិពស្ស សត្ថ សាសតេ ឃឆាចុតេត្វហិ ក្យលោហិ ស្ពក្កិសកេពា៍ ឥតិសយ្យត្តាពាឃ ឥឹទេទា, ទយាក្ពល្លាតកោរេត្វា ទយាក្ពល្លាតោ, ស្ត្រូ ជបិទ៏ពត្រ្ទិយពាឃ សយាហិពិត្រ្ទិទយោ, ឃធា ហត្ថិ៍តាកោ ប្ញពិលពាឥត្ថត្ថិ ស្ទលេតច ល៉ិត្ថពិ, ៧ចំ សគល់ កិលេលសឥត្ថត្ថិ សយ្យត្ថិត្ថិ ៧ចាពិ៍

កិឥិទសាតិទឈោ អាសឹពិអាតេឈោ កាធា ពោជ៌ិ អត្យបចិសិត្វា តិក្កយិត្វា ជិពយាទំ ពេជ្ជេត្តត ទឆេទត ចុត្វា៍ ពត្ថ កិឥិទសាពិ កិបកាទេទា៍ ឃត្ថ ទុស្សឹពិ ឃស្ថិ តិទេឈ “ទុស្សឹ”ពិ ៧ចំតាទេយា យាទេទា៍ អបច្ចធាពិ តិទឃក្កិតា អបថ្ថិ៍ ចិស្ទំ សាចកត្ថិ ចិស្ទំ តាឃ កក្យសត្ថស្ស កកចទោទា អក្កសាចក៌ិ អាសជ្ជាពិ ឈជ្ជឃិត្វា ឥាឥិត្វា៍ កក្យសត្ថញា ទ្រាហ្លហត្ថិ កក្យសត្ថញា សយ្វាសឲ្យត្ថិ អាសជ្ជាពិ អទេត្វ៍ា កកចត្ថិ ស្ពក្ខិស្ស ក្យយាទំ អាចិសិត្វា យាទេត លិត្វា សក្កទា ទឆេទស្ស សឹទេ បពិ៍

សពំ អាសិ អទេយាសក្ខពិ ពស្ថិ កិទ តិទេឈ ស្ពបបត្ថាត់ ពិកាចុពោ អត្ថកាទេចា ទហាពិ, ទុស្សឹយាទស្សាបិ ពាឥិទសាច អទហាសិ៍ អឆ តិទឃបិលិ ពាលក្កត្ថប្យាលាត់ អទយាស្ទលិត់ អាឥិត្វាត់ សយ្យជ្ជលិពាត់ សទោពិក្សាត់ សពទយច កទេហត្វា “ត្ថយស្ថិច ទព ជាទេត ជិទពាត ហតេឈត ចិទត្តត្វា បិបំ កព”ត្ថិ ស្ទឆាទោលិឃំ ស្ទឆំ ពោទេជ្ជត្តា ចិឃ ហតឃយុជ្ជ្យពោទេជ្ជត្វា បណ្ណាស ឌតា បិទោកិយុលា, បណ្ណាស ឌតា សឹសាកិយុលា ពោទេជ្ជត្តា កឆ្ឆត្តិ, ៧ចំ កឆ្ឆត្តា ច បញ្ចាហិ ចស្សសពោហិ ស្ពទេកា អទេត្ត បត្វា ប្ញត តិចត្តយាតា បញ្ចាហិ ចស្សសពោហិ ហតឃយុជ្ជ្យ ស្ពបកឆ្ឆត្តិ, ពំ សត្ថាឃ ចុត្ថិ “សពំ អាសិ អទេយាសក្ខ”ពិ៍ សទេត្ថ បច្ចត្តចេតតាពិ សឃទយច បិជិទឃក្កចេតតាឌតកា៍ សា កិទ ចេតតា យហាតិទឃចេតតាពោ ទុក្កពទា ទហាពិ, ឃធា ហិ សិទតហបិតសត្វាហពោ បទិហាទសត្វាហំ ទុក្កពទំ, ៧ចំ យហាតិទឃទុក្កពោ ស្ពស្សទេត ចុជ្ជាតចេតតា ទុក្កពទា៍ ទ្រាឥិទសា តិទឈោ អាសឹពិ ត្ថយស្ថិ ជាទេត ទេចទ្ទពស្ទេត្វក (អ៍ តិ៍ ១៍១៩; យ៍ តិ៍ ១៍១៩១) តិទឈោ ឥិទបពទេត្ថា៍

ទឈោ ៧ពយកិឌាតាពឹពិ ទឈោ យហាកិទេញ្ញា ៧ពំ កយ្វឲលញ្ចា ហត្វពលេ ជបិពអាយលក៌ិ ចិឃ អកិយុល៌ កត្វា បច្ចក្កទោពា ឌាតាពិ៍ កិក្ក ញាត្ថស្ស សាចទោកាពិ កិត្តកិលេសោ កិក្ក សយ្វាសយុត្ថស្ស សាចទោកា៍ កល្យាទុក្កិ តិកឆ្ឆសឹពិ ៧កត្តកាញ្ញអទោកហិ បិបឆទយ្វហិ សយត្តាកពត្វា, កល្យា យាទ, ទុក្កិ ចិត្ថិស្សសិ៍

យទេជ្ជ្យសទស្ថិត្ថិ យហាសយុត្ថស្ស យទេជ្ជ្យកិទ ស្ពតក៌ិ ចត្វ៌ កត្វា តិត្ថាត្តចិយាតាតិ កប្យជ្ជ៌ិពិកាតិ ទហាត្ថិ៍ ទពតាហ “ចិយាតា កប្យជាឃិទេតា”ពិ៍ ទពស៌ ទចញ្ញុទិឃស្ស ចិឃ ចណ្ណោ ទហាពិ, បត្តាពយត្វកេ ឌលិពតញ្ញអក្កិលទេត្ថា ចិឃ ច ៧ទពស៌ អច្ចិទឈោ ទឌាពត្ថិ, ទពត ទព អពិចិឃ បកស្សទា បកាសយ្យត្តា ទហាត្ថិ៍ ទពតាហ “ទចញ្ញុទិឃចណ្ណោ ទុចិទា, អច្ចិយទេត្តា បកស្សទា”ពិ៍ ប្ញគុតាតត្តចណ្ណិទឈោពិ តឹលិឥិចទេសត តាតត្តចណ្ណោ ឥាហ្ស

អដ្ឋរា ពត្ត តេហុ ចិយាតេហុ គន្ថត្តិ៍

ឧឃា ឲតាយកិឌាគាតីតិ ឧឃា ឲតំ ចិយាគំ ចត្ត៌ បន្ថក្ខិ ពត្វា ឌាគាតិ៍ អឃតៀអតេត្វា ចិយាគបេតចត្វហិ ឌឹបេតតេត្ថា៍

ញុតេន្ត ខេចាឌិខេតាតិ បន្ទាយបន្ទុតេន្ត ខេចាឌិខេតា ក្ខឃ្យាឌិខេតា៍ កិក្កូបញ្ឈស្ស ខេបក្ខតាតិ យហខេតា កិក្កូបញ្ឈស្ស បឃ្សត្តស្ស៍ យិការយាតុបិឃាឌំ បិងក្ខេក្ខត ពយ្យឃឹតិ (ម៉ និ៍ ១៍៥១៣) បុត្ថារាឌេយ ចិឃាឲាឃ យហាក្ខបិឃិពាឃ ពារិតំ បហឃ្សក្ខុបឌិយល្លិតំ យហាបិឃាឌំ អត្តខេតា បិងក្ខេក្ខត ពខេយ្យឃិ៍ ឲកម្ពិតៀបេឃខេឃ បុត្ថារាឌេយ ឃចាចុត្តបិឃាឌេង កកចតិ ចិហខេត្ត បព្ឋហុលិ តចកតេរា កិក្កូ ក្ខបរិបិឃាឌេង តិបិន្នា បត្វារយ្យិ អចិខេត្តត្វា តិរេន្ថាតកចំ ពខេចតុយារេន្តា, តំ ឃុត្វា កកចា ខេត និខេចខេឌត្វា អត្តខេតា ឆយុខេងបគាឃ កាឌតក្ខតេ កាតុការយា អាឃប្ចុត្តិ យហាខេយាក្ខល្លាតខេត្វទំ អាយខេត្តបិ – “បឃ្សបិ ត្វំ, ខេយាក្ខល្លាត, តខេច កិក្កូ តិរេន្ថាតកឆយតុឃុខេត្ត”តិ៍ តំ ឃុត្វា ខេឆខេរា បត្វ អញ្ញាយបំ ឌាត្វា អកិញ្ញាបិងកំ អាខេបិកបិលាយលុំ ចតុតញ្ញាតំ បយាបន្ទិត្វា ចុក្ខាឃ “បិឃាងស្ស បតិក្ខិខេតាការំ ក្ខងកំ ខេហាតុ”តិ អធិក្ខាឃ បិឃាងយត្វកេ ធុបិកំ បិងក្ខេក្ខត បហរិ, បិឃាងេភា ឌ្គតយិត្វា ឲខេកត បខេឃ្សត អក្ខាឃិ៍ បុតបិ បហរិ, អបខេត បខេឃ្សត អក្ខាឃិ៍ ខេត កិក្កូ កិតា និចិក្ខា បិឃាងស្ស បតគកខេឃត តខេតា តិក្ខយិត្វា កកចខេតា បឃិខេប អក្ខិឃុ៍ បត្វា ខេតនំ អញ្ញាយបំ ឌ្ខខេលិកេត្វា ឆយុ ខេងខេបតិ៍ តំ ឃុត្វា ខេតហុ ខេកធិ ខេឃាតាបត្តិផលេ បតិក្ខហិហុ, ខេកធិ បកទាកាយិផលេ, ខេកធិ អតាកាយិផលេ, ខេកធិ អរហត្តផលេ បតិក្ខហិហុ៍ ក្ខាឃយខេត្វា បិឃាងពយ្យតហុខេត្តត ឌឹបេតតេត្ថា៍

ខេចឌឃត្តបិឃាងត្តិ ខេឃា ខេចឌឃត្តបិឃាងេភា តាចតិរកចខេត ខេឃាឌតបហឃ្សុខេត្ថខេសា អខេតកបហឃ្សតិឃ្យុហក្ខុជិការបឌិយល្លិខេតា ខេងចាឃុរបក្ខារេយ អឃុខេរ ឌិតិត្វា បខេក្ក ខេងចាគយិត្ត តការយខេឡ្យធិខេត ក្ខក្ខិខេតា ចិឌឃខេត្តត តិត្ថាតត្តា “ខេចឌឃខេត្តា”តិ លន្ទគាខេយា បិឃាងេភា, តំ បន្ទាឃាហ “ខេចឌឃត្តបិឃាង”ត្តិ៍ តយ្យិ ហិ អឃំ ខេឆខេរា បិងក្ខេក្ខត ពខេយ្យឃិ៍ ឲកម្ពិតៀបេឃខេឃ កកចត្តិ បុត្ថារាឌេយ ចិហខេត្តិ បខេក្កា ខេងចរាឌា ក្ខបបក្ខយិត្វា តល្យាបន្ទឃចិយុត្តិ បុត្ថិ៍ តឃ្ស កកចា ចិឃ្សខេឌ្ឋតិ៍ ខេឃា តំ ឃុត្វា អត្តយខេតា បយុឌិខេតា អកិចាងេត្វា បងក្ខិលំ ពត្វា អត្តខេតា ខេងចខេលិកខេយច កខេតា៍ អឆាឃប្ចុ យហាខេយាក្ខល្លាខេតា ឲចំ ចិខេត្តបិ – “អឃំ បខេក្កា កកចត្តិ ក្ខបបក្ខយិត្វា ឲចទុបំ កម្ពឹទំ តិត្ថាតបឌិនិឃុត្តំ បតៀបុត្ថិ, កកចតា ច បខេញា ចិឃ្សខ្ពិខេតា, កិត្តុ ខេលា ឌាតិត្វា កខេតា, ក្ខទាហុ អឌាតិត្វា? ឃំត្ថុតាហំ ខេងចខេលិកំ កត្វា តយត្វំ ឌាខេតឃ្យ”ត្តិ៍ ខេឃា តាចខេងច តាចតិរកចតំ កត្វា បក្កិ ខេងចាគយិត្តិ តយត្វំ បុត្ថិ៍ បខេក្កា ឌិត្ថាបយ្យតិឃា បយខេត្តា ហុត្វា ចិខេក្ខបំ អកាឃិ៍ ខេឆខេរា តឃ្ស និខេចកឌគតត្វំ ខេចឌឃត្តបិឃាងំ បិងក្ខេក្ខត ពខេយ្យឃិ៍ ខេតត ចុត្តំ –

“ខេឃា ខេចឌឃត្តបិឃាងំ, បិងក្ខេក្ខត ពយ្យឃិំ;

ត្ថាន្ទិតាខេលតុបត្វខេន្តា, និខេចខេឌបិ ច ខេងចតា”តិ៍ (ម៉ និ៍ ១៍៥១៣)

អឃំ បតខេត្វា ធុតូអតល្យាបន្ទឃចិយុត្តិឃុខេត្តត (ម៉ និ៍ ១៍៦៥០ អាងខេឃា) ឌឹបេតតេត្ថា៍ កយ្យិតាការេរា ខេហក្ខា ចុខេត្តាខេឃច៍

សក្កំ សោ បរិបុច្ឆតីតិ យថាវុត្តមេវ ថេរស្ស តណ្ហាសង្ខយវិមុត្តិបុច្ឆំ សន្ធាយ វុត្តំ. តេនាហ “អបិ, អាវុសោ, ជានាសិ, តណ្ហាសង្ខយវិមុត្តិយោ”តិ. តស្ស សក្កោ វិយាកាសីតិ ឥទំ ថេរេន បិសាទកម្បេន តេន សំវិគ្គហទយេន បមាទំ បហាយ យោនិសោ មនសិ ករិត្វា បញ្ហស្ស ព្យាកតភាវំ សន្ធាយ វុត្តំ. សត្ថារា ទេសិតនិយាមេនេវ ហិ សោ តថា កថេសិ. តេនាហ “បញ្ហាបុដ្ឋោ យថាតថ”ន្តិ. តត្ថ សក្កំ សោ បរិបុច្ឆតីតិ សក្កំ ទេវរាជំ សោ មោគ្គល្លានត្ថេរោ សត្ថារា ទេសិតាយ តណ្ហាសង្ខយវិមុត្តិយា សម្មទេវ កថិតភាវំ បុច្ឆិ. អតីតត្ថេ ហិ ឥទំ វត្តមានវចនំ. អបិ, អាវុសោ, ជានាសីតិ, អាវុសោ, អបិ ជានាសិ, កិំ ជានាសិ? តណ្ហាសង្ខយវិមុត្តិយោតិ យថា តណ្ហាសង្ខយវិមុត្តិយោ សត្ថារា តុយ្ហំ ទេសិតា, តថា កិំ ជានាសីតិ បុច្ឆិ. តណ្ហាសង្ខយវិមុត្តិយោតិ ច តណ្ហាសង្ខយវិមុត្តិសុត្តស្ស ទេសនំ បុច្ឆតិ.

ព្រហ្មានន្តិ មហាព្រហ្មានំ. សុធម្មាយំ ឋិតោ សភន្តិ សុធម្មាយ សភាយ. អយំ បន ព្រហ្មលោកេ សុធម្មសភា, ន តាវតិំសភវនេ, សុធម្មសភាវិរហិតោ ទេវលោកោ នាម នត្ថិ. អជ្ជាបិ ត្យាវុសោ, សា ទិដ្ឋិ, យា តេ ទិដ្ឋិ បុរេ អហូតិ ឥមំ ព្រហ្មលោកំ ឧបគន្តុំ សមត្ថោ នត្ថិ កោចិ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា, សត្ថុ ឥធាគមនតោ បុព្វេ យា តុយ្ហំ ទិដ្ឋិ អហោសិ, កិំ អជ្ជាបិ ឥទានិបិ សា ទិដ្ឋិ ន វិគតាតិ? បស្សសិ វីតិវត្តន្តំ, ព្រហ្មលោកេ បភស្សរន្តិ ព្រហ្មលោកេ វីតិបតន្តំ មហាកប្បិនមហាកស្សបាទីហិ សាវកេហិ បរិវារិតស្ស តេជោធាតុំ សមាបជ្ជិត្វា និសិន្នស្ស សសាវកស្ស ភគវតោ ឱភាសំ បស្សសីតិ អត្ថោ. ឯកស្មិញ្ហិ សមយេ ភគវា ព្រហ្មលោកេ សុធម្មាយ សភាយ សន្និបតិត្វា សន្និសិន្នស្ស – “អត្ថិ នុ ខោ កោចិ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឯវំមហិទ្ធិកោ, យោ ឥធ អាគន្តុំ សក្កុណេយ្យា”តិ ចិន្តេន្តស្ស ព្រហ្មុនោ ចិត្តមញ្ញាយ តត្ថ គន្ត្វា ព្រហ្មុនោ មត្ថកេ អាកាសេ និសិន្នោ តេជោធាតុំ សមាបជ្ជិត្វា ឱភាសំ មុញ្ចន្តោ មហាមោគ្គល្លានាទីនំ អាគមនំ ចិន្តេសិ. សហ ចិន្តនេន តេបិ តត្ថ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា សត្ថុ អជ្ឈាសយំ ញត្វា តេជោធាតុំ សមាបជ្ជិត្វា បច្ចេកទិសាសុ និសីទិត្វា ឱភាសំ វិស្សជ្ជិត្វា សកលព្រហ្មលោកោ ឯកោភាសោ អហោសិ. សត្ថា ព្រហ្មុនោ កល្លចិត្តតំ ញត្វា ចតុសច្ចប្បកាសនំ ធម្មំ ទេសេសិ. ទេសនាបរិយោសានេ អនេកានិ ព្រហ្មសហស្សានិ មគ្គផលេសុ បតិដ្ឋហិំសុ, តំ សន្ធាយ ចោទេន្តោ “អជ្ជាបិ ត្យាវុសោ, សា ទិដ្ឋី”តិ ការណមាហ. អយំ បនេត្ថ ពាកព្រហ្មសុត្តេ ទីបេតព្វា. វុត្តញ្ហេតំ (សំ. និ. ១.១៧៥) –

“ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ព្រហ្មុនោ ឯវរូបំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ ឧប្បន្នំ ហោតិ – ‘នត្ថិ សោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា, យោ ឥធ អាគច្ឆេយ្យា’តិ. អថ ខោ ភគវា តស្ស ព្រហ្មុនោ ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សមិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ, បសារិតំ វា ពាហំ សមិញ្ជេយ្យ, ឯវមេវ ជេតវនេ អន្តរហិតោ តស្មិំ ព្រហ្មលោកេ បាតុរហោសិ. អថ ខោ ភគវា តស្ស ព្រហ្មុនោ ឧបរិ វេហាសំ បល្លង្កេន និសីទិ តេជោធាតុំ សមាបជ្ជិត្វា.

“អថ ខោ អាយស្មតោ មហាមោគ្គល្លានស្ស ឯតទហោសិ – ‘កហំ នុ ខោ ភគវា ឯតរហិ វិហរតី’តិ? អទ្ទសា ខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ភគវន្តំ ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន តស្ស ព្រហ្មុនោ ឧបរិ វេហាសំ បល្លង្កេន និសិន្នំ តេជោធាតុំ

ສມາປນ຺ນໍ ທິສ຺ວານ ເສຍ຺ຍຖາປິ ນາມ ພລວາ ປຸຣິໂສ ສມິຎ຺ຊິຕໍ ວາ ພາຫໍ ປສາເຣຍ຺ຍ, ປສາຣິຕໍ ວາ ພາຫໍ ສມິຎ຺ເຊຍ຺ຍ, ເອວເມວ ເຊຕວເນ ອນ຺ຕຣຫິໂຕ ຕສ຺ມິໍ ພ຺ຣຫ຺ມໂລເກ ປາຕຸຣໂຫສິ. ອຖ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ມຫາໂມຄ຺ຄລ຺ລາໂນ ປຸຣຕ຺ຖິມໍ ທິສໍ ນິສ຺ສາຍ ຕສ຺ສ ພ຺ຣຫ຺ມຸໂນ ອຸປຣິ ເວຫາສໍ ປລ຺ລງ຺ເກນ ນິສີທິ ເຕໂຊຘາຕຸໍ ສມາປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ນີຈຕຣໍ ຠຄວໂຕ.

“ອຖ ໂຂ ອາຍສ຺ມໂຕ ມຫາກສ຺ສປສ຺ສ ເອຕທໂຫສິ – ‘ກຫໍ ນຸ ໂຂ ຠຄວາ ເອຕຣຫິ ວິຫຣຕີ’ຕິ? ອທ຺ທສາ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ມຫາກສ຺ສໂປ ຠຄວນ຺ຕໍ ທິພ຺ເພນ ຈກ຺ຂຸນາ ວິສຸທ຺ເຘນ ອຕິກ຺ກນ຺ຕມານຸສເກນ ຕສ຺ສ ພ຺ຣຫ຺ມຸໂນ ອຸປຣິ ເວຫາສໍ ປລ຺ລງ຺ເກນ ນິສິນ຺ນໍ ເຕໂຊຘາຕຸໍ ສມາປນ຺ນໍ ທິສ຺ວານ ເສຍ຺ຍຖາປິ ນາມ ພລວາ ປຸຣິໂສ...ເປ... ເອວເມວ ເຊຕວເນ ອນ຺ຕຣຫິໂຕ ຕສ຺ມິໍ ພ຺ຣຫ຺ມໂລເກ ປາຕຸຣໂຫສິ. ອຖ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ມຫາກສ຺ສໂປ ທກ຺ຂິຓໍ ທິສໍ ນິສ຺ສາຍ ຕສ຺ສ ພ຺ຣຫ຺ມຸໂນ ອຸປຣິ ເວຫາສໍ ປລ຺ລງ຺ເກນ ນິສີທິ ເຕໂຊຘາຕຸໍ ສມາປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ນີຈຕຣໍ ຠຄວໂຕ.

“ອຖ ໂຂ ອາຍສ຺ມໂຕ ມຫາກປ຺ປິນສ຺ສ ເອຕທໂຫສິ – ‘ກຫໍ ນຸ ໂຂ ຠຄວາ ເອຕຣຫິ ວິຫຣຕີ’ຕິ? ອທ຺ທສາ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ມຫາກປ຺ປິໂນ ຠຄວນ຺ຕໍ ທິພ຺ເພນ ຈກ຺ຂຸນາ ວິສຸທ຺ເຘນ ອຕິກ຺ກນ຺ຕມານຸສເກນ ຕສ຺ສ ພ຺ຣຫ຺ມຸໂນ ອຸປຣິ ເວຫາສໍ ປລ຺ລງ຺ເກນ ນິສິນ຺ນໍ ເຕໂຊຘາຕຸໍ ສມາປນ຺ນໍ ທິສ຺ວານ ເສຍ຺ຍຖາປິ ນາມ ພລວາ ປຸຣິໂສ...ເປ... ເອວເມວ ເຊຕວເນ ອນ຺ຕຣຫິໂຕ ຕສ຺ມິໍ ພ຺ຣຫ຺ມໂລເກ ປາຕຸຣໂຫສິ. ອຖ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ມຫາກປ຺ປິໂນ ປຈ຺ຉິມໍ ທິສໍ ນິສ຺ສາຍ ຕສ຺ສ ພ຺ຣຫ຺ມຸໂນ. ອຸປຣິ ເວຫາສໍ ປລ຺ລງ຺ເກນ ນິສີທິ ເຕໂຊຘາຕຸໍ ສມາປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ນີຈຕຣໍ ຠຄວໂຕ.

“ອຖ ໂຂ ອາຍສ຺ມໂຕ ອນຸຣຸທ຺ຘສ຺ສ ເອຕທໂຫສິ – ‘ກຫໍ ນຸ ໂຂ ຠຄວາ ເອຕຣຫິ ວິຫຣຕີ’ຕິ? ອທ຺ທສາ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ອນຸຣຸທ຺ໂຘ ຠຄວນ຺ຕໍ ທິພ຺ເພນ ຈກ຺ຂຸນາ ວິສຸທ຺ເຘນ ອຕິກ຺ກນ຺ຕມານຸສເກນ ຕສ຺ສ ພ຺ຣຫ຺ມຸໂນ ອຸປຣິ ເວຫາສໍ ປລ຺ລງ຺ເກນ ນິສິນ຺ນໍ ເຕໂຊຘາຕຸໍ ສມາປນ຺ນໍ ທິສ຺ວານ ເສຍ຺ຍຖາປິ ນາມ ພລວາ ປຸຣິໂສ...ເປ... ເອວເມວ ເຊຕວເນ ອນ຺ຕຣຫິໂຕ ຕສ຺ມິໍ ພ຺ຣຫ຺ມໂລເກ ປາຕຸຣໂຫສິ . ອຖ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ອນຸຣຸທ຺ໂຘ ອຸຕ຺ຕຣໍ ທິສໍ ນິສ຺ສາຍ ຕສ຺ສ ພ຺ຣຫ຺ມຸໂນ ອຸປຣິ ເວຫາສໍ ປລ຺ລງ຺ເກນ ນິສີທິ ເຕໂຊຘາຕຸໍ ສມາປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ນີຈຕຣໍ ຠຄວໂຕ. ອຖ ໂຂ ອາຍສ຺ມາ ມຫາໂມຄ຺ຄລ຺ລາໂນ ຕໍ ພ຺ຣຫ຺ມານໍ ຄາຖາຍ ອຊ຺ຌຠາສິ –

“ອຊ຺ຊາປິ ເຕ ອາວຸໂສ ສາ ທິຏ຺ຐິ, ຍາ ເຕ ທິຏ຺ຐິ ປຸເຣ ອຫຸ;

ປສ຺ສສິ ວີຕິວຕ຺ຕນ຺ຕໍ, ພ຺ຣຫ຺ມໂລເກ ປຠສ຺ສຣນ຺ຕິ.

“ນ ເມ ມາຣິສ ສາ ທິຏ຺ຐິ, ຍາ ເມ ທິຏ຺ຐິ ປຸເຣ ອຫຸ;

ປສ຺ສາມິ ວີຕິວຕ຺ຕນ຺ຕໍ, ພ຺ຣຫ຺ມໂລເກ ປຠສ຺ສຣໍ;

ສ຺ວາຫໍ ອຊ຺ຊ ກຖໍ ວຊ຺ຊໍ, ອຫໍ ນິຈ຺ໂຈມ຺ຫິ ສສ຺ສໂຕ”ຕິ.

“អថ ខោ ភគវា តំ ព្រហ្មានំ សំវេជេត្វា សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ...បេ... ឯវមេវ តស្មិំ ព្រហ្មលោកេ អន្តរហិតោ ជេតវនេ បាតុរហោសិ. អថ ខោ សោ ព្រហ្មា អញ្ញតរំ ព្រហ្មបារិសជ្ជំ អាមន្តេសិ – ‘ឯហិ ត្វំ, មារិស, យេនាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ តេនុបសង្កម, ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាមោគ្គល្លានំ ឯវំ វទេហិ ‘អត្ថិ នុ ខោ មារិស មោគ្គល្លាន, អញ្ញេបិ តស្ស ភគវតោ សាវកា ឯវំមហិទ្ធិកា ឯវំមហានុភាវា សេយ្យថាបិ ភវំ មោគ្គល្លានោ, កស្សបោ, កប្បិនោ, អនុរុទ្ធោ’’’តិ. “ឯវំ, មារិសា”តិ ខោ សោ ព្រហ្មបារិសជ្ជោ តស្ស ព្រហ្មុនោ បដិស្សុត្វា យេនាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ តេនុបសង្កមិ, ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាមោគ្គល្លានំ ឯតទវោច – “អត្ថិ នុ ខោ, មារិស, មោគ្គល្លាន, អញ្ញេបិ តស្ស ភគវតោ សាវកា ឯវំមហិទ្ធិកា ឯវំមហានុភាវា សេយ្យថាបិ ភវំ មោគ្គល្លានោ, កស្សបោ, កប្បិនោ, អនុរុទ្ធោ”តិ. អថ ខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ តំ ព្រហ្មបារិសជ្ជំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

“តេវិជ្ជា ឥទ្ធិបត្តា ច, ចេតោបរិយាយកោវិទា;

ខីណាសវា អរហន្តោ, ពហូ ពុទ្ធស្ស សាវកា”តិ.

“អថ ខោ សោ ព្រហ្មបារិសជ្ជោ អាយស្មតោ មហាមោគ្គល្លានស្ស ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា យេន សោ ព្រហ្មា តេនុបសង្កមិ, ឧបសង្កមិត្វា តំ ព្រហ្មានំ ឯតទវោច – អាយស្មា, មារិស មហាមោគ្គល្លានោ ឯវមាហ –

“តេវិជ្ជា ឥទ្ធិបត្តា ច, ចេតោបរិយាយកោវិទា;

ខីណាសវា អរហន្តោ, ពហូ ពុទ្ធស្ស សាវកា”តិ.

“ឥទមវោច សោ ព្រហ្មបារិសជ្ជោ. អត្តមនោ ច សោ ព្រហ្មា តស្ស ព្រហ្មបារិសជ្ជស្ស ភាសិតំ អភិនន្ទី”តិ.

ឥទំ សន្ធាយ វុត្តំ “អយំ បនេត្ថ ពកព្រហ្មសុត្តេន ទីបេតព្ពោ”តិ.

មហានេរុនោ កូដន្តិ កូដសីសេន សកលមេវ សិនេរុបព្ពតរាជំ វទតិ. វិមោក្ខេន អផស្សយីតិ ឈានវិមោក្ខនិស្សយេន អភិញ្ញាណេន ផស្សយីតិ អធិប្បាយោ. វនន្តិ ជម្ពុទីបំ. សោ ហិ វនពហុលតាយ “វន”ន្តិ វុត្តោ. តេនាហ “ជម្ពុសណ្ឌស្ស ឥស្សរោ”តិ. បុព្ពវិទេហានន្តិ បុព្ពវិទេហដ្ឋានំ, បុព្ពវិទេហន្តិ អត្ថោ. យេ ច ភូមិសយា នរាតិ ភូមិសយា នរា នាម អបរគោយានកា ច ឧត្តរកុរុកា ច មនុស្សា. តេ ហិ គេហាភាវតោ “ភូមិសយា”តិ វុត្តា. តេបិ សត្ថា អផស្សយីតិ សម្ពន្ធោ. អយំ បនេត្ថ នន្ទោបនន្ទទមនេន (វិសុទ្ធិ. ២.៣៨៩ នន្ទោបនន្ទទមនកថា) ទីបេតព្ពោ –

“ឯកស្មិំ កិរ សមយេ អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ ភគវតោ ធម្មទេសនំ សុត្វា ‘ស្វេ, ភន្តេ, បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ មយ្ហំ គេហេ ភិក្ខំ គណ្ហថា’តិ និមន្តេត្វា បក្កាមិ. តំទិវសញ្ច ភគវតោ បច្ចូសសមយេ ទសសហស្សិលោកធាតុំ វោលោកេន្តស្ស នន្ទោបនន្ទោ នាម នាគរាជា ញាណមុខេ អាបាថំ អាគច្ឆិ. ភគវា ‘អយំ នាគរាជា មយ្ហំ ញាណមុខេ អាបាថំ អាគច្ឆតិ, កិំ នុ ខោ ភវិស្សតី’តិ អាវជ្ជេន្តោ សរណគមនស្ស ឧបនិស្សយំ ទិស្វា ‘អយំ មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ តីសុ រតនេសុ អប្បសន្នោ, កោ នុ ខោ ឥមំ មិច្ឆាទិដ្ឋិតោ វិមោចេយ្យា’តិ អាវជ្ជេន្តោ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរំ អទ្ទស.

“តតោ បភាតាយ រត្តិយា សរីរបដិជគ្គនំ កត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ – ‘អានន្ទ, បញ្ចន្នំ ភិក្ខុសតានំ អារោចេហិ តថាគតោ ទេវចារិកំ គច្ឆតី’តិ. តំទិវសញ្ច នន្ទោបនន្ទស្ស អាបានភូមិំ សជ្ជយិំសុ. សោ ទិព្ពរតនបល្លង្កេ ទិព្ពេន សេតច្ឆត្តេន ធារិយមានោ តិវិធនាដកេហិ ចេវ នាគបរិសាយ ច បរិវុតោ ទិព្ពភាជនេសុ ឧបដ្ឋាបិតំ អន្នបានវិធិំ ឱលោកយមានោ និសិន្នោ ហោតិ. អថ ខោ ភគវា យថា នាគរាជា បស្សតិ, តថា កត្វា តស្ស វិមានមត្ថកេនេវ បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ តាវតិំសទេវលោកាភិមុខោ បាយាសិ.

“តេន ខោ បន សមយេន នន្ទោបនន្ទស្ស នាគរាជស្ស ឯវរូបំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ ឧប្បន្នំ ហោតិ – ‘ឥមេ ហិ នាម មុណ្ឌកា សមណកា អម្ហាកំ ឧបរិភវនេន ទេវានំ តាវតិំសានំ ភវនំ បវិសន្តិបិ និក្ខមន្តិបិ, ន ឥទានិ ឥតោ បដ្ឋាយ ឥមេសំ អម្ហាកំ មត្ថកេ បាទបំសុំ ឱកិរន្តានំ គន្តុំ ទស្សាមី’តិ ឧដ្ឋាយ សិនេរុបាទំ គន្ត្វា តំ អត្តភាវំ វិជហិត្វា សិនេរុំ សត្តក្ខត្តុំ ភោគេហិ បរិក្ខិបិត្វា ឧបរិ ផណំ កត្វា តាវតិំសភវនំ អវកុជ្ជេន ផណេន បដិច្ឆាទេត្វា អទស្សនំ គមេសិ.

“អថ ខោ អាយស្មា រដ្ឋបាលោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – ‘បុព្វេ, ភន្តេ, ឥមស្មិំ បទេសេ ឋិតោ សិនេរុំ បស្សាមិ, សិនេរុបរិភណ្ឌំ បស្សាមិ, តាវតិំសំ បស្សាមិ, វេជយន្តំ បស្សាមិ, វេជយន្តស្ស បាសាទស្ស ឧបរិ ធជំ បស្សាមិ. កោ នុ ខោ, ភន្តេ, ហេតុ កោ បច្ចយោ, យំ ឯតរហិ នេវ សិនេរុំ បស្សាមិ…បេ… ន វេជយន្តស្ស បាសាទស្ស ឧបរិ ធជំ បស្សាមី’តិ? ‘អយំ, រដ្ឋបាល, នន្ទោបនន្ទោ នាម នាគរាជា តុម្ហាកំ កុបិតោ សិនេរុំ សត្តក្ខត្តុំ ភោគេហិ បរិក្ខិបិត្វា ឧបរិ ផណេន បដិច្ឆាទេត្វា អន្ធការំ កត្វា ឋិតោ’តិ. ‘ទមេមិ នំ, ភន្តេ’តិ. ន ភគវា អនុជានិ. អថ ខោ អាយស្មា ភទ្ទិយោ អាយស្មា រាហុលោតិ អនុក្កមេន សព្វេបិ ភិក្ខូ ឧដ្ឋហិំសុ. ន ភគវា អនុជានិ.

“អវសានេ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរោ ‘អហំ, ភន្តេ, ទមេមិ ន’ន្តិ អាហ. ‘ទមេហិ, មោគ្គល្លានា’តិ ភគវា អនុជានិ. ថេរោ អត្តភាវំ វិជហិត្វា មហន្តំ នាគរាជវណ្ណំ អភិនិម្មិនិត្វា នន្ទោបនន្ទំ ចុទ្ទសក្ខត្តុំ ភោគេហិ បរិក្ខិបិត្វា តស្ស ផណមត្ថកេ អត្តនោ ផណំ ឋបេត្វា សិនេរុនា សទ្ធិំ អភិនិប្បីឡេសិ. នាគរាជា ធូមាយិ. ថេរោ ‘ន តុយ្ហំយេវ សរីរេ ធូមោ អត្ថិ, មយ្ហម្បិ អត្ថី’តិ ធូមាយិ. នាគរាជស្ស ធូមោ ថេរំ ន ពាធតិ, ថេរស្ស បន ធូមោ នាគរាជំ ពាធតិ. តតោ នាគរាជា បជ្ជលិ. ថេរោបិ ‘ន តុយ្ហំយេវ សរីរេ អគ្គិ អត្ថិ, មយ្ហម្បិ អត្ថី’តិ បជ្ជលិ. នាគរាជស្ស តេជោ ថេរំ ន ពាធតិ, ថេរស្ស បន តេជោ នាគរាជំ ពាធតិ. នាគរាជា ‘អយំ មំ សិនេរុនា អភិនិប្បីឡេត្វា ធូមាយតិ ចេវ បជ្ជលតិ ចា’តិ ចិន្តេត្វា, ‘ភោ, តុវំ កោសី’តិ បដិបុច្ឆិ. ‘អហំ ខោ, នន្ទ, មោគ្គល្លានោ’តិ. ‘ភន្តេ, អត្តនោ ភិក្ខុភាវេន

តិដ្ឋាហី”តិ។

“ថេរោ តំ អត្តភាវំ វិជហិត្វា តស្ស ទក្ខិណកណ្ណសោតេន បវិសិត្វា វាមកណ្ណសោតេន និក្ខមិ, វាមកណ្ណសោតេន បវិសិត្វា ទក្ខិណកណ្ណសោតេន និក្ខមិ។ តថា ទក្ខិណនាសសោតេន បវិសិត្វា វាមនាសសោតេន និក្ខមិ, វាមនាសសោតេន បវិសិត្វា ទក្ខិណនាសសោតេន និក្ខមិ។ តតោ នាគរាជា មុខំ វិវរិ។ ថេរោ មុខេន បវិសិត្វា អន្តោកុច្ឆិយំ បាចីនេន ច បច្ឆិមេន ច ចង្កមតិ។ ភគវា ‘មោគ្គល្លាន, មនសិ ករោហិ មហិទ្ធិកោ នាគោ’តិ អាហ។ ថេរោ ‘មយ្ហំ ខោ, ភន្តេ, ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ភាវិតា ពហុលីកតា យានីកតា វត្ថុកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា សុសមារទ្ធា, តិដ្ឋតុ, ភន្តេ, នន្ទោបនន្ទោ, អហំ នន្ទោបនន្ទសទិសានំ នាគរាជានំ សតម្បិ សហស្សម្បិ សតសហស្សម្បិ ទមេយ្យ’ន្តិ អាហ។

“នាគរាជា ចិន្តេសិ – ‘បវិសន្តោ តាវ មេ ន ទិដ្ឋោ, និក្ខមនកាលេ ទានិ នំ ទាឋន្តរេ បក្ខិបិត្វា សង្ខាទិស្សាមី’តិ ចិន្តេត្វា ‘និក្ខមថ, ភន្តេ, មា មំ អន្តោកុច្ឆិយំ អបរាបរំ ចង្កមន្តា ពាធយិត្ថា’តិ អាហ។ ថេរោ និក្ខមិត្វា ពហិ អដ្ឋាសិ។ នាគរាជា ‘អយំ សោ’តិ ទិស្វា នាសវាតំ វិស្សជ្ជិ។ ថេរោ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបជ្ជិ, លោមកូបម្បិស្ស វាតោ វាលេតុំ នាសក្ខិ។ ‘អវសេសា ភិក្ខូ កិរ អាទិតោ បដ្ឋាយ សព្ពបាដិហារិយានិ កាតុំ សក្កុណេយ្យុំ, ឥទំ បន ឋានំ បត្វា ឯវំ ខិប្បនិសន្តិនោ ហុត្វា សមាបជ្ជិតុំ នាសក្ខិស្សន្តី’តិ តេសំ ភគវា នាគរាជទមនំ នានុជានិ។

“នាគរាជា ‘អហំ ឥមស្ស សមណស្ស នាសវាតេន លោមកូបម្បិ ចាលេតុំ នាសក្ខិំ, មហិទ្ធិកោ ឯសោ សមណោ’តិ ចិន្តេសិ។ ថេរោ អត្តភាវំ វិជហិត្វា សុបណ្ណរូបំ អភិនិម្មិនិត្វា សុបណ្ណវាតំ ទស្សេន្តោ នាគរាជានំ អនុពន្ធិ, នាគរាជា តំ អត្តភាវំ វិជហិត្វា មាណវកវណ្ណំ អភិនិម្មិនិត្វា, ‘ភន្តេ, តុម្ហាកំ សរណំ គច្ឆាមី’តិ វទន្តោ ថេរស្ស បាទេ វន្ទិ។ ថេរោ ‘សត្ថា, នន្ទ, អាគតោ, ឯហិ គមិស្សាមា’តិ នាគរាជានំ ទមេត្វា និព្ពិសំ កត្វា, គហេត្វា ភគវតោ សន្តិកំ អគមាសិ។ នាគរាជា ភគវន្តំ វន្ទិត្វា ‘ភន្តេ, តុម្ហាកំ សរណំ គច្ឆាមី’តិ អាហ។ ភគវា ‘សុខី ហោហិ, នាគរាជា’តិ វត្វា ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ អនាថបិណ្ឌិកស្ស និវេសនំ អគមាសិ។

“អនាថបិណ្ឌិកោ ‘កិំ, ភន្តេ, អតិទិវា អាគតត្ថា’តិ អាហ។ មោគ្គល្លានស្ស ច នន្ទោបនន្ទស្ស ច សង្គាមោ អហោសីតិ។ កស្ស បន, ភន្តេ, ជយោ, កស្ស បរាជយោតិ? មោគ្គល្លានស្ស ជយោ, នន្ទស្ស បរាជយោតិ។ អនាថបិណ្ឌិកោ ‘អធិវាសេតុ មេ, ភន្តេ, ភគវា សត្តាហំ ឯកបដិបាដិយា ភត្តំ, សត្តាហំ ថេរស្ស សក្ការំ ករិស្សាមី’តិ វត្វា សត្តាហំ ពុទ្ធប្បមុខានំ បញ្ចន្នំ ភិក្ខុសតានំ មហាសក្ការំ អកាសិ។ តេន វុត្តំ – ‘នន្ទោបនន្ទទមនេន វេទិតព្ពា’”’តិ។

យោ ឯតមភិជានាតីតិ ឯតំ យថាវុត្តំ វិមោក្ខ ផុសនករណវសេន ជានាតិ។

ន ចេ អគ្គិ ចេតយតិ, អហំ ពាលំ ឌហាមីតិ ឯវំ ន អគ្គិ អភិសំចេតេតិ, នាបិ ឌហនាយ បយោគំ បរក្កមំ ករោតិ, ពាលោ ឯវ បន “អហំ

ᨿᨭ᩠ᨮᩣᨣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨽᩥᨩᩃᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᨩᩃᩥᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᩋᩣᩈᨩ᩠ᨩ ᨲᩴ ᨷᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨴᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨶ ᨿᩴ ᨠᩮᩉᩥᨧᩥ ᨠᩣᨿᩣ, ᩅᩣᨧᩣᨿ ᨠᩣᨿᩣ, ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᨷᨶ ᨲᨳᩣ ᩋᩣᨠᩣᩁᩣᨴᩦᩉᩥ ᨲᨳᩣᨣᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩈᨴᩥᩈᩴ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩴ ᩋᩣᩈᨩ᩠ᨩ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨯᩉᩥᩔᨲᩥ, ᨯᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᩔᨲᩥ᪨

ᩋᨷᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᩈᩅᨲᩦᨲᩥ ᩋᨷᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᨭᩥᩃᨽᨲᩥ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨷᩤᨷᩴ ᩅᩥᨷᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ ᨿᩴ ᨷᩤᨷᩴ ᨶ ᩅᩥᨷᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᨲᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩑᨠᩴ ᨿᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨶᩣᨾᩮᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᩅᩣ᪨

ᨠᩁᩮᩣᨲᩮᩣ ᨲᩮ ᨧᩦᨿᨲᩮ ᨷᩤᨷᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᩴᩈᩮᨶ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔ ᨲᩮ ᨷᩤᨷᩴ ᨧᩥᩁᩁᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨧᩥᩁᨠᩣᩃᩴ ᩋᩉᩥᨲᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᩏᨷᨧᩦᨿᨲᩥ᪨ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨶ᩠ᨲᨠ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨸᩣᨲᩥ ᨧᨲᩩᩈᨧ᩠ᨧᨻᩩᨴ᩠ᨵᨲᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᩣᩅᨠᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᨠ ᩋᨶ᩠ᨲᨠ ᨷᩁᨲᩮᩣ ᨠᨾᩩ᪨ ᩋᩣᨾᩴ ᨽᩣᨣᩣᨾᩥ ᨠᩥᨾᩥᨧ᩠ᨨᩈᩦᨲᩥ “ᨠᩥᨾᩥᨧ᩠ᨨ ᨧᩥᩁᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩥᩁᨴᩣᨿᩥ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᩣᨾᩴ ᨽᩣᨣᩣᨾᩥ᪨

ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩦᨲᩥ ᩑᨲᩴ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᨶ᩠ᨲᨠᩮᩈᩦᨲᩥ, “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨶ᩠ᨲᨠ...ᨷᩮ... ᨠᩥᨾᩥᨧ᩠ᨨ”ᨲᩥ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩉᩣᨾᩮᩣᨣ᩠ᨣᩃ᩠ᩃᩣᨶᩮᩣ ᨾᩣᩁᩴ ᨲᨩ᩠ᨩᩮᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨶᩣᨾᨠᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩮ᩠ᨬᩣ᪨ ᨲᨲᩮᩣᨲᩥ ᨲᨩ᩠ᨩᨶᩉᩮᨲᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨴᩩᨾ᩠ᨾᨶᩮᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᨾᩣᩁᩮᩣ ᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩥᨠᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᨮᩣᨶᩮ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᩥ, ᩋᨴᩔᨶᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᨸᨶ ᨣᩣᨳᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨦ᩠ᨣᩤᩉᨠᩮᩉᩥ ᨮᨷᩥᨲᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᨲ᩠ᨲᩁᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨶ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩴ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨾᩮᩅ᪨

ᩑᩅᨾᨿᩴ ᨾᩉᩣᨳᩮᩁᩮᩣ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᨲᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᩅᨧᩣᩁᩥᨠᩣᨶᨠᨧᩣᩁᩥᨠᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᩈᩣᩅᨠᩮᩉᩥ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᨷᩪᨩᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨿᩩᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᨷᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᩦ᪨ ᨷᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᩋᨶᩮᩣᨾᨴᩔᩥᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨷᩣᨴᨾᩪᩃᩮ ᨷᨱᩥᨵᩣᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩅᩮ ᩅᩥᩅᨭ᩠ᨭᩪᨷᨶᩥᩔᨿᩣᨶᩥ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᩅᨠᨷᩣᩁᨾᩥᨿᩣ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨠᨲᩔ ᨷᩤᨷᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨧᩮᨲᩮᩈᩥ ᩏᨷ᩠ᨷᩦᩊᩥᨲᩣᨿ ᨠᨾ᩠ᨾᨷᩥᩃᩮᩣᨲᩥᨠᩣᨿ ᨷᩦᩊᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣ ᨧᩮᩣᩁᩮᩉᩥ ᨷᩤᨲᩥᨲᩮᩣ ᩋᨶᨷ᩠ᨷᨠᩴ ᩈᩁᩦᩁᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᩦ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨷᨴᩣᨶᩮ (ᩋᨷ᪨ ᨳᩮᩁ ᪑᪨᪑᪨᪓᪗᪔, ᪓᪗᪐-᪓᪗᪔) –

“ᩋᨶᩮᩣᨾᨴᩔᩦ ᨽᨣᩅᩣ, ᩃᩮᩣᨠᨩᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨶᩁᩣᩈᨽᩮᩣ;

ᩅᩥᩉᩣᩈᩥ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᩉᩥ,ᨴᩮᩅᩈᨦ᩠ᨥᨷᩩᩁᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ᪨

“ᨽᨣᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᩅᩥᨧᩁᩥ ᨧᩣᩁᩥᨠᩴ ᨩᩥᨶᩮᩣ;

ᩈᨲ᩠ᨲᨠᩣᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨶᩥ ᩏᨷᩣᨣᨾᩥ᪨

“ᨲᩥᨱᩈᨶ᩠ᨳᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᨷᩁᩥᨶᩩᨲᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᨶᩣᨿᨠᩮᩣ;

ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨩᩥᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩈᩥ ᨿᨳᩣᩈᩩᨡᩴ᪨

“តទាហំ គហបតិ ហុត្វា, សរេទន មហិទ្ធិនា;

ឧយ្យានិតោ សហាយេន, សត្ថារំ ឧបសង្កមិំ.

“ឧបសង្កមិត្វាន សម្ពុទ្ធំ, និមន្តេត្វា តថាគតំ;

អត្តនោ ភវនំ នេសិ, មានយន្តោ មហាមុនិំ.

“ឧបដ្ឋិតំ មហាវីរំ, ទេវទេវំ នរាសភំ;

សភិក្ខុសង្ឃំ តប្បេមិ, អន្នបានេនហំ តទា.

“អនុមោទិ មហាវីរោ, សយម្ភូ អគ្គបុគ្គលោ;

ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា, ឥមា គាថា អភាសថ.

“យំ សោ សង្ឃមបូជេសិ, ពុទ្ធញ្ច លោកនាយកំ;

តេន ចិត្តប្បសាទេន, ទេវលោកំ គមិស្សតិ.

“សត្តសត្តតិក្ខត្តុញ្ច, ទេវរជ្ជំ ករិស្សតិ;

បថព្យា រជ្ជំ អដ្ឋសតំ, វសុធំ អាវសិស្សតិ.

“បញ្ចបញ្ញាសក្ខត្តុញ្ច, ចក្កវត្តី ភវិស្សតិ;

ភោគា អសង្ខិយា តស្ស, ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ តាវទេ.

“អបរិមេយ្យេ ឥតោ កប្បេ, ឱក្កាកកុលសម្ភវោ;

គោតមោ នាម គោត្តេន, សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ។

“និរយា សោ ចវិត្វាន, មនុស្សត្តំ គមិស្សតិ;

កោលិតោ នាម នាមេន, ព្រហ្មពន្ធុ ភវិស្សតិ។

“សោ បច្ឆា បព្ពជិត្វាន, កុសលមូលេន ចោទិតោ;

គោតមស្ស ភគវតោ, ទុតិយោ ហេស្សតិ សាវកោ។

“អារទ្ធវីរិយោ បហិតត្តោ, ឥទ្ធិយា បារមិំ គតោ;

សព្ពាសវេ បរិញ្ញាយ, និព្ពាយិស្សតិនាសវោ។

“បាបមិត្តោបនិស្សាយ, កាមរាគវសំ គតោ;

មាតរំ បិតរញ្ចាបិ, ឃាតយិំ ទុដ្ឋមានសោ។

“យំ យំ យោនុបបជ្ជាមិ, និរយំ អថ មានុសំ;

បាបកម្មសមង្គិតា, ភិន្នសីសោ មរាមហំ។

“ឥទំ បច្ឆិមកំ មយ្ហំ, ចរិមោ វត្តតេ ភវោ;

ឥធាបិ ឯទិសោ មយ្ហំ, មរណកាលេ ភវិស្សតិ។

“បវិវេកមនុយុត្តោ, សមាធិភាវនារតោ;

សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ, វិហរាមិ អនាសវោ។

“ឆរហិម្បិ ស្វាកម្ពិរិ, ពាហល់ ក្យប្បធិសិយំ;

ចាយក្កុដ្ឋេត តោរកេឃ្យំ, ព្គដ្ឋិយា បិរមិ កេតា។

“អស្ពិយាតំ ត បស្សាមិ, យាតេតា យឃ្យាត ចិដ្ឋតិ;

សាយលោរេ ស្បិកាឃ, កាស្ទិត្តំ កេរាយហំ។

“អបរិមេយ្យេ ព្គេតា កេប្ប, យំ កម្មុយកិតិហិរិ;

តាហំ ក្ខមិយត្ថប្បេត្តា, បេត្តាមិអាសចក្ខុយំ។

“បដិសម្ភិទា ចតស្សោ...បេ... កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ។

យហាយោក្កុល្លាតេត្ធរកាឆាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

សដ្ឋិតិបរិតចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

២១. មហានិបាតោ

១. វង្គីសត្ថេរគាថាវណ្ណនា

សត្តតិនិបាតេ និក្ខន្តំ វត មំ សន្តន្តិអាទិកា អាយស្មតោ វង្គីសត្ថេរស្ស គាថា។ កា ឧប្បត្តិ? អយំ កិរ បទុមុត្តរពុទ្ធកាលេ ហំសវតីនគរេ មហាភោគកុលេ និព្ពត្តោ, បុរិមនយេនេវ វិហារំ គន្ត្វា ធម្មំ សុណន្តោ សត្ថារំ ឯកំ ភិក្ខុំ បដិភានវន្តានំ អគ្គដ្ឋានេ ឋបេន្តំ ទិស្វា សត្ថុ អធិការកម្មំ កត្វា – “អហម្បិ អនាគតេ បដិភានវន្តានំ អគ្គោ ភវេយ្យ”ន្តិ បត្ថនំ កត្វា, សត្ថារា ព្យាកតោ យាវជីវំ កុសលំ កត្វា ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ សាវត្ថិយំ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វង្គីសោតិ លទ្ធនាមោ តយោ វេទេ ឧគ្គណ្ហិត្វា អាចរិយំ អារាធេត្វា, ឆវសីសមន្តំ នាម សិក្ខិត្វា ឆវសីសំ នខេន អាកោដេត្វា “អយំ សត្តោ អសុកយោនិយំ និព្ពត្តោ”តិ ជានាតិ។

ព្រាហ្មណា “អយំ អម្ហាកំ ជីវិតមគ្គោ”តិ ញត្វា វង្គីសំ គហេត្វា បដិច្ឆន្នយានេ និសីទាបេត្វា គាមនិគមរាជធានិយោ វិចរន្តិ។ វង្គីសោបិ តិវស្សមត្ថកេ មតានម្បិ សីសំ អាហរាបេត្វា នខេន អាកោដេត្វា “អយំ សត្តោ អសុកយោនិយំ និព្ពត្តោ”តិ វត្វា មហាជនស្ស កង្ខច្ឆេទនត្ថំ តេ តេ ជនេ អាវាហេត្វា អត្តនោ អត្តនោ គតិំ កថាបេតិ។ តេន តស្មិំ មហាជនោ អភិប្បសីទតិ។ សោ តំ និស្សាយ មហាជនស្ស ហត្ថតោ សតម្បិ សហស្សម្បិ លភតិ។ ព្រាហ្មណា វង្គីសមាទាយ យថារុចិ វិចរិត្វា បុន សាវត្ថិំ អគមំសុ។ វង្គីសោ សត្ថុ គុណេ សុត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិតុកាមោ អហោសិ។ ព្រាហ្មណា “សមណោ គោតមោ មាយាយ តំ អាវដ្ដេស្សតី”តិ បដិក្ខិបិំសុ។ វង្គីសោ តេសំ វចនំ អនាទិយិត្វា សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា មធុរបដិសន្ថារំ កត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។

តំ សត្ថា បុច្ឆិ – “វង្គីស, កិញ្ចិ សិប្បំ ជានាសី”តិ? “អាម, ភោ គោតម, ឆវសីសមន្តំ នាម ជានាមិ។ តេន តិវស្សមត្ថកេ មតានម្បិ សីសំ នខេន អាកោដេត្វា និព្ពត្តដ្ឋានំ ជានាមី”តិ។ សត្ថា តស្ស ឯកំ និរយេ និព្ពត្តស្ស សីសំ ទស្សេសិ, ឯកំ មនុស្សេសុ , ឯកំ ទេវេសុ, ឯកំ បរិនិព្ពុតស្ស សីសំ ទស្សេសិ។ សោ បឋមំ សីសំ អាកោដេត្វា, “ភោ គោតម, អយំ សត្តោ និរយេ និព្ពត្តោ”តិ អាហ។ “សាធុ, វង្គីស, សុដ្ឋុ តយា ទិដ្ឋំ។ អយំ សត្តោ កុហិំ និព្ពត្តោ”តិ បុច្ឆិ។ “មនុស្សលោកេ”តិ។ “អយំ កុហិ”ន្តិ? “ទេវលោកេ”តិ តិណ្ណម្បិ និព្ពត្តដ្ឋានំ កថេសិ។ បរិនិព្ពុតស្ស បន សីសំ នខេន អាកោដេន្តោ នេវ អន្តំ ន កោដិំ បស្សិ។ អថ នំ សត្ថា “ន សក្កោសិ វង្គីសា”តិ បុច្ឆិ។ “ឧបបរិក្ខាមិ តាវា”តិ បុនប្បុនំ បរិវត្តេត្វា អាកោដេន្តោបិ ពាហិរកមន្តេន ខីណាសវស្ស គតិំ កថំ ជានិស្សតិ, អថស្ស មត្ថកតោ សេទោ មុច្ចិ។ សោ លជ្ជិត្វា តុណ្ហីភូតោ អដ្ឋាសិ។ អថ នំ សត្ថា – “កិលមសិ, វង្គីសា”តិ អាហ។ “អាម, ភោ គោតម, ឥមស្ស ឧប្បន្នដ្ឋានំ ជានិតុំ ន សក្កោមិ, សចេ តុម្ហេ ជានាថ, កថេថា”តិ។ “វង្គីស, អហំ ឯតម្បិ ជានាមិ, ឥតោ ឧត្តរិតរម្បិ ជានាមី”តិ វត្វា –

“ចុតិំ យោ វេទិ សត្តានំ, ឧបបត្តិញ្ច សព្ពសោ;

អសត្តំ សុគតំ ពុទ្ធំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ.

“យស្ស គតិំ ន ជានន្តិ, ទេវា គន្ធព្ពមានុសា;

ខីណាសវំ អរហន្តំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណ”ន្តិ. (ធ. ប. ៤១៩-៤២០; សុ. និ. ៦៤៨-៦៤៩) –

ឥមា ទ្វេ គាថា អភាសិ. វង្គីសោ “តេន ហិ, ភោ គោតម, តំ វិជ្ជំ មេ ទេថា”តិ អបចិតិំ ទស្សេត្វា សត្ថុ សន្តិកេ និសីទិ. សត្ថា “អម្ហេហិ សមានលិង្គស្ស ទេមា”តិ អាហ. វង្គីសោ “យំកិញ្ចិ កត្វា មយា ឥមំ មន្តំ គហេតុំ វដ្ដតី”តិ ព្រាហ្មណេ អាហ – “តុម្ហេ មយិ បព្ពជិតេ មា ចិន្តយិត្ថ, អហំ មន្តំ ឧគ្គហិត្វា សកលជម្ពុទីបេ ជេដ្ឋកោ ភវិស្សាមិ, តុម្ហាកម្បិ តេន ភទ្ទកមេវ ភវិស្សតី”តិ មន្តត្ថាយ សត្ថុសន្តិកំ ឧបសង្កមិត្វា បព្ពជ្ជំ យាចិ. តទា ច ថេរោ និគ្រោធកប្បោ ភគវតោ សន្តិកេ ឋិតោ ហោតិ, តំ ភគវា អាណាបេសិ – “និគ្រោធកប្ប, ឥមំ បព្ពាជេហី”តិ. ថេរោ សត្ថុ អាណាយ តំ បព្ពាជេសិ. អថស្ស សត្ថា “មន្តបរិវារំ តាវ ឧគ្គណ្ហាហី”តិ ទ្វត្តិំសាការកម្មដ្ឋានំ វិបស្សនាកម្មដ្ឋានញ្ច អាចិក្ខិ. សោ ទ្វត្តិំសាការំ សជ្ឈាយន្តោវ វិបស្សនំ បដ្ឋបេសិ. ព្រាហ្មណា វង្គីសំ ឧបសង្កមិត្វា “កិំ, ភោ វង្គីស, សមណស្ស គោតមស្ស សន្តិកេ សិប្បំ សិក្ខិត”ន្តិ បុច្ឆិំសុ. “កិំ សិប្បសិក្ខនេន, គច្ឆថ តុម្ហេ, មយ្ហំ តុម្ហេហិ កត្តព្ពកិច្ច”ន្តិ. ព្រាហ្មណា “ត្វម្បិ ទានិ សមណស្ស គោតមស្ស វសំ អាបន្នោ, មាយាយ អាវដ្ដិតោ, កិំ មយំ តវ សន្តិកេ ករិស្សាមា”តិ អាគតមគ្គេនេវ បក្កមិំសុ. វង្គីសត្ថេរោ វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា អរហត្តំ សច្ឆាកាសិ. តេន វុត្តំ អបទានេ (អប. ថេរ ២.៥៥.៩៦-១៤២) –

“បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ, សព្វធម្មេសុ ចក្ខុមា;

ឥតោ សតសហស្សម្ហិ, កប្បេ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ.

“យថាបិ សាគរេ ឩម្មិ, គគនេ វិយ តារកា;

ឯវំ បាវចនំ តស្ស, អរហន្តេហិ ចិត្តិតំ.

“សទេវាសុរនាគេហិ, មនុជេហិ បុរក្ខតោ;

សមណព្រាហ្មណាកិណ្ណេ, ជនមជ្ឈេ ជិនុត្តមោ.

“បភាហិ អនុរញ្ជន្តោ, លោកេ លោកន្តគូ ជិនោ;

ចចតេត ចិពៅសេន្តា, ចេតេយ្យបក្ខាតិ សោ។

“ចេសារន្ទេហិ សយ្យន្តោ, ចត្វាហិ បុរិស្សត្តយោ;

បហឹតកឃសារន្ទោ, លេយប្យត្តោ ចិសារទោ។

“អាសកំ បចរំ ផាតំ, ញុជ្ឈក្ខុយិញ្ចា ពេចលំ;

បជិឌាតាតិ លេហិកេក្កា, តត្ថិ សេញ្ញាគេកា ក្គចិ។

“សិហតាគយសម្ពឹតំ, តគេតា តស្សា តាគិតោ;

គេចា តេទា ចា ព្រាហ្វា ចា, បជិចត្តា ត ចិន្ទេតិ។

“គេសេន្តា បចរំ ឆយ្ញុំ, សត្តាទេន្តា សគេចកំ;

ឆយុចក្កំ បចេត្តតិ, បរិសាសុ ចិសារទោ។

“បជិកាតចតំ អក្កំ, សាចកំ សាគ្គុសយុតំ;

ក្យហំ ពាហុំ បកិត្តត្តា, ឲតគេក្ក ជេបសិ តំ។

“តគាហំ ហំសចតិឃំ, ព្រាហ្វណោ សាគ្គុសយុតា;

សព្វចេគចិន្ទ្ហ ឌាតោ, ចាកឹសោ ចាគិស្ហគោតា។

“វ្ហបេច្ចុ តំ យហាជិរំ, ស្សត្តាហំ ឆយុគេសតំ;

ᨷᩦᨲᩥᩅᩁᩴ ᨷᨭᩥᩃᨽᩥᩴ, ᩈᩣᩅᨠᩔ ᨣᩩᨱᩮ ᩁᨲᩮᩣ᪨

“ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᩈᩩᨣᨲᩴ, ᩈᩈᩘ᩠ᨥᩴ ᩃᩮᩣᨠᨶᨶ᩠ᨴᨶᩴ;

ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᨽᩮᩣᨩᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣᩉᩴ, ᨴᩩᩔᩮᩉᨧ᩠ᨨᩣᨴᨿᩥᩴ ᨲᨴᩣ᪨

“ᨶᩥᨷᨧ᩠ᨧ ᩈᩥᩁᩈᩣ ᨷᩣᨴᩮ, ᨠᨲᩮᩣᨠᩣᩈᩮᩣ ᨠᨲᨬ᩠ᨩᩃᩦ;

ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩉᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᩈᨶ᩠ᨳᩅᩥᩴ ᨩᩥᨶᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᩴ᪨

“ᨶᨾᩮᩣ ᨲᩮ ᩅᩣᨴᩥᨾᨴ᩠ᨴᨶ, ᨶᨾᩮᩣ ᨲᩮ ᩍᩈᩥᩈᨲ᩠ᨲᨾ;

ᨶᨾᩮᩣ ᨲᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᨠᨣ᩠ᨣ, ᨶᨾᩮᩣ ᨲᩮ ᩋᨽᨿᩴ ᨠᩁ᪨

“ᨶᨾᩮᩣ ᨲᩮ ᨾᩣᩁᨾᨳᨶ, ᨶᨾᩮᩣ ᨲᩮ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᩪᨴᨶ;

ᨶᨾᩮᩣ ᨲᩮ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᩈᩩᨡᨴ, ᨶᨾᩮᩣ ᨲᩮ ᩈᩁᨱᩴ ᨠᩁ᪨

“ᩋᨶᩣᨳᩣᨶᩴ ᨽᩅᩴ ᨶᩣᨳᩮᩣ, ᨽᩦᨲᩣᨶᩴ ᩋᨽᨿᨷ᩠ᨷᨴᩮᩣ;

ᩅᩥᩔᩣᨾᨽᩪᨾᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ, ᩈᩁᨱᩴ ᩈᩁᨱᩮᩈᩥᨶᩴ᪨

“ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ, ᩈᨶ᩠ᨳᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨣᩩᨱᩴ;

ᩋᩅᩮᩣᨧᩴ ᩅᩣᨴᩥᩈᩪᩁᩔ, ᨣᨲᩥᩴ ᨷᨷ᩠ᨷᩮᩣᨾᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨩᩩᨶᩮᩣ᪨

“ᨲᨴᩣ ᩋᩅᩮᩣᨧ ᨽᨣᩅᩣ, ᩋᨶᨶ᩠ᨲᨷᨭᩥᨽᩣᨶᩅᩣ;

ᨿᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩋᨽᩮᩣᨩᩮᩈᩥ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᩈᩉᩈᩣᩅᨠᩴ᪨

“គុណញ្ច មេ បកិត្តេសិ, បសន្នោ សេហិ បាណិភិ;

ឯសោ បត្ថយតេ ឋានំ, វាទិសូទស្ស កិច្ចតោ។

“អនាគតម្ហិ អទ្ធានេ, លច្ឆសេ តំ មនោរថំ;

ទេវមានុសសម្បត្តឹ, អនុភោត្វា អនប្បកំ។

“សតសហស្សិតោ កប្បេ, ឱក្កាកកុលសម្ភវោ;

គោតមោ នាម គោត្តេន, សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ។

“តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ, ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ;

វង្គីសោ នាម នាមេន, ហេស្សតិ សត្ថុ សាវកោ។

“តំ សុត្វា មុទិតោ ហុត្វា, យាវជីវំ តទា ជិនំ;

បច្ចយេហិ ឧបដ្ឋាសិំ, មេត្តចិត្តោ តថាគតំ។

“តេន កម្មេន សុកតេន, ចេតនាបណិធីហិ ច;

ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ, តុសិតំ អគមាសហំ។

“បច្ឆិមេ ច ភវេ ទានិ, ជាតោ វិប្បកុលេ អហំ;

បច្ចាជាតោ យទា អាសិំ, ជាតិយា សត្តវស្សិកោ។

“សព្ពេចេតចិក្ខ ឌាពោ, ចាគសព្វចិសារទោគា;

ចាកិឃ្សូទោ ចិត្តកឆិ, បរចាគបុយឌ្គោតា៍

“ចក្កេ ឌាពោតិ ចក្កឹសោ, ចចតេ ឰឃ្សូទោតិ ចា;

ចក្កឹសោ ឰតិ ទេ តាយំ, អកឋិ លោកសយូតំ៍

“ឃគាហំ ចិញ្ញាតំ បពោ្ត, ជិពោ បឆយឃោព្ពេត;

ពគា ទាឌកេហ ទេយូ, សារិបុត្តយហឌ្គសំ៍

“បិណ្ឌាឃ ចិចទត្តុ តំ, បត្តបិឃឹ ឃុសំចុតំ;

អលោលក្ខិ យិពកាឃិ, ឃុកយត្តុ តិគក្ខិតំ៍

“តំ ជិស្វា ចិយិឡាពា ហុត្វា, អចោធំ យយតុច្ឆចំ;

កឃិកាទំច តិឋិតំ, ឋិត្តុ កាធាបគំ អហំ៍

“អាឋិក្ខិ សោ ទេ សព្វាទំ, សព្ពញ្ញុ លោកតាឃកំ;

ពគា សោ បណ្ឌិតោ ឋិរោ, ក្ខត្តុទិ៍ សយចោច ទេ៍

“ចិទាកសំហិតំ ចាគ្យំ, កព្វា ក្ខឌ្គសយុត្តយំ;

ចិឋិត្តបជិកាតេហិ, តោឃិពោ តេត ពាកិតា៍

“តិបច្ចូ ឃិទសា បិគេ, បព្ពាឌេហិតិ យំ ព្រាចិ;

ᨲᨲᩮᩣ ᨾᩴ ᩈ ᨾᩉᩣᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᩮᨭ᩠ᨮᨾᩩᨸᩣᨣᨾᩥ –

“ᨶᩥᨸᨧ᩠ᨧ ᩈᩥᩁᩈᩣ ᨸᩤᨴᩮ, ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ;

ᨾᨾᩣᩉ ᩅᨴᨲᩴ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᨠᩈ᩠ᨾᩥ ᩅᨠ᩠ᨡᩩᩈ ᨩᩣᨲᩣᩈᩥ –

“ᨠᩥᨧ᩠ᨨᩥ ᨶᩥᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᩔᩣᩉᩴ, ᨩᩣᨲᩣᨿᩦᨲᩥ ᨧ ᩋᨻ᩠ᨷᩅᩥ;

ᨾᨲᩈᩦᩈᩴ ᩅᨶᨧ᩠ᨨᨯ᩠ᨯᩴ, ᩋᨷᩥ ᨵᩤᩁᩈᩅᩔᩥᨠᩴ;

ᨲᨴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ, ᩈᩮᨴ ᩈᩮᨠ᩠ᨠᩣᩈᩥ ᩅᩣᨧᨿ –

“ᩋᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮ, ᨲᩦᩉᩥ ᩈᩦᩈᩣᨲᩥ ᨲᩔᨿᩥ;

ᨲᩥᩁᩮᨿᨲᩁᩮᨶᩮᩅᩈᩩ, ᨳᩪᨷᨷᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩅᩣᨧᨿᩥ –

“ᨲᨴᩣ ᩃᩦᩊ᩠ᩉᩣᩈᩅᩔᩮᩅ, ᩈᩦᩈᩴ ᨶᩔᩈᩥ ᨲᩣᨿᨠᩮᩣ;

ᨲᨲᩮᩣᩉᩴ ᩅᩥᩉᨲᩣᩁᨾ᩠ᨽᩣ, ᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᩈᨾᨿᩣᨧᩥᩈᩴ –

“ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᩈᩩᨣᨲᩴ, ᩈᨲ᩠ᩅᩣᨧᩣᨿᩥ ᨲᩉᩥᩴ ᨲᩉᩥᩴ;

ᨲᨲᩮᩣ ᨾᩴ ᨣᨻ᩠ᨻᩅᩥᩅᩮᨲ᩠ᨲᩣᩈᩥ, ᨬᩣᨿᨲ᩠ᨲᩥᩉ ᨠᩥᩃ᩠ᩃᩮᩅᩣ –

“ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩦᨾᩴᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩮ, ᩋᩣᩉ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩅᩥᨶᩣᨿᨠᩮᩣ;

ᨲᨠ᩠ᨠᩥᨠᩣ ᨸᨲᩥᨿᩣ ᨠᩣᨮᩣ, ᨫᩣᨲᩈᩮᩣ ᨸᨭᩥᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ –

“ន ក្ខចិត្តោហំ ចិរំ, ញានេសា បដិកត្តិ យំ;

តេន ហិ ទានិ ចក្កឹស, ញានេសា សត្ថុចាហិ យំ។

“តទាហំ សត្ថុចិ ចិរំ, កាឆាហិ ព្វសិសត្តុយំ;

ញានេសា មេ តទា វុដ្ឋោ, ជិនោ អគ្គេ ញេបសិ យំ។

“បដិការេន ចិត្តេន, អញ្ញោសយតិយញ្ញាហំ;

បេសលេ តេន សំចិក្កោ, អនុហត្តុយបិបុហិំ។

“បដិកានចតំ អគ្គោ, អញ្ញោ កោធិ ន ចិន្តុតិ;

ឃទាយំ កិព្វ ចក្កឹសោ, ឲចំ ឆាទេឆ កិព្វោចា។

“សតសហស្សេ កតំ កម្មំ, ផលំ ទស្សេសិ មេ ឥធ;

សុមុត្តោ សរវេគោវ, កិលេសេ ឈាបយិំ មម។

“កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ, ភវា សព្វេ សមូហតា;

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា, វិហរាមិ អនាសវោ។

“ស្វាគតំ វត មេ អាសិ, ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ;

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា, កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ។

“បដិសម្ភិទា ចតស្សោ, វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ;

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា, កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ។

អរហា បន ហុត្វា ថេរោ សត្ថុ សន្តិកំ គច្ឆន្តោ ចក្ខុបថតោ បដ្ឋាយ ចន្ទេន, សូរិយេន, អាកាសេន, មហាសមុទ្ទេន, សិនេរុនា បព្ពតរាជេន, សីហេន មិគរញ្ញា, ហត្ថិនាគេនាតិ តេន តេន សទ្ធិំ ឧបមេត្វា អនេកេហិ បទសតេហិ សត្ថារំ វណ្ណេន្តោវ ឧបគច្ឆតិ។ តេន តំ សត្ថា សង្ឃមជ្ឈេ និសិន្នោ បដិភានវន្តានំ អគ្គដ្ឋានេ ឋបេសិ។ អថ ថេរេន អរហត្តប្បត្តិតោ បុព្វេ ច បច្ឆា ច តំ តំ ចិត្តំ អាគម្ម ភាសិតា។ ថេរំ ឧទ្ទិស្ស អានន្ទត្ថេរាទីហិ ភាសិតា ច –

១២១៨។

“និក្ខន្តំ វត មំ សន្តំ, អគារស្មានគារិយំ;

វិតក្កា ឧបធាវន្តិ, បគព្ភា កណ្ហតោ ឥមេ។

១២១៩។

“ឧគ្គបុត្តា មហិស្សាសា, សិក្ខិតា ទឡ្ហធម្មិនោ;

សមន្តា បរិកិរេយ្យុំ, សហស្សំ អបលាយិនំ។

១២២០។

“សចេបិ ឯត្តកា ភិយ្យោ, អាគមិស្សន្តិ ឥត្ថិយោ;

នេវ មំ ព្យាធយិស្សន្តិ, ធម្មេ សម្ហិ បតិដ្ឋិតោ។

១២២១។

“សក្ខិ ហិ មេ សុតំ ឯតំ, ពុទ្ធស្សាទិច្ចពន្ធុនោ;

តិដ្ឋាភកាបតិ បក្កំ, ពត្ថ បេ តិរពោ បភោ។

១១១១។

“ឲចញ្ញោ យំ ចិហរន្តំ, ឋិបិយ ក្ខបកច្ឆសិ;

ពឆា បក្ខ គទិស្សាយិ, ត បេ បក្កយ្យិ ចក្លសិ។

១១១២។

“អរតិញ្ញា រតិញ្ញា បហាយ, សន្តោសា គេហសិតញ្ញា ចិតក្កំ;

ចភឆំ ត គរេយ្យ កុហិញ្ចិ, តិដ្ឋភោឆា អចភោឆា ស ភិក្ខុ។

១១១៣។

“ឃយិឆ បឆចិញ្ញា ចេហាសំ, ទ្វបកឋំ ឌកពោកឆំ កិញ្ចិ;

បរិឌីឃតិ សន្តាយតិឆ្ចំ, ឲចំ សបេន្ត ឆរន្តិ យុតត្តា។

១១១៤។

“ក្ខបឆិស្ុ ឌភា គឆិពាសេ, ឌិដ្ឋ ស្ុពេ បឌិឈេ ច យុពេ ច;

ឲត្ថ ចិភោឆេយ លគ្គ្ខយភោឌោ, ឃោ ហេត្ថ ត លិប្យតិ យុតិ ពយាហុ។

១១១៥។

“ᩋᨳ ᩈᨭ᩠ᨮᩥᩈᩥᨲᩣ ᩈᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩣ, ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᨲᩣᨿ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨶᩥᩅᩥᨭ᩠ᨮᩣ;

ᨶ ᨧ ᩅᨣ᩠ᨣᨣᨲᩔ ᨠᩩᩉᩥᨬ᩠ᨧᩥ, ᨶᩮᩣ ᨸᨶ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᨣᩣᩉᩦ ᩈ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ᪨

᪁᪁᪁᪇᪨

“ᨴᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨧᩥᩁᩁᨲ᩠ᨲᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮᩣ, ᩋᨠᩩᩉᨠᩮᩣ ᨶᩥᨸᨠᩮᩣ ᩋᨸᩥᩉᩣᩃᩩ;

ᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᨴᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᨣᨾᩣ ᨾᩩᨶᩥ, ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩮᩣ ᨠᨦ᩠ᨡᨲᩥ ᨠᩣᩃᩴ᪨

᪁᪁᪁᪈᪨

“ᨾᩣᨶᩴ ᨸᨩᩉᩔᩩ ᨣᩮᩣᨲᨾ, ᨾᩣᨶᨸᨳᨬ᩠ᨧ ᨩᩉᩔᩩ ᩋᩈᩮᩈᩴ;

ᨾᩣᨶᨸᨳᨾ᩠ᩉᩥ ᩈ ᨾᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ, ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨭᩥᩈᩣᩁᩦᩉᩩᩅᩣ ᨧᩥᩁᩁᨲ᩠ᨲᩴ᪨

᪁᪁᪁᪉᪨

“ᨾᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᨾᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᨸᨩᩣ, ᨾᩣᨶᩉᨲᩣ ᨶᩥᩁᨿᩴ ᨸᨸᨲᨶ᩠ᨲᩥ;

ᩈᩮᩣᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᨶᩣ ᨧᩥᩁᩁᨲ᩠ᨲᩴ, ᨾᩣᨶᩉᨲᩣ ᨶᩥᩁᨿᩴ ᩏᨸᨸᨶ᩠ᨶᩣ᪨

᪁᪁᪂᪀᪨

“ᨶ ᩉᩥ ᩈᩮᩣᨧᨲᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨠᨴᩣᨧᩥ, ᨾᨣ᩠ᨣᨩᩥᨶᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ;

ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᨡᨬ᩠ᨧᩣᨶᩩᨽᩮᩣᨲᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩈᩮᩣᨲᩥ ᨲᨾᩣᩉᩩ ᨲᨳᨲ᩠ᨲᩴ᪨

᪁᪁᪂᪁᪨

“ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨡᩥᩃᩮᩣ ᩍᨵ ᨸᨵᩣᨶᩅᩤ, ᨶᩦᩅᩁᨱᩣᨶᩥ ᨸᩉᩣᨿ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ;

ᨾᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨸᩉᩣᨿ ᩋᩈᩮᩈᩴ, ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿᨶ᩠ᨲᨠᩁᩮᩣ ᩈᨾᩥᨲᩣᩅᩦ᪨

᪑᪒᪒᪒᪨

“ᨠᩣᨾᩁᩣᨣᩮᨶ ᨯᨿ᩠ᩉᩣᨾᩥ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩮ ᨸᩁᩥᨯᨿ᩠ᩉᨲᩥ;

ᩈᩣᨵᩩ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨸᨶᩴ ᨻᩕᩪᩉᩥ, ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨸᩣᨿ ᨣᩮᩣᨲᨾ᪨

᪑᪒᪒᪓᪨

“ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩅᩥᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩣ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩮ ᨸᩁᩥᨯᨿ᩠ᩉᨲᩥ;

ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᩮᩉᩥ, ᩈᩩᨽᩴ ᩁᩣᨣᩪᨸᩈᩴᩉᩥᨲᩴ᪨

᪑᪒᪒᪔᪨

“ᩋᩈᩩᨽᩣᨿ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩣᩅᩮᩉᩥ, ᩑᨠᨣ᩠ᨣᩴ ᩈᩩᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩴ;

ᩈᨲᩥ ᨠᩣᨿᨣᨲᩣ ᨲ᩠ᨿᨲ᩠ᨳᩩ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨴᩣᨻᩉᩩᩃᩮᩣ ᨽᩅ᪨

᪑᪒᪒᪕᪨

“ᩋᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨽᩣᩅᩮᩉᩥ, ᨾᩣᨶᩣᨶᩩᩈᨿᨾᩩᨩ᩠ᨩᩉ;

ᨲᨲᩮᩣ ᨾᩣᨶᩣᨽᩥᩈᨾᨿᩣ, ᩏᨸᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩁᩥᩔᩈᩥ᪨

໑໒໒໖.

“ຕເມວ ວາຈໍ ຠາເສຍ຺ຍ, ຍາຍຕ຺ຕານໍ ນ ຕາປເຍ;

ປເຣ ຈ ນ ວິຫິໍເສຍ຺ຍ, ສາ ເວ ວາຈາ ສຸຠາສິຕາ.

໑໒໒໗.

“ປິຍວາຈເມວ ຠາເສຍ຺ຍ, ຍາ ວາຈາ ປຏິນນ຺ທິຕາ;

ຍໍ ອນາທາຍ ປາປານິ, ປເຣສໍ ຠາສເຕ ປິຍໍ.

໑໒໒໘.

“ສຈ຺ຈໍ ເວ ອມຕາ ວາຈາ, ເອສ ຘມ຺ໂມ ສນນ຺ຕໂນ;

ສຈ຺ເຈ ອຕ຺ເຖ ຈ ຘມ຺ເມ ຈ, ອາຫຸ ສນ຺ໂຕ ປຕິຏ຺ຐິຕາ.

໑໒໒໙.

“ຍໍ ພຸທ຺ໂຘ ຠາສຕິ ວາຈໍ, ເຂມໍ ນິພ຺ພານປຕ຺ຕິຍາ;

ທຸກ຺ຂສ຺ສນ຺ຕກິຣິຍາຍ, ສາ ເວ ວາຈານມຸຕ຺ຕມາ.

໑໒໓໐.

“ຄມ຺ຠີຣປຎ຺ໂຎ ເມຘາວີ, ມຄ຺ຄາມຄ຺ຄສ຺ສ ໂກວິໂທ;

ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ ມຫາປຎ຺ໂຎ, ຘມ຺ມໍ ເທເສຕິ ຠິກ຺ຂຸນໍ.

១២៣០។

“សំខិត្តេនបិ ទេសេតិ, វិត្ថារេនបិ ភាសតិ;

សាលិកាយិវ និគ្ឃោសោ, បដិភានំ ឧទីរយិ។

១២៣១។

“តស្ស តំ ទេសយន្តស្ស, សុណន្តិ មធុរំ គិរំ;

សរេន រជនីយេន, សវនីយេន វគ្គុនា;

ឧទគ្គចិត្តា មុទិតា, សោតំ ឱធេន្តិ ភិក្ខវោ។

១២៣២។

“អជ្ជ បន្នរសេ វិសុទ្ធិយា, ភិក្ខូ បញ្ចសតា សមាគតា;

សំយោជនពន្ធនច្ឆិទា, អនីឃា ខីណបុនព្ភវា ឥសី។

១២៣៣។

“ចក្កវត្តី យថា រាជា, អមច្ចបរិវារិតោ;

សមន្តា អនុបរិយេតិ, សាគរន្តំ មហឹ ឥមំ។

១២៣៤។

“ឲចំ ចិឌិតសក្កាយំ, សត្ថចាហំ អត្រត្តានំ;

សាចកា បឃិទ្រុបិសត្តិ, ទេពចិជ្ជា យឆ្ឋហាឃិតោ។

១២៤៦។

“សេព្ឋា កាចេតា បុត្តា, បលិបេត្ថ ត ចិជ្ជតិ;

តញ្ញាសល្លស្ស ហត្តានំ, ចេត្ត អាជិច្ចពាត្តតំ។

១២៤៧។

“បទេទាសហស្សំ កិក្ខុតំ, ស្សាកពំ បឃិទ្រុបិសតិ;

ចេសេត្តុ ចិទដ៏ ឆយំ, តិត្តាតំ អក្យុតោកឃំ។

១២៤៨។

“ស្សាតិ្ត ឆយំ ចិយលំ, សយ្យាសយ្ឋត្តចេឆសិតំ;

សោកតិ ចត សយ្យុត្តា, កិក្ខុសឈ្ឈបុទក្ខតោ។

១២៤៩។

“តាកតាយោសិ កាចា, ឲ្យុសិតំ ឲ្យុសិសត្ថយោ;

យហាយេយោឈាច ហ្យុតាត, សាចេ អកិចស្សសិ។

១២៥០។

“ទិវា វិហារា និក្ខម្ម, សត្ថុទស្សភក្យតា;

សាវកោ តេ យហាចិរ, បិឆេ ចត្ថុតិ ចក្កិសោ។

១២៩៥។

“វម្មក្ខុបង៉ំ យានស្ស, អកិក្យ្យ ចរតិ បកិខ្ខ ចិលិតិ;

តំ បស្សេ ធាត្ថបមុញ្ញា គរំ, អសិតំច ភាគសោ បចិកខ្ខ។

១២៩៦។

“ឈ្លឈស្ស ហិ និតរណត្តំ, អនេភកចិហិតំ យក្កុំ អក្ខាសិ;

តស្មិំញ្ញា អយតេ អក្ខាតេ, ឆម្មូសោ ឋិតា អសំហិរា។

១២៩៧។

“បនេខ្ខាតកនោ អតិចិញ្ញ សព្ពឋិតិត អតិក្កមមក្ឋស;

ញាត្វា ច សង្គិកត្វា ច, អក្កុំ សោ ឆេសយិ ឆសន្ធាតិ។

១២៩៨។

“ខុចំ ស្មុឆេសិតេ ឆសេម្ម, គោ បយាខោ ចិខានតំ ឆម្មំ;

តស្មា ហិ តស្ស ភាចតោ សាសនេ, អប្បមត្តោ សទា គមស្សមក្សិក្ខេ។

១២៣៣។

“ពុទ្ធានុពុទ្ធោ យោ ថេរោ, កោណ្ឌញ្ញោ តិព្ពនិក្កមោ;

លាភី សុខវិហារានំ, វិវេកានំ អភិណ្ហសោ។

១២៣៤។

“យំ សាវកេន បត្តព្ពំ, សត្ថុ សាសនការិនា;

សព្ពស្ស តំ អនុប្បត្តំ, អប្បមត្តស្ស សិក្ខតោ។

១២៣៥។

“មហានុភាវោ តេវិជ្ជោ, ចេតោបរិយកោវិទោ;

កោណ្ឌញ្ញោ ពុទ្ធទាយាទោ, បាទេ វន្ទតិ សត្ថុនោ។

១២៣៦។

“នគស្ស បស្សេ អាសីនំ, មុនិំ ទុក្ខស្ស បារគុំ;

សាវកា បយិរុបាសន្តិ, តេវិជ្ជា មច្ចុហាយិនោ។

១២៣៧។

“ចេតសា អនុបរិយេតិ, មោគ្គល្លានោ មហិទ្ធិកោ;

ចិត្តំ នេសំ សមន្វេសំ, វិប្បមុត្តំ និរូបធិំ។

១២៩០។

“ឯវំ សព្ពង្គសម្បន្នំ, មុនិំ ទុក្ខស្ស បារគុំ;

អនេកាការសម្បន្នំ, បយិរុបាសន្តិ គោតមំ។

១២៩១។

“ចន្ទោ យថា វិគតវលាហកេ នភេ, វិរោចតិ វីតមលោវ ភាណុមា;

ឯវម្បិ អង្គីរស ត្វំ មហាមុនិ, អតិរោចសិ យសសា សព្ពលោកំ។

១២៩២។

“កាវេយ្យមត្តា វិចរិម្ហ បុព្ពេ, គាមា គាមំ បុរា បុរំ;

អថទ្ទសាម សម្ពុទ្ធំ, សព្ពធម្មាន បារគុំ។

១២៩៣។

“សោ មេ ធម្មមទេសេសិ, មុនិ ទុក្ខស្ស បារគូ;

ធម្មំ សុត្វា បសីទិម្ហ, សទ្ធា នោ ឧទបជ្ជថ។

១២៩៤។

“តស្សាហំ វចនំ សុត្វា, ខន្ធេ អាយតនានិ ច;

ធាតុយោ ច វិចិនិត្វាន, បព្វជិំ អនគារិយំ។

១១៩៣។

“ពហូនំ វត អត្ថាយ, ឧប្បជ្ជន្តិ តថាគតា;

ឥត្ថីនំ បុរិសានញ្ច, យេ តេ សាសនការកា។

១១៩៤។

“តេសំ ខោ វត អត្ថាយ, ពោធិមជ្ឈគមា មុនិ;

ភិក្ខូនំ ភិក្ខុនីនញ្ច, យេ និយាមគតទ្ទសា។

១១៩៥។

“សុទេសិតា ចក្ខុមតា, ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា;

ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ, អនុកម្បាយ បាណិនំ។

១១៩៦។

“ទុក្ខំ ទុក្ខសមុប្បាទំ, ទុក្ខស្ស ច អតិក្កមំ;

អរិយំ ចដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ, ទុក្ខូបសមគាមិនំ។

១១៩៧។

“ឯវមេតេ តថា វុត្តា, ទិដ្ឋា មេ តេ យថា តថា;

សទត្ថោ មេ អនុប្បត្តោ, កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ។

១២៨០។

“ស្វាគតំ វត មេ អាសិ, មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ;

សុវិភត្តេសុ ធម្មេសុ, យំ សេដ្ឋំ តទុបាគមិំ។

១២៨១។

“អភិញ្ញាបារមិប្បត្តោ, សោតធាតុ វិសោធិតា;

តេវិជ្ជោ ឥទ្ធិបត្តោម្ហិ ចេតោបរិយកោវិទោ។

១២៨២។

“បុច្ឆាមិ សត្ថារមនោមបញ្ញំ, ទិដ្ឋេវ ធម្មេ យោ វិចិកិច្ឆានំ ឆេត្តា;

អគ្គាឡវេ កាលមកាសិ ភិក្ខុ, ញាតោ យសស្សី អភិនិព្ពុតត្តោ។

១២៨៣។

“និគ្រោធកប្បោ ឥតិ តស្ស នាមំ, តយា កតំ ភគវា ព្រាហ្មណស្ស;

សោ តំ នមស្សំ អចរិ មុត្យបេខោ, អារទ្ធវីរិយោ ទឡ្ហធម្មទស្សី។

១២៨៤។

“តំ សាវកំ សក្ក មយម្បិ សព្ពេ, អញ្ញាតុមិច្ឆាម សមន្តចក្ខុ;

សមវដ្ឋិតា នោ សវនាយ សោតា, តុវំ នោ សត្ថា ត្វមនុត្តរោសិ។

១២៧៥។

“ឆិន្ទេវ នោ វិចិកិច្ឆំ ព្រូហិ មេតំ, បរិនិព្ពុតំ វេទយ ភូរិបញ្ញ;

មជ្ឈេវ នោ ភាស សមន្តចក្ខុ, សក្កោវ ទេវាន សហស្សនេត្តោ។

១២៧៦។

“យេ កេចិ គន្ថា ឥធ មោហមគ្គា, អញ្ញាណបក្ខា វិចិកិច្ឆឋានា;

តថាគតំ បត្វា ន តេ ភវន្តិ, ចក្ខុញ្ហិ ឯតំ បរមំ នរានំ។

១២៧៧។

“នោ ចេ ហិ ជាតុ បុរិសោ កិលេសេ, វាតោ យថា អព្ភឃនំ វិហានេ;

តមោវស្ស និវុតោ សព្ពលោកោ, ជោតិមន្តោបិ ន បភាសេយ្យុំ។

១២៧៨។

“ធីរា ច បជ្ជោតករា ភវន្តិ, តំ តំ អហំ វីរ តថេវ មញ្ញេ;

វិបស្សិនំ ជានមុបាគមម្ហ, បរិសាសុ នោ អាវិករោហិ កប្បំ។

១២៧៩។

“ຂິປ຺ປໍ ຄິຣໍ ເອຣຍ ວຄ຺ຄຸ ວຄ຺ຄຸໍ, ຫໍເສາວ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ ສຓິກໍ ນິກູຊ;

ພິນ຺ທຸສ຺ສເຣນ ສຸວິກປ຺ປິເຕນ, ສເພ຺ພວ ເຕ ອຸຊ຺ຊຸຄຕາ ສຸເຓາມຯ

໑໖໕໐ຯ

“ປຫີນຊາຕິມຣຓໍ ອເສສໍ, ນິຄ຺ຄຍ຺ຫ ເຘານໍ ວເທສ຺ສາມິ ຘມ຺ມໍ;

ນ ກາມກາເຣາ ຫິ ປຸຖຸຊ຺ຊນານໍ, ສເງ຺ຂຍ຺ຍກາເຣາ ຈ ຕຖາຄຕານໍຯ

໑໖໕໑ຯ

“ສມ຺ປນ຺ນເວຍ຺ຍາກຣຓໍ ຕເວທໍ, ສມຸຊ຺ຊຸປຎ຺ຎສ຺ສ ສມຸຄ຺ຄຫີຕໍ;

ອຍມຎ຺ຊລິ ປຈ຺ຉິເມາ ສຸປ຺ປຓາມິເຕາ, ມາ ເມາຫຍີ ຊານມເນາມປຎ຺ຎຯ

໑໖໕໒ຯ

“ປເຣາວຣໍ ອຣິຍຘມ຺ມໍ ວິທິຕ຺ວາ, ມາ ເມາຫຍີ ຊານມເນາມວີຣ;

ວາຣິໍ ຍຖາ ຆມ຺ມນິ ຆມ຺ມຕເຕ຺ຕາ, ວາຈາຠິກງ຺ຂາມິ ສຸຕໍ ປວສ຺ສຯ

໑໖໕໓ຯ

“ຍທຕ຺ຖິກໍ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍໍ ອຈຣີ, ກປ຺ປາຍເນາ ກຈ຺ຈິສ຺ສ ຕໍ ອເມາຆໍ;

ນິພ຺ພາຍິ ເສາ ອາທຸ ສອຸປາທິເສເສາ, ຍຖາ ວິມຸຕ຺ເຕາ ອຫຸ ຕໍ ສຸເຓາມຯ

𑄷𑄻𑄼𑄸𑅁

“𑄃𑄬𑄚𑄴𑄘𑄴𑄙𑄨 𑄖𑄣𑄴𑄡𑄓𑄴𑄝 𑄞𑅅𑄡𑄘𑄴𑄟𑄬𑄝, (𑄄𑄖𑄨 𑄇𑄕𑄴𑄦𑅅,)

𑄉𑄣𑄴𑄡𑄥𑄴𑄥 𑄬𑄥𑅅𑄖𑄂 𑄎𑄩𑄏𑄘𑄴𑄖𑅅𑄖𑄴𑄡𑄥𑄡𑄨𑄖𑄂;

𑄃𑄖𑅅𑄢𑄨 𑄎𑅅𑄖𑄩 𑄡𑄘𑄨𑄇 𑄃𑄬𑄥𑄚𑄨, 𑄝𑄴𑄌𑄴𑄌𑄳𑄢𑄌𑄨 𑄇𑄕𑄴𑄦𑅅 𑄝𑄌𑄴𑄌𑅅𑄬𑄥𑄬𑄘𑄴𑄙𑅅𑅁

𑄷𑄻𑄼𑄹𑅁

“𑄌𑄪𑄥 𑄥𑄪𑄖𑄴𑄖𑅅 𑄝𑄥𑄩𑄘𑅅𑄡𑄨, 𑄌𑄬𑄌𑅅 𑄬𑄖 𑄝𑄴𑄝𑄨𑄥𑄖𑄴𑄖𑄪𑄡;

𑄃𑄬𑄡𑅅𑄏 𑄇𑄨𑄘 𑄬𑄡 𑄝𑄪𑄘𑄴𑄙𑄂, 𑄞 𑄡𑄂 𑄌𑄬𑄌𑄴𑄌𑅅𑄥𑄨 𑄝𑄳𑄢𑅅𑄦𑄪𑄬𑄣𑅅𑅁

𑄷𑄻𑄼𑄺𑅁

“𑄡𑄗𑅅 𑄌𑅅𑄎𑄩 𑄖𑄗𑅅 𑄇𑅅𑄢𑄩, 𑄃𑄦𑄪 𑄝𑄪𑄘𑄴𑄙𑄥𑄴𑄥 𑄥𑅅𑄌𑄬𑄇𑅅;

𑄃𑄬𑄚𑄴𑄘𑄴𑄙𑄨 𑄡𑄌𑄴𑄌𑄬𑄞𑅅 𑄎𑅅𑄣𑄨, 𑄖𑄖𑄂 𑄡𑅅𑄡𑅅𑄌𑄨𑄬𑄞𑅅 𑄘𑄝𑄴𑄦𑄨𑅁

𑄷𑄻𑄼𑄻𑅁

“𑄃𑄘𑄴𑄘𑄥 𑄇𑄕𑄴𑄦𑅅 𑄃𑅅𑄎𑄨𑄂, 𑄝𑄨𑄝𑄩𑄘𑅅𑄖𑄥𑄴𑄥 𑄇𑄝𑄴𑄝𑄨𑄬𑄡𑅅;

𑄃𑄌𑄴𑄌𑅅𑄇𑅅 𑄌𑄖 𑄇𑄝𑄴𑄡𑅅𑄬𑄖𑅅, 𑄡𑄌𑄴𑄌𑄬𑄚𑄴𑄡 𑄥𑄪𑄘𑄴𑄖𑄴𑄖𑄨𑅁

𑄷𑄻𑄼𑄼𑅁

“𑄖𑄂 𑄬𑄘𑄌𑄬𑄘𑄌𑄂 𑄌𑄖𑄴𑄖𑅅𑄡𑄨, 𑄝𑄪𑄖𑄴𑄖𑄨 𑄬𑄖 𑄝𑄴𑄝𑄨𑄝𑄘𑄴𑄖𑄴𑄖𑄪𑄡;

ອນຸຊາຕໍ ມຫາວີຣໍ, ນາຄໍ ນາຄສ຺ສ ໂອຣສ”ນ຺ຕິຯ –

ອິມາ ຄາຖາ ສງ຺ຄີຕິກາເລ ເອກຊ຺ຌໍ ກຕ຺ວາ ສງ຺ຄຫໍ ອາໂຣປິຕາຯ ຕຕ຺ຖ “ນິກ຺ຂນ຺ຕໍ ວຕ ມໍ ສນ຺ຕ”ນ຺ຕິອາທໂຢ ປຍ຺ຈ ຄາຖາ ອາຢສ຺ມາ ວງ຺ຄີໂສ ເຖໂຣ ອຈິຣປພ຺ພຊິໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ວິຫາຣໍ ອຸປາຄຕາ ອລງ຺ກຕປຏິຢຕ຺ຕາ ສມ຺ພຫຸລາ ອິຕ຺ຖິໂຢ ທິສ຺ວາ ອຸປ຺ປນ຺ນຣາໂຄ ຕໍ ວິໂນເທນ຺ໂຕ ອກາສິຯ

ຕຕ຺ຖ ນິກ຺ຂນ຺ຕໍ ວຕ ມໍ ສນ຺ຕໍ, ອຄາຣສ຺ມານຄາຣິຢນ຺ຕິ ອຄາຣໂຕ ນິກ຺ຂນ຺ຕໍ ອນຄາຣິຢໍ ປພ຺ພຊິຕໍ ມໍ ສມານໍຯ ວິຕກ຺ກາຕິ ກາມວິຕກ຺ກາທໂຢ ປາປວິຕກ຺ກາຯ ອຸປຘາວນ຺ຕີຕິ ມມ ຈິຕ຺ຕໍ ອຸປຄຈ຺ຉນ຺ຕິຯ ປຄພ຺ຠາຕິ ປາຄພ຺ຠິຢຢຸຕ຺ຕາ ວສິໂນ “ອຢໍ ເຄຫໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິໂຕ, ນຢິມໍ ອພິທ຺ຘໍສິຕຸໍ ຢຸຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ ເອວໍ ອປຣິຫາຣໂຕ ນິລ຺ລຊ຺ຊາຯ ກຓ຺ຫໂຕຕິ ກາຬກໂຕ, ລາມກຠາວໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ອິເມຕິ ເຕສໍ ອຕ຺ຕໂນ ປຈ຺ຈກ຺ຂຕາ ວຸຕ຺ຕາຯ

ອປຸທ຺ທີປິໂຕ ປຣິວາຣຢຸຕ຺ຕາ ມນຸສ຺ສາ ອຸຄ຺ຄກິຈ຺ຈຕາຢ “ອຸຄ຺ຄາ”ຕິ ວຸຈ຺ຈນ຺ຕິ, ເຕສໍ ປຸຕ຺ຕາ ອຸຄ຺ຄປຸຕ຺ຕາຯ ມຫິສ຺ສາສາຕິ ມຫາອິສ຺ສາສາຯ ສິກ຺ຂິຕາຕິ ທ຺ວາທສ ວສ຺ສານິ ອາຈຣິຢກຸເລ ອຸຄ຺ຄຫິຕສິປ຺ປາຯ ທຬ຺ຫຘມ຺ມິໂນຕິ, ທຬ຺ຫຘນຸໂນ ທຬ຺ຫຘນຸ ນາມ ທ຺ວິສຫສ຺ສຖາມໍ ວຸຈ຺ຈຕິ, ທ຺ວິສຫສ຺ສຖາມນ຺ຕິ ຈ ຢສ຺ສ ອາໂຣປິຕສ຺ສ ຊິຢາພທ຺ໂທ ໂລຫສີສາທີນໍ ຠາໂຣ ທຓ຺ເຑ ຄເຫຕ຺ວາ ຢາວ ກຓ຺ຑປ຺ປມາຓາ ອຸກ຺ຂິຕ຺ຕສ຺ສ ປຖວິໂຕ ມຸຈ຺ຈຕິຯ ສມນ຺ຕາ ປຣິກິເຣຢ຺ຢຸນ຺ຕິ ສມນ຺ຕໂຕ ກຓ຺ເຑ ຂິເປຢ຺ຢຸໍ, ກິຕ຺ຕກາຕິ ເຈ ອາຫ “ສຫສ຺ສໍ ອປລາຢິນ”ນ຺ຕິຯ ຢຸທ຺ເທ ອປຣມ຺ມຸຂານໍ ສຫສ຺ສມຕ຺ຕານໍ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ສິກ຺ຂິຕາ ກຕຫຕ຺ຖາ ອຸຄ຺ຄາ ທຬ຺ຫຘນຸໂນ ມຫິສ຺ສາສາ ອຸຄ຺ຄປຸຕ຺ຕາ ສຫສ຺ສມຕ຺ຕາ ກທາຈິປິ ຢຸທ຺ເທ ປຣາຊຢໍ ອປ຺ປຕ຺ຕາ ອປ຺ປຢຕ຺ຕາ ສມນ຺ຕໂຕ ຐຕ຺ວາ ຂມ຺ພໍ ອຸປນິສ຺ສາຢ ສເຈປິ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຢ຺ຢຸໍຯ ຕາທິເສຫິປິ ອິສ຺ສາສສຫສ຺ເສຫິ ສມນ຺ຕາ ສເຣ ປຣິກິຣິຢມາເນ ສຸສິກ຺ຂິໂຕ ປຸຣິໂສ ທຓ຺ຑໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສພ຺ເພ ສເຣ ອຕ຺ຕໂນ ສຣີເຣ ອປຕມາເນ ກຕ຺ວາ ປາທມູເລ ປາເຕຢ຺ຢຯ ຕຕ຺ຖ ເອໂກປິ ອິສ຺ສາໂສ ທ຺ເວ ສເຣ ເອກໂຕ ຂິປນ຺ໂຕ ນາມ ນຕ຺ຖິຯ ອິຕ຺ຖິໂຢ ປນ ຣູປາຣມ຺ມຓາທິວເສນ ປຍ຺ຈ ປຍ຺ຈ ສເຣ ເອກໂຕ ຂິປນ຺ຕິ, ເອວໍ ຂິປນ຺ຕິໂຢ ເອຕ຺ຕກາ ຠິຢ຺ໂຢຕິ ອິມາຫິ ອິຕ຺ຖີຫິ ຠິຢ຺ໂຢປິ ພຫູ ອິຕ຺ຖິໂຢ ອຕ຺ຕໂນ ອິຕ຺ຖິກຸຕ຺ຕຫາວຠາວາທິໂຕ ວິຘໍເສນ຺ຕິຯ

ສກ຺ຂີ ຫິ ເມ ສຸຕໍ ເອຕນ຺ຕິ ສມ຺ມຸຂາ ມຢາ ເອຕໍ ສຸຕໍຯ ນິພ຺ພານຄມນໍ ມຄ຺ຄນ຺ຕິ ລິງ຺ຄວິປລ຺ລາເສນ ວຸຕ຺ຕໍ, ນິພ຺ພານຄາມິມຄ຺ໂຄຕິ ອຕ຺ໂຖ, ວິປສ຺ສນໍ ສນ຺ຘາຢາຫຯ ຕຕ຺ຖ ເມ ນິຣໂຕ ມໂນຕິ ຕສ຺ມິໍ ວິປສ຺ສນາມຄ຺ເຄ ມຢ຺ຫໍ ຈິຕ຺ຕໍ ນິຣຕໍຯ

ເອວຍ຺ເຈ ມໍ ວິຫຣນ຺ຕນ຺ຕິ ເອວໍ ອນິຈ຺ຈອສຸຠສຍ຺ຍາຠາວນາຢ ຈ ວິປສ຺ສນາຠາວນາຢ ຈ ວິຫຣນ຺ຕໍ ມໍຯ ປາປິມາຕິ ກິເລສມາຣໍ ອາລປຕິຯ ຕຖາ ມຈ຺ຈຸ ກຣິສ຺ສາມິ, ນ ເມ ມຄ຺ຄມ຺ປິ ທກ຺ຂສີຕິ ມຢາ ຄຕໍ ມຄ຺ຄມ຺ປິ ຢຖາ ນ ປສ຺ສສິ, ຕຖາ ມຈ຺ຈຸ ອນ຺ຕໍ ກຣິສ຺ສາມີຕິ ໂຢຊນາຯ

ອຣຕິຍ຺ຈາຕິອາທິກາ ປຍ຺ຈ ຄາຖາ ອຕ຺ຕໂນ ສນ຺ຕາເນ ອຸປ຺ປນ຺ເນ ອຣຕິອາທິເກ ວິໂນເທນ຺ໂຕ ວຸຕ຺ຕາຯ ຕຕ຺ຖ ອຣຕິນ຺ຕິ ອຘິກຸສເລສຸ ຘມ຺ເມສຸ ປນ຺ຕເສນາສເນສຸ ຈ ອຸກ຺ກຓ຺ຐິຕໍຯ ຣຕິນ຺ຕິ ປຍ຺ຈກາມຄຸຓຣຕິໍຯ ປຫາຢາຕິ ປຊຫິຕ຺ວາຯ ສພ຺ພໂສ ເຄຫສິຕຍ຺ຈ ວິຕກ຺ກນ຺ຕິ, ເຄຫນິສ຺ສິຕໍ ປຸຕ຺ຕທາຣາທິປຏິສໍຢຸຕ຺ຕໍ ຍາຕິວິຕກ຺ກາທິຍ຺ຈ ມິຈ຺ຉາວິຕກ຺ກໍ ອນວເສສໂຕ ປຫາຢຯ ວນຖໍ ນ ກເຣຢ຺ຢ ກຸຫິຍ຺ຈີຕິ ອຊ຺ຌຕ຺ຕິກພາຫິເຣສຸ ສພ຺ພາສຸ

ចត្តុរិ តាលិព្យាត ពេទេយ្យ៉ា និច្ឆាតនេឆា អចតនេឆា ន កិច្ចតិ ឈោ ហិ នេច្ឆាត នច្ឆា និច្ចនេហ្យា , តនេតា ៦ច ពត្តចិបិ តត្តិយា អកាចនេតា អចតនេឆា, ឈោ កិច្ច តាយ និនានេទ កឃេស្ស នយុនេឆច ត្ថក្លលាតាឃ កិត្តកិនេលនតាឃ ចាតិ អនេត្ថា៉

ឃមិធ បឆចិត្តា ចេចហាយំ, ទ្វបកាតំ ឌកនេតាកធំ កិត្តិតិ ឃំកិត្តិ ត្ថធ បឆចីកាតំ ក្វមិតិស្សិតំ ចេចហាយំ ចេចហានជ្ជំ ចេធចលោកតិស្សិតំ ទ្វបកាតំ ទ្វបឌាតំ ទ្វប្យតនកាចំ ឌកនេតាកធំ លោកិកំ កចត្តឃបទិឃាបត្តិ នច្ចតំ៉ បទិឌីឃតិ នច្ឆាឃតិច្ចត្តិ នច្ឆា តំ ឌទាកិក្វតំ, តនេតា ៦ច អតិច្ចំ តនេតា ៦ច ក្យក្លិ អតត្តាតិ ៦ចំ តិលក្លលានេទាបតំ អាហ៉ អឃំ ចេឆទេស្ស យហាចិបស្សតាតិ ចឥត្តិ៉ ៦ចំ នេយច្ឆ ចទត្តិ យុតត្តាតិ ៦ចំ នេយច្ឆ អកិនេយច្ឆ ចិបស្សតាបញ្ញានហិតាឃ យក្កបញ្ញាឃ បដិចិច្ឆិត្វា យុតត្តា បទិញ្ញាតត្តកាចា បណ្ឌិតា ចទត្តិ ចិហទត្តិ៉

ងបឆឹម្ពតិ លត្វបធិអាឌឹម្យ ឌតាតិ អត្តបុច្ចជ្ជតា៉ កធិតានេនតិ បដិតាឌ្ឍចិត្តា៉ ៦ត្ត ហិ ចិនេនេនតា កាយក្យល្វបធឹម្យ លទេត្ថា អបនេតតនេត្ថាតិ ចនេស្សនេត្តា អាហ ជិជ្ជ ម្យទេត បដិនេឈ ច យុទេត ចាតិ៉ ជិជ្ជ ម្យនេតតិ ជិនេជ្ជ ចេចច ម្យទេត ច, ទ្វបនេច្ឆម្ពតិ អនេត្ថា៉ បដិនេឈតិ ឈជ្ជតិនេឃ ចេហាជ្ជនេត្ថា៉ យុទេតតិ ចុត្តាចនេននេន យុទេត, កន្ធទនេនម្ពតិ ចុត្តំ ទេហាតិ៉ នាទត្តបកានតិឃំ (និ៉ តិ៉ អដ្ឋ៉ ១៉១៉១១០) “បដិឈបនេឆត កន្ធទនា កហិតា, យុតបនេឆត ចេហាជ្ជត្ថានេឃុលា”ត្តិ ចុត្តំ៉ ៦ត្ត ចិនេតាតឃ លត្វយនេតនេឌាតិ ៦តម្ពិ ជិជ្ជាឌិនេកនេត បច្ឆាកាយក្យនេលា កាយច្ឆត្តំ ចិនេតានេឥហិ, តឆា នតិ នច្ឆត្ត អនេតនេឌា អចិកនេប្យា កចនិ៉ ឈោ ទេហត្ត ត លិយ្យតិ យុតិ តយាហ្វតិ ឈោ ហិ ៦ត្ត កាយក្យនេលា តល្យានេលនេបត ត លិយ្យតិ, តំ ចេយាតេឃ្យធយ្ជនេតា “យុតិ”តិ បណ្ឌិតា ចឥត្តិ៉ “អឆ នជ្ជិនិតា”តិ បិឡច្រ្ជាតិ អធិប្យានេឃត ពេកចិ “នជ្ជិធយ្យានេឃុលាតិស្សិតា”តិ អត្តំ ចឥត្តិ៉ “អជ្ជ នជ្ជិនិតា នចិតក្កា”តិ បត បិឡច្ឆ, អប្យកញ៉ាក្កាតំ អធិកំ ចា ត កលាត្វបកំ ទេហាតីតិ៉ អជ្ជ នជ្ជិនិតាតិ ត្ថានជ្ជិជិជ្ជិកតនត្តិស្សិតា យិច្ឆាចិតក្កាតិ អនេត្ថាតិ ពេកចិ ចឥត្តិ៉ ជិជ្ជិកតិកា ច នត្តាចានាកាចលទ្ធិ អញ្ញ្យកតាតិ អធិច្ឆនយុប្យត្តចាតំ ឥនេបត្វា ត្ថតនេទនំ ចនេនត “អឆ នជ្ជិនិតា នចិតក្កា”តិ ចុត្តំ៉ ឃឆា ហិ តល្យានេលបិកានេចត កិច្ចតិ ចុច្ចតិ, ៦ចំ ជិជ្ជិនេលបិកានេចតបឹតិ ចនេស្សតំ “អឆ នជ្ជិនិតា”តិអាឌិ ចុត្តំ៉ បុច្ចជ្ជតាឃ អធយុាតិចិជ្ជាតិ ទេត បត យិច្ឆាចិតក្កា តិច្ចាឌិកាហចនេនត អធយុា ធយុនេតា អនេបតា បុច្ចជ្ជតាឃំ អត្ថចានេល តិចិជ្ជា អកិតិចិជ្ជា៉ ត ច ចក្កកតស្ស ក្យហិច្ឆិតិ ឃត្ត ពត្តចិ ចត្តុរិ នស្សតចាឌាឌិយិច្ឆាជិជ្ជិចក្កកនេតា, តំលទ្ធិនេកា ត ច អស្ស កនេចឃ្យ៉ា អជ្ជពឆាឃំ (និ៉ តិ៉ អដ្ឋ៉ ១៉១៉១១០) បត “អឆ នជ្ជិនិតា នចិតក្កា, បុច្ច ឌតតាឃ អធយុា តិចិជ្ជា”តិ បជំ ងណ្ឌទិត្វា អឆ លេ អាទេយុលាតិស្សិតា បុច្ច អធយុចិតក្កា ឌតតាឃ តិចិជ្ជាតិ ចុត្តំ៉ តឆា ត ច ចក្កកតស្ស ក្យហិច្ឆិតិ ទេតនំ ចនេនត ត ពត្តចិ កិនេលនចក្កកនេតា កនេចឃ្យាតិ ច ចុត្តំ៉ នេតា បត ជ្ជលក្លាហិ ន កិច្ចតិ ឈោ កិនេលនេនហិ ក្វនិតត្តា អតិចិឃ ជ្ជលក្លតា ច ជ្ជលក្លាតំ យិច្ឆាចាឌាតំ កល្យាតនីនេលិ ច នេតា អស្ស នេតា កនេចឃ្យ, ឈោ កិច្ច តាយ ទេហាតីតិ៉

ចនេត្ថាតិ ចត្តឌាតិនេកា បណ្ឌិនេតា៉ ចិទទត្តនយាហិនេតាតិ ចិទកាលនេតា បជ្ជាឃ នយាហិនេតា៉ អក្យហនេកាតិ នេកាហត្តានេហិនេតា អននេធា អយាឃាចិ៉ តិបនេកាតិ តិប្យនេលា ចេលនេកា៉ អបិហាល្វតិ តិត្តនេហ្យា៉ នត្តំ បជំ អញ្ញ្យាយាតិ, តិច្ឆាតំ អធិកនេតា៉ ចេយាតេឃ្យធយុនយត្តាកតនេតា យុតិ៉ បទិតិច្ឆ្យនេតាតិ អាទេយុលាកទលាចនេនត តិច្ឆាតំ បដិច្ច ទិនាបិឌិនេននាឃ តិច្ឆាតឆាត្យឃា បទិតិច្ឆ្យនេតា៉ កជ្ជតិ កាលត្តិ ត្ថចាតិ អត្យបិឌិនេននតិច្ឆាតត្តាឃ កាលំ អាកនេយតិ៉ ត តស្ស កិច្ចិ កទលីឃំ អត្តិ, ឃឆា ៦ឌិនេនា កចិស្សតិ, តឆា អត្តាតំ នយ្យានេឥតីតិ អធិប្យានេឃា៉

ជាតិំ បជហស្សូតិអាទយោ ចតស្សោ គាថា បដិភាគសព្យត្តិ និស្សាយ អត្ថតោ បចត្តជាតិំ ជាតិ ចិនោតោទត្ថេន ចុត្តា។ តត្ថ ជាតិ បជហស្សូតិ សេយ្យថាភាគិតចចិធំ ជាតិ បរិច្ចជ។ គោតមាតិ គោតមគោត្តស្ស កចតោ នាចកត្វា អត្ថាតិ គោតមគោត្តំ កត្វា អាលបតិ។ ជាតបច្ឆត្តិ ជាតស្ស បចត្តិក្ខាតក្វតំ អយោតិសោរាយតនិការបរិក្ខិត្តំ ឌាតិអាទិំ តព្យជិតត្តកិលេសព្យហារេតត ជហស្សុ បជហ។ អសេសត្តិ សព្ពមេច។ ជាតបច្ឆព្យុ ឫច្ឆិតោតិ ជាតចត្តុតិយិត្តំ ឫច្ឆិ អាបន្តោ។ ចិប្បជិនារឹហុចា ចិនេវត្តតិ ឮមស្មិំ ជាតបទាតុយោគក្លលោ ចិតិចត្តេ បុត្តេច អនេហត្តំ បិបុហិស្ស, “ភក្ខោហមស្មិ”តិ ចិប្បជិនារឹ អហុចា អហោសិ។

មគ្គភមគ្គិតា បជាតិ ស្វាជិតា អត្ថាតិ ក្លក្កិសេត្វា បមេ ចម្ភេត្វា បរក្យលមក្គលលក្គលោត មគ្គត បិសិតត្វា មគ្គិ។ បុក្កលេវិ ហិ យថា យថា បមេរំ ក្យលោ មគ្គតិ, តថា តថា អត្ថតោ ក្យលោ បុញ្ញតិ និរាគមោតិ ភាម។ ជាតហតាតិ ជាតេត ហតក្យលា។ និរយំ បបតត្តិតិ និរយំ ក្លបបជ្ជតិ។

មក្កជិភោតិ មគ្គត ចិជិតកិលេសោ។ កិត្តិច្ឆា ស្វលច្ឆាតិ ចិត្តាហិ បងសិតច្ឆា កាយិកចេតសិកស្វលច្ឆា អត្យកោតិតិ បជិលកតិ។ ឆម្ភរសោតិ តមាហុ តឆត្តត្តិ តំ តឆកាធំ សម្ភាបជិបត្តិ ឃាឆាចតោ ឆម្ភរស្សីតិ បណ្ឌិតា អាហុ។

អពិលេវិតិ បញ្ចច្ឆតោពិលវហិតោ។ បឆាតចាតិ សម្ភប្យឆាតចិរិយសព្យត្តោ។ ចិស្វេទ្ធាតិ និចរលាសព្វាគចលវិហកាបកមេត ចិស្វទ្ធជាតសោ។ អសេសត្តិ គចចិឆម្បិ ជាតិ អក្គមក្កត បជហិត្វា។ ចិញ្ចាឃត្ថកមោ សមិតាចិតិ សព្ពសោ សមិតកិលេសោ តិចិឆាឃ ចិញ្ចាឃ បរិយោសាភាបព្យត្តោ ហោតីតិ អត្ថាតិ ឡូចគតិ។

អថេកាជិចសំ អាឃស្មា អាភន្ទោ អញ្ញាតមេត រាជមហាមត្តេត និមត្តិតោ បុព្វណ្ហសមយំ តស្ស គេហំ កត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ អាឃស្មតា ចក្កិមេត បច្ឆាសមលោភ។ អថ តស្មិំ គេហេ ឮត្តិយោ សព្វាលង្ការបជិមណ្ឌិតា ឆេតំ ក្លបសង្គមិត្វា, ចន្ទិត្វា បតិរូបស្ឋន្តិ, ឆម្មំ ស្វលាត្តិ។ អថាឃស្មតោ ចក្កិសស្ស តចបត្តាខិតស្ស អារម្មណំ បរិក្គហេត្វា អសក្កោត្តស្ស ចិសភាការមុលោ រាគោ ក្លប្បជ្ជិ។ សោ សន្ទេ ក្លត្ថាតិកោ ក្យលបុត្តោ “អយំ មេ រាគោ ចឌ្ឍិត្វា ជិច្ចឆម្មំ សម្បរាយិកម្បិ អត្ថំ ភាមេសព្យា”តិ ចិនត្តត្វា ឃថាតិសិន្តោច ឆេវស្ស អត្តតោ បចត្តិំ អាចិកមេរាត្តោ “កាមរាគេភា”តិ គាថមាហ។ តត្ថ ឃជិបិ កិលេសវត្ថុតបរិត្យអាហោ កាមម្បិ ជាឆតិ, ចិត្តំ បន ជាឆេត្តោ ចិវមាធំ ជាឆតីតិ ឆស្សត្តំ “កាមរាគេត ឆយ្ហាមិ”តិ ចត្វា “ចិត្តំ មេ បរិឆយ្ហតិ”តិ ចុត្តំ។ និព្វាបតត្តិ រាគនិព្វាបតការណំ រាគបរិត្យអាហស្ស និព្វាបតសមត្ថំ ឡូចាធំ កមោហីតិ អត្ថោ។

សញ្ញាយ ចិបរិយេសាតិអាទិកា គាថា តេត ឃាចិតេត អាឃស្មតា អាភន្ទេត ចុត្តា។ ចិបរិយេសាតិ ចិបល្លាសេត អសុភេ សុភត្តិ បចត្តេត ចិបរិតក្កាហេត។ និមិត្តត្តិ កិលេសជនកនិមិត្តំ។ បរិចជ្ជហីតិ បរិច្ចជ។ សុភំ រាគុបសំហិតត្តិ រាគចឌ្ឍនារម្មណំ សុភំ បរិចជ្ជេត្វា អសុភសញ្ញាយ បរិចជ្ជឃ្យ, សព្វត្ថ អភិរតិសញ្ញាយ។ តស្មា តក្យមម្បិ ឆស្សេត្វា “អសុភាឃា”តិអាទិមាហ។

តត្ថ អសុភាយាតិ អសុភានុបស្សនាយ។ ចិត្តំ ភាវេហិ ឯកគ្គំ សុសមាហិតន្តិ អត្ថតោ ចិត្តវិក្ខេបាភាវេន ឯកគ្គំ អារម្មណេសុ សុសមាហិតំ អប្បិតំ កត្វា ភាវេហិ តវ អសុភានុបស្សនំ សុគមំ អក្ខាយីតិ។ សតិ កាយគតា ត្យត្ថូតិ វុត្តកាយគតាសតិភាវនា តយា ភាវិតា ពហុលីកតា ហោតូតិ អត្ថោ។ និព្ពិទាពហុលោ ភវាតិ អត្តភាវេ សព្ពស្មិំ និព្ពិទាពហុលោ ហោហិ។

អនិមិត្តញ្ច ភាវេហីតិ និច្ចនិមិត្តាទីនំ ឧគ្ឃាដនេន វិសេសតោ អនិច្ចានុបស្សនា អនិមិត្តា នាម, តតោ មានានុសយមុជ្ជហាតិ តំ ភាវេន្តោ មគ្គបដិបាដិយា អគ្គមគ្គញាណេន មានានុសយំ សមុច្ឆិន្ទ។ មានាភិសមយាតិ មានស្ស ទស្សនាភិសមយា ចេវ បហានាភិសមយា ច។ ឧបសន្តោតិ សព្ពសោ រាគាទីនំ សន្តតាយ ឧបសន្តោ ចរិស្សសិ វិហរិស្សសីតិ អត្ថោ។

តមេវ វាចន្តិអាទិកា ចតស្សោ គាថា ភគវតា សុភាសិតសុត្តេ (សំ. និ. ១.២១៣) ទេសិតេ សោមនស្សជាតេន ថេរេន ភគវន្តំ សម្មុខា អភិត្ថវន្តេន វុត្តា។ យាយត្តានំ ន តាបយេតិ យាយ វាចាយ ហេតុភូតាយ អត្តានំ វិប្បដិសារេន ន តាបេយ្យ ន វិហេឋេយ្យ។ បរេ ច ន វិហិំសេយ្យាតិ បរេ ច បរេហិ ភិន្ទន្តោ ន ពាធេយ្យ។ សា វេ វាចា សុភាសិតាតិ សា វាចា ឯកំសេន សុភាសិតា នាម, តស្មា តមេវ វាចំ ភាសេយ្យាតិ យោជនា។ ឥមាយ គាថាយ អបិសុណវាចាវសេន ភគវន្តំ ថោមេតិ។

បដិនន្ទិតាតិ បដិមុខការេន នន្ទិតា បិយាយិតា សម្បតិ អាយតិញ្ច សុណន្តេហិ សម្បដិច្ឆិតា។ យំ អនាទាយាតិ យំ វាចំ ភាសន្តោ បាបានិ បរេសំ អប្បិយានិ អនិដ្ឋានិ ផរុសវចនានិ អនាទាយ អគ្គហេត្វា អត្ថព្យញ្ជនមធុរំ បិយមេវ ភាសតិ។ តមេវ បិយវាចំ ភាសេយ្យាតិ បិយវាចាវសេន អភិត្ថវិ។

អមតាតិ សាទុភាវេន អមតសទិសា។ វុត្តញ្ហេតំ – “សច្ចំ ហវេ សាទុតរំ រសាន”ន្តិ (សំ. និ. ១.៧៣)។ និព្ពានាមតបច្ចយត្តា វា អមតា។ ឯស ធម្មោ សនន្តនោតិ យា អយំ សច្ចវាចា នាម, ឯស បោរាណោ ធម្មោ ចរិយា បវេណី។ ឥទមេវ ហិ បោរាណានំ អាចិណ្ណំ, យំ តេ ន អលិកំ ភាសិំសុ។ តេនាហ – “សច្ចេ អត្ថេ ច ធម្មេ ច, អាហុ សន្តោ បតិដ្ឋិតា”តិ។ តត្ថ សច្ចេ បតិដ្ឋិតត្តា ឯវ អត្តនោ ច បរេសញ្ច អត្ថេ បតិដ្ឋិតា, អត្ថេ បតិដ្ឋិតត្តា ឯវ ធម្មេ បតិដ្ឋិតា ហោន្តីតិ វេទិតព្ពា។ សច្ចវិសេសនមេវ វា ឯតំ។ ឥទញ្ហិ វុត្តំ ហោតិ – សច្ចេ បតិដ្ឋិតា។ កីទិសេ? អត្ថេ ច ធម្មេ ច, យំ បរេសំ អត្ថតោ អនបេតត្តា អត្ថំ អនុបរោធករំ, ធម្មតោ អនបេតត្តា ធម្មំ ធម្មិកមេវ អត្ថំ សាធេតីតិ។ ឥមាយ គាថាយ សច្ចវាចាវសេន អភិត្ថវិ។ ខេមន្តិ អភយំ និរុបទ្ទវំ។ កេន ការណេនាតិ ចេ? និព្ពានបត្តិយា ទុក្ខស្សន្តកិរិយាយ, យស្មា កិលេសនិព្ពានំ បាបេតិ, វដ្ដទុក្ខស្ស ច អន្តកិរិយាយ សំវត្តតិ, តស្មា ខេមន្តិ អត្ថោ។ អថ វា យំ ពុទ្ធោ និព្ពានបត្តិយា វា ទុក្ខស្សន្តកិរិយាយ វាតិ ទ្វិន្នំ និព្ពានធាតូនំ អត្ថាយ ខេមមគ្គប្បកាសនតោ ខេមំ វាចំ ភាសតិ។ សា វេ វាចានមុត្តមាតិ សា វាចា សព្ពវាចានំ សេដ្ឋាតិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ ទដ្ឋព្ពោ។ ឥមាយ គាថាយ មន្តាវចនវសេន ភគវន្តំ អភិត្ថវន្តោ អរហត្តនិកូដេន ទេសនំ បរិយោសាបេតិ។

គម្ភីរបញ្ញោតិ តិស្សោ គាថា អាយស្មតោ សារិបុត្តត្ថេរស្ស បសំសនវសេន វុត្តា។ តត្ថ គម្ភីរបញ្ញោតិ គម្ភីរេសុ ខន្ធាយតនាទីសុ បវត្តាយ និបុណាយ បញ្ញាយ សមន្នាគតត្តា គម្ភីរបញ្ញោ។ មេធាសង្ខាតាយ ធម្មោជបញ្ញាយ សមន្នាគតត្តា មេធាវី។ "អយំ ទុគ្គតិយា មគ្គោ, អយំ សុគតិយា មគ្គោ, អយំ និព្ពានស្ស មគ្គោ"តិ ឯវំ មគ្គេ ច អមគ្គេ ច កោវិទតាយ មគ្គាមគ្គស្ស កោវិទោ។ មហតិយា សាវកបារមីញាណស្ស មត្ថកំ បត្តាយ បញ្ញាយ វសេន មហាបញ្ញោ។ ធម្មំ ទេសេតិ ភិក្ខូនន្តិ សម្មទេវ បវត្តិំ និវត្តិំ វិភាវេន្តោ ភិក្ខូនំ ធម្មំ ទេសេតិ។ តស្សា បន ទេសនាយ បវត្តិអាការំ ទស្សេតុំ "សង្ខិត្តេនបី"តិអាទិ វុត្តំ។

តត្ថ សង្ខិត្តេនបីតិ "ចត្តារិមានិ, អាវុសោ, អរិយសច្ចានិ។ កតមានិ ចត្តារិ? ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ…បេ… ឥមានិ ខោ, អាវុសោ, ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ, តស្មា តិហាវុសោ, ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ"តិ ឯវំ សង្ខិត្តេនបិ ទេសេតិ។ "កតមញ្ចាវុសោ, ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ? ជាតិបិ ទុក្ខា"តិអាទិនា (ម។ និ។ ៣.៣៧១-៣៧៣) វិត្ថារេន តានេវ វិភជន្តោ វិត្ថារេនបិ ភាសតិ។ ខន្ធាទិទេសនាសុបិ ឯសេវ នយោ។ សាលិកាយិវ និគ្ឃោសោតិ យថា មធុរំ អម្ពបក្កំ សាយិត្វា បក្ខេហិ វាតំ ទត្វា មធុររវំ និច្ឆារេន្តិយា សាលិកាយ និគ្ឃោសោ, ឯវំ ថេរស្ស ធម្មំ កថេន្តស្ស មធុរោ និគ្ឃោសោ ហោតិ។ ធម្មសេនាបតិស្ស ហិ បិត្តាទីនំ វសេន អបលិពុទ្ធវចនំ ហោតិ, អយទណ្ឌេន បហដកំសតាលតោ វិយ សទ្ទោ និច្ឆរតិ។ បដិភានំ ឧទិយ្យតីតិ កថេតុកាមតាយ សតិ សមុទ្ទតោ ឩមិយោ វិយ ឧបរូបរិ អត្ថបដិភានំ ឧដ្ឋហតិ។

តស្សាតិ ធម្មសេនាបតិស្ស។ តន្តិ ធម្មំ ទេសេន្តស្ស។ សុណន្តីតិ យំ នោ ថេរោ កថេតិ, តំ នោ សោស្សាមាតិ អាទរជាតា សុណន្តិ។ មធុរន្តិ ឥដ្ឋំ។ រជនីយេនាតិ កន្តេន។ សវនីយេនាតិ កណ្ណសុខេន។ វគ្គុនាតិ មដ្ឋេន មនោហរេន។ ឧទគ្គចិត្តាតិ ឧទគ្គបីតិយា វសេន ឧទគ្គចិត្តា អព្ភុន្នតចិត្តា។ មុទិតាតិ អាមោទិតា បាមោជ្ជេន សមន្នាគតា។ ឱធេន្តីតិ អវទហន្តិ អញ្ញាយ ចិត្តំ ឧបដ្ឋបេន្តា សោតំ ឧបនេន្តិ។

អជ្ជ បន្នរសេតិអាទិកា ចតស្សោ គាថា បវារណាសុត្តន្តទេសនាយ (សំ។ និ។ ១.២១៥) សត្ថារំ មហាភិក្ខុសង្ឃបរិវុតំ និសិន្នំ ទិស្វា ថោមេន្តេន វុត្តា។ តត្ថ បន្នរសេតិ យស្មិញ្ហិ សមយេ ភគវា បុព្ពារាមេ និសីទន្តោ សាយន្ហសមយេ សម្បត្តបរិសាយ កាលយុត្តំ សមយយុត្តំ ធម្មំ ទេសេត្វា, ឧទកកោដ្ឋកេ គត្តានិ បរិសិញ្ចិត្វា, វត្ថនិវសនោ ឯកំសំ សុគតមហាចីវរំ កត្វា, មិគារមាតុបាសាទេ មជ្ឈិមថម្ភំ និស្សាយ បញ្ញត្តវរពុទ្ធាសនេ និសីទិត្វា, សមន្តតោ និសិន្នំ ភិក្ខុសង្ឃំ អនុវិលោកេត្វា តទហុបោសថេ បវារណាទិវសេ និសិន្នោ ហោតិ, តស្មិំ បន្នរសីឧបោសថេតិ អត្ថោ។ វិសុទ្ធិយាតិ វិសុទ្ធត្ថាយ វិសុទ្ធិបវារណាយ។ ភិក្ខូ បញ្ចសតា សមាគតាតិ , បញ្ចសតមត្តា ភិក្ខូ សត្ថារំ បរិវារេត្វា និសជ្ជវសេន ចេវ អជ្ឈាសយវសេន ច សមាគតា។ តេ ច សំយោជនពន្ធនច្ឆិទាតិ សំយោជនសង្ខាតេ សត្តានំ ពន្ធនភូតេ កិលេសេ ឆិន្ទិត្វា ឋិតា។ តតោ ឯវ អនីឃា ខីណបុនព្ភវា ឥសីតិ កិលេសទុក្ខាភាវេន និទ្ទុក្ខា ខីណបុនព្ភវា, អសេក្ខានំ សីលក្ខន្ធាទីនំ ឯសិតភាវេន ឥសីតិ។

វិជិតសង្គាមន្តិ វិជិតកិលេសសង្គាមត្តា វិជិតមារពលត្តា វិជិតសង្គាមំ។ សត្ថវាហន្តិ អដ្ឋង្គិកេ អរិយមគ្គេ អារោបេត្វា វេនេយ្យសត្តេ វាហេតិ សំសារកន្តារតោ ឧត្តារេតីតិ សត្ថវាហោ។ តេនាហ ព្រហ្មា សហម្បតិ "ឧដ្ឋេហិ, វីរ, វិជិតសង្គាម,

សត្តចាហា”តិ (មហាច៑ ប័; ម៑ និ៑ ១៑៦ប័៦), តំ សត្តចាហំ អនុត្តរំ សត្តាហំ សាចកា បណិទុបិសត្តិ៑ តេចិន្នា មច្ចហាណិតោតិ ៦ចទ្ធេបហិ សាចតេកហិ បរិចារិតោ ចក្កចត្តិ ចិយ រាជា អមច្ចបរិចារិតោ ជនបទចារិកចរេសន សមត្តា អនុបរិយេតីតិ យោជនា៑

បលិវេបិតិ ញុវេដ្ឋា អវេត្តាសាររហិតោ, សីលរហិតោតិ អត្ថោ៑ ចត្ថេ អាជិច្ចពត្ថត្តិ អាជិច្ចពត្ថុ សត្តាហំ ឥសពល់ ចត្ថាមីតិ ចឥតិ៑

បវោរាសហស្សត្តិអាជិកា ចតស្សា កាថា តិដ្ឋានបដិសំឃុត្តាយ ឥមិំយា កថាយ កិញ្ចិត់ ឥមំ វេឥសត្តំ ករចត្តំ វេថាមេត្តេន ចុត្តា៑ តត្ថ បវោរាសហស្សត្តិ អតិវេកសហស្សំ, អឌ្ឍតេឡអរសាតិ កិញ្ចសហស្សាតិ សត្ថាយ ចុត្តំ៑ អកុតោកយត្តិ តិដ្ឋានេន កុតោចិបិ ករំ នត្ថិ៑ តិដ្ឋានំ បត្តស្ស ច កុតោចិបិ ករំ នត្ថីតិ តិដ្ឋានំ អកុតោករំ នាម៑

“អាភ៊ុ ន ពវេទាតិ”តិអាជិតា (សុ៑ និ៑ ៥៦សិ៍) ចុត្តការេណហិ ករចា នារេកាតិ ចុច្ចតីតិ នាកនារេមាសិ ករចាតិ៑ ញ្ចសិនំ ញ្ចសិសត្តមោតិ សាចកបច្ចេកញុទ្ធិសិនំ ខ្ចត្តមោ ញ្ចសិ, ចិបស្សីសម្មាសម្ពុទ្ធោតា បដ្ឋាយ ញ្ចសិនំ ចា សត្តមកោ ញ្ចសិ៑ មហាមេឈោចាតិ ចាញុខ្ញីបិកមហាមេឈោ ចិយ ហុត្វា៑

ជិចា ចិហារាតិ បដិសល្លានដ្ឋានតោ៑ សាចកោ តេ, មហាចិរ, បវេឥ ចត្ថតិ ចដ្ឋីសោតិ ញ្ចង់ វេឆរោ អរហត្តំ បត្វា អត្តនោ ចិសេសាធិកមំ បការេសត្តា ចឥតិ៑

ខ្មុក្កុបឆត្តិអាជិកា ចតស្សា កាថា ករចតា “កិំ នុ តេ, ចដ្ឋីស, ញ្ចមា កាថាមោ បុច្ឆា បរិចិតក្កិតា, ខ្មាហុ ធាតមោ ចេតា បដិកត្តី”តិ បុដ្ឋិតោន ធាតមោ បដិកត្តីតិ ឥស្សេត្តន ចុត្តា៑ កស្មា បនេតំ តំ ករចា អចោច? សម្មុខេញ្ញិកិរ កថា ខ្មុបិជិ –

“ចដ្ឋីសត្ថេរោ ចិស្សដ្ឋកេត្វា នេច ខ្មេដ្ឋេសេន, ន បរិបុច្ឆាយ, ន យោគិវោមមនសិការេន កមំ ពវេទាតិ៑ កាធំ ធាត្ថេត្តា ចណ្ហបធាតិ ពវេទាត្តា ចិចរតី”តិ៑ អថ ករចា “ញ្ចមេ កិញ្ច ចដ្ឋីសស្ស បដិកានសម្បត្តិំ ន ជានត្តិ, អហមស្ស បដិកានសម្បត្តិំ ជានាបេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា “កិំ នុ តេ, ចដ្ឋីសា”តិអាជិតា បុច្ឆតិ៑ ខ្មុក្កុបឆត្តិ អនេកកាតិ កិលេសុប្បជ្ជនបថាតិ៑ ចដ្ឋប្បសុតបថតាយ ហិ បឆត្តិ ចុត្តំ៑ បកិជ្ជ សីលិនីតិ រាកាជិសីលិនិ បញ្ច កិត្តិត្វា ចរសិ៑ តំ បស្សថាតិ ៦ចំ អតិក្ខម្ម ច លិត្តិត្វា ច ចរត្តំ ញុទ្ធំ បស្សថ៑ ពាត្ថបមុញ្ចាករត្តិ ពាត្ថនមោចនការំ៑ អសិតត្តិ អតិស្សិតំ៑ ករកមោ បដិកជ្ជាតិ សតិបដ្ឋានាជិកោដ្ឋាសតោ ឥមំ បដិកជ្ជតីមំ កត្វា៑ បចិកជ្ជាតិបិ បវេធា៑ ខ្មេដ្ឋសាជិកោដ្ឋាសតោ បកាវេន ចិកជិត្វា ចិកជិត្វា ឥមំ វេឥសតីតិ អត្ថោ៑

ញ្ចឈស្សាតិ កាមាជិចតុរោឈស្ស៑ អនេកចិហិតត្តិ សតិបដ្ឋានាជិចរេសន អនេកចិធំ អដ្ឋតិំសាយ ចា កម្មដ្ឋានានំ ចរេសន អនេកប្បការំ អមតាចថំ មគ្គំ អក្ខាសិ អកាសិ៑ តស្មិំញ្ច អមតេ អក្ខាតេតិ តស្មិំ តេន អក្ខាតេ អមតេ អមតាចវេហ៑ ឥមំឥសាតិ ឥមស្ស បស្សិតារោ៑ ជិតា អសំហីរាតិ តេកនជិ អសំហារិយា ហុត្វា បតិដ្ឋិតា៑ អតិចិជ្ឈាតិ អតិចិជ្ឈិត្វា៑ សព្ពដ្ឋិតីនត្តិ សព្ពេសំ ជិដ្ឋិដ្ឋានានំ ចិញ្ញាណដ្ឋិតីនំ ចា៑ អតិក្កមមឌ្ឍសាតិ អតិក្កមក្ខុំ តិដ្ឋានំ អឌ្ឍស៑ អក្កត្តិ ខ្មត្តមំ ឥមំ៑ អវេក្កុតិ ចា បវេធា, បធមតរត្តិ អត្ថោ៑ ឥសដ្ឋានត្តិ បញ្ចចក្កិយានំ អក្កំ ឥមំ,

អគ្គេ វា អាទិតោ ទេសយីតិ អត្ថោ។

តស្មាតិ យស្មា “ឯស ធម្មោ សុទេសិតោ”តិ ជានន្តេន បមាទោ ន កាតព្ពោ, តស្មា អនុសិក្ខេតិ តិស្សោ សិក្ខា វិបស្សនាបដិបាដិយា មគ្គបដិបាដិយា ច សិក្ខេយ្យ។

ពុទ្ធានុពុទ្ធោតិអាទិកា តិស្សោ គាថា អាយស្មតោ អញ្ញាតកោណ្ឌញ្ញត្ថេរស្ស ថោមនវសេន វុត្តា។ តត្ថ ពុទ្ធានុពុទ្ធោតិ ពុទ្ធានំ អនុពុទ្ធោ។ ពុទ្ធា ហិ បឋមំ ចត្តារិ សច្ចានិ ពុជ្ឈិំសុ, បច្ឆា ថេរោ សព្ពបឋមំ, តស្មា ពុទ្ធានុពុទ្ធោតិ។ ថិរេហិ សីលក្ខន្ធាទីហិ សមន្នាគតត្តា ថេរោ, អកុប្បធម្មោតិ អត្ថោ។ តិព្ពនិក្កមោតិ ទឡ្ហវីរិយោ។ សុខវិហារានន្តិ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារានំ។ វិវេកានន្តិ តិណ្ណម្បិ វិវេកានំ។ សព្ពស្ស តន្តិ យំ សព្ពសាវកេន បត្តព្ពំ, អស្ស ថេរេន តំ អនុប្បត្តំ។ អប្បមត្តស្ស សិក្ខតោតិ អប្បមត្តេន ហុត្វា សិក្ខន្តេន។

តេវិជ្ជោចេតោបរិយកោវិទោតិ ឆសុ អភិញ្ញាសុ ចតស្សោ វទតិ, ឥតរា ទ្វេ យទិបិ ន វុត្តា, ថេរោ បន ឆឡភិញ្ញោវ។ យស្មា ថេរោ ហិមវន្តេ ឆទ្ទន្តទហតោ អាគន្ត្វា ភគវតិ បរមនិបច្ចការំ ទស្សេត្វា, វន្ទន្តំ ទិស្វា បសន្នមានសេន ភគវតោ សម្មុខា ថេរំ អភិត្ថវន្តេន ឥមា គាថា វុត្តា, តស្មា “កោណ្ឌញ្ញោ ពុទ្ធទាយាទោ, បាទេ វន្ទតិ សត្ថុនោ”តិ វុត្តំ។

នគស្ស បស្សេតិអាទិកា តិស្សោ គាថា បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ សព្ពេហេវ អរហន្តេហិ ភគវតិ កាឡសិលាយំ វិហរន្តេ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ តេសំ ភិក្ខូនំ ចិត្តំ សមន្នេសន្តោ អរហត្តផលវិមុត្តិំ បស្សិត្វា។ តំ ទិស្វា អាយស្មា វង្គីសោ ភគវន្តំ ថេរេ ច អភិត្ថវន្តោ អភាសិ។ តត្ថ នគស្ស បស្សេតិ ឥសិគិលិបព្ពតស្ស បស្សេ កាឡសិលាយំ។ អាសីនន្តិ និសិន្នំ។

ចេតសាតិ អត្តនោ ចេតោបរិយញាណេន។ ចិត្តំ នេសំ សមន្វេសន្តិ តេសំ វិប្បមុត្តំ ចិត្តំ សមន្វេសន្តោ។ អនុបរិយេតីតិ អនុក្កមេន បរិច្ឆិន្ទតិ។

ឯវំ សព្ពង្គសម្បន្នន្តិ “មុនិំ ទុក្ខស្ស បារគុ”ន្តិ វុត្តាយ សត្ថុសម្បត្តិយា ចេវ “តេវិជ្ជា មច្ចុហាយិនោ”តិ វុត្តាយ សាវកសម្បត្តិយា ចាតិ សព្ពេហិ អង្គេហិ សម្បន្នំ សមន្នាគតំ។ មុនិន្តិ ហិ ឥមិនា បទេន មោនសង្ខាតេន ញាណេន សព្វ អនវសេសញេយ្យាវពោធោ វុត្តោតិ អនាវរណញាណេន ទសពលញាណាទីនំ សង្គហោ កតោ ហោតិ, តេនស្ស ញាណសម្បទំ ទស្សេតិ។ ទុក្ខស្ស បារគុន្តិ ឥមិនា បហានសម្បទំ។ តទុភយេន ច សព្វា អានុភាវសម្បទាទយោ ទស្សិតា ហោន្តិ។ តេវិជ្ជា មច្ចុហាយិនោតិ ឥមិនា សាវកានំ ញាណសម្បត្តិទីបនេន ច និព្ពានធាតុយា អធិគមទីបនេន ច បច្ចយេន សព្វសាវកសម្បត្តិ ទស្សិតា ហោតិ។ តថា ហិ យថាវុត្តសម្បត្តិ បិណ្ឌិតំ កាតុំ “មុនិំ ទុក្ខស្ស បារគុំ អនេកាការសម្បន្នំ, បយិរុបាសន្តិ គោតម”ន្តិ វុត្តំ។ តត្ថ អនេកាការសម្បន្នន្តិ អនេកេហិ អាការេហិ សម្បន្នំ, អនេកាការគុណសមន្នាគតន្តិ អត្ថោ។

ចរត្ដាយទាតិ កាទា ករចត្ថិ ចយ្យាគរេះ ពក្កុរាយ ចេវិក្ខុរហិយា តឹរេះ យហតា កិក្ខុសេដ្ឋិត អរតេពហិ ច ចេចតាពសហស្សេហិ បរិច្ចុតំ

អត្តរតា ចរល្លត ច យសសា ច ចិតេរាចយាតំ ឌិង្វា សោយគស្សជារេតត អកិត្តុចទេត្តត ចុត្តា ៈ តត្ថ ចរត្ដា យទា ចិកតចលិហេរេព គរេកតិ

យទា សេរេងសយេយ អបកតចលិហេរេព ចលិហកសឌីរេសត អទេត្តាត ច យហិកាឌិតា ២បក្កិលេរេសត ចិយុទេត្តា អាកាេស បុល្លចទេត្ដា ចិតេរាចតិ,

ចិតយលេចិ កាឡុយាតិ តេតេច ចលិហកាឌិ២បក្កិលេសចិករេយត ចិកតយលេលិ កាឡុយា ឃ្វុរិរេយា យទា ចិតេរាចតិៈ ៤ចយ្បិ, អគ្គិរេស, តូត្តិ

៤ចំ អទេក្កហិ តិដ្ឋរលាឌុតីហិ ទុតិយគ្គ តូយ្បិ យហាយុតិ ករចា, អតិតេរាចសិ អត្តរតា យសសា សគេចកំ លេកំ អតិក្កយិត្វា ចិតេរាចសិតិៈ

ការចេឃ្យយត្តាតិអាឌិកា ឆស កាទា អរហត្តំ បត្វា អត្តរតា បដិបត្តិំ បច្ចុចេក្ខិត្វា សត្វុ អត្តរតា ច ពុទ្ធេល ចិការចទេត្តត ចុត្តាៈ តត្ថ

ការចេឃ្យយត្តាតិ ការចេឃ្យេត ពន្លាករេលាត យត្វា យាតិតា សម្មាចិតា ពុទ្ធលាគយំ អាបត្វាៈ អទ្ធុសាយាតិ អទ្ធុសិយា

អទ្ធា តោ ២ចបន្ចូចាតិ ទេតគត្តយំ អទ្ធា អយ្យាកំ ២បការត្វាយ ២បយ្ជិៈ

ចចគត្ថិ សច្ចុបដិសំយុត្តំ ធម្មកចំៈ ឧទេគ្គ អាយតគាតិ ច ធាតុេយា ចាតិ បញ្ចុក្ខទេត្ត ទ្វាទសាយតគាតិ, អដ្ឋារស ធាតុេយា ចៈ ខ្លយ្យុ

ធាគេត ឧត្ថាឌិកទា ចត្តត្តាៈ សា ចិសុទ្ធិយេក្ក (ចិសុទ្ធិៈ ១ៈ៣១ អាគេយា) ចិត្ថារិតា ៤ចាតិ តត្ថ ចុត្តគេយគេច ចេចឌិតត្តាៈ ចិឌិត្វាគាតិ

រូបាឌិចិកាកាឌិតោ អតិច្ចតាឌិតោ ច បុត្តកាកតាេលាត ជាតិត្វាៈ

េយ តេ សាសកការកាតិ េយ តេ សត្វា តទាកតាតំ សាសកការកា, តេសំ ឌាហុតំ អត្វាយ ចត ២បយ្ជត្តិ តទាកតាៈ

េយតិយាយកតទ្ធុសាតិ តិយាេយា ៤ច តិយាយកតំ, េយ កិក្ខុ កិក្ខុតិេយា ច សមុត្តគិយាយំ អទ្ធុសំសុ អឌិកច្ឆិំសុៈ តេសំ អត្វាយ ចត េទាឌិ

សម្មាសម្ពោឌិ អធ្យាយា, ឃុតិ ករចាតិ េយាជតាៈ

សុគេសិតាតិ េចទេឃ្យញ្ញាសយាត្តុបំ សម្មបេតា ចិត្វារេតា ច សុដ្ឋុ េគសិតាៈ ចក្កុយតាតិ បច្ចាហិ ចក្កុហិ ចក្កុយតាៈ អត្តហិតកាេយហិ

អរកឹយាតិ ករកឹយាតិ អរិយកាចករាតិ, អរិយស្ស ចា ករចេតា សច្ចាតីតិ អរិយសច្ចាតិៈ ទុក្ខត្តិអាឌិ តេសំ អរិយសច្ចាតំ សរូបទស្សតំ ៈ

ខ្លយ្យុ ធាគេត អរិយសច្ចកទា ចត្តត្តា, សា សត្តាការេតា ចិសុទ្ធិយេក្ក (ចិសុទ្ធិៈ ១ៈ៥១៥ អាគេយា) ចិត្វារិតាតិ តត្ថ ចុត្តគេយគេច

ចេចឌិតត្តាៈ ៤ចេយតេ តទាតិ ៤តេ ទុក្ខាគេយា អរិយសច្ចគម្មា ៤ចំ ទុក្ខាឌិប្បការេត តទា អចិតទា អគត្តាទាៈ ចុត្តា ឌិដ្ឋា េយ តេ

យទា តទាតិ យទា សត្វារា ចុត្តា, តទា យយា ឌិដ្ឋា, អរិយមគ្គញាណេលាត បដិចិទ្ធត្តា ៤ចំ តេសំៈ សគេត្វា េយ អត្តប្បត្តោ អរហត្តំ យយា

សត្ថិកតំៈ តតោ ច កតំ ពុទ្ធស្ស ករចតោ សាសគំ ឱ្យចាគាតុសិដ្ឋិយំ អត្តុបតិទ្ធោៈ

ស្វាកតំ ចត េយ អាសីតិ សុអាកយតំ ចត េយ អហោសិៈ យយ ពុទ្ធស្ស សត្ថិកេពតិ យយ សម្ពុទ្ធស្ស ករចតោ សត្ថិកេព សមីេបៈ

អភិញ្ញាបារមិប្បត្តោតិ លក្ខប្បិ អភិញ្ញានំ បារមិំ, ឧក្កំសំ អធិគតោ ឋបិតា ហិ បនេត ឧត្តរេមេចត្ថំ ឧបចរិតំ “ទេវាតឆាត្យ ឧបទេវានិតា”តិអាទិ ឧត្តំ

បុច្ឆាបិ សព្វាវត្ថិអាទិកា ភ្ជាគេស កាចា អត្ថតោ រូបញ្ញាយស្ស បរិតិត្តតកាចំ បុច្ឆតេត្តក ឧត្តា អាយស្មតោ តិរេក្រោធកបរេត្តវស្ស ហិ បរិតិត្តាភការេល អាយស្មា ចក្ខុវេសា អវសមុលា អវេហាសិ ជិជ្ជបុព្ពញ្ញា ខោតេ តស្ស ហត្ថក្រក្កច្ចាទិ, បុព្ពចាវតាចវេសត ហិ តាជិវញ្ញា អាយស្មតោ បិលិត្តចន្ទស្ស ចសលចារេគត សមុគាចារេរា ចិយ លឹលាវចាតម្បិ វេហាតិវេយច ខោតេ “បរិតិត្តតោ ត្យ វោលា វេប រូបញ្ញាវេយា, រូភាហុ វេតា”តិ រូបរូត្តុបរិចិតវេក្កា សព្វាវេ បុច្ឆិ ខោតេ ឧត្តំ – “រូបញ្ញាយស្ស បរិតិត្តតកាចំ បុច្ឆតេត្តក ឧត្តា”តិ តត្វ សព្វាវត្តិ ជិជ្ជឆម្ពិកាឌិហិ វេចតេឃ្យាតំ អត្យសាវសកំ អវេតាមបញ្ញាត្តិ ខ្លួយំ ឧច្ចូតិ បរិត្តំ លិមកំ ត ខ្លួយបញ្ញា អវេតាមបញ្ញា, មហាបញ្ញាត្តិ អវេត្វា ជិវេជ្ជច ឆវេម្ពុតិ បច្ចូលវេមច, ព្ពុមសិវេយច អត្តការេចតិ អវេត្វា ចិចិកិច្ឆាគត្តិ សំសយាតំ ឲចវេ្ទបិតំ ចា បរិចិតក្កាតំ វេលត្តា អក្កាត្យអចេចតិ អក្កាត្យអចវេចតិយសញ្ញ្លតេ ចិហាវេ៖ ខារតោតិ បរិកវេជា យសស្សីតិ លិកសក្កាវសម្បេត្កា អភិតិត្តតវេត្តាតិ រូបសត្តសការេចា អបរិឆយ្យាតចិវេត្តា

តយា កតត្តិ តាជិវេស លាយាសម្បេត្ក តិវេក្រាឆវ្ទុល្លម្ពុវេល តិសិត្កត្វា “តិវេក្រាឆកវេបរា”តិ តយា កតំ តាមំ ព្ពុតិ វេសា យឆា អត្តតា រូបលក្ខិតំ តឆា ចឆតិ ភកចា បត ត តិសិត្កត្វា ឲច តំ តឆា អាលបតិ, អបិ ច វោលា តត្វ អវេហត្តំ បត្តត្តាបិ ព្រាហ្មលាស្សាតិ ញាតិ សន្តាយ ចឆតិ វេសា កិវេ ព្រាហ្មលាមហាសាលក្យលិ បព្ពុជិវេតា តមស្សំ អចវិត្តិ តមស្សមាវេតា ចិហាសិ មុត្យរេបវេលាតិ តិព្ពាវេត បតិជ្ជិវេតា

ឆត្យហឆម្ពុឆស្សីតិ ភកចត្តិ អាលបតិ ឆត្យហឆម្ពុតាត្យាតិព្ពាតំ អភិជ្ជតវេជ្ជត, តញ្ញា ភកចា បស្សិ ឆវេស្សសិ ច

សក្កាតិបិ ភកចត្តវេមច ក្យលតាវេមត អាលបតិ មយម្បិ សវេព្ពាតិ, តិវេចវេសសបរិសំ សក្កលិញ្ញា អត្តាតំ ឆវេស្សវេត្តា ចឆតិ សមត្តចក្កុតិបិ ភកចត្តវេមច សព្ពញ្ញាតញ្ញាវេលាត អាលបតិ សមចជ្ជិតាតិ សម្ពុ អចជ្ជិតា, អាវេកាកំ កត្វា ជិតា វេតាតិ អមក្រាំ សចតាយាតិ ព្ពុមស្ស បរញ្យស្ស វេចឃ្យាកវេលំ សចតត្វាយ វេសាតាតិ វេសាតឆាត្យយា តុចំ វេតា សត្វា ត្វមត្យត្តវេរាសីតិ ឆ្យតិចចតចវេសត ចឆតិ

លិក្ខ វេតា ចិចិកិច្ឆត្តិ ចិចិកិច្ឆាបជ្ជិវ្ទុបកំ តំ បរិចិតក្កុ សន្តាយាហ អក្យសលចិចិកិច្ឆាយ បត វេឆវេរា តិព្ពុចិកិច្ឆាច ទ្វាហិ វេមតត្តិ ទ្វាហិ វេម ឲតំ ឃំ មយា យាចិវេតាសិ “តំ សាចកំ, សក្កុ, មយម្បិ សវេព្ពា អញ្ញាត្យមិច្ឆាមា”តិ យាចិវេតាច, តំ ព្រាហ្មលំ បរិតិត្តតំ វេចឆយ ក្វិបញ្ញា មវេញ្ចា វេតា ការសា”តិ បរិតិត្តតំ ញាតិត្វា មហាបញ្ញា ភកចា មវេញ្ចា អមក្រាំ សវេព្ពាសំ ការស, យឆា សវេព្ពា មឃំ ញាវេតឃ្យាម សវេក្កាច វេឆចាត សហស្សវេតវេត្តាតិ , ព្ពុជំ បត ឆ្យតិចចតវេមច អបិវេចត្វ អយមឆិប្បាវេយា – យឆា សវេក្កា សហស្សវេតវេត្តា វេឆចាតំ មវេញ្ចវេតាហិ សក្កច្ចំ សម្បជិច្ឆិតចចតំ ការសតិ, ឲចំ អមក្រាំ មវេញ្ចអវេមត្វា សម្បជិច្ឆិតចចតំ ការសាតិ

វេយ វេកឌីតិ ព្ពុមម្បិ កាឆំ ភកចត្តិ ឆ្យតវេត្តា ចត្តកាមតំ ជវេតត្យំ ភលាតិ តស្សវេត្វា – វេយ វេកចិ អភិញ្ញាឆវេយា កត្វា, វេតសំ អប្បហាវេត សតិ

មោហវិចិកិច្ឆានំ បហានាភាវតោ មោហបក្ខាតិ ច, អញ្ញាណបក្ខាតិ ច, វិចិកិច្ឆាបក្ខាតិ ច វុច្ចន្តិ។ សព្វេ តេ តថាគតំ បត្វា តថាគតស្ស ទេសនាពលេន វិទ្ធំសិតា ភវន្តិ, នស្សន្តីតិ។ កិំការណាតិ? ចក្ខុញ្ញាណំ បរមំ នយានំ, យស្មា តថាគតោ សព្វាកត្វវិធមនេន បញ្ញាចក្ខុភាវតោ នយានំ បរមំ ចក្ខុន្តិ វុត្តំ ហោតិ។

ភោ វេ ហិ ជាតុតិ ឯវម្បិ ការំ ឧភតោ ឧទ ឧត្តរាបថំ ជនេត្វា ភណតិ។ តត្ថ ជាតុតិ ឯកំសវចនំ។ បុរិសោតិ ភវន្តំ សន្ធាយាហ។ ជោតិមន្តោតិ បញ្ញាជោតិសម្បន្នោ សារិបុត្តាទយោ។ ឯវំ វុត្តំ ហោតិ – យថា ភវតា បុរត្ថិមាទិភេទា ទិសោ ចិរ អន្ធការំ ទេសនាវេរោន កិលេសេ វិហនេយ្យ, ឯវោ យថា អន្ធការនិទ្ទោសោ លោកោ នយោច ហោតិ ឯកាន្តការោ, ឯវំ សព្វោបិ លោកោ អញ្ញាណនិទ្ទោសោ នយោច និយា។ មេ ចាបិ ឯតេ ឯវមាតិ ជោតិមន្តោ ឧបាយន្តិ សារិបុត្តាទយោ, តេបិ ន ភាសេយ្យុំ, ន វិរោចេយ្យុន្តិ។

ធីរា ចាតិ ឯវម្បិ ការំ បុរិមភេទមេវចាហ។ តស្សត្ថោ – ធីរា ច បណ្ឌិតបុរិសា, បជ្ជោតករា ភវន្តិ បញ្ញាបជ្ជោតំ ឧប្បាទេន្តិ។ តំ តស្មា អហំ តំ វីរ ឯវាភវិរិយសម្បន្នាគត ភវតា, តទេវ មេត្តា ធីរោ បជ្ជោតករោនេត្វ មញ្ញាមិ។ មយម្បិ វិបស្សិតំ សព្វញ្ញុំ យថាភូតំ បស្សន្តា ភវន្តា ជានន្តា ឯវ ឧបាគមិម្ហា តស្មា “បរិសាសុ នោ អាវិករោហិ កប្បំ បរិនិព្ពុតោវ យថា និគ្រោធកប្បំ អាវិករោហិ បកាសេហី”តិ។

ឯវម្បិ ឯវម្បិ ការំ បុរិមភេទមេវ អាហ។ តស្សត្ថោ – ភវតា ឯវំ កិរំ ឧភយ ចក្ខុ ចក្ខុ អនិវារយមានោ ចាតំ ការ ចក្ខុ មនោហរំ។ ហំសោវ យថា សុវណ្ណហំសោ គោចរំ បរិក្កមន្តោ ជាតស្សរមត្ថកំ ទិស្វា គីវំ បគ្គយ្ហ បក្ខេ វិធុនិត្វា ហដ្ឋតុដ្ឋោ សណិកំ អនុមាយេតោ ចក្ខុ និគ្គុជតិ កិរំ និគ្គហេតិ, ឯវមេវំ ត្វំ សណិកំ និគ្គុជ ឯវមិតា មហាបុរិសលក្ខណញ្ញាណវេត ពិន្ទុស្សរេន សុដ្ឋុ វិកប្បិតេន អភិសង្ខតេន, ឯតេ មយំ សព្វេ ឧជុកា អវិក្ខិត្តមានសា ហុត្វា តវ និគ្គុជំ សុណោមាតិ។

បហីនជាតិមរណន្តិ, ឯវម្បិ បុរិមភេទមេវ អាហ។ តត្ថ ន និស្សេសន្តិ អសេសេ, តំ អសេសំ, សោតាបន្នាទយោ វិយ កិញ្ចិ អសេសេត្វា បហីនជាតិមរណន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ និគ្គយ្ហាតិ និពន្ធិត្វា, ធោនន្តិ ធុតបត្តបាបំ ធមេស្សាមីតិ កថាបេស្សាមិ ធម្មំ។ ន ការការោ ហោតិ បុថុជ្ជនានន្តិ បុថុជ្ជនសេក្ខានំ តិវិធានំ ជនានំ ការការោ នត្ថិ, តេ ឃំ ឯវន្តិ ជានាតុំ វា វត្តុំ វា, តំ ន សក្កោន្តិ។ សង្ខ្យាការោ ច តថាគតានន្តិ តថាគតានំ បន វីមំសការោ បញ្ញាបុព្វង្គមកិរិយា, តេ ឃំ ឯវន្តិ ជានាតុំ វា វត្តុំ វា, តំ សក្កោន្តីតិ មេវាតិ អធិប្បាយោ។

ឯវមាតិ តំ សង្ខ្យាការំ បកាសេន្តោ “សម្បន្នវេយ្យាករណ”ន្តិ អាទិមាហ។ តស្សត្ថោ – តថា ហិ តវ ភវតា ឯវំ សមុជ្ជុបញ្ញស្ស សព្វត្ថ អប្បដិហតការេន ឧជុកតបញ្ញស្ស សមុទេន វុត្តំ បវត្តិតំ សម្បន្នវេយ្យាករណំ “សន្តតិមហាមត្តោ សត្តតាលមត្តំ អព្ភុគ្គន្ត្វា បរិនិព្ពាយិស្សតិ, សុប្បវាសា សត្ត វស្សានិ គព្ភំ ធារេត្វា បវិសិស្សតី”តិ ឯវមាទិ សមុគ្គហិតំ សមុទេន ឧគ្គហិតំ អវិបរីតំ ទិដ្ឋំ, បុន សុដ្ឋុ តរំ អញ្ជលិំ បណាមេត្វា អាហ។ អយមញ្ជលិ បច្ឆិមោ សុប្បណាមិតោតិ អយំ អបរោបិ អញ្ជលិ សុដ្ឋុ តរំ បណាមិតោ។ មា មោហយី ជានន្តិ មា នោ អវន្ទនេន មោហយិ, ជានន្តោ តស្ស គតិំ អនោមបញ្ញាតិ ភវន្តំ អាលបតិ។

ᨸᩁᩮᩣᨸᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᨿᩴ ᨸᨶ ᨠᩣᨧᩥ ᩋᨸᩁᩮᨶᨸᩥ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᩋᨿᩮᩣᩉᨶᩮᨿᩅ ᨿᩣᨧᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩁᩮᩣᨸᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩅᩈᩮᨶ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩣᩏᨲ᩠ᨲᩁᩴ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨶᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮ ᨧ᪨ ᩋᩁᩥᨿᨽᩪᨾᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᨲᩩᨾᨣ᩠ᨣᨽᩪᨾᩥᩴ᪨ ᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨸᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨬᩣᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᩈᩮᩣᨾᨶᩔᨽᩪᨾᩥ ᨬᩣᨱᩮᨶ᪨ ᩅᩣᩅᩣᨽᩥᨣᨬ᩠ᨩᩣᨿᩦᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨽᩪᨾᩥ ᨽᩪᨾᩥᨠᩣᩃᩮ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨽᩥᨶᩥᩅᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨠᩥᩃᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᩅᩣᩁᩥ, ᩑᩅᩴ ᨶᩮ ᩅᩣᨴᩴ ᩋᨽᩥᨣᨬ᩠ᨩᩣᨿᩥ᪨ ᩈᩩᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩔᩣᨲᩥ ᩈᩩᨶᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩔ ᨷᨶ᩠ᨴᩩ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩣ᪨ “ᩈᩩᨶᩔ ᨧᩔᩣ”ᨲᩥᨸᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᨸᨠᩣᩁᩔ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᩔ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨧᩔᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨴ᩠ᩅᩤᨴᩥ ᨿᩣᨴᩥᩈᩴ ᩅᩣᨴᩴ ᩋᨽᩥᨠᨦ᩠ᨡᨲᩥ, ᨲᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨿᨴᨲ᩠ᨳᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨷ᩠ᨷᩣᨿᨲᩮᩣᨲᩥ ᨠᨷ᩠ᨷᩮᨿᩅ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᩅᩈᩮᨶ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ “ᨠᩥᩴ ᩋᨶᩩᨸᩤᨴᩥᩈᩮᩈᩣᨿ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨵᩣᨲᩩᨿᩣ ᨿᨳᩣ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣ, ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩣᨸᩤᨴᩥᩈᩮᩈᩣᨿ ᨿᨳᩣ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩮᩈᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨸᩣᨠᨭᨾᩮᩅ᪨

ᩑᩅᩴ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨣᩣᨳᩣᩉᩥ ᨿᩣᨧᩥᨲᩮᩣ ᨽᨣᩅᩤ ᨲᩴ ᩅᩥᨿᩣᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᨶᩮᨩ᩠ᨩᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩮᨩ᩠ᨩᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨴ᩠ᩅᨿ ᨶᩣᨾᩁᩪᨸ (ᨮᩥᨲᩥ ᨽᨣᩅᩤ) ᨣᨱ᩠ᩉᩔ ᩈᩮᩣᨲᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲ᩠ᩅᩤᨶᩩᩈᨿᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᩣᨾᩁᩪᨸ ᨣᩣᨾᨲᨱ᩠ᩉᩣᨴᩥᩈᨦ᩠ᨣᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨸ᩠ᨸᩉᩦᨶᩈᩮᨲ ᩋᨶᩩᩈᨿᩥᨲᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨾᩣᨿᨣᩔ ᨿᩣᩁᩔ ᩈᩮᩣᨲᨶ᩠ᨲᩥᨸᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩔ ᩈᩮᩣᨲᨾᩩᨲᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲ᩠ᩅᩤᨶᩩᩈᨿᩥᨲᩴ ᨴ᩠ᩅᨿ ᨶᩣᨾᩁᩪᨸ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨷ᩠ᨷᩣᨿᨲᩮᩣ ᩃᩥᨦ᩠ᨣᩴ᪨ ᨴ᩠ᩅᩥᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩦ ᨸᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩥᨲᩥᨠᩣᩁᩣᨶᩴ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᩋᨲᩣᩁᩥ ᨩᩣᨲᩥᩴ ᨩᩁᨬ᩠ᨧ ᩋᩈᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨲᨱ᩠ᩉᩴ ᨨᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᩈᩮᩈᩴ ᨩᩣᨲᩥᨩᩁᨬ᩠ᨧ ᩋᨲᩁᩥ ᩋᨶᩩᨸᩤᨴᩥᩈᩮᩈᩣᨿ ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ, ᨴ᩠ᩅᨦ᩠ᨣᩩᩁᩣᨴᩥ ᨽᨣᩅᩤ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩤ ᩅᩥᨠ᩠ᨠᩥᩈᩮᨶ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨽᨣᩅᩤ ᩑᩅᩴ ᩋᨶᩮᨠᩮᨠ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᨴ᩠ᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᩮᩉᩥ ᩋᨶᩩᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩮᩉᩥ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᩉᩥ ᨧ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᩈᩦᩃᩣᨴᩦᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩉᩥ, ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨧ ᨧᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ ᨸᩅᩁᩮᩣᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩥᨲᩥᨠᩣᩁᩣᨶᨾᩮᩅᩮᨲᩴ ᩅᨴᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᨽᩣᩈᩥᨲᩴ ᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨾᩣᨶᩮᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩤ ᩅᩥᨠ᩠ᨠᩥᩈᩮᩣ “ᩑᩈ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩤ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿᩮᩣ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨮᨾᨣᩣᨳᩣᨿᩴ ᨶ ᨿᩴ ᩅᨩ᩠ᨩᩮᩔᨲᩦᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᩁᩥᨠᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩔ ᨸᩁᩥᨠᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᨠᩣᨧᩥ ᨴ᩠ᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨿᩴ ᨶ ᩅᨩ᩠ᨩᩮᩔᩥ, ᨶ ᩅᩥᩈᩴᩅᩣᨴᩮᩔᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᨸᩣᨠᨭᨾᩮᩅ᪨

ᨴᩩᨲᩥᨿᨣᩣᨳᩣᨿᩴ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩮᨸᩮᩈᩥ ᩅᩥᩉᩣᩈᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ “ᨿᨳᩣ ᩅᩤᨿᩪ ᨲᨳᩣ ᨣᩤᩁᩦ, ᩋᩉᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩈᩣᩅᨠᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨩᩣᩃᩴ ᨲᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮᨶᩮᩅᨣᩅᩮᩈᩮ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩴ ᨿᩣᩁᩔ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨩᩣᩃᩴ᪨ ᨿᩣᨿᩣᩅᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᨷᩉᩩᨿᩣᨿᩔ᪨ “ᨲᨳᩣ ᨿᩣᨿᩣᩅᩥᨶᩮᩣ”ᨲᩥᨸᩥ ᨠᩮᨧᩥ ᨸᨮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᩈᩴ ᨿᩮᩣ ᩋᨶᩮᨠᩣᩉᩥ ᨿᩣᨿᩣᩉᩥ ᩋᨶᩮᨠᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥ᪨ ᨲᩔ ᨲᨳᩣ ᨿᩣᨿᩣᩅᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᪨

ᨲᨲᩥᨿᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᩣᨴᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩪᩃᨠᩣᩁᨱᩴ᪨ ᩏᨷᨵᩥᨶᩥᨴᩣᨶᩔᩣᨲᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᩔ᪨ ᩅᨭ᩠ᨭᩴ ᩅᨩ᩠ᨩᩮᩉᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩉᩥ ᩏᨷᨵᩥᨶᩥᨴᩣᨶᨬ᩠ᨧᩮᩅ “ᩏᨷᨵᩥᨶᩥᨴᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩔ ᩏᨷᨵᩥᨶᩥᨴᩣᨶᩔ ᩋᩣᨴᩥᩴ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨲᨱ᩠ᩉᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨶᩣᨶᩣᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩮᨶ ᩋᨠ᩠ᨡᩣᩈᩥ᪨ ᨠᨸ᩠ᨸᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᨭ᩠ᨭᩥᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᨶ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᩋᨴ᩠ᨵᩤ ᩅᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᨲ᪨ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨠ᩠ᨡ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩦᨲᩥ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᨲᩮᨶᩮᩅᨣᩅᩮ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᨴ᩠ᨵᩤ ᩅᨲᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᨣᩪᨲᩮᩣ ᩅᨴᨲᩥ᪨

ຕູດາທີ ສຕ຺ຖຣີ ອຕ຺ຕໂຕ ຮູປຍ຺ຍາເຍ ຈ ປສຕ຺ຕຍາຕເສາ ປສຕ຺ຕາການ໌ ຍີການເຈຕ຺ຕາ “ທໍ ເຄຈເຄຈ”ຕ຺ຕິ ຢູສາຕກາຆຍາທ຺ ຕຕ຺ຖ ທໍ ເຄຈເຄຈໍ ຈຕ຺ຕາຍີຕິ ສຍ຺ຍຕິເຄເຈາ, ຮູປປຕ຺ຕິເຄເຈາ, ຍີສຸຕ຺ຖິເຄເຈາຕິ ເຕສໍ ສເຕ຺ຕສຍ຺ຍິ ເຄຈາທໍ ຮູຕ຺ຕຍເຄຈຕາຍ ເຄຈເຄຈໍ ຕ຺ຖິປຍ຺ຕຕຍ ກການາ ທໍ ຈຕ຺ຕາຍີ຺ ຕ ເກຈລ໌ ທໍເຍຈ, ອຆ ໂຕາ ຕຈ ສຕ຺ຖາກິສເຕ຺ຕາລິຍາ ອຕຸຆຍ຺ຍຂາຕຕ຺ຕາ ອຕຸຂາທໍ, ຍາຣຍີຂເຍຕ ຍທາຍີຣິຍຕາຍ ຍທາຍີເຣ໌, ອາກຸອກຣຫາລິອເຕ຺ຖຕ ຕາກໍ ຕຈ ຮູເຣ ຈາຍາຍຂຕິຕຂາຕິຕາຍ ຢູຣສໍ ປຸຕ຺ຕິ ຕິເປ຺ຣາລກປຍ຺ຕຸ ຈຕ຺ຕາຍີ຺

ໂຈເຍເຕ ສຸຕ຺ຕິອາຄເຍາ ຈຕ຺ຕີສປຣິເຍາສາຕາ ຕ຺ຖິສທໍ ຈຕຸສຕ຺ຖິ ຈ ຍທາເຆຣາ ຕູລ ປິຕ຺ຕຕູຍໍ ອາຕ຺ຕຸຕຸທາ, ໂຕ ສເຕ຺ຕ ຍຆາ ສຍ຺ຍາສຍ຺ຍຕ຺ຖສຸ ສາຈກກາເຈຕ ໂຈກຍີລາ຺ ຕຆາ ອເສກ຺ຕກາເຈຕ, ຮູລິຕ຺ຕປລິຍຕາຍ ສິກິລ຺ຕປຣິຕ຺ຕຕາຍ, ອຕ຺ຕຸຕຸເທສິກຕາຍ, ຕິຣກ຺ຕຸອຕາຍ, ປຕ຺ຕຂຕາຍ, ປຕ຺ຕກາຣຕາຍ, ຍີສໍຍຸຕ຺ຕຕາຍ, ຄສສຸ ອຣິຍຈາເສສຸ ຈຸຕ຺ຖຈາສຕາຍ ຈ຺ ຕຆາ ທິ ໂຕ ປຕ຺ຕຸຕ຺ຕຍິປຸທິຕາ, ລຸຕ຺ອຕ຺ຕສຍຕ຺ຕາກຕາ, ໂຈການກ຺ລາ, ຈຕຸຣາປເສ຺ຍຕາ, ປຕ຺ຕຸປເຈ຺ຕກສຕ຺ຖາ, ສຍຈຍສເຕ຺ຖສຕາ, ອຕາຍີລສຕ຺ຕປຍາ, ປສ຺ຍຕ຺ຖກາຍສຕ຺ຕາຣາ, ສຸຍີຍຸຕ຺ຕຍີຕ຺ຕາ, ສຸຍີຍຸຕ຺ຕປຕ຺ຕາ ຈ (ອ຺ ຕິ຺ ໑໐຺໑໘)຺ ຕ຺ຕິ ໂຈຍາລິຕາ ຕເຍຕ ໂຈກຍີລາ຺

ໂຈທິກິລ຺ລກາເຈຕ ຮູປສຍຕ຺ຕາ, ຕ ໂຈທິກິລ຺ລກາເຈຕ ຮູປສຍຕ຺ຕາຕິ ຄຸຍີລາ຺ ຕຕ຺ຖ ອຕ຺ຕາສິ ໂກຫຸຕ຺ຕາປຍຸຕາ ປຕ຺ຕຈກຸຍເຕ຺ຖຣາ, ຍສເຕ຺ຖເຣາ, ຕສ຺ຍ ສທາຍກຸຕາ ຍີຍເສີ ສຸຕາທຸ ປຸຕ຺ຕຂີ ກຈຍີຕີຕິ ຈຕ຺ຕາເຣາ, ອປເຣປີ ຕສ຺ຍ ສທາຍກຸຕາ ປຕ຺ຕປຕ຺ຕາສ, ທິສ ກຕ຺ຖຈກຸຍາ, ຮູຣເຈລກສ຺ຍປຍຸຕາ ສທສ຺ຍປຸຣາຫຂຍີລິ, ເຕ຺ຖ ອກຸສາຈກາ, ເຕສໍ ປຣິຈາຣກຸຕາ ອຕ຺ຖຕຣສສຕາ ປຣິຕ຺ຕາຂກາ, ເຈາເຣາ ອກຸລິຍາລເຕ຺ຖເຣາຕິ ສເຕ຺ຕ ສທສ຺ສໍ ປຕ຺ຕາສາລິກາຕິ ຕີທີ ສຕາຕິ ຈ ໂທາຕ຺ຕິ຺ ເຕເຕຕໍ ຈຸຕ຺ຕຕິ –

“ສຕຕ຺ຕຍໍ ສທສ຺ສຸຕ຺ຕາ, ປຕ຺ຕາສຕ຺ຕາ ປຸຕາປເຣ;

ໂຈເຕ ເຆຣາ ຍທາປຕ຺ຕາ, ສເຕ຺ຕຈ ໂຈທິກິລ຺ລກາ”ຕິ຺

ຕ ເກຈລຕ຺ຕາ ໂຈເຕ ໂຈຈ, ອຆ ໂຕາ ອເຕ຺ຕາປິ ຂທຸ ສຕ຺ຕິ຺ ເສຍ຺ຍທິທໍ – ເສເລີ ເປ຺ຣາທ຺ຍເຫາ, ຕສ຺ຍ ອເຕ຺ຕຈາສິກກຸຕາ ທິສຕເປ຺ຣາທ຺ຍຫາ, ຍທາກປ຺ປິເຕາ, ຕສ຺ຍ ປຣິຈາຣກຸທໍ ປຸຣິສສທສ຺ສໍ, ສຸເຕ຺ຖາລຕຍທາຣາເຂຕ ເປສິຕາ ກປິລຈຕ຺ຸຖຈາສິເຕາ ຄສສທສ຺ສປຸຣິສາ, ຍທາຍີຈຣິຍເປ຺ຣາທ຺ຍຫສ຺ສ ອເຕ຺ຕຈາສິກກຸຕາ ອຂີຕາລເຍາ ເສາຕຸອສ ສທສ຺ສປຣິຍາຫາຕິ຺ ໂຈໍ ຈຸຕ຺ຕເຕາ ອເຕ຺ຕ ຕ ໂຈທິກິລ຺ລກາເຈຕ ຮູປສຍຕາ, ໂຕ ປຕ ສເຣຫາກຍຸປສຍຕາ, ຢູຈາລປຂິກ຺ທຫຸປສຍຕາ, ປຕ຺ຕາຕຸຍາກເຣຫຸປສຍຕາ, ຍາຕ຺ຕິຈຕຸຕ຺ຖກຍຸປສຍຕາຕິ ຕູເຍທິ ຈຕຸທິ ອາກາເຣທິ ລຕຸປສຍຕາ຺ ອາລິໂຕາ ທິ ໂຈທິກິລ຺ລກາຕຸປກາຕາ ເຆຣາ, ເຕສໍ ກການາ ປຕ຺ຕຂໍ ຍີຍ ຕີທີ ສເຣຫາກເຍຕເທຈ ຮູປສຍຄຍ຺ຍິ ອຕຸຕ຺ຕາສິ, ອຍໍ ສເຣຫາກຍຸປສຍຕາ຺ ຍາ ປຕ –

“ຕສ຺ຖາຕິທ ເຕ, ກສ຺ສປ, ໂຈໍ ສິກ຺ລິຕຕ຺ຕໍ – ‘ທິຕ຺ຕໍ ເຍ ທິເຣາຕ຺ຕປຍ຺ຍໍ, ປຕ຺ຕຸປຕ຺ຖິຕໍ ກຍີສ຺ສຕິ ເຈເຣສຸ ຕເຈສຸ ຍຕ຺ຕິຍເຍສຸ’ຕິ, ໂຈໍ ທິ ເຕ, ກສ຺ສປ, ສິກ຺ລິຕຕ຺ຕໍ຺ ຕສ຺ຖາຕິທ ເຕ, ກສ຺ສປ, ໂຈໍ ສິກ຺ລິຕຕ຺ຕໍ – ‘ຍໍກິຕ຺ຕິ ຄຍ຺ຍໍ ສຸຫິສ຺ສາຍີ ກຸສລຸປສໍທິຕໍ, ສຕ຺ຕໍ ທໍ ອຕ຺ຖໍ ກຕ຺ຕາ ຍຕສິ ກຣິຕ຺ຕາ ສເຕ຺ຕຈຕາສາ

សមន្នាហរិត្វា ឱហិតសោតោ ធម្មំ សុណិស្សាមី'តិ, ឯវញ្ហិ តេ, កស្សប, សិក្ខិតព្ពំ. តស្មាតិហ តេ, កស្សប, ឯវំ សិក្ខិតព្ពំ – 'សាតសហគតា ច មេ កាយគតា សតិ ន វិជហិស្សតី'តិ, ឯវញ្ហិ តេ, កស្សប, សិក្ខិតព្ព"ន្តិ (សំ. និ. ២.១៥៤).

ឥមស្ស ឱវាទស្ស បដិគ្គហណេន មហាកស្សបត្ថេរស្ស អនុញ្ញាតូបសម្បទា, អយំ ឱវាទបដិគ្គហណូបសម្បទា នាម. យា បុព្ពារាមេ ចង្កមន្តេន ភគវតា "ឧទ្ធុមាតកសញ្ញាតិ វា សោបាក 'រូបសញ្ញា'តិ វា ឥមេ ធម្មា នានត្ថា នានាព្យញ្ជនា, ឧទាហុ ឯកត្ថា ព្យញ្ជនមេវ នាន"ន្តិអាទិនា អសុភនិស្សិតេសុ បញ្ហេសុ បុដ្ឋេសុ ភគវន្តំ ឧបសង្កមន្ត សត្តវស្សិកេន សោបាកសាមណេរេន "ឧទ្ធុមាតកសញ្ញាតិ វា ភគវា 'រូបសញ្ញា'តិ វា ឥមេ ធម្មា ឯកត្ថា, ព្យញ្ជនមេវ នាន"ន្តិអាទិនា វិស្សជ្ជិតេសុ "ឥមិនា សព្ពញ្ញុតញ្ញាណេន សទ្ធិំ សំសន្ទិត្វា ឥមេ បញ្ហា ព្យាកតា"តិ អារទ្ធចិត្តេន ភគវតា អនុញ្ញាតូបសម្បទា. អយំ បញ្ហាព្យាករណូបសម្បទា នាម. ញត្តិចតុត្ថកម្មូបសម្បទា បាកដាវ.

យថា ឯហិភិក្ខុភាវេន ឧបសម្បន្នា, ន ឯហិភិក្ខុភាវេន ឧបសម្បន្នាតិ ទុវិធា, ឯវំ សម្មុខាបរម្មុខាភេទេនាបិ ទុវិធា. យេ ហិ សត្ថុ ធរមានកាលេ អរិយាយ ជាតិយា ជាតា, តេ អញ្ញាសិកោណ្ឌញ្ញាទយោ សម្មុខសាវកា នាម. យេ បន ភគវតោ បរិនិព្ពានតោ បច្ឆា អធិគតវិសេសា, តេ សតិបិ សត្ថុ ធម្មសរីរស្ស បច្ចក្ខភាវេ សត្ថុ សរីរស្ស អបច្ចក្ខភាវតោ បរម្មុខសាវកា នាម.

តថា ឧភតោភាគវិមុត្តបញ្ញាវិមុត្តវសេន, ឥធ បាឡិយំ អាគតា បន ឧភតោភាគវិមុត្តា ឯវាតិ វេទិតព្ពា. វុត្តញ្ហេតំ អបទានេ (អប. ថេរ ២.៥៥.១៤២) –

"វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ, ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា"តិ.

តថា សាបទានានបទានភេទេន, យេសញ្ហិ បុរិមេសុ សម្មាសម្ពុទ្ធេសុ បច្ចេកពុទ្ធពុទ្ធសាវកេសុបិ បុញ្ញកិរិយាវសេន បវត្តិតំ សាវកបារមិតាសង្ខាតំ អត្ថិ អបទានំ, តេ សាបទានា, សេយ្យថាបិ អបទានបាឡិយំ អាគតា ថេរា. យេសំ បន តំ នត្ថិ, តេ អនបទានា.

កិំ បន សព្ពេន សព្ពំ បុព្ពហេតុសម្បត្តិយា វិនា សច្ចាភិសម្ពោធោ សម្ភវតីតិ? ន សម្ភវតិ. ន ហិ ឧបនិស្សយសម្បត្តិរហិតស្ស អរិយមគ្គាធិគមោ អត្ថិ, តស្ស សុទុក្ករទុរភិសម្ភវភាវតោ. យថាហ "តំ កិំ មញ្ញថ, ភិក្ខវេ, កតមំ នុ ខោ ទុក្ករតរំ វា ទុរភិសម្ភវតរំ វា"តិអាទិ (សំ. និ. ៥.១១១៥). យទិ ឯវំ កស្មា វុត្តំ – "យេសំ បន តំ នត្ថិ, តេ អនបទានា"តិ? នយិទមេវំ ទដ្ឋព្ពំ "យេ សព្ពេន សព្ពំ ឧបនិស្សយសម្បត្តិរហិតា, តេ អនបទានា"តិ តាទិសានំ ឥធ អនធិប្បេតត្តា. យេសំ បន អតិឧក្កំសគតំ អបទានំ នត្ថិ, តេ ឥធ "អនបទានា"តិ វុត្តា, ន សព្ពេន សព្ពំ ឧបនិស្សយរហិតាយេវ. តថា ហិ ឥមេ សត្តា ពុទ្ធុប្បាទេសុ អច្ឆរិយាចិន្តេយ្យព្យាលចិក្ខតិចិត្តំ ពុទ្ធានំ អានុភាវំ បស្សន្តា ចតុប្បមាណិកស្ស លោកស្ស សព្ពថាបិ បសាទាវហត្តា សត្ថរិ សទ្ធំ បដិលភន្តិ. តថា សទ្ធម្មស្សវនេន, សាវកានំ

សម្មាបដិបត្តិកស្សេតត, ពកាចិ មហាទេវនិសត្តាត់ សម្មាសម្ពុទ្ធានិយា ចិត្តាកិតិហាទកស្សេតត, ទេវណំ សត្តិទោព ឌ្លចាកាត្មសាសតបដិលិទេកត ច សន្តស្មុ សន្តិ បដិលកត្តិ, ទេវ ពត្ត បដិលន្តសន្តា ឃដិបិ សំសាទេ តិដ្ឋាទេត ច អាឌិតចាតិសំទេស បស្សត្តិ, មហាទេវក្កពាឃ បត ឈោកទេក្កូមំ អតកិសម្ពុត្តា អត្តទត្តទា ចិចដ្ឋបតិស្សឃំ ព្យុសលជាំឌំ អព្វូទេតា សត្តាទេត ទេវទេបត្តិទេឃច សប្បុទិស្សបតិស្សឃស្ស ពាហុការការចទេវា· ទេវតាហ (ថេ· ចៃ· ១·សិ១-សិ៣) –

“ឃដិយស្ស លោកតាចស្ស, ចិទន្តិស្សាយ សាសតំ;

អតាពពយិអន្តាទេត, ទេហស្សាយ សម្មុលា ព្ទុយំ·

“ឃឆា យត្យស្សា តដិ ពទត្តា, បដិពិត្តំ ចិទន្តិស្សឃ;

ទេហដ្ឋាពិទេព្ទ កទេហព្វាត, ដ្ឋព្វទត្តិ មហាតដិ·

“ឯចទេមច មយំ សទេន្តា, ឃដិ មុន្តាយិមំ ឌិតំ;

អតាពពយិអន្តាទេត, ទេហស្សាយ សម្មុលា ព្ទុយ”ត្តិ·

ឯចំ ចិចដ្ឋំ ដ្ឋន្តិស្ស ដ្ឋប្បាឌិពព្យុសលចិត្តំ សពសហស្សានិកចព្យអសទេន្ល្យូព្យកាលត្តទេទ ចិទេមាក្កនិកមស្ស ដ្ឋបតិស្សទេឃា ត ទេហាតិពិ ត សក្កា ចព្វុំ· បទេកច បព្វតាចទេសត អនិកាទំ កព្វា បចត្តិពំ· ឯចំ គ្មចិនាទេបទេវ·

អក្កសាចកា, មហាសាចកា, បកតិសាចកាតិ តិចិធា· ទេវត្ម អាយស្មា អញ្ញាសិកោណ្ឌញ្ញោ, ចប្បោ, ភទ្ទិយោ, មហានាមោ, អស្សជិ, តាលកោ, ឃទេសា, ចិមលោ, ស្មពាហុ, បុណ្ណជិ, កចម្បតិ, ដ្ឋរុទេចលកស្សបោ, តឌីកស្សបោ, កឃាកស្សបោ, សារិបុត្តោ, មហាមោគ្គល្លានោ, មហាកស្សបោ, មហាកច្ចាឃនោ, មហាកោដ្ឋិកោ, មហាកប្បិនោ, មហាចុន្ទោ, អនុរុទ្ធោ, កង្ខារេចតោ, អានន្ទោ, តន្ទកោ, ភគុ, តន្ទោ, កិមិលោ, ភទ្ទិយោ, រាហុលោ, សីចលិ, ដ្ឋបាលិ, ទព្ពោ, ដ្ឋបសេនោ, ខទិរចនិយរេចតោ, បុណ្ណោ មន្តាណិបុត្តោ, បុណ្ណោ ស្មនាបរន្តកោ, សោណោ កុដិកណ្ណោ, សោណោ កោឡិចិសោ, រាធោ, ស្មភូតិ, អង្គុលិមាលោ, ចក្កលិ, កាឡុដ្ឋទាយី, មហាដ្ឋទាយី, បិលិន្ទចច្ឆោ, សោភិតោ, កុមារកស្សបោ, រដ្ឋបាលោ, ចង្គីសោ, សភិយោ, សេលោ, ដ្ឋបចាណោ, មេឃិយោ, សាគតោ, តាគិតោ, លកុណ្ឌកភទ្ទិយោ, បិណ្ឌោលភារទ្វាជោ, មហាបន្ថកោ, ចូឡបន្ថកោ, ពាកុលោ, កុណ្ឌធានោ, ទារុចីរិយោ, ឃសោជោ, អជិតោ, តិស្សមេត្តេយ្យោ, បុណ្ណកោ, មេត្តគូ, ធោតកោ, ដ្ឋបសិចោ, តន្ទោ, ហេមកោ, តោទេយ្យោ, កប្បោ, ជតុកណ្ណិ, ភទ្រាចុធោ, ដ្ឋទយោ, បោសាលោ, មោឃរាជា, បិង្គិយោតិ ឥមេ អសីតិមហាសាចកា តាម·

ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶ ᨲᩮ ᩑᩅ ᨳᩮᩁᩣ “ᨾᩉᩣᩈᩣᩅᨠᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ? ᩋᨽᩥᨶᩦᩉᩣᩁᩔ ᨾᩉᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩈᩣᩅᨠᩣᨸᩥ ᨾᩉᩣᩈᩣᩅᨠᩮᩈᩩ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨣᨵᩣ᪨ ᨲᩮ ᩉᩥ ᩈᩣᩅᨠᨸᩣᩁᨾᩦᨬᩣᨱᩔ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᩣᩅᨠᩮᩈᩩ ᩋᨣ᩠ᨣᨵᨾ᩠ᨾᩣᨵᩥᨣᨾᩮᨶ ᩋᨣ᩠ᨣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨮᩥᨲᩣᨸᩥ ᩋᨽᩥᨶᩦᩉᩣᩁᨾᩉᨲ᩠ᨲᨲᩣᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩮᨶ “ᨾᩉᩣᩈᩣᩅᨠᩣ”ᨲᩥᨸᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩁᩮ ᨸᨶ ᨸᨠᨲᩥᩈᩣᩅᨠᩮᩉᩥ ᩈᩣᨲᩥᩈᨿᨾᩉᩣᨽᩥᨶᩦᩉᩣᩁᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨲᩮ ᨸᨴᩩᨾᩩᨲ᩠ᨲᩁᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨠᩣᩃᩮ ᨠᨲᨸᨱᩥᨵᩣᨶᩣ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩑᩅ ᩈᩣᨲᩥᩈᨿᩴ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦᩈᩩ ᩅᩈᩥᨶᩮᩣ ᨸᨽᩥᨶ᩠ᨶᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣ ᨧ᪨ ᨠᩣᨾᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩦᩃᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩮ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᩈᨲᩥᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩮ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᨸᨭᩥᨸᩣᨭᩥᨿᩣ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᨡᩮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨳᩣᨸᩥ ᨿᨳᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩔ, ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨧ ᩏᨽᨲᩮᩣᨽᩣᨣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨽᩣᨣᨽᩣᩅᨶᩣᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᩍᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᩋᨽᩥᨶᩦᩉᩣᩁᨾᩉᨲ᩠ᨲᨲᩣᨸᩩᨻ᩠ᨻᨿᩮᩣᨣᨾᩉᨲ᩠ᨲᨲᩣᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩮ ᩈᩣᨲᩥᩈᨿᨣᩩᨱᩅᩥᩈᩮᩈᩔ ᨶᩥᨸ᩠ᨹᩣᨴᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩦᩃᩣᨴᩦᩉᩥ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᩣᩅᨠᩣᨲᩥ ᨾᩉᩣᩈᩣᩅᨠᩣ᪨ ᨲᩮᩈᩩᨿᩮᩅ ᨸᨶ ᨿᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᨸᨠ᩠ᨡᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨸᩣᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᨽᩣᩅᩮᨶ ᨵᩩᩁᨽᩪᨲᩣᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾᩣᨵᩦᨶᩴ ᩈᩣᨲᩥᩈᨿᨠᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩁᨽᩣᩅᨶᩥᨸ᩠ᨹᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨠᩣᩁᨱᨽᩪᨲᩣᨿ ᨲᨩ᩠ᨩᩣᨽᩥᨶᩦᩉᩣᩁᩣᨽᩥᨶᩦᩉᩥᨲᩣᨿ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨧᩥᩁᨠᩣᩃᩴ ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨿᨳᩣᨠ᩠ᨠᨾᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩈᨾᩣᨵᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᩏᨠ᩠ᨠᩴᩈᨸᩣᩁᨾᩥᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨣᩩᨱᩮᩉᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᨽᩣᩅᩮ ᨮᩥᨲᩣ᪨ ᨲᩮ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣᨣ᩠ᨣᩃ᩠ᩃᩣᨶᩣ ᩈᨲᩥᨸᩥ ᨾᩉᩣᩈᩣᩅᨠᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᩣᩅᨠᨸᩣᩁᨾᩥᨿᩣ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩣᩅᨠᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨽᩣᩅᩮ ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨽᩥᨶᩦᩉᩣᩁᨾᩉᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨿᩮᩣᨣᨾᩉᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨧ “ᩋᨣ᩠ᨣᩈᩣᩅᨠᩣ”ᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᩮ ᨸᨶ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩈᩣᩅᨠᩣ ᩅᩥᨿ ᨧ ᨾᩉᩣᩈᩣᩅᨠᩣ ᩅᩥᨿ ᨧ ᨶ ᨸᩁᩥᨾᩥᨲᩣᩅ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩋᨶᩮᨠᩈᨲᩣ ᩋᨶᩮᨠᩈᩉᩔᩣ, ᨲᩮ ᨸᨠᨲᩥᩈᩣᩅᨠᩣ᪨ ᨮᨸᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᩁᩪᩊ᩠ᩉᩣ ᨸᨶ ᨸᩁᩥᨾᩥᨲᩣᩅ ᨠᨳᩣᩅᩈᩮᨶ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᨳᩣᨸᩥ ᨾᩉᩣᩈᩣᩅᨠᩮᩈᩩᨸᩥ ᨠᩮᨧᩥ ᨮᨸᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨶᩣᩁᩪᩊ᩠ᩉᩣ᪨

ᩑᩅᩴ ᨲᩥᩅᩥᨵᩣᨸᩥ ᨲᩮ ᩋᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩣᨴᩥᨽᩮᨴᨲᩮᩣ ᨲᩥᩅᩥᨵᩣ, ᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩈᨾᨵᩥᨣᨾᩅᩈᩮᨶᨸᩥ ᨲᩥᩅᩥᨵᩣ᪨ ᨲᨿᩮᩣ ᩉᩥ ᩍᨾᩮ ᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩣ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣ, ᩋᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣ, ᩋᨸ᩠ᨸᨱᩥᩉᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᨧ ᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩣ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣᨶᩩᨸᩔᨶᩣᨴᩦᩉᩥ ᨲᩦᩉᩥ ᩋᨶᩩᨸᩔᨶᩣᩉᩥ ᩋᨵᩥᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩋᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣᨴᩦᩈᩩ ᨿᩮᨶ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨽᩥᨶᩥᩅᩮᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨿᨴᩣ ᨸᨶ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨣᩣᨾᩥᨶᩦ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨿ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣᨠᩣᩁᨲᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᩈᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨴᩣ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣ ᩈᨲᩥᨸᩥ ᩁᩣᨣᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨾᩩᨣ᩠ᨥᩣᨭᨶᩮ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨶ ᩈᩣ ᨶ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲᩦᨲᩥ ᨶᩥᨸ᩠ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᩋᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨶᩣᨾᩴ ᩋᩃᨽᨾᩣᨶᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩔ ᩋᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨶᩣᨾᩴ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩋᨽᩥᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩋᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨶ ᩏᨴ᩠ᨵᨭᩮᩣ, ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩮ ᨸᨶ ᩁᩣᨣᩣᨴᩥᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᨾᩩᨣ᩠ᨥᩣᨭᨶᩮᨶ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦᨲᩥ᪨

“ᩋᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨽᩣᩅᩮᩉᩥ, ᨾᩣᨶᩣᨶᩩᩈᨿᨾᩩᨩ᩠ᨩᩉ;

ᨲᨲᩮᩣ ᨾᩣᨶᩣᨽᩥᩈᨾᨿᩣ, ᩏᨸᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩁᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪒᪑᪒) –

ᩋᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨿ ᩋᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᨽᩣᩅᩮᩣ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩔ ᩋᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᨽᩣᩅᩮᩣ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨿᨴᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨣᩣᨾᩥᨶᩥᨿᩣ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᩈᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨴᩣ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣ ᩁᩣᨣᨸᨱᩥᨵᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨾᩩᨣ᩠ᨥᩣᨭᨶᨲᩮᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨱᩥᩉᩥᨲᨶᩣᨾᩴ ᩃᨽᨲᩦᨲᩥ

អប្យាហិហិតចិរេយាក្ខិ តាយ ហោតិ៍ តឝគត្ថទេវា ច យទេក្កា អប្យាហិហិតចិរេយាទេក្ខា៍ ឃឝា បត ចុ្ជាគកាយិគិយា ចិបឃ្សុតាឃ អគត្វាកាទេត ឍបូ្ឍត្ថិយា យក្កចុ្ជាត់ ហោតិ, តឝា ចិបឃ្សុតា អត្វឌិ្ឌិយា ឍបូ្ឍាឯទេគត ឃុ្ឈាតតាយំ លកតិតិ ឃុ្ឈាតចិរេយាក្ខិ តាយ ហោតិ៍ តឝគត្ថទេវា ច យទេក្កា ឃុ្ឈាតចិរេយាទេក្ខា តាយ ហោតិ៍ ឰទេយឃុ អក្កយក្កុទាឃុ តឹឃុ ចិរេយាទេក្ខឃុ ឰទេយឃំ ទេធទាត់ ទេកចិ អគិយិក្ខចិរេយាទេក្ខត យត្វា, ទេកចិ អប្យាហិហិតចិរេយាទេក្ខត, ទេកចិ ឃុ្ឈាតចិរេយាទេក្ខត៍ ទេតត ចុត្តំ – “អគិយិក្ខចិរេយាក្ខាឌិទេកឝទេតា តិចិឝា, ចិរេយាក្ខឍយឝិកទេយតបិ តិចិឝា”តិ៍

បឌិបឝាចិកាទេកត ចតុក្ខិឝា៍ ចតទេឃ្សា ហិ បឌិបឝា – ទុក្ខបឌិបឝា ឝគ្គាគិញ្ញា, ទុក្ខបឌិបឝា តិប្យាគិញ្ញា, ឃុខបឌិបឝា ឝគ្គាគិញ្ញា, ឃុខបឌិបឝា តិប្យាគិញ្ញាតិ៍ តត្ថ ទុ្ឃបយុ្ខាឌឹឃុ ចិបឃ្សុតាគិតិទេធទេយឃុ ទេឃា ទុ្ឃបយុ្ខទេគត ចិបឃ្សុត់ អគិតិចិរិត្វា ចត្វាទិ យហាកុ្ខតាតិ បទិក្កទេហត្វា ក្ខបិឝាទុ្ឃំ បទិក្កាហាតិ អទុ្ឃំ បទិក្កាហាតិ, ទុ្ឃបិទុ្ឃំ បត បទិក្កាហាត្វា ទុទេក្ខត កាឝិទេត កិលយទេត្វា បទិក្កទេហតុំ ឍទេក្កាតិ, តឃ្សា ទុក្ខបឌិបឝា តាយ ហោតិ, បទិក្កហិតទុ្ឃបិទុ្ឃបឃ្ស បត ចិបឃ្សុតាបទិចាទេឍ យក្កបិតុកាចឝគ្គតាឃ ឝគ្គាគិញ្ញា តាយ ហោតិ៍ ទេឃាបិ ទុ្ឃបិទុ្ឃំ បទិក្កទេហត្វា តាយទុ្ឃំ ចចត្វទេបទេត្វា ទុទេក្ខត កាឝិទេត កិលយទេត្វា ចចត្វបេតិ, ចចត្វបិទេត ច តាយទុ្ឃប ចិបឃ្សុតាបទិចាឍំ ចឍទេត្វា ចិទេត យក្កំ ក្ខប្យាទេឝតុំ ឍទេក្កាតិ, តឃ្សាបិ ទុក្ខបឌិបឝា ឝគ្គាគិញ្ញា តាយ ហោតិ៍ អបទេរ តាយទុ្ឃបយ្ឃិ ចចត្វទេបត្វា បក្ខទេឃ បទិក្កាហាត្វា ទុទេក្ខត កាឝិទេត កិលយទេត្វា បទិក្កាហាតិ៍ បក្ខទេឃ ច បទិក្កទេហត្វា ចិបឃ្សុតាបទិចាឍំ ចឍទេត្វា ចិទេត យក្កំ ក្ខប្យាទេឝតិ, ឲចយ្ឃិ ទុក្ខបឌិបឝា ឝគ្គាគិញ្ញា តាយ ហោតិ៍ អបទេរ បក្ខទេឃបិ បទិក្កទេហត្វា លក្ខណាតិ បឌិចិត្តុត្វា ទុទេក្ខត កាឝិទេត កិលយទេត្វា បឌិចិត្តុតិ, បឌិចិគ្គលក្ខណោ ច ចិបឃ្សុតាបទិចាឍំ ចឍទេត្វា ចិទេត យក្កំ ក្ខប្យាទេឝតិ, ឲចយ្ឃិ ទុក្ខបឌិបឝា ឝគ្គាគិញ្ញា តាយ ហោតិ៍ អបទេរ លក្ខណាតិបិ បឌិចិត្តុត្វា ចិបឃ្សុតាញាទេណា តិទេក្ខ ឃុទេ បឍទេគ្គ ចទេហទេគ្គ ក្ខប្យុត្តចិបឃ្សុតាតិកត្តិ បទិឃាឌិឃយាទេគា ទុទេក្ខត កាឝិទេត កិលយទេត្វា បទិឃាឌិឃតិ, តិកត្តិញ្ចា បទិឃាឌិឃិត្វា ចិបឃ្សុតាបទិចាឍំ ចឍទេត្វា ចិទេត យក្កំ ក្ខប្យាទេឝតិ, ឲចយ្ឃិ ទុក្ខបឌិបឝា ឝគ្គាគិញ្ញា តាយ ហោតិ៍ ឃធាចុត្វាឃុទេឃច បឌិបឝាឃុ យក្កបិតុកាចឃ្ស តិប្យតាឃ ទុក្ខបឌិបឝា តិប្យាគិញ្ញា, តាឍំ បត បឌិបឝាត់ អកិធ្ឍឃិឌ្គិឃំ យក្កបិតុកាចឃ្ស ឝគ្គតាឃ តិប្យតាឃ ច ឃធាក្ខយំ ឃុខបឌិបឝា ឝគ្គាគិញ្ញា, ឃុខបឌិបឝា តិប្យាគិញ្ញា ច ទេចឌិតព្វា៍ ឰយាឍំ ចតឃ្សុត្តំ បឌិបឝាត់ ចទេឃត អក្កយក្កប្យត្តិយា ទេធទាត់ ចតុក្ខិឝតា ទេចឌិតព្វា៍ គ ហិ បឌិបឝាហិ ចិតា អទិឃយក្កាឝិកទេយា អត្ថិ៍ តធា ហិ អគិឝទេយុ “ឃម្ពិ ឍយទេឃ ទេលិកុត្តទ៍ ឍសាត់ កាទេចតិ គិឃ្យាតិកំ អបចឃកាយិ...ទេប... ទុក្ខបឌិបឝំ ឝគ្គាគិញ្ញា”ត្តិអាឌិតា (ឆ៍ ឍ៍ ១ល៉ល៉) បឌិបឝាឃ ឍឌ្គិទេឃច អទិឃយទេក្កា ចិកទេត្វា, ទេតត ចុត្តំ “បឌិបឝាចិកាទេកត ចតុក្ខិឝា”តិ៍

ឰគ្គិយាឝិកចិកាទេកត បញ្ចចិឝា៍ ឍតិបិ ទេគឍំ ឍច្ចាគិឍទេព្វាឝឍាយទេញ្ញ ឲកទេច្ច ទេធទា ឍឝ្គុត្តទា, ទេឍឃ្យធាបិ ទេធទេរ ចក្ខលិ; ឲកទេច្ច ចិទិឃុត្តទា, ទេឍឃ្យធាបិ ទេធទេរ យហាទេឍាទេណា, ទេកាឡាឰចឹទេឍា; ឲកទេច្ច ឍតុត្តទា, ទេឍឃ្យធាបិ ទេធទេរ ទេឍាគិទេតា, ឲកទេច្ច ឍយាឝុត្តទា, ទេឍឃ្យធាបិ ទេធទេរ ទុ្ឡអបគ្គទេកា, ឲកទេច្ច បញ្ញាត្តទា, ទេឍឃ្យធាបិ ទេធទេរ អាគទេគ្គា៍ តធា ហិ ទេឍា កតិយគ្គតាឃ អត្តទេកាឍល្លាឌិចគ្គតាឃ ច បឍំឍិទេតា, អឃទេច្ចា ចិកាទេកា បុគ្គកាទេក លគ្គុយាគចិទេឍឍចទេឍត ចុទេត្វា៍ អក្កយក្កក្ខទេណា បត ទេឍឍាគយ្ឃិ ឰគ្គិយាត់ ឲកឍកាចា ឰឌ្ឋិតាតិ៍

តធា ឋិទេយិប្យុត្តា, បឌិឍម្ភិឌាប្យុត្តា, ឈ្ឡអគិញ្ញា, ទេតចិជ្ជា, ឃុក្ខចិបឃ្សកាតិ បញ្ចចិឝា៍ ឍាចទេកាឃុ ហិ ឲកទេច្ច ឍាចកាបិទេយិយា

មត្ថកប្បត្តា, យថា ហិ អាយស្មា សារិបុត្តោ, អាយស្មា ច មហាមោគ្គល្លានោ; ឯកច្ចេ អត្ថបដិសម្ភិទា ធម្មបដិសម្ភិទា និរុត្តិបដិសម្ភិទា បដិភានបដិសម្ភិទាតិ ឥមាសំ ចតុន្នំ បដិសម្ភិទានំ វសេន បដិសម្ភិទាប្បត្តា; ឯកច្ចេ ឥទ្ធិវិធញាណាទីនំ អភិញ្ញានំ វសេន ឆឡភិញ្ញា; ឯកច្ចេ បុព្ពេនិវាសញាណាទីនំ តិស្សន្នំ វិជ្ជានំ វសេន តេវិជ្ជា។ យេ បន ខណិកសមាធិមត្តេ ឋត្វា វិបស្សនំ បដ្ឋបេត្វា អធិគតអគ្គមគ្គា, តេ អាទិតោ អន្តរន្តរា ច សមាធិជេន ឈានង្គេន វិបស្សនាព្ភន្តរំ បដិសន្ធានានំ អភាវា សុក្ខា វិបស្សនា ឯតេសន្តិ សុក្ខវិបស្សកា នាម។ អយញ្ច វិភាគោ សាវកានំ សាធារណភាវំ ឧបបរិក្ខិត្វា វុត្តោ។ ឥធ បិដកត្តយំ អាគតា នេត្វ សុក្ខវិបស្សកា។ តេនេវាហ –

“បដិសម្ភិទា ចតស្សោ, វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ;

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា, កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិអាទិ (អប. ថេរ ១.១.២៥៣; ២.៣២.១៣);

ឯវំ បារមិប្បត្តាទិវសេន បញ្ចវិធា។

អនិមិត្តាទិវសេន ឆព្ពិធា អនិមិត្តវិមុត្តោតិអាទយោ។

សទ្ធាធុរោ , បញ្ញាធុរោតិ ទុវិធា។ តថា អប្បណិហិតវិមុត្តោ បញ្ញាវិមុត្តោ ចាតិ។ ឯវំ អនិមិត្តវិមុត្តាទិវសេន ច បរិយាយវិមុត្តភេទេន សត្តវិធា។ ចតូសុ ហិ អរូបសមាបត្តីសុ ឯកេកំ បាទកំ កត្វា វិបស្សនំ អារភិត្វា អរហត្តំ បត្តា ចត្តារោ, និរោធតោ វុដ្ឋាយ អរហត្តំ បត្តោ ចាតិ បញ្ច, ឧភតោភាគវិមុត្តា, សទ្ធាធុរបញ្ញាធុរវសេន ទ្វេ បញ្ញាវិមុត្តាតិ ឯវំ វិមុត្តិភេទេន សត្តវិធា។

ធុរបដិបទាវិភាគេន អដ្ឋវិធា។ យោ ហិ ទុក្ខបដិបទាយ ទន្ធាភិញ្ញាយ និយ្យាតិ, សោ សទ្ធាធុរបញ្ញាធុរវសេន ទុវិធោ, តថា សេសបដិបទាសុបីតិ ឯវំ ធុរបដិបទាវិភាគេន អដ្ឋវិធា។

វិមុត្តិភេទេន នវវិធា។ បញ្ច ឧភតោភាគវិមុត្តា, ទ្វេ បញ្ញាវិមុត្តា, បញ្ញាវិមុត្តិយំ ចេតោវិមុត្តិយញ្ច បារមិប្បត្តា ទ្វេ អគ្គសាវកា ចាតិ ឯវំ នវវិធា។

វិមុត្តិវសេនេវ ទសវិធា។ ចតូសុ អរូបាវចរជ្ឈានេសុ ច ឯកេកំ បាទកំ កត្វា អរហត្តំ បត្តា ចត្តារោ, សុក្ខវិបស្សកោតិ បញ្ច បញ្ញាវិមុត្តា, យថាវុត្តា ច ឧភតោភាគវិមុត្តា ចាតិ ឯវំ វិមុត្តិភេទេនេវ ទសវិធា។ តេ យថាវុត្តេន ធុរភេទេន ភិជ្ជមានា វីសតិ ហោន្តិ។ បដិបទាភេទេន ភិជ្ជមានា ចត្តាលីសំ ហោន្តិ។ បុន បដិបទាភេទេន ធុរភេទេន ច ភិជ្ជមានា អសីតិ ហោន្តិ។ អថ តេ

สุญฺญตวิมุตฺตาทิวิภาเคน ภิชฺชมานา จตฺตาลีสาธิกา เทฺว สตานิ โหนฺติ. ปุน [illegible]ยาธิกภาเวน ภิชฺชมานา ทฺวิสตุตฺตรํ สหสฺสํ โหนฺตีติ. เอวํ อตฺตโน คุณวเสน อเนกเภทวิภตฺเตสุ มคฺคผลฏฺเฐสุ อริยสาวเกสุ เย อตฺตโน ปฏิปตฺติปวตฺติอาทิเก จ วิภาเวนฺติ เย “ฉนฺนา เม กุฏิกา”ติอาทิกา (เถรคา. ๑) คาถา อุทานาทิวเสน อภาสึสุ. เต จ [illegible] คาถามุเขน สงฺคหํ อารุฬฺหา. เตนาห –

“สีหานํว นทนฺตานํ...เป... ผุสิตฺวา อจฺจุตํ ปทํ”นฺติ (เถรคา. นิทานคาถา). เอวเมตฺถ ปกิณฺณกกถา เวทิตพฺพา.

วงฺคีสเถรคาถาวณฺณนา นิฏฺฐิตา.

มหานิปาตวณฺณนา นิฏฺฐิตา.

พทรติตฺถวิหารวาสินา อาจริยธมฺมปาลตฺเถเรน กตา

เถรคาถาวณฺณนา นิฏฺฐิตา.